

Melvin Delgado

Urban Youth and Photovoice

Visual Ethnography in Action

OXFORD

Urban Youth and Photovoice

Urban Youth and Photovoice

VISUAL ETHNOGRAPHY IN ACTION

Melvin Delgado, Ph.D.

PROFESSOR OF SOCIAL WORK

BOSTON UNIVERSITY SCHOOL OF SOCIAL WORK

BOSTON, MA

OXFORD
UNIVERSITY PRESS

Oxford University Press is a department of the University of Oxford. It furthers the University's objective of excellence in research, scholarship, and education by publishing worldwide.

Oxford New York

Auckland Cape Town Dar es Salaam Hong Kong Karachi

Kuala Lumpur Madrid Melbourne Mexico City Nairobi

New Delhi Shanghai Taipei Toronto

With offices in

Argentina Austria Brazil Chile Czech Republic France Greece

Guatemala Hungary Italy Japan Poland Portugal Singapore

South Korea Switzerland Thailand Turkey Ukraine Vietnam

Oxford is a registered trademark of Oxford University Press in the UK and certain other countries.

Published in the United States of America by

Oxford University Press

198 Madison Avenue, New York, NY 10016

© Oxford University Press 2015

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission in writing of Oxford University Press, or as expressly permitted by law, by license, or under terms agreed with the appropriate reproduction rights organization. Inquiries concerning reproduction outside the scope of the above should be sent to the Rights Department, Oxford University Press, at the address above.

You must not circulate this work in any other form and you must impose this same condition on any acquirer.

Cataloging-in-Publication data is on file at the Library of Congress

ISBN 978-0-19-938132-6

eISBN 978-0-19-938134-0

This book is dedicated to Denise, Laura, and Barbara, constant sources of inspiration and support.

სარჩევი

მადლობები

სექცია ერთი კონტექსტის დადგენა

1. მიმოხილვა

შესავალი

ფოტოხმა, როგორც აღმოჩენისა და მოქმედების მეთოდი

ფოკუსი ქალაქელ ახალგაზრდებზე

ფოტოხმის მიზნები

ფოტოხმა, როგორც თვისებრივ-მონაწილეობითი კვლევის მეთოდი ფოტოხმის

ჯილდოები და გამოწვევები

წიგნის მიზნები

წიგნის მონახაზი

დასკვნა

2. ხელოვნებაზე დაფუძნებული სოციალური სამართლიანობა: კვლევა, განათლება და სოციალური მოქმედება

შესავალი

ფოტოგრაფია, როგორც ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა და ინტერვენცია

ხელოვნება, როგორც მეთოდი ხალხისთვის და ხალხის მიერ

ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევისა და პრაქტიკის უპირატესობები

საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა და ხელოვნება

ვიზუალური ხელოვნება და სოციალური სამართლიანობა

ვიზუალური ეთნოგრაფია, როგორც ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა

ფოტოხმა, როგორც საგანმანათლებლო ინსტრუმენტი ფოტოხმა ფილოსოფიური

პერსპექტივიდან

ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის შეზღუდვები და

გაფრთხილებები

დასკვნა

3. ახალგაზრდების განვითარება

შესავალი

ახალგაზრდობა, როგორც ეროვნული რესურსი
ახალგაზრდობის განვითარება
ძირითადი ელემენტები და სოციალური დომენები
ურბანული ახალგაზრდობის კვლევა და ფოტოხმა
უპირატესობები და გამოწვევები
დასკვნა

სექცია ორი ფოტოხმა, როგორც კვლევის მეთოდი

4. ღირებულებები და პრინციპები, რომლებიც ფოტოხმას ხელმძღვანელობს

შესავალი

შვიდი ყოვლისმომცველი ღირებულება

გაძლიერება

საზოგადოების მონაწილეობა

ლიდერობის განვითარება

საზოგადოებრივი ინვესტიციები

ადგილობრივი ცოდნისა და თვითშემეცნების გამოყენება

სოციალური სამართლიანობა

კულტურული კომპეტენცია/კულტურული თავმდაბლობა

ცხრა სახელმძღვანელო პრინციპი

დასკვნა

5. ფოტოხმის პროექტის განხორციელება

შესავალი

ფოტოხმის პროექტის ჩარჩო

პროექტის დაწყებამდე გასათვალისწინებელი საკითხები

საკონსულტაციო კომიტეტის შექმნა

ფასილიტატორის/თანაფასილიტატორის შერჩევა

დაფინანსების უზრუნველყოფა

პროექტის ადგილმდებარეობის შერჩევა თემში

ძირითადი ღირებულებებისა და პრინციპების დადასტურება

პროექტის ხანგრძლივობა

პროექტის მონაწილეთა შერჩევა

მონაწილეთა მახასიათებლები

მონაწილეთა დაქირავების პროცესი

შერჩევის, გასაუბრებისა და შერჩევის პროცესი

ადმინისტრაციული ფუნქციები

ტრენინგი და მიმდინარე მხარდაჭერა
შეფასების საჭიროებები, აქტივები და მიზნები
დაგეგმვა, გრაფიკის შედგენა და განხორციელება
სურათებისა და ნარატივების შერჩევა
კულტურული საბოლოო პორტრეტი/გამოფენა
პროექტის შეფასება
სოციალური ცვლილებების მოქმედება
ინოვაცია და ფოტოხმა
პიროვნული თვისებები და უნარები
დასკვნა

6. შედეგების ანალიზის მიდგომები და გამოწვევები

შესავალი
გაფრთხილების სიტყვა
ფოტოხმა და შერეული მეთოდები
ახალგაზრდების მონაწილეობა მონაცემთა ანალიზში
ანალიზის ტიპები და დონეები
ანალიზისა და მოსაზრებების ჩარჩო
მონაცემთა/ჯგუფური პროცესის კოდირება
შესაბამისობა და გამოყენების სიმარტივის ხელშეწყობა
ჯვარედინი თემების იდენტიფიცირება
კონტექსტუალიზაცია (ამბის მოყოლა)
სოციალური ცვლილების ძალისხმევის განსაზღვრა
დასკვნა

7. ეთიკური მოსაზრებები

შესავალი
სიფრთხილე
ახალგაზრდული კვლევისა და ეთიკური ქცევის წიგნების პოპულარობა
გაეროს ბავშვის უფლებათა კონვენცია
ეროვნული აქცენტი ეთიკასა და სოციალურ კვლევაზე
ეთიკა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული თვისებრივი კვლევა
უნიკალური ეთიკური გამოწვევები ურბანული ახალგაზრდობის ფოტოხმაში
პოტენციური ეთიკური კონფლიქტების სფეროები
პირადი საკითხები/კონფიდენციალურობა
მონაწილეთა დაცვა
ფოტოების/ნარატივების საკუთრება
სურათების დამახინჯება/ნეგატიური სტერეოტიპების განმტკიცება
თანხმობის შეთანხმებები
ინკლუზიის/გამორიცხვის დილემები
მონაწილის უფლებების ბილი
საზოგადოების უფლებები
ინსტიტუციური მიმოხილვის საბჭო (IRB)

საზოგადოების საკონსულტაციო კომიტეტის დასკვნა

სექცია სამი ხმები ველიდან

8. ბანაკ CAMERA-ს შემთხვევის შესწავლა

შესავალი

შემთხვევის შესწავლის მეთოდის როლი და მიზანი

ბანაკი CAMERA, მინეაპოლისი, მინესოტა

გარემოს კონტექსტური აღწერა

მინეაპოლის-სენტ-პოლის, მინესოტას დემოგრაფიული პროფილი

ბანაკი CAMERA-ს ისტორია

ორგანიზაციული აღწერილობები

პროგრამის ხელმძღვანელობა

ბანაკის CAMERA პროგრამა

მისია და ფილოსოფიური საფუძვლები

პროგრამის მიზნები

დაქირავება და შენარჩუნება

ახალგაზრდა მხატვრების შემადგენლობა

აქტივობების სტრუქტურა და დაგეგმვა

გამოფენები

დაფინანსება

შეფასება

ძირითადი დასკვნები და ცვლილებები, რომლებიც შედეგად იქნა მიღებული

შემოწირულობები

ადგილობრივი მედიის გაშუქება

შენარჩუნება

მომავალი ლიდერობის გეგმები

მიღებული გაკვეთილები და რეკომენდაციები

გამოწვევები და დილემები

დაფინანსება და ორგანიზაციული საჭიროებები

შემუშავებული ინსტრუმენტების (კომპეტენციების) მდგრადობა

ურთიერთშეთავსების, რასის, პრივილეგიისა და ძალაუფლების გაგება

ფოტოები და ნარატივები

ფოტოგრაფია/ნარატივები დაკვირვების თემები

დასკვნა

სექცია ოთხი მიღებული გაკვეთილები და სამომავლო მიმართულებები

ეპილოგი

ცნობარი ინდექსი

მადლობა

მსურს მადლობა გადავუხადო შემდეგ პირებს: კრისტოფერ ჩაპლინს და კრისტინ ლის (ბოსტონის უნივერსიტეტის სოციალური მუშაობის სკოლა); დოქტორ თინა კრუზს (მაკალესტერის კოლეჯი); ლინ მეის (ისტ ლენსინგი, მიჩიგანი). განსაკუთრებული მადლობა და მადლობა ქალბატონ ლია კრიბეს ახალგაზრდული სურათებისა და ნარატივების გამოყენების ნებართვის მოპოვებაში გაწეული დახმარებისთვის, ასევე Camp CAMERA-ს მასალების მოწოდებაში გაწეული ფასდაუდებელი დახმარებისთვის. ასევე მადლობას ვუხდი შემდეგ ახალგაზრდა მხატვრებს, რომლებიც უსასყიდლოდ დაგვთანხმდნენ ამ წიგნში მათი ფოტოებისა და ნარატივების ჩართვაზე: ბლანკა, ბრენდა, ბრიტანი, კორინა, დიანა, ჯენიფერი, მონიკა და მარიჩელა.

ურბანული ახალგაზრდობა და ფოტოგოისი

სექცია ერთი

კონტექსტის დადგენა

სურათები გადმოსცემენ ემოციებს. მარტივი და ცალსახა განცხადება გაცილებით კომპლექსური ხდება რამდენიმე მოკლე სიტყვის დამატებით. როგორ გადმოსცემენ სურათები? რას გადმოსცემენ სურათები? ვისთვის? ამ კითხვებზე პასუხის გაცემისას, ის, რაც თავდაპირველად მარტივი დეკლარაციული განცხადება იყო, პოზიციად იქცევა; პოზიციად, რომელიც ეხება სურათებით აზროვნებისა და მათზე ფიქრის გზებს.

—STANCZAK, 2007a, გვ. 1

1

მიმოხილვა

შესავალი

21-ე საუკუნის დასაწყისმა გაზარდა ენთუზიაზმი და იმედისმომცემი განწყობა აკადემიკოსებისა და პრაქტიკოსებისთვის, რომლებიც დაინტერესებულნი არიან საზოგადოებრივი პრაქტიკით, რომელიც დაფუძნებულია სოციალური სამართლიანობის პრინციპებსა და საზოგადოების მონაწილეობით ქმედებებზე (ბრუგემანი, 2013; ბურგჰარდტი, 2013; კნაანი და ბოემი, 2012; გემბლი და უირი, 2009; ჰარდკასლი, პაუერსი და ვენოკური, 2011; საითსი, ჩასკინი და პარკსი, 2007). პრაქტიკაში ინოვაციების დანერგვამ გამოიწვია კვლევაში შედარებითი ინოვაციების საჭიროება. ეფექტური საზოგადოებრივი პრაქტიკა ეფუძნება კვლევის მეთოდების გამოყენებას, რომლებიც აკვირდებიან პირობებს და მათ გარშემო არსებულ სოციალურ განმსაზღვრელ ფაქტორებს და ქმნიან საფუძველს სოციალური ცვლილებების მცდელობებისთვის, რომლებსაც საზოგადოება იღებს (ვონი, 2014; ვანგი, 2006).

კვლევა ემსახურება ცოდნის გენერირებისა და სოციალური ინტერვენციის განუყოფელი ნაწილის მნიშვნელობის ორმაგ მიზანს. კვლევაში საზოგადოების მონაწილეობასა და მისგან გამოწვეულ სოციალურ ცვლილებებს შორის ამ კავშირმა თავისი წილი ჯილდოები და გამოწვევები წარმოქმნა (სტოკერი, 2013). მან ასევე განსაზღვრა მკვლევარების როლი, როგორც ახალი ცოდნის აღმომჩენების, მაგრამ იმ პასუხისმგებლობით, რომ უზრუნველყონ, რომ ეს ცოდნა გარდაიქმნას მიზანმიმართულ სოციალურ ქმედებებად, განსაკუთრებით იმ მკვლევარების

შემთხვევაში, რომლებიც თავიანთ ძალისხმევას საზოგადოების მარგინალიზებულ ფენებზე ამახვილებენ.

ამ ორმაგობამ პროვოკაციული კითხვები გააჩინა როგორც ჩატარებული კვლევის ობიექტურობის, ასევე მკვლევრის, როგორც სოციალური აქტივისტის როლის შესახებ. შესაძლებელია თუ არა ობიექტურობა? ეთნოგრაფები და ხელოვნებაზე ორიენტირებული მკვლევრები ამტკიცებენ, რომ ეს ასე არ არის. ზოგი იმდენად შორს წავა, რომ იტყვის, რომ ეს უბრალოდ ილუზიაა (გოლდრინგი, 2010). მიუხედავად იმისა, რომ საზოგადოებრივი კვლევის როლის ფართო ხედვა ნამდვილად არ არის სიახლე, მისი მნიშვნელოვნება უპრეცედენტოა და მან დასაბამი მისცა იმას, რაც შეიძლება საზოგადოებრივი კვლევის „ოქროს ხანად“ ჩაითვალოს, მაშინაც კი, როდესაც მის „ობიექტურობას“ ეჭვქვეშ აყენებენ ისინი, ვისაც შეიძლება „პოზიტივისტებად“ მივაკუთვნოთ, როგორც ეს მე-2 თავშია განხილული.

ტიჩენი და ჰორსფოლი (2011) განიხილავენ, თუ რა არის შემოქმედებითი კვლევა და ამ საკითხს ისე უპასუხებენ, რომ ეს წიგნის ცენტრალურ მთავარ იდეას შეესაბამება:

რა არის კრეატიული კვლევა? განა ყველა კვლევა არ არის კრეატიული? დიახ, ეს ასეა იმ გაგებით, რომ ყველა კვლევა ცდილობს შექმნას ახალი ცოდნა და გაგება, მაგრამ არა იმ გაგებით, რომ ის შეიძლება მიჰყვებოდეს ფორმულურ მეთოდოლოგიებსა და მეთოდებს და არა კრეატიული კვლევის მეთოდოლოგიებსა და მეთოდებს. როდესაც ჩვენ ვატარებთ კვლევას ადამიანებთან და მათ შესახებ, რომლებიც ურთიერთქმედებენ თავიანთ სოციალურ და ცხოვრებისეულ სამყაროებთან და როდესაც ჩვენ ასევე დაინტერესებული ვართ ცოდნის შექმნასთან ერთად საკუთარი თავის, სხვების, ჯგუფების, კულტურების, სისტემების, პრაქტიკისა და ორგანიზაციების ცვლილებებითა და ტრანსფორმაციით, მაშინ ფორმულური მიდგომები ნაკლებად სავარაუდოა, რომ იყოს საკმარისი. (გვ. 35)

„ფორმულური“ კვლევის მიდგომები პრობლემურია, რაც ქმნის შემოქმედებითი მიდგომების საჭიროებას და ისინი შორს არიან ტრანსფორმაციული ან მონაწილეობითი ხასიათისგან (ბუმერი და ფროსტი, 2011; ტასკერი, მაკლეოდ-ბოილი და ბრიჯესი, 2011; ტიჩენი და ჰორსფოლი, 2011).

სოციალური მეცნიერებისა და დამხმარე პროფესიებისთვის ერთ-ერთი შედეგი და პერსპექტიული შედეგი იყო ახალი მეთოდების შემუშავება მარგინალიზებული თემების კვლევის ჩატარების პროცესში (განსაკუთრებით აქტივების, საჭიროებების და შეფასების) ჩასართავად და მათთვის მათ უშუალო გარემოში

დადებითი ცვლილებების განხორციელების უნარის მინიჭებისთვის. კვლევის პროცესში მონაწილეებისა და საზოგადოების მნიშვნელოვანმა ჩართულობამ ხელი შეუწყო ინოვაციური გზების დანერგვას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ გამოკითხვის მეთოდი ინკლუზიური და რელევანტური იყოს (უაითი & გრინი, 2012), რაც ფოტოხმის გაჩენისა და მიღების ფონს წარმოადგენს.

არაერთმა მეცნიერმა აიღო ეს ვალდებულება და მიაღწია საინტერესო და მნიშვნელოვან შედეგებს (პ. ჯონსი, 2010). მაგალითად, ჰანეი, დადლი, მილანი და ლეიბოვიცი (2013) აქვეყნებენ ინფორმაციას ლათინოამერიკელი მოზარდების ჯგუფთან ფოტოხმისა და ფოკუს ჯგუფების გამოყენებით ჩატარებული საზოგადოების შეფასების პროექტზე, ასევე მათი მონაწილეობით მიღებულ გაძლიერებასა და ცვლილებებზე. ბუთი და ბუთი (2002) საუბრობენ ძალაუფლების იმ ცვლილებაზე, რომელიც აუცილებელია გაძლიერებასა და კვლევაში: „პროცესი გამოწვევას უქმნის წარმომადგენლობის დამკვიდრებულ პოლიტიკას, ცხოვრების დოკუმენტირების საშუალებების გადატანით ძლიერებიდან უძლურებზე, ექსპერტიდან არაპროფესიონალებზე, პროფესიონალიდან კლიენტებზე, ბიუროკრატიდან მოქალაქეზე, დამკვირვებლიდან დაკვირვებულებზე“ (გვ. 432).

ბუთი და ბუთი (2002) მართლეს არიან როლებისა და ძალაუფლების ცვლილებით გამოწვეულ გამოწვევებთან დაკავშირებით. მონაწილეებისთვის, მათი საზოგადოებისა და მკვლევარისთვის ჯილდოები, რაც არ უნდა არაჩვეულებრივი იყოს, როგორც ეს ფოტოხმის შემთხვევაშია, მნიშვნელოვნად გაიზარდა, რასაც მიტჩელი (2011) ადასტურებს: „ვიზუალური კვლევის ჩატარება სოციალურ მეცნიერებათა მკვლევარებს ინოვაციურ ორიენტაციას სთავაზობს იმ გზების მიმართ, რომლითაც ვიზუალური ინსტრუმენტები, როგორიცაა ფოტოგრაფია, ვიდეო, ხატვა და ობიექტები, შეიძლება გამოყენებულ იქნას როგორც კვლევის რეჟიმები, წარმოდგენის რეჟიმები და გავრცელების რეჟიმები სოციალურ ცვლილებებთან დაკავშირებულ კვლევაში“ (გვ. xi). ხელოვნებიდან შეიძლება

მომდინარეობდეს გაძლიერება მათთვის, ვინც სტიგმისა და მარგინალიზაციის შედეგად იტანჯება, მაგალითად, სექს-მუშაკების შემთხვევაში ([დესილასი, 2013](#)).

ფოტოგრაფია ხელს უწყობს ურბანული საზოგადოებრივი ადგილებისა და ადგილზე დაფუძნებული თემების გამოსახვას, ასევე ადგილობრივი იდენტობის კონსტრუირებას და საზოგადოების მშენებლობას ([ლუპმანსი, კოველი და ოოსტერლინკი, 2012](#)). ადგილსა და იდენტობას შორის მჭიდრო კავშირი ხშირად უგულებელყოფილია, თუმცა მას უდიდესი გავლენა აქვს აღქმებისა და გამოცდილების ჩამოყალიბებაზე ([სპენსერი, 2011](#)). საინტერესო და მნიშვნელოვანი სფეროების ფოტოგრაფირება ახალგაზრდებს საშუალებას აძლევს, ამოიცნონ, ჩაიწერონ და გაუზიარონ უფროსებს ისე, რომ წაახალისონ ისინი ამის გაკეთებაში დამადასტურებელი გზით ([ჯონსონი, 2008](#)).

ფოტოგრაფიის გამოყენება მეხსიერების აღსაბეჭდად კარგად არის აღიარებული ([ბეიტსი, 2010](#)). მაგალითად, [კუნი \(2007\)](#) ეხება კულტურული მეხსიერების მნიშვნელობას და იმ როლს, რომელსაც ფოტოგრაფიას შეუძლია შეასრულოს მის გაძლიერებაში:

ბოლო წლებში ჰუმანიტარულ და სოციალურ მეცნიერებებში კულტურული მეხსიერების კვლევისა და მეცნიერების აყვავება შეინიშნება. ამ ნაშრომის მრავალ ასპექტს შორისაა კულტურულ სფეროში პირადი მეხსიერების ფუნქციონირების გაგების გაფართოება და გაღრმავება: მისი განმასხვავებელი ნიშნები; როგორ, სად და როდის წარმოიქმნება ის; როგორ იყენებენ ადამიანები მას ყოველდღიურ ცხოვრებაში; როგორ უკავშირდება პირადი ან ინდივიდუალური მეხსიერება მეხსიერების საერთო, საჯარო ფორმებს; და საბოლოო ჯამში, როგორ ფიგურირებს და აყალიბებს მეხსიერება სოციალურ სხეულსა და სოციალურ სამყაროებს. პირადი და ოჯახური ფოტოები მნიშვნელოვან როლს თამაშობს კულტურულ მეხსიერებაში და ფოტოებით მეხსიერების შესწავლა განსაკუთრებით პროდუქტიულ გზას გვთავაზობს მეხსიერების სოციალური და კულტურული ასპექტების გასაგებად. (გვ. 283)

[ჰაკმა და ენგმა \(2011\)](#) აღმოაჩინეს, რომ ფოტოხმა არა მხოლოდ საზოგადოების საზრუნავებსა და პრიორიტეტებზე დიალოგს იწვევდა, არამედ საზოგადოების ქმედებებსაც იწვევდა. სოციალური ცვლილების ეს ჩარევები წარმართულია იმ დასკვნებით, რომლებიც ცვლილებებისთვის საფუძველს ქმნის, მონაწილეებს აძლიერებს და ასევე უზრუნველყოფს ინსტრუმენტებს მათთვის, ვინც ამ ცვლილებების მცდელობებს

ახორციელებს (დელგადო და ჰამ-დელგადო, 2013; ტეტი, პიჩონი, კაბელი, ფარნანი და ბენსონი, 2013). ეს მკვლევარებისთვის ძალაუფლების დრამატულ ცვლილებას წარმოადგენს.

თავის მხრივ, ეს ახლად შეძენილი „ინსტრუმენტები“ ან კომპეტენციები (სააგენტოს უფლებამოსილება) შეიძლება გადაიცეს სხვა სფეროებში და შეცვალოს საზოგადოების დონეზე არსებული ძალისხმევა, რითაც გაძლიერდება საზოგადოების კაპიტალის ფართო სპექტრი (ადამიანური, ეკონომიკური, პოლიტიკური, სოციალური, კულტურული და ფიზიკური). საზოგადოების შესაძლებლობების გაძლიერება გაჩნდა, როგორც საზოგადოებრივი პრაქტიკის ფორმა, რომელიც მოიცავს კაპიტალის იდენტიფიცირებისა და გაზრდის ამ ძალისხმევას (დელგადო, 1999). ამ ახალმა მოვლენებმა გააფართოვა შესაძლებლობები, რომელთა გამოყენებაც საზოგადოებრივ ჯგუფებს შეუძლიათ შეფასებისა და ჩარევის მეთოდების შერჩევისას, რომლებიც საუკეთესოდ აკმაყოფილებს მათ საჭიროებებს, ადგილობრივი დემოგრაფიული და სოციოეკოლოგიური მოსაზრებების, მათ შორის კულტურული ღირებულებების გათვალისწინებით.

ვიზუალური კვლევის მეთოდების მნიშვნელობა ბოლო 30 წლის განმავლობაში გაიზარდა (მოსი, 2008; პატონი, ჰიგსი და სმიტი, 2011; რივი, 2011; ტომსონი, 2008b) და ხელი შეუწყო კვლევის შედეგად სოციალური ცვლილებებისკენ გადასვლას, თუმცა ამ პროცესში მნიშვნელოვანი დებატების გამოწვევის გარეშე. ვიზუალური კვლევის კატეგორიზაციის სამი ძირითადი გზა არსებობს (სპენსერი, 2011):

(1) მკვლევრის მიერ მოძიებული ვიზუალური მონაცემები (მაგ., ფრესკები და გრაფიტი); (2) მკვლევრის მიერ შექმნილი ვიზუალური მონაცემები (მაგ., ნახატები, ფოტოები და ვიდეოები); და (3) რესპონდენტის მიერ გენერირებული ვიზუალური მონაცემები (მაგ., ფოტოები და ვიდეოები). მონაწილეობითი ვიზუალური კვლევის კონცეფცია გაჩნდა ვიზუალური კვლევის სხვადასხვა გამაძლიერებელი მიდგომის გასაერთიანებლად, მათ შორის ღირებულებების ერთობლიობის ჩათვლით, რომლებიც ამ პერიოდში წარმოიშვა (ლუტრელი და ჩალფენი, 2010).

ხელოვნებაზე დაფუძნებული მეთოდების, როგორცაა ვიზუალური ეთნოგრაფია (მიტჩელი, 2011; პინკი, 2007), გაჩენა, რომელიც საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის (CBPR) თვისებრივი ფორმაა, ამ პერიოდში წარმოადგენს საინტერესო მოვლენას, რომელიც იმსახურებს ხაზგასმას თემების, განსაკუთრებით კი მარგინალიზებული ჯგუფების ტრანსფორმაციის პოტენციალის გამო. ვიზუალურის, როგორც ცოდნის შექმნის ახალი ტიპის გამოყენების ეს ტენდენცია ხაზს უსვამს იმიჯის როლს, მნიშვნელობას და დასაბუთებას საზოგადოებაში (კანუსციო და სხვ., 2009; მიტჩელი, 2011; ტომსონი, 2008). გარდა ამისა, ვიზუალური კვლევით დაკავება შეიძლება სახალისო იყოს და რამდენად ხშირად შეიძლება იგივე ითქვას კვლევის ნებისმიერი ფორმის შესახებ (პატტონი, ჰიგსი და სმიტი, 2011).

იმიჯისა და სოციალური კვლევის საგანს სათანადო ყურადღება არ ექცევა. თვითშეფასება განიხილება, როგორც გამჭრიახობისა და გაძლიერების მთავარი მექანიზმი (ჰუსი, 2012; მორგანი და სხვ., 2010; ფელანი და კინსელა, 2011). დე ლანჟი და მიტჩელი (2007) ფოტოხმას სოციალური ცვლილებების ვიზუალურ მეთოდოლოგიად მოიხსენიებენ. მაკგრეგორი (2012) „პროვოკაციისთვის შექმნილი დიზაინის“ კონცეფციას მოიხსენიებს, რათა ახსნას სურათების პოტენციალი, გამოიწვიონ ცვლილებები. სოციოკულტურული კონტექსტის მნიშვნელობა კვლევისადმი ამ მიდგომის დამახასიათებელი ნიშანია, რომელიც კვლევისა და პრაქტიკის ინფორმირებისთვის ცოდნის ახალ ფორმებს წარმოშობს და ამ პროცესში ვიზუალურ არტეფაქტებს ქმნის (კრესველი, 2013; ფრიდმანი, პიტნერი, პაუერსი და ანდერსონი, 2012; მეხია და სხვ., 2013).

ვიზუალური ეთნოგრაფია მიეკუთვნება იმ ეტალონს, რომელსაც მერტეუსი (2010) „ტრანსფორმაციულ პარადიგმას“ უწოდებს: „პარადიგმები მეტაფიზიკურ ჩარჩოებს წარმოადგენენ, რომლებიც მკვლევრებს ეთიკის, რეალობის, ცოდნისა და მეთოდოლოგიის შესახებ მათი შეხედულებების იდენტიფიცირებასა და გარკვევაში ხელმძღვანელობენ“ (გვ. 469). თვისებრივი კვლევა კვლევას უზარმაზარ უპირატესობებს მოაქვს, რადგან ის მრავალშრიანი და

ნიუანსირებული პროცესია, რომელიც საშუალებას იძლევა, მოვიზიდოთ ის ადამიანები, რომლებიც არ არიან მიჩვეულები საკუთარი გამოცდილებისა და პერსპექტივების გაზიარებას (ბრიჯესი და მაკგი, 2011).

ტკივილისა და ტანჯვის მოწმენი იმ ცხოვრებისეული გამოცდილების აღბეჭდვით, რამაც ეს მდგომარეობები გამოიწვია, კვლევის ერთ-ერთ უკეთილშობილეს მიზანს წარმოადგენს და ხელოვნებაზე დაფუძნებული თვისებრივი კვლევა ამის განხორციელების უდიდეს პოტენციალს გვთავაზობს (რაპაპორტი, 2013). ფოტოხმა, სავარაუდოდ, ხელოვნებაზე დაფუძნებული ვიზუალური ეთნოგრაფიის ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული ფორმაა და ვიზუალური ეთნოგრაფიის სხვა ფორმების მსგავსად, ის ხელს უწყობს ისეთი ისტორიის განვითარებასა და გაზიარებას, რომელიც ადრე ან იგნორირებული ან უარყოფილი იყო (გრიბი და სხვ., 2013; სინგჰალი, რაო და პანტი, 2006).

ფოტოხმა, როგორც აღმოჩენისა და მოქმედების მეთოდი

ბრისკის და კაუფმანის დოკუმენტური ფილმი „ბორდელებში დაბადებული“, რომელიც 2005 წელს საუკეთესო დოკუმენტური ფილმის ნომინაციაში ოსკარის მფლობელი გახდა, ფოტოხმის, სავარაუდოდ, ყველაზე ცნობილი მაგალითია. ფილმი კალკუტას წითელი ფარნების რაიონში მცხოვრები ქუჩის მუშაკების რვა ბავშვზეა დაფუძნებული. ბავშვები ამ ქალების ცხოვრების დოკუმენტირების პროექტისთვის მხარდაჭერის მოსაპოვებლად დაიქირავეს. მათ კამერები მისცეს და მათი გამოყენება ასწავლეს, რათა შეძლებოდათ ცხოვრების ისე გადაღება, როგორც მას განიცდიდნენ, რაც მანამდე ხშირად უგულებელყოფილი პერსპექტივა იყო. „ბავშვები კამერებით“ (2006) იყო გაგრძელება, რომელიც ბავშვების პროგრესზე იყო ფოკუსირებული და ეს ასევე პროექტის შედეგად შექმნილი არაკომერციული ორგანიზაციის სახელია. ხელოვნების ძალას, ამ შემთხვევაში ფოტოგრაფიას,

როგორც ფილმის შთაგონების საფუძველს, შეუძლია შეცვალოს როგორც გადამღები ჯგუფების, ასევე მხატვრების ცხოვრება და წარმოადგენს ფოტოხმის საფუძველს. თუმცა, ფოტოხმის პოპულარობა ფილმ „ბორდელებში დაბადებული და კამერიანი ბავშვები“-ზე ადრე გავრცელდა.

ნებისმიერი კვლევის მეთოდის წარმოშობა, როგორც ჩანს, ყოველთვის დებატების საგანია და ამ დებატებს ფოტოხმაც შეგვიძლია დავამატოთ. პაოლო ფრეირეს ფოტოგრაფიის ადრეული ნამუშევრები ლიმაში, პერუში, 1970-იანი წლების დასაწყისში შეიძლება ჩაითვალოს მონაწილეობითი ფოტოგრაფიის, როგორც კვლევის მეთოდის, სისტემატურად გამოყენების ერთ-ერთ პირველ მცდელობად (ბურკი, 2008). ასევე ნაკლებად სადავოა, რომ ფოტოხმის პოპულარობა შეიძლება მივაწეროთ ს. ს. ვანგის და მისი კოლეგების მიერ შესრულებულ სამუშაოს და მათ ინოვაციურ ძალისხმევას, რათა უფრო ღრმად გაეგოთ ჩინეთის სოფლის ქალების ჯანმრთელობის მდგომარეობა 1990-იანი წლების შუა პერიოდში.

ამ მეთოდის პოპულარობა აკადემიურ წრეებს სცილდება და მიმზიდველობა ჰპოვა როგორც ეროვნულ, ასევე საერთაშორისო პრესაში, უამრავი სტატიით, რომლებიც აქებს მის ღირსებებსა და პოტენციალს სხვადასხვა ჯგუფებსა და გეოგრაფიულ გარემოში გამოყენებისთვის, მათ შორისაა New Straits Times, მალაიზია (Chew, 2009); Sunday Times, სამხრეთ აფრიკა (Chauke, 2009); The New Times (2009); საერთაშორისო ჰერალდ ტრიბუნი (Eckholm, 2005); South China Morning Post (2004); ვაშინგტონ პოსტი (გუდმენი, 2003); და The Guardian, ლონდონი (Gordon, 2002). ცხადია, ძალიან უჩვეულოა, რომ კვლევის მეთოდმა ასეთი საერთაშორისო საზოგადოებრივი პრესა და მხარდაჭერა მოიპოვოს.

ფოტოხმა არის ხელოვნებაზე დაფუძნებული თვისებრივი კვლევის მეთოდი, რომელიც ჩვეულებრივ გამოიყენება საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევაში; ფოტოგამოკითხვა, თავის მხრივ, არის კვლევითი მეთოდი, რომელიც შეიძლება იყოს მრავალფეროვანი მეთოდოლოგიების ნაწილი და ხშირად შეიძლება აგვერიოს ფოტოხმაში, რადგან ორივე ეყრდნობა კამერებისა და სურათების გამოყენებას:

„ამრიგად, მიუხედავად იმისა, რომ ლიტერატურაში ამ ორი მიდგომის აღწერა ზოგჯერ ერთმანეთშია გადახლართული და სადავოა, ჩვენ ფოტოგამოვლენას ისეთ მეთოდად მივიჩნევთ, რომლის გამოყენებაც მრავალ მეთოდოლოგიურ მიდგომასთან ერთად შეიძლება, ხოლო ფოტოხმას - საზოგადოებაზე დაფუძნებული მოქმედებითი კვლევის მეთოდოლოგიად“ (ფელანი და კინსელა, 2011, გვ. 129). ფოტოვოისის მიერ მონაწილეობით პრინციპებსა და მოქმედებაზე გაკეთებული აქცენტი ამ თვისებრივი კვლევის ფოტოგამოვლენისგან გამიჯვნას ემსახურება.

ფოტოხმა, მის ყველაზე საბაზისო დონეზე, გულისხმობს ფოტოგრაფიული აღჭურვილობის, როგორც წესი ციფრულის, გამოყენებას ვიზუალური გამოსახულების გადასაღებად და შემდეგ ამ გამოსახულების ინფორმაციის გენერირებისა და დისკუსიის საშუალებად გარდასაქმნელად. კონკრეტული სურათები შეირჩევა იმის გამო, რომ ისინი გამოსაყენებლად შესაფერისია სხვადასხვა ადგილას და გამოფენაზე გამოსაყენებლად, რამაც შეიძლება მიიზიდოს დიდი რაოდენობით ხალხი და ამით ფართო საზოგადოებას გადასცეს მნიშვნელოვანი თემები და გზავნილები (ფლემინგი, მაჰონი, კარლსონი და ენგებრეტსონი, 2009). რედლი (2010) ამტკიცებს, რომ გამოსახულებები კომპლექსურია და რომ არ არსებობს ერთიანი „ხმა“, რომელსაც სურათები ახმოვანებს და არც ერთი გამოსახულება, რომელიც მას აუდიტორიისთვის ხილულს ხდის. ფოტოხმის გამოყენებამ შეიძლება გამოიწვიოს მარტივი ან დახვეწილი გამოფენები, ამ მეთოდის გამოყენებით ჯგუფის მიზნებიდან გამომდინარე. მე-5 თავი ფოტოხმის გამოფენების თემას დეტალურად განიხილავს.

ეს ექსპონატები შეიძლება გაიმართოს სამეზობლო ბიბლიოთეკებში, საზოგადოებრივ ცენტრებში, საკულტო სახლებში, ღამის კლუბებში, სკოლებში, მუზეუმებში, სამთავრობო შენობებში ან სხვა მსგავს ადგილებში. ადგილმდებარეობას ჯგუფი ირჩევს და გადაწყვეტილება პროგნოზირებულ აუდიტორიას ითვალისწინებს. ფოტოხმა განსაკუთრებით მიმზიდველი მეთოდია საზოგადოების აქტივების ან საჭიროებების

შეფასებისთვის, რაც შეიძლება ადგილობრივ დონეზე ცვლილებების შექმნის საფუძვლად იქცეს. მეთოდმა, როგორც შეფასების ინსტრუმენტმა, სულ უფრო მეტი გამოყენება ჰპოვა (კრამერი, შვარცი, ჩიდლი და რაუზონი, 2012; სენდსი, რიდი, ჰარპერი და შარი, 2009). არსებითად, მისი გამოყენებისა და დანიშნულების მოქნილობა ხელს უწყობს მის განხორციელებას სხვადასხვა ჯგუფის მიერ და მრავალფეროვან გარემოებებში.

მაგალითად, ბესელი, დიზი და მედინა (2007) ილუსტრირებენ ფოტოენის (ამ შემთხვევაში შავ-თეთრი ფოტოების) გამოყენებას პროგრამის შეფასებისას ინდივიდებისგან პასუხების მისაღებად. ციფრული კამერების გამოყენებამ, რამაც პროცესი უფრო იაფი გახადა ჩვეულებრივი კამერების გამოყენებასთან შედარებით, რომლებიც ფირის დამუშავებას საჭიროებენ, დიდი აჟიოტაჟი გამოიწვია, განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც ტექნოლოგიურმა ცვლილებებმა ეს მეთოდი უფრო მოსახერხებელი და ნაკლებად ხარჯიანი გახადა. გამოყენებული კამერის ტიპი დამოკიდებულია მონაწილეთა პრეფერენციებზე, გამოყენების შესაძლებლობასა და ბიუჯეტზე.

ფოტოებზე რეაგირების შედეგად მიმდინარე დისკუსიები შეიძლება ჩაიწეროს (ვიდეო ან აუდიო ფორმატში) და შემდეგ ტრანსკრიფციულ იქნას ანალიზისა და პროექტის სპონსორი ორგანიზაციებისთვის ისტორიული ჩანაწერის შესაქმნელად. ვიდეოჩანაწერის გამოყენებას სათანადო ყურადღება არ მიუქცევია. რეაქციებისა და დისკუსიის ვიდეოზე აღბეჭდვის პერსპექტივა ახალ, საინტერესო განზომილებას სძენს, თუმცა ამანაც შეიძლება შემფოთება გამოიწვიოს ახალგაზრდა ან ზრდასრული მონაწილეების „კამერასთან თამაშის“ შესახებ, რაც არ მოხდება, თუ სესიები აუდიოჩანაწერით არის ჩაწერილი (ჰოუ, 2008). ვიდეოხმას შეუძლია ფოტოხმის შევსება ფოტოებისა და ნარატივების განსხვავებული ვიზუალური მეთოდისა და პოტენციური გამოსვლის შემოთავაზებით (ტომსონი და ჰოლი, 2008). ფოტოხმის სხვა მეთოდებთან ერთად გამოყენების ეს მოქნილობა ამ მეთოდის ერთ-ერთი მიმზიდველი ასპექტია.

ვიზუალური კვლევის ამ ფორმების გაერთიანება წარმოადგენს სურათების ძალის გამოყენების ინოვაციურ, თუმცა ტექნიკურად

უფრო მომთხოვნ გზას (სტანჩაკი, 2007b). არაერთი მეცნიერი საუბრობს იმაზე, თუ როგორ შეიძლება იყოს გამოსახულებები მაცდური და შედარებით მარტივი შესაქმნელი, რითაც იქმნება შთაბეჭდილება, რომ მათი შექმნა და ინტერპრეტაცია სინამდვილეში მარტივია (სპენსერი, 2011; ტომსონი, 2008a). როგორც ეს წიგნი აჩვენებს, სიმართლისგან შორს არაფერია. გამოსახულებები, ასე ვთქვათ, აისბერგის მწვერვალს წარმოადგენს.

ლოუმ (2004) სერიოზული კითხვები გააჩინა მუდმივად ცვალებადი საზოგადოების სირთულეების აღბეჭდვის ტრადიციული მეთოდების ნაკლოვანებებთან დაკავშირებით. ფოტოხმა სირთულეებთან დაკავშირებული „არეულობის“ დაძლევის მცდელობაა. რაბინოვიცმა და ჰოლტმა (2013) გამოავლინეს შვიდი მიზეზი, თუ რატომ არის ფოტოხმა ასეთი წარმატებული კვლევის მეთოდი: (1) სურათების გადაღების ჯილდოები უშუალოა; (2) ფოტოგრაფია შეიძლება იყოს სახალისო და შემოქმედებითი გამოხატვის საშუალება; (3) ნაცნობი სცენებისა და ადამიანების ფოტოებს შეუძლიათ სოციალური და ფიზიკური კონტექსტის აღქმის შეცვლა; (4) ფოტოგრაფია შედარებით ადვილი შესასწავლია და ფართო სპექტრის ადამიანებისთვისაა განკუთვნილი; (5) „ერთი სურათი ათას სიტყვას უდრის“; (6) ფოტოგრაფიული გამოსახულებების გაგება შესაძლებელია ენის, კულტურის, წიგნიერების დონის ან სხვა ფაქტორების მიუხედავად; და (7) „პოლიტიკის შემქმნელებს არ შეუძლიათ რეალობის უარყოფა, როდესაც ის მათ თვალწინ უყურებს“. ფოტოხმის წარმატების ეს მიზეზები მკვეთრად ეწინააღმდეგება საზოგადოებრივი კვლევისადმი ტრადიციულ მიდგომებს და ასახავს ფოტოხმის მიმზიდველობას ტრადიციულ, ხელოვნებაზე არამყარ კვლევასთან შედარებით (ზენკოვი და სხვ., 2013).

ზუხ მეთიუსმა, დე კოკერმა, მტშიზანამ და მეისონ-ჯონსმა (2013) შეაფასეს სამხრეთ აფრიკაში სამწლიანი ფოტოხმის პროექტის წარმატება და დაადგინეს, რომ ის წარმატებული იყო მრავალ დონეზე, რამაც მონაწილეებს საშუალება მისცა, თავიანთი შრომის შედეგები სხვადასხვა აუდიტორიისთვის მოერგოთ. ამ პროექტის დიდმა ხანგრძლივობამ, უქველად, დამატებითი დრო

და ძალისხმევა მოგვცა, რაც ჩვეულებრივ არ არის ხელმისაწვდომი უფრო ტიპურ ფოტოხმოვან პროექტებში და შეიძლება რამდენიმე თვე გაგრძელდეს. ადგილობრივი ცხოვრებისა და პირობების წარმოჩენის ძალა ადგილობრივ მაცხოვრებლებს ერგო, რაც ახალ განზომილებას სძენს იმას, რაც ჩვეულებრივ ხდება ტრადიციული, არამონაწილეობრივი კვლევის დროს (დაუნი და ანიაეგბუნამი, 2010). ადგილობრივი პრობლემების ადგილობრივი გადაწყვეტილებების კონცეფცია, ისევე როგორც ადგილობრივი კვლევისა და ადგილობრივი მონაწილეობის კონცეფციები, ჩემს გონებაშიც ჩნდება.

სან-ფრანცისკოში ფოტოხმის პროექტის შემდეგი აღწერა ასახავს საზოგადოების ჯანმრთელობის პრობლემების მოგვარების საერთო მიდგომას, რაც ამ მეთოდის ძალიან პოპულარული თემაა, რასაც ადასტურებს ჯანმრთელობაზე ფოკუსირებული ლიტერატურის სიმრავლე სხვადასხვა გამოვლინებით:

მაცხოვრებლებს გადაეცათ ერთჯერადი ფოტოაპარატები და მოუწოდეს, გადაეღოთ ფოტოები, რომლებიც ასახავდა მათ შეხედულებებს ოჯახის, დედისა და ბავშვის ჯანმრთელობის აქტივებსა და პრობლემებზე მათ თემში, შემდეგ კი მონაწილეობა მიეღოთ ჯგუფურ დისკუსიებში, სადაც განხილული იყო მათი ფოტოები. ჩატარდა საზოგადოებრივი ღონისძიებები, რათა მონაწილეებს საშუალება მიეცათ, გაენათლებინათ დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის დაცვის პერსონალი და საზოგადოების ლიდერები... ფოტოხმის პროექტმა დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის დაცვის თანამშრომლებს მიაწოდა ინფორმაცია არსებული რაოდენობრივი პერინატალური მონაცემების შესავსებად და ხელი შეუწყო დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის ძირითადი საკითხების გააზრებას, რომელთა მოგვარებაც მონაწილე საზოგადოების მაცხოვრებლებს სურთ.

—WANG & PIES, 2004, გვ. 95

ჰობერეტმა და მილერ-კრიბსმა (2011) ფოტოხმა გამოიყენეს სამედიცინო სკოლის სტუდენტებისთვის საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისა და მონაწილეობითი კვლევის გაცნობის მიზნით. ჯანმრთელობისა და ფოტოხმის კიდევ ერთი მაგალითია მინესოტას წითელი მდინარის აუზის პროექტი, რომელმაც ფოტოხმა გამოიყენა, რათა დედებს დაეფიქსირებინათ ბავშვებში პესტიციდების ზემოქმედების შესამცირებლად ჩატარებული ჩარევის ეფექტურობა, ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების სხვა საკითხებთან ერთად (სტედმანი, მაკგოვერნი, პედენ-მაკალპინი, კინგერი და დრაგერი, 2012).

ფოტოხმის, როგორც აღმოჩენის მეთოდის გამოყენების პოტენციური ფართოვდება ახალი ჯგუფების, გეოგრაფიული არელებისა და აუდიტორიის მოსაზიდად, მათ შორის სხვა თვისებრივი კვლევის მეთოდებთან კომბინაციაში, რათა გაიხსნას ახალი და განსხვავებული პერსპექტივები იმის შესახებ, თუ რა წარმოადგენს ცოდნას და მონაწილეებთან თანამშრომლობას. ამ პროცესში, ამ მეთოდმა ხელი შეუწყო და წახალისა მკვლევარები, ჩაერთონ საზოგადოებებთან თანამშრომლობით პარტნიორობაში ვიზუალური ხელოვნების, როგორც სოციალური ტრანსფორმაციისა და კულტურული უთანასწორობის აღმოფხვრის საშუალების ინტეგრაციის გზით.

ფოტოხმა საშუალებას აძლევს თემის მაცხოვრებლებს, აიღონ თემის ისტორიკოსების როლი და აღბეჭდონ ისეთი მოვლენები და ცხოვრებისეული გამოცდილება, რომლებიც ან არ არის აღრიცხული, ან მხოლოდ ზედაპირულ ყურადღებას აქცევენ ადგილობრივ მედიაში. თემის ისტორია ხშირად შემოიფარგლება ადგილობრივი მედიის სათაურებით დანაშაულების, ხანძრებისა და სხვა ტრაგედიების შესახებ და ამგვარად, ის თემის დამახინჯებულ ან სტერეოტიპულ ხედვას ქმნის. ამ სურათებზე მიმაგრებული სურათები და ნარატივები (ისტორიები) ასახავს მაცხოვრებლების პერსპექტივას და წარმოადგენს საპირწონეს, რომლის გამოყენებაც ამჟამინდელ და მომავალ თაობებს შეუძლიათ.

„ტრანსფორმაციის“ კონცეფცია ყველგან გვხვდება ფოტოხმასა და ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სხვა კვლევის მეთოდებში და ფართოდ იქნება გამოყენებული ამ წიგნში ([ჰიგსი და ტიტჩენი, 2011](#)). ამიტომ, ამ თავში ის უფრო დეტალურად იქნება განხილული. თვითრეფერალური ცნობიერება ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევასთან სინონიმია ([ფრანკლინი, 2013](#)). [ბუმერი და ფროსტი \(2011\)](#) გვთავაზობენ ტრანსფორმაციის ნათელ და დეტალურ აღწერას თვისებრივი მკვლევრის პერსპექტივიდან, რაც აქტუალურია ამ საქმეში თანამკვლევრებისთვის ან პარტნიორებისთვის: „როგორ გამოიყურება ტრანსფორმაცია? სინამდვილეში, ეს გვაჩვენებს უფრო მაღალ თვითშეგნებას“. ჩვენ განვიცდით დამიწებულობის შეგრძნებას, იმის ცოდნას, თუ სად

ვდგავართ მსოფლიოში, იმის უნარს, გავუმკლავდეთ გამოწვევებს და ასევე, მხარდამჭერი გზით შევთავაზოთ გამოწვევები სხვებს. ჩვენ ვაცნობიერებთ და ვსწავლობთ იმის ჩამოყალიბებას, თუ როგორ ვიყენებთ ჩვენს სხეულს, გრძნობებს და ესთეტიკას არა მხოლოდ სამყაროს შესასწავლად, არამედ სამყაროზე გავლენის მოხდენისა და ჩვენი აქსიოლოგიური პრინციპების ერთგულებისთვისაც“ (გვ. 288).

ტრანსფორმაცია, არსებითად, აღქმისა და აზროვნების დრამატულ რეკონფიგურაციას წარმოადგენს (გერბერი და სხვ., 2013). ტრანსფორმაციული გამოცდილებიდან გამომდინარე შინაგან ცვლილებებს შეიძლება ტალღური ეფექტი ჰქონდეს ახალგაზრდების მთელ სოციალურ წრეზე. ტრანსფორმაციის განხილვა შესაძლებელია ახალგაზრდა, ზრდასრული მკვლევრისა და საზოგადოების პერსპექტივიდან. ამ თვალსაზრისებს ექნება როგორც მსგავსი, ასევე განსხვავებული შედეგები ან ცვლილებები.

ფოკუსი ქალაქელ ახალგაზრდებზე

ფოტოვოისი მიმზიდველია ყველა გეოგრაფიული გარემოს, მოსახლეობის ჯგუფის, საკითხისა და საზრუნავის მქონე პირთათვის. მისი გამოყენება შესაძლებელია მარგინალურობის ან ყოველდღიური ცხოვრების პირობებზე ფოკუსირებისთვის. მიუხედავად იმისა, რომ ამ წიგნის ძირითადი აქცენტი კონკრეტულად ურბანულ გარემოზე იქნება, მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ სოფლის გარემოც განსაკუთრებით მგრძნობიარეა ამ მეთოდის მიმართ (ბელი, 2008; ბენეტი და დირდენი, 2013; კუპერი და იარბრო, 2010; დაუნი, აირესონი და სკაჩვილდი, 2009; ლეიპერტი და ანდერსონი, 2012; ლოპესი, ენგი, რენდალ-დევიდი და რობინსონი, 2005; პანაცოლა და ლეიპერტი, 2013).

სოფლად მცხოვრები ახალგაზრდებიც ფოტოხმის ფოკუსში იყვნენ და მათ ქალაქელ ახალგაზრდებთან შედარებით მსგავსი დადებითი შედეგები მიიღეს (დაუნი და ანიაეგბუნამი, 2010; ფინდჰოლტი, მაიკლი, დევისი და ბრიგოტი, 2010; ფრესკ-ბაქსტერი, 2013). ნინგი (2013) კანადაში აბორიგენი

ახალგაზრდების ფოტოხმის ძალაზე წერს. ახალგაზრდების წარმომავლობისა და გარემოს ფართო სპექტრი აჩვენებს, თუ რატომ აქვს ფოტოგოისს ნათელი მომავალი ადამიანების კეთილდღეობასა და ცხოვრებისეულ გამოცდილებასთან დაკავშირებულ კვლევაში.

როგორც ჩანს, არ არსებობს ახალგაზრდული სოციალურ-პოლიტიკური სიტუაცია, რომელსაც ფოტოხმის მეშვეობით შეგროვებული ცოდნა არ შეუძლია ისარგებლოს. [კაპლანი \(2008\)](#) აღნიშნავს, რომ „სტუდენტური ხმის ინიციატივები ზოგჯერ ისე განიხილება და აღიქმება, თითქოს ისინი ვაკუუმში განხორციელდა; ასეთი სამუშაო ყოველთვის მაღალპოლიტიზებულ კონტექსტებში ხორციელდება“ (გვ. 190). კაპლანის დაკვირვებები ძალაუფლებასა და ახალგაზრდობაზე ასახავს ფოტოხმის ღირებულებას, როგორც საშუალებას ისეთი სიტუაციების გადასაჭრელად, რომელთა სიტყვებით გადმოცემაც რთულია, რადგან სურათები ხელს უწყობს ახალგაზრდების ცხოვრებაში ძალაუფლების დისბალანსის განხილვას. ახალგაზრდული განვითარების პროექტებში ფოტოხმის ჩართვა აუმჯობესებს როგორც მეთოდს, ასევე მთლიან პროგრამირებას ([დელგადო, 2006](#); [კაპლანი, 2013](#)).

ფოტოხმის ძალა ასევე კარგად არის ილუსტრირებული დენოის, [დუსეტის და კამარას \(2012\)](#) მიერ მოხსენებულ ნაშრომში. ავტორებმა სიერა-ლეონეში, უაღრესად პოლიტიზებულ გარემოსა და თემაზე, ომით დაზარალებული ბავშვ-ჯარისკაცების საქმეები განიხილეს და აჩვენეს, თუ როგორ ჩამოაყალიბა ამ გამოცდილებამ მათი ომისშემდგომი ცხოვრება და საკუთარ თემებში რეინტეგრაციის მცდელობები. ფოტოგრაფიის ძალა ომის საფრთხისა და საშინელების ჩვენებაში კარგად არის აღიარებული. თუმცა, ფოტოხმა საგანს ისეთ სიღრმეს სძენს, რასაც თავისთავად ფოტოგრაფია ვერ სძენს, რადგან პერსპექტივას ან თხრობას ცენტრალური გზავნილის ნაწილად ჩართავს. [კაპლანის \(2013\)](#) მიერ ფოტოხმის გამოყენება სამხრეთ-ცენტრალური ლოს-ანჯელესის ახალგაზრდებთან ასევე ასახავს ამ საშუალების ძალას, აღბეჭდოს და დოკუმენტირება მოახდინოს მონაწილეთა იმედებისა და ოცნებების, ასევე ძალაუფლებასთან, სოციალურ

კლასთან, რასასთან/ეთნიკურ კუთვნილებასთან და გენდერულ უთანასწორობასთან დაკავშირებული გამოწვევების მიმართ, რომლებსაც ისინი თავიანთი მიზნების რეალიზებისას აწყდებიან.

თავის მხრივ, ნარატივები წარმოადგენს კრიტიკულ ინსტრუმენტს ან თვისებრივ მეთოდს, რომელიც გვეხმარება რეალობის უკეთ აღქმაში და მოვლენების სტრუქტურირებასა და დალაგებაში (სპენსერი, 2011). ნარატივები, ანუ ადამიანების ყოველდღიური ისტორიები, შეიძლება ტრანსფორმაციული პრაქტიკის საფუძვლად იქცეს (ლედვიტი და სპრინგეტი, 2010). კვლევა და პრაქტიკა მიზნად ისახავს იმის კონტექსტში განსაზღვრას, თუ რა მნიშვნელობა აქვს ადგილმდებარეობას უძრავი ქონებისთვის და კონტექსტი აშკარად თამაშობს როლს სურათებისთვის მნიშვნელობის მინიჭებაში. სურათებთან დაკავშირებული ნარატივი ხელს უწყობს იმის გაგებისა და დაფასების გაძლიერებას, თუ როგორ განიცდიან ინდივიდები სოციალურ პირობებს, რაც გამოიხატება მათ ხმებსა და აღქმებში (უოკერი, 2012). ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, რომ „ხმა“ შეიძლება იყოს გამოხატული ან ჩადგმული სურათებსა და მოქმედებებში (ჰოუ, 2008).

მიუხედავად იმისა, რომ ფოტოხმას მთელი ცხოვრების განმავლობაში გამოყენების პოტენციალი აქვს, მათ შორის ხანდაზმულ ადამიანებთან (ბელი და მენევი, 2013 წელი; ფიცპატრიკი და სხვები, 2012; რაში, მერფი და კოზაკი, 2012; ვიერსმა, 2011 წელი; იანკეელოვი, ფოლი, დ'მბროზიო, კოლინზი და გორდონი, 2013) და ჯგუფებთან, რომლებიც სხვადასხვა ჩაგვრის ძალებს, სამედიცინო საკითხებსა და გამოწვევებს ებრძვიან, ამ მეთოდმა განსაკუთრებით მიმღები აუდიტორია ახალგაზრდებში ჰპოვა (ჩონოდი, ფერმანი, ამიტრანი-უელში და მარტინი, 2013; ჯენოე და დიუპუი, 2013; ლუტრელი, 2010; ოუნსი, ნელსონი, პერი და მონტგომერი-ბლოკი, 2010).

ახალგაზრდებს აქვთ საკუთარი ცხოვრების ისეთი გაგება, რაც უფროსებს უბრალოდ არ აქვთ, მიუხედავად მათი მგრძნობელობისა და მზრუნველობისა:

ფოტოხმის გამოყენება აღიარებს, რომ ბავშვებსა და ახალგაზრდებს შეიძლება ჰქონდეთ წარმოდგენა საკუთარი ჯანმრთელობის შესახებ შეხედულებებსა და პრიორიტეტებზე, რომელთა ცოდნა ან სრულად გაგება საზოგადოებრივი ჯანდაცვის

პროფესიონალებისთვის შეუძლებელია მათი ნამდვილი პერსპექტივის მისაღებად გამაძლიერებელი და შემოქმედებითი ტექნიკის გამოყენების გარეშე. ჯანმრთელობის ხელშეწყობაში ფოტოხმის გამოყენების მნიშვნელოვანი მიზანია, რომ ჯანმრთელობის ხელშეწყობის პროგრამებში მონაწილე პირებმა უხელმძღვანელონ ამ ძალისხმევის განვითარებას, მათი აქტუალობა და მდგრადობა უზრუნველყონ.

—HENRY, RAMDOTH, WHITE, & MANGROO, 2013, გვ. 102

არსებითად, ახალგაზრდები საკუთარი ცხოვრების ექსპერტები არიან და ისინი სამყაროს უფროსებისგან განსხვავებულად ხედავენ (ბურკი, 2008).

ტრანსფორმაციული საზოგადოებრივი პროექტების შესაქმნელად, მკვლევარებმა უნდა მოუსმინონ და უპასუხონ ქალაქელი ახალგაზრდების აღქმებსა და მიზნებს (გრინი, ბურკი და მაკკენა, 2013). მაგალითად, ბჰარმალი და სხვები (2012) ფოტოხმის, როგორც კვლევის ინსტრუმენტის გამოყენებას უდიდეს მნიშვნელობას ხედავენ იმის უკეთ გასაგებად, თუ როგორ აღიქვამენ ლოს-ანჯელესში მცხოვრები აფროამერიკელი მამაკაცები ზრდასრულ ასაკში გადასვლას. ალენი (2012) ამტკიცებს, რომ მარგინალიზებული ფერადკანიანი ახალგაზრდები არ არიან ერთადერთი, ვისაც მეტი შესწავლა სჭირდება, რადგან საშუალო ფენის აფროამერიკელი ახალგაზრდებიც უგულებელყოფილნი არიან და ფოტოხმით სარგებლობენ.

ფოტოხმას „საზოგადოებაში მოსმენის“ მეთოდს უწოდებენ, რადგან მას შეუძლია საზოგადოებაში შეღწევა (ასლამი და სხვ., 2013). მაგალითად, ლენცი და სანგანჯანანიჩი (2013) მასში ჯგუფებსა და პროფესიებში თანაგრძნობის სწავლებისა და ჩანერგვის პოტენციალს ხედავენ. მართალია, ზრდასრულები ოდესღაც ახალგაზრდები იყვნენ. საზოგადოებაში ბევრი რამ მოხდა, რამაც საფუძველი ჩაუყარა ახალგაზრდობის გამოცდილებას, რომელიც მშობლებისგან ძალიან განსხვავებული იქნებოდა. ჯონსი (2009) საკმაოდ კარგად აჯამებს, თუ როგორ ჩამოაყალიბა სტრუქტურულმა ფაქტორებმა ახალგაზრდული მოსახლეობის გარკვეული სეგმენტების სოციალური და ეკონომიკური ტრაექტორია: „ახალგაზრდობა ფუფუნებაა, რომელზეც ღარიბებს წვდომა არ აქვთ“ (გვ. 112). საზოგადოებაში მომხდარმა მნიშვნელოვანმა სტრუქტურულმა ცვლილებებმა

დაბალი სოციალურ-ეკონომიკური ფენის ახალგაზრდებს უფლებები ჩამოართვა, რამაც „ამერიკული ოცნების“ მიღწევა უბრალოდ სასტიკ და მიუღწეველ ოცნებად აქცია.

ამ ახალგაზრდებმა შექმნეს სოციალური იდენტობა, რომელიც რეაგირებს მათი გარემოს მკაცრ სოციალურ რეალობაზე და ამ პროცესში მათ ასევე შექმნეს საკუთარი ენა და მუსიკა, მაგალითად, ამ რეალობის აღსაბეჭდად (ალეტი, 2012; ბრეიდერი და ლუკი, 2013; ლაფი, 2006; მალბონი, 1999). მათ აქვთ ლექსიკა, რომელიც შეიძლება უფროსებისთვის უცხოდ მოეჩვენოთ, თუმცა ის სხვადასხვა კულტურული წარმომავლობის ახალგაზრდებს შორის დამაკავშირებელი ხიდის როლს ასრულებს. ფოტოხმა ამ რეალობის აღბეჭდვას უწყობს ხელს და მომავლის შემფოთებასა და იმედებს გადმოსცემს (ჰარლი, 2011).

დრიუმ, დანკანმა და სოიერმა (2010) გამოავლინეს ოთხი ძირითადი მიზეზი, თუ რატომ არის ფოტოხმა განსაკუთრებით მიმზიდველი ახალგაზრდებში გამოსაყენებლად (რაბინოვიცისა და ჰოლტის (2013) მიერ მოყვანილი შვიდი მიზეზის დამატებით, თუ რატომ არის ფოტოხმა პოპულარული და რომლებიც ამ თავში ადრე იყო ჩამოთვლილი): (1) ეს მიმზიდველი მექანიზმია კვლევისთვის დადებითი გრძნობების გაჩენისა და მოზიდვისთვის; (2) ის განსხვავებული და სახალისოა; (3) ის ხელს უწყობს თვითგაგების მაღალ შემოქმედებით გზას; და (4) ის ხელს უწყობს გამოხატვას, კომუნიკაციას და ფოკუსირებას ინტერვიუების დროს. თანატოლთა სწავლება და თვითშემეცნება ახალგაზრდული ფოტოგრაფიის პროექტების აუცილებელი კომპონენტებია და განმანათლებლობის ეს პროცესი ისეთივე მნიშვნელოვანია, როგორც თავად საბოლოო პროდუქტი, ასე ვთქვათ (ლიკო და ლუტრელი, 2011).

თეკერი და ჰანტერი (2010) ახალგაზრდებში ტექნოლოგიებისა და მობილური ტელეფონების მიმზიდველობას განიხილავენ, რაც ამ წიგნის მნიშვნელოვანი თემა იქნება:

ახალგაზრდები ფოტოხმოვანებაში მონაწილეობენ გარემოს სურათების ატვირთვით და სოციალურ ქსელში [SNS] ამ გარემოს მათ ცხოვრებაზე გავლენის გამოქვეყნებით. მობილური ტექნოლოგიების მიერ ფოტოხმოვანებაში შეტანილი ერთ-ერთი მთავარი გაუმჯობესება სურათების რეალურ დროში ატვირთვის შესაძლებლობაა. თუ ტელეფონს ინტერნეტზე წვდომა აქვს, სურათის დაუყოვნებლივ ატვირთვა შესაძლებელია ბლოგზე

ან სოციალურ ქსელში და ფოტოგრაფს შეუძლია მყისიერად ჩაწეროს თავისი შთაბეჭდილებები. გადაწყვეტილების მიმღები პირისთვის უფრო ეფექტური იქნებოდა, მიეღო ვიდეო, სადაც მანქანების სიჩქარე ურბანულ ქუჩაზე გადაადგილდებიან, ვიდრე რამდენიმე კვირის შემდეგ ამის შესახებ ანეკდოტურად გაეგო. (გვ. 584)

ფოტოხმის ტექნოლოგიური განზომილებები შეიძლება არ იყოს მიმზიდველი მათი მშობლების თაობისთვის, თუმცა ის მათი ცხოვრების განუყოფელი ნაწილია ისე, რომ მათთვის მეორე ბუნებაა, რაც ამ თაობას ისტორიაში ტექნოლოგიურად ყველაზე განათლებულ თაობად აქცევს.

ნეჩელსი და სხვები (2007) ახალგაზრდების ტექნოლოგიური შესაძლებლობებისა და სოციალური ცვლილებების ძლიერ კომბინაციას აჩვენებენ: „შედეგები მიღებული იქნა ფოტოების დახარისხების აქტივობებიდან, ფოტოგრაფიული ნარატივების ანალიზიდან და ადვოკატირების პროექტების შემუშავებიდან“. ახალგაზრდები ხშირად განიხილავდნენ მათ ფოტოებში ასახულ სხვადასხვა თემას, მათ შორის არაჯანსაღი საკვების არჩევანს, სტრესის გამომწვევ ფაქტორებს, მეგობრებს, ემოციებს, გარემოს, ჯანმრთელობას და ოჯახის დადებით ასპექტებს. „ადვოკატირების პროექტებმა გამოიყენეს სოციალური მარკეტინგის სტრატეგიები, რომლებიც ფოკუსირებული იყო არაჯანსაღ კვების პრაქტიკებსა და სტრესის გამომწვევ ფაქტორებზე“ (გვ. 2219). ტექნოლოგია და ფოტოხმა ის თემაა, რომელიც სხვადასხვა გზით გაჟღენთავს ამ წიგნის დიდ ნაწილს. გასაკვირი არ არის, რომ ისეთი მეთოდების შემუშავებას, რომლებიც ტექნოლოგიების სოციალურ მოქმედებასთან ინტეგრაციას უწყობს ხელს, ბუნებრივი დასაბამი შეიძლება ჰქონდეს ახალგაზრდებსა და სხვა მარგინალიზებულ ჯგუფებში (**ესკუეტა და ბატერვიკი, 2012; უილსონი და სხვ., 2006**).

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ყველა ახალგაზრდა არ აითვისებს კამერისა და ფოტოხმის გამოყენებას, როგორც ეს კოლორადოს შტატის ქალაქ ბოულდერში მოხდა:

ბევრ ახალგაზრდას აქამდე არასდროს გამოუყენებია კამერა და ბევრი ერიდებოდა საკუთარი სახლის გადაღებას, რადგან ამბობდა, რომ ეს მოსაწყენი იყო ან არაფერი იყო საჩვენებელი. ახალგაზრდული სერვისების ინიციატივის თანამშრომლები თვლიდნენ, რომ დასაწყისში ბევრ ახალგაზრდას რცხვენოდა და ვერ აცნობიერებდა, რომ სხვა ახალგაზრდებიც მათ მსგავსად ცხოვრობდნენ, ან რომ პროექტი შეიძლებოდა ყოფილიყო შესაძლებლობა, ეთქვათ, რისი შეცვლა სურდათ ცხოვრებაში. მუშაობისას მათ დაიწყეს თავიანთი ოცნებების გამოხატვა, მათ შორის კარიერული მისწრაფებებისა და კოლეჯში

სწავლის, სიღარიბის აღმოფხვრისა და ცხოვრების მართვის უფრო მეტი უფლების ქონის სურვილის ჩათვლით.

—[DERR, CHAWLER, MINTZER, CUSHING, & VAN VLIET, 2013](#), გვ. 498

ფოტოხმის სარგებელი ამ შემთხვევებში შეიძლება არაჩვეულებრივი იყოს, თუ პროექტის პერსონალი მზად იქნება, დრო და ენერგია ახალგაზრდების პრობლემების მოგვარებაში დახარჯოს. ჟაკესი, [ვონი და ვაგნერი \(2013\)](#), ახალგაზრდებზე ორიენტირებული სამოქალაქო და სამართლებრივი ურთიერთობების გეგმის პარტნიორების შესახებ ლიტერატურის მიმოხილვის საფუძველზე, მივიდნენ დასკვნამდე, რომ ახალგაზრდების ჩართულობის უპირატესობები გაცილებით აღემატება ნაკლოვანებებს:

ახალგაზრდების ხმის გარეშე, კვლევას შეიძლება გამორჩეს კონტექსტუალური ინფორმაცია, რომელიც აუცილებელია ახალგაზრდობის უნიკალური გამოცდილების წარმოსადგენად. რამდენადაც ნაკლებად სავარაუდოა, რომ ზრდასრულთა მიერ ჩატარებული კვლევა ზუსტად ასახავს ახალგაზრდების პერსპექტივას, კიდევ უფრო ნაკლებად სავარაუდოა, რომ ამ კვლევის შედეგები გავრცელდება და მიღებული იქნება ახალგაზრდების მიერ. ახალგაზრდებთან პარტნიორობით, რათა განისაზღვროს საგნობრივი სფერო, კვლევითი კითხვები, მონაცემთა შეგროვების მეთოდები და შესაბამისი გავრცელების ძალისხმევა, მკვლევარები მნიშვნელოვნად ზრდიან იმის შანსებს, რომ კვლევის შედეგები გამოყენებული იქნება რეალურ სამყაროში მცხოვრები ბავშვებისა და მოზარდებისთვის. (გვ. 177)

პარტნიორობის ეს ფორმა ახალგაზრდებსა და მათ თემს მომსახურე ორგანიზაციებს შორის პოტენციური თანამშრომლობის ფართო სპექტრს ქმნის, რაც ყველა ჩართული მხარისთვის სასარგებლოა და ვიზუალურ ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული სხვადასხვა მეთოდის გამოყენების შესაძლებლობას იძლევა.

ურთიერთობების დამყარება ხშირად ფოტოხმის მონაწილეობის ერთ-ერთი უშუალო სარგებელია. ფოტოხმოვანი პროექტებიდან შეიძლება წარმოიშვას თაობათაშორისი ურთიერთობები, რაც ამ ტიპის წამოწყებებში მოულოდნელ დამატებით „ბონუსს“ წარმოადგენს ([ალკოკი, კამიკი, ბარკერი, ჰარიდი და რეივენი, 2011](#)). [არედონდო და სხვ. \(2013\)](#) თაობათაშორის მაგალითს გვთავაზობენ, ამ შემთხვევაში სან დიეგოში მოღვაწე ახალგაზრდები ფოტოხმის გამოყენებით ადგილობრივი პარკი საზოგადოებისთვის უფრო მოსახერხებელი გახადეს, რაც მათთვის

და საზოგადოების სხვა მაცხოვრებლებისთვისაც სასარგებლო იქნება.

ამ ახალგაზრდული პროგრამის შედეგად მიღებულმა ადვოკატირებამ მრავალი ეკოლოგიური ცვლილება გამოიწვია: „მოიხსნა გადაჭარბებული მცენარეები, გადაიტანეს სათავსო კონტეინერი, გაიზარდა პარკის უსაფრთხოება (მაგ., განათება, ღობეები), გაუმჯობესდა უსაფრთხოება (მაგ., დაფარული კანალიზაციის დრენაჟი, ქვიშის ნაკვეთის მოხსნა), გაუმჯობესდა კეთილმოწყობა (მაგ., სასმელი შადრევანი, აბაზანა, სკამები, მაგიდები), გაუმჯობესდა ფეხით მოსიარულეთა უსაფრთხოება პარკში (მაგ., გასწორდა ძველი და დაემატა ახალი საფეხმავლო ბილიკები) და გაუმჯობესდა ბავშვების სათამაშო მოედანი (მაგ., ახალი სათამაშო ინვენტარი, ღობეები)“ (გვ. 759).

[დერი და სხვ. \(2013\)](#) ამტკიცებენ, რომ თაობათაშორისი ურბანული სივრცეები აქტიურად უნდა ცდილობდნენ ამ სივრცეებთან დაკავშირებით ახალგაზრდების პერსპექტივების ინტეგრირებას. ფოტოხმის გამოყენება, ისევე როგორც ხელოვნებაზე დაფუძნებული სხვა კვლევის მეთოდები, წარმოადგენს ახალგაზრდებისთვის ხელსაყრელ გზას მათი შეხედულებებისა და მონაწილეობის მოსაზიდად ([ვუდგეიტი და ლიჩი, 2010](#)). [ჩიო და ფანდტი \(2007\)](#) მრავალფეროვნების შესახებ სწავლების მიზნით საკლასო ოთახში ფოტოხმის გამოყენების მომხრეებიც კი არიან, თუმცა ეს ნამდვილად არ შემოიფარგლება მხოლოდ ამ თემით და, მაგალითად, შეიძლება იყოს სერვისული სწავლების სასწავლო გეგმის განუყოფელი ნაწილი.

ახალგაზრდები ფოტოხმის მეთოდის გამოყენებით სარგებლობენ საკუთარი ძლიერი მხარეებისა და გამოწვევების კრიტიკული ცნობიერების შესაქმნელად და ამ პროცესში საკუთარი თემების უფრო ღრმა გაგებისა და დაფასების განვითარებისთვის ([გუბრიუმი და ტორესი, 2013](#); [ჯეინი და კოენი, 2013](#); [ვანგი, 2006](#)). ფერადკანიანი ახალგაზრდობის შემთხვევაში ეს უმთავრეს მნიშვნელობას იძენს, რადგან ინსტიტუციური სისტემები, რომლებიც მათ ასწავლიან და ემსახურებიან, არ დააფუძნებენ მათ გამოცდილებას ისეთ სოციალურ წესრიგში, რომელიც აქტიურად უგულებელყოფს მათი უძღვრების

მიზეზებს, რომლის ბირთვიც რასიზმი და კლასობრივი კუთვნილებაა.

და ბოლოს, ფოტოხმას ასევე შეუძლია მნიშვნელოვანი როლი შეასრულოს ახალგაზრდებისთვის ლიდერობის შესაძლებლობებისა და გამოცდილების მიწოდებაში, რომელთა გამოყენება მათი ცხოვრების სხვა სფეროებშიც იქნება შესაძლებელი და ამით გაიზრდება როგორც მათი ადამიანური კაპიტალი, ასევე სამოქალაქო ჩართულობის ალბათობა (ფინდჰოლტი, მაიკლი და დევისი, 2011; ვანგი, 2006). სამოქალაქო ჩართულობა ახალგაზრდებს აძლევს შესაძლებლობას, ჩაერთონ საზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და თემებში (ბალსანო, 2005; ბეიკერი, 2005; ფლექსი, 2007).

ოუენსმა და სხვებმა (2010) ახალგაზრდობასთან დაკავშირებულ თავიანთ პროექტში ოთხი ყოვლისმომცველი მიზანი გამოავლინეს, რომლებიც ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტის მიზნების ტიპურ მახასიათებლებს ასახავს: „(1) ახალგაზრდების პერსპექტივების შეგროვება, დოკუმენტირება და განხილვა მათი ცხოვრებისეული მდგომარეობის შესახებ; (2) ახალგაზრდების ჩართვა ამ პირობების შესახებ საკუთარი ცოდნის შექმნაში და გაზიარებაში; (3) ახალგაზრდების ჩართულობის ხელშეწყობა სამოქალაქო დისკუსიებსა და გადაწყვეტილებებში მთელ რეგიონში; და (4) ციფრული მედიის ექსპერიმენტირება და მათი გამოყენების ხელშეწყობა მონაწილე ახალგაზრდებში სოციალური მედიის კაპიტალის გასაძლიერებლად“ (გვ. 4).

პროექტის ეს მიზნები ასახავს საზოგადოებაზე ორიენტირებული აქტივობების პოტენციურ სპექტრს, რომლებიც შეიძლება დაკავშირებული იყოს ფოტოხმასთან და ისინი შემოიფარგლება მხოლოდ მონაწილეთა ფანტაზიით და ადგილობრივი გარემოებებითა და მოსაზრებებით, მაგალითად, ვადებითა და ბიუჯეტით. ეს მოქნილობა ასევე შეიძლება გამოწვევა ან შეზღუდვა იყოს, რადგან ის აფართოებს სფეროს ისე, რომ ფოტოგრაფიასთან დაკავშირებული ნებისმიერი ფორმის კვლევა შეიძლება ჩაითვალოს ხელოვნებაზე დაფუძნებულად, წამყვანი ღირებულებებისა და პრინციპების მცირე გათვალისწინების გარეშე. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ,

კამერებისა და ფოტოების გამოყენება მას ავტომატურად ფოტოხმოვან პროექტად არ აქცევს. არსებობს ფილოსოფიური და ღირებულებითი საფუძველი, რომელიც წარმართავს ფოტოხმის პროექტის განვითარებას ქალაქელ ახალგაზრდებთან, რაც ფოტოხმას გაცილებით მეტს ხდის, ვიდრე უბრალოდ ფოტოების გადაღება და შემდეგ მასზე საუბარი. ხელოვნება შეიძლება ცოდნის წყარო იყოს (აისნერი, 2008).

ფოტოხმის გამოყენების მასშტაბები ასევე ეფექტურად გაფართოვდა და გამოყენებული იქნა საზოგადოების „ფოტო რუკების“ შესაქმნელად, ჯანმრთელობისა და ადგილის კვლევის ძირითადი კონცეფციების ინტეგრირებით ქალაქელ ახალგაზრდებთან (დენისი, გაულოშერი, კარპიანო და ბრაუნი, 2009; ვუდგეიტი და ლიჩი, 2010). ამსდენმა და ვანვინსბერგმა (2005) ვანკუვერში, კანადაში, ახალგაზრდული საზოგადოების ფოტო-რუკინგის პროექტი განახორციელეს. სტრაკი, მაგილი და მაკდონა (2004) ფოტოხმისა და ახალგაზრდობის ჯანმრთელობის კიდევ ერთ მაგალითს გვთავაზობენ, ამ შემთხვევაში კი ჯანმრთელობის ხელშეწყობას. ვონი, როხას-გაილერი და ჰოუელი (2008) ილუსტრირებენ ფოტოხმოვანი პროექტის გამოყენებას, რომელიც მოიცავს ლათინოამერიკელი გოგონების ფოტოგამოფენას, რომელიც ჯანდაცვაში ჩარევებისთვის საფუძვლის მომზადებას ემსახურება.

დენისი და სხვები (2009) აღწერენ ვისკონსინის შტატის ქალაქ მედისონში ახალგაზრდების მონაწილეობითი ფოტო-რუკების შექმნის მრავალმეთოდიან პროექტს, რომელიც იყენებდა ციფრულ ინსტრუმენტებს, თხრობით ინტერვიუებს და მონაწილეობით პროტოკოლებს, რამაც შედეგად გამოიტანა რუკები, რომლებიც ახალგაზრდებისთვის საზოგადოებაზე დაფუძნებული ინტერვენციების მიმართულებას იძლეოდა. სანტო, ფერგიუსონი და ტრიპელი (2010) ასევე იუწყებიან ახალგაზრდებთან მრავალმეთოდიანი რუკების შექმნის წარმატებაზე და იმ მნიშვნელოვან როლზე, რომელიც ტექნოლოგიამ ითამაშა მათი ისტორიების გაზიარებაში რუკების, ფოტოგრაფიისა და ბლოგების გამოყენებით. ტექნოლოგიაზე ორიენტირებული მეთოდები განსაკუთრებით მიმზიდველია ახალგაზრდებისთვის, რადგან

ისინი ხშირად კარგად იცნობენ ამ ასაკობრივ ჯგუფს, რაც მათ „ექსპერტის“ პოზიციაში აყენებს, რაც ზრდასრული ადამიანის თვალსაზრისით იშვიათია (დელგადო და ჰამ-დელგადო, 2013; დელგადო და სტეიპლსი, 2007). ახალგაზრდები კიდევ უფრო მეტად არიან გამლიერებულნი, რადგან მათ აქვთ ექსპერტიზა, რომლის სწავლებაც სხვებისთვის, განსაკუთრებით სხვა ახალგაზრდებისა და ზრდასრულებისთვისაა შესაძლებელი.

ჩრდილოეთ კაროლინას ლათინოამერიკელი ფოტოხმის პროექტის შემდეგი აღწერა ასახავს ამ მეთოდის პოტენციურ გამოყენებას ლათინოამერიკელი თემის აქტივების იდენტიფიცირებისთვის, მაგალითად:

„ერთი წლის განმავლობაში, მოზარდები საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სპეციალისტებთან და მკვლევარებთან თანამშრომლობდნენ შემდეგ საკითხებში: ფოტოდავალებების გენერირება, ამ დავალებების საფუძველზე ფოტოების გადაღება, ფოტოების ფოტოდისკუსიებისთვის გამოყენება და ამ ფოტოდისკუსიების საფუძველზე თემების განსაზღვრა.“ ფოტოგამოფენამ და საზოგადოებრივმა ფორუმმა გაზარდა ადგილობრივი გადაწყვეტილების მიმღები პირებისა და საზოგადოების წევრების ცნობიერება ლათინოამერიკელი მოზარდების პრობლემებისა და აქტივების შესახებ და დაიწყო ცვლილებებისკენ მიმავალი პროცესი. მონაწილეთა სიტყვებიდან და ფოტოებიდან გამოიკვეთა იმ საკითხების კონტექსტუალური აღწერილობა, რომლებიც როგორც იწვევდა, ასევე ხელს უწყობდა მათ ადაპტაციას და ცხოვრების ხარისხს სკოლასა და თემში.

—STRENG ET AL., 2004, გვ. 403

ფოტოხმა შეიძლება იყოს ეფექტური მეთოდი როგორც დამოუკიდებლად, ასევე სხვა თვისებრივი კვლევის მეთოდებთან კომბინაციაში, საზოგადოების აქტივების იდენტიფიცირებისთვის (რიესმანი, 2008). ფოტოხმა გვთავაზობს უნიკალურ ვიზუალურ პერსპექტივას, რომელსაც შეუძლია სხვა მეთოდების შევსება.

ბრაზგი, ბეკემაიერი, სპიგნერი და ჰუებნერი (2010) და იონასი და სხვები (2009) ასევე მიიჩნევენ, რომ ეს მეთოდი მიმზიდველია ახალგაზრდების საზოგადოების აქტივებისა და საჭიროებების შეფასებაში ჩართვისთვის, რადგან ის ამ პროცესს ტექნიკური ასპექტით სძენს და იმ ძალაუფლებით, რომელსაც ის ამ ახალგაზრდებს ანიჭებს, გააკონტროლონ ის გზავნილი, რომლის გადაცემაც მათ უფროსებისა და ფართო საზოგადოებისთვის სურთ. ფოტოხმოვანი სურათებისა და ნარატივის გავრცელება შესაძლებელია ელექტრონული საშუალებების ფართო სპექტრის

გამოყენებით, მათ შორის პროექტის მიერ სპეციალურად შემუშავებულ ვებსაიტებზე (როგორც ეს მე-5 თავშია განხილული), რითაც გააფართოვდება ახალგაზრდებისთვის სასურველი შეტყობინების მასშტაბები, თუმცა ასევე იქმნება სირთულეები, რომლებიც დაკავშირებულია იმის უზრუნველყოფასთან, რომ მათი სურათები და შეტყობინებები არ იყოს კომპრომეტირებული.

სკოლები ფოტოხმოვანი პროექტებისთვის პოპულარული ადგილია, თუმცა ამ ტიპის გარემოში ჩატარებული კვლევა ისეთ გამოწვევებს წარმოშობს, რომლებიც საზოგადოებაზე ორიენტირებულ პროექტებში არ გვხვდება (ჩიო & ფანდტი, 2007; კორონელი & პასკალი, 2013; ჰილი, 2013; მიტრა, სერიერე, & კირშნერი, 2013). იოჰანსენი და ლე (2012) და იოჰანსენი (2012) აღწერენ ფოტოხმის გამოყენებას და ახალგაზრდების ჩართულობას მულტიკულტურალიზმის მნიშვნელობის განსაზღვრაში. ამ ახალგაზრდებმა სურათები და ნარატივები რეკომენდაციებად გარდაქმნეს თავიანთ სკოლებში რასობრივი გაგების გაზრდის მიზნით.

ზენკოვმა და ჰარმონი (2009), თავის მხრივ, ფოტოხმა გამოიყენეს ვიზუალურ ინსტრუმენტად, რათა ქალაქელ ახალგაზრდებს დახმარებოდნენ სკოლაში წარმატების მიზნების, ბარიერების და მხარდაჭერის შესახებ მათი აღქმის ჩაწერაში. ფოტოხმის გამოყენებით სკოლაში განხორციელებული პროექტების გამოყენება შესაძლებელია სკოლა-საზოგადოებრივი მომსახურების სწავლებაში, რითაც მინიმუმამდეა დაყვანილი ის უფსკრული, რომელიც ხშირად არსებობს ამ ინსტიტუციასა და დაუფასებელ თემებს შორის (დელგადო, 2006). უმაღლესი სასწავლებლებიც შესანიშნავ ადგილებს წარმოადგენენ ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტებისთვის. მაგალითად, შელი, ფერგიუსონი, ჰამოლინი, შეი და თომას-მაკლინი (2009) და ლიხტი (2013) ფოტოხმას იყენებდნენ უნივერსიტეტის ლექციებზე და აქებდნენ მის ღირსებებსა და პოტენციალს უმაღლეს სასწავლებლებში სწავლების გაუმჯობესების თვალსაზრისით.

ფოტოხმა ახალგაზრდებისთვის კულტურის მნიშვნელობის ვიზუალურად აღბეჭდვას უწყობს ხელს. ეს კულტურული კონტექსტი დემოგრაფიული მახასიათებლებისა და ადგილობრივი

კონტექსტის მიხედვით იცვლება და ამ შემთხვევაში კულტურა ეთნიკური კუთვნილებითა და რასით არ შემოიფარგლება, რადგან ახალგაზრდებს, როგორც ასაკობრივ კატეგორიას, ასევე აქვთ კულტურა ([ლაპალმე, ბისეტი და პოტვინი, 2013](#)). მაგალითად, ურბანულ ცენტრებში მცხოვრები ლათინოამერიკული ახალგაზრდები ლათინოამერიკული და ამერიკული კულტურული შეხედულებებისა და ღირებულებების უნიკალურ ნაზავს შემოიტანენ იმის მიხედვით, თუ როგორ აღიქვამენ ისინი ცხოვრებას ორ კულტურულ სამყაროში და ეს შეხედულებები განსხვავდება მათი უფროსი ასაკის ახალგაზრდების შეხედულებებისა და ღირებულებებისგან. ფოტოხმა ხელს უწყობს ამ კულტურული პერსპექტივებისა და ნიუანსების იდენტიფიცირებას, აღბეჭდვას და ჩვენებას, რაც ხელს უწყობს დისკუსიას და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებას იმის შესახებ, თუ როგორ შეიძლება კულტურული ღირებულებებისა და აქტივების გამოყენება და მობილიზება საზოგადოების იმიჯის გასაუმჯობესებლად ([დელგადო და ჰამ-დელგადო, 2013](#)).

ფოტოხმა ასევე საშუალებას აძლევს ახალგაზრდებს გაუზიარონ თავიანთი გამოცდილება საზოგადოების გარეთ მყოფ ადამიანებს, ახალგაზრდებსაც და ზრდასრულებსაც, რათა გაანეიტრალონ მათ შესახებ არსებული ნეგატიური შთაბეჭდილებები ([უოკერი, 2012](#)). მაგალითად, [უილსონი და სხვები \(2006\) სტატიაში](#), რომელიც მეხუთე კლასის საზოგადოების კვლევის ჯგუფის წევრებთან მუშაობას იკვლევს, აღწერენ ახალგაზრდული გუნდების პოტენციალს, შექმნან საზოგადოების აქტივებისა და რისკების რუკები ფოტოხმის გამოყენებით, ხაზს უსვამენ როგორც ახალგაზრდების სიამაყის წყაროებს, ასევე მათ შემოფოთებას. არ არსებობს ახალგაზრდული გარემო ან ასაკობრივი ჯგუფი, სადაც ფოტოხმის გამოყენება არ იქნება შესაძლებელი ([ვარნი, სნაიდერი და გილანდერ გადინი, 2013 წ.](#)).

ფოტოხმის მიზნები

ფოტოხმასთან დაკავშირებული მიზნების ნაკლებობა ნამდვილად არ არის. [ვანგმა და ბურისმა \(1997\)](#) ფოტოხმასთან დაკავშირებით სამი ყოვლისმომცველი მიზანი გამოავლინეს, რომლებიც, გასაკვირი არ არის, რომ 15 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში დიდწილად უცვლელი დარჩა: „(1) ადამიანებს საშუალება მიეცეთ, ჩაიწერონ და ასახონ თავიანთი საზოგადოების ძლიერი და საზრუნავი, (2) ფოტოების დიდ და მცირე ჯგუფებში განხილვის გზით მნიშვნელოვანი საკითხების შესახებ კრიტიკული დიალოგისა და ცოდნის ხელშეწყობა და (3) პოლიტიკის შემქმნელებამდე მიღწევა“ (გვ. 369). ფოტოხმა ასევე მონაწილეებისთვის თერაპიული სარგებლის მიღებისა და თაობათაშორისი ურთიერთობების დამყარების საშუალებას იძლევა ([ჩაუკი, 2009](#); [დეკოსტერი და დიკერსონი, 2014](#); [პრაგ და ვოგელი, 2013](#)).

ეს და სხვა პოტენციური მიზნები ფოტოხმას საზოგადოების აქტივების შეფასების მიმზიდველ მეთოდად აქცევს, მაგალითად, საზოგადოების საზრუნავებზე რეაგირების ხელშეწყობით მონაწილეობითი მიდგომის გამოყენებით, რომელიც ხაზს უსვამს საზოგადოების აქტივებს და არა დეფიციტს ([კარლსონი, ენგებრეტსონი და ჩემბერლენი, 2006](#); [ვანგი და ბურისი, 1997](#); [ვანგი და რედფუდ-ჯონსი, 2001](#)). და ბოლოს, [სტოკერის \(2013\)](#) კომენტარები თვისებრივი კვლევის სარგებლის შესახებ ასევე ვრცელდება ფოტოხმის დადებითად შემცვლელ ურთიერთობებზე სხვადასხვა ჯგუფებს შორის: „კარგი კვლევის პროცესს შეუძლია მონაცემების გენერირებაზე მეტი გააკეთოს“. საუკეთესო შემთხვევაში, ის ურთიერთობებს ამყარებს და ყველაზე უკეთეს შემთხვევაში კი ურთიერთობებს განსხვავებების მიუხედავად. ისევე, როგორც საზოგადოებრივი ვახშმები აიძულებს ადამიანებს ისაუბრონ კლასობრივ და რასობრივ განსხვავებაზე, კვლევას შეუძლია საზოგადოების ისეთ საკითხებზე პერსპექტივები შემოგვთავაზოს, რომლებსაც ადამიანები სხვა შემთხვევაში შეიძლება უგულებელყოფდნენ“ (გვ. 54). [ვონმა \(2010\)](#) ასევე

აღმოაჩინა, რომ ახალგაზრდებს შეუძლიათ ფოტოხმა გამოიყენონ, როგორც ხიდი უფროსებთან და განსაკუთრებით საზოგადოების ლიდერებთან. დამაკავშირებელი სოციალური კაპიტალი მნიშვნელოვან როლს იძენს ფრაგმენტირებულ თემებში, სადაც ახალგაზრდები იზოლირებულნი არიან ზრდასრულ-ახალგაზრდული პოზიტიური ურთიერთობებისგან.

მარგინალიზებული ჯგუფები და თემები სარგებლობენ მათი ისტორიებისა და ნარატივების მოყოლით, რაც ზრდის მათ თემებზე პოზიტიურ ყურადღებას და რესურსებს, ქმნის მათ ცხოვრებაზე კონტროლის განცდას, ურთიერთობების მნიშვნელობის შესახებ ცნობიერების ამაღლებას და სოციალური ცვლილებების აგენტებად ქცევის მათ პოტენციალს (დელგადო & ჰამ-დელგადო, 2013; ფოსტერ-ფიშმენი, ნოველი, დიკონი, ნიევარი, & მაკნანი, 2005; გარსია და სხვ., 2013;). მონაწილეობა ტრანსფორმაციულ გამოცდილებას იწვევს, რაც კრიტიკულ ელემენტს წარმოადგენს ნებისმიერი ფორმის მონაწილეობითი დემოკრატიული ჩარევის დროს (დელგადო და სტეიპლსი, 2007; გარსია და მორელი, 2013; უოტსონი და დუგლასი, 2012).

ეს ტრანსფორმაციული გამოცდილება შემდეგ სხვებსაც უზიარებენ, რითაც ისინი „კარგი“ ამბების წყაროდ იქცევიან და არა ჩვეულებრივი „ცუდი“ ამბების, რომლებსაც ხშირად მეინსტრიმული მედია საშუალებები მარგინალიზებულ ჯგუფებსა და თემებთან დაკავშირებით ავრცელებენ: „სამწუხაროდ, მარგინალიზებულ თემებს არ შეუძლიათ ელოდონ ადგილობრივი ღონისძიებების, მოხალისეობისა და ადგილობრივი ლიდერების მიერ მნიშვნელოვანი საზოგადოებრივი ფუნქციების შესრულების მედიაში დადებით გაშუქებას. ამგვარად, ნებისმიერი დადებითი საზოგადოებრივი ინფორმაცია უნდა გენერირდეს შიდა რესურსების გამოყენებით და გაზიარდეს გარე სამუშაოებთან“ (დელგადო და ჰამ-დელგადო, 2013, გვ. 22). გარე საზოგადოებისთვის დადებითი შეტყობინებების გენერირება და კონტროლი ის სარგებელია, რომლის მოტანაც ფოტოხმას შეუძლია საზოგადოებრივ ჯგუფებში.

ფოტოხმა, როგორც თვისებრივ- მონაწილეობითი კვლევის მეთოდი

ფოტოხმის პოპულარობა დიდწილად შეიძლება მივაწეროთ მის სიახლეს, გამოყენების სიმარტივეს და პოტენციურ გამოყენებას მოსახლეობის ჯგუფებში, მიზნებში, ბიუჯეტებსა და გარემოებებში, როგორც საზოგადოების აქტივების იდენტიფიცირებისა და საზოგადოებაში დიალოგის გაზრდის საშუალებას (ბრაზგი და სხვ., 2010; კასლდენი, გოგენი და პირველი ერი, 2008; დაუნი, აირესონი და სკაჩვილდი, 2009). ეს მოქნილობა საშუალებას იძლევა ფოტოხმა ადაპტირდეს ადგილობრივ მიზნებსა და გარემოებებთან, კულტურული ღირებულებების გავლენის გათვალისწინებით მის კონცეპტუალიზაციაზე. მაგალითად, მაკინტაირმა (2003) ფოტოხმა გამოიყენა იმის აღსაბეჭდად, თუ როგორ ქმნიან ქალები ადგილს და იდენტობას ყოველდღიური ცხოვრების კონტექსტში. ეს მეთოდი ლათინოამერიკელ იმიგრანტებს შორის გამოიყენებოდა ოჯახის დაგეგმვის ხელშეწყობად, ჯგუფი, რომელიც არ არის მიდრეკილი კვლევაში მონაწილეობისკენ და ტაბუდადებულია, რაც მკვლევარებისთვის გამოწვევების ძლიერ კომბინაციას ქმნის (შვარცი, სეიბლი, დანერბეკი და კემპბელი, 2007). თავის მხრივ, კელი, ჰოენერი, ბეიკერი, რამიერესი და ბრაუნსონი (2006) ფოტოხმას იყენებდნენ, როგორც საზოგადოებებში ფიზიკური აქტივობის ხელშეწყობის ინსტრუმენტს.

ფოტოხმის პოპულარობა მხოლოდ შეერთებული შტატებით არ შემოიფარგლება. სამხრეთ აფრიკაში ერთ-ერთი ფოტოხმის პროექტი მიზნად ისახავდა აივ/შიდსით დაავადებულ ღარიბ მოსახლეობაში საკვების უზნებლობის ხელშეწყობას (სვანსი, ბროერსი, მეინკე, მუდჰარა და ბანდერსი, 2009). ის გამოიყენეს ტაილანდის ანდამანის სანაპიროზე სოციალური და გარემოსდაცვითი ცვლილებების შესასწავლად (ბენეტი და დირდენი, 2013). გრინმა და კლოოსმა (2009) გამოიყენეს ფოტოხმა, რათა ახალგაზრდებმა (12-დან 16 წლამდე) უგანდაში ლტოლვილთა ბანაკში ცხოვრება გადაეღოთ. მეო (2010) იუწყება

ბუენოს-აირესში, არგენტინაში, მოზარდებში მისი გამოყენებისა და მათი ჰაბიტუსის შესწავლის შესახებ. პაკისტანშიც დაფიქსირდა ფოტოხმის ეფექტური გამოყენების შემთხვევები; ამ შემთხვევაში, ეს ასახავდა ტუბერკულოზთან დაკავშირებულ სირთულეებს, მათ შორის იმ ასპექტებს, რომლებიც გასათვალისწინებელია პოლისტიკური პრევენციული ინტერვენციების შემუშავებისას (მოჰამედი, საჯუმი და ხანი, 2013).

ჰალიფაქსი, მიკსი და ხანდერი (2008) ასახავს ფოტოხმის წარმატებულ გამოყენებას ტორონტოში, კანადა, რომელიც მოიცავს ჯანდაცვისა და უსახლკაროების ჯგუფს, მოსახლეობას, რომელიც მრავალი გამოწვევის წინაშე დგას და რომლის შესახებაც შედარებით ცოტა რამ ვიცით, მათ შორის მათი მისწრაფებების შესახებ. ბრედესონმა და სტივენსმა (2013) თავიანთი ფოტოხმა უსახლკაროებზე გაამახვილეს ყურადღება, ამ შემთხვევაში მინეაპოლისსა და სენტ-პოლში, მინესოტა, მცხოვრებ ოჯახებზე. ჰეიგმა და ენგმა (2011) ფოტოხმა კანადაში, სენტ-ჯეიმსში, საზოგადოებრივი დიალოგისა და ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობის ხელშეწყობის მიზნით საზოგადოებრივი დიალოგისა და ქმედებების წარმოსაქმნელად გამოიყენეს. ჰომ, რომელმა და იუნმა (2011) გამოიყენეს ფოტოხმა მაღალი სიღარიბის ზონაში მცხოვრებ ჰონგ-კონგელ მოზარდებში და გაანალიზეს მათი აღქმა საკუთარი საზოგადოების შესახებ. საიმონმა, ჩუმ და ბულგიბამ (2013) გამოიყენეს ფოტოხმა მაღაიზიელ მოზარდებში, რათა უკეთ გაეგოთ ახალგაზრდების ფიზიკურ აქტივობებში ჩართულობის შემაფერხებელი ძალები. საერთაშორისო მაგალითების ეს სია მხოლოდ ზედაპირს ეხება. როგორც ჩანს, დანამდვილებით შეიძლება ითქვას, რომ არ არსებობს ნახევარსფერო ან ქვეყანა, რომელიც ფოტოხმას გადაურჩა.

გასაკვირი არ არის, რომ ფოტოხმის შესახებ სამეცნიერო სტატიების სიმრავლე ასახავს ამ მეთოდის პოპულარობას 2000-იანი წლების დასაწყისიდან და ამან განაპირობა ლიტერატურის სულ მცირე ოთხი ყოვლისმომცველი მიმოხილვის გამოქვეყნება. კატალინიმ და მინკლერმა (2010), ფოტოხმის შესახებ ლიტერატურის მიმოხილვის საფუძველზე, დაასკვნეს, რომ ეს

მეთოდი უცვლელად (60 პროცენტი) მჭიდრო კავშირშია ფოტოხმის აქტივობის შემდგომ სოციალური ცვლილებების მცდელობებთან, რაც ხელს უწყობს მონაწილეთა გაძლიერებას. [პერგენრატერმა, როდსმა, კოუენმა, ბარდოშიმ და პულამ \(2009\)](#) გადახედეს ფოტოხმის, როგორც კვლევის მეთოდოლოგიის შესახებ ლიტერატურას და დაასკვნეს, რომ შეზღუდვების მიუხედავად (რომლებსაც სისტემატურად განვიხილავთ წიგნის შემდგომ ნაწილში), ის დიდ პერსპექტივას იძლევა შეფასების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის ხელშეწყობისა და სოციალური ცვლილებების განხორციელების თვალსაზრისით.

[კურატანიმ და ლაიმ \(2011\)](#) ლიტერატურის მიმოხილვისას დაასკვნეს, რომ ფოტოხმა ცვლის ვიზუალური საშუალებების გამოყენებით დისკუსიის ხელშეწყობის ტრადიციულ მიდგომებს და რომ ეს მეთოდი მსოფლიო მასშტაბით სარგებლობს მოქნილობით, მონაწილეობითი ხასიათით და რთულ სიტუაციებში ინფორმაციის მიღების სიმარტივით. [ლაიმ, ჯარუსმა და სუტომ \(2012\)](#) ყურადღება გაამახვილეს იმაზე, თუ როგორ გამოიყენებოდა ეს მეთოდი ჯანმრთელობის კვლევაში პროფესიული თერაპიისთვის (OT) და დაადგინეს, რომ მეთოდი ძალიან სასარგებლო იყო პროფესიული თერაპიისთვის.

და ბოლოს, [პაუერსმა და ფრიდმენმა \(2012\)](#) თავიანთი ლიტერატურული მიმოხილვა სოციალური სამართლიანობისა და გარემოსდაცვითი პერსპექტივის გამოყენებით გაამახვილეს და აღმოაჩინეს, რომ მეთოდს დიდი პერსპექტივა ჰქონდა გარემოსდაცვითი ჩარევებისა და პოლიტიკის ჩამოყალიბებაში, ჩაგრული ჯგუფების პერსპექტივიდან დანახვისას. სოციალური სამართლიანობის საფუძველი ამ მეთოდს უკეთესი გარემოსთვის ცვლილებების შესაქმნელად იყენებს ([მოსი, 2008](#)). როგორც [მე-4 თავში](#) განხილული, სოციალური სამართლიანობა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმის ჩამოყალიბებაში, როგორც ეს ამ წიგნშია წარმოდგენილი.

ფოტოხმა, ამ წიგნში განხილული სხვა ხელოვნებაზე დაფუძნებული ვიზუალური ეთნოგრაფიული მეთოდებისა და მიდგომების მსგავსად, ცდილობს სოციალური ცვლილების მიზნების მიღწევას საზოგადოებრივ დონეზე ფოტოგრაფიისა და

შესაბამისი ნარატივის გამოყენებით, რათა სურათები და ისტორიები გააცოცხლოს ([ფოსტერ-ფიშმანი, ნოუელი, დიკონი, ნივარი და მაკნანი, 2005](#)). თითოეული ფოტოსურათი, ფერადი იქნება ეს თუ შავ-თეთრი, გადმოსცემს ისტორიას ან მთავარ მომენტს, რომლის გადაცემაც ფოტოგრაფს სურს აუდიტორიისთვის. კოლექტიურად, არსებობს თემები, რომლებიც ეფუძნება ჰოლისტურ სურათს, რომელიც სოციალური ცვლილებების განხორციელების გზამკვლევს წარმოადგენს ([ჰეინსი, ოლიფი, ბოტორფი და პოლონეთი, 2010](#)). ცვლილებების ძიების საფუძველი ყველასთვის ხილული და გასაგები ფოტოებიდან და თანმხლები ნარატივებიდან იკვეთება.

ფოტოგრაფიამ ასევე ფართო აღიარება მოიპოვა გენდერთან დაკავშირებული პროექტებისთვის, რადგან ის ხელს უწყობს მტკივნეულ თემებზე დისკუსიას. [ფრომანი \(2005\)](#) გვთავაზობს რაციონალურ არგუმენტს და ნათელ აღწერას ფოტოხმის პროექტისა, რომელიც ფოკუსირებულია მექსიკელ და სამხრეთ აზიელ ემიგრანტ ქალებზე, რომლებსაც ძალადობის ისტორიები აქვთ: „პროექტი აგებულია მონაწილეების მიერ გენერირებული ფოტოებისა და ფოტოგამომწვევი ინტერვიუების გამოყენებაზე, როგორც მეთოდებზე ქალებთან, დამხმარე ჯგუფებში, ძალადობის მნიშვნელობების მათ ცხოვრებაში და მათი მიდგომების შესასწავლად უფრო უსაფრთხო სივრცეების შექმნის მიმართ“ (გვ. 1396). ფრომანი ფოტოხმას მეთოდოლოგიურ მიდგომად მიიჩნევს, რომელსაც დიდი პოტენციალი აქვს „გაჩუმებული ქალების ხმის გასაძლიერებლად“, რითაც ქმნის აუცილებელ პირობებს საზოგადოებრივი განათლებისა და სოციალური მოქმედებისთვის. ამ ქალებს შეუძლიათ საკუთარი ხმის პოვნა ინდივიდუალურად და კოლექტიურად ფოტოების გამოყენებით, როგორც გამოცდილების გაზიარების საშუალებად ([მეხია და სხვ., 2013](#)). თავის მხრივ, [ლეონარდი და მაკნაიტი \(2013\)](#) ამ მეთოდის უდიდეს ღირებულებას ხედავენ მოზარდებთან გამოყენებისას.

[საზერლენდი და ჩენგი \(2009\)](#) მის ღირებულებას ემიგრანტ ქალებთან მიმართებაში ხედავენ, ამ შემთხვევაში კანადის პატარა ქალაქებში. [დაფი \(2010\)](#) ასევე განსაკუთრებულ ღირებულებას ხედავს ამ მეთოდის გამოყენებაში ქალებთან მიმართებაში, ამ

შემთხვევაში მარტოხელა დედებთან. [ვალერამ, გალინმა, შუკმა და დევისმა \(2009\)](#) შეისწავლეს დაბალი შემოსავლის მქონე ქალების წვდომა ჯანსაღ საკვებზე ნიუ-იორკში და აღმოაჩინეს, რომ ეს მეთოდი ქალების მიერ პირადი მოქმედების შესაძლებლობის გაზრდის ეფექტური გზაა. [ოლიფი და ბოტორფი \(2007\)](#), თავის მხრივ, ამტკიცებენ, რომ ფოტოხმა, როგორც თვისებრივი ჯანმრთელობის მეთოდი, იშვიათად არის ორიენტირებული მამაკაცის ჯანმრთელობაზე. მათ გამოიყენეს ფოტოხმა მამაკაცის ჯანმრთელობაზე ფოკუსირებისთვის და შეიმუშავეს პროექტი სახელწოდებით „ცხოვრება ჩემი პროსტატის კიბოთი“. პროექტის მონაწილეებს სთხოვეს, მოეწყოთ ფოტოგამოფენა, რომელიც ასახავდა მათ გამოცდილებასა და პერსპექტივებს.

[აფლეკი, გლასი და მაკდონალდი \(2012\)](#) ფოტოხმის გამოყენებას, როგორც მამაკაცთა ემოციური გრძნობების ხარისხობრივ კვლევაში, ღირებულებას ხედავენ. და ბოლოს, ფოტოხმა აივ ინფექციის პრევენციის ეფექტური მეთოდი აღმოჩნდა ახალგაზრდა აფროამერიკელი მამაკაცების მამაკაცებთან სექსის ჩასატარებლად ([კუბიჩეკი, ბეიერი, ვაისი და კიპკე, 2012](#)), რაც აფროამერიკელი საზოგადოებისთვის უადრესად მგრძნობიარე თემაა და მოითხოვს კრეატიულ კვლევით მეთოდებს, რათა ჩარევებმა გაითვალისწინოს კულტურა, გავლენა მოახდინოს საზოგადოებრივ განათლებაზე, საზოგადოებასთან ურთიერთობასა და კულტურულად კომპეტენტურ ჩარევებზე.

ფოტოგრაფიას შეუძლია კვლევაში მრავალფეროვანი როლი შეასრულოს. [მოლოი \(2007\)](#), [პიბოდი \(2013\)](#) და [რასელი და დიასი \(2013\)](#) ფოტოგრაფიასა და ფოტოხმას სოციალური მუშაკებისთვის „ინსტრუმენტად“ მიიჩნევენ, რათა მათ სოციალური სამართლიანობის საკითხებზე ცნობიერება აამაღლონ და ამ პროცესში დაუფასებელი ჯგუფები გააძლიერონ. [ბარნიჯი და სხვები \(2010\)](#) აღწერენ „ფოტოგამოვლენის“ გამოყენებას, როგორც საზოგადოების აქტივებზე საზოგადოებაში დიალოგის გაზრდის საშუალებას და ამ რესურსების ჯანდაცვის ინიციატივებში ინტეგრირებას. არსებითად, ჩვენ მრავალი თვალსაზრისით ფოტოგრაფიისა და გამოსახულების, როგორც თვისებრივი კვლევის, გარიჟრაჟს განვიცდით. სიფრთხილეა საჭირო:

„გამოსახულება ყოველთვის პოტენციურად გამოიყენება პოლიტიკური მიზნებისთვის“ (სპენსერი, 2011, გვ. 22).

ეს არ ნიშნავს იმას, რომ არსებობს უნდობლობა, როგორც ეს ზოგადად თვისებრივი მეთოდების შემთხვევაშია დამახასიათებელი: „თვისებრივი კვლევა... ხშირად უნდობლობით სარგებლობს, რადგან, როგორც ჩანს, ის მომხმარებელს ისევ შერჩევით აღქმასა და ღირებულებით მიკერძოებაში აბრუნებს, საიდანაც ციფრები თავის დაღწევის საშუალებას იძლევა“. „გამოსახულებები (განსაკუთრებით ფოტოები და ვიდეოები) კიდევ უფრო მიდრეკილია მიკერძოებისკენ, რადგან ისინი არასისტემური შერჩევის, სუბიექტურობისა და მომღერლის თვალსაზრისის აშკარა მსხვერპლნი არიან“ (უოკერი, შრაცი და ეგი, 2008, გვ. 164–165). ეს ეპისტემოლოგია უფრო დეტალურად იქნება განხილული მე-5 თავში, სადაც ნაჩვენები იქნება, თუ როგორ არის ნდობის წარმოქმნა ფოტოხმის აუცილებელი კომპონენტი.

ნიუბერი და ჰოსკინსი (2012) ფოტო-გამოკითხვას მიიჩნევენ მეთოდად, რომელიც ეხმარება პროფესიებს, დააკმაყოფილონ საჭიროებები სოციალური სამართლიანობის მხედველობიდან დაკარგვის გარეშე:

მიუხედავად იმისა, რომ ხშირად სოციალური სამართლიანობის იდეალებისადმი ერთგულება იზიდავს ადამიანებს დამხმარე პროფესიებისკენ, როგორც პრაქტიკოსებს, ჩვენი თეორიები და მიდგომები მზრუნველობისადმი ხშირად მომსახურებაზე ორიენტირებული და ექსპერტებზე ორიენტირებულია. დახმარებისადმი ასეთი ორიენტაცია ხშირად უფრო მეტად ინდივიდუალურ ცვლილებებზეა ორიენტირებული - ანუ სირთულეების მქონე პირთა შეცვლაზე - ვიდრე სისტემურ ან კოლექტიურ ცვლილებებზე . . . ფოტოგამოწვევის დამხმარე ურთიერთობაში ჩართვით, შესაძლებელია „სოციალური“ პრობლემების სოციალური ბუნების აღიარება და მასზე ყურადღების გამახვილება, პრაქტიკის საზღვრების ნაზად გადაწევა უფრო კონტექსტუალიზებული გზით, პრობლემების ნაცვლად შესაძლებლობების ფოკუსირებით. (გვ. 20)

სოციალური სამართლიანობა ამ ხატებს ჩარჩოებში აქცევს, რაც თავის მხრივ პრაქტიკაზე ახდენს გავლენას (პაჯეტი, სმიტი, დერიეკო, ჰენვუდი და ტიდერინგტონი, 2013).

და ბოლოს, როდსი, ჰერგენრატერი, უილკინსი და ჯოლი (2008) ფოტოხმას ცოდნის შექმნის, პარტნიორობის განვითარებისა და აივ ინფიცირებული ადამიანების სახელით სოციალური ცვლილებების განხორციელების ინსტრუმენტად მიიჩნევენ.

მარგინალიზებული ჯგუფი, მათი მარგინალიზაციის წყაროს მიუხედავად, შეიძლება ისარგებლოს ფოტოხმით, რადგან ეს აძლიერებს მათ გამოცდილებასთან დაკავშირებულ გაგებას და ქმნის სამუშაო ურთიერთობებსა და თანამშრომლობას თვითშემეცნებისა და საზოგადოების განათლების პროცესში (კლარკ-იბანეზი, 2008; უოტსონი და დუგლასი, 2012).

ფოტოხმის ჯილდოები და გამოწვევები

ფოტოხმის სარგებელი ამ შესავალ თავში იქნა განხილული. ფოტოხმა ეფექტურად ადემოკრატიზირებს კვლევის პროცესს ისე, რომ არ გამორიცხავს მაცხოვრებლებს და, ამ წიგნის შემთხვევაში, ახალგაზრდებს პასუხის გაცემის ძირითადი კითხვების ჩამოყალიბებისა და პასუხების მიღების რეკომენდებული პროცესისგან (ნოვაკი, 2010).

ხელოვნებაზე დაფუძნებულ თვისებრივ კვლევის მეთოდებს, როგორცაა ფოტოხმა, ბევრი რამ აქვთ საერთო ე.წ. „მოქმედებითი კვლევის“ მეთოდებთან: „მოქმედებითი კვლევა მსგავსებას ავლენს და ხშირად ეყრდნობა თვისებრივი კვლევის მეთოდებს იმით, რომ ორივე მათგანი მდიდარ კონტექსტუალიზაციას უკეთებს პრაქტიკოსების ადგილობრივ ცოდნას“. თვისებრივი კვლევა არის კვლევა პრაქტიკაზე და არა პრაქტიკოსებთან. ეს კრიტიკული განსხვავება ხშირად ნაშრომს „უმოქმედოს“ ხდის, ანუ ისეთ რამეს, რისი პრაქტიკული გამოყენებაც პრაქტიკოსებს შეუძლიათ ან სურთ კიდევ“ (ჰუანგი, 2010, გვ. 94). ფოტოხმა მოქმედებითი კვლევის ერთ-ერთი ფორმაა, რადგან საბოლოო მიზანი ან შედეგი პოზიტიური სოციალური ცვლილებების მიღწევაა.

ეს ახალი „კვლევისა და სოციალური ცვლილების ინსტრუმენტი“, რომელიც საზოგადოების მაცხოვრებლების ან ისეთი ჯგუფების ხელშია, როგორიცაა ახალგაზრდები, უზრუნველყოფს საშუალებას, რომლის მეშვეობითაც შესაძლებელია საზოგადოების უკეთ გაგება, როგორც შინაგანად, ასევე გარეგნულად (ჩეკოვეი და რიჩარდს-შუსტერი, 2012; დელგადო, 2006; სტრაკი, ლავლეისი, ჯორდანი და ჰოლმსი, 2010). სერიოზული შეცდომა იქნებოდა ფოტოხმის აუდიტორიის მხოლოდ გარეგან აუდიტორიად მიჩნევა იმ ვარაუდის საფუძველზე, რომ საზოგადოებას ესმის, თუ როგორ გრძნობენ თავს და ფიქრობენ მისი მარგინალიზებული ქვეჯგუფები და არ სჭირდება განათლება. ურბანულ თემებში მარგინალიზებული ქვეჯგუფების შინაგანად არასწორად გაგებაც შეიძლება, თუმცა, საზოგადოებაში ამ ჯგუფების შესახებ არსებული ყველა მითისა და სტერეოტიპის, ასევე მარგინალიზაციის თანმდევი სოციალური შედეგების გათვალისწინებით. ფოტოხმის პროექტებსა და გამოფენებს, როგორც წესი, მრავალი აუდიტორია ჰყავს, მათ შორის, გამოფენაზე ასახული მსგავსი შემოთხზულებისა და პრობლემების მქონე პირებთან დაკავშირება, რომლებსაც სირცხვილის, სტიგმის ან სხვა გადაუდებელი მიზეზების გამო არ შეეძლოთ საკუთარი თავის გამოხატვა ან დახმარების ძებნა (ერდნერი და მაგნუსონი, 2011).

ამ მეთოდის ერთ-ერთი ყველაზე მიმზიდველი ასპექტი მისი შესაძლებლობაა, ჩართოს მაცხოვრებლები მთელი ცხოვრების განმავლობაში, ასევე სხვადასხვა დონის ფიზიკური და კოგნიტური შესაძლებლობების მქონე ადამიანები (ბეიკერი და ვანგი, 2006; ბუთი & ბუთი, 2002; სტეგენგა & ბურკსი, 2013). ვანგმა (2006), რომელიც, სავარაუდოდ, ქვეყნის ერთ-ერთი წამყვანი ექსპერტი და ფოტოხმის მომხრეა, ეს მეთოდი მრავალ კვლევაში გამოიყენა და ამ პროცესში კარი გაუღო სხვა მკვლევარებს, რომლებიც სხვადასხვა მარგინალიზებულ ჯგუფებზე იყვნენ ფოკუსირებულნი. ამ მეთოდის ვიზუალურ ბუნებას მრავალი მიმზიდველობა აქვს (პაინი, 2012), მათ შორის მკვლევარსა და მონაწილეს შორის ურთიერთობის დამყარებისა და კომუნიკაციის ხელშეწყობა. ის ასევე ხელს უწყობს აბსტრაქტული იდეების,

ნაგულისხმევი ცოდნისა და რეფლექსიის არტიკულაციას.

ფოტოხმა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა აქტივების შესაფასებლად განსაკუთრებით სიცოცხლისუნარიან მეთოდად იქნა მიჩნეული, რადგან მისი მოდიფიცირება შესაძლებელია სხვადასხვა ფიზიკური და კოგნიტური გამოწვევის გათვალისწინებით (გლოვერ-გრაფი, 2000; ჯუროკოვსკი & პოლ-ვარდი, 2007; ჯუროკოვსკი, რივერა, & ჰამელი, 2009; ნიუმენი, 2010; შლეინი, ბრეიკი, მილლერი, & უოლტონი, 2013). მკითხველს შეიძლება გაუჩნდეს კითხვა, თუ როგორ შეუძლიათ უსინათლო ან მხედველობადაქვეითებულ პირებს ფოტოხმის გამოყენება. მიუხედავად იმისა, რომ ამ თემაზე ვერანაირი ლიტერატურა ვერ ვიპოვე, შესაძლებელია წყვილში მხედველ ადამიანთან ერთად მუშაობა, რომელსაც შეუძლია სურათების გადაღება მითითებისთანავე. „თანადგომის“ პროცესი წიგნში მოგვიანებით იქნება განხილული და მძიმე შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებს ამ კვლევის მეთოდის გამოყენების შესაძლებლობას აძლევს.

ფოტოხმა ასევე გამოიყენეს უსახლკარო ადამიანებთან. ვანგი, კეში და პაუერსი (2000) აღწერენ მათ ძალისხმევას, რომელშიც თავშესაფრებში უსახლკარო ქალები და მამაკაცები მონაწილეობდნენ, რომლებმაც გადაიღეს მათი ყოველდღიური არსებობა, აღწერეს მათი ძლიერი მხარეები და სირთულეები. მონაწილეებმა, თავის მხრივ, ჯგუფურ დისკუსიებში საკუთარი პერსპექტივები გაუზიარეს ერთმანეთს ფოტოების გამოყენებით, რომლებიც საუკეთესოდ წარმოადგენდა მათ ცხოვრებას. ფოტოხმა ასევე შეიძლება ინტეგრირებული იყოს ძალიან კრეატიულ პროგრამებსა და პროექტებში. თომასმა და ირვინმა (2013), კანადურ პროექტში, რომელიც ჯანსაღ კვებასა და რისკის ქვეშ მყოფ ახალგაზრდებზე იყო ორიენტირებული, ფოტოხმა გამოიყენეს, როგორც კრიტიკული ინსტრუმენტი, რათა დახმარებოდნენ ამ ახალგაზრდებს საშუალო სკოლის კრედიტებისთვის შეთავაზებული საზოგადოებაზე დაფუძნებული კულინარიული პროგრამების მდგრადობის დაცვაში.

რა თქმა უნდა, ცდუნებაა მხოლოდ ფოტოხმის ღირსებების ქება. ეს მეთოდი მართლაც მრავალფეროვან სირთულეებს წარმოშობს

(დრიუ, დუნკანი და სოიერი, 2010), მათ შორის ეთიკურ გამოწვევებს, რომლებიც უფრო დეტალურად მე-7 თავშია განხილული. დამხმარე პროფესიების წარმომადგენლების მხრიდან სოციალური სამართლიანობის მიზნებისადმი ერთგულება ხელს უწყობს ფოტოხმის დანერგვას. ეს პროფესიები ექსპერტებზეა ორიენტირებული, რაც ხაზს უსვამს ფორმალური განათლების მნიშვნელობას და დამხმარეს როლს თანამშრომლობისგან განსხვავებით. პროფესიონალის, როგორც ექსპერტის, პერსპექტივა ეწინააღმდეგება ფოტოხმის მიერ მიღებულ პერსპექტივას, რაც მკვლევარსა და მონაწილეებს შორის დაძაბულობას იწვევს.

მიტჩელმა, დელანჟმა, მოლეტსანმა, სტიუარტმა და ბუთელეზიმ (2005) გამოავლინეს ტექნიკური ასპექტების, დასკვნების დოკუმენტირებისა და ინტერპრეტაციის, ეთიკისა და დასკვნების პრაქტიკაში გადაყვანის გამოწვევები. ჯარდინი და ჯეიმსი (2012) გამოყოფენ გამოწვევებს, რომლებიც დაკავშირებულია გრაფიკთან, ჯგუფური ურთიერთობების განვითარების დროის შეზღუდვებთან და დაკარგული ან მოპარული კამერების შედეგებთან. სხვა პრობლემური სფეროებია (1) ახალგაზრდების მხრიდან ზრდასრულების მიმართ ნდობის ნაკლებობა; (2) ფოტოხმის პროექტზე ფოკუსირების საკითხზე კონსენსუსის მიღწევა; (3) საჭირო დაფინანსების მოპოვება და პოტენციური კონფლიქტი; (4) სათანადო მომზადების ნაკლებობა; (5) შრომის ინტენსივობა და დროის შეზღუდვები; და (6) მშობლების ნებართვის მიღება. ზოგიერთი ამ გამოწვევის მოგვარება უფრო ადვილია, ვიდრე სხვების. მაგალითად, ნდობა რთულია, ხოლო მოუმზადებლობის შემთხვევაში - ადვილია.

პრინსი (2010) ფოტოხმის გამოყენებასთან დაკავშირებულ უზარმაზარ სარგებელს ხედავს. თუმცა, ელ სალვადორში მისი გამოყენების გათვალისწინებით, არსებობს პოტენციური ნაკლოვანებებიც. ეჭვის, მორცხვობისა და საზოგადოების მხრიდან დაცინვის შიშის შეხვედრა იშვიათი არ არის. პრინსი აგრძელებს და აღნიშნავს: „ფოტოგრაფია არის ტექნოლოგია, რომელსაც წინააღმდეგობრივი პოტენციალი აქვს სოციალური კონტროლისა და მეთვალყურეობისთვის, ასევე მარგინალიზებული ჯგუფების

დამორჩილებული ცოდნის აღდგენისთვის“. მიუხედავად იმისა, რომ მონაწილეობას მრავალი პოტენციური სარგებელი მოაქვს, მკვლევარებმა და პედაგოგებმა ასევე უნდა გაითვალისწინონ მისი გაუთვალისწინებელი შედეგები, გაითვალისწინონ ეთიკური მოსაზრებები და გააცნობიერონ, თუ როგორ არის ეს ინსტრუმენტი გაშუალედებული სოციოკულტურული გარემოთი“ (გვ. 426).

ეთიკური კვლევის ლექსიკის შემუშავება ერთ-ერთი გზაა, რომელიც ეხმარება მკვლევარსა და მონაწილეს ეთიკურ საკითხებზე მოლაპარაკებებში ([ალუვიჰარე-სამარანაიაკე, 2012](#)). კონტექსტი აყალიბებს ამ მეთოდის გამოყენების პოტენციურ მიმდებლობას ან წინააღმდეგობას. ეს გამოწვევები დაუძლეველი არ არის, მაგრამ მათი იგნორირება შეუძლებელია, თუ ფოტოხმის დაპირება მოსახლეობის ყველა ჯგუფთან, განსაკუთრებით კი ქალაქის ახალგაზრდებთან, გამოსაყენებლად უნდა განხორციელდეს ([მიტჩელი, 2011](#); [პაკარდი, 2008](#); [ტაფტი, 2007](#)).

წიგნის მიზნები

ეს წიგნი ხუთი მიზნის მიღწევას ისახავს მიზნად: (1) ვიზუალური ეთნოგრაფიის კონცეპტუალური გააზრების უზრუნველყოფა და იმის გაგება, თუ როგორ წარმოადგენს ფოტოხმა ხელოვნებაზე დაფუძნებული ვიზუალური ცოდნის გამოყენების ერთ-ერთ მეთოდს, როგორც ცნობიერების ამაღლებისა და სოციალური ცვლილებების მექანიზმს; (2) ფოტოხმის, როგორც თვითშემეცნებისა და ცვლილების მექანიზმის გამოყენების ჯილდოებისა და გამოწვევების სიღრმისეული კრიტიკა; (3) ახალგაზრდებში ფოტოხმის გამოყენებასთან დაკავშირებული სხვადასხვა ეტაპისა და ელემენტის დეტალური აღწერა; (4) მოიყვანეთ ვრცელი მაგალითები იმისა, თუ როგორ და რატომ არის ფოტოხმა საზოგადოებრივ გარემოში გამოსაყენებლად სიცოცხლისუნარიანი მეთოდი; და (5) გამოიტანეთ გაკვეთილები და რეკომენდაციები ახალგაზრდებზე ორიენტირებული ფოტოხმის გამოყენების ეროვნული და საერთაშორისო ძალისხმევიდან.

წიგნის მონახაზი

წიგნი შედგება რვა თავისა და ეპილოგისგან, რომლებიც ოთხ ნაწილად იყოფა:

ნაწილი 1: კონტექსტის დადგენა (3 თავი). ეს განყოფილება წარმოგვიდგენს თვისებრივი კვლევის, ეთნოლოგიისა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული ვიზუალური მეთოდების სხვადასხვა პერსპექტივას. გარდა ამისა, მკითხველი ამ მეთოდებს, განსაკუთრებით კი ფოტოხმას, ახალგაზრდობის განვითარების პერსპექტივიდან შეხედავს.

ნაწილი 2: ფოტოხმა, როგორც კვლევის მეთოდი (4 თავი). მე-2 ნაწილი იძლევა ახალგაზრდებთან ფოტოხმის საფუძვლად მყოფი ღირებულებებისა და პრინციპების როლისა და გავლენის სიღრმისეულ გაგებას. გარდა ამისა, განხილული იქნება ფოტოხმის პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებული სხვადასხვა ასპექტი, მათ შორის მონაცემების ანალიზისა და ეთიკის საკითხების გათვალისწინება.

ნაწილი 3: ხმები ველიდან (1 თავი). ეს განყოფილება ფოტოხმის შესახებ თეორიულ მასალას ბანაკ CAMERA-ს (მინეაპოლისი, მინესოტა) რეალურ კვლევაში გააერთიანებს, რათა ილუსტრირდეს თეორიისა და მოქმედების როლი, განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმოთ ვიზუალური ეთნოგრაფიის ამ ფორმასთან დაკავშირებულ ჯილდოებსა და გამოწვევებს.

ნაწილი 4: მიღებული გაკვეთილები და სამომავლო მიმართულებები (ეპილოგი).

დასკვნა

სოციალური კვლევის სამყარო მუდმივად ფართოვდება და იკვლევს ახალ და საინტერესო მიდგომებს, რათა მოიძიოს ახალი ცოდნა და ჩაწვდეთ, თუ როგორ აწყდებიან და განიცდიან მარგინალიზებული პირები ყოველდღიურ ცხოვრებაში

გამოწვევებს. საზოგადოებაში ყველაზე მარგინალიზებული ადამიანების სამყაროს უკეთ გააზრების მცდელობამ ახალი ხედვების მოპოვების ინოვაციური გზების შემუშავება გამოიწვია. ამან მკვლევარებს ცოდნის შესწავლის ახალი გზებისკენ უბიძგა და ხაზი გაუსვა ამ ახალი მიგნებების შედეგად ცვლილებების განხორციელების მნიშვნელობას.

ამ თავში მიმოხილული იყო ხელოვნების როლი, ვიზუალურ და ფოტოხმოვან ელემენტებზე აქცენტით, როგორც აღმოჩენისა და მოქმედების ინსტრუმენტებისა. ფოტოხმას მსოფლიო მასშტაბით აქვს მიმზიდველობა და მკვლევარებს სთავაზობს პოტენციალს, გამოიყენონ ეს მეთოდი, მაგალითად, ქალაქის ახალგაზრდებთან. კონტექსტის გააზრების გარეშე ჩატარებული კვლევა ისეთი კვლევაა, რომელიც მაქსიმალურად ვერ იყენებს სოციალური სიკეთის პოტენციალს. ქალაქელი ახალგაზრდები ფოტოჟურნალისთვის გეოგრაფიულ და ასაკობრივ კონტექსტს ქმნიან, რომელსაც ბუნებრივი მიმზიდველობა აქვს. ფოტოხმა ასევე უნდა ეფუძნებოდეს პერსპექტივების ერთობლიობას (ხელოვნებაზე დაფუძნებული, ვიზუალური ეთნოგრაფია, საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა [CBPR] და ახალგაზრდების განვითარება (ახალგაზრდების ხელმძღვანელობით), რათა მაქსიმალურად გაიზარდოს მისი პოტენციალი აღმოჩენებისა და ცვლილებებისთვის, როგორც ეს შემდეგ ორ თავშია განხილული.

ფოტოხმა არ ეკუთვნის არცერთ კონკრეტულ დისციპლინას ან პროფესიას და ასეც უნდა იყოს. ის არ არის აკადემიის ან პრაქტიკოსების საკუთრება; ის მონაწილეებისა და მათი საზოგადოების საკუთრებაა. ფოტოხმა მოითხოვს მულტიდისციპლინურ მიდგომას, რომელიც არის მონაწილეობითი და უფლებამოსილების მიმცემი, და რომელიც ცდილობს თვისებრივი ცვლილებები შეიტანოს საზოგადოების გარეუბანში მცხოვრები ადამიანების ცხოვრებაში. გარდა ამისა, ის უნდა ეფუძნებოდეს მაცხოვრებლების ოპერატიულ რეალობას და არა ინსტიტუტებს.

მე-2 თავი მოიცავს ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის სიღრმისეულ განხილვას, რომელიც ხაზს უსვამს ვიზუალურ

ეთნოგრაფიას, მათ შორის, თუ როგორ ჩამოაყალიბა კვლევისადმი ამ პერსპექტივამ საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა და ფოტოხმა. თავის მხრივ, მე-3 თავი (ახალგაზრდობის განვითარება/ახალგაზრდების მიერ ხელმძღვანელობით) დააკავშირებს საზოგადოებრივ და თვისებრივ კვლევას ახალგაზრდობასთან, რაც ასახავს ფოტოხმის ძალასა და გავლენას სოციალური ცვლილებების მისაღწევად, სადაც ქალაქის ახალგაზრდობა ამ ძალისხმევის ცენტრალურ პერსონაჟებად იქცევა.

2

ხელოვნებაზე დაფუძნებული სოციალური სამართლიანობა: კვლევა, განათლება და სოციალური მოქმედება

შესავალი

მიზანშეწონილია, ეს საბაზისო თავი დავიწყო იმ წიგნის ისტორიით, რომლის გამოცემაც რამდენიმე წლის წინ მინდოდა. მივმართე გამომცემელს, რომელთანაც მქონდა გამოცდილება და მკითხეს, სად იყო შემოთავაზებული წიგნისთვის ყველაზე შესაფერისი ადგილი. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ვისი აუდიტორია იყო განკუთვნილი? ავუხსენი, რომ წიგნს „მრავალი სახლი“ ჰქონდა, რადგან მისი გამოყენება აკადემიურ დისციპლინებში იქნებოდა შესაძლებელი და რომ ეს ერთ-ერთი მთავარი მიზანი იყო. შემდეგ მან უპასუხა, რომ წიგნი, რომელსაც მრავალი სახლი აქვს, ისეთი წიგნია, რომელსაც სახლი არ აქვს. ვფიქრობ, ეს პასუხი ამ წიგნის შემთხვევაში ძალიან მიზანშეწონილია, რადგან ფოტოხმა სხვადასხვა დისციპლინებსა და დამხმარე პროფესიებს შორის მიმზიდველობას წარმოადგენს. ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა და პრაქტიკა სცილდება დისციპლინებისა და პროფესიების ტრადიციულ საზღვრებს.

ფოტოხმას მრავალი სამშობლო აქვს და ის საუკეთესოდ გასაგები და დაფასებულია, როდესაც ის უფრო ფართო კონტექსტში ან ქოლგაში ეფუძნება, რომელიც აერთიანებს სხვადასხვა ურთიერთდაკავშირებულ და დამატებით დისციპლინებსა და სფეროებს, რადგან ეს მეთოდი მოიცავს ელემენტებს მრავალი

სფეროდან და პერსპექტივიდან. ამ მრავალი „სახლის“ გაგება და დაფასება მნიშვნელოვანია და სცილდება იმას, რასაც ბევრი ერუდიტულ ინტერესად მიიჩნევს, ძალიან შეზღუდული აკადემიური მიმდევრების გამო.

ამ ნაკადების გაგება მნიშვნელოვანია იმისათვის, რომ სრულად დავაფასოთ, თუ როგორ ჩამოყალიბდა ფოტოხმა ისტორიული და მიმდინარე მოვლენების შედეგად; გარდა ამისა, ეს გვეხმარება უკეთ გავიგოთ, თუ რას შეიძლება უმზადებდეს მომავალი კვლევის ამ მეთოდს და რა როლსა და ფორმას შეასრულებს ფოტოხმა პრაქტიკის სფეროების ჩამოყალიბებაში. ფოტოხმა, სხვა კვლევითი მეთოდების მსგავსად, მიზნის მიღწევის საშუალებაა, რომელიც ტრანსფორმაციულ და სოციალურ სამართლიანობაზე ორიენტირებული, რაც გამორჩეულ პერსპექტივას სძენს კვლევისა და პრაქტიკის ამ ფორმას.

ფოტოხმაში სამი ძირითადი პერსპექტივა გამოირჩევა თავისი განსაკუთრებული აქტუალურობითა და წვლილით: (1) ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა (თვისებრივი), განათლება და სოციალური მოქმედება; (2) ვიზუალური ეთნოგრაფია, რომელიც ხელოვნებაზე დაფუძნებული სფეროს განშტოებაა, რომელიც ფოტოგრაფიას ხელოვნების ფორმად წარმოაჩენს; და (3) საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა (CBPR), რომელიც აქცენტს აკეთებს საზოგადოების დონეზე კვლევის ამ ფოკუსის ყველა ასპექტში ჩართული პირების მნიშვნელოვან ჩართულობაზე (ჰაკერი, 2013). საერთო მიზნები და ღირებულებები ხელს უწყობს ამ სამი მიდგომის გაერთიანებას ფოტოხმის ინფორმირებისა და ფორმირებისთვის, რაც ხსნის ამ თვისებრივი მეთოდის პოპულარობას ან მიმზიდველობას საზოგადოებაზე ორიენტირებულ კვლევაში და ხსნის კარს ინოვაციებისთვის.

ასე ვთქვათ, ამ წიგნს დამატებითი განშტოება მოაქვს, რადგან ის აქცენტს აკეთებს ფოტოგრაფიის (ხელოვნებაზე დაფუძნებული ვიზუალური ეთნოგრაფიის პოპულარული ფორმა) გამოყენებაზე ქალაქელ ახალგაზრდებში და ამგვარად, ახალგაზრდების განვითარება კიდევ უფრო ამყარებს გეოგრაფიულ და ასაკობრივ ჯგუფს ვიზუალური კვლევის ამ ფორმის მეთოდით. ამ თავში

განხილული იქნება ამ პერსპექტივებიდან პირველი სამი; ახალგაზრდობის განვითარებასა და ფოტოხმას განვიხილავთ შემდეგ თავში. ამ ოთხი პერსპექტივის კონცეპტუალური საფუძველი მკითხველს საშუალებას აძლევს, დააფასოს კვლევისა და პრაქტიკის ეს სამყარო და ისიც ფართოვდება, მსოფლიო მასშტაბით სწრაფ გაფართოებასთან დაკავშირებული ყველა სიხარულითა და ტკივილით. ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, რომ ფოტოხმა არ არის ფოტოხმა კონცეპტუალური საფუძვლის, ღირებულებებისა და ჩარჩოს გარეშე; ან, როგორც [ფელანი და კინსელა \(2011\)](#) ამბობენ, ეს რუკის ან დანიშნულების ადგილის გარეშე ნაოსნობის ეკვივალენტია. ფოტოხმა ქმნის ინტელექტუალურ სივრცეს ინოვაციებისთვის, აფართოებს რა ტრადიციულ საზღვრებს და აძლევს ხარისხიან და ხელოვნებაზე დაფუძნებულ მკვლევარებს გაზრდილ ვარიანტებსა და შესაძლებლობებს ახალი ცოდნის შესაქმნელად, ტრანსფორმაციისა და სოციალური ცვლილებებისთვის.

ეს თავი განიხილავს ხელოვნების საზოგადოებაზე დაფუძნებულ კვლევასთან და ფოტოხმასთან დაკავშირებულ ძირითად ასპექტებსა და ელემენტებს და იკვლევს ამ პერსპექტივებს შორის ურთიერთკავშირს. თუ ამ წიგნს რაიმე წვლილის შეტანა შეუძლია, ეს დამოკიდებული იქნება იმაზე, თუ რამდენად წარმატებით წარმოაჩენს ავტორი ქალაქელი ახალგაზრდებისა და ფოტოხმის დამაჯერებელ და თანმიმდევრულ პორტრეტს ახალგაზრდობის განვითარების პერსპექტივიდან. ოთხი ნაკადი ერთიანდება და ქმნის მდინარეს, როგორც ეს ამ წიგნშია აღწერილი. თითოეული ეს ნაკადი თავისთავად შთამბეჭდავია. ერთად ისინი ძლიერ და უწყვეტ მდინარეს ქმნიან.

ფოტოგრაფია, როგორც ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა და ინტერვენცია

მდინარის მეტაფორის შესაბამისად, ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა შეიძლება განვიხილოთ, როგორც მდინარე მრავალი განსხვავებული შენაკადით, რომელთაგან ერთ-ერთი მთავარი არტთერაპიაა (ანტალი, 2013). დიდად გასაკვირი არ უნდა იყოს, თუ როგორ მიმზიდველია ხელოვნებაზე დაფუძნებული მიდგომა პროფესიებისა და აკადემიური დისციპლინების დასახმარებლად, მსგავსი მიზნებით, რაც ხელს უწყობს ინტერვენციების ჩამოყალიბებას. ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას უსასრულო შესაძლებლობები აქვს ადამიანების ცხოვრების მნიშვნელოვნად შეცვლისთვის (ბრაუნი, 2013). ეს ტრანსფორმაციული პოტენციალი შეიძლება იყოს ძლიერი იმპულსი, რათა აკადემიური დისციპლინები და დამხმარე პროფესიები გააერთიანოს საერთო სიკეთის ძიებაში.

ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმაზე გავლენას ახდენს არაერთი მნიშვნელოვანი სფერო და მიდგომა. სურათი 2.1 წარმოადგენს ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმაზე გავლენის მრავალრიცხოვანი ფაქტორების ძირითად ვიზუალურ წარმოდგენას. გავლენის ეს სხვადასხვა ნაკადი განსაზღვრავს, თუ როგორ არის კონცეპტუალიზებული ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმა. თითოეული ეს ნაკადი, თავის მხრივ, მრავალი ელემენტისგან შედგება.

ფოტოგრაფიის აქტი, რომელიც ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის მნიშვნელოვანი სექტორია, რა თქმა უნდა, შეიძლება განვიხილოთ სხვადასხვა პერსპექტივიდან, მათ შორის, როგორც ვიზუალური ხელოვნების ფორმა (ლივი, 2009; როუზი, 2012; სტანჩაკი, 2007c). როდესაც ხელოვნებას სოციოკულტურული კონტექსტიდან და ანალიზიდან განვიხილავთ, ის ხდება საშუალება, რომელიც მნიშვნელოვნად ცვლის ან ამდიდრებს ადამიანების ცხოვრებას: „რეფლექსური მიდგომისთვის გადაწყვეტი მნიშვნელობისაა გამოსახულების წარმოება, გამოსახულების მწარმოებელ ტექნოლოგიებსა და მათ მომხმარებლების ან მათი მფლობელების იდენტობის ეთნიკურ,

რასობრივ, გენდერულ და სხვა ელემენტებს შორის ურთიერთკავშირის გაგება“ (პინკი, 2007, გვ. 26).

ფოტოგრაფის ძალა პინკის ფოტოგრაფიაზე ფიქრს საფუძვლად უდევს. სურათების მანიპულირების ძალა ფოტოხმაში ან სხვა ვიზუალურ თვისებრივ მეთოდშიც არის თანდაყოლილი: „რაც არ უნდა ვეცადო, ვერ წარმომიდგენია ფოტო, რომელიც რაიმე ფორმით არ არის მანიპულირებული, უბრალოდ იმ მრავალი არჩევანის წყალობით, რაც სურათის გადაღებასა და პრეზენტაციას შორის კეთდება“. „თითოეული ფოტო ფოტოგრაფის არჩევანს წარმოადგენს, შესაბამისად, მის მიერ რეალობის ინტერპრეტაციას“ (გოლდშტეინი, 2007, გვ. 75). ისტორიული და კულტურული ტექსტის ძალა ეთნოგრაფიის საფუძველიც არის (ჰამერსლი, 1990; ჰ. ჯონსი, 2010; კუნი, 2007).

ჩვენს შემთხვევაში, ხელოვნებაზე დაფუძნებული სოციალური სამართლიანობის კვლევა, განათლება და სოციალური მოქმედება წარმოადგენს მიმზიდველ „სახლს“ ან კონტექსტუალიზაციას იმ მეცნიერებისა და პრაქტიკოსებისთვის, რომლებიც კვლევას სხვადასხვა ინოვაციური გზით ახორციელებენ და როგორც მექანიზმს საზოგადოების ზღვარზე მყოფი ადამიანებისთვის მათი დემოგრაფიული პროფილის ან რწმენის სისტემის გამო მიყენებული ტკივილისა და ზიანის გამოსასწორებლად (ბარონი და ფისნერი, 2012; გარსია და მორელი, 2013; მაკნიფი, 2008; ო'დონოპიუ, 2009). გარდა ამისა, ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა და ჩარევა კულტურული ღირებულებების გამოყენების საშუალებას იძლევა იმის ჩამოყალიბებისას, თუ როგორ გეგმავენ მკვლევარები და მონაწილეები თავიანთ აქტივობებს თემებთან რეზონანსის მისაღწევად (ლივი, 2009). გარდა ამისა, ხელოვნებაზე დაფუძნებული ინიციატივები შეიძლება განხორციელდეს „ხელოვნებაზე არადაფუძნებულ“ გარემოში (მაკნიფი, 2013).

არცერთი საზოგადოებრივი გარემო არ უნდა იყოს გამონაკლისი ხელოვნების საზოგადოების გაუმჯობესებისთვის გამოყენებისგან; მაგალითად, ბიბლიოთეკებისგანაც კი შეიძლება ველოდოთ, რომ ისინი ამ ვალდებულებას აიღებენ:

დღეს საჯარო ბიბლიოთეკარებს შორის ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული ტერმინია „კონტენტის შექმნა“, რაც გულისხმობს იმას, რასაც ბიბლიოთეკის მომხმარებლები ქმნიან

და არა უბრალოდ იყენებენ ბიბლიოთეკის კონტექსტში. ვიდეოები, მუსიკა, მხატვრული ლიტერატურა, ნახატები, 3D დაბეჭდილი მასალები, ვებსაიტები - ეს ყველაფერი საჯარო ბიბლიოთეკებში იქმნება და პოპულარობას მოიპოვებს, რადგან უფრო მეტი ბიბლიოთეკა კონტენტის მიმწოდებლიდან შექმნის ხელშემწყობ მხარეებად გადაიქცევა. ბიბლიოთეკები ხელოვნების, იდეების, ეკონომიკური სარგებლისა და საზოგადოებისთვის სასარგებლო „ინკუბატორები“ ხდებიან. შემოქმედებითი ენერგიით სავსე ბიბლიოთეკამ შეიძლება შოკში ჩააგდოს ზოგიერთი ტრადიციონალისტი, რომლებიც ბიბლიოთეკას წიგნის წასაკითხად მშვიდ ადგილად მიიჩნევენ. მიუხედავად ამისა, ბევრი საჯარო ბიბლიოთეკის მისიაა არა მხოლოდ დაბეჭდილი ან მულტიმედიური მასალების საშუალებით ინფორმაციის მიწოდება, არამედ იდეებისა და ადამიანების დაკავშირება, თემების შექმნა და ყველასთვის ტრანსფორმაციული გამოცდილების შეთავაზება შესაძლებლობების უთანასწორობის აღმოფხვრის გზით. „ბიბლიოთეკა = ტრანსფორმაცია“ მოდელის გათვალისწინებით, ხელოვნების პროგრამები ბუნებრივად შეეფერება მათ. ხელოვნების პროგრამები კი მოითხოვს ხელოვანების სწავლებას მათი წარმართვისთვის.

—BARNISKIS, 2013, გვ. 81

ცხადია, ასეთი ბიბლიოთეკის მიერ ჩატარებული კვლევა ძალიან განსხვავდება იმ ბიბლიოთეკის კვლევისგან, რომელსაც ძალიან ვიწრო მისია აქვს და სოციალური სამართლიანობისა და სოციალური ცვლილებების თემებს გამორიცხავს.

სოციალური კვლევის, როგორც სოციალური სამართლიანობის მისაღწევად მარგინალიზებულ ჯგუფებთან ჩართულობისა და მუშაობის საშუალებად გამოყენების მოწოდების ეს მხარდაჭერა ხაზს უსვამს იმას, თუ როგორ შეუძლია ხელოვნებას გაათავისუფლოს გონება, ისევე როგორც სული, სოციალური ცვლილებების იმპულსის როლის შესრულებით (ბეტსლირი, 2011; ფოსტერი, 2012a). სამწუხაროდ, როდესაც ხელოვნებაზეა საუბარი, ტიპიური რეაქცია უფრო ესთეტიკურ ასპექტებზეა ფოკუსირებული, ვიდრე იმაზე, თუ როგორ შეუძლია მას დადებითად შეცვალოს ცხოვრება (ბანიოლი, 2012). მართალია, ხელოვნებას აქვს ესთეტიკური ასპექტი, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს გამოსახულების დაფასება მხოლოდ მისი თვალისმომჩრელი მიმზიდველობის გამო, მაგალითად. თუმცა, ეს შეხედულება ძალიან ვიწროა და არ ითვალისწინებს, თუ როგორ შეიძლება ხელოვნებას რევოლუციური ხასიათიც ჰქონდეს, რაც ინდივიდებისა და საზოგადოების ტრანსფორმაციის პოტენციალს მოიტანს (ნაიდუსი, 2009). ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას სუბვერსიულ კვლევას უწოდებენ და ცოდნისა და სოციალური მოქმედების შექმნისადმი ამ მიდგომის აღსაწერად ადვილად

შეგვიძლია დავამატოთ სიტყვა „პოლიტიკური აქტი“ (რამბოლდი, ფენერი და ბროფი-დიქსონი, 2012).

შესაძლოა, მეცნიერებასა და ხელოვნებას შორის პარალელები ადვილად თვალსაჩინო არ იყოს, თუმცა ორივე მათგანი ხაზს უსვამს კითხვების დასმისა და ცოდნის შექმნის პროცესის მნიშვნელობას (ბარონი და ეისნერი, 2012). ხელოვნებაზე დაფუძნებულმა კვლევამ გააფართოვა ჩვენი გაგება იმის შესახებ, თუ რა წარმოადგენს „მტკიცებულებას“ ან „დასკვნებს“ და თუნდაც „მეცნიერებას“, რაც საშუალებას გვაძლევს დავაფასოთ ამ მცდელობის სირთულე და მრავალგანზომილება, რომელიც მიზნად ისახავს ახალი ცოდნის გენერირებას ისეთი გზებით, რომლებიც შეიძლება იყოს სახალისო, მიმზიდველი, შთამბეჭდავი და ტრანსფორმაციული (ბოიდელი, გლადსტონი, ვოლპე, ალემანგი და სტასიულსი, 2012; მაკნიფი, 2013b). საჯნანი (2012) კვლევის ამ ფორმას „ცოცხალ კვლევას“ უწოდებს, რათა გამოავლინოს მისი ტრანსფორმაციული პოტენციალი. ცოდნა ცოდნის გულისთვის ვერ მოიძებნება ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევასა და ჩარევაში.

ახალი ცოდნის მიღების მიზანი აშკარა სოციალურ მისიას იძენს და ამძაფრებს ჩვენს გადაწყვეტილებას, რომ ცოდნა პოლიტიკურად ნეიტრალური არ არის (ჰ. ჯონსი, 2010; უატი, 2010). ზოგიერთი კრიტიკოსი ამტკიცებს, რომ კვლევისადმი ეს მიდგომა ეფექტურად „პოლიტიზირებს“ კვლევას, მას პროპაგანდად აქცევს. მე და უამრავი სხვა ადამიანი ვიტყვით, რომ კვლევა ყოველთვის პოლიტიკურია და რომ ამის იგნორირება არაკეთილსინდისიერი და არაეთიკურია. იმპლიციტური ვარაუდებისა და ღირებულებების ცხადად წარმოჩენა და მათი აღიარება ამ სფეროს წინსვლისკენ გადადგმული ნაბიჯია, რაც ცნობიერების ამაღლებას უწყობს ხელს იმის შესახებ, თუ როგორ ვლინდება ჩაგვრა ხილული და უხილავი გზებით და, შესაბამისად, ამ ძალების ინდივიდუალურ კეთილდღეობაზე ზემოქმედების გზების აღმოჩენას გაამარტივებს. იმპლიციტური მნიშვნელობების ცხადად ჩამოყალიბება გარეშე პირებს საშუალებას აძლევს, დეტალურად შეისწავლონ ჩვენს მიერ დასმული კითხვების არსი და ის მეთოდები, რომლებსაც პასუხების მისაღებად ვიყენებთ.

მათთვის, ვინც არ იცის, ხელოვნებაზე დაფუძნებული ჩარევები (ადამსი & გოლდბარდი, 2005) და კვლევა ახალი არ არის სამეცნიერო და კვლევით სფეროში, არამედ მათ შედარებით გრძელი და გამორჩეული ისტორია აქვთ, რომელიც ჩამოყალიბდა სოციალურ-პოლიტიკური გარემოსა და მოვლენების გავლენის ქვეშ (ბარონი & ეისნერი, 2012; კოსაკი, 2013; როლინგი, 2013). არტთერაპიამ გავლენიანი როლი ითამაშა ამ მოძრაობაში (ანტალი, 2013). თუმცა, 1970-იანი წლები ფართოდ ითვლება ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევითი მოძრაობის დაბადების ათწლეულად, რომელიც კვლევის ჩასატარებლად მხატვრულ პრაქტიკას იყენებდა (სინერი, ლეგო, ირვინი, გუზუაზი, & გრაუერი, 2006). ამ პერიოდში ასევე გაიზარდა ეთნოგრაფია, რამაც გამოიწვია წარმომადგენლობის/მონაწილეობის, ეთიკის, რელატივიზმის, ინკლუზიურობისა და სუბიექტურობის აქცენტირება (ჯ. ს. ჯონსი, 2010).

რა თქმა უნდა, შეცდომა არ არის, რომ ეთნოგრაფია უდიდეს მნიშვნელობას ანიჭებს ისტორიულ და კულტურულ კონტექსტუალიზაციას. პარიზი (2011) საუბრობს წარმომადგენლობისა და კვლევის ჰუმანიზაციის მნიშვნელობაზე მარგინალიზებულ ჯგუფებთან, როგორიცაა ახალგაზრდობა, და იმ ძლიერ და ტრანსფორმაციულ როლზე, რომლის შესრულებაც შეუძლია ეთნოგრაფიას, თვისებრივ კვლევას და სოციალური ენის კვლევას ამ მიზნის მიღწევაში.

შემთხვევითი არ არის, რომ ამ ათწლეულს ფონი ჰქონდა მღელვარე სოციალური კონტექსტი, რამაც გამოიწვია მნიშვნელოვანი სოციალური მოძრაობები სამოქალაქო უფლებებთან, ქალთა უფლებებთან, გარემოსდაცვით სამართლიანობასთან, ომის საწინააღმდეგო და გეი უფლებებთან დაკავშირებით და, სხვა რამდენიმე ყველაზე თვალსაჩინო მოძრაობასთან ერთად, კიდევ უფრო მნიშვნელოვანი. სოციალური პირობების შესაცვლელად ცოდნის გამოყენების მნიშვნელობამ გავლენა მოახდინა მრავალ აკადემიურ და დამხმარე პროფესიაზე. მიზანშეწონილია ისეთი კვლევის მეთოდის გამოყენება, რომელიც ხაზს უსვამს კონტექსტსა და სოციალურ სამართლიანობას იმდენად, რამდენადაც ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის

ფესვები სოციალურ-პოლიტიკურ არეულობაშია.

1980-იან წლებში მკვეთრად გაიზარდა ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული თემებისადმი მიძღვნილი ხელოვნებაზე დაფუძნებული თვისებრივი კვლევის მიმზიდველობა, რადგან მკვლევარებმა უფრო მეტ წარმატებას მიაღწიეს ფონდებისა და მთავრობის დაფინანსების მოპოვებასა და შედეგების სამეცნიერო გამოცემებში გამოქვეყნებაში, რამაც შექმნა საფუძველი ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევისთვის, რომელიც კოლეჯებსა და უნივერსიტეტებში და მის გარეთ პრაქტიკაში გამოყენებული და სწავლებადი თვისებრივი მეთოდების თანავარსკვლავედის ნაწილი გამხდარიყო: „სწორედ ამ ზოგად კონტექსტში შედის ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა თვისებრივი ჯანდაცვის კვლევაში, იმ მიზნით, რომ აღიარებულ იქნას, როგორც ცოდნის შექმნისა და გავრცელების ინოვაციური, სასარგებლო, ეფექტური და შესაბამისად, ლეგიტიმური საშუალება“ (ლაფრენიერი, ჰურლიმანი, მენუზი და გოდარი (2013).

გასაკვირი არ არის, რომ მას შემდეგ სამი ათწლეულის განმავლობაში ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის აფეთქება შეინიშნებოდა, რომელიც გაგრძელებას მხოლოდ იმიტომ გვპირდება, რომ ის მარგინალიზებულ თემებს ეხება და რითაც სოციალურ-პოლიტიკურ საჭიროებებს ისე აკმაყოფილებს, რომ საზოგადოების მარგინალებს შორის მყოფი ადამიანებისთვისაც სასარგებლოა. კვლევის ეს ფორმა საშუალებას გვაძლევს ვუპასუხოთ ისეთ კითხვებს, რომლებიც ადვილად არ ექვემდებარება ზუსტ გაზომვას ან განზოგადებას (მაკნიფი, 2013b). ამრიგად, კონტექსტის მნიშვნელობა უნივერსალურ მნიშვნელობაზე მაღლა დგას (როლინგსი, 2013).

ბარონი და ეისნერი (2012) ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის ფართოდ აღიარებულ განმარტებას გვთავაზობენ: „ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა წარმოადგენს მცდელობას, შეისწავლოს წარმოდგენისადმი მიდგომის პოტენციალი, რომელიც ესთეტიკურ მოსაზრებებზეა დაფუძნებული და რომელიც, როდესაც ის საუკეთესო ფორმაშია, ხელოვნების ნიმუშთან მიახლოებული რაღაცის შექმნით კულმინაციას აღწევს“ (გვ. 1). სოციალურ სამართლიანობაზე ორიენტირებული ხელოვნებაზე

დაფუძნებული კვლევა შეიძლება განვიხილოთ, როგორც ქოლგა, რომელიც შედგება მრავალი ურთიერთდაკავშირებული სხივისგან. ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა საზოგადოების კვლევას საინტერესო, მაღალ მონაწილეობით და ინოვაციურ პერსპექტივას სთავაზობს, მათ შორის კვლევის შედეგების წარმოდგენის არატრადიციული გზების დანერგვას, რაც უფრო დეტალურად არის განხილული მე-5 თავში.

მრავალი მეცნიერი ამტკიცებს, რომ ხელოვნება კარგად ერგება „ნატურალისტური კვლევის შერეულ სივრცეებს“ (ჰეიუდი, 2013, გვ. 3), რაც ხელს უწყობს იმ თემების გააზრებას, რომლებიც ტიპური კვლევითი მიდგომებისადმი წინააღმდეგობას უწევს. სინგჰი (2011) ხელოვნების გამოყენებას ვიზუალური არტეფაქტების ან სასაზღვრო ობიექტების შექმნად მიიჩნევს, რაც ხელს უწყობს ინფორმაციის გაცვლას, რომლის მოძიება ან აღქმა ჩვეულებრივ ტრადიციული საშუალებებით არ იქნებოდა შესაძლებელი. ვიზუალური ეთნოგრაფები ამტკიცებენ, რომ სურათებში ჩადგმული ინფორმაციაა ჩადებული, რომლის წარმატებით გააზრებაც მხოლოდ იმ კონტექსტის გაგებით არის შესაძლებელი, რომელშიც ისინი დაფუძნებულია. ფოტოხმის შემთხვევაში, ფოტოგრაფი კულტურული ხიდის ან მაცნის როლს ასრულებს, რათა გადმოსცეს ფოტოს ცენტრალური მიზანი და კონტექსტი.

კონტექსტისა და მაცნის გარეშე ფოტოსურათი მხოლოდ ხმის ძიების პროცესში მყოფი გამოსახულებაა. ცხადია, მაცნე ან შუამავალი აუცილებელია და ფოტოხმა სწორედ ამას უზრუნველყოფს. როუზი (2012) სწორედ ამ მოსაზრებას გამოთქვამს: „სურათებს შეუძლიათ წარმოადგინონ ისეთი რამ, რისი წარმოდგენაც სიტყვებით შეუძლებელია და შესაბამისად, მათი გამოყენება შესაძლებელია მტკიცებულებად წერილობითი კვლევის შედეგების შესამუშავებლად და დასადასტურებლად, ან შესავსებად. მიუხედავად ამისა, სურათები მაინც საჭიროებს სიტყვებით კონტექსტუალიზაციას და შესაძლოა ზედმეტად ბუნდოვანი დარჩეს, თუ ასე არ მოხდება“ (გვ. 326).

ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა და პრაქტიკა ასევე ეხმარება მარგინალიზებულებს, დაიბრუნონ თავიანთი ისტორია და

კულტურა და გამოიყენონ ეს ახლადშექმნილი ცოდნა, როგორც პირადი ძალის წყარო სოციალური ცვლილებების მიებაში (კუპერი, ნაზარი, კინგი და პეტრიჯიუ, 2013; გარსია, 2012). ხელოვნება საგანმანათლებლოა და სიამოვნება მოაქვს, თუმცა ის ასევე ცნობიერების ამაღლებისა და თერაპიული ხასიათისაა, რაც მონაწილეებისა და მათი შესაბამისი თემებისთვის სოციალური სამართლიანობით შთაგონებული ცვლილებების მიღწევის სტიმულს წარმოადგენს (ბაფინგტონი და მუთი, 2011; უოკერი, 2012).

ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა და პრაქტიკა მოიცავს მეთოდების ფართო სპექტრს და ეს შეიძლება იყოს როგორც საინტერესო, ინკლუზიური (ყველას არ მოეთხოვება ყველა ფორმის მოწონება), ასევე დამთრგუნველი, იმ უსასრულო შესაძლებლობების გამო, რომლებიც მას მკვლევარებისა და საზოგადოებებისთვის სთავაზობს. ხელოვნების კლასიფიკაციის რამდენიმე გზა არსებობს. მაგალითად, დევისმა და სხვებმა (2011) შეისწავლეს ხელოვნებასთან ჩართულობა და გამოავლინეს ხელოვნების ხუთი ფორმა: (1) საშემსრულებლო ხელოვნება; (2) ვიზუალური ხელოვნება, დიზაინი და ხელნაკეთობები; (3) საზოგადოებრივი/კულტურული ფესტივალები, ბაზრობები და ღონისძიებები; (4) ლიტერატურა; და (5) ონლაინ, ციფრული და ელექტრონული ხელოვნება.

ალტერნატივაა შემდეგი ნაწილობრივი სია, რომელიც ვარიანტების ფართო სპექტრს ასახავს: ცეკვა (ბოიდელი, 2011; მაკიუენი, კრაუჩი, რობერსონი და ფაგანი, 2013), დრამა (ბრესლერი, 2011; სინდინგი, გრეი, გრასაუ, დამიანაკისი და ჰემპსონი, 2006), ხატვა (ბანოლი, 2009; ლიჩი, 2008; სტაკი, 2009), მუსიკა (ბრეიდერი და ლუკი, 2013; სპრინგეი, ირვინი და კაინდი, 2005), ფერწერა (ბასტო, უორსონი და ბარბური, 2012; პედრაზა, 2010), ქანდაკება (სელედონია და როზენტალი, 2011; ჰანტერი და ლუისი, 2013), პოეზია (ლაფრენიერი და კოქსი, 2013), სიმღერა (სანი, ბაისი, & მერიკი, 2012), თეატრი და წერა (ლინდსი და სხვ., 2013; მაკდონალდი და სხვ., 2011; ვუდსონი, 2007) და ვიდეო და კინო (ლილი & სკლატერი, 2013; შეფერი, 2012; შაპირო, ტომასი, & კოფი, 2009; სტევარტი, რიკენი, სკოტი, ტანაკა, & რიკენი, 2008; ვუ,

2008). ეს სია ილუსტრირებს ამ სფეროს მასშტაბებს, რომელიც მუდმივად ფართოვდება და მოიცავს საკითხებზე ორიენტირებული ჯგუფებისა და ასაკობრივი ჯგუფების უფრო მეტ მრავალფეროვნებას.

პოპულარული თეატრი და პოეზია, როგორც ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის ფორმები, შეიძლება უცნაურად მოგეჩვენოთ (ადამსი & გოლდბარდი, 2005; ნაიდუსი, 2009). პოპულარული თეატრი, ხელოვნებაზე დაფუძნებული სხვა მიდგომების მსგავსად, სათავეს პაულო ფრეიერის პოპულარული განათლების მოძრაობაში იღებს (კონრადი, 2004). პოპულარულ თეატრს აქვს პოტენციალი, შექმნას გამჭრიახი ცოდნა, რომელიც შესაძლოა ღრმად იყოს ჩაფლული მონაწილის არაცნობიერში ტკივილსა და მწუხარებასთან ასოცირების გამო, და რომელიც შემდეგ სოციალური სამართლიანობისკენ სწრაფვისკენ მიმართულ მოქმედებაში გარდაიქმნება. თავის მხრივ, დათუ და ჩაგანი (2011) ხაზს უსვამენ ქუჩის თეატრში მონაწილეობისა და შემოქმედებითობის მნიშვნელოვან როლს. პოეზია კიდევ ერთი მაგალითია. ფოსტერი (2012b) პოეზიის გამოყენებას სოციალური კვლევის ფორმად მიიჩნევს, რომელსაც შეუძლია ეფექტურად დაუპირისპირდეს ჩაგრული ხალხის დომინანტურ იდეოლოგიებს და შესთავაზოს ალტერნატიული დისკურსი, ამ შემთხვევაში წერილობითი სიტყვის მეშვეობით.

ეს ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის ორი ძალიან განსხვავებული ფორმაა და ყველა მონაწილეს ორივე ან რომელიმე მიდგომა არ მოეწონება. ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის წარმოდგენა საუკეთესოა, როგორც საყვარელი რესტორნის მენიუ, სადაც არჩევანის დიდი რაოდენობაა. მკვლევრებსაც აქვთ საყვარელი კერძები, რომელთა ჭამაც უყვართ გარეთ სადილის დროს. ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის ფარგლებში აუცილებელია როგორც მკვლევრის, ასევე მონაწილის შესაბამისობის დადგენა. როდესაც ეს შესაბამისობა ხდება, ეს შეიძლება ჯადოსნურად ჩაითვალოს. საპირისპიროც ხდება, როდესაც მკვლევრებს ფოტოხმის გამოყენება უწევთ, მაგრამ ამ მეთოდით თავს კომფორტულად არ გრძნობენ ან თავს მის გამოყენებაში დიდად კომპეტენტურად არ თვლიან.

მონაწილეებსაც აქვთ საკუთარი მიდრეკილებები და ეს გასათვალისწინებელია. მეთოდის მონაწილესთან შესაბამისობა აღმოჩენის პროცესად იქცევა.

ხელოვნება, როგორც მეთოდი ხალხისთვის და ხალხის მიერ

ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა შეიძლება განვიხილოთ, როგორც ალტერნატიული მიდგომა, რომელიც ძირითადად ფოკუსირებულია იმ პირებზე, რომლებიც არასაკმარისად არიან დაფასებულნი და არიან სტიგმატიზირებულნი, რომელთა გამოცდილებასა და გადაწყვეტილებების შეხედულებებს ხელისუფლებაში მყოფი პირები უგულებელყოფენ. ეს ადამიანები ისეთ ისტორიებს გვთავაზობენ, რომლებიც ტრადიციული საშუალებებით შეიძლება რთული იყოს გადმოსაცემად: „როგორც მთხრობელი არსებები, ჩვენ გარშემორტყმული ვართ ჩვენივე და სხვა ადამიანების ისტორიებით“. „ჩვენ აუცილებლად სრულად არ ვაცნობიერებთ ამ ისტორიებს და შესაძლოა, ისინი ვერბალურიც კი არ იყოს; უფრო მეტიც, ისტორიის ერთი ვერსია არასდროს არსებობს“ (კანკანანი და ბარდი, 2013). „მეცნიერის, როგორც აქტივისტის“ კონცეფცია გაჩნდა, რათა ხელი შეუწყოს ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის ჩამტარებელთა დუალურობის ასახვას (სკინერი და მასუდა, 2013). გარდა ამისა, ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა ხელს უწყობს დასკვნების თარგმნას, რაც კრიტიკული კომპონენტია ახალი ხედვებიდან ცვლილებების შესაქმნელად (პარსონი და ბოიდელი, 2012).

ბეგლი და კასტრო-სალაზარი (2012) ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას საზოგადოებაში მარგინალიზებული ჯგუფების გაძლიერებისა და ხელშეწყობის მონაწილეობით მექანიზმად მიიჩნევენ, მათი გამოცდილების, გრძნობებისა და ცოდნის გამოყენებით ჩაგვრისა და დომინანტური სოციალური წესრიგის მიერ მისი განხორციელების შესახებ. ხელოვნება ხდება საშუალება, რომ ეს შეხედულებები ჯგუფის გარეთ მყოფ ადამიანებთან გაზიარდეს.

მაკნიფი (2008) ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას სოციალური პირობების შესაცვლელად მხატვრული პროცესის სისტემატურ გამოყენებად მიიჩნევს.

ფინლი (2008), თავის მხრივ, ამტკიცებს, რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა კარგად არის განლაგებული, რათა ხმა მისცეს საზოგადოების მარგინალიზებულ ჯგუფებს და შექმნას სოციალური ცვლილებებისთვის საჭირო ნიადაგი: „ხელოვნებაში გამოყენებული მრავალი მეთოდოლოგიისა და ადამიანის სოციალური კვლევის მონაწილეობით, მოქმედებაზე ორიენტირებული და პოლიტიკურად განლაგებული პერსპექტივების პოსტმოდერნული ეთიკის ინტეგრირებით, ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას აქვს პოტენციალი, ხელი შეუწყოს კრიტიკულ რასობრივ, მკვიდრ, ქვიარ, ფემინისტურ და სასაზღვრო თეორიებსა და კვლევის მეთოდოლოგიებს“ (გვ. 71). მაგალითად, ფემინისტური თეორიის გავლენას ფოტოხმასა და სხვა ვიზუალურ მეთოდებზე დიდი მიმდევრები ჰყავს (ალმარკი, 2011; პინტო, სპექტორი, როჰმანი, & გასტოლომენდო, 2013; ვილკინსი & ლიმპუტონგი, 2010). მაგალითად, ვიზუალური გამოსახულების, როგორც მტკიცებულების, უშუალოდ ფოტოგრაფს ექსპერტის როლში აიძულებს და, ალბათ, მის ცხოვრებაში ერთ-ერთი იმ იშვიათი შემთხვევისთვის, როდესაც ამას აკეთებს (ბრაუნი და პაუელი, 2012; ვანგი და ბურისი, 1997).

ბელი და დესაი (2011) სოციალური სამართლიანობისა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევისა და პრაქტიკის დამაჯერებელ არგუმენტებს წარმოადგენენ, რაც ფოტოხმისთვის ნიადაგს ქმნის: „სოციალური სამართლიანობის პრაქტიკამ თავისი საუკეთესო გამოვლინებით ასევე უნდა გააღვიძოს ჩვენი გრძნობები და ალტერნატივების წარმოდგენის უნარი, რომლებსაც შეუძლიათ კოლექტიური მუშაობის შენარჩუნება, რაც აუცილებელია ფესვგადგმული ნიმუშებისა და ინსტიტუტების წინააღმდეგ საბრძოლველად და განსხვავებული სამყაროს შესაქმნელად“ (გვ. 287). ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის მიზანია ისეთი სამყარო, რომელიც ინკლუზიურია და ღიაა ყველა ხმის აქტიურად მოსასმენად და არა მხოლოდ პრივილეგირებულთა ხმების, სადაც ხელოვნება ხდება

განსხვავებული აზრის გამოხატვის საშუალება ან ხმა (ფინლი, 2011). ხელოვნება შეიძლება გამოყენებულ იქნას საზოგადოებაზე ორიენტირებული კვლევის ყველა ფორმისთვის, მათ შორის შეფასებისთვის. ხელოვნების შეფასებაში ინტეგრირება მკვლევარებს ახალ პერსპექტივებს აძლევს, რათა მათ შეძლონ სხვადასხვა პერსპექტივების ძიება და მონაწილეობის გზები კვლევის ამ ფორმისა და შემდგომი პრაქტიკის ჩამოყალიბებაში (კრამერი და სხვ., 2012; სიმონსი და მაკკორმაკი, 2007).

ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევისა და პრაქტიკის უპირატესობები

ხელოვნებაზე დაფუძნებული მიდგომების კვლევაში გამოყენების შესწავლისას მნიშვნელოვანია, რომ არ გამოგვრჩეს მხედველობიდან შემოქმედებითი ხელოვნების აქტივობების მონაწილეებისა და თემებისთვის როგორც აშკარა, ასევე ნაკლებად აშკარა სარგებელი (შვარცმანი და ნაითი, 2005). მიზანშეწონილია, საზოგადოებებით დავიწყოთ. „საზოგადოება“ ყველგან გავრცელებული ტერმინია, რომელიც საკმაოდ თავისუფლად გამოიყენება და ყველა მკვლევარისთვის გასაგები კონტექსტის (სოციალური ურთიერთობები და ინსტიტუტები) სიმბოლოს წარმოადგენს (ჰაკერი, 2013). ეს განცხადება ამარტივებს ძალიან რთულ ტერმინს, რომელსაც მრავალი განსხვავებული მნიშვნელობა აქვს იმისდა მიხედვით, თუ როგორ განისაზღვრება და ფუნქციონირებს საზოგადოება კვლევისა და პრაქტიკის პროცესში (ჩასკინი, 2013; დელანტი, 2003).

კლივლენდი (2011) განსაზღვრავს ამ სფეროში გამოყენებულ ძირითად ტერმინებს და ამით განიხილავს, თუ რატომ სარგებლობს ხელოვნებაზე დაფუძნებული საზოგადოების განვითარება, რომლის ნაწილიც კვლევაა, თემებისთვის:

საზოგადოებაზე დაფუძნებული: საზოგადოების წევრების მიერ და მათთან ერთად შექმნილი და წარმოებული აქტივობები, რომლებიც აერთიანებს საზოგადოებაზე წვდომის, საკუთრების, ავტორობის, მონაწილეობისა და ანგარიშვალდებულების მნიშვნელოვან ელემენტებს.

ხელოვნებაზე დაფუძნებული საზოგადოების განვითარება (ABCD): . . . ეს მოიცავს ხელოვნებაზე დაფუძნებულ აქტივობებს, რომლებიც:

- ▣ გვასწავლეთ და მოგვაწოდეთ ინფორმაცია საკუთარი თავისა და სამყაროს შესახებ
- ▣ ინდივიდების ან ჯგუფების შთაგონება და მობილიზება
- ▣ ადამიანების და/ან თემების მოვლა და განკურნება
- ▣ საზოგადოების შესაძლებლობების და/ან ინფრასტრუქტურის შექმნა და გაუმჯობესება. (გვ. 4)

კლივლენდის კონცეპტუალიზაცია ასახავს ხელოვნებაზე დაფუძნებული პროექტების პოტენციურ მასშტაბებს და იმას, თუ რატომ შეუძლიათ მათ მნიშვნელოვანი როლის შესრულება თემების ცხოვრებაში, მათ შორის კვლევის გამოყენებაში, როგორც ეს ფოტოხმის შემთხვევაშია.

ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევითა და ჩარევებით მიღებული სარგებელის მქონე საზოგადოებები ფოტოხმის გამოყენებას დამატებით განზომილებას სძენენ, რაც ამ მეთოდის მონაწილეთა ფარგლებს სცილდება. მაგალითად, თემებსა და უნივერსიტეტებში ჩართულ პროექტებს შეუძლიათ შექმნან სოციალური ხიდები იქ, სადაც კვლევამდე არ არსებობდა (არდოინი, კასტრეჩინი და ჰოფსტედი, 2013; ვინსკი და მიურეი, 2013). კარგად აღჭურვილი უნივერსიტეტები შეძლებენ თემებში მომსახურების, პროდუქტების შეძენას და ფართების დაქირავებას, რითაც ხელს უწყობენ თანხების გადარიცხვას (კამერონი, კრეინი, ინგე და ტეილორი, 2012) და თემების ეკონომიკურ დახმარებას. ხელოვნებაზე დაფუძნებულ რესურსებს, რომლებიც საზოგადოებრივ ხელოვნებას ქმნის, ასევე შეუძლიათ უბნების გაღამაზება არასაკმარისად გამოყენებული ან დაზიანებული სივრცეების მიმზიდველ და მისასალმებელ ადგილებად და სივრცეებად გარდაქმნით (დელგადო, 1999).

ინდივიდუალური თვალსაზრისით, ხელოვნებაში მონაწილეობა ხელს უწყობს პირად კეთილდღეობას, ცხოვრების ხარისხს, ჯანმრთელობას და სოციალური კაპიტალის ზრდას (ბუნგაი & კლიფი, 2010; ფოქსი, 2013; ერბშტეინი, 2013; გრიბი და სხვ., 2013). მონაწილეობას ასევე შეუძლია თვითშეფასების გაზრდა გამოიწვიოს (სისონ-ნიბსი, რობინზონი, კუკი, & კინგი, 2009).

ხელოვნებას ასევე შეუძლია ხელი შეუწყოს თანაგრძნობას და ადამიანების ცხოვრებაში ჩართული საზოგადოებრივი ძალების გაგებას (დეგაროდი, 2013; პოტაში & ჰო, 2011). ეს სარგებელი კიდევ უფრო ძლიერდება, როდესაც მარგინალიზებული ადამიანები ხელოვნებაში ერთვებიან და აღმოაჩენენ, რომ მათ აქვთ მხატვრული ნიჭი. ნიჭის აღმოჩენა იმ ადამიანის მიერ, რომელსაც მთელი ცხოვრება ეუბნებოდნენ, რომ ის „უნაყოფოა“, გაძლიერების მომტანი სარგებელია.

ეს სარგებელი შეიძლება კიდევ უფრო გაიზარდოს ხელოვნების გამოყენებით სოციალური ცვლილებების შესაქმნელად. ქალაქელი ახალგაზრდები, რა თქმა უნდა, ამ კატეგორიას მიეკუთვნებიან (ბალბრიჯი, ჰილი, & დევისი, 2011). გარდა ამისა, ხელოვნების გამოყენება პრაქტიკაში და კვლევაში არ შემოიფარგლება მხოლოდ ერთი ასაკობრივი ჯგუფით (მურეი & კრუმეტი, 2010). მხატვრული შესაძლებლობები მხოლოდ ელიტით არ შემოიფარგლება. მე ყოველთვის ვამტკიცებდი, რომ ყველა თემს, მათი მარგინალიზებული სტატუსის მიუხედავად, ჰყავს ადამიანები, რომლებიც არიან მწერლები, პოეტები, მხატვრები, მომღერლები და ა.შ., მაგრამ მათ ნიჭს საზოგადოება უგულვებელყოფს, რომელიც მათ საუკეთესო შემთხვევაში, როგორც მიზეზ-შედეგობრივ კავშირს, ხოლო უარეს შემთხვევაში, უსარგებლოდ მიიჩნევს.

ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის საფუძველს წარმოადგენს ის წინაპირობა, რომ საზოგადოების ყველა წევრს, ასაკის, ფიზიკური და ინტელექტუალური შესაძლებლობებისა და ცხოვრებისეული სტატუსის მიუხედავად, გააჩნია მხატვრული ნიჭის გარკვეული ფორმა. ამ წინაპირობისა და მის საფუძველად არსებული დაშვებების გათვალისწინება ქმნის წინაპირობას ვიზუალური ხელოვნების, როგორც პიროვნული განთავისუფლებისა და საზოგადოების ცვლილებების ინსტრუმენტის გამოყენებისთვის. ზოგიერთმა შეიძლება იკამათოს იმ მოსაზრებაზე, რომ „ყველას“ აქვს მხატვრული ნიჭის რაიმე ფორმა. მირჩევნია „ყველას“ მხარეს დავდგე, ვიდრე მოსახლეობის ერთი სეგმენტი უგულვებელყოფის რისკის ქვეშ დავაყენო, რადგან ზოგიერთი შეიძლება ამტკიცებდეს, რომ შეუძლებელია ყველას ჰქონდეს გარკვეული ნიჭი.

სამწუხაროდ, მიუხედავად იმისა, რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის გამოყენებას დამხმარე სფეროებში აშკარა სარგებელი მოაქვს, ამ მეთოდის გამოყენებას წინააღმდეგობა შეხვდა. მაგალითად, [კოლუჩი \(2013\)](#) ამტკიცებს, რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას ისტორიულად ჰქონდა და კვლავ განიცდის წინააღმდეგობას ჯანდაცვის მეცნიერებების მხრიდან და წარმოადგენს პოზიტივისტური ეპისტემოლოგიების დომინირების საწინააღმდეგო მოძრაობას, რაც ზღუდავს მის გამოყენებას ისეთ დისციპლინებში, როგორიცაა, მაგალითად, ფსიქიატრია და ფსიქოლოგია. ფსიქიკური ჯანმრთელობის დისციპლინები უნიკალურ მდგომარეობაში არიან, რათა ისარგებლონ ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევით, რასაც ადასტურებს ჯანმრთელობისა და ფსიქიკური ჯანმრთელობის თემებზე ორიენტირებული ფოტოხმის პოპულარობა ([ერდნერი და მაგნუსონი, 2011](#)).

საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა და ხელოვნება

საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის კონცეპტუალიზაციასა და განხორციელებაში (იონასი და სხვ., 2009). საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევაც შეიძლება ჩაითვალოს ერთ მთლიანობად და თითოეული სპიკი წარმოადგენს კვლევის მეთოდის განსხვავებულ ფორმას, ხოლო ფოტოხმა წარმოადგენს ერთ სპიკს ხელოვნების მრავალ შესაძლო ფორმას შორის (ჰაკერი, 2013; ლავალი, 2009). გარდა ამისა, საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა შესაძლებელია ყველა ასაკობრივ ჯგუფსა და განსხვავებული შესაძლებლობების მქონე ადამიანზე, რაც კვლევის ამ ფორმას უნივერსალურს და სხვადასხვა სოციალურ გარემოებებსა და ჯგუფებთან ადაპტირებადს ხდის (არდოინი და სხვ., 2013).

ვესტვალი და ჰირში (2010) შესანიშნავ მაგალითს იძლევიან იმისა, თუ როგორ შეიძლება ვიზუალური ეთნოგრაფიისა და საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის გაერთიანება. მათ შეიმუშავეს სწრაფი ეთნოგრაფიული კვლევის (REI) კონცეფცია, როგორც ვიზუალური ეთნოგრაფიისა და საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის დამაკავშირებელი ხიდის შექმნის საშუალება. ეს მიდგომა განსხვავდება ვიზუალური ეთნოგრაფიის უმეტესი ტრადიციული გამოყენებისგან იმით, რომ REI მჭიდრო კავშირშია საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევასთან, ის უფრო სწრაფია და გულისხმობს მონაცემთა უფრო ინტენსიურ შეგროვებას. აღმოჩნდა, რომ ეს პროცესი ხელს უწყობდა თემებთან ჩართულობას და ჰარმონიზაციას - ამ შემთხვევაში ის ჩიკაგოსა და კლიმატის ცვლილებას ეხებოდა. ჩავესი და სხვები (2004) ასევე აჩვენებენ მულტიმედიური მიდგომის გამოყენებას საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევასა და ახალგაზრდობაში.

საზოგადოების მკვლევრებს შეიძლება ჰქონდეთ „კეთილი“ განზრახვები, თუმცა ეს სულაც არ ნიშნავს საზოგადოებისთვის

სასარგებლო კვლევას: „კვლევა, რომლის მიზანია სოციალური, კულტურული და ეკონომიკური უთანასწორობის პრობლემის მოგვარება, როგორც წესი, ტარდება სოციალურად სამართლიანი საუკეთესო განზრახვებით. მიუხედავად ამისა, ყველა კვლევით პროცესში ჩადებულია ძალაუფლების მექანიზმების დარღვევისა და ამავედროულად რეპროდუცირების პოტენციალი, რომლებიც ხელს უწყობენ უთანასწორობის წარმოქმნას“ (ბრან-ბარეტი, 2009, გვ. 53). საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა მიზნად ისახავს იმის აღბათობის გაზრდას, რომ კარგი კვლევა კარგ დასკვნებსა და საზოგადოებისთვის სასიკეთო ცვლილებებს გამოიწვევს (ჟაკესი, ვონი და ვაგნერი, 2013).

საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა სოციალური კვლევის ალტერნატიულ ფილოსოფიად მოიხსენიება, რადგან ის აქცენტს აკეთებს ჩაგრულთა საჭიროებების მომსახურების პოზიციაზე (ჰოუ, 2008). შედეგის საბოლოო განმსაჯელი საზოგადოებაა და არა მკვლევარი. კვლევის ყველა ასპექტში საზოგადოების წარმომადგენლების ჩართვა ზრდის იმის აღბათობას, რომ შედეგი სასურველს შეესაბამება, რაც მე-5 თავში განხილული მთავარი რეკომენდაციაა.

საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის როლისა და მნიშვნელობის გაცნობიერების მნიშვნელობა არ შეიძლება გადაჭარბებულად შეფასდეს, თუ ფოტოხმა თავის მაღალ პოტენციალს ქალაქის ახალგაზრდებში გამოავლენს (ჟაკესი და სხვ., 2013). საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა ეფუძნება ფუნდამენტურ რწმენას, რომ ყველა ცოდნა და დაკვირვება ღირებულებებზე დაფუძნებულია, რაც ცოდნას ინდივიდუალისტურს (უნივერსალურობის საპირისპიროს) და სუბიექტურს ხდის, რაც ობიექტურის საპირისპიროა (დურანდი და ლიკსი, 2006). სტოეკერი (2013) ხაზს უსვამს კვლევის მეთოდების მნიშვნელობას არა მხოლოდ ახალი ცოდნის აღმოჩენის თვალსაზრისით, არამედ საზოგადოების ცვლილებების იმპულსის როლშიც.

საზოგადოების მონაწილეობითი კვლევა შეიძლება განვიხილოთ, როგორც ახალი ცოდნის მიღების პროცესი, მაგრამ საზოგადოების ცვლილებებისადმი ყურადღების გარეშე და ეს არ

არის ის, რასაც ამ წიგნში ვცდილობთ. კვლევის ეს ფორმა შეიძლება განვიხილოთ, როგორც ახალი ცოდნის გამოყენება საზოგადოების ცვლილებების საფუძვლად (ნეჩელსი და სხვ., 2007). ფოტოხმა, როგორც ეს ამ წიგნშია წარმოდგენილი, ამ უკანასკნელს ეხება. სოციალურად სამართლიანი გადაწყვეტილებების შემუშავება ეფუძნება კვლევის საკუთრებას ჩაგვრის წინაშე მყოფი პირების მიერ (სმიტი, ჩემბერსი და ბრატინი, 2009). ფლიკერი და დენფორტი (2013), კანადაში აივ ინფექციისა და აბორიგენი ახალგაზრდობის საკითხების განხილვისას, სამოქალაქო და სამართლებრივი დაცვის პროცესსა და ხელოვნებას „კვლევითი პროცესის დეკოლონიზაციის“ გზად მოიხსენიებენ.

ფრეირე (1982) განიხილავს საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევას და მის ტრანსფორმაციულ ძალას საზოგადოებასა და მკვლევარზე: „კვლევის ჩატარებისას მე ვასწავლი და ვიღებ განათლებას ხალხთან ერთად“ (გვ. 30). ეს არის საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის წამყვანი პრინციპი. უოლტერსი და სხვ. (2009) განიხილავენ საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის პრინციპების როლსა და მნიშვნელობას, რაც ასახავს, თუ რატომ ჰპოვა ფოტოხმამ ასეთი მიმზიდველი ადგილი ამ მიდგომაში:

საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის საყოველთაოდ აღიარებული პრინციპები საზოგადოებას იდენტობისა და/ან ანალიზის ერთეულად აღიარებს; ეფუძნება საზოგადოების ძლიერ მხარეებს, მდგრადობასა და რესურსებს; ხელს უწყობს ერთობლივ სწავლებას, თანაპარტნიორობას და საზოგადოების შესაძლებლობების გაძლიერებას კვლევითი პროექტის ყველა ფაზაში, მათ შორის, გავრცელების დროსაც; ეცადეთ, დაიცვათ ბალანსი კვლევასა და მოქმედებას შორის; ხაზი გაუსვით ადგილობრივ რელევანტურობას და ეკოლოგიურ და ისტორიულ კონტექსტებს, რომლებიც ხელს უწყობენ მრავალ განმსაზღვრელ ფაქტორს; გენერირეთ სისტემების ზრდა ციკლური და განმეორებითი პროცესების მეშვეობით; და ჩართეთ გრძელვადიანი ვალდებულება პროცესისა და საზოგადოების მიმართ. (გვ. 151)

ამ და სხვა უამრავმა ავტორმა შექმნა საფუძველი ფოტოხმისთვის, რომელიც დიდ პოტენციალს ფლობს იმ საზოგადოებების ჩართულობისთვის, რომლებიც ისტორიულად არ მონაწილეობდნენ კვლევით საქმიანობაში, გარდა სუბიექტებისა. ტერმინ „სუბიექტებს“ ძალიან ნეგატიური ელფერი აქვს, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ ჩვენ რაღაცებს ვაკეთებთ ადამიანებისთვის და არა მათთან. ახალგაზრდების მონაწილეობის

გაზრდის ეფექტურობა რისკების გარეშე არ მოდის, განსაკუთრებით მაშინ, თუ ის ხორციელდება ისეთ სისტემებში, რომლებიც არ არიან მიჩვეულები ახალგაზრდების მნიშვნელოვან მონაწილეობით როლებს, როგორიცაა სკოლები (დაკეტი, კაგანი, & სიქსმიტი, 2010; ვარნე, სნიდერი, & გილანდერი გადინი, 2013). საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა არ არის პანაცეა და ის არასდროს ყოფილა განხილული, როგორც ასეთი. ფოტოხმა ასევე არ არის პანაცეა. მიუხედავად ამისა, რადგან ცვლილებას კონტექსტუალიზებული ცოდნა სჭირდება მის განსავითარებლად, საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა ნებისმიერი გადაწყვეტის აუცილებელი ელემენტია (ჟაკესი და სხვ., 2013).

საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა მუდმივად გაფართოებადი პარადიგმაა, რომელიც უახლოეს მომავალში პოპულარობას გააგრძელებს, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ის მოიცავს ისეთ მაღალ მარგინალიზებულ ჯგუფებს, როგორიცაა ახალგაზრდები (გარსია, მინკლერი, კარდენასი, გრილსი და პორტერი, 2014). ვიზუალური ეთნოგრაფიული მეთოდები გამოიყენება საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევისთვის. მაგალითად, ჩავესი და სხვები (2004) ვიდეოს ინსტრუმენტად იყენებდნენ საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევისთვის. ეს მოიცავდა მკვლევარსა და საზოგადოებას შორის თანამშრომლობას პროექტის ყველა ასპექტში - დაფინანსების მოპოვებაში, ინფორმირებული თანხმობის მიღებაში, სცენარის დაწერაში, რედაქტირებასა და მუსიკის შერჩევაში. შრაიდერი (2012), თავის მხრივ, აღწერს საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის გამოყენებას და შიზოფრენიის დიაგნოზის მქონე ჯგუფს და აჩვენებს, თუ როგორ შეიძლება ამ მეთოდის მოდიფიცირება გამოწვევების გათვალისწინებით. თუ მოქნილი იქნება ფიზიკური და ინტელექტუალური გამოწვევების გათვალისწინებით, კვლევის ეს ფორმა შეიძლება საკმაოდ წარმატებული იყოს.

თეკერი და ჰანტერი (2010) ფოტოხმის და სხვა ტიპის ტექნოლოგიების გამოყენებას ახალგაზრდებში გამოყენების უზარმაზარ პოტენციალს მიიჩნევენ:

ტექნოლოგიები ახალგაზრდებისთვის მონაწილეობის მიღებას მარტივსა და მოსახერხებელს ხდის. ის საშუალებას აძლევს, ადვოკატირება ყოველდღიურ ცხოვრებაში ინტეგრირდეს. როგორც თაობა, რომელიც ტექნოლოგიებს თავისუფლად იყენებს და კომფორტულად იყენებს, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისთვის მთავარია ამ უნარების გამოყენება და მათი ჯანდაცვის ადვოკატირებაში გამოყენებისკენ მიმართვა. ტექნოლოგიებისა და ახალგაზრდული ადვოკატირების გაერთიანების მიზნით გააზრებული ძალისხმევა ახალგაზრდებს მისცემს ხმის გამოხატვის საშუალებას, გაზრდის მათ პიროვნულ ეფექტურობას ადვოკატირებაში მონაწილეობისთვის და გავლენას მოახდენს იმ სოციალურ განმსაზღვრელ ფაქტორებზე, რომლებიც გავლენას ახდენენ ადამიანების ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე მათ თემებსა და მთელ მსოფლიოში. (გვ. 589)

ტექნოლოგიას, საჭირო მხარდაჭერით, შეუძლია ხელი შეუწყოს ხელოვნების ინტეგრაციას ახალგაზრდებთან დაკავშირებულ საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევაში.

ეთიკური მოსაზრებები არ ქრება, რადგან ეს არის საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა და ხელოვნება. [ჰოროვიცი, რობინსონი და სეიფერი \(2009\)](#) აფრთხილებენ საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი მკვლევრებს, რომ დააბალანსონ ინტენსიური კვლევა პარტნიორებთან და თემებთან დაკავშირებული ეთიკური მოსაზრებებით. „არ ავნო“-ს ეთიკური პრინციპი მნიშვნელოვან როლს იძენს, როდესაც ფოტოხმა გამოიყენება იმ ცოდნის გამოსავლენად, რაც შეიძლება განსაკუთრებით მტკივნეული იყოს მონაწილეებისთვის ([ბურლსი, 2010](#); [ნოიმანი, 2007](#)). შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე მონაწილეებთან საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა დამატებით გამოწვევებს წარმოშობს, რაც იწვევს დამაბულობას კონკურენტულ მოთხოვნებთან დაკავშირებით ([ოლდრიჯი, 2012](#)), რაც უფრო დეტალურად არის განხილული მე-7 თავში.

[ბიუკენენი, მილერი და ვალერშტეინი \(2007\)](#) აღნიშნავენ, რომ საზოგადოებისა და საზოგადოების უფლებების დაცვა ორი ძირითადი ეთიკური საკითხის კავშირშია, რომლებიც მოიცავს საზოგადოების ავტონომიის პატივისცემას და შეზღუდული საჯარო რესურსების სამართლიან განაწილებას:

„საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის მზარდი გამოყენება ორ ახალ ეთიკურ საკითხს წარმოშობს, რომლებიც საზოგადოების უფრო მეტ ყურადღებას იმსახურებენ: პირველი, ინფორმირებული თანხმობის მოპოვების და საზოგადოების ავტონომიის პატივისცემის დემონსტრირების პრობლემა, როდესაც კვლევის ლოკუსი ინდივიდუალურიდან საზოგადოების დონეზე გადადის; და მეორე, მწირი საჯარო რესურსების სამართლიანი განაწილება, როდესაც პრაქტიკული შეზღუდვები პრაქტიკულად შეუძლებელს ხდის საზოგადოებრივი ჩარევის ეფექტების შესაფასებლად ყველაზე მკაცრი კვლევის დიზაინს“ (გვ. 153). ინფორმირებული თანხმობის მიღება და საზოგადოების ავტონომიის პატივისცემა შეიძლება პროზაულ ეთიკურ თემებად მოგეჩვენოთ. როდესაც ისინი კონტექსტუალურ ჩარჩოებში, მათ შორის კულტურასა და ისტორიაში განთავსდება, მკვლევრისთვის ამ თემებზე მსჯელობა ძალიან რთული ხდება.

ვიზუალური ხელოვნება და სოციალური სამართლიანობა

ვიზუალური ხელოვნების, როგორც კვლევის მეთოდის პოპულარობა ფართოდ არის აღიარებული (ბაკინგემი, 2009; მიტჩელი, 2011). ვიზუალური ხელოვნება სოციალური სამართლიანობით შთაგონებული კვლევისა და ინტერვენციების უამრავი მიდგომის წყაროა (მაკოლიფი, 2012; სანდელი და ნაითინგილი, 2012). ბოიდელმა და სხვებმა (2012) დაასკვნეს, რომ ამ კვლევისთვის ყველაზე პოპულარული ხელოვნების ჟანრია ფოტოგრაფია, რომელსაც თეატრი იკავებს მეორე ადგილზე, ხოლო სხვა მეთოდები, როგორიცაა პოეზია, ცეკვა და კედლის მხატვრობა, გაცილებით ნაკლებად პოპულარულია. ვიზუალურ ხელოვნებაზე დაფუძნებული განსაკუთრებით ხელს უწყობს თანაგრძნობის გაღვივებას და მონაწილეებში სოციალური სამართლიანობის განხორციელებაში დახმარებას (დეგარონი, 2013; პოტაში & ჰო, 2011).

ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევასა და პრაქტიკას ვრცელი და კარგად დასაბუთებული ისტორია აქვს ახალი ცოდნის, ხედვებისა

და სოციალური სამართლიანობის მიებაში მონაწილეობითი კვლევის მეთოდების გამოყენებით და ამ დასკვნების გავრცელებაში საზოგადოების მიერ მარგინალიზებული ადამიანების მიერ წარმოდგენებისა და გამოფენების მეშვეობით. გამოყენებული მეთოდები შეიძლება უცხოდ მოეჩვენოს მრავალი დამხმარე პროფესიონალისა და სოციალური მეცნიერისთვის, თუმცა ეს სწრაფად იცვლება, მაგრამ ღირებულებები და მიზნები ეხმიანება სოციალური სამართლიანობის მიმდევრები აკადემიკოსებისა და პრაქტიკოსებისთვის. ფოტოხმა მხოლოდ ერთ-ერთია იმ უამრავი მეთოდიდან, რომელიც ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სოციალური სამართლიანობის კვლევაში გამოიყენება.

ბოიდელმა და სხვებმა (2012) ჩაატარეს ხელოვნებაზე დაფუძნებული ჯანმრთელობის ხელშეწყობის შესახებ ლიტერატურის ვრცელი მიმოხილვა და მივიდნენ არც ისე გასაკვირი რეკომენდაციით:

ჩვენი აზრით, თვისებრივი მეთოდოლოგიების ხელოვნებაზე დაფუძნებული მიდგომების ჩართვით გაფართოება მონაცემთა შეგროვებისა და გავრცელების ტიპური მიდგომების უბრალოდ დამატებაზე მეტს გვთავაზობს და ამის ნაცვლად, ცოდნის მიღების განსხვავებულ გზებს გვთავაზობს. ჩვენ გვჯერა, რომ ეს შეიძლება იყოს მნიშვნელოვანი მომენტი ამ სფეროში, რათა დავსვათ კითხვა, ვართ თუ არა სოციალური სამყაროს კვლევისადმი ჩვენი მიდგომის პარადიგმატული ცვლილების მოწმენი და/ან ინოვაციური ტექნიკის ნაკრების გაჩენის, რომელსაც მკვლევარები გამოიყენებენ თვისებრივი კვლევის ჩატარების ტრადიციული მეთოდების გასაუმჯობესებლად.

თვისებრივი კვლევის სფეროს გაფართოება ზრდის ინოვაციური მიდგომების დანერგვის ალბათობას, რომლებიც უფრო მეტად შეძლებენ ახალი და განვითარებადი ჯგუფების კულტურული ღირებულებებისა და ნიუანსების ინტეგრირებას, რომლებიც კარგად არ რეაგირებენ ტრადიციულ მიდგომებზე.

სოციალური სამართლიანობა, რომელიც გაცილებით დეტალურად არის განხილული **მე-4 თავში**, შეიძლება ჩაითვალოს აუცილებელ წებოდ, რომელიც აერთიანებს ვიზუალურ ხელოვნებაზე დაფუძნებულ პროექტს. კვლევა არ არის ღირებულებების გარეშე. ღირებულებები აყალიბებს მთლიან კვლევით პროექტს, მათ შორის, თუ როგორ არის პროექტი ჩაფიქრებული და შერჩეული მეთოდი, კითხვები, რომლებზეც პასუხის გაცემას ვცდილობთ და როგორ ვაანალიზებთ და

ვანაწილებთ დასკვნებს. [ვაისი და ფაინი \(2004\)](#) თავიანთ წიგნში „სამუშაო მეთოდი: კვლევა და სოციალური სამართლიანობა“ ვრცელ მაგალითებს გვთავაზობენ იმის შესახებ, თუ როგორ აყალიბებს სოციალური სამართლიანობა მნიშვნელოვნად მთელ კვლევით წამოწყებას.

[სინგალისა და რატინ-ფლაერტის \(2009\)](#) მიერ პერუში ფოტოხმის გამოყენება იმის მაგალითია, თუ როგორ გამოიწვია სოციალური სამართლიანობის მიღებამ ვიზუალური კვლევის მეთოდების შემუშავება, როგორც ტექსტოცენტრიზმის ალტერნატივა, რაც მკვეთრად შეზღუდავდა მაცხოვრებლების მონაწილეობას ტრადიციულ კვლევით პროექტში. ხედვაზე დაფუძნებული ეპისტემოლოგია აქცენტს აკეთებს სურათებზე ([კვინლანი, რული, ტორენსი და ჰარტერი, 2013](#)), რაც ეწინააღმდეგება ტექსტზე ორიენტირებულ, წერილობით სიტყვაზე დაფუძნებულ, როგორც ვარაუდებს, რომლებიც, როგორც ჩანს, ჩატარებული კვლევის დიდ ნაწილს მოიცავს ([ნოვაკი, 2010](#)).

და ბოლოს, [დეივი \(2010\)](#) ვიზუალურ კვლევასთან დაკავშირებით მთელ რიგ შემფოთებას გამოთქვამს, რომელიც ამ შემთხვევაში ვიზუალური ანთროპოლოგიიდან გამომდინარეობს და რომელიც პროფესიულ ლიტერატურაში რაიმე თვალსაჩინოდ არ განხილულა, თუმცა გავლენას ახდენს ფოტოხმასა და სოციალურ სამართლიანობაზე. ეს აჩვენებს ამერიკელი მეცნიერების დომინირებას ამ თემაზე გამოქვეყნებულ სტატიებში და იმას, თუ როგორ ზღუდავს სოციალური სამართლიანობის პერსპექტივიდან გამომდინარე ეს გადაჭარბებული გავლენა ვიზუალური მეთოდების ჩვენს გაგებას. აშშ-ს ჟურნალებში გამოქვეყნების მზარდი ტენდენცია და აუცილებლობა, მაშინაც კი, როდესაც მკვლევრისა და მათი ქვეყნის ძირითადი ენა ინგლისური არ არის, ზღუდავს ამ თემაზე სამეცნიერო ნაშრომების დიაპაზონს. მაღალფასიან ტექნოლოგიებზე შედარებით მარტივი წვდომა და ის, თუ როგორ ვართ სოციალიზებული ვიზუალურად ინფორმირებული კვლევის სანახავად, კიდევ უფრო აძლიერებს იმას, თუ რატომ არ უნდა იყოს რომელიმე ერთი ერი ან მეცნიერთა ჯგუფი დომინანტი ამ კვლევის სფეროში.

ვიზუალური ეთნოგრაფია, როგორც ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა

როგორც ამ თავის წინა ნაწილებში იყო ნაჩვენები, ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა და პრაქტიკა მოიცავს ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის ყველა ვიზუალურ ფორმას (პინკი, ჰაბარდი, ო'ნილი და რედლი, 2010). ამ უზარმაზარ ასპარეზზე არსებობს მრავალი პერსპექტივა, რომელთაგან ერთ-ერთია ვიზუალური ეთნოგრაფია, რომელიც ფოტოხმისა და სხვა ფორმების სამშობლოა. მნიშვნელოვანია, რომ ფოტოხმაზე ფოკუსირებამდე შევჩერდეთ და დავფიქრდეთ ვიზუალურ ეთნოგრაფიაზე და პრაქტიკის ამ ახალი სფეროს მრავალ პარამეტრზე.

ფოტოხმას ვიზუალურ ეთნოგრაფიაში გამორჩეული ადგილი უჭირავს, თუმცა ის ამ უზარმაზარ სფეროში ერთადერთი არ არის. **ჯ. ს. ჯონსი (2010)** ტერმინი „ეთნოგრაფიის“ წარმოშობას ძველ საბერძნეთში და ადამიანთა ჯგუფისა და მათი კულტურის შესახებ წერის მნიშვნელობაში მიიჩნევს. ეთნოგრაფიის ეს საკმაოდ მარტივი აღწერა, ვიზუალურთან შერწყმისას, ქმნის საფუძველს კულტურის შესწავლისთვის გამოსახულებებზე ფოკუსირების გზით. გამოსახულებები ადამიანის მიერ არის აგებული და კულტურულად სპეციფიკური, რაც მოითხოვს ინტერპრეტაციას გამოსახულების შემქმნელი ინდივიდის მიერ (**ტომსონი, 2008a; 2008b**). ვიზუალური მეთოდოლოგიები საშუალებას აძლევს მკვლევარებს შეისწავლონ და ექსპერიმენტები ჩაატარონ სოციალური ენის ახალ ფორმებზე (**ერნანდეს-ალბუხარი, 2007**).

ჰარისი და გილიმინი (2012) კვლევის ჩატარებისას ხაზს უსვამენ გრძნობების შეუსწავლელ სამყაროს:

სოციალურ მეცნიერებებში გრძნობებისადმი ინტერესი გაიზარდა. ამ ნაშრომის დიდი ნაწილი ეთნოგრაფიულ მეთოდებზეა ორიენტირებული და გრძნობების შესახებ კვლევაზეა კონცენტრირებული... სენსორულ ცნობიერებას შეუძლია ინტერვიუების გამდიდრება იმით, რომ შესთავაზოს კარი სხვა შემთხვევაში შეუსწავლელი დაავადებების ან ჯანდაცვის გამოცდილებისკენ, რომელთა გადმოცემა ან ძალიან რთულია, ან ძალიან არამატერიალურია აღსაწერად. სენსორული ცნობიერება მოიცავს არა მხოლოდ კვლევითი გარემოსადმი ყურადღებას, არამედ სენსორული კითხვების ან მინიშნებების გამოყენებას კვლევითი გამოცდილების გასაგებად. (გვ. 689)

ვიზუალური ეთნოგრაფია, როგორც ეს ფოტოხმით არის წარმოდგენილი, ახალ სამყაროს უხსნის მკვლევარებსა და საზოგადოებრივ აქტივისტებს, რომლებიც ეძებენ სოციალურ სამართლიანობას მარგინალიზებული თემებისთვის და მეთოდებს, რომლებიც ხელს შეუწყობს მათი ხმის დაფიქსირებას (ჩიუ, 2009; ორტეგა-ალკაზარი & დიკი, 2012).

ვიდეო ეთნოგრაფია, თავის მხრივ, შეიძლება განისაზღვროს, როგორც ვიზუალური პროცესი, რომელიც ასახავს ცხოვრებას ინდივიდის ან ჯგუფის თვალთ, რომლებიც წარმოადგენენ საბოლოო პროდუქტის მწერლებს, რედაქტორებსა და რეჟისორებს. არსებითად, ისინი იკავებენ ყველა მთავარ როლს ამ წარმოებაში. ვიდეო ეთნოგრაფია არის ინსტრუმენტი, რომელიც ეხმარება საზოგადოებაში უხილავ ადამიანებს, გაუზიარონ საკუთარი ისტორიები და პერსპექტივები. ვიზუალური ეთნოგრაფია არის კვლევის მეთოდი, რომელიც ძალიან მიმზიდველია, როდესაც ჩვენ გვაქვს ძალიან შეზღუდული გაგება კონკრეტული მარგინალიზებული ჯგუფისა და მათი პერსპექტივების, ან ხმების შესახებ, რომლებსაც იშვიათად ვისმენთ (ჰარპერი, 2009).

ვიზუალური მეთოდები ასევე დიდ პერსპექტივას იძლევა კონტექსტზე გავლენის მქონე კონცეფციების გარკვევისთვის, რომელთა გამოყენება შესაძლებელია დადგენილი საზომებისა და მეთოდების დახვეწისთვის (კელერი, ფლეური, პერეზი, აინსვორთი, & ვოგანი, 2008). შეიძლება ძლიერი არგუმენტის მოყვანა, რომ ეფექტური სოციალური ცვლილება შესაძლებელია მხოლოდ კარგად დასაბუთებული ინფორმაციით (სტოკეტი, 2013). ვიზუალური ეთნოგრაფიის მეშვეობით გენერირებული ახალი ცოდნა ან ხედვები საკმარისად ღირებული უნდა იყოს, რათა გამოვლინდეს პერსპექტიული მიდგომები ადგილობრივი პრობლემების გადასაჭრელად, ასევე პოტენციური ბარიერები, რომელთა გადალახვაც წარმატების მისაღწევად აუცილებელია. ფოტოხმა არ არის მეთოდი, რომელსაც აქვს „ფუფუნება“, აღმოაჩინოს ახალი ცოდნა ახალი ცოდნის გულისთვის (გარვინი, 2003). კვლევის ამ ფორმის მამოძრავებელი ძალა უნდა იყოს შედეგი, რომელიც აუმჯობესებს ჯგუფის ცხოვრებას თემის ან საზოგადოების ფარგლებში (ვანგი, 2006). სოციალური კვლევა

საბოლოო ჯამში სოციალურ მიზანს უნდა ემსახურებოდეს და რა უკეთესი მიზანია, ვიდრე სოციალური უსამართლობის გამოსწორება?

ჯული ს. ჯონსმა (2010) ჩამოთვალა მიზეზების სერია, თუ რატომ ეფუძნება ეთნოგრაფია, როგორც კვლევის მეთოდი, და ამ წიგნის შემთხვევაში ვიზუალზე დაფუძნებული, პრინციპების ერთობლიობას, რომელიც პიროვნულ ტრანსფორმაციასა და განთავისუფლებას ისახავს მიზნად: „შეფარდებითი პოზიცია. სოციალური სამყაროს „ვრცელი აღწერის“ მოწოდების სურვილი. სოციალური სამყაროს „გაგების“ გზების ძიების სურვილი ამ გარემოში (გრძელვადიანი ან მოკლევადიანი) ჩაძირვის გზით. ისტორიული და კულტურული კონტექსტუალიზაციის მნიშვნელობა. „ადგილობრივი მხარის თვალსაზრისის“ წარმოდგენის სურვილი. „ეთიკაზე, წარმომადგენლობაზე, „ხმებზე“, ძალაუფლებასა და ინკლუზიურობაზე აქცენტი. რეფლექსიურობის მნიშვნელობა. სუბიექტურობის გაცნობიერება“ (გვ. 26). ეს პრინციპები ამ წიგნში იქნება წარმოდგენილი.

„ლანჩი და სადილი“ (2006) კარგად აღწერს მონაწილეობით ვიდეოს, ანუ იმას, რასაც ვიდეო ხმას ან ვიდეო ეთნოგრაფიას ვუწოდებთ:

მონაწილეობითი ვიდეო არის ტექნიკის ერთობლიობა, რომელიც საშუალებას იძლევა ჯგუფის ან საზოგადოების ჩართვა საკუთარი ფილმის ჩამოყალიბებასა და შექმნაში. ამის იდეა იმაში მდგომარეობს, რომ ვიდეოს შექმნა მარტივი და ხელმისაწვდომია და წარმოადგენს შესანიშნავ საშუალებას ადამიანების გაერთიანებისა, რათა შეისწავლონ საკითხები, გამოთქვან თავიანთი შეშფოთება ან უბრალოდ იყვნენ კრეატიულები და მოყვნენ ისტორიები. ეს პროცესი შეიძლება ძალიან გამაძლიერებელი იყოს, რაც ჯგუფს ან საზოგადოებას საშუალებას აძლევს, მიიღონ ზომები საკუთარი პრობლემების გადასაჭრელად და ასევე გაუზიარონ თავიანთი საჭიროებები და იდეები გადაწყვეტილების მიმღებ პირებს და/ან სხვა ჯგუფებსა და თემებს. ამგვარად, ფოტოგრაფია შეიძლება იყოს უაღრესად ეფექტური ინსტრუმენტი მარგინალიზებული ადამიანების ჩართულობისა და მობილიზებისთვის და მათ ადგილობრივი საჭიროებების საფუძველზე მდგრადი განვითარების საკუთარი ფორმების განხორციელებაში დასახმარებლად. (გვ. 4)

ვიდეო ხმასა და ფოტოხმას შორის პარალელები საკმაოდ თვალშისაცემია, თუმცა ეს ორი მეთოდი სხვადასხვა ტექნოლოგიას იყენებს და განსხვავებულ კომპეტენციებს მოითხოვს. გარდა ამისა, ფოტოს გადაღება და გამოყენება, ვიდეოსგან განსხვავებით, უფრო ადვილი და ნაკლებად ძვირია

(სპენსერი, 2011).

როგორც ზემოთ აღინიშნა, მონაწილეობითი კვლევის მეთოდები გაცილებით მეტია, ვიდრე უბრალოდ ცოდნის შექმნა; ისინი ასევე სოციალური ინტერვენციის განუყოფელი ნაწილია (ვილაგრანი, 2011). აქტივისტზე ორიენტირებული ხელოვნების კონცეფცია ეხება იმას, თუ როგორ არის სოციალური სამართლიანობა ცენტრალური ფოტოხმის კონცეპტუალიზაციისთვის (დიუჰარსტი, 2011). როლინგ (2013) კრიტიკული კვლევის შედეგებზე კომენტარს აკეთებს: „კრიტიკული აქტივისტური კვლევა წინააღმდეგობის ნარატივებს წარმოქმნის - ავტორიტეტული დიდი ნარატივების საწინააღმდეგო ისტორიებს, რომლებიც კრიტიკული, ადგილობრივი ან ადგილობრივი და ანტი-ჩაგვრის მატარებელია“ (გვ. 109). არსებითად, პოზიტიური სოციალური ცვლილებების მიღწევის მიზანი მორალურ კომპასად იქცევა, რომელიც მკვლევარებს ნისლსა და მღელვარე ზღვაში წარმართავს.

ვიმ, დეპიერმა, ანთანატენმა და ბარბურმა (2013) აღმოაჩინეს ვიზუალური მეთოდები თვითრეფლექსიისა და სოციალური მნიშვნელობების კონსტრუირების წასახალისებლად. ვიზუალური მეთოდები გამოდგება იმ მონაწილეებისთვის, რომლებიც შეიძლება გაუნათლებლები იყვნენ ან იმ წარმომავლობის წარმომადგენლები იყვნენ, სადაც მნიშვნელოვანი ინფორმაციის გადაცემის სასურველი მეთოდი ისტორიები ან იგავებია. ვიზუალურმა ეთნოგრაფიამ კონცეპტუალური საფუძველი ჩაუყარა ვიზუალური ეთნოგრაფიული ინსტრუმენტების ფართო სპექტრს. მაგალითად, ლიტერატი (2013) და ტეი-ლიმი და ლიმი (2013) ემხრობიან ბავშვებსა და ახალგაზრდებთან ხატვის, როგორც კვლევის მეთოდის გამოყენებას, რაც ამ პროცესს კულტურული ნიუანსების გამოვლენისა და ენობრივი ცოდნის ნაკლებობისკენ უბიძგებს.

ციფრული თხრობა (ლამბერტი, 2013) და ფოტოხმა, სავარაუდოდ, ვიზუალური ეთნოგრაფიის საზოგადოებრივი პრაქტიკის ორი ყველაზე პოპულარული გზაა, რომლებიც სხვადასხვა სოციალური სამართლიანობის პერსპექტივებს აერთიანებს. მაგალითად, გუბრიუმი და დიფულვიო (2011) ცოდნის შექმნის შესახებ ფემინისტური პერსპექტივის შერწყმასა

და შესაბამისი თხრობითი მიდგომის, ამ შემთხვევაში ციფრული თხრობის, განვითარებას, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისა და სოციალური კვლევის სფეროში ამის მიღწევის პოტენციალად მიიჩნევენ.

ვიზუალური ეთნოგრაფია შეიძლება კლასიფიცირდეს როგორც საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა, თემების ჩართულობის სხვადასხვა მეთოდთან ერთად. ეთნოგრაფია თვისებრივი კვლევის ის დარგია, რომელიც ფოკუსირებულია კულტურის გაზიარების ჯგუფებზე (როუზი, 2012). სურათების ძალა კვლევის ამ ფორმის ცენტრალურ ნაწილს წარმოადგენს (ჰუსი, 2012): „მართლაც, სურათები ღრმა და უნივერსალური ფსიქონევროლოგიური კონსტრუქტია, რომლის მეშვეობითაც ადამიანები ამუშავებენ თავიანთ გამოცდილებას. ადამიანის ფუნქციონირების ცენტრალური ნაწილის გამო, სურათები ხელს უწყობს ინდივიდის უნარს, შეინარჩუნოს ორიენტაცია სამყაროში წარსული გამოცდილების მოგონებების შუქზე და წარმოიდგინოს პრობლემების გადაჭრის მეთოდები ამ სურათებზე დაყრდნობით“ (გვ. 1441).

ვიზუალური ეთნოგრაფია ასევე თვისებრივი კვლევის ფორმაა, სხვა ფორმებთან ერთად, როგორიცაა ფემინისტური ეთნოგრაფია, ეთნოგრაფიული რომანები, ცხოვრების ისტორია, აღსარებადი ეთნოგრაფია და ავტოეთნოგრაფია (კრესველი, 2013a). შეუძლებელია არ გავიხსენოთ ს. რაიტ მილის (1959) კლასიკური ნაშრომი „სოციოლოგიური წარმოსახვა“, და დავასკვნათ, რომ ვიზუალურ ეთნოგრაფიას შეუძლია მნიშვნელოვანი როლი შეასრულოს „პირადი პრობლემების“ „საზოგადოებრივ საკითხებად“ გარდაქმნაში, ქალაქის „შინაგან“ და „გარეშე პირებს“ შორის დისკუსიის წამოწყებით და სოციალური მოქმედების საფუძვლის ჩაყრით (რობინსონი, 2012).

კვლევის თვისებრივი ფორმები ხელს უწყობს „კერძო საკითხების“ განხილვას, რომლებზეც საუბარი რთულია (ჰაუგე, 2013) და ეს ძალიან მნიშვნელოვანია იმ ადამიანების განხილვისას, ვინც არასაკმარისად არის დაფასებული. ვიზუალური ეთნოგრაფიული ფორმები, როგორც თვისებრივი კვლევა, ხელს უწყობს სიღრმისეულ დისკუსიას, იწვევს როგორც ინფორმაციას,

ასევე იმას, რაც შეიძლება შეფასდეს, როგორც მტკივნეული და შემაშფოთებელი აფექტი, რომელთაგან ზოგიერთი ღრმად არის ფესვგადგმული.

პროსერი და ლოქსლი (2008) ამტკიცებენ, რომ ვიზუალური ეთნოგრაფია წარმოადგენს აკადემიურ წრეებში პოპულარული ტრადიციული კვლევის მეთოდების სიცოცხლისუნარიან და მიმზიდველ ალტერნატივას: „მარტივად რომ ვთქვათ, ვიზუალურ მეთოდებს შეუძლიათ: უზრუნველყონ ალტერნატივა სიტყვასა და რიცხვზე დაფუძნებული აკადემიის ჰეგემონიისთვის; შეანელონ დაკვირვება და წახალისონ უფრო ღრმა და ეფექტური რეფლექსია ვიზუალურ და ვიზუალიზაციად ყველაფერზე; და ამასთან ერთად გააძლიერონ ჩვენი გაგება სენსორული განსახიერების და კომუნიკაციის შესახებ და, შესაბამისად, უფრო სრულად ასახონ ადამიანური გამოცდილების მრავალფეროვნება“ (გვ. 4). აკადემიის მიერ პოზიტივიზმზე დაფუძნებული კვლევისადმი ძლიერი უპირატესობა ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევით დაინტერესებულ აკადემიკოსებს კარიერული წინსვლის თვალსაზრისით მკვეთრად არახელსაყრელ მდგომარეობაში აყენებს. ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის მიერ აკადემიაში თვალსაჩინო ადგილის დაკავების ძიებამ მნიშვნელოვანი წინსვლა განიცადა, თუმცა გზა ჯერ კიდევ გრძელია (**სმიტი, 2013**).

ციფრული თხრობა ვიზუალური პროცესია, რომლის მეშვეობითაც ინდივიდუალური ისტორიები იწერება და გარდაიქმნება სოციალური ცვლილებების შესაქმნელად (Gubrium, 2009). ციფრული თხრობის ცენტრი (ოკლენდი, კალიფორნია) ფართოდ ითვლება ამ მოძრაობის ცენტრად. ციფრული ეთნოგრაფია არის ტერმინი, რომელიც ასევე გვხვდება ლიტერატურაში (**მორი, ბენგრი-ჰოუელი და გრიფინი, 2012**). ციფრული ისტორიების მოყოლა საშუალებას აძლევს ჩვეულებრივ ადამიანებს, სოციალურ აქტივისტებს და სხვებს, გაუზიარონ თავიანთი ისტორიები უფრო ფართო აუდიტორიას, მათ შორის ვებ-ისტორიებს, ჰიპერტექსტებს, ინტერაქტიულ ისტორიებს, თხრობით კომპიუტერულ თამაშებსა და ფილმებს. მაგალითად, YouTube, Vimeo და პოდკასტები ციფრული ისტორიების გასაზიარებლად ხშირად გამოიყენება.

ფოტოხმიდან ციფრულ მოთხოვრებამდე ბუნებრივი პროგრესი შეიძლება მოხდეს, თუმცა ეს პოტენციალი ჯერ კიდევ საწყის ეტაპზეა:

თავდაპირველად, როგორც ადგილობრივი საზოგადოებისა და ონლაინ გამოფენის მექანიზმი, ფოტოხმის ეს პროექტები უცვლელად გადავიდა მულტიმედიაში. მიუხედავად იმისა, რომ მოკლე ვიდეოების შექმნისას წერა და სიუჟეტის შექმნა შესაძლოა არც ისე მნიშვნელოვანი იყოს ამ მიდგომებისთვის, ძლიერი თხრობითი ფოტოგრაფიის აქცენტი გაცილებით მეტ ეფექტურ ეფექტს ახდენს, ვიდრე ტიპური ციფრული ისტორია. ცხადია, ფოტოგრაფიასა და ციფრული სიუჟეტის მოდელს შორის თანამშრომლობის შესასწავლად გაცილებით მეტი სამუშაოს შესრულებაა შესაძლებელი.

—LAMBERT, 2013, გვ. 47

ლამბერტი (2013) ამ ორ მეთოდს შორის ბუნებრივ ხიდს და ასევე გამოწვევებს ეხება.

ციფრული თხრობა და ფოტოხმა ორი მეთოდია, რომელთა გამოყენება შესაძლებელია ვიზუალური ეთნოგრაფიის საზოგადოებრივ პრაქტიკაში დასაანერგად (**დრაივერი, 2007**). გუბრიუმი (2009) აღწერს კვლევაში ამ ფორმით მონაწილეობის სარგებელს:

ზოგიერთი მონაწილისთვის, მათი გამოცდილების შესწავლისა და თეორიზაციის რეფლექსიური გამოცდილება შეიძლება კათარზისული და გამაძლიერებელიც კი აღმოჩნდეს. ისეთი აქტივობების მეშვეობით, როგორიცაა ისტორიების წრეები, სცენარის გადახედვა, ციფრული მედიის შექმნა და მათი ისტორიების ნახევრად კერძო და საჯარო ჩვენებები, მონაწილეები ხშირად იძენენ საკუთარი გამოცდილების საკუთრების გრძნობას. ბევრისთვის, შესაძლოა, პირველად, ისინი ღიად საუბრობენ გამოცდილებაზე, რომელიც აქამდე არ იყო არტიკულირებული. (გვ. 190)

ფოტოები ხელს უწყობს ყოველდღიურ გამოცდილებასთან და აქტივობებთან დაკავშირებული ნიუანსების აღბეჭდვას ისე, რომ ეს არ არის შრომატევადი. გარდა ამისა, ის ხელს უწყობს ახალგაზრდების ცხოვრებაში სტრესორებისა და მხარდაჭერის მნიშვნელოვანი წყაროების იდენტიფიცირებას და აღბეჭდვას, რომლებიც შეიძლება აშკარა არ იყოს მათი გარე სამყაროსთვის:

მედიის წარმოება ახალგაზრდებისთვის შუამავლობით გაფორმებული იდეების მოლაპარაკების, კულტურული შეტყობინებების დეკონსტრუქციისა და საკუთარი მედიის შექმნისა და გავრცელების გზით როგორც ადგილობრივ, ისე გლობალურ დისკურსებში მონაწილეობის საშუალებაა. ეს არ არის „ფრიალა“ უნარები; ისინი აუცილებელია მთელი ცხოვრების მანძილზე განათლებისთვის . . . სამწუხაროდ, ჩვენი ახალგაზრდების დიდი ნაწილი ვერ ახერხებს ამ ტიპის კრიტიკული წიგნიერების

შემენას ან ხელოვნებაზე დაფუძნებული მედიის წარმოების შესაძლებლობების გამოყენებას. ძალიან ბევრი ახალგაზრდა ცხოვრობს სიღარიბეში და არ აქვს უსაფრთხო თავშესაფარი ან ადეკვატური საკვები, რომ აღარაფერი ვთქვათ კომპიუტერებზე, კამერებსა და ხელოვნების ნივთებზე.

—LEVY & WEBER, 2011, გვ. 293

ფოტოები ასევე გამოფენებისთვისაა განკუთვნილი, რომლებსაც შეუძლიათ დიდი შეკრებების და მედიის გაშუქების მოზიდვა, რაც ფართო ყურადღებას და აჟიოტაჟს იწვევს. თავად გამოფენა შეიძლება ჩაიწეროს ფირზე მომავალი ჩვენებებისთვის, ხოლო ინდივიდუალური ასლები მონაწილეებს შეიძლება გადაეცეს სახლში გამოსაყენებლად.

გულწრფელი გამოხატვის დაფიქსირებისა და აღბეჭდვის მნიშვნელობა, როგორც ეს ფოტოხმისა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული მეთოდების სხვა ფორმების შემთხვევაშია, მნიშვნელოვან სანდოობას სძენს კვლევით საქმიანობას და ამ გამოხატვის ხარისხმა, თავის მხრივ, შეიძლება გამოიწვიოს ის, რასაც [ევანსი და ლოუერი \(2008\)](#) „ნდობის პრეტენზიის ელემენტურობას“ უწოდებენ (გვ. 3). რთულ რელიეფებსა და გარემოებებში სოციალურად ნავიგაციის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება მოითხოვს შემოქმედებითი მეთოდების გამოყენებას ინფორმაციის მისაღებად, როგორც ეს, მაგალითად, ფოტოხმისა და უსახლკარობის შემთხვევაშია ([პიტერსონი, ენტონი და თომასი \(2012\)](#)). ახალგაზრდებმა შეიმუშავეს საკუთარი „პროგრამული უზრუნველყოფა“, რომელიც გამოიყენეს გარემოში სოციალური ნავიგაციისთვის ([ლარსონ, 2011](#)). ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა, ეთნოგრაფია და საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა ფოტოხმის ბუნებრივი თავშესაფრებია.

ფოტოხმა, როგორც საგანმანათლებლო ინსტრუმენტი

ხელოვნებაზე დაფუძნებული მეთოდებიდან, როგორიცაა ფოტოხმა, მიღებული სარგებელი მაქსიმალურად იზრდება,

როდესაც ისინი საზოგადოების ღრმა კონტექსტუალურ გაგებას ეფუძნება. [კლივლენდი \(2011\)](#) ძალიან მნიშვნელოვან საკითხს ამახვილებს ყურადღებას:

საზოგადოებრივი ხელოვნების შექმნა აუცილებლად რთული, არეული და ნელი პროცესია: ჩვენ აღმოვაჩინეთ, რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებული წარმატებული საზოგადოების განვითარების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ელემენტია იმის გაგება, რომ მონაწილეობითი ხელოვნების შექმნისკენ მიმავალი მიკროტალღური ტალღების შემცველი მოკლე გზები არ არსებობს. ყველა საზოგადოების კულტურული, სოციალური და პოლიტიკური ეკოლოგია უნიკალურია. ჩვენი კვლევა გვეუბნება, რომ სხვა საიტებიდან მიღებული ვარაუდები და მოლოდინები შეიძლება სხვა პროგრამების საფუძველი გახდეს, მაგრამ არ უნდა იყოს მათი განმსაზღვრელი. ეს იმიტომ არ ხდება, რომ ეს გამოცდილება პოტენციურად ღირებული და ინფორმაციული არ არის, არამედ იმიტომ, რომ საზოგადოების კულტურის შესახებ ინფორმაციის მიღებაზე დახარჯული დრო საზოგადოების ნდობის ჩამოყალიბების აუცილებელი ნაწილია. (გვ. 10–11)

თითოეული საზოგადოების უნიკალურობამ უნდა გამოიწვიოს ჯანსაღი პატივისცემა ფოტოხმის კონცეპტუალიზაციისა და განხორციელების მიმართ და აუცილებელია გავითვალისწინოთ „საზოგადოების“ კონცეფციასთან დაკავშირებული ძირითადი ელემენტები. ეს არ ნიშნავს, რომ მონაწილეებისა და მათი საზოგადოების წინაშე არსებული პრობლემა მხოლოდ მათთვისაა დამახასიათებელი, მაგრამ ეს ნიშნავს, რომ მიღებულ შეხედულებებსა და გადაწყვეტილებებს უნდა შეესაბამებოდეს იმ საზოგადოებას, რომელშიც პროექტი ხორციელდება. შესაძლებელია სხვა თემებთან დაკავშირებული გამოცდილების გაცნობა და გაზიარება, რათა ამ ჯგუფმა გაიგოს, რომ ისინი მარტო არ არიან, თუმცა ყველა თემი უნიკალურია, ისევე როგორც ყველა ადამიანი.

ფოტოხმა ფილოსოფიური პერსპექტივიდან

პრაქტიკოსებსა და აკადემიკოსებს სრული უფლება აქვთ იკითხონ, თუ რატომ უნდა განიხილონ ფოტოხმის გამოყენება ქალაქელ ახალგაზრდებთან პრაქტიკასა და კვლევაში და რა ხდის ამ მეთოდს განსაკუთრებით მიმზიდველს ახალგაზრდებისთვის. ამ ფუნდამენტურ კითხვას, უეჭველად, მრავალი კითხვა მოჰყვება. თითოეული ეს კითხვა რთულია და მარტივ პასუხებს არ საჭიროებს. კითხვების დასმის პროცესი უნდა წახალისდეს და არა უბრალოდ შეწყნარდეს, მიუხედავად იმისა, რომ ეს დიდ დროს მოითხოვს და შეიძლება არასასიამოვნო დისკუსიები გამოიწვიოს. კითხვები ფოტოხმის განუყოფელი ნაწილია.

მკვლევარობა არ ეწინააღმდეგება შემოქმედებითობას (კოილი და ოლსენი, 2011). შემოქმედებითი კვლევის „საფუძველი“ არის ის, თუ როგორ ეფუძნება ის მკვლევრების მიერ გაკეთებულ ფილოსოფიურ არჩევანს (მოკლერი, 2011). არჩეული კვლევის პარადიგმა განსაზღვრავს არჩეულ გზას, მრავალ ვარაუდთან ან მსოფლმხედველობასთან ერთად, რომლებიც გავლენას მოახდენს იმაზე, თუ რას ვეძებთ, როგორ ვაკეთებთ ამას და რა ენაზე ვიყენებთ. ასე ვთქვათ, ეს საზღვრები განსაზღვრავს არა მხოლოდ იმ კითხვებს, რომლებზეც პასუხის გაცემა გვსურს, არამედ იმასაც, თუ როგორ ვურთიერთობთ მათთან, ვისაც ამ კითხვებს ვუსვამთ.

ფოტოხმა შეიძლება დაფუძნდეს ორ შესაძლო თვისებრივი კვლევის პარადიგმაზე. კრიტიკული კვლევის პარადიგმა ხაზს უსვამს მონაწილეობით დემოკრატიას, უფლებამოსილებას და სოციალური ცვლილებების მოქმედებას. ეს პარადიგმა განსხვავდება ინტერპრეტაციული თვისებრივი კვლევის პარადიგმისგან, რომელიც ხაზს უსვამს ახალ გაგებებსა და ინოვაციებს (ტიჩენი და ჰორსფოლი, 2011). თუმცა, შესაძლოა, ამ ორი პარადიგმის ზუსტად გამიჯვნა რთული იყოს, რადგან ფოტოხმაში ორივე პარადიგმის ელემენტებია წარმოდგენილი. თუმცა, ფოტოხმის ცენტრალური მიმართულება უფრო ნათლად კრიტიკული კვლევის პარადიგმაშია კონცენტრირებული.

კრესველმა (2013a) გამოყო ოთხი ფილოსოფიური კვლევის ვარაუდი, რომელთაგან თითოეული, ასე ვთქვათ, განსხვავებულ

პერსპექტივას უსვამს ხაზს: (1) ონტოლოგიური - რეალობის ბუნების აქცენტირება? (2) აქსიოტიკური - როგორ მოქმედებს ღირებულებები კვლევის პროცესზე? (3) მეთოდოლოგიური - როგორია კვლევის ენა და პროცესი? და (4) ეპისტემოლოგიური - რა შეიძლება ჩაითვალოს ცოდნად? მკითხველს ნამდვილად შეუძლია გაიგოს, თუ როგორ ურთიერთკავშირშია ეს ოთხი ფილოსოფიური ვარაუდი მკვლევარებისა და მათი თანამშრომლების კვლევითი გამოცდილების ჩამოყალიბებაში. **პრიორმა (2013)** გამოყო ხუთი ძირითადი კითხვა, რომლებიც აკონკრეტებს კრიუელის ფილოსოფიურ ვარაუდებს: (1) რა უნდა ვიცოდეთ? (2) რა არის ცნობილი? (3) რა არის ცოდნა? (4) ვინ რა იცის? (5) როგორ ვიცოდეთ?

მაგალითად, ეპისტემოლოგიის (ცოდნისა და გამართლებული რწმენის შესწავლა) და ონტოლოგიის (რეალობის ბუნების შესწავლა) საგნებს ღრმა შედეგები მოაქვს ფოტოხმისა და მისი ლეგიტიმურობისთვის სამეცნიერო საზოგადოებაში: „მეთოდოლოგიები დიდწილად დამოკიდებულია ეპისტემოლოგიურ პოზიციებზე, პოპულაციებზე, კვლევით ინტერესებზე, ურთიერთობებსა და კონფიდენციალურობაზე, სხვა მრავალ საკითხთან ერთად“ (**სტანჩაკი, 2007b, გვ. 3–4**). გასაკვირი არ არის, რომ არსებობს ინტენსიური ეპისტემოლოგიური დებატები და მეთოდოლოგიური გაურკვევლობა იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა იქნას განხილული ფოტოგრაფიული მონაცემები („ცოდნა“ თუ „ჭეშმარიტება“) სამეცნიერო კვლევაში (**ოლიფი, ბოტორფი, კელი, & ჰალპინი, 2008; როლინგსი, 2013**). საბედნიეროდ, სულ უფრო მეტი მეცნიერი არ ერიდება ამ თემის განხილვას, რამაც გამოიწვია ამ თემებზე ლიტერატურის მზარდი რაოდენობა (**სპენსერი, 2011**).

ცოდნის სხვადასხვა ტიპის თემას **მე-4 თავში** კვლავ განვიხილავთ. **პრაიორმა (2013)**, ცოდნის შესახებ ლიტერატურის მიმოხილვისას, გამოავლინა ტიპების ფართო სპექტრი: პროცედურული ცოდნა, სტრუქტურული ცოდნა, დარგობრივი ცოდნა, დეკლარაციული ცოდნა, სიტუაციური ცოდნა, მეტაცოდნა, კონკრეტული ცოდნა და სტრატეგიული ცოდნა. რა თქმა უნდა, ცოდნის მრავალი განსხვავებული ფორმა არსებობს და არ

არსებობს ერთი ეპისტემოლოგიური მიდგომა, რომელიც ცოდნის ყველა ფორმას აერთიანებს.

ფოტოხმის საფუძვლად დაშვებებზე გადასვლამდე აუცილებელია პოზიტივისტური მიდგომის გავლენისა და გავრცელების აღიარება. პოზიტივიზმის ჩამოყალიბების ვარაუდები ეწინააღმდეგება თვისებრივ კვლევასა და ფოტოხმაზე გავლენის მქონე ვარაუდებს (როლინგი, 2013): „კვლევის ფილოსოფია, რომელიც ადასტურებს, რომ ჰიპოთეტური მტკიცებების დადებითად დადასტურება შესაძლებელია სამეცნიერო, მონაცემთა შეგროვებისა და რაოდენობრივი ანალიზის გზით“ (გვ. 15). მკითხველმა შეიძლება დასვას კითხვები: განა ფოტოხმა არ აგროვებს ინფორმაციას? განა ის არ მონაწილეობს ანალიზში? პასუხები იქნება დადებითი, თუმცა ამ პასუხების საფუძვლად არსებული ვარაუდები რადიკალურად განსხვავებულია. პოზიტივისტური ტრადიცია ხელოვნებას, როგორც ეს ფოტოგრაფიის შემთხვევაშია, ძირითადად ემოციურად და არა ინფორმაციულად ან ცოდნის შექმნად მიიჩნევს (აისნერი, 2008).

სამეცნიერო კვლევის პოზიტივისტური რეჟიმები მკვლევარს განიხილავს, როგორც ერთმანეთთან დაუკავშირებელ და „ობიექტურს“, რომელიც კვლევის მიმდინარეობასთან დაკავშირებით „რაციონალურ“ გადაწყვეტილებებს იღებს (ფარუჯა, 2013). ცხადია, ეს არ არის ის, რაზეც საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული ფოტოხმა ეფუძნება. მიტჩელი (2008) ამტკიცებს, რომ ფოტოხმა, როგორც ინოვაციური ეპისტემოლოგიური მიდგომა, განუვითარებელია. მიუხედავად იმისა, რომ ეს დასკვნა ხუთ წელზე მეტი ხნის წინ გაკეთდა, ბევრი ამტკიცებს, რომ ის ჯერ კიდევ განვითარების პროცესშია.

ცოდნის შექმნის შესახებ პოსტმოდერნულმა პერსპექტივამ და იმ ვარაუდებმა, რომლებზეც ის დაფუძნებულია, ბიძგი მისცა ინოვაციური თვისებრივი და ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის მეთოდოლოგიების განვითარებას (კოსგროვი & მაკჰიუჯი, 2010; ონვუეგბუზიე, ლიჩი და კოლინზი, 2010). ცოდნა სოციალურად კონსტრუირებულია და სურათებიც სოციალურად

კონსტრუირებულია ინდივიდების ან ინდივიდთა ჯგუფების მიერ (ტომსონი, 2008a; 2008b); ფინლი (2005); უოლში, რუტერფორდი და კროუ (2013), სხვა მკვლევარებთან ერთად, ამტკიცებენ, რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა კვლევის მეთოდია, რომელიც სულ უფრო პოპულარული ხდება და მისი ფესვები პოსტმოდერნულ და მონაწილეობითი ტიპის კვლევაში იღებს სათავეს.

პოსტმოდერნულმა ეპოქამ ასევე წინ წაწია კვლევის მეთოდებთან დაკავშირებული დებატები ერთი მეთოდის ან პარადიგმის მიღმა გაფართოებულ კონცეპტუალიზაციამდე, რომელიც უფრო მეტად მოიცავს სხვა მეთოდებს, რომლებიც იღებენ ან აერთიანებენ მრავალ პარადიგმას ან აზროვნების წესს (როლინგი, 2013). ამ ფონზე თვისებრივ კვლევას თავისი არსებობის გამართლება მოუწია (ლოფტუსი, ჰიგსი და ტრედი, 2011). არსებობს საერთაშორისო მოწოდება სხვადასხვა ჩარჩოებისა და პერსპექტივების ინტეგრირებისა და კვლევის ამ ახალ კონტექსტებში პოზიციონირების შესახებ (ტრაუგერი და ფლური, 2014).

ლავალი (2009) ეხება ეპისტემოლოგიის გავლენიან როლს კვლევის მეთოდებში: „ნებისმიერი კვლევის ეპისტემოლოგიური მიდგომა ფუნდამენტურად აყალიბებს პროექტს, დაწყებული იმით, თუ რა ითვლება კვლევის ღირსად, რა კითხვები დაისმება, როგორ დაისმება ისინი და როგორ ხდება „მონაცემების“ ანალიზი“ (გვ. 1). „მტკიცებულებებზე დაფუძნებული“ კვლევის შესახებ მრავალ დისკუსიასა თუ დებატში მონაწილეობის შემდეგ, ყოველთვის მიყვარს კითხვა: „ვისი მტკიცებულებები?“. ეს კითხვა პასუხის თავიდან აცილებას არ ისახავს მიზნად, არამედ იმის ხაზგასმას ისახავს მიზნად, რომ ამ კითხვაზე პასუხის გაცემა დიდწილად მრავალ სოციალურ-პოლიტიკურ მოსაზრებაზეა დამოკიდებული. ეს არის კითხვა, თუ როგორ ვხედავთ იმას, რასაც ვხედავთ. ეს კითხვა იწვევს დებატებს ღრმა სოციალური შედეგებით (მაჯალჰაესი, 2010). ჰანსენ-კეტჩუმი და მაირიკი (2008) აღნიშნავენ, რომ არსებობს სხვადასხვა ვარაუდი რეალობისა და ცოდნის შესახებ, რომლებიც თანხვედრაშია მცოდნესა და იმის გაგებაში, რისი შეცნობაც შეიძლება. (გვ. 265). ეს დაშვებები

ფოტოხმის კვლევის ჩამოყალიბების საფუძველს ქმნის რეალიზმისა და რელატივიზმის თვალსაზრისები დიდ გავლენას ახდენს ეპისტემოლოგიური გაგების ჩამოყალიბებაზე და გავლენას ახდენს ფოტომეთოდების ტიპსა და გამოყენებაზე თვისებრივ კვლევაში.

რიდი (2005), თავის მხრივ, პაულო ფრეირეს ეპისტემოლოგიას ეყრდნობა, რომლის მიხედვითაც მოქმედება და რეფლექსია მჭიდროდ არის დაკავშირებული ერთმანეთთან, კრიტიკული ცნობიერება კი შემდგომ მოქმედებას იწვევს - იდეა, რომელიც ფართოდ არის აღიარებული და მიღებული ფოტოხმის და ზოგადად ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის ჩამტარებლების მიერ: „პრაქსისი მოითხოვს თეორიზაციას სამმხრივ ინტერაქტიულ მოდელში: (ა) არსებული ცოდნისა და თეორიის შესწავლა და გამოყენება, (ბ) ამ ცოდნის მოქმედებაში განხორციელება და (გ) ამ მოქმედებაზე რეფლექსია ჩვენი ცოდნისა და თეორიების გადასინჯვის მიზნით, რომლებიც ერთად თეორიზაციის პროცესს წარმოადგენენ“ (გვ. 89). პრაქსისი ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის ცენტრალური თემაა სოციალურ სამართლიანობაზე ფოკუსირებით, როგორც ეს ახალგაზრდული ფოტოხმის შემთხვევაშია.

ფოტოხმა თანამშრომლობითი ცოდნის მონაწილეობით პროცესს ეფუძნება (გრინი & კლუსი, 2009; შელი, ფერგიუსონი, ჰამოლინი, ში, & თომას-მაკლინი, 2009). გარდა ამისა, ეპისტემოლოგიისა და სოციალური ღირებულებების აშკარა ინტეგრაცია ხდება (სპრინგეტი, 2010; ტრიკეტი, 2009). ჰერონი (1996) კრიტიკულ საკითხს წამოჭრის, რომელიც, ზოგიერთის აზრით, ფოტოხმის მსგავსი მეთოდების ტრადიციული მეთოდების ასეთ მნიშვნელოვან ალტერნატივას წარმოადგენს: „პიროვნებების შესახებ ცოდნის გენერირება მისი გენერირების გზების გადაწყვეტაში მათი სრული მონაწილეობის გარეშე, მათი პიროვნების დამახინჯებას და მათი ავტონომიის უნარის განზრახ ბოროტად გამოყენებას უგულებელყოფით ნიშნავს. ეს ფუნდამენტურად არაეთიკურია“ (გვ. 21).

მონაწილეობითი მოქმედების კვლევამაც მოითხოვა გაფართოებული ეპისტემოლოგია, სადაც ფოტოხმა პერსპექტიულ

ადგილს პოულობს კვლევის ამ ფორმაში (კლემენტი, 2012). ნაიგრენი და შმაუხი (2011) აღნიშნავენ, რომ ფემინისტურ წრეებში მიმდინარეობს დებატები იმის შესახებ, უნდა განვითარდეს თუ არა „უფრო ინკლუზიური ეპისტემოლოგიები და მეთოდოლოგიები უფრო დემოკრატიული და განმათავისუფლებელი ცოდნის შესაქმნელად“ (გვ. 79). უფრო ღია და მონაწილეობითი კვლევითი პროცესი ქმნის ინოვაციების შესაძლებლობებს, რაც აძლიერებს საზოგადოების შესაძლებლობებს და ახალგაზრდობის შემთხვევაში წარმოადგენს ინვესტიციას, რომელსაც აქვს როგორც უშუალო, ასევე მომავალი სარგებელი (გრინი, 2013).

ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის შეზღუდვები და გაფრთხილებები

გასაკვირი არ არის, რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას ტრადიციულ აკადემიურ წრეებში „ლეგიტიმურ“ კვლევად აღიარებისთვის რთული ბრძოლა ჰქონდა (ბარბური, 2006). იმის თქმა, რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას სოციალური კვლევის ზღვარზე ყოფნის ისტორია აქვს, არასაკმარისი იქნება (მაკნიფი, 2013). ამ წინააღმდეგობის ნაწილი ძირითადად განპირობებულია აკადემიკოსების წინააღმდეგობით კვლევასთან დაკავშირებული პარადიგმების (პოზიტივისტური) ცვლილების მიმართ (როუ, ლიუისი, რასელი, & მაკნაუტონი, 2012). ბორგდორფი (2005) აღიარებს ამ დებატებს, მაგრამ ასევე წამოჭრის შეთანხმების მიღწევის სირთულეებს: „თუ საკითხის აქტუალობა შეიძლება გაიზომოს მის გარშემო მიმდინარე დებატების სიმძაფრით, მაშინ „ხელოვნებაში კვლევის“ საკითხი აქტუალურია... ბოლო წლებში წარმოიშვა დისკუსიის თემა, რომელიც შეიცავს ფილოსოფიის (განსაკუთრებით ეპისტემოლოგიისა და მეთოდების) და საგანმანათლებლო პოლიტიკისა და სტრატეგიების ელემენტებს.“ ეს მას ჰიბრიდულ საკითხად აქცევს და ყოველთვის არ უწყობს ხელს დებატების

სიცხადეს“ (გვ. 1). დებატები, მე ყოველთვის ძალიან მომწონს ამის თქმა, არის კრიტიკული მაჩვენებელი იმისა, რომ ხელისუფლებაში მყოფები თავს საკმარისად დაშინებულად გრძნობენ, რომ აღარ შეუძლიათ გააგრძელონ საკითხის ან მდგომარეობის იგნორირება. დებატები კარგი ნიშანია!

ლაფრენიერი და კოქსი (2013) აღიარებენ ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის მნიშვნელობასა და პოპულარობას, რაც ამ პარადიგმას ნაკლოვანებების აღმოსაფხვრელად სჭირდება, თუ მას სწრაფი აღმავლობის გაგრძელება სურს: „მხატვრული ფორმების გამოყენება, როგორც კვლევის შედეგების წარმოდგენის ალტერნატიული საშუალება, სულ უფრო მეტ აღიარებას იძენს კვლევით საზოგადოებაში.“ ხელოვნების ამ ახალი გამოყენებებიდან გამომდინარეობს მნიშვნელოვანი, თუმცა გადაუჭრელი და საკამათო საკითხებიც კი. ესენია შემფოთება ხელოვნების კვლევაში ეფექტურად გამოსაყენებლად საჭირო ექსპერტიზის დონის, ხელოვნების ნიმუშების შექმნის სხვადასხვა მეთოდების მიზანშეწონილობისა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული წვლილის შესაფასებლად კრიტერიუმების განსაზღვრის სასურველობის შესახებ“ (გვ. 318). „საკამათო“ საკითხები ყოველთვის არსებობს სოციალურ კვლევაში, თუმცა მათი არსებობა ყოველთვის არ არის აღიარებული, რაც მათ უხილავ სტატუსს ანიჭებს.

მოშერი (2013) ასევე აღნიშნავს, რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა ძალიან მიმზიდველია, როგორც მეცნიერების საზოგადოებისთვის უფრო აქტუალური და ხელმისაწვდომი გახდომის საშუალება, თუმცა კვლავ რჩება გამოწვევები, რომლებიც დაკავშირებულია კვლევის ამ ფორმის უფრო ფართო აკადემიური აუდიტორიისთვის მისაღებ ადგილად ქცევასთან. სკეპტიციზმი სულაც არ ნიშნავს ვიზუალური საშუალების ძალის უარყოფას: „ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ადამიანები, რომლებიც შესაძლოა სკეპტიკურად იყვნენ განწყობილნი ვიზუალური კვლევის მიმართ, არ აფასებენ გამოსახულების ძალას და მზად არიან გამოიყენონ იგი სარეკლამო აქტივობებში, სასწავლო პრეზენტაციებსა და რეპორტაჟების კვლევაშიც კი (თუმცა, როგორც წესი, ეს შემოიფარგლება

ილუსტრაციის ან რეპორტაჟის გარეკანით“ (უოლკერი, შრაცი, & ეგი, 2008, გვ. 165). ცხადია, კვლევაში გამოსახულებას თავისი ადგილი აქვს. კითხვა ასეთია, შეიძლება თუ არა ის თვალსაჩინო იყოს, თუ ის აუცილებლად მეორეხარისხოვანი უნდა იყოს? ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის თვალსაჩინო გახდომა, როგორც ეს ფოტოხმის შემთხვევაშია, ნიშნავს, რომ ის გამოიწვევს გაზრდილ შემოწმებას და პოტენციურ კრიტიკას. სფერო მზად უნდა იყოს ამ მიდგომის კრიტიკისა და დახვეწისთვის (მაკნიფი, 2013).

სკენსერმა (2011), ვიზუალური კვლევის სარგებლის კონკრეტულად განხილვისას, სამი განსხვავებული სარგებელი გამოყო: (1) ის არის ექსპლიციტური და მყისიერი, ხოლო მულტისენსორული რეაქციის წარმოჩენისას; (2) მას შეუძლია შექმნას ნათელი და ავთენტური პირადი ნარატივი; და (3) ის უზრუნველყოფს „მჭიდრო აღწერას“, რაც ხელს უწყობს თეორიული კონცეფციების შესწავლასა და გაგებას. თითოეული ეს უპირატესობა ეხება ვიზუალური კვლევის მეთოდების ისეთ ასპექტებს, როგორიცაა ფოტოხმა და ხაზს უსვამს გამოყენებას, არაინტრუზიული გზებით კვლევის უნარს და ხელს უწყობს თეორიის განვითარებას.

პუტლენდმა (2008) გამოავლინა მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პარადიგმის გამოყენების გამოწვევები, რომლებიც დაკავშირებულია ჯანმრთელობის ხელშეწყობის საკითხების მოსაგვარებლად ხელოვნების გამოყენებით საზოგადოებრივ ჩარევებთან. ასევე ჩნდება კითხვა, უნდა იყვნენ თუ არა ხელოვნებაზე დაფუძნებული მკვლევრები ექსპერტები საკუთარი ხელოვნების ფორმით, კვლევის გარდა (ვუ, 2008). თუ არა, საკმარისია თუ არა განზრახვა? ამ კითხვაზე პასუხი დებატების საგანია და ის კიდევ უფრო ართულებს ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის შესახებ დისკუსიას. ის ფაქტი, რომ დებატები მიმდინარეობს, მნიშვნელოვანია, რადგან პრაქტიკის ეს სფერო საკმარისად მნიშვნელოვნად ითვლება იმისთვის, რომ იგნორირებული არ იყოს. ამ სფეროში პროგრესი ძალიან შეზღუდული იქნებოდა წარმოშობის, მიზნებისა და პარამეტრების შესახებ დებატების გარეშე.

ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა ცდილობს, მოიცავდეს მხატვრული გამოხატვის ყველა ფორმას (მაკნიფი, 2013). ყოველთვის, როდესაც მეთოდი ცდილობს, მოიცავდეს ფართო სფეროს, ჩნდება კითხვები და საკითხები იმის შესახებ, თუ რა ხდება მის საზღვრებში და რა სცილდება მას. ეს ინკლუზიურობა, რომელიც ძალიან მიმზიდველი ელემენტია, ასევე მოიტანს აკადემიურ დისციპლინებსა და პროფესიებს (მაგალითად, სოციალური მუშაობა), რომლებიც, როგორც წესი, არ ასოცირდება ხელოვნებაზე დაფუძნებულ მიდგომასთან. დებატები და დამაბულობა გარდაუვალი რეალობაა.

დასკვნა

სამეცნიერო სფეროში თვისებრივი კვლევა ნამდვილად არ ჩაითვლება **ობლად**. მას შეიძლება ჰქონდეს სიმდიდრის სიმცირე, რადგან მას მრავალი სახლი აქვს და მათი სია მუდმივად ფართოვდება. როგორც ამ თავში იყო ხაზგასმული, თვისებრივი კვლევა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული სფერო მჭიდრო კავშირშია ერთმანეთთან, რაც საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის მეშვეობით მუდმივად ფართოვდება და კვლევით სივრცეს ქმნის. ეს პარტნიორობა ხელს უწყობს მკვლევარსა და მონაწილეს შორის თანამშრომლობითი ურთიერთობის განვითარებას, რაც შეუძლებელია ტრადიციული მიდგომებით, სადაც მკვლევარი „ექსპერტის“ როლშია, ხოლო მონაწილე - „კვლევის ობიექტად“.

რადგან ახალგაზრდებზე ჩატარებული კვლევა კვლავაც პოპულარული ხდება სოციალურ მეცნიერებებსა და ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევით სფეროებში, ეს ქმნის შესაძლებლობებს თანამშრომლობითი ურთიერთობებისთვის მთელ რიგ სოციალურ სფეროებში, რაც ხელს უწყობს იმის უზრუნველყოფას, რომ კვლევა, რომელშიც ისინი მონაწილეობენ, აქტუალური იყოს როგორც მათი, ასევე მათი საყვარელი ადამიანების ცხოვრებაში (ბრაუნი და პაუელი, 2012). ახალგაზრდებს, როგორც შემდეგ თავშია განხილული, აქვთ საკუთარი პარადიგმები, რომლებსაც

ისინი კვლევის სფეროში ნერგავენ, თუმცა ისინი შეიძლება ავსებდეს და აძლიერებდეს ამ თავში განხილულ პარადიგმებს. ეს ნიშნავს, რომ კვლევის მეთოდები, მათ შორის ხელოვნებაზე დაფუძნებული მეთოდები, საკმარისად მოქნილი უნდა იყოს, რათა გაითვალისწინოს მონაწილეთა ასაკის გავლენა მათი მიდგომის ჩამოყალიბებაზე.

ახალგაზრდობის განვითარება

შესავალი

ეს თავი იძლევა თეორიულ საფუძველს ახალგაზრდობის განვითარების სფეროსა და მისი ევოლუციის შესახებ, მათ შორის სოციალურ-პოლიტიკური დამაბულობის შესახებ, რაც დამატებით რაკურსს სძენს წინა თავში გამართულ დისკუსიას. გარდა ამისა, ეს თავი იძლევა იმის ახსნას, თუ რატომ არის ეს წიგნი ფოკუსირებული ქალაქელ ახალგაზრდებზე, მიუხედავად იმისა, რომ ფოტოხმის ერთ-ერთი მთავარი მიმზიდველობა მისი უნივერსალურობაა და ის, თუ როგორ შეიძლება მისი გამოყენება მთელი ცხოვრების განმავლობაში, სხვადასხვა გეოგრაფიულ გარემოში, ინტერდისციპლინურ თანამშრომლობებსა და სხვა მეთოდებთან კომბინაციაში. ეს უნივერსალური მიმზიდველობა აისახება უამრავ მაგალითში, სადაც ამ მეთოდით განხილულია სხვადასხვა ასაკობრივი ჯგუფი, ერი, გარემო და საკითხი. ახალგაზრდების მიერ ფოტოხმის, როგორც კვლევის მეთოდის გამოყენების პოტენციური ტრანსფორმაციული შედეგები შეიძლება განვიხილოთ, როგორც გაფართოებადი სამყარო უსასრულო შესაძლებლობებით და ახალგაზრდების, როგორც მკვლევარების, უფრო ფართო მოძრაობის ნაწილი ([ჩეკოვეი & რიჩარდ-შუსტერი, 2012](#); [დელგადო, 2006](#); [გრანტი, შიმშოკი, ალენ-მირესი, სმითი, მილერი, ჰოლინგსვორთი, & შანკსი, 2009](#); [ფილიპსი, ბერგი, როდრიგესი, & მორგანი, 2010](#)).

ახალგაზრდობის განვითარება ზოგადი ტერმინია, მაგალითად, ხელოვნებაზე დაფუძნებულის ან თვისებრივის კვლევის მსგავსი. ახალგაზრდობის განვითარების კონცეპტუალიზაციაზე,

განხორციელებასა და შეფასებაზე დიდ გავლენას ახდენს მისი სოციალურ-პოლიტიკური წინაპირობები და საზოგადოების კონტექსტზე აქცენტი, რაც იწვევს ამ ტერმინის სხვადასხვა პრეფიქსებს, განსაკუთრებით „პოზიტიური“ და „ახალგაზრდების მიერ მართული“, რომლებიც წარმოადგენს სხვადასხვა მიდგომებს, მაგრამ ასევე აქვთ მსგავსებები (ბენსონი, ლეფერტი, სკალსი, & ბლითი, 2012; კალვერტი, ემერი, & კინსი, 2013; ლაპალმე, ბისეტი, & პოტვინი, 2013). გეოგრაფიული კონტექსტიც შეიძლება იყოს პრეფიქსის ნაწილი. ამის მაგალითია ქალაქელი ახალგაზრდობის განვითარება.

ამ წიგნის შემთხვევაში, ახალგაზრდობის განვითარება ურბანული ხასიათისაა, ხელოვნების, ეთნოგრაფიისა და სოციალური სამართლიანობის/მონაწილეობითი ღირებულებების ფონზე და ორიენტირებულია მარგინალიზებულ ახალგაზრდებზე. კონტექსტუალიზაცია არ შემოიფარგლება მხოლოდ „პრობლემების“ უკეთ გაგებით, არამედ გამოიყენება ბავშვებსა და ახალგაზრდებში მდგრადობის, ასევე თემებში არსებული აქტივების გასაგებად (ჯეინი & კოჰენი, 2013; უნგარი, 2007). ბევრი რამის სწავლა შეგვიძლია იქიდან, თუ როგორ ავლენენ მარგინალიზებული ქალაქელი ახალგაზრდები მდგრადობა და ეფექტურობა მარგინალიზაციის წინააღმდეგ ბრძოლაში (ვექსლერი, დიფლუვიო, & ბურკე, 2013).

კონტექსტი, თავის მხრივ, გავლენას ახდენს ფოტოხმაში გამოყენებულ მიდგომაზე, როგორც ხელოვნებაზე დაფუძნებულ ვიზუალურ ეთნოგრაფიულ კვლევის მეთოდზე - იქნება ეს „ახალგაზრდობის პოზიტიური განვითარება“, სოციალური სამართლიანობისკენ მიდრეკილების მქონე მოდიფიცირებული ვერსია თუ „ახალგაზრდების მიერ ხელმძღვანელობით განვითარება“ სოციალური ცვლილებების აშკარა მიღებით. გამოყენებული „იარლიყი“ მნიშვნელოვანია და სცილდება სემანტიკასა და აკადემიურ ჟარგონს. მაგალითად, „რისკის ქვეშ მყოფი“ იარლიყი ყველგან გვხვდება „ურბანულ“ და სხვა მარგინალიზებულ ჯგუფებზე საუბრისას (კელი, 2007; რიელე, 2005). „შესაძლებლობის“ იარლიყი, რომელიც ხაზს უსვამს არსებულ შესაძლებლობებს, არა (ფუზი, 2011). იარლიყი, რომელსაც

ჩვენ ვიზიარებთ, ბევრ რამეს ავლენს ჩვენს ვარაუდებზე, ღირებულებებსა და მიზნებზე, ასევე იმაზე, თუ როგორ აღვიქვამთ ფოტოხმას და ვიზუალური მონაწილეობითი კვლევის სხვა მეთოდებს.

როგორც პოზიტიურ, ასევე ახალგაზრდებზე ორიენტირებულ მიდგომებს ახალგაზრდების განვითარების მიმართ, შეუძლიათ გამოიყენონ და შექმნან პოზიტიური ცვლილებები ფოტოხმის საშუალებით. ფოტოხმის გაცოცხლება ძალიან განსხვავდება გამოყენებული მიდგომისა და აზროვნების სკოლის მიხედვით. ავტორი ახალგაზრდებზე ორიენტირებულ მიდგომას ემხრობა, რადგან ის უფრო შეესაბამება იმას, თუ როგორ აღიქვამს ამ სფეროს წარმომედგენელი ფოტოხმას და რადგან მას აქვს პოტენციალი, მნიშვნელოვანი ცვლილება შეიტანოს ახალგაზრდებისა და მათი თემების ცხოვრებაში. მიუხედავად ამისა, ფოტოხმა კვლავ შეიძლება იყოს გამოძიების მდგრადი მეთოდი ახალგაზრდული პოზიტიური განვითარების პროგრამებში, რომლებიც ზღუდავენ ახალგაზრდების გადაწყვეტილების მიღების უფლებას და რომლებშიც ზრდასრულ ადამიანებს კვლავ აქვთ მნიშვნელოვანი ძალაუფლება მონაწილეთა ცხოვრებაში. ავტორი მიკერძოებულია, მაგრამ მას ასევე ესმის ამ სფეროში არსებული მოსაზრებების მრავალფეროვნება.

ყველა ახალგაზრდას შეუძლია ისარგებლოს ახალგაზრდული განვითარების ინიციატივებში მონაწილეობით, ფოტოხმის ან სხვა ფორმით. შეძლებული და მარგინალიზებული ფენის წარმომადგენლებს შეუძლიათ გააძლიერონ თავიანთი ზრუნვის უნარები და კომპეტენციები, ასევე ჩაერთონ მნიშვნელოვან სამოქალაქო აქტივობებში. მიუხედავად ამისა, ფერადკანიან ახალგაზრდებს, რომლებიც ქალაქის ეკონომიკურად გაჭირვებულ უბნებში ცხოვრობენ და აღმავალი მობილობის შეზღუდული შესაძლებლობები აქვთ, უფრო მეტად სჭირდებათ ახალგაზრდობის განვითარება, ვიდრე მათ თანატოლებს, რომლებიც თეთრკანიანები, არალათინოამერიკელები არიან და ქალაქის გარეუბნებში ან მდიდარ უბნებში ცხოვრობენ.

ქალაქზე ორიენტირებული ახალგაზრდობის განვითარება უნდა განიხილებოდეს, როგორც სოციალური სამართლიანობის

საფუძველი, სადაც გაძლიერება ამ კონცეპტუალიზაციის მთავარი ელემენტი უნდა იყოს, მათ ცხოვრებასა და სამეზობლოებზე გავლენის მქონე სოციალურ-ეკონომიკური გარემოებების გამო:

სოციალური სამართლიანობის ახალგაზრდული განვითარების (SJYD) მოდელი შეიქმნა იმისათვის, რომ ხელი შეეწყოს და გაძლიერებინა ქალაქელი ახალგაზრდების ცნობიერება მათი პიროვნული პოტენციალის, საზოგადოებრივი პასუხისმგებლობისა და უფრო ფართო ჰუმანურობის შესახებ. SJYD მოითხოვს ახალგაზრდული იდენტობის გაძლიერებას მათი სოციალური სამართლიანობის აქტივობებში ჩართვით, რაც ეწინააღმდეგება ჩაგვრის პირობებს, რომლებიც ხელს უშლის ჯანსაღ თვითიდენტიფიკაციას. მიუხედავად იმისა, რომ ქალაქელი ახალგაზრდები ჩაერთვებიან სოციალური სამართლიანობის აქტივობებში და ცვლილებების ერთგული აგენტები გახდებიან, გაჩნდება პოზიტიური საგანმანათლებლო და განვითარების გამოცდილება.

—CAMMAROTA, 2011, გვ. 828

კამარატას ერთგულება სოციალური სამართლიანობისადმი ეხება ეხება ახალგაზრდების განვითარების სხვადასხვა მიდგომების უმნიშვნელოვანეს ასპექტებს.

სოციალური სამართლიანობის მიღება, რაც განხილული იქნება ღირებულებებისა და პრინციპების შესახებ მომდევნო თავში, იძლევა შესაძლებლობას განვიხილოთ და ჩამოვაყალიბოთ ახალგაზრდული პროექტები, როგორიცაა ფოტოხმა. იმისათვის, რომ ახალგაზრდების განვითარებამ მნიშვნელოვანი და გავლენიანი ხასიათი მიიღოს მარგინალიზებული ქალაქელი ახალგაზრდებისთვის, აუცილებელია ცოდნის, უნარების განვითარების, ცნობიერების ამაღლებისა და სოციალური მოქმედების კომბინაცია (როსი, 2011). ახალგაზრდების განვითარებაში ჩართულობისა და უფლებამოსილების მინიჭების პროცესი ისეთივე მნიშვნელოვანია, და ზოგიერთის აზრით, უფრო მნიშვნელოვანია კიდევ, ვიდრე საბოლოო შედეგი, ასე ვთქვათ.

პროცესზე გამახვილებული ეს აქცენტი ხელოვნების კვლევებში, GBPR-სა და ფოტოხმაში გამოყენებული მიდგომის მსგავსია, სადაც მონაწილეობის ბუნება და მასშტაბი უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე, მაგალითად, თავად გამოფენა. თუმცა, ისიც ძალიან მნიშვნელოვანია. ფოტოხმის პროექტის განმახორციელებელი ახალგაზრდები უამრავ სარგებელს იღებენ როგორც საკუთარი თავისთვის, ასევე სხვებისთვის. ახალგაზრდობის განვითარების სფერო გამოწვევების წინაშე აღმოჩნდა იმის გადაწყვეტასთან

დაკავშირებით, თუ რამდენად უნდა იყოს პროგრამების ფოკუსში მოქცეული სოციალური სამართლიანობა და ჩაგვრა და რამდენად უნდა აკონტროლონ ახალგაზრდა მონაწილეებმა საკუთარი ბედი ამ პროგრამებში. ეს განსხვავებები ფუნდამენტურად მნიშვნელოვანია ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტების დაგეგმვისა და განხორციელების წესის ჩამოყალიბებაში.

ახალგაზრდობა, როგორც ეროვნული რესურსი

უდავოა, რომ შეერთებულმა შტატებმა უნდა გააცნობიეროს, თუ როგორ უყურებს ის ახალგაზრდობას ზოგადად, კერძოდ კი ქალაქელ ფერადკანიან ახალგაზრდობას. ახალგაზრდობის განვითარების სფერომ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა თემების დახმარებაში, რათა გადაეხედათ ახალგაზრდებისადმი მათი შეხედულებები და ის როლი, რომელიც მათ შეუძლიათ შეასრულონ საზოგადოებისა და მასში არსებული ინსტიტუტების ცხოვრებაში. ახალგაზრდების პოტენციალის შესახებ აზროვნების ეს ცვლილება სცილდება სემანტიკას და განაპირობა ძალიან სპეციფიკური ინიციატივების გაჩენა, რომლებიც ორიენტირებულია ახალგაზრდებზე, როგორც ჯგუფზე, აქტივების თვალსაზრისით, მათ შორის ახალგაზრდების აქტიურ როლზე და მონაწილეობაზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესში კვლევითი პროექტის ყველა ეტაპზე (დელგადო, 2006). ახალგაზრდობა არ შეიძლება იყოს პასიური აქტივი. მათი აქტივები უნდა იქნას მობილიზებული, თორემ ისინი ფუჭად დაიხარჯება, რაც სამწუხაროა იმ თემებისთვის, რომლებსაც ამ შიდა რესურსებით სარგებლობა შეუძლიათ.

ახალგაზრდობა მთელ მსოფლიოში აქტივია (ასპი და სხვ., 2004; ჰოლანდი, 2009; შაჰი, 2011) და ნებისმიერ ქვეყანას, რომელიც უგულებელყოფს ამ ასაკობრივ ჯგუფს, ძალიან პირქუში მომავალი ელის (დელგადო და ჰუმბ-დელგადო, 2013; შერმანი, 2004). მიუხედავად ამისა, ვალაიტისი (2005) განიხილავს ახალგაზრდების დაბალ სტატუსს და არასტაბილურ მდგომარეობას ამ საზოგადოებაში: „ახალგაზრდები უფლებების დარღვევის მქონე ჯგუფებს შორის არიან. ზრდასრულები, როგორც წესი, ახალგაზრდებს საზოგადოების გაუარესების მიზეზად მიიჩნევენ და არა საზოგადოების აქტივად. ახალგაზრდები ხშირად გრძნობენ, რომ მათ საზოგადოებაში მცირე ხმა აქვთ“ (გვ. 3). სამწუხაროდ, ეს ნეგატიური შეხედულება ძალიან გავრცელებულია და დიდწილად იკავებს დისკურსის დიდ ნაწილს თემებისა და მთლიანად საზოგადოებისთვის მათი პოტენციური წვლილის შესახებ.

საზოგადოებას შეუძლია ახალგაზრდებს სხვადასხვა თვალსაზრისით ან პერსპექტივიდან შეხედოს, რაც ღრმა გავლენას ახდენს მათი სოციალური იდენტობის ჩამოყალიბებაზე (ბესტი, 2011; ჯონსი, 2009). ძალიან გავრცელებული თვალსაზრისია ბიოლოგიური დეტერმინიზმის ხედვის გამოყენება: „დღევანდელი ახალგაზრდები ტრადიციულად აღიქმებიან ბიოლოგიური დეტერმინიზმის მეშვეობით, რომელიც განვითარების ფსიქოლოგიურ და/ან ფიზიკურ ეტაპებს უკავშირდება“. ეს შეხედულება, როგორც წესი, ახალგაზრდობას ზრდასრულ ასაკს უპირისპირებს, რის ფარგლებში ახალგაზრდები ან შედია ან უახლოვდებიან ზრდასრულ ასაკს, ან ტოვებენ ბავშვობას ან შორდებიან მას“ (კერეცერი, კაპილი, & ბრედლი, 2013, გვ. 216). კიდევ ერთი პერსპექტივაა ახალგაზრდების, როგორც „მოლოდინის პროცესში მყოფი ზრდასრულების“, და „არა ზრდასრულების“ ან „ფორმირების პროცესში მყოფი ზრდასრულების“ აღქმა. უფრო პოზიტიური მიდგომაა ახალგაზრდობის ამ პერიოდის, როგორც „მოწიფულობის დაწყების“ აღქმა (ფლექსი, 2007). ახალგაზრდები იმყოფებიან დროში შეზღუდულ მდგომარეობაში, საიდანაც საბოლოოდ გამოვლენ (რაბი, 2007). ეს პერსპექტივა ახალგაზრდებს ზრდასრულთა ტრანექტორიაზე ათავსებს და საზოგადოებაში მათ ამჟამინდელ პოზიციას მინიმუმამდე ამცირებს, ზოგიერთ შემთხვევაში კი საზოგადოების მარგინალში გადაჰყავს, როგორც ეს ხდება ფერადკანიან ქალაქელ ახალგაზრდებში. არსებითად, მათ თავიანთი წვლილის შესატანად ლოდინი უწევთ (ბრუკსი, 2013; რაბი, 2007).

ტომსონი (2008a) აღნიშნავს ახალგაზრდების აღქმის იმ დამანგრეველ შედეგებს, და აღნიშნავს, რომ თავიანთი ქრონოლოგიური ასაკის გამო მიიჩნევა, რომ ისინი არაფრის მქონეები არიან:

არ არსებობს ბიოლოგიური „ჭეშმარიტება“, რომელიც იმაზე მიანიშნებს, რომ ახალგაზრდობა ნიშნავს უთქმელობას. როგორც ბავშვობის „ახალი“ კვლევებით დაკავებული მეცნიერები ამტკიცებენ, ადამიანების ბუნებისა და შესაძლებლობების ასაკის მიხედვით შეფასება ჩვენი ადგილისა და დროის პროდუქტია. თუმცა, მიუხედავად იმისა, რომ არსებობს მტკიცებულება, რომ ასაკსა და პასუხისმგებლობის აღების უნარს შორის კავშირი კულტურულად არის ჩამოყალიბებული, ჩვენ ხშირად ბავშვებსა და ახალგაზრდებს ისეთ პიროვნებად აღვიქვამთ, რომელთა

შეხედულებებიც სრულიად „არასრულყოფილია“ და სერიოზულად არ უნდა იქნას აღქმული. (გვ. 1)

საინტერესოა აღინიშნოს, რომ ხანდაზმული ადამიანებიც მარგინალიზებულნი არიან, რადგან მათი ასაკი შემცირებულ შესაძლებლობებთან გაიგივებულია, განსაკუთრებით ფერადკანიანების (დელგადო, 2014).

დეფიციტური (სტერეოტიპული) პერსპექტივა ამ საზოგადოებაში ძალიან გავრცელებულ პერსპექტივას წარმოადგენს (ჯონსი, 2009; ლესკო, 2001). ეს პერსპექტივა ახალგაზრდობას „ნარკოტიკებთან“, „სექსთან“, „იმპულსების კონტროლის ნაკლებობასთან“ და „როკ-ენ-როლთან“ აკავშირებს. არსებითად, ახალგაზრდები უნდა ჩაითვალოს ჰედონისტებად, რისკიანებად, შეცდომაში შემყვანებად და საზოგადოებისთვის ფინანსურად მწირებად, სხვების მიმართ უყურადღებოებად. არსებითად, მორალური პანიკა ამ პერსპექტივასთან ასოცირდება და ასეთი რეაქციიდან არაფერი დადებითი არ გამოდის (დუჩარი, 2010; სკენსერი, 2011). საზოგადოება ბუნებით ჰიპერვიგილანტურია და ხედავს ახალგაზრდების კონტროლის აუცილებლობას, რადგან მათი უზარმაზარი ენერგია მათ საფრთხეში აგდებს. თავის მხრივ, დამხმარე პროფესიებს მოუწოდებს „დაეხმარონ“ ამ ახალგაზრდებს სხვადასხვა ტიპის ჩარევებით, მათი მარგინალური სტატუსისა და იმის გათვალისწინების გარეშე, თუ როგორ მოქმედებს ეს მათ მსოფლმხედველობაზე.

ზრდასრულები, როგორც წესი, საკუთარ თავს ახალგაზრდების მხსნელებად მიიჩნევენ და ზრდასრულებისთვის დამახასიათებელ როლებს ითავსებენ - მენტორები, ავტორიტეტები, პედაგოგები და კონსულტანტები. მაგალითად, ქალაქელი ფერადკანიანი მარგინალიზებული ახალგაზრდების შემთხვევაში, ეს ზრდასრულები ძალაუფლების პოზიციებს იკავებენ ცხოვრებაში და აცხადებენ, რომ იციან, რა არის საუკეთესო მათთვის და მათი მომავლისთვის. ბევრი თვალსაზრისით, ისინი ხდებიან „შემცვლელი“ მშობლების ფიგურები მათ ცხოვრებაში, რადგან არსებობს ძირითადი რწმენა, რომ მათ უშუალო წრეში არ არსებობენ ზრდასრულები ან ბუნებრივი მენტორები, რომლებსაც

შეუძლიათ ამ ამოცანის შესრულება. [ჰურდი და ზიმერმანი \(2010\)](#) განიხილავენ ბუნებრივ მენტორებს (არაფორმალურ დამხმარე ურთიერთობებს) ყოფნასა და როლს მათ სოციალურ წრეებში, სამეზობლო დონეზე, აფროამერიკელი ახალგაზრდების ჩათვლით. ამ შემთხვევაში, ეს ბუნებრივი მენტორები წარმოადგენენ საზოგადოების ისეთ აქტივს, რომელიც უგულებელყოფილია ქალაქელი ფერადკანიან ახალგაზრდებზე ორიენტირებული პროგრამების შემუშავებისას.

სოციალური იდენტობა, რომელიც მთელი ცხოვრების განმავლობაში ამ სტერეოტიპული დაშვებებიდან გამომდინარეობს, ნეგატიურია, რაც გრძელვადიან შედეგებს იწვევს ამ ახალგაზრდებისთვის, მათი ოჯახებისთვის და იმ თემებისთვის, სადაც ისინი ცხოვრობენ ([ბერლინგერი, 2013; ტაფტი, 2007](#)). მავნე შედეგები შორსმიმავალია, აწმყოსა და მომავალში. ახალგაზრდების ზრდასრულ ასაკში გადასვლა სერიოზულად კომპრომისულ მდგომარეობაში ნიშნავს, რომ ისინი ვერ შეძლებენ ზრდასრულთა ლიდერის როლის შესრულებას ოჯახებსა და თემებში, რადგან კომპრომისული მდგომარეობა მათ ჯადოსნურად ვერ გარდაქმნის „კომპეტენტურ ზრდასრულებად“. „აკვნიდან საფლავამდე“ პერსპექტივა, რომელიც ასახავს, თუ როგორ აკვირდებიან მარგინალიზებული ფერადკანიანი ახალგაზრდები წარუმატებლობისთვის, არის მაგალითი იმისა, თუ როგორ ვითარდება კომპრომეტირებული სახელმწიფო (სოციალურად, საგანმანათლებლო და ჯანდაცვის თვალსაზრისით), რაც ამ ახალგაზრდებისთვის ღრმა და კატასტროფულ შედეგებს იწვევს ([ბავშვთა დაცვის ფონდი, 2007](#)).

სამწუხაროდ, საზოგადოების ერთადერთი ზრდასრული სექტორი, რომელსაც ახალგაზრდების ნამდვილი დაფასება და გაგება აქვს, არის მარკეტინგის სექტორი, ანუ ის, რასაც ჩვეულებრივ „მედისონის გამზირს“ უწოდებენ. გამოთვლილია, რომ 8-დან 24 წლამდე ასაკის ახალგაზრდები 2012 წელს 211 მილიარდ დოლარს დახარჯავდნენ და ხარჯების ეს დონე არ ითვალისწინებს მათ გავლენას მშობლებზე: „მიუხედავად იმისა, რომ დღევანდელი ახალგაზრდების მსყიდველობითი უნარი მაღალია, ის კიდევ უფრო ძლიერდება, როდესაც ამას ემატება ის

გავლენა, რაც ამ ბავშვებს მშობლების მიერ შეძენილ პროდუქტებზე აქვთ“. მაგალითად, თინეიჯერების ათიდან შვიდს (69%) აქვს მობილური ტელეფონი, ხოლო ათიდან სამს - სმარტფონი (30%). როდესაც საქმე სმარტფონებს ან მობილურ ტელეფონებს ეხება, მოზარდების ერთი მესამედი (34%) ამბობს, რომ ისინი გავლენას ახდენენ შესყიდვის გადაწყვეტილებაზე. შეერთებულ შტატებში 23 მილიონზე მეტი მოზარდი ცხოვრობს, რაც დიდ გავლენას ახდენს“ ([ჰარის ინტერაქტიული, 2011](#)). გლობალურად, დადგენილია, რომ მოზარდებმა 2011 წელს 819 მილიარდი დოლარი დახარჯეს ([სომერი, 2012](#)), რამაც ახალგაზრდების ეკონომიკური გავლენა მსოფლიო ფენომენად აქცია.

მარკეტინგში ზრდასრულ ადამიანებს კარგად ესმით ახალგაზრდობის, როგორც „მომხმარებელთა“ ჯგუფის, ცნება. ბოლო ორი ათწლეულის განმავლობაში არსებობს საპირისპირო ნარატივი, რომელიც ახალგაზრდობას აქტივად ან ეროვნულ რესურსად მიიჩნევს და არა მხოლოდ მომხმარებელთა ჯგუფად ([ჯადი, 2006; დელგადო და ჟოუ, 2008; კიმი და შერმანი, 2006](#)). ეს საინტერესო განვითარებაა, რომელიც კარგად ერწყმის ეთნოგრაფიას, საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევას და ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევის მეთოდებს, როგორიცაა ფოტოხმა, და ეს კარგი ნიშანია მათი თემებისა და საზოგადოებისთვის, რადგან ეს ახალგაზრდები ზრდასრულ ასაკში შედიან და უკეთ არიან მომზადებულები მათ წინაშე მდგარი გამოწვევებისთვის.

პარადიგმის ცვლილებამ გამოიწვია ახალგაზრდების ეროვნული და საერთაშორისო ყურადღების მიპყრობა, რათა მათ ყურადღება გაამახვილონ მათ პოტენციურ როლებზე (აქტივებზე), როგორც მათი თემებისა და საზოგადოების კეთილდღეობის ხელშემწყობ პირებზე ([ჩეკოვეი და რიჩარდს-შუსტერი, 2004; ჯადი, 2006](#)). ახალგაზრდობის კრიტიკული კვლევების გაჩენამ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა საზოგადოების მიერ ახალგაზრდებისადმი დამოკიდებულების გაფართოებაში. ამ შეხედულებამ შეკრიბა აქტივისტები და მეცნიერები, რომლებიც შემფოთებულნი არიან იმით, თუ როგორ ამორებს საზოგადოება ახალგაზრდებს

გარიყულს ქმნის და იარლიყს აკრავს, რითაც ზიანს აყენებს და მნიშვნელოვნად ცვლის მათ მომავალს. ეს შეხედულება კრიტიკულად არის განწყობილი ზრდასრულობის, ანუ ზრდასრულებზე ორიენტირებული ინსტიტუტების მიმართ, რომლებმაც ახალგაზრდების „გადახრილი“ ქცევის კონტროლის ბრალდება მიიღეს ([სერესერი, კეჰილი და ბრედლი, 2013](#)).

[ჰარპერის \(2002\)](#) კომენტარები ახასიათებს იმ ახალ შეხედულებას, რომ ახალგაზრდობა სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი ეროვნული რესურსია:

კოლექტიურად, ამერიკელი ახალგაზრდობა წარმოადგენს ძალას, რომელიც სცილდება რასას, ეთნიკურ კუთვნილებას, სქესს, სოციალურ და ეკონომიკურ სტატუსს. ამერიკელი ახალგაზრდობა მათი მსოფლმხედველობის ცოცხალ გამოსახულებას წარმოადგენს, რაც გარეგნულად ვლინდება ტანსაცმლის, ხელოვნების, დამოკიდებულების, სტილის, მოძრაობის, მუსიკის, ვიდეოს, ტელევიზიის, კინოს, ენისა და მსოფლიო ქსელის მეშვეობით. ახალგაზრდობა დიდი ბიზნესია და ყველა ცდილობს მათი ყურადღების მიპყრობას: რეკლამის განმთავსებლები, დიდი და პატარა ბიზნესები, მედია კონგლომერატები; სპორტის, მოდისა და გართობის ბიზნესები; რელიგიური თემები; ჯანდაცვის სფეროები; სკოლები, საზოგადოებაზე დაფუძნებული ორგანიზაციები, ოჯახები და თვით ადგილობრივი, სახელმწიფო და ეროვნული მთავრობებიც კი. (გვ. 2)

ამ პარადიგმის ცვლილებამ გამოიწვია ის, რომ თემებმა, განსაკუთრებით ურბანულმა და საზოგადოების მიერ დაუფასებელმა თემებმა, ხელახლა წარმოაჩინეს ის როლი, რომელსაც ახალგაზრდები ასრულებენ ისეთი გარემოს შექმნაში, რომელიც ხელს შეუწყობს ყველა ასაკობრივი ჯგუფის ჩართვას და პატივისცემას. ახალგაზრდები არა მხოლოდ პოზიტიური თვალსაზრისით გახდნენ თვალსაჩინო, არამედ მათ უფრო პროდუქტიული როლებიც აიღეს და თავიანთი ნიჭი როგორც მათი ასაკობრივი ჯგუფის, ასევე ფართო საზოგადოების სასარგებლოდ გამოიყენეს.

ეს ტენდენცია უფრო მეტ მნიშვნელობას იძენს ემიგრანტი ოჯახების ახალგაზრდების შემთხვევაში, რადგან მათ შეუძლიათ სოციალურად ნავიგაცია მოახდინონ იმ სოციალურ ასპარეზზე, რომელშიც მათ მშობლებს უჭირთ ნავიგაცია ([დელგადო, ჯონსი და როჰანი, 2005](#)). ზრდასრულთა სამყარო არც მარტივი და არც მოწესრიგებულია ([ლარსონი, 2011](#)). ზოგიერთი კულტურა, მაგალითად, აღმოსავლეთ აზიაში არსებული კულტურა, ხაზს უსვამს ოჯახისა და საზოგადოების მნიშვნელობას

ინდივიდუალურ უფლებებთან შედარებით (რეიზი, იფე და უირი, 2013). მიუხედავად ამისა, ახალგაზრდების, როგორც საზოგადოებისა და ეროვნული დაინტერესებული მხარის, აღქმა, რა თქმა უნდა, რადიკალურად განსხვავებული მიდგომაა მათ მიმართ, როდესაც ისინი ადრე ან უხილავნი იყვნენ, ან ნეგატიური იდენტობა ჰქონდათ მიღებული და არ განიხილებოდნენ, როგორც საზოგადოებისა და ეროვნული აქტივის წევრები (ფრენკი, 2006).

ახალგაზრდობის განვითარება

ახალგაზრდობის განვითარების განმარტება აუცილებელია, რადგან ეს სფეროც ვითარდება და მოიცავს პრაქტიკის ფართო ასპარეზს - იმდენად, რამდენადაც ის მოიცავს მუდმივად გაფართოებად სფეროს, რაც იწვევს დაბნეულობას იმის შესახებ, თუ რა წარმოადგენს „ახალგაზრდობის განვითარებას“ და რა - არა. საზღვრების მკაფიოდ განსაზღვრის ამ უნარს კიდევ უფრო ართულებს დიქტომია „ახალგაზრდობის პოზიტიური განვითარების“ (PYD) სფეროში, როგორც ახალგაზრდობის განვითარების მეინსტრიმულ მიდგომასა და „ახალგაზრდობის მიერ წარმართულ“ მიდგომას შორის, რომელსაც ბევრი იგივე ელემენტი აქვს, რაც მისი „ახალგაზრდობის პოზიტიურ განვითარების“ (PDY) ანალოგს, მაგრამ ასევე განსხვავებული სოციალურ-პოლიტიკური კონცეპტუალიზაცია, რომელშიც ახალგაზრდები ლიდერის როლს ასრულებენ და მხარს უჭერენ სოციალური ცვლილებების დღის წესრიგს (დელგადო და სტეიპლსი, 2007; დელგადო და ჟოუ, 2008).

ამგვარად, ამ ინტერვენციის შესახებ სხვადასხვა ბანაკის ან აზროვნების სკოლის განხილვამდე, აუცილებელია ახალგაზრდობის განვითარების ძირითადი განმარტების მოცემა. დელგადო (2002) ახალგაზრდობის განვითარებას განსაზღვრავს, როგორც

ინტერვენციები, რომლებიც სისტემატურად ცდილობენ ახალგაზრდობის შესაძლებლობების იდენტიფიცირებას და გამოყენებას და ახალგაზრდობის საჭიროებების დაკმაყოფილებას. ისინი აქტიურად ცდილობენ ახალგაზრდობის ჩართვას გადაწყვეტილების მიმღებ პირებში და მათი შემოქმედებითობის, ენერგიისა და მონდომების გამოყენებას; ასევე აღიარებენ, რომ ახალგაზრდები ზეადამიანები არ არიან - ამიტომ მათ აქვთ საჭიროებები, რომლებიც მოითხოვს ახალგაზრდებზე და გარემო პირობების შეცვლაზე (ოჯახი და საზოგადოება) ორიენტირებული რესურსების მობილიზებას. პოზიტიურად ცვალებადი გარემო, რომელიც ტოქსიკური და ახალგაზრდობის შესაძლებლობების გაძლიერების საწინააღმდეგოა, მოითხოვს სტრატეგიების ფართო სპექტრის გამოყენებას - მორგებული ადგილობრივ გარემოებებზე - ადვოკატირებიდან დაწყებული ცნობიერების ამაღლებითა და პოლიტიკური მობილიზაციით დამთავრებული. (გვ. 48)

ახალგაზრდობის განვითარების ეს განმარტება ხაზს უსვამს ამ სფეროს დინამიურ და მრავალმხრივ ბუნებას და იმას, თუ რატომ

უნდა იყოს სოციალური სამართლიანობა და სოციალური ცვლილებები კვლევისა და პრაქტიკის ამ ფორმის ცენტრში. გარდა ამისა, ეს განმარტება ახალგაზრდობის განვითარებას კონტექსტუალურად (კულტურულად და გეოგრაფიულად) ასაბუთებს.

ასევე საჭიროა მოკლე ისტორიული მიმოხილვა, რადგან ის მოვლენების გასაგებად მნიშვნელოვან სოციალურ-პოლიტიკურ კონტექსტს იძლევა. მკითხველს ეძლევა გაფრთხილება, რომ ეს ისტორიული მონათხრობი ერთი ადამიანის ვერსიაა. მე მჯერა, რომ სწორედ ვოლტერმა თქვა, რომ „ისტორია არის ტყუილი, რომელზეც ყველანი შეგვიძლია შევთანხმდეთ“. ეს განცხადება საკმაოდ მარტივია, მაგრამ მაინც საკმაოდ ღრმა. მაგალითად, შეერთებული შტატების ისტორიის ნებისმიერი განხილვა ხაზს გაუსვამს, თუ რამდენად შთამბეჭდავია ვოლტერის დაკვირვება. [ჰოვარდ ზინის \(2005\)](#) კლასიკური ნაშრომი „ამერიკის შეერთებული შტატების სახალხო ისტორია: 1492 წლიდან დღემდე“ ასახავს, თუ როგორ არის ისტორიკოსის პერსპექტივა დამოკიდებული იმაზე, თუ ვისი პერსპექტივაა - მჩაგვრელის თუ დაჩაგრულის - მიღებული.

ირლანდიელმა ფოლკ მომღერალმა ფრენკ ჰარტიმ [\(ციტირებულია მოლონის ნაშრომში, 2005\)](#) შეაჯამა იმ იდეის მნიშვნელობა, რომ შენი პოზიცია განსაზღვრავს იმას, თუ როგორ ხედავ სამყაროს: „ხელისუფლებაში მყოფნი წერენ ისტორიას, ხოლო ისინი, ვინც იტანჯებიან, წერენ სიმღერებს“. ეს შთამბეჭდავი ციტატა ასახავს ძალაუფლების პოზიციებს და ხელოვნების (ამ შემთხვევაში სიმღერის) როლს, რათა ხმა მისცენ, ყოველგვარი სიტყვათა თამაშით, მათ, ვისაც ისტორიის წერის უფლება არ აქვთ. ამის გარეშე, მათი პერსპექტივა უმნიშვნელოა, სულ მცირე, ძალაუფლების მქონე პირებისთვის.

ახალგაზრდობის განვითარების სფერო 1980-იანი და 1990-იანი წლებიდან განვითარდა და მას მოუწია იმ კითხვასთან გამკლავება, თუ რამდენად უნდა იყოს სოციალური სამართლიანობა და სოციალური ცვლილებები ამ მიდგომის განუყოფელი ნაწილი [\(დელგადო და სტეიპლსი, 2007; ლერნერი, ლერნერი და ბენსონი, 2011; ჯენსონი და ალტერი, 2013\)](#). ამ ადრეულ პერიოდს

„ახალგაზრდობის განვითარებას“ უწოდებდნენ და ხაზს უსვამდნენ იმას, თუ როგორ შეუძლიათ უფროსებს დაეხმარონ ახალგაზრდებს თავიანთი კომპეტენციების გაუმჯობესებაში, რათა ზრდასრულ ასაკში გადასვლა უფრო ადვილი იყოს და ასევე გაიზარდოს მათი წარმატების ალბათობა. ამ სფერომ მიიზიდა პრევენციით დაინტერესებული პრაქტიკოსები და მკვლევარები.

1990-იანი წლების ბოლოს გაიმართა დებატები და თეორიული განვითარება, რამაც აიძულა ეს სფერო გადაეხედა კონტექსტზე საკუთარი ყურადღება, რამაც გამოიწვია იმის ცალსახა აღიარება, თუ როგორ აყალიბებს გარემო ახალგაზრდების მოლოდინებსა და ქცევას, ასევე მათ მომავალს. დაუფასებელ თემებში (სოციალურად, პოლიტიკურად და ეკონომიკურად) მცხოვრები ახალგაზრდები ვერ გახდებოდნენ „ტყვიაგაუმტარი“, მიუხედავად იმისა, თუ რამდენად კარგად აკმაყოფილებდნენ პროგრამები მათ ინდივიდუალურ საჭიროებებს. შედეგად, აუცილებელი იყო ყურადღება მიექციათ იმ სოციალურ-ეკოლოგიურ კონტექსტსაც, რომელშიც ისინი ცხოვრობდნენ. აზროვნების ასეთმა ცვლილებამ განაპირობა სოციალური ღირებულებების მიღება ან მათზე აქცენტირება, რომლებიც დაკავშირებულია ჩაგვრისა და სოციალური სამართლიანობის წინააღმდეგ ბრძოლასთან, რაც გამოწვეულია სოციალურ-ეკონომიკური კლასით (კლასიზმი), გენდერით (სექსიზმი), სექსუალური იდენტობით (ჰომოფობია) და რასით/ეთნიკურობით (რასიზმი) - და იმით, თუ როგორ ვლინდება ეს მათ საზოგადოებაში (დელგადო, 2002).

„საზოგადოების ახალგაზრდობის განვითარების“ სკოლის გაჩენა კონტექსტისა და ფოკუსის ამ ცვლილებას ასახავს. ამ ცვლილებამ განაპირობა ახალგაზრდების მიერ მათ საზოგადოებაში ჩაგვრის წინააღმდეგ მიმართული პროექტების განხორციელება და ამ პროცესში მათ ასევე განივითარეს სოციალური იდენტობები და კომპეტენციები, რომლებიც დაკავშირებულია ძირითად ელემენტებთან (კოგნიტური, სოციალური, ფიზიკური, მორალური და სულიერი). ეს ასევე ნიშნავდა, რომ მათი ცოდნისა და უნარების გასაუმჯობესებლად განკუთვნილი აქტივობები დაფუძნებული იყო სოციალური სამართლიანობის ღირებულებებზე, ასევე იმ თემების ოპერატიულ

რეალობაზე, სადაც ისინი ცხოვრობდნენ. მაგალითად, დაბალი შემოსავლის მქონე ფერადკანიან ახალგაზრდებს შეეძლოთ ახალგაზრდული განვითარების პროგრამებში საკუთარი კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ ისტორიის შესწავლა (დელგადო, ჯონსი და როჰანი, 2005).

ეს ისტორია ჩაგვრის ჭრილში იყო დაფუძნებული, როდესაც მას საზოგადოების ახალგაზრდობის განვითარების (CYD) პროგრამებში განიხილავდნენ. მაგალითად, მუსიკა და კულტურა საზოგადოების ახალგაზრდობის განვითარების (CYD) პროგრამებში შეისწავლიდნენ, მაგრამ ისინი საპროტესტო მუსიკას და იმას ეფუძნებოდა, თუ როგორ ხდებოდა კოლონიური რეჟიმების დროს კულტურული ღირებულებების შეურაცხყოფა. ცხადია, გაჩნდებოდა პოზიტიური სოციალური იდენტობა, რომელიც არ დაადანაშაულებდა ახალგაზრდებსა და მათ ოჯახებს იმ სოციალურ გარემოებებში, რომლებშიც ისინი აღმოჩნდნენ. არსებითად, CYD-ში „მსხვერპლის დადანაშაულება“ არ ხდება.

მაღალპოლიტიზებულმა და ჩაგვრაზე ორიენტირებულმა საზოგადოების ახალგაზრდული განვითარების სფეროში სამთავრობო და დამფინანსებელი ორგანოების მხრიდან უარყოფითი რეაქცია გამოიწვია, რადგან ახალგაზრდები აწყობდნენ სოციალურ პროტესტებს, რომლებიც ფოკუსირებული იყო არასაკმარისად დაფინანსებული და არარეაგირებადი სკოლების, პოლიციის სისასტიკისა და მათ ცხოვრებაში, ასევე მათი ოჯახებისა და მეზობლების ცხოვრებაში არსებული სხვა ჩაგვრის სისტემების წინააღმდეგ. ახალგაზრდობის განვითარების სფერო, ასე ვთქვათ, გადამწყვეტ მომენტში აღმოჩნდა: ან კურსი ნაკლებად პოლიტიზებულ პერსპექტივაზე უნდა გადავიდეს და ტრადიციული წყაროებიდან დაფინანსების გაგრძელება უზრუნველყოფილი იყოს, ან სოციალური სამართლიანობის/ჩაგვრის პრაქტიკის სფეროზე უნდა გადავიდეს. „ახალგაზრდობის პოზიტიური განვითარების“ გაჩენა წარმოადგენდა პრაქტიკის უფრო ტრადიციულ და პოლიტიკურად უფრო მისაღებ ფორმებზე დაბრუნებას, თუმცა სოციალურ სამართლიანობას კვლავ შეეძლო როლის თამაში, მაგრამ არა ცენტრალური ან განმსაზღვრელი როლის. გარდა ამისა,

ახალგაზრდების პოზიტიური განვითარება ხაზს უსვამს ზრდასრულების მნიშვნელობას ამ მოძრაობაში, განსაკუთრებით მენტორების როლში (კლარი და როდსი, 2006).

უდავოა, რომ ამ ტიპის პროგრამებს შეუძლიათ დადებითი ცვლილებების შეტანა ახალგაზრდების ცხოვრებაში, თუმცა ეს არ ნიშნავს იმას, რომ არ არსებობდა ძალისხმევა ახალგაზრდების დადებით განვითარებასა და ახალგაზრდების მიერ წარმართულ განვითარებას შორის განსხვავებების შესაჯერებლად. მაგალითად, როსი (2011) ხაზს უსვამს სოციალური სამართლიანობის ფონდის აუცილებლობას, რომელიც ფოკუსირებული იქნება სოციალური ცვლილებების მცდელობებზე და წარმოადგენს პოზიტიური ახალგაზრდობის განვითარების განუყოფელ ნაწილს: „კერძოდ, საზოგადოების ჩაგვრის პირობებზე ზემოქმედებისთვის, საჭიროა პოზიტიური ახალგაზრდობის განვითარების ფოკუსის ნაზავი ინდივიდუალური უნარების განვითარებაზე, მონაწილეობასა და გაძლიერებაზე - SJYD-ის [ახალგაზრდობის სოციალური სამართლიანობის განვითარება] აქცენტთან ერთად საზოგადოების ორგანიზებასა და ახალგაზრდების თვითშეგნების ამაღლებაზე იმის შესახებ, თუ როგორ მოქმედებს რასა, კლასი და ძალაუფლების სხვა განზომილებები მათ ცხოვრებაზე ყოველდღიურად“ (გვ. 681). „სოციალური სამართლიანობის ახალგაზრდული განვითარების“ კონცეფცია ამ ორი სამყაროს დამაკავშირებელი ხიდის შექმნას ისახავს მიზნად. არსებობს ახალგაზრდობის ძირითადი ელემენტების გათვალისწინების მნიშვნელობის გაგება, თუმცა არა სოციალური სამართლიანობის პრიზმიდან გამომდინარე, რაც მათ დაეხმარება აქტივობებისა და პროგრამების შესაბამისობის დანახვაში და საკუთარი სოციალური გარემოს დადებითად შეცვლის მცდელობაში.

ახალგაზრდების ხელმძღვანელობით განვითარება თავისთავად ცალკე განშტოებად იქცა, თუმცა ეს ძალიან მცირე განშტოება ფონდის მხარდაჭერაზე იყო დამოკიდებული და მე-4 თავში განხილული ღირებულებების პარალელური ღირებულებები იყო (გაძლიერება, საზოგადოების მონაწილეობა, ლიდერობის განვითარება, საზოგადოებაში ინვესტიციები, ადგილობრივი და თვითშემეცნების გამოყენება, სოციალური და ეკონომიკური

სამართლიანობა, კულტურული კომპეტენცია/კულტურული თავმდაბლობა). ახალგაზრდების მიერ წარმართული განვითარების შესახებ საუბრისას, მკითხველი დაინახავს აზროვნებისა და ლექსიკის აშკარა ცვლილებას. ახალგაზრდების მიერ წარმართული განმარტება შეიძლება საკმაოდ მარტივი იყოს - ეს არის ისეთი ჩარევები, რომლებიც ახალგაზრდებს ცენტრალურ და გადაწყვეტილების მიმღებ როლს ანიჭებენ წამოწყების ყველა ასპექტში და რომლებიც მხოლოდ უფროსებს ეხება და მხოლოდ მაშინ, როდესაც თავად ახალგაზრდები იღებენ გადაწყვეტილებას. უფროსები როლებს მენტორებიდან მოკავშირეებად იცვლიან. ეს ცვლილება შეიძლება არსებითად მარტივად მოგეჩვენოთ, მაგრამ ის ძალიან დრამატულ პარადიგმის ცვლილებას წარმოადგენს (დელგადო და სტეიპლსი, 2013; დელგადო და ჟოუ, 2008).

ახალგაზრდებზე ორიენტირებული საქმიანობა ნიშნავს, რომ ახალგაზრდები პასუხისმგებელნი არიან წამოწყების ყველა ასპექტზე, იქნება ეს კვლევა თუ ინტერვენცია. ეს არ ნიშნავს, რომ ზრდასრულები, ასე ვთქვათ, არ არიან ამ პროცესში. ზრდასრული მოკავშირეები ჩართულნი არიან იმ შემთხვევაში, თუ, როდის და როგორ გადაწყვეტენ ახალგაზრდები ჩართულობას (დელგადო და სტეიპლსი, 2007; ლარსონი, უოკერი და პირსი, 2005). არსებითად, ახალგაზრდები არიან ცენტრალური გადაწყვეტილების მიმღები პირები და მათი ცხოვრების უმაღლესი ორგანოები.

უაითი, შოფნერი, ჯონსონი, ნოულსი და მილსი (2012) სამართლიანად აღნიშნავენ, რომ ახალგაზრდების მიერ წარმართული კვლევა ზრდასრული მოკავშირეების და მათი დროისა და ნიჭის ინვესტიციის საჭიროებას წარმოადგენს:

ახალგაზრდების მიერ ჩატარებული კვლევა იაფი წინადადება არ არის. ახალგაზრდა მკვლევარებს სჭირდებათ ზრდასრული ადამიანები, რომლებსაც აქვთ დრო, ნიჭი და რესურსები, რათა სრულად ჩადონ ინვესტიცია ახალგაზრდების მიერ წარმართულ კვლევაში. ახალგაზრდების დატვირთული ცხოვრება ხშირად ზრდასრულების ცხოვრების პარალელურად მიმდინარეობს. ამიტომ, კვლევის დაგეგმვისა და ჩატარების ვადები უნდა ითვალისწინებდეს როგორც ახალგაზრდების, ასევე ზრდასრულების ცხოვრებას. ასევე მნიშვნელოვანია, რომ ყველა შეხვედრაზე გამოყოფილი იყოს დრო სოციალიზაციისთვის, მათ შორის საჭმლისა და სასმელის მისაღებად.

ფოტოხმა არასდროს არ უნდა განიხილებოდეს, როგორც კვლევის „იაფი“ საშუალება. ახალგაზრდების განვითარებაში

განხორციელებული პროექტების ფოკუსი და ხასიათი მკვეთრად განსხვავდება იმის მიხედვით, თუ ვინ უჭერს მხარს ახალგაზრდების დადებით განვითარებას თუ ახალგაზრდების მიერ წარმართულ განვითარებას.

კონტექსტი, რომელშიც ახალგაზრდებს, განსაკუთრებით მარგინალიზებულებს, ვუყურებთ, განსაზღვრავს კვლევისა და პრაქტიკის ფორმას, რომელიც ვითარდება:

მოზარდობის კვლევებმა ადამიანის განვითარებაში ეკოლოგიური კონტექსტის ცენტრალურ როლს აღიარებს. თუმცა, ეკოლოგიური მიდგომები უფრო მეტ ყურადღებას უნდა აქცევდეს ახალგაზრდების ცხოვრების პოლიტიკურ კონტექსტს, როგორც იმის თვალსაზრისით, თუ როგორ განმარტავენ ახალგაზრდები თავიანთ სოციალურ-პოლიტიკურ სამყაროს, ასევე იმის თვალსაზრისით, თუ როგორ მონაწილეობენ ისინი მის შეცვლაში. აფროამერიკელ და ლათინოამერიკელ ახალგაზრდებში ახალგაზრდული ორგანიზების შესახებ ჩატარებული კვლევა სოციალურ-პოლიტიკური განვითარების ამ ასპექტებზე წარმოდგენას გვიქმნის. ახალგაზრდული ორგანიზება რთულ გარემოებებში გაზრდილ ახალგაზრდებს აძლევს საშუალებას, ამოიცნონ პრობლემების სოციალური ფესვები და მიიღონ ზომები მათ მოსაგვარებლად. ახალი კვლევები მიუთითებს, რომ ახალგაზრდული ორგანიზება ხელს უწყობს ახალგაზრდების განვითარებას, საზოგადოების განვითარებას და უფრო ფართო სოციალურ მოძრაობებს. ახალგაზრდული ორგანიზება ექვემდებარება აყენებს მოზარდობის სოციალურ კონსტრუქციებს, როგორც აპათიურებს ან ეგოისტებს და გვთავაზობს ალტერნატივას ფერადკანიანი ახალგაზრდების მიმართ დეფიციტზე დაფუძნებული ორიენტაციისთვის.

—KIRSHNER & GINWRIGHT, 2012, გვ. 288

კირშნერი და გინრაიტი ეფექტურად აკავშირებენ ახალგაზრდობის კვლევას, კონტექსტსა და მოქმედებას ერთმანეთთან და ამ შემთხვევაში ეს ორგანიზებას გულისხმობდა.

სოციალური სამართლიანობის ღირებულება უფრო მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს ახალგაზრდების მიერ ინიციატივებში, რადგან ჩაგვრის ძალები გამოყოფენ კონკრეტულ ახალგაზრდებს მათი კანის ფერისა და ეკონომიკური მდგომარეობის გამო. ქალაქის ახალგაზრდების მიერ ფოტოხმის გამოყენება სოციალური სამართლიანობის საკითხების მოსაგვარებლად ეხმიანება აკადემიასა და პრაქტიკის სფეროში ფოტოხმის გაჩენის ისტორიას. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ სოციალური სამართლიანობა, როგორც ძირითადი ღირებულება, დამოუკიდებლად არ არსებობს. არსებობს სხვა ღირებულებებიც, რომლებიც მჭიდრო კავშირშია სოციალურ სამართლიანობასთან,

როგორც ეს შემდეგ თავშია განხილული.

ძირითადი ელემენტები და სოციალური დომენები

ფართო ინტერესია იმის უკეთ გააზრების მიმართ, თუ როგორ ახერხებენ ახალგაზრდები, განსაკუთრებით მარგინალიზებულ თემებში მცხოვრები ადამიანები, წარმატების მიღწევას წარმოუდგენელი სირთულეების მიუხედავად. „იდენტობის კაპიტალის“ კონცეფცია ახალგაზრდების შესაძლებლობების (პირადი რესურსების) აღსაქმელად ძირითად ელემენტად იქცა, რაც მათ საზოგადოებაში ორიენტირებასა და წარმატების მიღწევაში დაეხმარება (ჯონსი, 2009). ახალგაზრდობის განვითარების კვლევამ და სამეცნიერო კვლევამ გამოავლინა ძირითადი ელემენტები, სოციალური სფეროები და შედეგები, რათა უკეთ გავიგოთ, თუ როგორ შეუძლიათ ახალგაზრდებს გაზარდონ წარმატების მიღწევის ალბათობა პროგრამებსა და პროექტებში მონაწილეობის გზით. გარდა ამისა, ეს გაგება ხელს უწყობს ფოტოხმაში მონაწილეობით მიღებული სარგებლის სიდრმისეულ შესწავლას სხვადასხვა სფეროში და სოციალურ დომენებში.

ახალგაზრდების განვითარების პროგრამები ხშირად იყენებენ სამსახურებრივ სწავლებას, როგორც თემებისთვის მომსახურების მიწოდების ძირითად მექანიზმს და ძირითადი ელემენტებისა და კომპეტენციების დაკმაყოფილების მექანიზმს (დიმერი, ვოიტი და მარკი, 2010; მეცი, 2014). სამსახურებრივი სწავლება ასევე აძლევს თემებს შესაძლებლობას, ახალგაზრდები სხვა კუთხით დაინახონ, რითაც იცვლება მათი იმიჯი. ეს ასევე წარმოადგენს ზრდასრულებისა და ახალგაზრდების სოციალური მოქმედების პარტნიორობის გაერთიანების საშუალებას (თაღები, 2013; დელგადო და სტეიპლსი, 2007). ასევე დადგინდა, რომ ის ხელს უწყობს ახალგაზრდებში სამოქალაქო ჩართულობას (ზაფი და ლერნერი, 2010). იმიჯის ეს ცვლილება ძალიან მნიშვნელოვანია

როგორც ახალგაზრდებისთვის, ასევე საზოგადოების ზრდასრულებისთვის.

ახალგაზრდების პოზიტიური განვითარების პროგრამებში ჩართული ახალგაზრდების დანახვის ერთ-ერთი პოპულარული გზაა იმის ხაზგასმა, თუ როგორ უნდა გავზარდოთ ე.წ. „Five Cs“ პრინციპი (ლერნერი და სხვ. 2005): (1) კომპეტენცია, (2) თავდაჯერებულობა, (3) კავშირი, (4) ხასიათი და (5) მზრუნველობა/თანაგრძნობა. თითოეული ეს კომპეტენცია, ცალ-ცალკე და ერთმანეთთან კომბინაციაში, მიზნად ისახავს ახალგაზრდების უნარების გაძლიერებას, რათა მათ მოზარდობის პერიოდში სოციალური ორიენტირებით გაიარონ გზა.

ამ სფეროს ახალგაზრდობის განვითარების ზოგიერთი მკვლევარი ამტკიცებს, რომ ეს ხუთი პრინციპი თანაბარი მნიშვნელობის არ არის ან თანაბრად არ არის წარმოდგენილი ახალგაზრდობის პოზიტიური განვითარების პროგრამებში, განსაკუთრებით ქალაქების ცენტრში განლაგებულ პროგრამებში (ლერნერი, ალბერტსი, იელიჩიჩი და სმიტი, 2006). მიუხედავად ამისა, Five Cs-დან თითოეულს შეიძლება ჰქონდეს სხვადასხვა გამოვლინება, კონტექსტუალური ფაქტორებიდან გამომდინარე. მაგალითად, ახალგაზრდობის განვითარების შედეგების კონცეპტუალიზაცია და გამოვლინება განსხვავდება ეთნიკური და რასობრივი ჯგუფების მიხედვით, კულტურისა და გეოგრაფიული ფაქტორების გავლენის გამო (შეკი & მა, 2010).

კვლევისა და მეცნიერული კვლევების შედეგად მნიშვნელოვანი ყურადღება ხუთ ძირითად ელემენტს მიექცა: (1) შემეცნება, (2) ემოციური, (3) ფიზიკური, (4) მორალური და (5) სულიერი. ეს არის Five Cs-ს ალტერნატიული მიდგომა ფოტოხმის პროექტებში გამოსაყენებლად. თითოეული ამ ძირითადი ელემენტის შესახებ მრავალი სამეცნიერო სტატია და წიგნი დაიწერა და მათი სიღრმისეული განხილვა აშკარად სცილდება ამ თავის ფარგლებს. მიუხედავად ამისა, თითოეული ეს ძირითადი ელემენტი განხილული იქნება ფოტოხმის და პოტენციური შედეგების გამოყენებით.

ძირითადი ელემენტები ერთმანეთისგან იზოლირებულად არ არსებობს, თუმცა ახალგაზრდების განვითარების პროგრამებში

ხშირად გვხვდება კონკრეტულ ძირითად ელემენტებზე აქცენტი. [ალენი, ალაიმო, ელამი და პერი \(2008\)](#) ამას ილუსტრირებენ ახალგაზრდების განვითარებაზე ორიენტირებული საზოგადოებრივი მეზაღეობის პროგრამაში: „შედეგები მიუთითებს, რომ ბაღის პროგრამები შესაძლებლობებს იძლეოდა კონსტრუქციული აქტივობებისთვის, საზოგადოებაში შეტანის წვლილისთვის, ურთიერთობებისა და ინტერპერსონალური უნარების განვითარებისთვის, არაფორმალური სოციალური კონტროლისთვის, კოგნიტური და ქცევითი კომპეტენციის შესწავლისა და კვების გაუმჯობესებისთვის.“ სათემო ბაღებმა ხელი შეუწევს ჩართული ახალგაზრდების განვითარების აქტივებს, ამავდროულად გააუმჯობესეს მათი წვდომა ჯანსაღ საკვებზე და მისი მოხმარება“ (გვ. 418). სათემო ბაღში არცერთ კონკრეტულ აქტივობას არ შეუძლია გავლენა მოახდინოს ერთ ძირითად ელემენტზე. განხილვის მიზნებისთვის, თითოეული ძირითადი ელემენტი განიხილება, როგორც ცალკეული ერთეული და თანაბარი მნიშვნელობის მქონე.

ახალგაზრდების შემეცნებას მნიშვნელოვანი ყურადღება ექცევა, განსაკუთრებით განათლების სფეროს პრაქტიკოსების მხრიდან. 25 წელზე მეტი ხნის წინ, კარნეგის მოზარდთა განვითარების საბჭომ (1989) 15 წლიანი ინტელექტუალური რეფლექსია ახალგაზრდებისთვის საზოგადოების ეფექტურ წევრებად ჩამოყალიბების მთავარ მახასიათებლად მიიჩნია. ახალგაზრდობის განვითარების სფეროში მოღვაწე ბევრი შეიძლება ამტკიცებდეს კიდევ, რომ ეს ახალგაზრდობის განვითარების მთავარი მიზანია, განსაკუთრებით იმ მარგინალიზებული ახალგაზრდების შემთხვევაში, რომლებსაც მაღალი ალბათობა აქვთ, რომ ფორმალურ საგანმანათლებლო გარემოში წარმატებას ვერ მიაღწიონ. ნეგატიური საგანმანათლებლო დაწესებულებების დამატება ან თუნდაც ჩანაცვლება შეიძლება იყოს ახალგაზრდობის განვითარების აშკარა ან იმპლიციტური მიზანი ([დული და შრეკჰაისე, 2013](#)).

აუცილებელია შევჩერდეთ და აღვნიშნოთ, რომ შემეცნება არ უნდა იყოს ვიწროდ განსაზღვრული და საჭიროებს გაფართოებას [გარდნერის \(1983\)](#) მრავალმხრივი ინტელექტის (სხეულის

კინესთეტიკური, ინტერპერსონალური, ინტრაპერსონალური, მუსიკალური და სივრცითი) გათვალისწინებით. მაგალითად, სოციალური შემეცნება (როგორ ვშიფრავთ, ვამუშავებთ და ვიყენებთ სხვების შესახებ ინფორმაციას), ერთ-ერთი განზომილებაა, რომელიც ხშირად ასოცირდება ახალგაზრდების განვითარების პროგრამებთან, რადგან ის ეხება მათი ცხოვრების მრავალ სფეროს და ასევე იმ როლს, რომელსაც ის ასრულებს ახალგაზრდებისთვის გარემოში, განსაკუთრებით კი უფროსებთან ურთიერთობაში, სოციალურ ნავიგაციაში დახმარების გაწევაში. კოგნიციის კავშირი თვითრეგულირებასთან არის ერთ-ერთი განზომილება იმისა, თუ როგორ შეუძლია ამ ძირითად ელემენტს გავლენა მოახდინოს ახალგაზრდების ქცევაზე და აკადემიურ მოსწრებაზე, მათ შორის სწავლის მოტივაციასა და მოსწრებაზე (ბერდი, სკოტი, დირინგი და ჰამილი, 2009).

როდესაც მიღებული სწავლა პრაქტიკულია და სწავლის აქტი აქტიური, ეს ხელს უწყობს მის სხვა სიტუაციებში გადატანას და შესაძლოა, სახალისოდ კი იყოს, რაც ფოტოხმას ახალგაზრდებში კოგნიტური განვითარების გასაძლიერებლად ხელსაყრელ ინსტრუმენტად აქცევს. ფოტოხმის ტექნიკური მხარე, როგორც ეს მე-5 თავშია განხილული, შესაძლებლობებს ქმნის ახალი ტექნოლოგიების (ვალაიტისი, 2005) შესასწავლად და შესაძლოა, ისეთი ტექნოლოგიების დაუფლებისთვის, რომელთა გამოყენების შესაძლებლობა ახალგაზრდებს შესაძლოა არ ჰქონდეთ, მაგალითად, ინტერნეტ საიტების შემუშავება მათი ფოტოების საჩვენებლად. ბერსის (2012) წიგნი „ციფრული გამოცდილების დიზაინი ახალგაზრდების პოზიტიური განვითარებისთვის: სათამაშო ადგილიდან სათამაშო მოედნამდე“ ასახავს ციფრული ლანდშაფტის პოტენციალს ბავშვებისა და ახალგაზრდების განვითარების გასაძლიერებლად და ამ პროცესში მისი სახალისოდ და საინტერესოდ გახდომისთვის, ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის მსგავსად.

ემოციურ ძირითად ელემენტებთან დაკავშირებული მიზნები წარმოადგენს ახალგაზრდობის განვითარების მრავალმხრივ განზომილებას და შეიძლება წარმოდგენილი იყოს ცხრა კატეგორიისგან შემდგარი სახით: (1) სხვების მიმართ თანაგრძნობის გამოხატვა, (2) შესაბამისი ემოციების გამოვლენა, (3) ბრაზის კონტროლი, (4) გრძნობების ამოცნობა და იარღიყების მიმაგრება, (5) მოტივაცია, (6) საკუთარ თავში და სხვებში იმედის შთაგონება, (7) კმაყოფილების გადადება, (8) თვითშეფასების ჩამოყალიბება და (9) იმედგაცრუების ატანა. ემოციური ძირითადი ელემენტი და მისი სხვადასხვა გამოვლინება მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ახალგაზრდობისთვის ყოველდღიური გამოწვევების დაძლევაში, როგორც მათი უშუალო საზოგადოების შიგნით, ასევე მის გარეთ, რაც მათ პრობლემების გადაჭრისას უფრო თავდაჯერებულს ხდის. მკითხველს შეუძლია დაინახოს მჭიდრო კავშირი სოციალურ შემეცნებასა და ემოციებს შორის.

გასაკვირი არ არის, რომ ფიზიკური ძირითადი ელემენტი მჭიდრო კავშირშია ახალგაზრდობასთან. ახალგაზრდობის განვითარების პროგრამებს ესმით ახალგაზრდობისთვის ოპტიმალური ფიზიკური ჯანმრთელობის მიღწევისა და ახალგაზრდული ენერგიის გამოყენების მნიშვნელობა და ის მნიშვნელობა, რომელსაც ისინი ანიჭებენ მათ ფიზიკურ გარეგნობას (კოკლი, 2011; ფრეიზერ-თომასი, კოტი და დიკინი, 2005). ხარისხიან და უსაფრთხო საზოგადოებრივ დაწესებულებებზე წვდომა დიდ მნიშვნელობას იძენს ქალაქელი ახალგაზრდობის ცხოვრებაში (რიესი, იანი და ვურჰისი, 2011). თუ ეს დაწესებულებები მიუწვდომელია, ცუდად მოვლილი ან სახიფათო, ფიზიკური ვარჯიშის, განსაკუთრებით ჯგუფური ვარჯიშის შესაძლებლობები მნიშვნელოვნად შეზღუდულია (დელგადო, 2013). ახალგაზრდობის ლიდერული პოტენციალის რეალიზება შეუძლებელია, თუ ისინი ცუდად იკვებებიან ან ისეთ გარემოში ცხოვრობენ, რომელიც ვარჯიშს ხელს უშლის (იოშიდა, კრეიპო და სამუელსი, 2011).

ასევე მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ სპორტულ აქტივობებში მონაწილეობისას, მაგალითად, ხასიათის განვითარებაში, დიდი წვლილი შეიძლება შევიტანოთ (პაუერი, შეჰანი, მაკკარტი და

კარნეველი, 2010). ფიზიკური ჯანმრთელობის მიღწევასთან დაკავშირებული აქტივობები განვითარდა და უფრო ფართო პერსპექტივა მოიცვა, რათა ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული სხვა განზომილებებიც მოიცვას; აქედან გამომდინარე, ჯანმრთელობის ხელშეწყობის გაჩენა მოხდა (დელგადო და ჟოუ, 2008; დაკეტი, კაგანი და სიქსმიტი, 2010). ფოტოხმა, როგორც ეს ამ წიგნის წინა ნაწილებში იყო განხილული, ნამდვილად პოპულარული გახდა ჯანმრთელობის ხელშეწყობის სფეროში, რასაც ადასტურებს ჯანმრთელობასთან და მის სხვადასხვა გამოვლინებასთან დაკავშირებული უამრავი მაგალითი.

მკითხველმა შეიძლება ხმამაღლა გაიფიქროს, თუ რატომ არის მორალი და სულიერება ჩართული ახალგაზრდობის განვითარებასა და ფოტოხმის შესახებ ნებისმიერ განხილვაში, განსაკუთრებით იმის გათვალისწინებით, რომ ეს ორი ძირითადი ელემენტი საზოგადოებაში უაღრესად მგრძნობიარე თემებია. თუმცა, ეს ორი ძირითადი ელემენტი ახალგაზრდების განვითარებაში მნიშვნელოვან როლს თამაშობდა და პროგრამებმა დიდი კრეატიულობა გამოავლინეს მათი ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტისთვის შესაბამისობაში მოყვანის კუთხით, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც თანასწორობისა და სოციალური სამართლიანობის საკითხები ასეთ ცენტრალურ როლს თამაშობს ფოტოხმის პროექტის გამოყენების მიზეზების ჩამოყალიბებაში. მაგალითად, მორალის თემამ შეიძლება ფართო სპექტრის რეაქციები გამოიწვიოს როგორც ზრდასრულებში, ასევე ახალგაზრდებში. ეს ძირითადი ელემენტი ხშირად ასოცირდება „კარგთან“ და „ბოროტთან“.

ეს ასოციაცია ახალგაზრდებისა და ზრდასრულების მხრიდან საწყის ნეგატიურ რეაქციაზე რეაგირებას ართულებს. თუ მას სხვა, ახალგაზრდებისთვის უფრო გასაგები ფორმებით გადავაქცევთ, მაშინ მორალურ ელემენტს შეუძლია მნიშვნელოვანი როლი ითამაშოს ახალგაზრდების განვითარების პროგრამებში. გოფმანი (1963) ეხება საერთო პრობლემის მქონე ადამიანებს შორის წარმოქმნილ კავშირს და მისგან გამოწვეულ სტიგმას: „პირებს, რომლებსაც აქვთ კონკრეტული სტიგმა, აქვთ მსგავსი სასწავლო გამოცდილება საკუთარ მდგომარეობასთან დაკავშირებით და

მსგავსი ცვლილებები საკუთარი თავის აღქმაში - მსგავსი „მორალური კარიერა“, რომელიც არის როგორც მიზეზი, ასევე შედეგი პიროვნული ადაპტაციების მსგავსი თანმიმდევრობისადმი ერთგულებისა“ (გვ. 32).

„ქცევის კოდექსის“ კონცეფცია ასევე ხელს უწყობს ამ ძირითადი ელემენტის გაცოცხლებას: „ის ეხება კონკრეტული ქცევების შესაბამისობას სხვა ადამიანებთან მიმართებაში და პასუხისმგებლობას, რომელსაც ადამიანი იღებს თავის ქმედებებზე“ (დრეიფუსი, 1972, გვ. 68). თავის მხრივ, ტრევისი და ლიჩი (2014) აფართოებენ მორალურ ძირითად ელემენტს და მოიცავს საზოგადოებასაც: „ახალგაზრდა ადამიანის საზოგადოების განცდა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მისი პოტენციალის გამო, გააძლიეროს მისი მორალური იდენტობისა და ოსტატობის განცდასთან დაკავშირებული გამაძლიერებელი ან სარისკო გზები“ (გვ. 18). სამართლიანობისა და პატივისცემის საკითხები განსაკუთრებით სასარგებლო გზებია მორალისთვის, რათა ისინი ქალაქელ ახალგაზრდებთან დისკუსიებსა და აქტივობებში შევიდნენ.

სულიერებას და ზოგიერთ პროგრამაში რელიგიას ადგილი უჭირავს ახალგაზრდობის განვითარების პროგრამებში (ლერნერი, როზერი და ფელპსი, 2008). ტირიმ და კუინმა (2010) აღმოაჩინეს, რომ რელიგია/სულიერება ხელს უწყობს ავთენტურობას, რაც ერთ-ერთი მთავარი ელემენტია, რომელიც დაკავშირებულია ცხოვრების მიზანთან ან საკუთარი თავისა და მის მიღმა არსებული სამყაროს მნიშვნელობასთან. მატონი და დომინგო (2006) ყურადღებას ამახვილებენ ახალგაზრდების პოზიტიურ განვითარებაზე, რელიგიურ კრებებსა და რწმენაზე დაფუძნებულ ძალისხმევაზე. ისინი უზარმაზარ პოტენციალს ხედავენ რწმენაზე დაფუძნებული კონტექსტის გამოყენებაში ახალგაზრდების მოხალისეობის გაზრდისა და ახალგაზრდებში სხვების მომსახურებასთან დაკავშირებული ფართო სპექტრის კომპეტენციების ჩასანერგად.

სოციალური ბირთვის ელემენტი მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს იმაზე, თუ როგორ განსაზღვრავენ ახალგაზრდები სოციალურ და ინტერპერსონალურ მიზნებს თავიანთ ცხოვრებაში.

ახალგაზრდებისთვის უაღრესად მნიშვნელოვანია სხვადასხვა ჯგუფთან, მათ შორის ზრდასრულებთან სოციალური ურთიერთობების შენარჩუნების უნარი ცხოვრების იმ პერიოდში, როდესაც თანატოლებთან ურთიერთობა ასე მნიშვნელოვანია ასაკობრივ ჯგუფებს შორის მომავალი ურთიერთობების ჩამოყალიბებისთვის. ხასიათის ისეთი ატრიბუტები, როგორიცაა თანაგრძნობა, თვითდისციპლინა, სოციალური ნიშნების წაკითხვა, იუმორის გრძნობა და მრავალი სხვა, ასახავს სოციალურ ელემენტსა და დანარჩენ ოთხ ძირითად ელემენტს შორის ურთიერთკავშირს.

ძირითადი ელემენტები, ანუ Five Cs, ისე უნდა იყოს კონცეპტუალიზებული, რომ ისინი ქალაქელი ახალგაზრდებისა და მათი რეალობისთვის შესაბამისი იყოს. ახალგაზრდების განვითარების ქალაქელი ახალგაზრდების გამოცდილებასთან შესაბამისობაში მოყვანის აუცილებლობამ Five Cs-ს მოდიფიკაციისა და გაფართოების მცდელობები გამოიწვია. მაგალითად, [ტრევისი და ლიჩი \(2014\)](#) აღიარებენ სოციოლოგიური კონტექსტის მნიშვნელობას აფროამერიკელი ახალგაზრდების განვითარების საჭიროებების დაკმაყოფილებისას:

Five Cs-ს მიდგომას ნამდვილად აქვს პოტენციალი, ებრძოლოს ამ პრობლემებს. ამავდროულად, უნდა ვადიაროთ, რომ Five Cs ისეთ ეკოლოგიურ კონტექსტში ვლინდება, რამაც შესაძლოა აფროამერიკელი ახალგაზრდების განვითარების ამ პოტენციალის ოპტიმალურ გამოვლინებას შეუშალოს ხელი. სტრუქტურული და სოციალური რეალობები ზღუდავს Five Cs-ს მისი ამჟამინდელი კონცეპტუალური ფორმით, შემოგვთავაზოს ჩარჩო, რომელიც (1) მოიცავს ინდივიდუალურ და კულტურულ ძლიერ მხარეებს და (2) უზრუნველყოფს საკმარისად სპეციფიკურ გზებს აფროამერიკელი ახალგაზრდებისა და თემების განვითარების საჭიროებების და შესაძლებლობების გასაგებად. (გვ. 3–4)

შედეგად, ტრევისი და ლიჩი მოუწოდებენ „ახალგაზრდების გაძლიერებაზე დაფუძნებული პოზიტიური განვითარებისკენ“, რათა საზოგადოებრივი საკითხები უფრო თვალსაჩინოდ წარმოჩნდეს.

რიგმა სხვა მეცნიერებმა გამოთქვეს შეშფოთება იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორ მოქმედებს ახალგაზრდობის პოზიტიური განვითარება სოციალური ეკოლოგიისა და ჩაგვრის საკითხების ზოგად თავიდან აცილებაზე, რაც განსაკუთრებით აქტუალურია ქალაქელი ფერადკანიანი ახალგაზრდებისა და მათი

ოჯახებისთვის. მაგალითად, [ვაშინგტონი და ჯონსონი \(2012\)](#) ამტკიცებენ, რომ ახალგაზრდობის პოზიტიური განვითარების შესახებ ლიტერატურა იშვიათად ეხება აფროამერიკელი ახალგაზრდების ეკოლოგიურ ფაქტორებსა და შემფოთებას და რომ Five „Cs“-ს ფარგლები ძალიან ვიწროა. ახალგაზრდების პოზიტიური განვითარების მომხრეებმა შეიძლება ამტკიცონ, რომ ეს თემები სხვადასხვა კომპეტენციის ფარგლებში შედის. მიუხედავად ამისა, მათი გამოუყოფლობა კითხვის ნიშნის ქვეშ აყენებს მათ პროგრამირებაში არსებულ მნიშვნელოვან ადგილს.

შეიძლება დავინახოთ, თუ როგორ შეიძლება ახალგაზრდების განვითარების/ახალგაზრდების მიერ მართული სფერო გახდეს ფოტოხმის მიმზიდველი სახლი, როგორც ხელოვნებაზე დაფუძნებული ვიზუალური ეთნოგრაფიული მეთოდი, რომლის გამოყენებაც შესაძლებელია ახალგაზრდების კომპეტენციების, ცოდნისა და ცნობიერების გასაძლიერებლად და პოზიტიური სოციალური ცვლილებების შესაქმნელად ჩაგვრის შედეგებისა და წყაროების გამოსასწორებლად. ფოტოხმა და ქალაქელი ახალგაზრდობა, ისევე როგორც ნებისმიერი სხვა „ინსტრუმენტი“, მხოლოდ იმდენად კარგია, რამდენადაც ადამიანი იყენებს ამ ინსტრუმენტს. როდესაც ეს ინსტრუმენტი კომპეტენტურ ახალგაზრდებს ეძლევათ, რომლებსაც მკაფიო დღის წესრიგი აქვთ, მიაღწიონ პოზიტიურ ცვლილებებს მათ ცხოვრებაში, თემებსა და საზოგადოებაში, მაშინ ამ ინსტრუმენტის მოქმედებიდან მხოლოდ „კარგი“ შეიძლება გამოვიდეს.

თავის მხრივ, ძირითადი ელემენტების განხილვა შესაძლებელია სხვადასხვა სოციალური დომენებისა ან სფეროების მეშვეობით. ახალგაზრდების განვითარებაზე აზროვნებაში ოთხი სფერო დომინირებდა: (1) ოჯახი, (2) თანატოლები, (3) სკოლა და (4) საზოგადოება. თითოეული ეს სოციალური სფერო ახალგაზრდობის ცხოვრებაში გავლენიან სფეროს წარმოადგენს, ზოგიერთი სფერო კი ყოველდღიურ ცხოვრებაში მეტ-ნაკლებად მნიშვნელოვან როლს ასრულებს. მაგალითად, კოგნიტურმა ძირითადმა ელემენტებმა შეიძლება უფრო დიდი მნიშვნელობა მოიპოვოს სკოლასა და საზოგადოებაში, ხოლო ემოციურმა ძირითადმა ელემენტმა შეიძლება მნიშვნელობა მოიპოვოს ოჯახში

და თანატოლებში. სკოლები და თემები ასევე შეიძლება იყოს ადგილები, სადაც ჯანმრთელობის ხელშეწყობა შეიძლება განხორციელდეს (დაკეტი და სხვ., 2010). როგორც ფოტოხმისა და ახალგაზრდობის მიმოხილვამ აჩვენა, ეს სოციალური სფეროები ფოტოხმის გამოყენებისთვის ხელსაყრელია, ზოგიერთი სფერო, როგორიცაა სკოლები, უფრო რთულია, ვიდრე სხვები, როგორიცაა ოჯახი, თანატოლები და საზოგადოება. ეს არ ნიშნავს, რომ სკოლის გარემოს უნდა მოვერიდოთ, თუმცა მკვლევარებისთვის ცნობილს ხდის, რომ მათში წარმატებით ნავიგაციისთვის დამატებითი დრო და პოლიტიკური გამჭრიახობა იქნება საჭირო. ეს ასევე უფროსებს აძლევს იმის დაფასებას, თუ რით უნდა დაკმაყოფილდნენ ახალგაზრდები ამ დაწესებულებებში ყოველდღიური ცხოვრებისეული გამოცდილების მიღებისას.

ურბანული ახალგაზრდობის კვლევა და ფოტოხმა

მიზანშეწონილია, ეს ნაწილი დავიწყოთ ახალგაზრდობის კვლევის მაგალითით, რომელიც განასხვავებს ახალგაზრდებს, როგორც თანამშრომლებსა და ახალგაზრდებს, როგორც ლიდერებს, და ქმნის ფონს ახალგაზრდების მიერ ფოტოხმის გამოყენებას. კელეტი (2010) მნიშვნელოვან განსხვავებას ავლენს ბავშვების/ახალგაზრდების მიერ უფროსებთან ერთად კვლევის ჩატარებასა და კვლევის თავად დაწყებასა და ჩატარებას შორის, რაც ასახავს ფუნდამენტურ განსხვავებას ახალგაზრდების დადებით განვითარებასა და ახალგაზრდების მიერ წარმართულ განვითარებას შორის:

ბავშვების, როგორც მკვლევარების, კონცეფციამ სანდოობა მოიპოვა საზოგადოებაში მათი სტატუსის შესახებ პერსპექტივების შეცვლის, მომხმარებელთა როლის აღიარებისა და ბავშვთა უფლებებისადმი გაზრდილი ყურადღების საპასუხოდ. მიუხედავად იმისა, რომ ამან გამოიწვია ბავშვების, როგორც მონაწილეების და თანამკვლევარების, უფრო მეტი ჩართულობა, ბავშვების მიერ ჩატარებული კვლევები — კვლევები, რომლებსაც ისინი თავად ქმნიან, ახორციელებენ და ავრცელებენ ზრდასრულთა მხარდაჭერით და არა ზრდასრულთა მენეჯმენტით — კვლავ შედარებით იშვიათია. ბავშვების მიერ საკუთარი კვლევის შემუშავება და ხელმძღვანელობა პროტაგონისტების ახალ

საზღვრებს ხსნის. ბავშვები ბავშვობის სუბკულტურის ნაწილი არიან, რაც მათ უნიკალურ „შინაგან“ პერსპექტივას აძლევს, რაც კრიტიკულად მნიშვნელოვანია მათი სამყაროს გაგებისთვის. ბავშვიდან ბავშვზე ჩატარებული კვლევა ზრდასრულიდან ბავშვზე ჩატარებული კვლევისგან განსხვავებულ მონაცემებს წარმოქმნის, რადგან ბავშვები სხვადასხვა თვალთა აკვირდებიან, განსხვავებულ კითხვებს სვამენ და ფუნდამენტურად განსხვავებული გზებით ურთიერთობენ. (გვ. 195)

კვლევის მიერ ახალგაზრდებს, როგორც მონაწილეებსა და ახალგაზრდებს შორის განსხვავება ასახავს ძირითადი ღირებულებების, წინაპირობებისა და ვარაუდების, ასევე კვლევის პოტენციური შედეგების ურთიერთქმედებას. ცხადია, გარემო, რომელშიც კვლევა მიმდინარეობს, უდიდეს გავლენას ახდენს იმაზე, შეუძლიათ თუ არა ხელისუფლების წარმომადგენლებს აიტანონ კვლევითი პროექტი, რომელშიც ახალგაზრდები ლიდერის როლს ასრულებენ. გაითვალისწინეთ, რომ ჩემი პოზიციაა, რომ მირჩევნია, ახალგაზრდები ხელმძღვანელობდნენ, საჭიროების შემთხვევაში კი უფროსები დაეხმარებოდნენ. თუ საქმე იმაში იქნებოდა, რომ კვლევის ჩატარება ახალგაზრდებთან, როგორც ლიდერებთან არ იქნებოდა შესაძლებელი, მაგრამ იქნებოდა შესაძლებელი ახალგაზრდა მონაწილეებთან ერთად, მე მაინც განვახორციელებდი პროექტს.

ახალგაზრდების მიერ კვლევის ინიცირება და/ან მასში მონაწილეობა, მათ შორის ფოტოხმის პროექტების გამოყენება კვლევის საშუალების სახით, სიახლეს არ წარმოადგენს. ახალგაზრდების, როგორც მკვლევრების, პოპულარობა სამეცნიერო კვლევის, როგორც საგნის, გავრცელებაში აისახება. [ტომსონის \(2008b\)](#) რედაქტირებული წიგნი „ვიზუალური კვლევის ჩატარება ბავშვებთან და ახალგაზრდებთან“ წარმოადგენს მაგალითს იმისა, თუ როგორ იპყრობს ახალგაზრდული კვლევა, ამ შემთხვევაში ვიზუალურად ორიენტირებული კვლევა, მეცნიერების ყურადღებას.

თუმცა, მნიშვნელოვანია დრო დავუთმოთ ახალგაზრდა მკვლევარების კონტექსტუალიზაციას ან ისტორიულ პერსპექტივაში დასაბუთებას. 1970-იანი წლები გარდამტეხ მომენტს წარმოადგენს ახალგაზრდების მიერ მკვლევრის როლის შესრულების კუთხით ([დელგადო და სტეიპლსი, 2007](#)). 1980-იან წლებში ახალგაზრდა მკვლევრების შესახებ აზროვნებაში დრამატული ცვლილება მოხდა, რასაც ამ თემაზე სამეცნიერო პუბლიკაციების რაოდენობაც ადასტურებს ([ჰითი და უოკერი, 2012a](#)). კვლევა აღარ ტარდებოდა ახალგაზრდებზე; ამ ათწლეულში ახალგაზრდები კვლევის სუბიექტებიდან აქტიურ მონაწილეებად და გადაწყვეტილების მიმღებ პირებად გადაიქცნენ

(შარპი, 2012).

გააცნობიერეს, რომ ახალგაზრდებს ჰქონდათ ისეთი ხედვები, რომლებიც ზრდიდა იმის ალბათობას, რომ ახალგაზრდების გამოცდილების შესახებ ახალი ხედვების მოძიების მიზნით ჩატარებული კვლევა ისარგებლებდა „ექსპერტების“, ანუ თავად ახალგაზრდების, კვლევითი პროცესის განმავლობაში გადამწყვეტი როლის შესრულებით (დელგადო, 2006; ოზარი, რიტერმანი და ვანისი, 2010). გარდა ამისა, როგორც შუბოცი (2012) აღნიშნავს, ახალგაზრდების მონაწილეობა და ლიდერობა კვლევით პროექტებში არასდროს არ უნდა იქნას აღქმული, როგორც უფროსების მიერ მათთვის გაკეთებული სიკეთე ან როგორც რაღაც „საყვარელი“: „ახალგაზრდების, როგორც თანატოლი მკვლევარების, სოციალურ კვლევაში ჩართულობა, პირველ რიგში, უნდა იყოს დაფუძნებული ხარისხობრივად უკეთესი კვლევის წარმოების მცდელობაზე... ეჭვგარეშეა, რომ ახალგაზრდა თანატოლ მკვლევარებს შეუძლიათ დაგვეხმარონ უკეთესი კვლევითი ინსტრუმენტების შექმნაში და ძნელად მისაღწევი ადამიანების ჯგუფებსა და ინფორმაციაზე წვდომის მოპოვებაში“ (გვ. 107).

უფრო ინფორმირებული კვლევის წარმოების ამ მცდელობამ გააფართოვა პარამეტრები და ჩართო ძალიან პატარა ბავშვებიც. კლარკი (2010) აჩვენებს, რომ ექვს წლამდე ასაკის ბავშვებსაც კი, სირთულეების გარეშე, შეუძლიათ ჩაერთონ კვლევაში. გარდა ამისა, ჩნდება კითხვა, მიზანშეწონილია თუ არა ახალი კატეგორიის შექმნა, რომელიც სპეციალურად მცირეწლოვან ბავშვებზე იქნება ორიენტირებული და შეიძლება თუ არა მათი ასაკის გათვალისწინებით კორექტირების შედეგად მიღებულმა გამოცდილებამ გავლენა მოახდინოს კვლევაში ჩართულ ზრდასრულებზეც:

ერთ-ერთი კითხვა, რომელიც ჩნდება, უნდა არსებობდეს თუ არა მონაწილეობითი კვლევის მეთოდების კატეგორია, რომელიც მხოლოდ მცირეწლოვან ბავშვებთან იქნება გამოყენებული? როგორც ჩანს, არსებობს თაობათაშორისი და პროფესიული/საზოგადოებრივი კომუნიკაციის ახალი შესაძლებლობები, რაც მცირეწლოვან ბავშვებთან მონაწილეობითი, ვიზუალური მეთოდების გამოყენებამ გაამარტივა. თუმცა... ამ მეთოდების ერთ-ერთი კატალიზატორი იყო კვლევითი პროექტები ზრდასრულებთან ერთად, რომლებიც სოფლის მონაწილეობის შეფასების პროგრამებში გამოყენებულ მეთოდებს იყენებდნენ. შესაძლოა, მცირეწლოვან ბავშვებთან

მუშაობისას ამ მეთოდებში განხორციელებული ზოგიერთი ადაპტაცია ახლა უფროსეზზე იქნას გამოყენებული, რათა გარკვეული „ხმები“ უფრო თვალსაჩინო გახდეს. (გვ. 112)

ჰოუ (2008) ვიდეოსთან და მათთვის ხმის მიცემასთან დაკავშირებულ ოთხ მეთოდოლოგიურ საკითხზე საუბრობს, რომლებსაც არ უსმენენ და რომლებიც ფოტოხმაზეც ვრცელდება: (1) ურთიერთობითი (მკვლევარსა და მონაწილეს შორის ავთენტური და სანდო ურთიერთობის მნიშვნელობა), (2) ტექნიკური, (3) შემოქმედებითი და (4) პოზიტიური სოციალური ცვლილებების მიღწევის პოტენციალი. მეთოდოლოგიური განზომილებების თითოეული ეს საკითხი ხაზს უსვამს უნიკალურ გამოწვევებსა და ჯილდოებს, მაგრამ ერთმანეთთან კომბინაციაში ისინი ხაზს უსვამენ მკვლევარების მიერ ამ მეთოდოლოგიურ საკითხებთან დაკავშირებული ახალგაზრდების დაუცველობისადმი მაღალი ყურადღების მნიშვნელობას.

კამერონი და ტერონი (2011) ძლიერ არგუმენტს გამოთქვამენ ახალგაზრდების კვლევაში ჩართვის შესახებ, რაც საბოლოოდ მათი ცხოვრებისთვის შესაბამის პროგრამირებას იწვევს: „მოზარდებთან ჩატარებული ჩვენი კვლევა ხაზს უსვამს ახალგაზრდების ხმის გაჟღერების აუცილებლობას, რათა მათ სრულად გაიგონ და გაუზიარონ ერთმანეთს მათი გამოცდილება... მოზარდებს შეუძლიათ საკუთარი სიტუაციების შესახებ ძლიერი განცხადებების გაკეთება. მათი ნარატივები ძლიერია: ისინი გამჭრიახია; ისინი რეალურია; ისინი ღრმად მიმზიდველია; და, რაც მთავარია, ახალგაზრდებს აქვთ ისტორიები, რომლებსაც შეუძლიათ თეორიასა და პრაქტიკაში დახმარება“ (გვ. 205). კამერონი და ტერონი ემოციურად შემადრწუნებელ არგუმენტს გვთავაზობენ, რომელიც, ერთი შეხედვით, რადიკალურისგან შორს არის და ნებისმიერ ჯგუფს ადვილად შეიძლება მოერგოს. თუმცა, ახალგაზრდებზე გამოყენებისას, ის საკმაოდ რადიკალურია და ბევრ რამეზე მიუთითებს საზოგადოებაში მათ მეორეხარისხოვან სტატუსთან დაკავშირებით.

მაგალითად, აღმოჩნდა, რომ ახალგაზრდების მონაწილეობა საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევაში ახალგაზრდებისთვის სასარგებლოა ძალიან პირადი თვალსაზრისით, მათ შორის სოციალურ-პოლიტიკური უნარების

განვითარების, სკოლისა და თემის შეცვლის მოტივაციისა და სამეზობლოსთან კავშირის განვითარების თვალსაზრისით (ერი და სხვები, 2010; ოზარ და დუგლასი, 2012; რუდკინი და დევისი, 2007). ასევე მნიშვნელოვანია, რომ ფოტობმიდან მიღებული გამოსახულებები მდგრადია ძალაუფლების სტრუქტურებისა და ზრდასრულების მიერ განხორციელებული ტიპური დაკნინების მიმართ (სტრინგ და სხვ., 2004), რაც ქმნის კულტურულ არტეფაქტს, როგორც მარგინალიზაციის წინააღმდეგ ბრძოლის მექანიზმს. ამ კულტურულ არტეფაქტს შეუძლია სხვადასხვა გამოვლინება მიიღოს, როგორც ეს მე-5 თავშია განხილული.

არაერთმა მეცნიერმა შეიმუშავა ტიპოლოგიები, რათა კლასიფიცირდეს ახალგაზრდების მონაწილეობისა და კვლევით პროექტებში გაძლიერების სხვადასხვა დონე. ამ ტიპოლოგიებს სხვადასხვა სახელი აქვთ, მაგრამ ყველა მათგანი ცდილობს დაეხმაროს პრაქტიკოსებს, დაფიქრდნენ გადაწყვეტილების მიღების ხარისხზე, ანუ ძალაუფლებაზე, რომელიც ახალგაზრდებს ექნებათ კვლევის დაგეგმვასა და განხორციელებაში, ასევე იმაზე, თუ რა როლს შეასრულებენ უფროსები. ეს ტიპოლოგიები ზოგადად მერყეობს ახალგაზრდების მინიმალური ან საერთოდ არმქონე ძალაუფლებიდან კონტინუუმის ერთ ბოლოში, ახალგაზრდების უზენაესი ძალაუფლების ჩათვლით, კონტინუუმის მეორე ბოლოში. შემდეგი ორი მაგალითი ასახავს ახალგაზრდების მიერ გადაწყვეტილების მიღებისა და როლების ამ კონცეფციას.

შუბოცმა (2012) ადაპტირება გაუკეთა ჰარტის (1992) რვასაფეხურიან კიბეს ახალგაზრდების მონაწილეობით კვლევაში მონაწილეობის შესახებ, რაც ახალგაზრდების მონაწილეობის სხვადასხვა დონის კატეგორიზაციის სასარგებლო გზას გვთავაზობს ხუთი განსხვავებული გზის იდენტიფიცირებით, რომლითაც მათ შეუძლიათ კვლევაში ჩართვა ძალაუფლებისა და გავლენის სხვადასხვა ხარისხით:

1. *ინფორმირებულობა*. კვლევის შესახებ ინფორმაციის მიღების ეს დონე, როგორც წესი, ასახავს იმას, თუ როგორ აღიქვამს ტრადიციული კვლევა ახალგაზრდებს, როგორც სუბიექტებს.
2. *შეხედულების გამოხატვა*. ამ დონეზე ახალგაზრდებს

რჩევისთვის მიმართავენ, რომელსაც შეიძლება გაითვალისწინონ ან არ გაითვალისწინონ და ამ გადაწყვეტილებას უფროსები იღებენ.

3. გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე გავლენა. აქ ახალგაზრდებს აქტიური როლი აკისრიათ, რაც გავლენას ახდენს გადაწყვეტილებებსა და შედეგებზე, თუმცა საბოლოო გადაწყვეტილების მიმღებები მაინც ზრდასრულები არიან.

4. პარტნიორების შერჩევა. ამ მონაწილეობის დონეზე ახალგაზრდები თანამკვლევრებად ითვლებიან და ისინი ზრდასრულ მკვლევრებთან ერთად იღებენ გადაწყვეტილებებს.

5. მთავარი გადაწყვეტი პირები (ლიდერები). ამ მიდგომის მიხედვით, ახალგაზრდები ერთპიროვნული უფლებამოსილების მქონე პირები არიან და საბოლოო გადაწყვეტილებებს იღებენ, თუმცა რჩევისა და კონსულტაციისთვის შეიძლება უფროსებსაც მიმართონ.

მონაწილეობის ამ „კიბის“ თითოეული საფეხური განსაზღვრავს ახალგაზრდების ძალაუფლების ხარისხს კვლევითი საქმიანობის ჩამოყალიბებასა და წარმართვაში და თითოეული მათგანი განსაზღვრავს ზრდასრულთა ჩართულობის ბუნებასა და მასშტაბს. ახალგაზრდების პოზიტიური განვითარება, როგორც წესი, მე-2 და მე-3 ნაბიჯებს მოიცავს, ხოლო ახალგაზრდების მიერ წარმართული განვითარება შეიძლება იყოს მე-4 ან მე-5 ნაბიჯი. როგორც პოზიტიური, ასევე ახალგაზრდების მიერ წარმართული განვითარება თანხმდება იმაზე, რომ პირველი ნაბიჯი ეწინააღმდეგება მათ ცენტრალურ მისიას. ახალგაზრდების განვითარების პროცესი რადიკალურად განსხვავდება, თუკი ადამიანი ახალგაზრდების პოზიტიურ ან ახალგაზრდების მიერ წარმართულ განვითარებას უჭერს მხარს.

ვონგმა, ზიმერმანმა და პარკერმა (2010), თავის მხრივ, შეიმუშავეს ახალგაზრდების მონაწილეობის ტიპოლოგია, რომელიც აერთიანებს გაძლიერებას და ისიც ხუთი დონისგან შედგება:

1. *ჭურჭელი*. ამ პირველ დონეზე, ზრდასრულები უზრუნველყოფენ ხელმძღვანელობას, მენტორობას ან განათლებას, რადგან ახალგაზრდები აღიქმებიან, როგორც „ცარიელი ჭურჭელი“, რომელიც უნდა შეივსოს.
2. *სიმბოლური*. ეს დონე სიმბოლურია, სადაც ზრდასრულები განსაზღვრავენ კვლევის ყველა ძირითად ასპექტს.
3. *პლურალისტური*. ამ დონეზე კვლევის ყველა ასპექტში ახალგაზრდები და ზრდასრულები თანათანამშრომლებისა და თანაბარი პარტნიორების როლს ასრულებენ.
4. *დამოუკიდებელი*. ახალგაზრდები ახლა მარტო დარჩნენ, უფროსების ჩარევის გარეშე.
5. *ავტონომიური*. ამ საბოლოო დონეზე ახალგაზრდები ქმნიან საკუთარ სივრცეებს, თუმცა ზრდასრულთა ჩართულობის პოტენციალი მაინც არსებობს.

ამ ტიპოლოგიას შუბუცის ტიპოლოგიასთან ბევრი მსგავსება აქვს. მკითხველს შეიძლება ჰქონდეს საკუთარი ტიპოლოგია, რომელიც დაეხმარება იმის გაგებაში, თუ როგორ შეიძლება ახალგაზრდების მონაწილეობა კვლევაში ადგილობრივი გარემოებებისა და მიზნების გათვალისწინებით.

ახალგაზრდების კვლევაში მონაწილეობის ერთ-ერთი დადებითი შედეგი იყო ცვლილებები, რამაც ახალი მეთოდების დანერგვის მცდელობა გამოიწვია. ახალგაზრდებთან კვლევითი მეთოდების, როგორიცაა ფოტოხმა და სხვა თვისებრივი ხელოვნებაზე დაფუძნებული მიდგომები, გამოყენების მოტივაცია არის ცოდნის მიღების სურვილი, რომელიც ადრე ან უგულებელყოფილი იყო, ან ძალიან რთული იყო ტრადიციული მეთოდებით მოპოვება ([ჰითი და უოკერი, 2012b](#)): აუცილებლობა ახალგაზრდობის კვლევაში გამოგონების დედაა!

უპირატესობები და გამოწვევები

ნებისმიერი სოციალური ჩარევა ან პარადიგმა თანდაყოლილ სარგებელსა და გამოწვევებს მოაქვს და ახალგაზრდული ფოტოგოისი გამონაკლისი არ არის. მე და სხვები ვიტყვით, რომ სარგებელი გაცილებით აღემატება გამოწვევებსა თუ შეზღუდვებს. ამ სარგებლისა და გამოწვევების იდენტიფიცირება ხელს უწყობს პირველის პოტენციალის მაქსიმიზაციას და შესაძლოა, მეორის შედეგების მინიმუმამდე დაყვანას მკვლევარებისა და პრაქტიკოსებისთვის. ახალგაზრდები უფროსებისგან განსხვავებულ კითხვებს სვამენ და ეს საზოგადოებაში მათ პოზიციაზეა დამოკიდებული. მათი პრიორიტეტებიც განსხვავდება უფროსებისგან (კელეტი, 2005).

შუბოცი (2012) წამოჭრის კრიტიკულ პრობლემას, რომლის წინაშეც დგანან ის მკვლევარები, რომლებიც გვთავაზობენ როლების შეცვლას, რათა ახალგაზრდები კვლევის პროცესში თანატოლებად ჩაერთონ: „ახალგაზრდების თანატოლ მკვლევარებად ჩართვა მეთოდოლოგიურად და ეპისტემოლოგიურად გამოწვევას წარმოადგენს ჩვენთვის. ეს ეჭვქვეშ აყენებს ჩვენს შეხედულებებს იმის შესახებ, თუ როგორ ვქმნით ცოდნას, რამდენად ვენდობით მიღებულ და გამოცდილ მეთოდოლოგიებს და ჩვენს მზაობას, შევიმუშაოთ და გამოვიყენოთ მონაცემთა შეგროვების ახალი, ინოვაციური მეთოდები“ (გვ. 101). არსებითად, როლების ცვლილება გაცილებით მეტია, ვიდრე უბრალოდ თეორიული ან აბსტრაქტული პოზიცია; ის წარმოადგენს ძალაუფლებისა და გადაწყვეტილების მიღების დრამატულ ცვლილებას.

გარდა ამისა, ახალგაზრდების განვითარების ძალისა და ფოტოხმის გაერთიანების სარგებელი გაცილებით მეტია, ვიდრე უშუალო სარგებელი და გრძელვადიანი შედეგები მოჰყვება იმას, თუ როგორ უვითარდებათ ახალგაზრდა მონაწილეებს კუთვნილების გრძნობა და შესაძლებლობები: „ახალგაზრდული ფოტოგრაფიის პროგრამები ძლიერ მხარეებზე დაფუძნებულ მიდგომას იყენებს, რაც მონაწილეებს აძლევს შესაძლებლობას, გააძლიერონ საკუთარი ინდივიდუალური და საზოგადოებრივი

აქტივები, გახდნენ აქტივისტები და აქტიური წვლილი შეიტანონ თავიანთ სოციალურ სამყაროში, თავისუფლად და ინოვაციურად შეისწავლონ და ვალიდურობა გამოიმუშაონ, განავითარონ უფრო ძლიერი მომავლის ორიენტაცია, ერთიანობის, ეფექტურობისა და მნიშვნელობის განცდა“ (კია-კიტინგი, 2009, გვ. 386). ახალგაზრდებში დღეს ჩადებული რესურსები მომავალში მნიშვნელოვან სარგებელს მოუტანს მათ ოჯახებს, თემს და საზოგადოებას. კაპიტალის პერსპექტივიდან გამომდინარე, ფოტოხმა და ახალგაზრდობა ადამიანურ, სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ კაპიტალურ მოგებად იქცევა.

ხელოვნებაზე დაფუძნებული ვიზუალური ეთნოგრაფია ახალგაზრდების კომპეტენციების გაუმჯობესების აქამდე გამოუყენებელ სფეროებს ხსნის. უაითი და სხვები (2012) მნიშვნელოვან ანალოგიას ავლენენ ახალგაზრდების მიერ წარმართულ კვლევასა და დრამას შორის, რომელიც ხელოვნებაზე დაფუძნებული ძალიან პოპულარული აქტივობაა: „კვლევაში მონაწილე ახალგაზრდების მიერ შესრულებული როლები სპექტაკლში მსახიობების როლების მსგავსია... წარმატება კვლევასა და შეფასებაში, ისევე როგორც სცენაზე, განმეორებითი რეპეტიციების, მრავალჯერადი წარმოდგენებისა და გულთბილი აუდიტორიის შედეგია. ახალგაზრდების ხელმძღვანელობით ჩატარებულ კვლევაში განზრახ ტრენინგი, ლიდერის მკაფიოდ განსაზღვრული როლები და მართვადი ვადები უნდა იყოს ხელშეწყობილი, მიღებული და დადგენილი ახალგაზრდების დატვირთული ცხოვრების გათვალისწინებით.“

მაგალითად, ვექსლერმა, გურიუმმა, გრიფინმა და დიფულვიომ (2013) გამოიყენეს ციფრული მოთხრობა, რომელიც მოიცავდა ვიდეოს, ფოტოებს, მუსიკასა და ხმას ჩრდილო-დასავლეთ ალიასკელ ახალგაზრდებში, რათა შეექმნათ „იმედის ნაკრებები“, როგორც თვითმკვლელობის პრევენციის მიზნით ახალგაზრდების პოზიტიური განვითარების პროგრამის ცენტრალური ნაწილი. ფოტოხმის გამოყენებითი ძალისხმევის აბსოლუტური უმრავლესობა, პირდაპირ თუ ირიბად, ახალგაზრდობის განვითარების ფონდს ეფუძნება. ახალგაზრდობის განვითარებამ, ხელოვნებაზე დაფუძნებული მოძრაობის მსგავსად, განიცადა

მკვეთრი გაფართოება ეროვნულ და საერთაშორისო დონეზე, რამაც შესაძლებლობები გახსნა ჩართულობის ინოვაციური მეთოდების დანერგვისა და ცხოვრებისეული გამოცდილების აღქმის გზების შესაქმნელად.

ჯონსი (2009) ამტკიცებს, რომ ახალგაზრდობაზე აზროვნების ახალი გზების პოვნის სასოწარკვეთილი აუცილებლობა არსებობს: „თუ გვსურს ახალგაზრდობის გაგება და ახალგაზრდების შესახებ დებატებში ჩართვა, ძველი ადამიანების ფერფლიდან ახალი კონცეპტუალური ჩარჩო უნდა შევქმნათ“ (გვ. 164). ეჭვგარეშეა, რომ ქალაქელი ახალგაზრდების განვითარებასა და ფოტოხმას მნიშვნელოვანი ადგილი ექნება ქალაქელი ახალგაზრდების შესახებ ახალი ან განვითარებადი პარადიგმის განხილვის მაგიდასთან. მაგალითად, **რიელე (2010)** იმედის კონცეფციას (პოზიტიური კულტურა, შესაძლებლობაზე ფოკუსირება, იმედის საზოგადოება და კრიტიკული რეფლექსია) წამოჭრის, როგორც მარგინალიზებული ახალგაზრდობისა და მტრულ სოციალურ გარემოში წარმატების შესახებ აზროვნების ახალი გზის დანერგვის საშუალებას.

ფოტოხმის პოტენციალზე ფიქრისას, რომელიც „გაფუჭებული იდენტობის“ მქონე ქალაქელ ახალგაზრდებს ახალი და უფრო პოზიტიური იდენტობის შექმნაში დაეხმარება, შეუძლებელია არ დავუბრუნდეთ **ერვინგ გოფმანის (1963)** კლასიკურ წიგნს „სტიგმა: შენიშვნები გაფუჭებული იდენტობის მართვის შესახებ“. გოფმანი კომენტარს აკეთებს საზოგადოებისა და მისი ინსტიტუტების ძალაზე, ჩამოაყალიბონ იდენტობები:

საზოგადოება ადგენს ადამიანების კატეგორიზაციის გზებს და მახასიათებლების ერთობლიობას, რომლებიც ნორმალურად და ბუნებრივად ითვლება თითოეული ამ კატეგორიის წევრებისთვის. სოციალური გარემო ადგენს იმ პირთა კატეგორიებს, რომელთა იქ შეხვედრაც, სავარაუდოდ, შესაძლებელია. დამკვიდრებულ გარემოში სოციალური ურთიერთობების რუტინა საშუალებას გვაძლევს, განსაკუთრებული ყურადღებისა და ფიქრის გარეშე ვიურთიერთობოთ სხვებთან. როდესაც უცნობი ჩვენს წინაშე ჩნდება, პირველივე გამოჩენა, სავარაუდოდ, საშუალებას გვაძლევს, წინასწარ განვჭკრიტოთ მისი კატეგორია და ატრიბუტები, მისი „სოციალური იდენტობა“. (გვ. 2)

თუ ამ პირებს აქვთ გაფუჭებული იდენტობა (სტიგმა), როგორც ეს ქალაქელი ფერადკანიანი ახალგაზრდების შემთხვევაშია, მათი უნარი, წარმატებით მოახდინონ ნავიგაცია საზოგადოებაში,

სერიოზულად არის შეზღუდული. აივ ინფიცირებული მოზარდები და ახალგაზრდა აფროამერიკელი მამაკაცები, რომლებსაც მამაკაცებთან აქვთ სექსი, ამის ნათელი მაგალითებია. [ფილდენი, ჩეპმენი და კადელი \(2011\)](#) განიხილავენ აივ ინფიცირებულ მოზარდებს და სტიგმის როლს სიჩუმის, საიდუმლოებებისა და სანქცირებული სივრცეების (ფიზიკური და სოციალური) შექმნაში. თავის მხრივ, [რედკლიფი და სხვები \(2010\)](#) საუბრობენ სტიგმის მრავალ ფორმაზე, რომელსაც აწყდებიან ახალგაზრდა აფროამერიკელი მამაკაცები, რომლებსაც აქვთ სექსი მამაკაცებთან. ახალგაზრდებისთვის ძალიან მნიშვნელოვანი ხდება საკუთარი იდენტობისადმი რეაგირებისა და მასზე რეაგირების მართვის სწავლა ([ო'ბრაიენი, 2011](#)). ისეთი თვისებრივი მეთოდების სარგებელი, როგორიცაა ფოტოხმა, მრავალმხრივია, მათ შორის უსახელო პროცესების აღმოჩენა ([უნგარი, 2007](#)). ფოტოხმა მათ აშკარა და არც ისე აშკარა გამოწვევებში ხედვას გვთავაზობს ([ჰირი, 2013](#)).

[სტრაკი, მაგილი და მაკდონა \(2004\)](#) ფოტოხმის ღირებულებას ახალგაზრდების კომპეტენციებისა და პოზიტიური იდენტობის განვითარების სტრატეგიად მიიჩნევენ:

ისეთი პროცესი, როგორიცაა ფოტოვოისი, ახალგაზრდებს აძლევს შესაძლებლობას, განავითარონ საკუთარი პიროვნული და სოციალური იდენტობა და შეიძლება ინსტრუმენტული იყოს სოციალური კომპეტენციის განვითარებაში. ახალგაზრდებს უნდა მიეცეთ შესაძლებლობა, განავითარონ და დაადასტურონ საკუთარი შესაძლებლობები, გააკეთონ კომენტარი საკუთარ გამოცდილებასა და შეხედულებებზე და განვიითარონ სოციალური მორალი, რათა გახდნენ პოზიტიური აგენტები თავიანთ თემებსა და საზოგადოებაში. (გვ. 49)

ახალგაზრდებისთვის საკუთარი შესაძლებლობების გამოვლენის შესაძლებლობების ან სივრცის მიცემა კეთილშობილურ მიზნად გვეჩვენება. ძალიან ცოტა სივრცეა, სადაც ახალგაზრდებს, ზოგადად და კერძოდ, ფერადკანიან ახალგაზრდებს, შეუძლიათ ამ კვლევაში ჩართვა.

სოციალური იდენტობები, რომლებიც ადასტურებენ და აღადგენენ კულტურულ სიამაყეს, დიდ გავლენას ახდენენ იმაზე, თუ როგორ აღიქვამენ ქალაქელი ახალგაზრდები საკუთარ თავს, ოჯახებსა და თემებს. კონტრნარატივი აუცილებელია იმ ზიანის გამოსასწორებლად, რომელიც მიაღება, მაგალითად,

ზრდასრულთა, სექსისტურ, რასისტულ, აბლეისტურ და კლასობრივ საზოგადოებას (დელგადო & სტაპლესი, 2007). ამ ძალების ურთიერთქმედება მოითხოვს გაბედულ ინიციატივებს და ამ ახალგაზრდებისა და მათი სამყაროს ჩართულობის ახალ გზებს, რადგან მათ უნდა შეასრულონ ცენტრალური და წამყვანი როლი გადაწყვეტილებების მიღებაში. ეს გადაწყვეტილებები ამ ახალგაზრდების ღრმა გაგებით უნდა დაიწყოს და სწორედ ამიტომ არის ფოტოხმა ასეთი პერსპექტიული.

ლანგჰაუტი და თომასი (2010), ბავშვებსა და მოზარდებთან მონაწილეობითი მოქმედების კვლევის შესახებ ამერიკული საზოგადოებრივი ფსიქოლოგიის ჟურნალის სპეციალური ნომრის შესავალში, ხაზს უსვამენ ცოდნისა და მოქმედების (გადაწყვეტილებების) ურთიერთდაკავშირებულობას:

ბავშვებზე მოქმედი კვლევის კიდევ უფრო გაცოცხლება შესაძლებელია კვლევითი პროცესის, როგორც თავისთავად ჩარევის, ხელახლა გაგებით, სადაც ბავშვები უნარებს სწავლობენ ხელმძღვანელობით მონაწილეობითა და აქტიური ჩართულობით. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, კვლევა და ჩარევა არ არის ცალკეული ნაბიჯები, არამედ ისინი პრაქტიკის, ანუ განსახიერებული თეორიის კომპონენტებია, რომელთა დღის წესრიგია ისეთი პირობების შექმნა, რომლებიც ხელს უწყობს ინდივიდუალურ და ჯგუფურ გაძლიერებას, ასევე სოციალურ ცვლილებებს. ბავშვებთან მონაწილეობითი სამოქმედო კვლევის თეორიული ჩარჩოს გამოყენებას აქვს პოტენციალი, გააძლიეროს კვლევის შედეგები, ჩარევები და სოციალური მოქმედება. (გვ. 60)

ლანგჰაუტი და თომასი ხაზს უსვამენ პრაქტიკის მნიშვნელობას, რაც კვლევის პროცესს ახალგაზრდებისთვის გაცილებით უფრო მნიშვნელოვანს ხდის, რადგან ის არ არის სავარჯიშო, მაგრამ შეიძლება რეალური და კონკრეტული შედეგები მოჰყვეს მათ ცხოვრებაში.

და ბოლოს, ახალგაზრდების ხმების აქტიური მოსმენის ღირებულება და მიზანი მოქმედებს ყველა პროექტში, სადაც ახალგაზრდები თანამკვლევარები არიან. ახალგაზრდების ხმების მოსმენის ხელშეწყობა ფოტოხმის მთავარი მიზანია. ამ მიზნის მიღწევა გაცილებით რთულია, ვიდრე ერთი შეხედვით ჩანს, რადგან არსებობს სულ მცირე სამი პერსპექტივა ან მნიშვნელობა იმის შესახებ, თუ რას ნიშნავს „ხმები“. ბრიცმანმა (1989) თითქმის 25 წლის წინ განიხილა ეს სირთულე: „ხმის კონცეფცია მოიცავს სიტყვასიტყვით, მეტაფორულ და პოლიტიკურ სფეროებს: სიტყვასიტყვით, ხმა წარმოადგენს მოსაუბრის მეტყველებას და

პერსპექტივას; მეტაფორულად, ხმა მოიცავს ინტონაციას, ტონს, აქცენტს, სტილს და მოსაუბრის სიტყვებით გადმოცემულ თვისებებსა და გრძნობებს; პოლიტიკურად კი, ხმის კონსტრუქტი ადასტურებს საუბრისა და წარმოდგენის უფლებას“ (გვ. 146). ახალგაზრდების ხმებზე საუბრისას, ხელოვნებაზე დაფუძნებული ვიზუალური მეთოდების შემთხვევაში, „ხმა“ წარმოადგენს სამივე შეხედულებას, პოლიტიკურზე აქცენტით.

დასკვნა

ამ თავში განხილულია ახალგაზრდებთან დაკავშირებული კვლევის ძირითადი ელემენტები, სფეროები და მოსაზრებები და განხილულია, თუ რატომ შეიძლება ხელოვნებაზე დაფუძნებული ვიზუალური მეთოდები ახალგაზრდების განვითარებასთან ერთად დაემთხვეს და ურბანულ კონტექსტში ახალგაზრდული ფოტოხმას საფუძველი ჩაუყაროს. ახალგაზრდობის განვითარებაზე ორიენტირებული კვლევისა და ინტერვენციების მიმზიდველობა კარგად არის დასაბუთებული, ძლიერი კონცეპტუალური ბაზითა და ვრცელი ემპირიული მონაცემებით, რაც ადასტურებს მის სარგებლიანობას მარგინალიზებული ცხოვრების მქონე ქალაქელი ახალგაზრდების ჩართულობისთვის. უდავოა, რომ ქალაქის ახალგაზრდებს არ ჰქონიათ ის შესაძლებლობები, რაც მათ თეთრკანიან შეძლებულ თანატოლებს ბავშვობაში ჰქონდათ. მათზე ორიენტირებულმა სისტემებმა ისინი იმედგაცრუებულები დატოვეს და ზიანიც კი მიაყენეს.

ახალგაზრდობის განვითარების სფეროც 1990-იანი წლებიდან მოყოლებული განვითარდა; მას მოუწია ბრძოლა იდენტობისა და მიმართულების საკითხებთან და იმასთან დაკავშირებით, თუ რამდენად ჩამოაყალიბებს სოციალური სამართლიანობის ღირებულებები მის ფოკუსს. მისი პარალელები ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევასთან და საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევასთან საკმაოდ თვალშისაცემია და მიუთითებს ენერგიულ სფეროებზე, რომლებსაც მნიშვნელოვანი სოციალური გზავნილები და შედეგები აქვთ. მონაწილეობით

კვლევას ახალგაზრდულ კვლევაში „ახალ ორთოდოქსიას“ უწოდებენ (ჰიტი და უოკერი, 2012c). სფერო, რომელიც არ განიცდის დებატებსა და დამაბულობას, არის სფერო, რომელსაც მცირე ან საერთოდ არ აქვს მნიშვნელობა და ენერგიულობა. ფოტოხმის ცენტრალური როლი აკისრია ახალგაზრდობის ამ სფეროში და, ახალგაზრდობის განვითარების განმარტებიდან გამომდინარე, მას შეუძლია სხვადასხვა როლი შეასრულოს პიროვნული და საზოგადოებრივი ტრანსფორმაციის მიღწევაში.

ახალგაზრდობის განვითარების სფეროში ფოტოხმის დანერგვა ასევე იწვევს თანდაყოლილ დამაბულობას იმასთან დაკავშირებით, თუ ვინ არის საბოლოოდ პასუხისმგებელი პროცესზე და რამდენად ითამაშებენ ზრდასრულები მნიშვნელოვან ან მეორეხარისხოვან/დამხმარე როლს ახალგაზრდებზე ორიენტირებული პროექტების ჩამოყალიბებაში. ამ ორ კითხვაზე პასუხებს ღრმა გავლენა აქვს იმაზე, თუ როგორ განვითარდება ფოტოხმის პროექტები და იმ შედეგებზე, რომელთა გონივრულად მოლოდინიც შეგვიძლია ახალგაზრდებისა და მათი თემებისთვის. ღირებულებები და პრინციპები ინტეგრირებული იყო ამ თავში და ისინი იქნება შემდეგი თავის ფოკუსი, რომელიც ურბანული ახალგაზრდული ფოტოხმის სხვადასხვა სფეროს, ფილოსოფიისა და მიდგომების ინტეგრირებით ფოტოხმის გამოყენების ღირებულებებს საფუძვლად უდევს. ღირებულებები და პრინციპები უპასუხებენ კითხვებს საბოლოო ძალაუფლების, კონტროლისა და სარგებლის შესახებ.

სექცია ორი

ფოტოხმა, როგორც კვლევის მეთოდი

კვლევის მეთოდოლოგიის არჩევა გულისხმობს კვლევითი კითხვისა და მასზე პასუხების დასადასტურებლად მტკიცებულებების გენერირების ინსტრუმენტების შემუშავებას; ორივე ეს საკითხი თეორიულ ჩარჩოსთან თავსებადი უნდა იყოს. რა თქმა უნდა, ვიზუალიზაციისა და გამოსახულების შესახებ ფილოსოფიური, თეორიული და კონცეპტუალური დისკუსიების ძალიან დიდი რაოდენობა არსებობს.

—[ROSE, 2012](#), გვ. 1

ღირებულებები და პრინციპები, რომლებიც ფოტოხმას ხელმძღვანელობს

შესავალი

საზოგადოებაზე ორიენტირებული მონაწილეობითი კვლევა და ჩარევები, როგორცაა ფოტოხმა, ხელმძღვანელობს ღირებულებების იმპლიციტური ან ექსპლიციტური მიღებით, რომლებიც აყალიბებს მათ კონცეპტუალიზაციას, განხორციელებას და მიზნებს, რომლებსაც ისინი იზიარებენ ([ბრაიდონ-მილერი, 2012](#)). სამწუხაროდ, იშვიათია, რომ კვლევაზე ორიენტირებული თუ სხვა ტიპის ინტერვენციების წარმმართველი ღირებულებები ცხადად იყოს წარმოდგენილი განხილვის ან დებატების მიზნით. თუმცა, არცერთი ინტერვენცია არ არის ღირებულებებისგან თავისუფალი და მნიშვნელოვანია, რომ ეს აღიარებულ იქნას ფოტოხმის შესახებ ამ წიგნში. ღირებულებები ვარაუდებსა და მიკერძოებებს ეფუძნება და ეს ადამიანის ბუნებაა. უნდა გვახსოვდეს, რომ კვლევაც ღირებულებებითაა დატვირთული.

პრინციპები, თავის მხრივ, ღირებულებებიდან მომდინარეობს და პრაქტიკოსებს აძლევს საშუალებას, გააერთიანონ ისინი თეორიასთან და რეალურ ცხოვრებისეულ სიტუაციებში გადაიტანონ — ასე ვთქვათ, პრაქტიკული სახელმძღვანელოს როლს ასრულებენ ([პაროტი, 2010](#)). პრინციპები მკვლევარებს რთულ და ეთიკურად გამოწვეულ სიტუაციებში გზის გაკვლევაში ეხმარება. ღირებულებებისა და პრინციპების მნიშვნელობა იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ მათ განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს, რადგან ემინიათ, რომ ფოტოხმოვანი პროექტის

დაგეგმვისა და განხორციელებისას ისინი უგულებელყოფილი იქნება. დისკუსიისთვის ან თუნდაც დებატებისთვის ღირებულებებისა და პრინციპების ამაღლება მკვლევრებს ეხმარება პროექტის განხორციელების პოტენციური ბარიერების და ეთიკური დამაბულობის შესაძლო სფეროების იდენტიფიცირებაში.

ფოტოხმა ეფუძნება თითქმის უნივერსალურ ღირებულებებსა და პრინციპებს, რომლებიც მის გამოყენებას წარმართავს მოსახლეობის, გარემოსა და პრობლემების ფართო სპექტრში (რიხტერი, 2011). ეს ღირებულებები და პრინციპები ასევე შეიძლება მოიძებნოს ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის სხვა ფორმებში, საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევასა და ახალგაზრდების განვითარებაში, სადაც ახალგაზრდების მიერ წარმართული პროექტები, კერძოდ, ხაზს უსვამს სოციალურ სამართლიანობასა და უფლებამოსილების გაძლიერებას. საერთო ღირებულებებისა და პრინციპების ერთობლიობა უაღრესად ძლიერია და ეს არის მთავარი მიზეზი, რის გამოც ახალგაზრდულ ფოტოხმას ასეთი დიდი პერსპექტივა აქვს და ადვილად შეიძლება მას წიგნების მთელი კრებული მიეძღვნას.

გარდა ამისა, ღირებულებებისა და პრინციპების როლი და მნიშვნელობა არ უნდა იყოს უგულებელყოფილი, თუ სოციალური მეცნიერებები და პრაქტიკა მნიშვნელოვან ცვლილებას შეიტანს მარგინალიზებული თემების ცხოვრებაში და თუ რამდენიმე დისციპლინა და დამხმარე პროფესია გაერთიანდება ფოტოხმის ყოვლისმომცველი კვლევითი დღის წესრიგის ჩამოყალიბებაში. ღირებულებები და პრინციპები ასევე მნიშვნელოვან ფუნქციას ასრულებენ, რადგან ისინი სოციალურ მეცნიერებებსა და პრაქტიკას შორის ხიდის როლს ასრულებენ და ეს ხიდი აუცილებელია კვლევის მეთოდებისთვის საფუძვლის შესაქმნელად (ჰაკერი, 2013).

ლანდიმ (2007) გამოავლინა ოთხი ძირითადი ღირებულება, რომლებიც ბავშვის უფლებათა შესახებ გაეროს კონვენციის მე-12 მუხლს ეხმიანება და რომლებიც პირდაპირ კავშირშია ახალგაზრდების ფოტოხმასთან, თითოეული ეს ღირებულება

გავლენას ახდენს კეთილდღეობის კონკრეტულ ასპექტზე და აყალიბებს იმ როლს, რომლის შესრულებაც ბავშვებისა და ახალგაზრდებისგან ამ ღირებულებების განხორციელებაში შეიძლება მოსალოდნელი იყოს: „(1) „სივრცე“ ბავშვებისთვის საკუთარი შეხედულებების გამოხატვის შესაძლებლობების შექმნის თვალსაზრისით; (2) „ხმა“ ამ შეხედულებების გამოხატვის ხელშეწყობის თვალსაზრისით; (3) „აუდიტორია“ ამ შეხედულებების აქტიური მოსმენის თვალსაზრისით; და (4) „გავლენა“ ამ შეხედულებებზე სათანადო რეაგირების თვალსაზრისით“ (გვ. 933).

თითოეული ეს ღირებულება კონტექსტუალიზაციას უკეთებს ახალგაზრდების მონაწილეობის მრავალმხრივ ბუნებას და ხაზს უსვამს, თუ როგორ უნდა გაითვალისწინოს კვლევამ ისინი ფოტოხმის შემთხვევაში, თუ ის აქტუალური იქნება ქალაქელი ახალგაზრდებისთვის. ახალგაზრდებს არ აინტერესებთ ვიტრინის გაფორმება ან მაგიდასთან სიმბოლური ადგილის დაკავება, მაგრამ სამწუხაროდ, ბევრ ზრდასრულ ადამიანს შორის ეს არის გავრცელებული აზრი იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა მიიღონ მონაწილეობა. ახალგაზრდებს არ აინტერესებთ სუფრის გაშლა და არც მისი დალაგება. მათ აინტერესებთ მაგიდასთან გამორჩეული ადგილის დაკავება. ფოტოხმას აქვს „სივრცის“, „ხმის“, „აუდიტორიისა“ და „გავლენის“ შექმნის პოტენციალი. მნიშვნელოვანია ხაზგასმით აღვნიშნოთ, რომ ახალგაზრდები საკუთარი ცხოვრების ექსპერტები არიან და წარმოუდგენელი და არაეთიკური იქნებოდა, რომ მათ შესახებ მაგიდასთან ისაუბრონ და საუბრის წარმართვა თავად ვერ შეძლონ.

საბედნიეროდ, ახალგაზრდებთან დაკავშირებული თვისებრივი კვლევითი პროექტის განხილვისას საზოგადოების პრაქტიკოსებსა და მკვლევარებს ფართო სპექტრის მეთოდები აქვთ. თვისებრივი კვლევა „ახალგაზრდებისთვის მეგობრულ“ მეთოდად ითვლება: „თვითხარისხობრივი კვლევა ხშირად განსაკუთრებით მიზანშეწონილად ითვლება ახალგაზრდული კვლევისთვის“. მისი ღია და მოქნილი ბუნება აღიქმება, როგორც შესაძლებლობა, რომ ახალგაზრდების ხმა უფრო მკაფიოდ მოისმინონ და ზოგიერთ შემთხვევაში, მათ კვლევის პროცესზე მეტი კონტროლი აიღონ,

ვიდრე ეს სხვა მეთოდების გამოყენებისას არის შესაძლებელი“ (ბრუკსი, 2013, გვ. 183). თვისებრივი კვლევის აქცენტი იმ ადამიანების ხმის მიცემაზე, ვისი ხმაც არ მოუსმენიათ, მას განსაკუთრებით მიმზიდველს ქალაქელი ახალგაზრდების შემთხვევაში ხდის.

კითხვა, თუ როდის აქვს აზრი ფოტოხმას, როგორც ყველაზე შესაფერის მეთოდს, მჭიდრო კავშირშია მიზნებთან, ღირებულებების ერთობლიობასთან და სოციალურ-პოლიტიკურ შეფასებასთან, რაც ყველაზე მეტად საჭიროა. ამ კითხვაზე პასუხი დიდწილად დაეხმარება მკვლევრებს იმის გარკვევაში, თუ რატომ არის ფოტოხმა ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის სასურველი მეთოდი და რა არის მისი საბოლოო მიზნები. მიუხედავად იმისა, რომ ეს და მრავალი სხვა კითხვა ერთი შეხედვით შეიძლება საკმაოდ მარტივად მოგეჩვენოთ, ეს ასე არ არის, რასაც შემდეგ თავში განვიხილავთ.

როგორც პირველ თავში აღინიშნა, ვანგმა და ბურისმა (1997) ფოტოხმის სამი მთავარი მიზანი გამოავლინეს, რომლებიც მრავალი ფოტოხმის პროექტის წარმართვის საფუძვლად იქცა და დროის გამოცდას გაუძლო. თუმცა, შიმშოკმა (2008) შვიდი მიზანი გამოავლინა, რომლებიც უფრო ნათლად განმარტავენ იმ ღირებულებებს, რომლებიც ფოტოხმის, როგორც კვლევისა და ჩარევის მეთოდის საფუძვლად გვევლინება: (1) საზოგადოების მნიშვნელოვანი ჩართულობა, (2) საზოგადოების აღმოჩენა ან მასში უფრო ღრმად ჩაღრმავება, (3) საზოგადოების შესაძლებლობების გაძლიერებაში ჩართვა (4) სოციალური ცვლილებების განხორციელება. (5) საკითხის საზოგადოებაში და მის გარეთ გაშუქება; (6) ალიანსებისა და თანამშრომლობის შექმნა და (7) ჯგუფებისა და საზოგადოების გაძლიერება. ეს შვიდი მიზანი ყოვლისმომცველი და მჭიდროდ ურთიერთდაკავშირებულია, რაც ფოტოხმის მრავალმხრივი მიზნის პოლისტურ ან ყოვლისმომცველ ხედვას იძლევა. თითოეული ეს ღირებულება გავლენას ახდენს ფოტოხმის კონკრეტულ ასპექტზე და შეიძლება მისი დნმ-ად ჩაითვალოს.

ეს თავი ხაზს უსვამს შვიდ ძირითად ღირებულებას, რომლებიც საფუძვლად უდევს შიმშოკის (2009) მიერ განსაზღვრულ მიზნებს,

რადგან ეს ღირებულებები წარმოგვიდგენს საზოგადოების შესაძლებლობების გაძლიერების პერსპექტივას (დელგადო, 1999), რაც ეხმარება ამ წიგნის ცენტრალურ მიმართულებას. ეს ღირებულებებია (1) უფლებამოსილების მინიჭება, (2) საზოგადოების მონაწილეობა, (3) ლიდერობის განვითარება, (4) საზოგადოებაში ინვესტიციები, (5) ადგილობრივი ცოდნისა და თვითშემეცნების გამოყენება, (6) სოციალური და ეკონომიკური სამართლიანობა და (7) კულტურული კომპეტენცია/კულტურული თავმდაბლობა. ეს შვიდი ღირებულება მჭიდროდ არის დაკავშირებული ერთმანეთთან და არცერთი მათგანი არ იქნება „ახალი“ მკითხველისთვის იმის გამო, თუ როგორ არის ისინი ჩაქსოვილი ამ წიგნის პირველ სამ თავში.

ეს არ ნიშნავს იმას, რომ მკვლევარებს შეიძლება არ ჰქონდეთ უპირატესობა ერთი ღირებულების მეორესთან შედარებით, ან რომ ზოგიერთი ღირებულება შეიძლება უფრო რთული აღმოჩნდეს კვლევის სპონსორი ინსტიტუტისა და იმ საზოგადოების ნდობის დონის მიხედვით, სადაც ფოტოხმა გავრცელდება. ახალგაზრდული ფოტოხმის პოტენციალის მაქსიმიზაციისთვის, შვიდივე ღირებულება უნდა იყოს მოქმედი. რაც უფრო მკაფიო და დეტალური იქნება ეს ღირებულებები პრინციპების მეშვეობით, მით უფრო ადვილი იქნება ფოტოხმის ახსნა და განხორციელება. არსებითად, ფოტოხმის არცერთ ასპექტში არ უნდა იყოს საიდუმლო. ამ ღირებულებების ნათლად გამოხატვა ასევე ეთიკური დილემების მინიმუმამდე დაყვანას ემსახურება.

შვიდი ყოვლისმომცველი ღირებულება

ბრაიდენ-მილერის, გრინვუდის და მაგუაიერის (2003) მიერ მოქმედებითი კვლევის განმარტება კარგად ასახავს ამ წიგნში ახალგაზრდების ფოტოხმის ჩამოყალიბების საკითხებს და კონკრეტულად ამ თავში იქნება განხილული: „ადამიანების და იმ ცოდნისა და გამოცდილების პატივისცემა, რომელსაც ისინი კვლევის პროცესში სთავაზობენ, რწმენა დემოკრატიული პროცესების უნარის მიმართ, მიაღწიონ პოზიტიურ სოციალურ

ცვლილებებს და მოქმედებისადმი ერთგულება - ეს არის ძირითადი ღირებულებები, რომლებიც საფუძვლად უდევს ჩვენს, როგორც მოქმედების მკვლევრების, საერთო პრაქტიკას“ (გვ. 15). მკითხველისთვის გასაკვირი არ უნდა იყოს, რომ ახალგაზრდულ ფოტოხმას ბევრი რამ აქვს საერთო მოქმედებით კვლევასთან.

ზემოთ ჩამოთვლილი შვიდი და ქვემოთ ჩამოთვლილი ღირებულება თანაბარი მნიშვნელობისაა და წარმოადგენს იმ ცხრა პრინციპის საფუძველს, რომლებიც ამ თავში მოგვიანებით იქნება განხილული. ეს ღირებულებები მნიშვნელობის მიხედვით არ არის წარმოდგენილი, რადგან ისინი თანაბრად მნიშვნელოვანია. თითოეული ეს ღირებულება ცალკე წიგნს მოითხოვს. ეს ღირებულებები და შემდგომი პრინციპები ისეა განხილული, რომ საკმარისი ინფორმაცია მოგვაწოდოს იმის გასაგებად და დასაფასებლად, თუ რას გულისხმობენ ისინი და როგორ ვლინდება ისინი ფოტოხმის პროექტში. ყურადღების ან დეტალების დონე შესაძლოა ზოგიერთი მკითხველისთვის საკმარისი არ იყოს.

გამლიერება

მიზანშეწონილია, ეს ნაწილი ღირებულებებზე დავიწყოთ ისეთი ღირებულებებით, რომელიც, როგორც ჩანს, ნებისმიერ საზოგადოებაზე ორიენტირებული ინიციატივის ნაწილია, იქნება ეს კვლევაზე დაფუძნებული თუ პრაქტიკაზე დაფუძნებული, და ეს არის უფლებამოსილების მინიჭება. მისი უნივერსალურობა ავსებს ფოტოხმის უნივერსალურობას. გამლიერება არის კონცეფცია, რომელსაც სოციალურ მეცნიერებებსა და დამხმარე პროფესიებში ხანგრძლივი ტრადიცია აქვს, რომლის მისიაა კონკრეტულად საზოგადოების სოციალურ-ეკონომიკური მარგინალური ჯგუფებისთვის მავნე შედეგების გამოსწორებაში დახმარება. თითქმის შეუძლებელია ერთი დღეც კი გავიდეს ისე, რომ ეს კონცეფცია საჯაროდ ან სამეცნიერო ფორმით არ გამოჩნდეს ამ დისციპლინების პრაქტიკოსებისა და დამხმარე პროფესიების წარმომადგენლებისთვის. შესაბამისად, ამ ღირებულებას დამატებითი ყურადღება დაეთმობა ამ თავში განხილულ დანარჩენ ექვს ღირებულებასთან შედარებით.

გასაკვირი არ არის, რომ ისეთ პოპულარულ კონცეფციას, როგორიცაა უფლებამოსილების მინიჭება, მრავალი განსხვავებული განმარტება ან ტერმინი ექნება, რომელთაგან თითოეული მიზნის, პროცესის, ფილოსოფიის ან პრაქტიკის კონკრეტულ ასპექტს უსვამს ხაზს. არ ვაპირებ შევაჯერო უფლებამოსილების შესახებ ამ სხვადასხვა პერსპექტივებისა და განმარტებების შეჯერება. მე მაქვს უფლებამოსილების შესახებ საყვარელი განმარტება, რომელიც ამ თემაზე ერთ-ერთმა პიონერმა (ბარბარა ბრაიანტ სოლომონი) შეიმუშავა და დროის გამოცდას გაუძლო. [სოლომონი \(1976\)](#) უფლებამოსილებას განსაზღვრავს, როგორც „პროცესს, რომლის დროსაც სოციალური მუშაკი [მკვლევარი] კლიენტთან [მონაწილესთან] ერთად ერთვება აქტივობების ერთობლიობაში, რომელთა მიზანია შეამციროს უძლურება, რომელიც შექმნილია სტიგმატიზირებული ჯგუფის წევრობაზე დაფუძნებული ნეგატიური შეფასებებით“ (გვ. 19). ეს განმარტება, რომელიც თითქმის 40 წლის წინ დაიწერა, ფართოდ ითვლება ამ კონცეფციის განსაზღვრის პირველ მცდელობად და

შემდგომი განმარტებები მისგან მნიშვნელოვნად არ განსხვავდებოდა.

ეს განმარტება, მიუხედავად იმისა, რომ თავდაპირველად სოციალურ მუშაკებს ეხებოდა, ამ შემთხვევაში ახალგაზრდების ფოტოხმასთან დაკავშირებითაც გამოიყენება და ხაზს უსვამს პროცესის, სოციალური სამართლიანობის (თუმცა ეს ტერმინები კონკრეტულად არ გამოიყენება) და სტიგმატიზებულ ჯგუფში წევრობის მნიშვნელობას. ქალაქელი ახალგაზრდების შემთხვევაში ეს ნიშნავს, რომ ახალგაზრდებს, მათი წარმომავლობიდან გამომდინარე, აქვთ მრავალი იდენტობა და სტიგმატიზაციის მრავალი მიზეზი, მათ შორის ასაკი, ეთნიკური/რასობრივი წარმომავლობა, სოციალურ-ეკონომიკური კლასი და საცხოვრებელი ადგილი. გოგონების შემთხვევაში, ამ სიას უნდა დაემატოს სქესი. ლგბტ შემთხვევაში, სექსუალური იდენტობა სტიგმატიზაციის კიდევ ერთი მიზეზი ხდება (ჯონსი, 2009). ზრდასრულ ასაკში გადასვლა ან გზა მოიცავს სხვადასხვა „მაგისტრალებს“ და „გასასვლელებს“, რაც ახალგაზრდების რასობრივი და სოციალურ-ეკონომიკური კლასის შემადგენლობიდან გამომდინარეა. მარგინალიზებული ფენებიდან ადამიანებს სწრაფად შეუძლიათ წარმატების მინიმალური შანსებით ცხოვრება და მაღალი ალბათობით, იცხოვრონ მაღალსტრუქტურირებულ და მონიტორინგირებულ ცხოვრებაში, როგორიცაა ციხეები (დელგადო, 2013). მაგალითად, ახალგაზრდები წარმოადგენენ ასაკობრივ ჯგუფს, რომელიც პირადი დამოკიდებულებიდან საჯარო დამოკიდებულებაზე გადადის და ამ არსებობასთან დაკავშირებულ ყველა სტიგმასა და სოციალურ-ეკონომიკურ შედეგებს განიცდის (გოფმანი, 1963; ჯონსი, 2009).

კონტექსტი, რომელშიც გაძლიერება ხდება, ადვილად არ შეიძლება იქნას უგულებელყოფილი იმის გამო, თუ როგორ აყალიბებს გარემო კონტექსტი მის განმარტებასა და გამოვლინებებს: „ახალგაზრდების გაძლიერება კონტექსტზე დამოკიდებული პროცესია, რომელიც მოითხოვს ყურადღებას მრავალი ფაქტორისადმი, რომლებიც გავლენას ახდენენ მეორე რიგის ცვლილებების გზით გაძლიერებაზე.“ (კოჰფელდტი, ჩჰუნი,

გრეისი და ლანგჰაუტი, 2011, გვ. 28) გასაკვირი არ არის, რომ გაძლიერება არის ღირებულება, რომლის უსარგებლოდ მიჩნევა ძალიან ცოტა ადამიანს გაუჭირდება, მიუხედავად იმისა, თუ სად იმყოფებიან ისინი პოლიტიკურ სპექტრში. „ემმაკი“ დეტალებშია. ძალიან მიყვარს იმის თქმა, რომ როგორც მოძღვარმა ჯესი ჯექსონმა, ასევე გარდაცვლილმა სენატორმა ჯესი ჰელმმა (რესპუბლიკელი, ჩრდილოეთი კაროლინა) ორივემ გამოავლინა უფლებამოსილების მინიჭების ღირსებები. დეტალების უფრო დეტალურად შესწავლის შემდეგ, არსებობდა ორი ძალიან განსხვავებული ხედვა იმის შესახებ, თუ რას ნიშნავდა მათთვის გაძლიერება, რასაც მკვეთრად განსხვავებული შედეგები მოჰყვებოდა ამ ქვეყანაში მარგინალიზებული ადამიანებისთვის.

უფლებამოსილების სოციალურ კონტექსტზე გავლენას ახდენს ის, თუ ვინ განსაზღვრავს მას (დიუპუისი და მან-ფედერი, 2013). უცვლელად, უფლებამოსილება განისაზღვრება ზრდასრულის პერსპექტივიდან და თავს ეხვევა ახალგაზრდებს. უფლებამოსილება არ არის უნივერსალური ცნება, რომელიც თავისუფალია კონტექსტუალური გავლენისგან, მაგალითად, ასაკისგან. მართლაც, სიმართლისგან შორს არაფერია, რადგან კვლევებმა აჩვენა, რომ ახალგაზრდების ხედვა და გამოცდილება შეიძლება მკვეთრად განსხვავდებოდეს მათი ზრდასრული თანატოლების ხედვისა და გამოცდილებისგან. ახალგაზრდების პერსპექტივები უფლებამოსილების მინიჭებასთან დაკავშირებით განსხვავებული იქნება ზრდასრული ადამიანის პერსპექტივისგან, რადგან მათი ხედვა სამყაროს შესახებ განსხვავებულია. მაგალითად, ახალგაზრდების გაძლიერებასთან დაკავშირებული ლიტერატურის უმეტესობა იკვლევს ახალგაზრდებსა და ზრდასრულებს შორის ურთიერთობებს და უგულებელყოფს იმ ფართო კონტექსტის შესწავლას, რომელშიც ეს ურთიერთობები ფუნქციონირებს (კოჰელდტი და სხვ., 2011). ამ შემთხვევაში განსხვავებები გამოვლინდება როგორც დახვეწილად, ასევე ნაკლებად დახვეწილად.

ასაკობრივი და გამოცდილების განსხვავებების შედეგად, არსებობს მრავალი განსხვავებული ელემენტი და გზა, რომლითაც შეიძლება განხორციელდეს გაძლიერება, განსაკუთრებით ქალაქის

ახალგაზრდებში (ოზარი & სკოტლანდი, 2011; სტენტონ-სალაზარი, 2011). მაგალითად, რასელმა, მურაკომ, სუბრამანიანმა და ლაუბმა (2009) შეისწავლეს, თუ როგორ განსაზღვრავდნენ გეი-ჰეტეროსექსუალი საშუალო სკოლის ალიანსების ახალგაზრდა ლიდერები გაძლიერებას და რა სხვადასხვა ელემენტებს ქმნიდნენ ისინი მათი შეხედულებების შემადგენლობაში. ახალგაზრდებმა გამოავლინეს უფლებამოსილების სამი ურთიერთდაკავშირებული განზომილება: პიროვნული უფლებამოსილება, ურთიერთობითი უფლებამოსილება და სტრატეგიული უფლებამოსილება ცოდნის შეძენისა და გამოყენების გზით. უფლებამოსილების თითოეული ეს გამოვლინება მათ ცხოვრებაში გავლენის სხვადასხვა სფეროს ეხება.

კრისტენსმა, პეტერსონმა და სპირმა (2011) კონკრეტულად შეისწავლეს, არსებობს თუ არა ორმხრივი (ორმომართულებიანი) კავშირი ახალგაზრდების საზოგადოებაში მონაწილეობასა და ფსიქოლოგიურ გაძლიერებას შორის და აღმოაჩინეს, რომ საზოგადოებაში მონაწილეობამ გავლენა მოახდინა მომავალ ფსიქოლოგიურ გაძლიერებაზე. საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობა გამოცდილებაში (ცოდნასა და უნარების შეძენაში) ითარგმნება, რაც, თავის მხრივ, უკეთ ამზადებს ახალგაზრდებს მომავალი მონაწილეობისთვის და ამით მათ ამ გზაზე გაძლიერებას ანიჭებს. სამოქალაქო ჩართულობა ახალგაზრდების მონაწილეობის კონცეპტუალიზაციის ერთ-ერთი პოპულარული გზაა და ის ახალგაზრდობის განვითარების პროგრამირების ერთ-ერთი თემაა.

და ბოლოს, უფლებამოსილების მინიჭება დაკავშირებულია მრავალ სხვა ღირებულებასთან, როგორიცაა თვითგამორკვევა და თვითეფექტურობა, რომლებსაც ამ თავის შემდეგ ნაწილში განვიხილავთ. მორტონმა და მონტგომერიმ (2011) გადახედეს ახალგაზრდების გაძლიერების პროგრამების შესახებ ექსპერიმენტული ან კვაზი-ექსპერიმენტული კვლევების ლიტერატურას და აღმოაჩინეს არასაკმარისი მტკიცებულება იმის დასადასტურებლად, რომ ამ პროგრამებს დადებითი გავლენა ჰქონდათ თვითეფექტურობასა და თვითშეფასებაზე. ზოგიერთი მეცნიერი ამტკიცებს, რომ ახალგაზრდების გაძლიერების

ნებისმიერი კვლევა უნდა იყენებდეს თვისებრივ მეთოდებს და ითვალისწინებდეს, თუ როგორ აღიქვამენ ახალგაზრდები გაძლიერებას, იმის ნაცვლად, რომ დაეყრდნოს ზრდასრულთა ინტერპრეტაციებს იმის შესახებ, თუ რა წარმოადგენს ახალგაზრდების გაძლიერებას. მაგალითად, [მოჰაჯერმა და ერნესტმა \(2009\)](#) გადახედეს გლობალური მოზარდების გაძლიერების პროგრამების შესახებ ლიტერატურას და დაადგინეს, რომ მათი უმეტესობა სრულად არ აერთიანებდა ფრეირეს მიერ შემოთავაზებულ გაძლიერებას - რაც მნიშვნელოვანი გაძლიერების ნებისმიერი ფორმის მთავარი ღირებულებაა.

განასხვავებენ თუ არა პრაქტიკოსები და მკვლევარები უფლებამოსილებას ამ ნაწილში განხილული სხვა ღირებულებებისგან? ადვილი არ არის. როდესაც ეს ღირებულება ყურადღების ცენტრშია, ეს ნიშნავს, რომ დასკვნებისა და შედეგად მიღებული სოციალური ცვლილებების პასუხისმგებლობა მონაწილეებისა და მათი საზოგადოების ხელში იქნება და რომ ამის განსახორციელებლად შეგნებული ძალისხმევა არსებობს. თუ პასუხი ცალსახად დადებითია, მაშინ შედეგი გაძლიერებაა. არსებითად, ახალგაზრდული ფოტოხმა გაძლიერებას მეორეხარისხოვან მიზნად არ აქცევს და თუ ეს პროექტის მსვლელობისას ხდება, ეს კარგია.

უფლებამოსილების უნივერსალურობას აქვს თავისი განმსაზღვრელი ფაქტორი. მნიშვნელოვანია, უფლებამოსილების შესახებ ეს ნაწილი დავასრულოთ გამაფრთხილებელი შენიშვნით იმ ოჯახების ახალგაზრდებთან დაკავშირებით, რომლებიც ძალიან ტრადიციულ ღირებულებებს იზიარებენ ოჯახში და საზოგადოებაში ახალგაზრდების აღქმის შესახებ. არსებობენ ეთნიკური და რასობრივი ჯგუფები, განსაკუთრებით ამ ქვეყანაში ახალმოსულები, რომლებსაც აქვთ კულტურული ღირებულებები, რომლებიც მათ შვილებს ამ საზოგადოებაში წარმატებისკენ უბიძგებს, მაგრამ არსებობს პირობები, რომლებიც უნდა დაკმაყოფილდეს.

ამ ჯგუფებს შორის არსებობს ძლიერი და, ზოგიერთის აზრით, ხისტი იერარქია, რომელიც ასაკის ან უფროსი წოდების მიხედვით მოქმედებს და ბავშვები ოჯახში კვლავ მეორეხარისხოვან როლებს

იკავებენ. ამგვარად, მათგან არ მოელიან, რომ გამოიყენონ ახლად აღმოჩენილი უფლებები, რომლებიც უფლებამოსილებასთან არის დაკავშირებული: „ჩვენთვის მნიშვნელოვანი იყო დახვეწილი ბალანსის მოლაპარაკება იმის გაგებას შორის, რომ საზოგადოება ხშირად იღებდა გადაწყვეტილებებს ახალგაზრდების სახელით, ამავდროულად პატივისცემით მოეკიდებოდა ახალგაზრდების ავტონომიასა და ინფორმირებული გადაწყვეტილებების დამოუკიდებლად მიღების უნარს“ (ჯინი და კეი, 2013, გვ. 23). კონტექსტი, რომელშიც უფლებამოსილების გაძლიერება განიხილება, არ შეიძლება იგნორირებული იყოს. თუ ასეა, ახალგაზრდებს არ მიეცემათ მონაწილეობის უფლება იმის შიშით, რომ მონაწილეობა გამოიწვევს ზრდასრულთა ავტორიტეტის შელახვას სახლში ან სალოცავში, იმ შემთხვევებში, როდესაც მათი რელიგიაც ახალგაზრდებს მეორეხარისხოვან სტატუსს აძლევს.

საზოგადოების მონაწილეობა

ბევრ წრეში საზოგადოებაში მონაწილეობა ისეთ მოდურ სიტყვად ითვლება, რომლის წინააღმდეგაც ცოტა თუ იდავებს, თუმცა სინამდვილეში ძალიან ცოტა თუ იღებს მას მისი სუფთა სახით. ეს არის კონცეფცია, რომელიც ახალი არ არის და ბევრი პრაქტიკოსი და აკადემიკოსი მის თანამედროვე საწყისებს 1960-იანი წლების დასაწყისსა და „დიდი საზოგადოების“ პროგრამებს მიაწერს, რომლებიც მონაწილეობის ამ ფორმას უსვამდნენ ხაზს. **ლიდბიტერის და სხვების (2006)** მიერ დასმული შემდეგი კითხვები ასახავს იმ სირთულეს, რომელიც დაკავშირებულია საზოგადოების მონაწილეობის განხორციელებასთან ისეთ საზოგადოებრივ კვლევებში, როგორიცაა ფოტოხმა: (1) როგორ განისაზღვრება თემი (ფსიქოლოგიურად, ეთნიკური/რასობრივი/კლასობრივი, გეოგრაფიულად, ობიექტების კონცენტრაციით)? (2) ვინ განსაზღვრავს თემს? (3) ვინ წარმოადგენს სინამდვილეში თემს?

საზოგადოებაში მონაწილეობას სხვადასხვა ადამიანისთვის შეიძლება სხვადასხვა მნიშვნელობა ჰქონდეს, იმ კონტექსტიდან გამომდინარე, რომელშიც ის განიხილება (**ბუტი, ბერდი და**

ბიკროფტი, 2010; გრინი, 2013; ვუდგეიტი, ედვარდსი და რიპატი, 2012). მაგალითად, სკოლებში ახალგაზრდები ძალიან მცირე კონტროლს ან მონაწილეობას ახორციელებენ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, მიუხედავად იმისა, რომ ისინი ცხოვრების მნიშვნელოვან ნაწილს ამ სისტემაში ატარებენ. სკოლის პირობებში, ჩვეულებრივი სასწავლო საათების განმავლობაში, ახალგაზრდების განვითარება იშვიათად ხორციელდება. სკოლის შემდგომი პროგრამები იშვიათად გამოიყენებენ წარმოადგენს.

რწმენა, რომ ურბანული თემები და ჯგუფები, როგორცაა ახალგაზრდები, ვერ ახერხებენ საკუთარი რთული მდგომარეობის ან სიტუაციის გაგებას და ასევე არ შეუძლიათ საკუთარი თავის დახმარება, მითია (ჰარისი, უინი და იუნსი, 2010). ეს არის ის, რასაც „ურბანულ მითს“ უწოდებენ. ეს პოზიცია არა მხოლოდ უპატივცემულოა, არამედ არაეთიკურიც. ურბანული თემებისთვის, და ამ შემთხვევაში ახალგაზრდებისთვის, ამ პატივისცემის არ მინიჭება ფუნდამენტური ნაკლი არის, რომელიც აჩვენებს, თუ რამდენ ადამიანს სოციალურ მეცნიერებებსა და დამხმარე პროფესიებში უბრალოდ არ შეუძლია ამ ფუნდამენტური ღირებულების გაგება. მიუხედავად ამისა, ეს არის მუდმივი მითი, რომელიც არ კვდება, მაშინაც კი, როდესაც კვლევები აჩვენებს, რომ ახალგაზრდები მზრუნველი და მოქმედებაზე ორიენტირებული ადამიანები არიან (ვირინგი, 2011). შედეგად, ჩვენ, როგორც პროფესიონალებმა, უნდა ვიმოქმედოთ თემებისთვის და არა მათთან ერთად (აჰმედ და პალერმო, 2010; მინაი, 2006). ეს განსხვავება შეიძლება მხოლოდ სემანტიკას ჰგავდეს, მაგრამ არსებობს ღრმა განსხვავება „დაგეგმვა საზოგადოებისთვის“ და „დაგეგმვასთან ერთად“ (ლეუნგი, იენი და მინკლერი, 2004) შორის.

საზოგადოების მონაწილეობა გაცილებით მეტს ნიშნავს, ვიდრე საზოგადოებისთვის მონაწილეობის შესაძლებლობის მიცემას. საზოგადოების მონაწილეობის ღირებულება გაცილებით უფრო ღრმაა. საზოგადოების მონაწილეობა ნიშნავს, რომ საზოგადოება ფლობს როგორც ფოტოხმის შექმნის პროცესს, ასევე შედეგს. ეს ღირებულება გამოიხატება ფოტოხმის საკუთრების იდენტიფიცირებაში, სადაც კვლევის შედეგად მიღებული

გაკვეთილები და პროდუქტები მონაწილეებსა და მათ საზოგადოებას ეკისრება. საკუთრება და მონაწილეობა ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირშია და სხვა შემთხვევაში უფლებამოსილების მოპოვება შეუძლებელია (მინაი, 2008).

ჰედმა (2011) განიხილა კითხვა, უნდა ჰკითხონ თუ არა ახალგაზრდებს მათი აზრი და მან ამის გაკეთების სამი ძირითადი მიზეზი გამოავლინა:

პირველი არის არგუმენტი, რომ ახალგაზრდებს აქვთ უფლება, იყვნენ აღზრდილები, დაცულნი და პატივისცემით მოპყრობილნი, და სადაც ეს შესაძლებელია, ჩართულნი და კონსულტირებულნი. მეორეც, ამტკიცებენ, რომ ახალგაზრდებისთვის მომსახურების გაუმჯობესება მოითხოვს მათი შეხედულებებისა და ინტერესების კარგად ჩამოყალიბებას და წარმოდგენას. მესამე, ამტკიცებენ, რომ მონაწილეობას განვითარების სარგებელი მოაქვს როგორც თავად ინდივიდებისთვის, ასევე მთლიანად სამოქალაქო საზოგადოებისთვის. (გვ. 541)

ადამიანის უფლებების პრინციპი, რომელიც ეხება მონაწილეობას, ახალგაზრდებზეც ვრცელდება.

ახალგაზრდების ხმის გათვალისწინება ზრდის ალტერნატიული ცოდნის ან ინფორმაციის ფენების აღმოჩენის ალბათობას (გუდვინი & იანგი, 2013). ახალგაზრდების მოსაზრებებისა და გამოცდილების გამოყენებით ბევრი რამის მიღწევაა შესაძლებელი, რაც სარგებელს მოუტანს ახალგაზრდებს, მათ ოჯახებს, თემებს და საზოგადოებას მთლიანად (სერიდო, ბორდენი და პერკინსი, 2009). ახალგაზრდების მოსაზრებების კითხვა ასახავს როგორც ამ მიზნის მიღწევის პროცესს, ასევე მასთან დაკავშირებულ გამოწვევებს.

ჩვენ, როგორც ზრდასრულ მკვლევარებს, შეგვიძლია განვიხილოთ აღმოჩენის პროცესში ჩვენი როლი, როგორც ხელშემწყობების. მართალია, ჩვენ ვსარგებლობთ მონაწილეობით როგორც ინსტრუმენტული გზებით (დაფინანსება, პუბლიკაციები, კარიერული წინსვლა), ასევე გამოხატვის გზებით (ღირებულებისა და კმაყოფილების გრძნობა იმისა, რომ ჩვენს საქმიანობას მნიშვნელოვანი შედეგები მოაქვს ჩვენთვის მნიშვნელოვანი მოსახლეობის ჯგუფებისთვის). თუმცა, ის, რასაც ჩვენ ვიღებთ, მეორეხარისხოვანია მონაწილეებისა და მათი საზოგადოების მოგებასთან შედარებით. ეს შეიძლება აშკარა ჩანდეს. როგორც [მე-7 თავში](#) განხილული, საკითხი, თუ ვის ეკუთვნის ამ პროექტის „უფლებები“, განსაზღვრავს, თუ როგორ და ვის გადაუნაწილდება შედეგები, რაც მკვლევარებისთვის მნიშვნელოვან ეთიკურ საკითხებსა და დაძაბულობას წარმოქმნის.

არ არსებობს ახალგაზრდების მონაწილეობის უნივერსალური განმარტება და სანამ ამ საკითხის განსაზღვრაში მნიშვნელოვან პროგრესს არ მივაღწევთ, ახალგაზრდების მონაწილეობის კვლევისა და პრაქტიკისთვის, როგორც ღირებულების, ასევე სტრატეგიის სახით, ოპერაციონალიზაციის პროგრესი შეზღუდული იქნება ([ჩეკოვეი, 2011; ჩეკოვეი და ალდანა, 2013](#)). უნივერსალური განმარტება, რამდენადაც ეს შესაძლებელია სოციალურ მეცნიერებებში, წარმოადგენს მიზანს ან ძიებას, მიუხედავად იმისა, რომ ეს შეუძლებელი მიზანია, მაგრამ ისეთი, რომლის ძიება და ვრცლად განხილვა ღირს.

[ჩეკოვეი და ალდანა \(2013\)](#) განიხილავენ სამოქალაქო ჩართულობისა და ახალგაზრდობის თემას და გვთავაზობენ ჩარჩოს, რომელიც მონაწილეობის კონცეფციას ოთხპერსპექტიულ შკალაზე აკონცეპტუალიზაციას უკეთებს: (1) მოქალაქეთა მონაწილეობა (ინსტიტუციებში ფორმალური ჩართულობა), (2) საზოგადოებრივი ორგანიზება (სოციალურ-პოლიტიკური ჯგუფები), (3) ჯგუფთაშორისი დიალოგი (სისტემებთან და ჩაგვრასთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებების მიღებაში ჩართულობა) და (4) სოციალურ-პოლიტიკური განვითარება (ინსტიტუციურ სისტემებში მონაწილეობა, მაგრამ

უთანასწორობის აღმოფხვრა). ახალგაზრდებს შეუძლიათ მონაწილეობა მიიღონ სამოქალაქო ჩართულობის ამ ფორმების პერმუტაციებსა და კომბინაციებში და ადგილობრივი გარემოებები განსაზღვრავს, თუ როგორ იქნება წარმოდგენილი და განხორციელებული თითოეული ეს პერსპექტივა.

საზოგადოების მონაწილეობის ღირებულებას შეიძლება მრავალი განსხვავებული მნიშვნელობა ჰქონდეს, რაც მკვლევრის პოლიტიკურ პერსპექტივაზეა დამოკიდებული. ეს შეიძლება ნიშნავდეს სიმბოლურ წარმომადგენლობას დემოკრატიული მონაწილეობის ილუზიის შესაქმნელად და შეიძლება იმდენად შორს წავიდეს, რომ გადაწყვეტილების მიღების ძალაუფლება ახალგაზრდებს გადაეცეს. მიუხედავად ამისა, მინიმალური ან საერთოდ არანაირი არგუმენტი არ იქნება იმის შესახებ, რომ დემოკრატია „მნიშვნელოვან მონაწილეობაზე“ დაფუძნებული. რა თქმა უნდა, მონაწილეობის მნიშვნელობა დამკვირვებლის თვალშია. ახალგაზრდების მიერ ამ მნიშვნელობის აღქმა, უეჭველად, მნიშვნელოვნად განსხვავდება უფროსების მიერ აღქმისგან. ახალგაზრდების სამოქალაქო ჩართულობას უდიდესი პერსპექტივა აქვს (ჯონსი, 2009). ეს კიდევ უფრო დიდ მნიშვნელობას იძენს, როდესაც ახალგაზრდები ძალიან ადრეულ ასაკში არიან ჩართულნი და ზრდის სამოქალაქო მონაწილეობის ალბათობას ასაკის მატებასთან ერთად (ფრედრიკსი და ეკლსი, 2010; სერიდო, ბორდენი და პერკინსი, 2009). სოციალური ინკლუზიის მიზანი ხელს უწყობს ახალგაზრდებში თავდაჯერებულობის განვითარებას (ვირინგი, 2011).

ლიდერობის განვითარება

როდესაც ლიდერობის განვითარების ღირებულება საზოგადოების კვლევასა და პრაქტიკასთან დაკავშირებულ საუბრებში ჩნდება, კარგად ცნობილი აქსიომა, რომ „ახალგაზრდობა ჩვენი მომავალი ლიდერებია“, გვახსენდება (კრისტენსი და დოლანი, 2010). ცოტა ადამიანი თუ შეხვდება ამ განცხადებას. გენიოსობა არ არის საჭირო იმის გასაგებად, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია

თავიდანვე ადამიანის განვითარებაში ინვესტირება და არა იმის ლოდინი, სანამ ადამიანი სრულწლოვანებას მიაღწევს და უსაფრთხოების საფრთხედ არ იქცევა.

ეს აქსიომა უბრალოდ ქრება იმ მომენტში, როდესაც საზოგადოებრივი კვლევის უმეტესი ფორმა განიხილება. არსებითად, თუ ღირებულების პრაქტიკაში გადატანა შეუძლებელია, ის უბრალოდ რეალური არ არის. ლიდერობის განვითარება და ფოტოხმა ისე უნდა იყოს შერწყმული, რომ პროექტის დასაწყისშივე გაითვალისწინოს მონაწილეთა შესაძლებლობები, იმ მიზნით, რომ მათი პოტენციალი გაიზარდოს პროექტის განვითარებასთან ერთად. ზრდასრულები გამოცდილებასთან ერთად იზრდებიან, ისევე როგორც ახალგაზრდები. ლიდერობაც შეიძლება განხილულ იქნას გამოცდილებით, სადაც მონაწილეებს ამ სფეროში განვითარების შესაძლებლობები ეძლევათ.

ადგილობრივი ლიდერობის განვითარების მნიშვნელობა კრიტიკულ ღირებულებას წარმოადგენს საზოგადოების შესაძლებლობების გაძლიერების კვლევასა და პრაქტიკაში და არსად არის ეს ისეთი მნიშვნელოვანი, როგორც მარგინალიზებული ახალგაზრდობისა და ფოტოხმის განხილვისას. ლიდერობის განვითარება მჭიდრო კავშირშია საზოგადოების განვითარებასთან (მინაი, 2006). ახალგაზრდობის განვითარების სფეროში მოღვაწე ბევრმა წამყვანმა მოაზროვნემ მიიღო ეს ღირებულება (ჩეკოვეი და ალდანა, 2013; კრისტენსი და დოლანი, 2010; მორისონი და არტური, 2013), რადგან აცნობიერებენ, თუ როგორ შეუძლია ადგილობრივ ლიდერებს გარდაქმნან საზოგადოება და ემსახურონ და შთააგონონ მომავალი თაობები, რათა მათ ემსახურონ თავიანთ საზოგადოებას. ახალგაზრდები გამონაკლისს არ წარმოადგენენ, რადგან მათი ასაკობრივი ჯგუფი იმსახურებს ადგილობრივი ლიდერობის ყოლას და არა ტრადიციულ ზრდასრულ ლიდერობას. ახალგაზრდა ლიდერებს მოაქვთ პერსპექტივა და გაგება, რომლის მიღწევაც მხოლოდ ამ ასაკობრივ ჯგუფში ყოფნით არის შესაძლებელი. ეს ავთენტურობა, თავის მხრივ, ნდობას წარმოშობს,

რაც ნებისმიერი ლიდერობის მოდელის აუცილებელი ელემენტია. ახალგაზრდებს ნამდვილად აქვთ ლიდერობის უნარები, განსაკუთრებით მაშინ, თუ ლიდერობა იერარქიულად არ არის განსაზღვრული და აღიქმება, როგორც თვისებები, რომელთა ხაზგასმა და დაკნინება შესაძლებელია სიტუაციის შესაბამისად. უმნიშვნელოვანესია, რომ ახალგაზრდების ხმა იქნას მოსმენილი იმის შესახებ, თუ რა არის ლიდერობა და რისთვის უნდა იქნას გამოყენებული იგი (დემკსტერი, სტივენსი და კიფი, 2011; ემერი და ფლორესი, 2006; ვაასდროპი, ბეიკერი, პასკევიჩი და ლეფი, 2013). ფრეირემ ფოტოგრაფია კრიტიკული დიალოგის განვითარების სასარგებლო ინსტრუმენტად მიიჩნია (ბურკი, 2008). ფურმანმა (2012) სოციალური სამართლიანობის ლიდერობის კონცეპტუალური ჩარჩო, როგორც პრაქტიკა (ფრეირისეული გაგებით), წარმოადგინა, რომელიც აერთიანებს ახალგაზრდულ პროგრამირებას, კვლევას/მოქმედებას და ცნობიერების ამაღლებას, რაც ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტებისთვისაა განკუთვნილი.

გრიბლინგი, ვონი, ჰოუელი, რამშტეტერი და დოული (2013) ფოტოგრაფიისა და პრაქტიკის გამოყენებას აკავშირებენ და აღწერენ, თუ რატომ შეიძლება გამოსახულების, ამ შემთხვევაში ფოტოგრაფიის, ძალა მოქმედების სტიმული იყოს:

ზოგიერთი კვლევის საბოლოო მიზანია სოციალური პრობლემის შესახებ ცნობიერების ამაღლება და მოქმედების კატალიზატორის როლის შესრულება. სოციალური მოქმედება საბაზისო დონეზე გულისხმობს კვლევაში მონაწილე პირებისა და თემების მიერ საკითხისადმი პასუხისმგებლობას. ამ კვლევაში ხმების გაჩენასთან ერთად, უფრო წარმომადგენლობითი ხდება ჩნდება ინდივიდების ან საზოგადოების ძლიერი და საზრუნავების შესახებ. ფოტოგრაფია ერთ-ერთი მეთოდია, რომელსაც შეუძლია ამ მოძრაობის წარმართვა. ინტერაქტიულად გამოყენებული ფოტოგრაფიული ტექნიკა საშუალებას იძლევა აქტიური რეფლექსიისა და ინდივიდებისა და თემების ძლიერი მხარეებისა და გამოწვევების იდენტიფიცირების. სწორედ ძლიერი მხარეების იდენტიფიცირებით შეუძლიათ ადამიანებს დაიწყონ იმ გამოწვევების მოგვარება, რამაც ხმის დახშობა გამოიწვია. ფოტოგრაფიის საშუალებით პასიურიდან აქტიურზე გადასვლა მათი შემფოთების გამოხატვისა და მოქმედების საშუალებას იძლევა. (გვ. 17)

ურბანულ თემებში ადგილობრივი ლიდერების განვითარება სულ უფრო აქტუალური ხდება დემოგრაფიული ცვლილებების გათვალისწინებით, რაც ასახავს ურბანული სცენის ცვლილებას,

რაც ურბანულ თემებს სულ უფრო მეტად ფერადკანთან და ახალგაზრდა მოსახლეობად აქცევს (გუდენი და დანტლი, 2012). ამერიკის „ყავისფერი ფერი“ აღარ არის თეორია; ის რეალობად იქცა და უახლოეს მომავალში გააგრძელებს გაფართოებას. პროგნოზით, ეს დემოგრაფიული ცვლილება მომდევნო ორმოცი წლის განმავლობაში კიდევ უფრო გაიზრდება, რაც ამ ერს და მის ქალაქებს გაცილებით ყავისფერს და ახალგაზრდულს გახდის.

საზოგადოების ინვესტიცია

საზოგადოებაში ინვესტიციებისა და ფოტოხმის საფუძვლად არსებული ღირებულება საკმაოდ აშკარა იქნება ყველასთვის, ვინც პრაქტიკას უწევს ან კვლევას ატარებს მარგინალიზებულ თემებში. მაგალითად, შეუძლებელია არ დაინახო უზარმაზარი საჭიროებები მარგინალიზებულ ურბანულ თემებში. ეს ღირებულება ხშირად არ ჩანს საზოგადოებრივი კვლევის უმეტესი ფორმის განხილვისას, როგორც რაოდენობრივი, ასევე თვისებრივი. კვლევას შეუძლია მნიშვნელოვანი როლი შეასრულოს ცოდნის გენერირებასა და ურბანულ საჭიროებებზე ყურადღების მიპყრობაში. თუმცა, ცოდნა და ყურადღება საკმარისი არ არის.

საზოგადოებრივი კვლევის ტრადიციული მიდგომები, როგორც წესი, მოიცავს მკვლევარსა და მის გუნდს, რომელიც სულ უფრო მეტად გარეშე პირებისგან შედგება, ხოლო მაცხოვრებლებისთვის რამდენიმე საწყისი დონის პოზიციაა გამოყოფილი. ეს „სიმბოლო“ რბილად რომ ვთქვათ, შეურაცხმყოფელია და ხაზს ვერ უსვამს საზოგადოებაში ინვესტირების აუცილებლობასა და მნიშვნელობას. მკვლევრები და მათი გუნდები ფიგურალურად პარაშუტით ეშვებიან საზოგადოებაში და „მისიის“ დასრულების შემდეგ, ისინი ბრუნდებიან თავიანთ ორგანიზაციებში, როგორიცაა უნივერსიტეტები, რათა დაასრულონ მონაცემთა ანალიზი და დაწერონ სამეცნიერო სტატიები და წიგნები. ცხადია, ფოტოხმის პროექტები, როგორც წესი, ასე არ აღიქმება, როგორც განვითარებადი.

მიუხედავად ამისა, საზოგადოებაში ინვესტიცია ისეთი ღირებულებაა, რომელიც ნათლად უნდა იყოს გამოხატული. საზოგადოებაში ინვესტიციები და განვითარება მჭიდრო კავშირშია სოციალურ სამართლიანობასთან (ჩეკოვეი, 2013). საზოგადოებრივი ინვესტიციები შეიძლება მოიცავდეს ტიპების ფართო სპექტრს. მნიშვნელობით გამოირჩევა ოთხი ტიპი: (ა) ფინანსური რესურსები, (ბ) უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების რესურსებზე წვდომა, (გ) გარე კონტაქტების შუამავლობა და (დ) ადგილობრივი მაცხოვრებლების დაქირავება. ეს არის საზოგადოებაში ინვესტიციების განხორციელების რამდენიმე ყველაზე აშკარა გზა. თითოეული ეს თვალსაზრისი მკვლევარებს აძლევს საშუალებას, რესურსები, დრო და ენერგია საზოგადოების მასშტაბით სარგებლით ინვესტირება მოახდინონ.

ფინანსური რესურსები

გარე დაფინანსებით განხორციელებულ ფოტოხმის პროექტებს შეუძლიათ ხელი შეუწყონ თანხების მიმოქცევას იმ საზოგადოებაში, რომელზეც ისინი არიან დაფუძნებული. ეს მოითხოვს შეგნებულ გადაწყვეტილებას, რომ ყველა ღონე იქნას გამოყენებული პროდუქტებისა და მომსახურების ადგილობრივად შესაძენად, რათა საზოგადოებას ფინანსური თვალსაზრისით დაეხმაროს. ამ ღირებულებით პოზიციას კიდევ ერთხელ განვიხილავთ შემდეგ თავში, რადგან ის საკმარისად მნიშვნელოვანია იმისთვის, რომ ცალკე ყურადღება და ცალკე განყოფილება დაიმსახუროს. გასაკვირია, რამდენად იშვიათად ჩნდება ეს პოზიცია თემების „დახმარების“ შესახებ დისკუსიებში, თუმცა მას წარმოუდგენელი ინსტრუმენტული და ექსპრესიული სარგებელი მოაქვს.

გარემოებები ფოტოხმის პროექტიდან ფოტოხმის პროექტამდე განსხვავდება. საზოგადოებაში თანხების რეცირკულაცია შეიძლება მოხდეს სხვადასხვა აშკარა და ზოგჯერ არც ისე აშკარა გზით. ფოტოხმაში გამოყენებული საკვებისა და აღჭურვილობის მიწოდება ადგილობრივი ვაჭრების მიერ არის შესაძლებელი; ტრანსპორტირების მომსახურებაზეც შეიძლება ადგილობრივად

გაფორმდეს. ფართის დაქირავება, თუ მისი გადახდის სახსრები არსებობს, ადგილობრივად შესაძლებელია. მაგალითად, მე ბენზინიც კი შევიძინე ადგილობრივ გზებზე მგზავრობისთვის და იქიდან წამოსასვლელად. ჩემი ოჯახისთვის გასატანი სადილიც ადგილობრივად შევიძინე. არსებითად, ჩვენ შეგვიძლია ძალიან კრეატიულად ვიფიქროთ ადგილობრივი დაწესებულებებისთვის თანხების გადამისამართების გზებზე, რითაც საზოგადოების მიმოქცევაში ძალიან საჭირო თანხა ჩავდეთ.

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების რესურსებზე წვდომა

სავარაუდოდ, უდავოა, რომ თემებში ჩატარებული კვლევების უზარმაზარი რაოდენობა უმაღლესი სასწავლებლებიდან იღებს სათავეს. ეს დაწესებულებები იშვიათად მდებარეობს ამ თემებში და შესაძლოა, ისინი ვერ ხედავდნენ მაცხოვრებლებისთვის მათ რესურსებზე წვდომის უზრუნველყოფის მნიშვნელობას. უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ადგილობრივ თემებზე დადებითი გავლენის მოსახდენად ბოლოდროინდელმა მაგალითებმა აჩვენა, თუ რა პოტენციალი აქვთ ამ დაწესებულებებს საკუთარი გარემოს ჩამოყალიბებაში ([როსი, 2013](#)).

აკადემიური მოღვაწის მქონე მკვლევრებს შეუძლიათ გამოიყენონ თავიანთი ინსტიტუციური ბაზა რესურსების მოსაძიებლად და იმ თემებისთვის წვდომის მოსაპოვებლად, რომლებსაც არ აქვთ სოციალური კაპიტალი ამ რესურსებზე წვდომის მისაღებად ([გრიბი და სხვ., 2013](#)). ეს წვდომა შეიძლება სხვადასხვა გზით გამოვლინდეს. დაწესებულების გახსნის შესაძლებლობა საზოგადოებრივი აქტივობებისთვის, რომლებიც დიდ სივრცეს მოითხოვს, როგორცაა ზეიმები ან გამოსაშვები საღამოები, უნივერსიტეტებსა და თემებს შორის ინსტიტუციური ბარიერების დანგრევის ერთ-ერთ გზას წარმოადგენს.

უნივერსიტეტებს ასევე შეუძლიათ კონსულტაციები და რჩევები გაუწიონ ადგილობრივ ბიზნესებს ([დელგადო, 2012](#)), ასევე სტაჟიორებს, რომლებსაც აქვთ საზოგადოებრივი

ინსტიტუტებისთვის საჭირო უნარ-ჩვევები. მათ ასევე შეუძლიათ დაეხმარონ თემებს, გაუზიარონ გარე სამყაროს თავიანთი წარმატებისა და გამოწვევების ისტორიები. ჩვენ ხშირად რესურსებს ფინანსურად აღვიქვამთ. მიუხედავად ამისა, ჩვენი კონცეფციის გაფართოებამ შეიძლება შემოგვთავაზოს შემოქმედებითი გზები თემებისთვის კონტაქტების დამყარებაში დასახმარებლად, რამაც შეიძლება მოუტანოს როგორც დაუყოვნებლივი, ასევე გრძელვადიანი სარგებელი.

გარე კონტაქტების ბროკერინგი

ახალგაზრდების დაკავშირება გარე აქტორებთან და ინსტიტუტებთან დადებითი და უარყოფითი შედეგების პოტენციალს შეიცავს. მარგინალიზებული თემები მუდმივად აღმოჩნდებიან იზოლაციაში და ხელისუფლების ან მთავრობის წარმომადგენლებთან, ძირითად გარე ინსტიტუტებთან და ძირითად დაფინანსების წყაროებთან წვდომის გარეშე. წვდომის ეს ნაკლებობა მნიშვნელოვნად ზღუდავს მათ შესაძლებლობებს, შექმნან პარტნიორობა და ხელი შეუწყონ თავიანთი საზოგადოების გარეგანი იმიჯის ჩამოყალიბებას. პოტენციური გარე ურთიერთობების შუამავლობა შეიძლება ჩაითვალოს ფოტოხმის პროექტის განხორციელების მნიშვნელოვან მიზნად ([პაინი, სკოტი და ლონგი, 2013](#)).

ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტის ხელშეწყობის მიზნით გარე სუბიექტების ჩართვის შეგნებული ძალისხმევა ზრდის იმის ალბათობას, რომ ეს მხარდამჭერები ან კონტაქტები იქ იქნებიან ცვლილებების ძალისხმევის დაწყებისას. მკვლევრებმა კარგად უნდა იცოდნენ ამ გარე წყაროების პოტენციური ძალისხმევის შესახებ, რათა ჩამოაყალიბონ ფოტოხმის ინიციატივები, რამაც შეიძლება სერიოზულად შეაფერხოს კვლევის მიზნები. გარდა ამისა, ამ პოტენციურ ურთიერთობებს ორივე მხრიდან უნდობლობის გრძნობის დაძლევა დასჭირდება. მიუხედავად ამისა, წარმატების შემთხვევაში, ფოტოხმის გავლენა ტიპური საზოგადოებრივი კვლევითი პროექტის გავლენას გაცილებით გასცდება.

ადგილობრივი მაცხოვრებლების დაქირავება

ადგილობრივ თემებში ინვესტიცია მაცხოვრებლების დასაქმების შეგნებული ძალისხმევით არის პირდაპირი და არაპირდაპირი ინვესტიცია, რომელიც მრავალმხრივ სარგებელს იძლევა (გრინი, 2013). ადამიანური კაპიტალის განვითარება, რა თქმა უნდა, შეიძლება იყოს გარედან დაფინანსებული ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტების მეორადი მიზანი, რადგან ტრენინგი, კონსულტაცია და ზედამხედველობა, რომელიც ხორციელდება, აძლიერებს მაცხოვრებლების შესაძლებლობებს. ახალგაზრდები, ასე ვთქვათ, განსხვავებულად აღიქმებიან, როდესაც ისინი ხელმძღვანელ თანამდებობებზე ინიშნებიან. მისაბამი მაგალითის მიცემის ძალა სასარგებლოა როგორც ახალგაზრდა მონაწილეებისთვის, ასევე მთლიანად საზოგადოებისთვის.

მაგალითად, საზოგადოებაში ფულის მიმოქცევა ადგილობრივ ბიზნესს ეხმარება. ფოტოხმის კვლევაში მონაწილეობის ბუნებრივი ნიჭის მქონე პირებისთვის დასაქმების შესაძლებლობების უზრუნველყოფა ხელს შეუწყობს საზოგადოებაში მკვლევართა ისეთი კადრის შექმნას, რომელთა გამოყენებაც მომავალ კვლევებში იქნება შესაძლებელი, ასევე ხელს შეუწყობს საზოგადოებისთვის ფულის გამომუშავებას. როდესაც ასეთი მკვლევრები ახალგაზრდები არიან, ინვესტიციის ანაზღაურება შეიძლება გრძელვადიანი იყოს. გარდა ამისა, თემის მაცხოვრებლების დასაქმება წარმოადგენს მდგრად სტრატეგიას თემებისთვის, რათა შეინარჩუნონ კონტროლი კვლევასა და ჩარევებზე (სმიტი და ბლუმენტალი, 2012).

ადგილობრივი ცოდნისა და თვითშემეცნების გამოყენება

„ცოდნა ძალაა“ არის ფრაზა, რომელიც კარგად არის აღიარებული საზოგადოების პრაქტიკოსებისა და მკვლევრების მიერ. ცოდნა, რომელიც საზოგადოების ხედვებსა და გამოცდილებაზეა დაფუძნებული, განსხვავებული იქნება. ისეთი ტერმინები,

როგორიცაა საზოგადოების ცოდნა, ადგილობრივი ცოდნა, კონტექსტუალური ცოდნა, გამოცდილებითი ცოდნა და თვითშემეცნება, ყველა მათგანი გვხვდება ლიტერატურაში და არსებითად ურთიერთშემცვლელია (დელგადო და ჰამ-დელგადო, 2013). ამგვარად, აკადემიური ან ექსპერტული წრეების გარეთ წარმოშობილი ცოდნის კონცეფცია ფართოდ არის აღიარებული, რაც მის მნიშვნელობაზე მეტყველებს.

თვითშემეცნების ძალას აქვს ტრანსფორმაციული ძალების გამოვლენის პოტენციალი ინდივიდუალურ და კოლექტიურ დონეზე:

ხელოვნებით საკუთარი თავის გამოხატვა სოციალური პრობლემების პანაცეა არ არის, თუმცა ზოგჯერ მას შეუძლია პოლიტიკური ჟესტის ან მოქმედებისკენ მოწოდების როლი შეასრულოს. საკუთარი სიტუაციის შესწავლისა და არტიკულაციის მიზნით, მნიშვნელოვანი მედიის შექმნის ტრანსფორმაციული და ემანსიპაციური პრაქტიკა თვითშემეცნებას შთააგონებს. თვითშემეცნება ძალაა; თვითშემეცნების გაზიარება კი - გაძლიერებას ნიშნავს. როდესაც თვითშესწავლა ავლენს კავშირს პირად გამოცდილებასა და სოციალურ მოქმედებას შორის და სხვებს კრიტიკულად შეხედვისკენ მოუწოდებს, ის კრიტიკული პედაგოგიკისა და აქტივიზმის ფორმად იქცევა.

—LEVY & WEBER, 2011, გვ. 307

საზოგადოებაზე ორიენტირებული მკვლევრები კვლევის ჩატარების პროცესში მრავალ განსხვავებულ ფუნქციას ასრულებენ. „მასწავლებლის“ და „ფასილიტატორის“ როლები ახალგაზრდულ ფოტოჟურნალში მათი მთელი ცხოვრების მანძილზე გამოყენების გამო მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს.

თვითშემეცნება შეიძლება არსებობდეს, მაგრამ არ იყოს აღიარებული და შესაბამისად, არ იყოს დაფასებული ან გამოყენებული სოციალური პირობების შესახებ ცნობიერების განვითარებაში (დიმერი და ჩენგ-ჰსიენი, 2011). მკვლევრის როლი ხდება მონაწილეებისთვის ამ ცოდნისა და ხედვის აღმოჩენაში დახმარების გაწევა (მონტოია და კენტი, 2011). ეს შეიძლება საკმაოდ რთული იყოს იმ პირებისთვის, რომლებსაც საზოგადოება და მისი ინსტიტუტები ეუბნებიან, რომ მათ არ გააჩნიათ რაიმე მნიშვნელოვანი ცოდნა და იძულებულნი არიან დაეყრდნონ გარეშე პირებსა და პროფესიონალებს გადაწყვეტილებების

პოვნაში. ისეთი კვლევითი მეთოდების შემუშავება, როგორიცაა ფოტოხმა, რომელიც იყენებს გამოსახულებას განმანათლებლობის მოგზაურობის პროვოცირებისთვის, მიზნად ისახავს ახალი ხედვების აღმოჩენას, რაც ჩვეულებრივ შეუმჩნეველი დარჩებოდა.

დელგადო და ჰამ-დელგადო (2013) განიხილავენ, თუ რატომ უნდა იქნას გამოყენებული ახალგაზრდებში თვითშემეცნება და ადგილობრივი ცოდნა:

მათ გააჩნიათ თვითშემეცნება და ლოკალური, „კონტექსტუალიზებული ინტელექტი“, ცოდნა, რომელსაც უფროსები ხშირად უგულებელყოფენ. ახალგაზრდებს შეუძლიათ თავიანთი შემოთხზულებისა და გამოცდილების დასაბუთება ისე, რომ მათი ცხოვრების შესახებ ზრდასრულების უმეტესობის გაგებას არ შეესაბამებოდეს. არსებითად, ახალგაზრდები საკუთარი ცხოვრებისა და იმ სამეზობლოს საუკეთესო ექსპერტები არიან, სადაც ისინი ცხოვრობენ. ჩვენ, როგორც ზრდასრულები, „ცოდნის“ ერთადერთი მფლობელები არ ვართ. ეს არაფორმალური ექსპერტიზა საუკეთესოდ შეიძლება იქნას გაგებული, როგორც საზოგადოებრივი საბნის ფორმა, რომლის დასამზადებლადც საჭიროა სხვადასხვა ფორმის, ტექსტურისა და ფერის ქსოვილის მრავალი სხვადასხვა ნაჭერი. ახალგაზრდებსაც შეუძლიათ თავიანთი წვლილი შეიტანონ ამ ცოდნის საბნის შექმნაში და მათი წვლილი არანაკლებ ფასეულია, ვიდრე ზრდასრულების (გვ. 197)

საბნის მეტაფორა ხაზს უსვამს, რომ ცოდნა არც სტატიკურია და არც უნივერსალური, ამიტომ ბევრის წვლილი აუცილებელია, როგორც ეს საზოგადოებრივი ცოდნის საბნის შემთხვევაშია. [როდრიგესმა \(2011\)](#) გამოიყენა „მოზაიკური საბნის“ მეტაფორა იმის სასაუბროდ, თუ როგორ შეუძლია ახალგაზრდების ფოტოხმას გააძლიეროს ახალგაზრდების ცოდნა მრავალფეროვნების შესახებ.

თვითშემეცნება მჭიდრო კავშირშია ახალგაზრდების გაძლიერებასთან. [პრიცკერის, ლაშაპელის და ტატუმის \(2012\)](#) ლათინოამერიკელ მოზარდებთან ჩატარებულმა კვლევამ აჩვენა, რომ მათი მონაწილეობა მათ გაძლიერებას უწყობდა ხელს. [განტმა და სხვებმა \(2009\)](#) ასევე აღმოაჩინეს უზარმაზარი ტრანსფორმაციული პოტენციალი ფოტოხმის გამოყენებაში, როგორც ქალაქელი ახალგაზრდების გაძლიერებისა და სოციალური ცვლილებების შექმნის საშუალება. ახალგაზრდების გაძლიერება შემოქმედების, ფოტოგრაფიისა და სოციალური აქტივობის აუცილებელი ელემენტია ([გოსესლინგი და დოილი, 2009](#)).

სოციალური სამართლიანობა

სოციალური სამართლიანობის თემა მარგინალიზებული ფერადკანიანი ქალაქელი ახალგაზრდების ცხოვრებაში მათი ყოველდღიური არსებობის განუყოფელი ნაწილია, რადგან მათ მუდმივად ახსენებენ, რომ ასაკის გამო ისინი მესამეხარისხოვანი თუ არა, მეორეხარისხოვანი მოქალაქეები არიან ([ფიშერი, ბუმ-როსნაგელი, ჯოპი და ბრაუნი, 2012](#)). ისინი ამ საზოგადოებაში და საკუთარ თემებშიც დაბალ სოციალურ სტატუსს იკავებენ, რაც სამართლიანობის საკითხებს მათ ცხოვრებაში გაცილებით მნიშვნელოვანს ხდის. საკმაოდ რთულია ბრძოლა, რათა მათი ხმა მათი საზოგადოების გარეთაც ისმოდეს, მაგრამ ამის გაკეთება მათ უშუალო გარემოცვაშიც კი შეურაცხყოფას მატებს მილიონობით ახალგაზრდისთვის.

სოციალურ მეცნიერებებსა და დამხმარე პროფესიებში

სოციალური სამართლიანობის მნიშვნელობამ მრავალი განმარტება გამოიწვია. [ვეილი \(2004\)](#) სასარგებლო განმარტებას გვთავაზობს: „[სოციალური სამართლიანობა] არსებითად სამართლიანობას ნიშნავს. რადგან „სოციალური“ გულისხმობს ჩვენს ადამიანურ ურთიერთობებსა და ურთიერთდაკავშირებულობას საზოგადოებაში, სოციალური სამართლიანობა გულისხმობს სამართლიანობისადმი ერთგულებას ერთმანეთთან ურთიერთობებში ჩვენი ცხოვრების ძირითად ასპექტებში - პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ და სამოქალაქო სფეროებში“ (გვ. 8). მნიშვნელოვანია, რომ სოციალური სამართლიანობა ახალგაზრდებისთვის გასაგები იყოს, მათ შორის ისეთი ლექსიკის გამოყენებით, რომელიც ასახავს და ითვალისწინებს კულტურულ და ადგილობრივ გარემოებებს. „სამართლიანობა“ ახალგაზრდებისთვის ასეთი რთული კონცეფციის ოპერაციონალიზაციის პოპულარული გზაა, როგორც ეს წინა თავში ახალგაზრდების განვითარებისა და ძირითადი ელემენტების განხილვაში იყო აღნიშნული ([გინრაიტი, ნოგუერა და კამაროტა, 2006](#)).

სოციალური სამართლიანობის თემა განხილულია ამ წიგნის საწყის ნაწილებში და ის კვლავაც აქტუალური იქნება წიგნის დანარჩენ ნაწილში ძალიან ნათელი და გამართლებული მიზეზების გამო. სოციალური სამართლიანობა ქმნის ჩარჩოს, რომლის მეშვეობითაც შესწავლილი იქნება ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალურ-ისტორიული საკითხებისა და მოვლენების ურთიერთქმედება და ის, თუ როგორ იმოქმედეს მათ ქალაქელი ფერადკანიანი ახალგაზრდების ცხოვრებაზე ([შინი და სხვ., 2010](#)). ეს კონტექსტუალური დასაბუთება სოციალურ სამართლიანობას ასაკთან დაკავშირებით ფოტოხმაში ნათლად წარმოაჩენს და ამ თემის განხილვას ისეთ განზომილებას სძენს, რომელსაც სათანადო ყურადღება არ ექცევა, განსაკუთრებით რაოდენობრივ მკვლევარებს შორის.

კულტურული კომპეტენცია/კულტურული თავმდაბლობა

წარმოდგენილი და არაეთიკური იქნებოდა ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტის ჩატარება კულტურული კომპეტენციისა და კულტურული თავმდაბლობის საკითხის გაუთვალისწინებლად. ეთნოგრაფია ჯგუფის აზროვნებისა და მოქმედების უფრო ღრმა გაგების შემუშავებით არის დაკავებული. ლოგიკურია, რომ ამ ნაწილში განხილული მეშვიდე და ბოლო ღირებულება კულტურაზეა ორიენტირებული.

მკითხველი, სავარაუდოდ, იფიქრებს, რომ ეს ნაწილი კულტურაზე ტრადიციული თვალსაზრისით იქნება ფოკუსირებული, ეთნიკურ და რასობრივ კუთვნილებაზე და იმაზე, თუ როგორ აღიქმება კულტურა ამ პერსპექტივიდან. მართალია, ამ თვალსაზრისით განვიხილავთ კულტურულ ღირებულებებს, ტრადიციებსა და პერსპექტივებს. თუმცა, საჭიროა შევჩერდეთ და გავაფართოვოთ დისკუსია, რათა ახალგაზრდული კულტურაც ჩავრთოთ (ჯონსი, 2009). არსებითად, კულტურის კონსტრუქტი შეიძლება საკმაოდ ყოვლისმომცველი იყოს (რაბი, 2007), რაც ხაზს უსვამს მკვლევრებისთვის ინსაიდერ-აუტსაიდერის სტატუსს (ტაფტი, 2007).

ზრდასრულმა მკვლევრებმა ახალგაზრდების ფოტოხმის შესწავლისას მოგონებებზე ფიქრს თავი უნდა აარიდონ, რადგან მკვლევარების მოგონებები შეიძლება წინააღმდეგობებით იყოს სავსე. ბიკლენი (2007) ამ მნიშვნელოვან საკითხს განიხილავს და ხაზს უსვამს იმ მნიშვნელობას, რომ მკვლევრებმა, ამ შემთხვევაში ეთნოგრაფებმა, რომლებიც თავიანთ კვლევას ახალგაზრდებზე ამახვილებენ, არ მოახვიონ თავი ახალგაზრდებს საკუთარი გამოცდილება და პერსპექტივები. არსებითად, ჩვენ უნდა ვიზრუნოთ იმაზე, რომ ამ მოგონებებმა გავლენა მოახდინოს ახალგაზრდა ფოტოხმის მონაწილეების პერსპექტივებსა და გამოცდილებაზე.

ქალაქელ ახალგაზრდებზე ფოკუსირება ავტომატურად წინა პლანზე წამოწევს კულტურული კომპეტენციის/კულტურული თავმდაბლობის, როგორც ძირითადი ღირებულების, მნიშვნელობას. აშშ-ის ურბანული ცენტრები ძალიან

მრავალფეროვანია და კიდევ უფრო მრავალფეროვანი ხდება, რადგან ისინი იზიდავენ ახალმოსულებს ამ ქვეყანაში და კვლავაც მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ, როგორც შესვლის პორტები. ფერადკანიანი ადამიანების ახალგაზრდობა, როგორც მოსახლეობის ჯგუფი, კულტურის შემთხვევაში მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს. შედეგად, „ახალგაზრდული კულტურა“ კულტურული კომპეტენციის/კულტურული თავმდაბლობის ღირებულებას უნდა დაემატოს.

აუცილებელია შევჩერდეთ და აღვნიშნოთ, რომ „ახალგაზრდული კულტურა“ ფართო განზოგადებაა, რომელიც უფრო დეტალური შესწავლის შემდეგ მრავალი სუბკულტურისგან შედგება, რაც კიდევ უფრო ეჭვქვეშ აყენებს ახალგაზრდობის მონოლითურ შეხედულებას, მიუხედავად მათი ეთნიკური, რასობრივი ან სოციალურ-ეკონომიკური კლასისა, სექსუალური იდენტობისა და შესაძლებლობებისა (ალეტი, 2012; ბლექმენი & კომანე, 2012; მორი, ბენგრი-ჰოველი & გრიფინი, 2010). ეს სუბკულტურები ითვალისწინებენ ძირითად სოციოდემოგრაფიულ, აკულტურაციურ და გეოგრაფიულ ფაქტორებს, მაგალითად, ურბანულ და სოფლის კუთვნილებას. მაგალითად, ასაკი, ეთნიკური კუთვნილება, რასა, სქესი, სექსუალური იდენტობა და სოციალურ-ეკონომიკური სტატუსი, სხვა მრავალ ფაქტორთან ერთად, კულტურულ კონსტრუქტშია თავმოყრილი: „ამიტომ, დროა, დავიწყოთ შეცდომაში შემყვანი წარმოდგენების მიღმა გასვლა და გავიგოთ, თუ როგორ არის აგებული რთული იდენტობები“. რამდენად თავისუფალია ახალგაზრდები, განსაზღვრონ საკუთარი თვითიდენტობა და იმოქმედონ მის შესაბამისად?“ (ჯონსი, 2009, გვ. 60). მკვლევრის მგრძნობელობა და მსგავსების, განსხვავებებისა და ძალაუფლების დინამიკის დარღვევის უნარი ასევე ემსახურება ეიჯიზმთან და რასიზმთან დაკავშირებული საკითხების წინაშე დადგომას (ტაფტი, 2007).

კონტექსტი გავლენას ახდენს იმაზე, თუ კულტურის რომელი განზომილება იკავებს უპირატესობას დროის კონკრეტულ მომენტში. უმჯობესია კულტურული განზომილებები წინა პლანზე და ფონზე განვიხილოთ. არსებობს შემთხვევები, როდესაც

ეთნიკურ კუთვნილებას ან სქესს უდიდესი გავლენა აქვს. სცენის შეცვლა გამოიწვევს სოციალურ-ეკონომიკური კლასის გამოკვეთას: „თუმცა, ასაკის, როგორც ძალაუფლებისა და განსხვავების მნიშვნელოვანი ღერძის, გაანალიზებისას, ასევე უნდა გვახსოვდეს, თუ როგორ კვეთს ის უნიკალური გზებით სქესს, რასას, კლასს, სექსუალობასა და შესაძლებლობებს“ (ტაფტი, 2007, გვ. 203).

ამ წიგნის ავტორის შემთხვევაში, პუერტორიკოელობა შესაძლოა ურთიერთქმედების დომინანტური ფაქტორი იყოს. კონტექსტის, პროფესიის ან სქესის შეცვლა შესაძლოა სამუშაო ურთიერთობის ხელშეწყობის ყველაზე გავლენიანი ფაქტორი იყოს. ამერიკის შეერთებულ შტატებში ახალგაზრდებთან მუშაობისას, ზრდასრულობა შეიძლება იყოს მნიშვნელოვანი დაბრკოლება პოზიტიური სამუშაო ურთიერთობისთვის. ერთი და იგივე ეთნიკური და სოციალურ-ეკონომიკური წარმომავლობის ქონა და ენობრივი კომპეტენციების (ესპანური) ქონა შეიძლება შეამციროს ასაკისა და პროფესიის გავლენა.

რაბი (2007) ამ საკითხს მკვლევრის წინარე ისტორიაში განიხილავს: „ასაკი ინსაიდერსა და გარესამყაროს შორის განსხვავების მნიშვნელოვანი მახასიათებელია, მაგრამ ამავედროულად, იგი სხვა იდენტიფიკაციებითაც იკვეთება, რამაც შეიძლება ასაკობრივი კავშირის წერტილები უზრუნველყოს“ (გვ. 55). ადგილობრივი გარემოებები დიდწილად განსაზღვრავს ახალგაზრდების მიერ ზრდასრულების მიმართ ნდობის დონეს და ერთი და იგივე ეთნიკური და რასობრივი წარმომავლობის ქონა ავტომატურად არ ნიშნავს ნდობისა და მუშაობის სურვილის არსებობას, თუმცა უდავოა, რომ ეს ნამდვილად დაგეხმარებათ.

ბასზილე (2009) აღნიშნავს, რომ ჰიპ-ჰოპ კულტურა ახალგაზრდული კულტურის ფანჯარად აღიქმება, რათა პედაგოგები ინფორმირებული იყვნენ. ჰიპ-ჰოპ კულტურა ასევე შეიძლება განვიხილოთ, როგორც „ჰიპ-ჰოპის სასწავლო განზომილებების კრიტიკული გაგების გზა; ანუ იმის შესახებ, თუ რა შეიძლება ასწავლოს ჰიპ-ჰოპმა პედაგოგებს არა მხოლოდ იმის შესახებ, თუ როგორ უმკლავდებიან ქალაქის ახალგაზრდა მაცხოვრებლები იდენტობასა და განსხვავებას ურბანული დაკნინებისა და მიმდინარე საგანმანათლებლო ჩამორთმევის

ციკლებში, არამედ ჩვენი, როგორც პედაგოგების, მუშაობის შეზღუდვებსა და შესაძლებლობებზეც“ (გვ. 6). [ირიზარი \(2009\)](#) მსგავს პოზიციას იკავებს ჰიპ-ჰოპის, როგორც „ცოდნის ფონდის“ როლთან დაკავშირებით სწავლისა და ურბანული ახალგაზრდული კულტურის გამოყენების შესახებ, რათა ინფორმირება გაუწიოს მასწავლებლებსა და სხვა პოზიციებზე მომუშავე ზრდასრულებს, სადაც ისინი კონტაქტში შედიან ქალაქელ ახალგაზრდებთან.

კულტურულ კომპეტენციაზე გადასვლისას, გასაგებია, რომ ასაკი უნდა იქნას გათვალისწინებული კომპეტენციის ან კულტურული თავმდაბლობის შესახებ ნებისმიერ განხილვაში, რაც ზოგიერთი მკითხველისთვის შეიძლება სრულიად ახალი ტერმინი იყოს და მას ამ ნაწილში მოგვიანებით განვიხილავთ. ყველა პროფესიამ განიხილა კულტურული კომპეტენცია და საკუთარი თვალსაზრისიდან გამომდინარე მიაღწია განმარტებას. სოციალურმა მუშაობამაც იგივე გააკეთა: „კულტურული კომპეტენცია გულისხმობს პროცესს, რომლის მეშვეობითაც ინდივიდები და სისტემები პატივისცემით და ეფექტურად რეაგირებენ ყველა კულტურის, ენის, კლასის, რასის, ეთნიკური წარმომავლობის, რელიგიისა და სხვა მრავალფეროვნების ფაქტორების მქონე ადამიანების მიმართ ისე, რომ აღიარებენ, ადასტურებენ და აფასებენ ინდივიდების, ოჯახებისა და თემების ღირებულებას და იცავენ და ინარჩუნებენ თითოეულის ღირსებას“ ([სოციალურ მუშაკთა ეროვნული ასოციაცია, 2000](#), გვ. 61). კულტურული კომპეტენციის ეს განმარტება ითარგმნება, როგორც „შესაბამისი ქცევების, დამოკიდებულებებისა და პოლიტიკის ერთობლიობა, რომელიც ერთიანდება სისტემაში ან სააგენტოში ან პროფესიონალებს შორის და საშუალებას აძლევს სისტემას, სააგენტოს ან პროფესიონალებს ეფექტურად იმუშაონ კულტურათშორის სიტუაციებში“ (გვ. 61). როგორც პრაქტიკოსებმა, ასევე აკადემიკოსებმა უნდა იბრძოლონ ამ განმარტების ოპერატიულობის უზრუნველსაყოფად. ეს განმარტება ახალგაზრდული ფოტოხმის გამოყენებასთან დაკავშირებით სირთულეებს ქმნის. მაგალითად, ეს განმარტება აპოლიტიკურია და არ ექვეყნებ აყენებს ძალაუფლების

სტრუქტურას, რაც ახალგაზრდულ ფოტოგოისში აუცილებელია (რიდენური, 2012). კულტურული კომპეტენცია, სულ მცირე, იმ ფორმით, როგორც ის ამ წიგნშია წარმოდგენილი, მოიცავს სოციალური სამართლიანობის პრიზმით და იმის აღიარებით, თუ როგორ მოქმედებს ჩაგვრა სოციალურ იდენტობაზე და საზოგადოებაში კეთილდღეობის მიღწევის შესაძლებლობებზე.

კულტურული თავმდაბლობის კონცეფცია გაჩნდა იმ ძირითადი ელემენტის გადასაჭრელად, რომელიც ხშირად ხაზგასმულია კულტურული კომპეტენციის განმარტებების უმეტესობაში; კერძოდ, შესაძლებელია თუ არა ჭეშმარიტად კულტურულად კომპეტენტური იყო კულტურულ სისტემაში, რომელშიც შენ არ იმყოფები? ტერვალონმა და მიურეი-გარსიამ (1998) ამ მნიშვნელოვან საკითხზე 15 წელზე მეტი ხნის წინ გაამახვილეს ყურადღება, როდესაც თქვეს, რომ კულტურული თავმდაბლობა არის „პროცესი, რომელიც მოითხოვს თავმდაბლობას... [მკვლევარებსა და რესპონდენტებს] შორის დინამიკაში არსებული ძალაუფლების დისბალანსის შესამოწმებლად“ (გვ. 118). კულტურული კომპეტენცია საუკეთესოდ უნდა განვიხილოთ, როგორც მოგზაურობა და არა დანიშნულების ადგილი.

კულტურული თავმდაბლობის პერსპექტივიდან გამომდინარე, აღიარებულია, რომ მაგალითად, საშუალო ასაკის ადამიანი ვერ იქნება კულტურულად კომპეტენტური იმის გასაგებად, თუ რას აწყდება ნიუ-იორკის შტატის სამხრეთ ბრონქსში მცხოვრები 14 წლის აფროამერიკელი ახალგაზრდა. ეს არ ნიშნავს, რომ ამ ზრდასრულ ადამიანს არ შეუძლია იყოს თანამგრძნობი. ეს ნიშნავს, რომ მას ესმის, თუ რამდენად უნდა დაეყრდნოს ამ 14 წლის ბავშვს, რათა განივითაროს საკუთარი სოციალური გარემოებების, ოცნებებისა და შიშების სიღრმისეული შეფასება. ახალგაზრდების საზოგადოებრივ გარემოში ჩართვა ძალაუფლების სხვაობის მინიმიზაციისა და კულტურული თავმდაბლობის გაგების მანიშნებელი ერთ-ერთი გზაა (მარშალი და შეპარდი, 2006). არსებითად, კულტურული თავმდაბლობის პერსპექტივა ნიშნავს, რომ მკვლევარებმა, როგორც ეს ფოტოხმის შემთხვევაშია, თავმდაბლობა უნდა გამოიჩინონ იმის ცოდნაში, რაც იცინ.

ცხრა სახელმძღვანელო პრინციპი

ზოგიერთი მკითხველი შეიძლება კმაყოფილი იყოს წინა ნაწილში განხილული შვიდი ყოვლისმომცველი ღირებულებით და იკითხოს, თუ რატომ არის აუცილებელი პრინციპები, თუ მიზნები გვაქვს. მე ყოველთვის მომწონს მიზნებზე ფიქრი, როგორც ბუნდოვან და შთამაგონებელ განცხადებებზე იმის შესახებ, თუ რის მიღწევას ვიმედოვნებთ. ზოგიერთისთვის მიზნები მიუღწევებლობად არის მიჩნეული, ან ის, რასაც მე „შეუძლებელ ოცნებას“ ვუწოდებ. თუმცა, სხვებს არ მოსწონთ შეუძლებლად მისაღწევი მიზნების ქონა. მკითხველს თავად მოუწევს გადაწყვიტოს, რომელ აზროვნების სკოლას მიეკუთვნება. არც ერთი არ არის არასწორი.

პრინციპები, მეორე მხრივ, მიზნების მონათესავე სულებია, რომლებიც წარმოადგენს მკაფიო, გაზომვად ფორმულირებას იმისა, თუ რას იმედოვნებთ მიაღწიოთ მოცემულ მომენტში. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, მიზნები შთაგაგონებთ, მაგრამ ამოცანები, ასე ვთქვათ, დედამიწაზე გაბრუნებთ. პრინციპები წარმოადგენს კრიტიკულ ნაბიჯს მკვლევრების მიზნების მიღწევაში დასახმარებლად ([ანდერვუდი, მაიექსი, რისერი და ჰარპერი, 2006](#)). ზოგიერთი პრინციპებს, მაგალითად, ფოტოხმის გამოყენებით, სახელმძღვანელოდ ან ძლიერ რჩევებად მოიხსენიებს იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა გააგრძელონ საუკეთესოდ საზოგადოებრივი ჩარევა. ქვემოთ მოცემული ცხრა პრინციპი წარმოადგენს ხიდს ღირებულებებსა და პრაქტიკას შორის, რაც მკვლევარებს ეხმარება ღირებულებების „კონკრეტიზაციაში“.

ზოგიერთი ეს პრინციპი ერთმანეთს ემთხვევა, თუმცა თითოეულ მათგანს თავისი გამორჩეული აქცენტი აქვს. ამავედროულად, სხვადასხვა პრინციპს შორის საზღვრები შეიძლება საკმაოდ ცვალებადი იყოს. ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმა თვისებრივი კვლევის საზღვრებს აფართოებს. [ჰორსფოლმა და](#)

ჰიგსმა (2011) საზღვრებთან დაკავშირებული ხუთი ძირითადი მახასიათებელი გამოავლინეს და ისინი ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის ამ ფორმისთვისაც ფართოდ გამოიყენება: (1) საზღვრები არ არის ფიქსირებული ან ხისტი; (2) ისინი წარმოადგენენ სივრცეებს, სადაც ახალი თანამშრომლობა შეიძლება განვითარდეს; (3) მათ შეუძლიათ ხელი შეუწყონ პერსპექტივების განსხვავებულობას დამაბულობის გამოწვევის გარეშე; (4) საზღვრებმა, თუ ფრთხილად არ იქნებით, შეიძლება გამოიწვიოს განხეთქილება და ნგრევა; და (5) მათ შეუძლიათ შფოთვა გამოიწვიონ, როდესაც ტრადიციული საზღვრები ირღვევა.

საკუთარი თავის დახმარების სურვილი და უნარი. თვითგამორკვევა და საზოგადოების ბედისწერის განსაზღვრის სურვილი მნიშვნელოვანი პრინციპებია. არცერთ საზოგადოებას (ან ერს, სხვათა შორის) არ სურს ისეთ მდგომარეობაში აღმოჩნდეს, სადაც მთლიანად სხვების ნებაზე იქნება დამოკიდებული, რათა განსაზღვრონ, თუ რა მოუვა მას მომავალში. ახალგაზრდობა ამ მხრივ ნამდვილად არ განსხვავდება. ეს არ ნიშნავს, რომ პარტნიორობისა და თანამშრომლობის სულისკვეთებით გაწეული დახმარება მისასალმებელი არ არის, რადგან ეს მისასალმებელია. ამ პრინციპის არსი არ არის პოლიტიკური პოზიციის დაკავება, რომ ქალაქის ახალგაზრდები და მათი თემები უბრალოდ მარტო დარჩენას ელიან. ეს იგივეა, რომ ვთქვათ, რომ მათ საკუთარი ძალებით უნდა ფეხზე წამოდგომა, ან მათი დადანაშაულება იმ სიტუაციაში, რომელშიც აღმოჩნდნენ.

თვითგამორკვევა ფოტოხმის ქვაკუთხედი და ეს ღირებულება ამ ტიპის პროექტის ყველა ასპექტს უნდა ასახავდეს. ფუნდამენტური რწმენა, რომ თემებს, მათი სოციალურ-ეკონომიკური სტატუსის მიუხედავად, აქვთ სურვილი და უნარი, თავად განსაზღვრონ საკუთარი ბედი, თუ მათ შესაძლებლობა და მხარდაჭერა ექნებათ, ამ ქვეყნის რწმენის ცენტრშია. ეს არ ნიშნავს იმას, რომ საზოგადოებებმა, რომლებსაც გაუფასურების ისტორია აქვთ, საკუთარი ძალებით უნდა იმოქმედონ ყოველგვარი გარე მხარდაჭერის გარეშე. ეს პრინციპი არ ნიშნავს იმას, რომ საზოგადოებამ მსხვერპლი დაადანაშაულოს.

ეს პრინციპი მკვლევარებს მორალურ კომპასს აძლევს, რაც მათ გადაწყვეტილებების მიღებისას გზის ნავიგაციაში ეხმარება. ეს მიიღწევა მკვლევარების მიერ ორი კითხვის დასმით: რა სურს საზოგადოებას და როგორ სურს როლის შესრულება? პასუხები არასდროს იქნება მარტივი, რადგან საზოგადოებები არ არიან მონოლითური შემადგენლობით, ღირებულებებითა და აზრებით. მირჩევნია, ამ ორ კითხვაზე პასუხების მოსაძებნად ძალიან ბევრი დროისა და ძალისხმევის დახარჯვაში დამადასტურებელად ვიდრე თემებზე უხეშად მოპყრობაში, რადგან მათ არ შეუძლიათ იფიქრონ ან იცოდნენ, რა არის მათთვის საუკეთესო.

ამ კითხვებზე პასუხების მოსაძებნად საჭირო დროის გამოყოფა უმნიშვნელოვანესი საწყისი ნაბიჯია ახალგაზრდებისა და მათი თემების ნების გამოვლენასა და საკუთარი თავის დახმარების უნარის დადგენაში (ჰაკერი, 2013). ეს პრინციპი ან რწმენა ახალგაზრდებს ასწავლის, რომ ისინი საკმარისად მნიშვნელოვანები და განათლებულები არიან, რათა გაიგონ საკუთარი სიტუაცია და შეიმუშაონ გამოსავალი. ეს არ ნიშნავს, რომ უფროსებს არ შეუძლიათ დაეხმარონ მათ ამ გზაზე. დახმარება არ არის იგივე, რაც ცნობიერების ამაღლება და გადაწყვეტილებების მიღება.

ახალგაზრდებმა და მათმა საზოგადოებამ იციან, რა არის საუკეთესო მათი წინსვლისთვის. არაფორმალური ცოდნის დეტალური აღწერა აქ გამეორებას არ საჭიროებს, რადგან ის გარკვეულწილად სიღრმისეულად იყო განხილული წინა ნაწილში. აუცილებელია არაფორმალური ცოდნის რამდენიმე ასპექტის განხილვა, როგორც მისი ფოტოხმად გარდაქმნის ხელშეწყობის საშუალება. ჩინის (2007) დაკვირვებები, მიუხედავად იმისა, რომ ანთროპოლოგებისთვისაა განკუთვნილი, თანაბრად გამოიყენება სხვა აკადემიური დისციპლინებისა და დამხმარე პროფესიებისთვის:

ჩემთვის, ის, რომ ბევრს არ სჯერა, რომ ბავშვები კომპეტენტური, მოაზროვნე და ცნობიერი არსებები არიან, გადამწყვეტი ფაქტორია იმ პრობლემების გასაგებად, რომლებსაც ბავშვთა ანთროპოლოგიის და, უფრო კონკრეტულად, ისეთი ანთროპოლოგიის (და ზოგადად სოციალური თეორიის ერთობლიობის) შექმნისას ვაწყდებით, რომელიც ბავშვებს სერიოზულად უყურებს. აქ მე ვგულისხმობ არა ბავშვების იდეას ან თეორიას, არამედ თავად ბავშვებს. (გვ. 270)

იმ ფუნდამენტური წინაპირობის გათვალისწინება, რომ ახალგაზრდები საკუთარი ცხოვრების საუკეთესო მსაჯულები არიან (გერტლერი, 2003), ნიშნავს მათ მიერ გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილებას, თუ როგორ გამოხატონ თავიანთი გამოცდილება, ოცნებები და შეშფოთება (სმიტი, ბრატინი და აპიო, 2012) და ამის გაკეთება ისე, რომ საუკეთესოდ ასახავდეს მათ განზრახვებს. ეს არ ნიშნავს, რომ ახალგაზრდებს არ შეუძლიათ გამოიყენონ ზრდასრულთა ცოდნა და რესურსები (დელგადო და სტეიპლსი, 2007). ზრდასრულებს შეუძლიათ მოკავშირეები გახდნენ, ისევე როგორც სხვა ჯგუფებს. ახალგაზრდები თავად წყვეტენ, ვინ სურთ „კონსულტანტებად“ და როდის სურთ ისინი. ეს არის გადაწყვეტილების მიღების ძალაუფლება და ახალგაზრდული ფოტოხმის მთავარი პრინციპი.

შიდა აქტივების შესაფასებლად ფოტოხმის საუკეთესოდ გამოყენების საკითხზე პასუხისმგებლობა საზოგადოების შიგნით უნდა მოხდეს და არა მის გარეთ. ურბანული ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტის მიმართულება და საკუთრება არასდროს უნდა დაისვას კითხვის ნიშნის ქვეშ, თუმცა ეს შეიძლება აშკარა ჩანდეს. ახალგაზრდული ფოტოხმა ახალგაზრდა მონაწილეების ხელშია და მათგან კონტროლის ჩამორთმევის ნებისმიერი მცდელობა ამ პრინციპის დარღვევას წარმოადგენს (ოზარი, ნიულანი, დუგლასი და ჰაბარდი, 2013). ახალგაზრდების შეხედულებები და გამოცდილება განსაზღვრავს, თუ როგორ გაცოცხლდება ფოტოხმა და სწორედ მათი ექსპერტიზა უნდა იქნას აღიარებული და გამოყენებული.

გაითვალისწინეთ, რომ უფროსებს შეიძლება საუკეთესო განზრახვები ჰქონდეთ ახალგაზრდების „დახმარებაში“ წარუმატებლობის თავიდან აცილებაში. მნიშვნელოვანია გვახსოვდეს, რომ წარმატებიდან ბევრი რამის სწავლა შეიძლება, მაგრამ წარუმატებლობიდან კიდევ უფრო მეტის სწავლაა შესაძლებელი. წარუმატებლობისგან სწავლა შესანიშნავი უნარია. მე მიყვარს იმის თქმა, რომ წარუმატებლობებიდან მეტი ვისწავლე, ვიდრე წარმატებებიდან. ორივე აუცილებელია ცხოვრებისთვის.

ფოტოხმის შეფასების სასურველი გზაა მაცხოვრებლებსა და საზოგადოების პრაქტიკოსებს შორის პარტნიორობა და

თანამშრომლობა, სადაც შეფასება იგეგმება საზოგადოებასთან ერთად და არა მისთვის. უბრალოდ წარმოუდგენელია ვიფიქროთ, რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებული ვიზუალური კვლევის ნებისმიერი ფორმა არ არის მონაწილეობითი და თანამშრომლობითი (მოსი, 2008; პინკი, 2007; ტომსონი, 2008a). ცოტა პრაქტიკოსი იკამათებდა საზოგადოების სასარგებლოდ პარტნიორობის ან თანამშრომლობის განვითარების წინააღმდეგ (ჰაკერი, 2013). ამ მიზნის თქმა უფრო ადვილია, ვიდრე შესრულება იმ აკადემიურ დაწესებულებებში, სადაც მე ვმონაწილეობდი. ფოტოხმის პროექტის დასრულების შემდეგ მდგრადი პარტნიორობის შექმნის შეგნებული ძალისხმევა ღირებული პრინციპია, რომელსაც შეუძლია ახალი და ხანგრძლივი ურთიერთობების ჩამოყალიბება გამოიწვიოს (ლიდბიტერი და სხვ., 2006).

სპინკი (2007) ანალიზი, მიუხედავად იმისა, რომ კონკრეტულად ფილმს ეხება, ასევე გამოიყენება ვიზუალური ხელოვნების სხვა მეთოდებზე, მათ შორის ფოტოხმაზე: „მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ საბოლოო ფილმის დოკუმენტი, არამედ ის თანამშრომლობითი პროცესები, რომლითაც ის იქმნება: სწორედ ამ პროცესების მეშვეობით მიიღწევა მონაწილეების მიერ როგორც თემატურ საკითხებში ჩართულობის ახალი დონე, ასევე თვითშემეცნება და წარმოიქმნება ეთნოგრაფიული ცოდნა“ (გვ. 112). თანამშრომლობისა და მონაწილეობის სარგებელი სცილდება პროდუქტსა და ახალ ხედვებს (ლეუნგი, იენი და მინკლერი, 2004; ჰოროვიცი, რობსინსონი და სეიფერი, 2009). ისინი ასევე იწვევენ ახალ ურთიერთობებს, რომლებიც შეიძლება გასცდეს ფოტოვოისში მონაწილეობას და მოიცავდეს სხვა პროექტებს და ახალი მონაწილეების ჩართულობას.

ერთ ტერიტორიაზე საზოგადოებრივი აქტივების დამოკიდებულება და მათზე გამოყენება საზოგადოების სხვა ასპექტებზე აისახება, რაც ხშირად სინერგიულ ეფექტს ქმნის. ამ პრინციპის საფუძველია ფუნდამენტური რწმენა, რომ ძლიერი მხარეების ან აქტივების გამოყენება ქმნის ტალღურ ეფექტს, რომელიც მთელ საზოგადოებაზე აისახება, განსაკუთრებით იმ შემთხვევებში, როდესაც საზოგადოება მარგინალიზებული და

გეოგრაფიულად სეგრეგირებულია (ჰაკერი, 2013). ფოტოხმის პროექტს აქვს შესაძლებლობა, სტიმული მისცეს სხვა პროექტების, ფოტოხმის თუ სხვა პროექტების, რომლებიც სარგებელს მოუტანს როგორც საზოგადოების კონკრეტულ ჯგუფებს, ასევე მთლიანად საზოგადოებას.

მიუხედავად იმისა, რომ ქალაქელ ახალგაზრდებში ფოტოხმის გამოყენების საწყისი მოტივაციის დიდი ნაწილი დაკავშირებულია საზოგადოების მიერ მათ მიმართ დაბალ პატივისცემასთან და მეორეხარისხოვან სტატუსთან დაკავშირებულ შედეგებთან, პროექტის მსვლელობისას საზოგადოების აქტივები გამოვლინდება (უნგარი, 2011). ყველა თემს გააჩნია აქტივები. დაუფასებელ თემებს ეს აქტივები გარე ძალების მიერ არ ექნებათ აღიარებული და შესაძლოა, მათ შინაგანადაც კი არ იცოდნენ ამ აქტივების შესახებ (დელგადო და ჰამ-დელგადო, 2013). ფოტოხმის პროექტის ინიციატორების მოვალეობაა მიზანმიმართულად შექმნან გარემო და პირობები, რომლებიც საზოგადოების სხვა წევრებს საშუალებას მისცემს ჩაერთონ შესაძლებლობების გაძლიერების პროექტებში. ფოტოხმა უნდა მოქმედებდეს იმ პრინციპით, რომ მონაწილეობით მიღებული სარგებელი შეიძლება გავრცელდეს პროექტის განუყოფელ ნაწილზე და რომ საზოგადოების სხვა ჯგუფებსაც შეუძლიათ სარგებლის მიღება.

ფოტოხმის შეფასებები უნდა იყოს ინკლუზიური და არა გამომრიცხავი, რაც არ უნდა გულისხმობდეს საზოგადოების მონაწილეობის პარამეტრების გაფანტვას და არ უნდა გაამყაროს ჯგუფებს შორის და ჯგუფებში არსებული მიკერძოებები. ეთნოგრაფია, ისევე როგორც სხვა თვისებრივი მონაწილეობითი კვლევის მეთოდები, ასევე ხაზს უსვამს ინკლუზიურობის აუცილებლობას (ჯ. ს. ჯონსი, 2010). ინკლუზიურობის პრინციპი და მის მიერ დაფუძნებული ღირებულებები უფრო დიდ მნიშვნელობას იძენს, როდესაც ფოტოხმის პროექტი ფოკუსირებულია ჯგუფზე, რომელიც მარგინალიზებულია და გამორიცხულია მისი წევრებისთვის მოქმედი საკითხების განსაზღვრისგან, რომლებსაც აქვთ „გაფუჭებული იდენტობა“, რაც საფრთხეს უქმნის მათ კეთილდღეობას (გოფმანი, 1963; ოლერტონი და კელმოუ, 2011). ახალგაზრდების შემთხვევაში, ეს

მათ ასაკს ეფუძნება. ქალაქელი ახალგაზრდების შემთხვევაში, უნდა დავამატოთ რასა/ეთნიკური კუთვნილება, სოციალური კლასი, სექსუალური იდენტობა, დოკუმენტირებული სტატუსი, სქესი და შესაძლებლობები.

ინკლუზიურობის უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია, რომ მკვლევარებმა განასხვავონ ძირითადი ინფორმატორები და თემის მაცხოვრებლები (მაკკენა, ივასაკი, სტიუარტი და მეინი, 2011). ძირითადი ინფორმატორები შეიძლება იყვნენ მაცხოვრებლები. ეს პირები, როგორც წესი, დაინტერესებული მხარეების როლს ასრულებენ და შესაძლოა, მათ საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში მნიშვნელოვანი თანამდებობები ეკავოთ. მათ ხშირად მიმართავენ თავიანთი აზრისთვის. თემის მაცხოვრებლებს იშვიათად მიმართავენ თავიანთი აზრისთვის, თუმცა მათ მნიშვნელოვანი ცოდნა აქვთ, რომლის გამოყენებაც აუცილებელია. როდესაც ძირითად ინფორმატორებს მიმართავენ, აუცილებელია, რომ მათი შერჩევის დასაბუთება იყოს ცალსახა. გაითვალისწინეთ, რომ ეს მოსაზრებები შეიძლება ძალიან მნიშვნელოვანი იყოს. აუცილებელია გავაფართოვოთ ჩვენი გაგება საზოგადოების წვლილის შესახებ, რათა ჩავრთოთ არადაინტერესებული მხარეები. მკითხველმა შეიძლება იკამათოს, რომ ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტი, რომელიც ლესბოსელ, გეი, ბისექსუალ და ტრანსსექსუალ იდენტობაზეა ორიენტირებული, საკმარისად ინკლუზიურია. არიან ახალგაზრდები, რომლებიც ამ კატეგორიებში ხვდებიან, მაგრამ შესაძლოა არ ჰქონდეთ დოკუმენტები ან ჰქონდეთ რაიმე ინტელექტუალური ან ფიზიკური პრობლემა. საჭიროა ყურადღებით დაფიქრდეთ, ვინ შეირჩევა ჩართვისთვის და ვინ გამოირიცხება (ახალი ზელანდიის ჯანდაცვის სამინისტრო, 2012). ეს გადაწყვეტილება უნდა იყოს შეგნებული და ჯგუფს უნდა შეეძლოს თავისი გადაწყვეტილებების საჯაროდ დაცვა. ეს მნიშვნელოვანი იქნება იმ შემთხვევებში, როდესაც განმცხადებლების რაოდენობა გაცილებით აღემატება პოზიციების რაოდენობას.

გოლდბრინგი (2010) იყენებს ტერმინს „მშვიდი ხმების ნაზად ამაღლება“ (გვ. 132) და ამ იდეას დიდი მნიშვნელობა აქვს ამ პრინციპთან მიმართებაში. ესტრადას და ჰონდანეუ-სოტელოს

(2010) კვლევა ლოს-ანჯელესში ლათინოამერიკელი ახალგაზრდა ქუჩის მოვაჭრეების შესახებ ასახავს ინკლუზიურობისა და სტიგმისა და განებივრებული იდენტობის წინააღმდეგ ბრძოლის მნიშვნელობას. ეს ახალგაზრდები ისეთი საქმიანობით შოულობენ ფულს, რომელსაც საზოგადოების სხვა ახალგაზრდები დიდად არ აფასებენ. მიუხედავად ამისა, ისინი ახერხებენ დამადასტურებელი იდენტობის ჩამოყალიბებას. ასეთი ახალგაზრდების ჩართვა ფოტოხმის მიზანი უნდა იყოს, როდესაც ეს შესაძლებელია, რადგან თემები ყველა ტიპის ინდივიდისგან შედგება და მათი შემადგენლობა მონოლითური არ არის.

ახალგაზრდების მონაწილეობამ შეიძლება გამოიწვიოს ცვლილებები მრავალ დონეზე, მათ შორის სოციალური პოლიტიკის დონეზე (ჰენი, დადლი, მილანი და ლეიბავიცი, 2013; სალივანი და სხვ., 2010). მაგალითად, კონერი, ზაინო და სკაროლა (2013) აჩვენებენ, თუ როგორ შეიძლება ახალგაზრდების ძალისხმევა სოციალური ცვლილებებისკენ იყოს შესაძლებელი პოლიტიკის დონეზე, როგორც ეს ფილადელფიის საჯარო სკოლების შემთხვევაში მოხდა. იქ მყოფმა ახალგაზრდებმა შეძლეს ანგარიშვალდებულების გაზრდა, სტუდენტების ხმის როლის გაზრდა, დღის წესრიგის ჩამოყალიბება და მნიშვნელოვანი მოთამაშეების როლის დამკვიდრება. ახალგაზრდების მონაწილეობის გაზრდა ცვლის ძალაუფლების ურთიერთობებს იმ უფროსებთან, რომლებიც ხელისუფლებაში არიან.

არ უნდა ველოდოთ, რომ ფოტოხმა შეესაბამებოდეს პროგნოზირებად გრაფიკებსა და თემებს, რადგან თითოეული პროექტი უნიკალურია შესაფასებელი საზოგადოებისთვის, თუმცა შეფასებებს შეიძლება ჰქონდეს გარკვეული მსგავსება თემებს შორის. ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტები, ისევე როგორც სხვა ტიპის ფოტოხმის პროექტები, უნიკალურად უნდა ჩაითვალოს. არსებითად, ფოტოხმა საკუთარი დრამერის რიტმში მიემართება. შესაძლოა, თითოეული პროექტი შინაარსითა და ვადებით ზუსტად არ შეესაბამებოდეს ლიტერატურაში მოხსენიებულ სხვა ფოტოხმის პროექტებს. ეს პრინციპი შეიძლება საკმაოდ რთული იყოს, როდესაც დაფინანსების წყაროებს წინასწარ აქვთ მოლოდინები იმის შესახებ, თუ როგორი უნდა

იყოს ფოტოხმა, ან მკაცრი ვადები ან კრიტერიუმები, რომლებიც ცდილობს ფოტოხმის პროექტები წინასწარ არსებულ გრაფიკთან შესაბამისობაში მოიყვანოს.

ქალაქის ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტების შემუშავების აუცილებლობა, რომლებიც ასახავს საზოგადოების უნიკალურ მახასიათებლებს, ისტორიას, გარემოებებს, მიზნებსა და საზრუნავებს, არის პრინციპი, რომელზეც ცოტა მკვლევარი თუ დაობს. ეს არ ნიშნავს, რომ ფოტოხმის პროექტის ფოკუსში არსებული საკითხი ყველა ასპექტით უნიკალურია კონკრეტული საზოგადოებისთვის. ჩაგვრა არსებობს მარგინალიზებულ თემებში და მისი გამოვლინების წესი შეიძლება განსხვავდებოდეს ადგილიდან ადგილზე, სულ მცირე, ერთი შეხედვით. ფართო ხედვის გათვალისწინებით, ნათელი გახდება, თუ როგორ არ აკეთებენ ყოველთვის ამას ინსტიტუტები, რომლებიც ყველა მაცხოვრებელს თანაბრად უნდა ემსახურობდნენ.

ფოტოხმის შედეგები ისე უნდა იყოს გამოფენილი და გავრცელებული, რომ ასახავდეს კომუნიკაციისადმი კულტურისა და საზოგადოების სპეციფიკურ პრეფერენციებს. ფოტოხმა ძალაუფლებას მარგინალიზებული ჯგუფების ხელში ათავსებს, რათა „მასმედიაში ასახული დომინანტური წარმოდგენების საპირისპიროდ, მათი სამყარო ხელახლა შექმნან და გაიგონ“ (ბარნსი, ტეილორ-ბრაუნი და ვინერი, 1997). მიუხედავად იმისა, რომ ეს ციტატა 15 წელზე მეტი ხნისაა, ის დღესაც აქტუალურია. ლოგიკურია, რომ ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტის შედეგები უნდა ასახავდეს მათ პრეფერენციებს გავრცელების მიმართ და ეს შეიძლება მოხდეს საკმაოდ „არატრადიციული“ გზებით, მაგალითად, ახალგაზრდებისთვის სპეციფიკური ადგილების გათვალისწინებით.

ჰამერსლი (1990), მიუხედავად იმისა, რომ კონკრეტულად ეთნოგრაფიის მიზანს ეხება, ხაზს უსვამს, რომ ერთ-ერთი მთავარი მიზანი ახალი ხედვის მოცემაა: „ეთნოგრაფიული ანალიზის მიზანია ისეთი სენსიბილიზაციის მიმცემი კონცეფციებისა და მოდელების შექმნა, რომლებიც ადამიანებს საშუალებას აძლევს, მოვლენები ახლებურად დაინახონ“. „ამ მოდელების ღირებულება სხვების მიერ უნდა შეფასდეს იმის მიხედვით, თუ რამდენად

სასარგებლოდ მიიჩნევენ მათ“ (გვ. 15). ახალგაზრდა ფოტოხმის მონაწილეები ყოველთვის არ არიან დაინტერესებულნი ახალი მოდელების შემუშავებით. ისინი დაინტერესებულნი არიან ახალი ხედვების შექმნით, რათა წახალისონ მოქმედება. შეიძლება შეიქმნას ახალი მოდელები, რომლებიც მეორეხარისხოვანია ახალი ხედვებისა და ცვლილებების მიღწევის ძირითადი მიზნების მიმართ.

ფოტოების საბოლოო კულტურული გამოფენა უნდა ჩატარდეს ისეთ გარემოში, რომელიც მათ მაქსიმალურ ექსპოზიციას მისცემს და ამავედროულად, სამიზნე აუდიტორიასაც გაითვალისწინებს. ახალგაზრდული ფოტოხმის მრავალი პროექტის წინაშე მდგარი მთავარი გამოწვევა სამიზნე აუდიტორიის რაც შეიძლება კონკრეტულად განსაზღვრავს. ამ თემის განხილვისას იქნება პერიოდები, როდესაც ჯგუფი გამოთქვამს სურვილს, გამოფენა რაც შეიძლება მეტი ადამიანისთვის გახსნას. ამ ორი მიზნის - კონკრეტული და ზოგადი აუდიტორიის - შერიგების მცდელობაში ბუნებრივი დაძაბულობაა.

მნიშვნელოვანია ხაზგასმით აღვნიშნოთ, რომ არ არსებობს აბსოლუტურად სწორი ან არასწორი პასუხები. ჯგუფმა დღის ბოლოს უნდა გადაწყვიტოს, ვისი დასწრება სურს ამ შეხვედრაზე. ამ კითხვაზე პასუხის მიღება ჯგუფს დაეხმარება იმის განსაზღვრაში, თუ რამდენად კონკრეტული ან ფართო აუდიტორია უნდა იყოს. ეს დაეხმარება მონაწილეებს ხელმძღვანელობაში და კულტურულად რელევანტური შეტყობინებებისა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის შექმნაში, ასევე შექმნის ყველაზე შესაფერის ფორუმს ამ ინფორმაციის სწორ აუდიტორიამდე მისატანად. მაგალითად, სოციალური მედია, როგორიცაა Facebook და Twitter, შეიძლება კარგად იმუშაოს ახალგაზრდა აუდიტორიის მოსაზიდად, მაგრამ ისინი წარმატებული არ იქნება უფროსი ასაკის ადამიანებამდე მისასვლელად. ამ აუდიტორიას შეიძლება დასჭირდეს მაღალმიზნობრივი კომუნიკაცია და ბევრად უფრო პერსონალიზებული მოწვევა.

გამოფენის მოწყობისას ბევრი რამ შეიძლება არასწორად წავიდეს. თუმცა, თუ იძულებული ვიქნები, ავირჩიო, რა არის

ალბათ ყველაზე ცუდი, ეს იქნება გამოფენის ბოიკოტირება ან უბრალოდ იგნორირება. ეს იქნებოდა ხანგრძლივი და დამღლევი პროცესის დამღუპველი დასკვნა. მკითხველმა შეიძლება ოდაოს, რომ ყველაზე ცუდი შედეგი შეიძლება იყოს გამოფენის შედეგად გამოწვეული მძვინვარება და განხეთქილება. დებატები, რომლებიც შემდგომში წარმოიშვა, მაყურებლის მხრიდან სერიოზულ აზროვნებაზე მიუთითებს და ასეთი შედეგი მაინც დადებითად შეიძლება შეფასდეს.

გამოფენის ბოიკოტირებას მისი საკამათო შინაარსის გამო, ან, უარეს შემთხვევაში, უბრალოდ იგნორირებას, მინიმალური დასწრებით და მედიაში გაშუქების არარსებობით, შეუძლია ხანგრძლივი გავლენა მოახდინოს მონაწილეებზე. როგორც ჰოუ (2008) აღნიშნავს, „ხმის“ ქონა არის გაჩუმება და „ხმის“ გარშემო დისკუსიის მთავარი ნაწილია იმ პროცესების შესწავლა და გამოწვევა, რომლებიც „ახალგაზრდების სხვადასხვა ჯგუფს აჩუმებს“ (გვ. 206). ახალგაზრდების გაჩუმება, როდესაც ისინი შეგნებულად ცდილობენ თავიანთი ხმის გაგონებას, ტრაგიკული და სასტიკია.

გამოფენის ადგილმდებარეობა, რომელიც გაცილებით დეტალურად იქნება განხილული შემდეგ თავში, თემში დადებითად უნდა იქნას აღქმული. ზოგიერთ სპეციალისტს შეიძლება ეგონოს, რომ მერია შეიძლება კარგი ადგილი იყოს. ეს შეიძლება ასე იყოს ურბანულ თემებში, სადაც თემი მერიას დადებითად აღიქვამს. თუ მერიას საზოგადოების გარიყულობისა და განწირული ვაცის როლში გამოყენების რეპუტაცია აქვს, მაშინ ის კარგი საგამოფენო დარბაზი ვერ იქნება და გამოფენის მთავარ მიზნებს შეარყევს. საზოგადოება უბრალოდ თავს შეიკავებს, მიუხედავად იმისა, რომ გამოფენის შინაარსი მათთვის დიდი მნიშვნელობისაა.

ადგილმდებარეობის გარდა, აუცილებელია ყურადღებით დაფიქრდეთ, თუ როგორ შევქმნათ აუდიტორიის შეგრძნება, თითქოს ისინი გამოფენის განუყოფელი ნაწილი არიან და თავს უსაფრთხოდ გრძნობენ, განსაკუთრებით იმ შემთხვევებში, როდესაც ფოტოხმის პროექტი საზოგადოების შიდა პრობლემებს წარმოშობს. მაგალითად, მუსიკასთან დაკავშირებული

გადაწყვეტილებები მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს და კულტურულად ხელს უნდა უწყობდეს რეფლექსიასა და საუბარს, რაც ნაჩვენები სურათებისა და ნარატივების განუყოფელი ნაწილია. მიუხედავად ამისა, გამოფენის ცენტრალური ფოკუსი ამ არჩევანს კარნახობს და იქნება გარემოებები, როდესაც მუსიკა შეიძლება ხმამაღალი იყოს და რეფლექსიასა და საუბარს ხელს არ შეუწყობს.

ფოტოხმა უნდა ეცადოს საზოგადოებაში გარე ფინანსური, პოლიტიკური და ემოციური ინვესტიციების მაქსიმიზაციას. მკითხველს შეიძლება ახსოვდეს წინა ნაწილში საზოგადოებაში ინვესტიციების ღირებულების შესახებ განხილვა, სადაც ხაზგასმული იყო ფინანსური რესურსები. ამ პრინციპს აქ მხოლოდ ადრე მოწოდებული დეტალების დონის გამო შევხებით. თემებში, განსაკუთრებით კი მის ახალგაზრდობაში ინვესტირება შეიძლება განხორციელდეს ინსტრუმენტული (კონკრეტული), ექსპრესიული (ფსიქოლოგიური) და ინფორმაციული გზებით. ახალგაზრდებში ინვესტირების განხორციელების გზების თვალსაზრისით დიდი მოქნილობაა, რაც მკვლევარებს საშუალებას აძლევს, გაითვალისწინონ როგორც ადგილობრივი გარემოებები, ასევე მათ ხელთ არსებული რესურსები. ასევე მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ამ ინვესტიციას შეუძლია დაეხმაროს ახალგაზრდების მშობლებს და ირიბად დაეხმაროს თავად ახალგაზრდებსაც.

ყველა ღონე უნდა იქნას გამოყენებული საზოგადოებასა და გარე ინსტიტუტებს შორის კავშირების დამყარების ხელშესაწყობად, რათა აღმოიფხვრას უთანხმოება და შეიქმნას მყარი საფუძველი მომავალი ინიციატივებისა და გაცვლებისთვის. სოციალური კაპიტალის შექმნას თან მოაქვს კავშირები, რომლებიც ან არასდროს არსებობდა, ან, თუ არსებობდა, არასტაბილური ფორმით. ეს ურთიერთობები ფოტოხმის პროექტის დასრულების შემდეგაც გაგრძელდება. მაგალითად, ამ პრინციპს შეუძლია გამოიხატოს ფოტოხმის გამოფენის პოზიტიური გაშუქების ხელშეწყობაში, საზოგადოებისთვის შეკრების სივრცეების გახსნაში, უნივერსიტეტსა და საზოგადოებას შორის ნამდვილი პარტნიორობის ხელშეწყობაში, კამპუსში სპორტდარბაზში მონაწილეობის სტიპენდიების შეთავაზებაში, სტაჟირებასა და

ადგილობრივი კომერციული და არაკომერციული ორგანიზაციების
ტექნიკური კონსულტაციების გაწევაში. შესაძლებლობები
უსასრულოა და კიდევ უფრო დიდ მნიშვნელობას იძენს
ახალგაზრდებისთვის, რომლებიც გაიზრდებიან და დარჩებიან
თავიანთ თემებში. ინვესტიციას შეიძლება მრავალი ფორმა
ჰქონდეს და ის მხოლოდ ჩვენი ფანტაზიითა და ახალგაზრდებისა
და მათი თემებისადმი ერთგულებით შემოიფარგლება.

დასკვნა

მე-2 თავში გამოვლენილი აქსიონოლოგიური ვარაუდი პროვოკაციულ კითხვებს ბადებს იმასთან დაკავშირებით, თუ რა როლს თამაშობენ ღირებულებები კვლევის ჩამოყალიბებაში. ეს ღირებულებები, თავის მხრივ, ითარგმნება კითხვებად იმის შესახებ, თუ როგორ აღიარებს და აგვარებს მკვლევარი საკუთარ მიკერძოებებს (კრესველი, 2013a). ახალგაზრდები ღირებულებებისგან თავისუფალნი არ არიან. ისინიც მზად უნდა იყვნენ, გამოიკვლიონ, თუ რა ღირებულებებს იზიარებენ და განიხილონ, თუ როგორ აყალიბებს ეს ღირებულებები მათ შეხედულებებს კვლევისა და ფოტოხმოვანებაზე. ახალგაზრდა მონაწილეების თანასწორი თანამშრომლების, თუ არა პირდაპირი ლიდერების, სახით ჩართვა ხელს შეუწყობს იმპლიციტური ღირებულებების არასათანადო გავლენის მინიმიზაციას კვლევის პროცესზე. ამ თავში გამოვლენილია შვიდი ღირებულება და თანდართული ცხრა პრინციპი, რომლებიც შეიძლება სახელმძღვანელოდ გამოდგეს ქალაქელი ახალგაზრდების მონაწილეობით ფოტოხმის შერჩევისა და გამოყენებისას.

თითოეული ეს ძირითადი ღირებულება და პრინციპი ურბანული ახალგაზრდობის ფოტოხმის გარკვეულ ასპექტს აყალიბებს. ამ ღირებულებებისა და პრინციპების ერთობლიობა გაცილებით აღემატება ნებისმიერ კონკრეტულს. ამ შემთხვევაში, მთლიანობა გაცილებით დიდია, ვიდრე ცალკეული ნაწილები და წარმოადგენს პოზიციასა და მსოფლმხედველობას იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა იყოს კონცეპტუალიზებული ფოტოხმა, რათა მაქსიმალურად გაიზარდოს მისი პოტენციალი ახალგაზრდების ცხოვრებაში დადებითი ცვლილებების მისაღწევად. ამკარაა, რომ ამ ღირებულებებისა და პრინციპების კონცეპტუალიზაცია და განხორციელება შესაძლებელია სხვადასხვაგვარად, იმ კონტექსტიდან გამომდინარე, რომელშიც ისინი განიხილება. მიუხედავად იმისა, რომ მათში საკმარისი „მოქნილობის სივრცეა“, ისინი მნიშვნელოვან ნაბიჯს წარმოადგენენ ფოტოხმის თანმიმდევრული ხედვისა და ქალაქის ახალგაზრდებში მისი გამოყენებისკენ.

ფოტოხმის პროექტის განხორციელება

შესავალი

ეს თავი ბალანსის გამოწვევას წარმოადგენს: ფოტოხმის პროექტის განსახორციელებლად საკმარისი ინფორმაციის მიწოდება, მაგრამ არა იმდენად, რომ მკითხველი დეტალებში ჩაიძიროს. გარდა ამისა, აუცილებელია ფოტოხმის არსის თეორიულ საფუძველზე დაფუძნება, რათა პროექტის განმახორციელებლებს მთელი სპექტრის მასშტაბით საკუთარი ქმედებების მნიშვნელობის გააზრებაში დაეხმაროთ. წინა ოთხმა თავმა მოგვაწოდა საფუძველი, თუ რატომ ხდის ხელოვნებაზე დაფუძნებული ვიზუალური ეთნოგრაფია, ფოტოხმა, ახალგაზრდობის განვითარება და სოციალური სამართლიანობა/მონაწილეობითი ღირებულებები ამ მეთოდს განსაკუთრებით მიმზიდველს ქალაქელ ახალგაზრდებთან გამოსაყენებლად, მათ შორის კვლევის ამ ფორმის თანდაყოლილი გამოწვევების გათვალისწინებით.

ამ თავებმა ჩაუყარა კონცეპტუალური საფუძველი და წარმოადგინა პერსპექტივა იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა ჩამოყალიბდეს ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმა, თუ ამ კვლევით მეთოდს სურს მიაღწიოს თავის ტრანსფორმაციულ პოტენციალს ინდივიდუალურ და საზოგადოებრივ დონეზე. ეს თავი მიემდვნება ძალიან პრაქტიკული ინფორმაციისა და მოსაზრებების მიწოდებას, რათა მკითხველს დაეხმაროს ფოტოხმის ყველა კრიტიკულ ასპექტზე დაფიქრდეს, მათ შორის იმაზე, თუ როგორ უწყობს ხელს ანალიტიკური და ინტერაქტიული (პოლიტიკური) ასპექტებისგან შემდგარი თეორიული ჩარჩო მის გამოყენებას სხვადასხვა გარემოში და

სხვადასხვა ქალაქურ ახალგაზრდულ ჯგუფებთან.

ფოტოხმის პროექტის განმახორციელებელი პირები და ორგანიზაციები, უდავოდ, წააწყდებიან ამ კვლევითი მეთოდის ისეთ ასპექტებს, რომლებიც მათთვის განსაკუთრებით მიმზიდველი და სასარგებლო იქნება და შესაძლოა, კარგად იცნობდნენ კიდევ. ისინი ასევე წააწყდებიან არამიმზიდველ, გამომწვევ და სრულიად ახალ ასპექტებს, მათ შორის თანამშრომლობის ახალ ფორმებსა და ტიპებს, ასევე ამ პარტნიორობასთან დაკავშირებულ გამოწვევებსა და ეთიკურ დილემებს. ეს ბუნებრივი და მოსალოდნელია. რაც უფრო მეტად იქნება ეს ახალი გამოცდილება ცხადი, მით უფრო მაღალია იმის ალბათობა, რომ მკვლევრები მზად იქნებიან მათ პროფესიონალურად და ეთიკურად განსახილველად, თუმცა ვერცერთი მკვლევარი, რამდენადაც კეთილსინდისიერი არ უნდა იყოს, ვერ იქნება სრულად მომზადებული. ეს მნიშვნელოვანია გვახსოვდეს, რადგან ყველა ღონე უნდა იქნას გამოყენებული ინდივიდებსა და ორგანიზაციებს შორის თანამშრომლობის განვითარებისთვის, რათა განვითარდეს კვლევის ამ ფორმის ჩამტარებელთა ძლიერი მხარეები და მიდრეკილებები (ჰარპერი, 2009; ტობიასი, რიჩმონდი და ლუგინა, 2013). თავის მხრივ, ამ თანამშრომლობებს შეუძლიათ ნაყოფი გამოიღონ ფოტოხმის პროექტის დასრულების შემდეგ, სამუშაო ურთიერთობების დამყარებით, რაც შეიძლება მომავალში ერთობლივი ძალისხმევის საფუძველი გახდეს. ფოტოხმის საუკეთესო მაგალითებია ის, რაც ახალი ურთიერთობების დამყარებას ან უკვე არსებულ ურთიერთობებს ამყარებს. მიუხედავად იმისა, რომ ყველა, მათ შორის დამფინანსებლები, თანამშრომლობის დამყარებაზე საუბრობს, მათი განხორციელება რთულია.

ფოტოხმის პროექტის ჩარჩო

პროფესიულ ლიტერატურაში მკვეთრად გაიზარდა საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის შესახებ პუბლიკაციები, რადგან ამ მეთოდმა მსოფლიო მასშტაბით

და ასაკობრივ ჯგუფებში მოწონება დაიწყო. საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევას, განსაკუთრებით ახალგაზრდებზე ფოკუსირებულს, და სხვა ინტერვენციული კვლევის მეთოდებს შორის (დე ლა ნუეცეს, ჰეკერი, დიჯიროლამო, & ჰიკსი, 2012) პუბლიკაციებში კვლავ არსებობს ხარვეზები, რაც საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევას „ტრადიციული“ საზოგადოებრივი კვლევის მეინსტრიმული მიმდინარეობიდან ამოვარდნილად აქცევს. ის ფაქტი, რომ საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა „წინა პლანზე გამოდის“, შეიძლება იყოს მთავარი ფაქტორი, რომელიც სირთულეებს ან გამოწვევებს წარმოშობს კვლევის შედეგების პოლიტიკის ორგანოების მიერ მიღებისას, როდესაც საქმე დასკვნების წარდგენას და სოციალური ცვლილებების ძალისხმევის დაწყებას ეხება (ჰენი, დადლი, მილანი და ლეიბოვიცი, 2013; მანტურა და პოტვინი, 2013; რაიტი, რომე, ფონ უნგერი, ბლოკი და გარდნერი, 2010). მიუხედავად იმისა, რომ შთამბეჭდავი პროგრესი იქნა მიღწეული საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის წინა პლანზე წამოწევის კუთხით, ჯერ კიდევ ბევრი სამუშაოა გასაკეთებელი, მათ შორის ეთიკური გამოწვევებისადმი ყურადღების მიქცევა.

ფოტოხმის პროექტის განმახორციელებელმა მკვლევარებმა უნდა შეიმუშაონ ჩარჩო პროექტის კონცეპტუალიზაციისა და განხორციელებისთვის (აჰმედ და პალერმო, 2010; ბეჰ, ბრუიერი და ლოლოსოლი, 2013). ურბანული ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტის შექმნის სტრუქტურა და პროცესი რამდენიმე ეტაპისგან შედგება, რომელთაგან თითოეული მოითხოვს გარკვეულ რესურსებს, დროსა და კრიტერიუმებს ინდივიდუალური ეტაპის წარმატების დასადგენად. პოლიტიკური მოსაზრებებიც მოქმედებს. ამ პროცესის ცალკეულ ეტაპებად დაყოფა არა მხოლოდ ფოტოხმის დემონსტრირებას ახდენს, არამედ თითოეულ ფაზას სათანადო ყურადღების მიქცევის საშუალებას აძლევს, რაც მინიმუმამდე ამცირებს კრიტიკული მოსაზრებებისა და ქმედებების უგულვებელყოფის შესაძლებლობას.

ბუთმა და ბუთმა (2002), ათ წელზე მეტი ხნის წინ, შემოგვთავაზეს ფოტოხმის კვლევის შვიდსაფეხურიანი პროცესი,

რომელიც დღესაც აქტუალურია: (1) მიზნებისა და ცენტრალური კითხვების დასახვა; (2) მონაწილეების მოზიდვა და ინფორმირებული თანხმობის მიღება; (3) კამერების დარიგება და ტრენინგის ჩატარება; (4) ფოტოების გადაღება; (5) მონაწილეების მიერ ფოტოების გაზიარებისა და მათი მნიშვნელობის ახსნის გზით ფოტოების დამუშავება; (6) თემების კოდირება ან პოტენციური აუდიტორიისთვის გზავნილის განსაზღვრა; და (7) შერეული მეთოდების შემთხვევაში ძირითადი დასკვნების უფრო ფართო კვლევაში ჩართვა. ეს შვიდი ეტაპი ხელს უწყობს ფოტოხმის პროექტის მართვად ეტაპებად დაყოფას, რაც მის განხორციელებას უწყობს ხელს.

ეს წიგნი წარმოადგენს ცხრაეტაპიან ჩარჩოს, რათა უკეთ წარმოაჩინოს სტრუქტურა და პროცესი, რომელიც ზრდის ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტის წარმატების შანსებს:

1. პროექტამდელი მოსაზრებები, მათ შორის პროექტის საკონსულტაციო კომიტეტის შექმნა და წინასწარი საველე სამუშაოები
2. პროექტის მონაწილეებისა და ხელმძღვანელობის შერჩევა
3. ტრენინგი და მუდმივი მხარდაჭერა, მათ შორის აღჭურვილობისა და ფოტოგრაფიისადმი მიდგომების საჭირო მართვა და მოვლა
4. მიზნების შეფასება (საჭიროებები და აქტივები)
5. დაგეგმვა, გრაფიკის შედგენა და განხორციელება
6. სურათებისა და ნარატივების შერჩევა
7. კულტურული საბოლოო პორტრეტი/გამოფენა
8. პროექტის შეფასება
9. ფოტოხმის შემდგომი სოციალური ცვლილების მოქმედების შერჩევა

თითოეული ეტაპი უნდა განვიხილოთ ანალიტიკური (თეორიული) და ინტერაქტიული (პოლიტიკური) პერსპექტივიდან, რათა უზრუნველვყოთ, რომ ის, რაც შეიძლება პრაქტიკულად მოგეჩვენოთ, ძლიერი თეორიული და ინტერაქტიული (პოლიტიკური) დასაბუთება ჰქონდეს და არა, ასე

ვთქვათ, უმარტივესი გზა იყოს. თეორიას ძალიან მნიშვნელოვანი როლი აკისრია ხელოვნებაზე დაფუძნებული მკვლევარების ხელმძღვანელობაში. თეორია მნიშვნელოვანია, რადგან „ჩვენ უნდა დავიცვათ თავი გაუთვალისწინებელი შედეგებისგან, რომლებმაც შეიძლება შექმნან ან შეინარჩუნონ უსამართლობა და ძალაუფლების დისბალანსი და უნდა გავაძლიეროთ ძალები, რომლებსაც შეუძლიათ სოციალური ტრანსფორმაციის ხელშეწყობა უფრო სამართლიანი საზოგადოებისა და საზოგადოებრივი პროცესებისკენ“ (რიდი, 2005, გვ. 87). ასევე უნდა იქნას აღიარებული პოლიტიკა და მისი გავლენა უსამართლობისა და ძალაუფლების დისბალანსის შექმნასა და შენარჩუნებაზე.

ფოტოხმის პროექტის თითოეული ეტაპი მოიცავს საკუთარ ძირითად აქტივობებს, გამოწვევებსა და ჯილდოებს და თითოეული მათგანი თავისთავად მნიშვნელოვანია და ისევე თანაბრად მნიშვნელოვანია, როგორც წინა ეტაპი. დროისა და ფულის დაზოგვის მიზნით, არ არის რეკომენდებული მოკლე გზებით სარგებლობა ან უბრალოდ რომელიმე ეტაპის გამოტოვება. როგორც უკვე აღვნიშნეთ, თითოეულ ეტაპს ორი მნიშვნელოვანი განზომილება აქვს: (1) ანალიტიკური (თეორიული) და (2) ინტერაქტიული (პოლიტიკური). თითოეული ეს განზომილება ერთმანეთთან ურთიერთქმედებს და ყურადღებით უნდა იქნას განხილული. თეორიის განხილვა პოლიტიკის გათვალისწინების გარეშე არ არის რეკომენდებული; ფოტოხმის მკაცრად პოლიტიკური პერსპექტივიდან განხილვაც არ არის რეკომენდებული თეორიის გათვალისწინების გარეშე. ფოტოხმის ანალიტიკური და ინტერაქტიული ასპექტები ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირშია.

პროექტის დაწყებამდე გასათვალისწინებელი საკითხები

პროექტის დაწყებამდე განხილვის ფაზა შეიძლება განვიხილოთ, როგორც სახსრების მოზიდვის კამპანიის „ჩუმი“ ფაზა ან აისბერგის ის ნაწილი, რომელიც წყლის ქვეშ არსებობს. ფოტოს გადაღება და შემდგომი აქტივობები შეიძლება განვიხილოთ, როგორც კამპანიის „აქტიური“ ნაწილი ან აისბერგის ის ნაწილი,

რომელიც წყლის ზემოთ არსებობს (არსებითად, ის, რასაც რეალურად ხედავს აუდიტორია).

შესაძლოა, კვლევისა და პრაქტიკის ჩარჩოების უმეტესობა უბრალოდ პროექტამდელი განხილვის ფაზას სხვა საწყის ფაზებში ჩართავდეს, ან უბრალოდ არ გამოკვეთდეს ფოტოხმოვანი პროექტის შექმნასთან დაკავშირებულ მრავალ ასპექტს. კიდევ ერთი მეტაფორის გამოყენების რისკის მიუხედავად, ეს ფაზა სახლის საფუძველია; ძალიან ადვილია მისი თავისთავად მიჩნევა, რადგან მისი დანახვა გვიჭირს, თუმცა ის კრიტიკულად მნიშვნელოვანია როგორც სახლის, ასევე, ამ წიგნის შემთხვევაში, ფოტოხმის პროექტის სიცოცხლის ხანგრძლივობისა და კეთილდღეობისთვის.

ჩვენი მიზნებისთვის, განხილული იქნება პროექტამდელი მოსაზრებების რამდენიმე ძირითადი ელემენტი, თუმცა მკითხველს შეიძლება ჰქონდეს სხვა საკითხებიც, რომელთა დამატებაც სურს: (ა) საკონსულტაციო კომიტეტის შექმნა; (ბ) ფასილიტატორის/თანაფასილიტატორის შერჩევა; (გ) დაფინანსების უზრუნველყოფა; (დ) პროექტის ადგილმდებარეობის შერჩევა თემში; (ე) ძირითადი ღირებულებებისა და პრინციპების დადასტურება; და (ვ) პროექტის ხანგრძლივობა. თითოეული ეს ელემენტი, ან ასპექტი, ერთმანეთისგან დამოუკიდებლად განიხილება, თუმცა სინამდვილეში მათ შორის მნიშვნელოვანი გადაფარვაა.

ადგილობრივი გარემოებებიდან გამომდინარე, თითოეულ ამ ასპექტს შეიძლება დასჭირდეს მეტი ან ნაკლები დრო და ყურადღება. გარდა ამისა, თითოეული ეს ასპექტი შედგება ანალიტიკური (თეორიული) და ურთიერთქმედებითი (პოლიტიკური) განზომილებებისგან, როგორც ეს შემდეგ ნაწილებშია განხილული. ფოტოხმის პროექტებში ჩართულებს არასდროს აქვთ ფუფუნება, რომ მხოლოდ თეორიაზე ან პოლიტიკაზე იდარდონ, რადგან წარმატების ალბათობის გაზრდის მიზნით ორივე უნდა იქნას გათვალისწინებული ([ბლექმენი და კომენი, 2012](#)). ყოველდღიურ ენაზე ანალიტიკური და ინტერაქტიული მოსაზრებების განხილვის შესაძლებლობა შეიძლება გამოწვევად იქცეს, თუმცა ახალგაზრდული ფოტოხმის

პროექტის წარმატებისთვის ეს ისეთი ამოცანაა, რომლის გადალახვაც აუცილებელია. ენას ძალიან მნიშვნელოვანი როლი აქვს ურთიერთობების დამყარებასა და ნდობის დამყარებაში.

საკონსულტაციო კომიტეტის შექმნა

საკონსულტაციო კომიტეტებს შეუძლიათ გავლენიანი როლი შეასრულონ პროექტის მიმდინარეობაში, იქნება ეს კვლევაზე თუ პრაქტიკაზე ორიენტირებული (ბუტი, ბერდი და ბიკროფტი, 2010; შოინარდი და კაზინსი, 2009). დიდად გასაკვირი არ უნდა იყოს, რომ მე ფოტოხმის საკონსულტაციო კომიტეტის შექმნის დიდი მომხრე ვარ, რადგან ეს ფასდაუდებელი რესურსია, რომლის გამოყენებაც პროექტის ყველა ეტაპზეა შესაძლებელი და მინიმალურ დაფინანსებას მოითხოვს, თუმცა შრომატევადია. ასეთმა შრომის ინტენსიურობამ არ უნდა შეაშინოს მკვლევრები, რადგან ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის ყველა მეთოდი შრომატევადია.

ნიუმენმა და სხვებმა (2011), საზოგადოებრივ საბჭოებთან და CBPR-თან დაკავშირებული საუკეთესო პრაქტიკის მიმოხილვისას, დაასკვნეს, რომ ეს ორგანოები შეიძლება ძალიან სასარგებლო იყოს კვლევითი პროექტის ყველა ასპექტში და, შედეგად, ისინი რეკომენდებულია საზოგადოებრივ კვლევით პროექტებში, როგორიცაა ფოტოხმა. მაგალითად, კუინი (2004) და შორსი და სხვები (2004) საზოგადოების საკონსულტაციო საბჭოებს მიაჩნიათ, რომ ისინი აქტიურ როლს შეასრულებენ საზოგადოებრივი კვლევის ეთიკური ხასიათის უზრუნველყოფაში.

მიუხედავად იმისა, რომ ერთი შეხედვით, საკონსულტაციო კომიტეტის შექმნა შეიძლება შრომატევად პროექტად მოგეჩვენოთ, რომელიც რთულ პროცესს კიდევ ერთ ფენას მატებს, დროისა და ძალისხმევის კარგად ჩადებაა საჭირო, რადგან თუ მის როლსა და შემადგენლობას სერიოზულად მივუდგებით, საკონსულტაციო კომიტეტი ხელს შეუწყობს პროექტის ყველა ასპექტში არსებული დაბრკოლებების თავიდან აცილებას ან მინიმუმამდე დაყვანას (პინტო, სპექტორი, რომჰმანი და გასტოლომენდო, 2013). ფოტოხმოვანი პროექტები, მათი განმახორციელებელი ჯგუფის მახასიათებლების მიუხედავად, საუკეთესოდ მუშაობს მაშინ,

როდესაც ისინი ინკლუზიურობის ბადის გაფართოებას ისახავს მიზნად და არა შერჩეულ ჯგუფზე ფოკუსირებას.

გარდა ამისა, აღმოჩნდა, რომ საზოგადოების საკონსულტაციო კომიტეტების გამოყენება ხელს უწყობს კვლევის შედეგების თარგმნას საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მიერ, რაც კვლევას ბევრად უფრო მიმზიდველს ხდის ამ ორგანიზაციებისა და იმ ჯგუფებისთვის, რომლებსაც ისინი ემსახურებიან ([ფრასტერი & ალსაიაჰი, 2011](#); [უილსონი, ლავისი, ტრავერსი, & რორკე, 2010](#)). არსებითად, ეს ზრდის კვლევის აქტუალობას თემებისთვის, რაც მათ მიერ დროისა და ძალისხმევის ინვესტირებას ღირებულს ხდის, რადგან ინვესტიციიდან მიღებული შემოსავალი პირდაპირ მათთვის სასარგებლოა. გარდა ამისა, კომიტეტის წევრები იმ პოზიციაში არიან, რომ საზოგადოებას მიაწოდონ ინფორმაცია და მხარდაჭერის მოპოვება შეძლონ და პროექტის ელჩების როლში იყვნენ, რათა ფოტოხმის პროცესი და მიზნები აუხსნან.

ეს ამოცანა უფრო მეტ მნიშვნელობას იძენს იმ სიტუაციებში, როდესაც გარეშე პირების მიმართ უზარმაზარი უნდობლობაა: „კვლევისა და მკვლევარების მიმართ ნეგატიურმა აღქმამ ზოგიერთ თემის ლიდერს აიძულა უარი ეთქვა მკვლევრებთან და საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მუშაკებთან თანამშრომლობაზე ე.წ. „ვერტმფრენის პროექტებზე“ ან „მანქანიდან გასვლით კვლევებზე“. „მკვლევრები ბუნებრივად ერიდებიან იდეებისა და სტრატეგიების გაზიარებას იმ კოლეგებთან, რომლებსაც არ ენდობიან“ ([ჰოროვიცი, რობინსონი და სეიფერი, გვ. 2639](#)). საზოგადოების უნდობლობა „კვლევის“ მიმართ გასაგებია და კვლევისთვის „საზოგადოებრივი კვლევის“ იარლიყის მიცემა ავტომატურად არ ნიშნავს, რომ მკვლევრებს ღია ხელებით შეხვდებიან ([ჰაკერი, 2013](#)).

არაერთმა მეცნიერმა შეისწავლა საკონსულტაციო კომიტეტების როლი საზოგადოების კვლევის ჩატარებაში. მაგალითად, [სლეიდმა და სხვებმა \(2010\)](#), საკონსულტაციო კომიტეტებისა და საზოგადოების ჩართულობის ვრცელი კვლევის საფუძველზე, გამოავლინეს რეკომენდაციების ექვსი სფერო, რომლებიც გასათვალისწინებელია საკონსულტაციო კომიტეტების შემუშავებისას და რომლებიც ამ ნაწილში იქნება წარმოდგენილი:

პირველ რიგში, თითოეული საკონსულტაციო კომიტეტისთვის მკაფიო დასაბუთება უნდა იყოს გამოხატული უფლებამოსილების სახით და განხილულ იქნას კომიტეტებსა და ექსპერტებთან ინდივიდუალურ კონსულტაციებს შორის საუკეთესო ბალანსი. მეორეც, კომიტეტების ადრეული საზრუნავი კომიტეტებს შორის კომუნიკაციაა, ამიტომ განიხილეთ ჯვარედინი წარმომადგენლობა და კომიტეტებს შორის ოქმების კოპირება. მესამე, საკონსულტაციო კომიტეტების ფარგლები უნდა შეესაბამებოდეს კვლევას, უფრო დასრულებული დიზაინის მქონე კვლევებისთვის კი უფრო ნაკლებად რთული საკონსულტაციო სტრუქტურა უნდა შეიქმნას. მეოთხე, საზოგადოების ჩართულობას არაერთგვაროვანი გავლენა აქვს და ნდობის ურთიერთობებზეა დამოკიდებული, რომელთა განვითარებასაც დრო სჭირდება. მეხუთე, ყურადღებით გაითვალისწინეთ კვლევაში გამოყენებული სამეცნიერო პარადიგმისა და სხვადასხვა ტიპის ცოდნისა და ექსპერტიზის წვლილს შორის შესაბამისობა და ის, თუ როგორ იმოქმედებს ეს რჩევის მიღების შესაძლებლობებზე. და ბოლოს, რეკომენდაციებზე რეაგირება კვლევითი გუნდის რესურსებს მოიხმარს და ხარჯების შემცირება შესაძლებელია სამი განხორციელების კრიტერიუმის გამოყენებით. (გვ. 323)

ნიუმენი და სხვები (2011) ასევე განიხილავენ საზოგადოების საკონსულტაციო კომიტეტების როლსა და შემადგენლობას და გვთავაზობენ რეკომენდაციების სერიას:

შესაბამისი საბჭოს წევრების შესარჩევად, უნდა დადგინდეს კონკრეტული ჩართვის კრიტერიუმები, რომლებიც ასახავს კვლევის მიზნებს და CAB-ის [საზოგადოების საკონსულტაციო საბჭოს] დაგეგმილ ფუნქციებსა და მიზანს. კვლევის მოსალოდნელი შედეგები ხელს უწყობს იმის დადგენას, თუ რა ტიპის ადამიანი (მაგ., მომსახურების მიმწოდებელი, მომხმარებელი, საზოგადოების ლიდერი) ან სააგენტოს წარმოდგენილი CAB-ში. ახალი პარტნიორობები ხშირად მცირე მასშტაბით იწყება და მოიცავს რამდენიმე საზოგადოებრივ ორგანიზაციას, რომლებიც საზოგადოების წევრების მიერ დიდ პატივისცემას იმსახურებენ. (გვ. 3)

სლეიტის და სხვების (2010) და ნიუმენის და სხვების (2011) რეკომენდაციები გვთავაზობს სოციალურ-პოლიტიკურ და მრავალმხრივ პერსპექტივას საკონსულტაციო კომიტეტების შესახებ, რათა უფრო სრულად დავაფასოთ მათი პოტენციური წვლილი კვლევით პროექტში. ახალგაზრდული ფოტოხმის საკონსულტაციო კომიტეტის სარგებელი, თუ მის შექმნასა და როლს ყურადღებით განვიხილავთ, შეიძლება ფასდაუდებელი იყოს პროექტის ყველა ასპექტში, განსაკუთრებით კი გარე ურთიერთობებთან და ეთიკურ დილემებთან დაკავშირებითაც კი, რომლებიც თან ახლავს ამ ტიპის ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას. მნიშვნელოვანია გვახსოვდეს, რომ ამ კომიტეტებს არ უნდა მივუდგეთ „ნაჭდევისებური“ პერსპექტივიდან, რადგან თითოეული მათგანი უნიკალურ თვისებებს ითვალისწინებს. მიუხედავად ამისა, ფოტოხმის საკონსულტაციო კომიტეტების

ცენტრალურ მიმართულებასა და მიზნებს უნივერსალური მიმზიდველობა აქვს.

საკონსულტაციო კომიტეტი ხელსაყრელ მდგომარეობაშია, რათა დაეხმაროს თანა-ფასილიტატორის შერჩევაში, თუ ფასილიტატორი არ არის საზოგადოების წარმომადგენელი, რაც, როგორც წესი, ასეც ხდება. ეს ამოცანა უაღრესად მნიშვნელოვანია პროექტის მომავლისთვის. გარდა ამისა, კომიტეტის დახმარება თანა-ფასილიტატორის შერჩევაში საზოგადოების პოლიტიკურ მხარდაჭერას უზრუნველყოფს შერჩევის პროცესში და საბოლოო თანა-ფასილიტატორსა და საზოგადოებას მთლიანად აუწყებს, რომ ფოტოხმის პროექტი პატივს სცემს საზოგადოებას და მის წინაშე ანგარიშვალდებულია.

და ბოლოს, კომიტეტს ასევე შეუძლია დახმარება გაუწიოს პროექტის ფიზიკური ადგილმდებარეობის, საბოლოო ფოტოგამოფენის იდეალური დროისა და ადგილის, მომსახურებისა და პროდუქტების შეძენის ადგილის და პროექტის რესურსების განაწილების შესახებ ძირითადი გადაწყვეტილებების მიღებაში იმ შემთხვევებში, როდესაც არსებობს გარე დაფინანსება. ეს გადაწყვეტილებები განხილული იქნება მოგვიანებით, ამ და დანარჩენ თავებში.

წევრების იდეალური რაოდენობა

რამდენი წევრი უნდა იყოს საკონსულტაციო კომიტეტში? ამ კითხვაზე პასუხი არის ის, რომ ეს დამოკიდებულია ერთ რამეზე. კომიტეტის ზომა ისეთივე მნიშვნელოვანია, როგორც მისი შემადგენლობა და განისაზღვრება იმ როლით, რომლის შესრულებაც მისგან არის მოსალოდნელი. კომიტეტის გადიდება სირთულეებს იწვევს; თავის მხრივ, კომიტეტის ზედმეტად დაპატარავებაც სირთულეებს წარმოშობს. წევრების „იდეალური“ რაოდენობის დასადგენად უამრავი აქტივობა და მოსაზრებაა გასათვალისწინებელი. ჩემი გამოცდილებით, რვა იდეალური რიცხვია. ეს რიცხვი პროექტს საკმარის რესურს ბაზას აძლევს ფოტოხმის პროექტის ყველა ასპექტის გამოსაყენებლად და ასევე ითვალისწინებს ჯგუფურ პროცესებს (განხილვები და ნდობის

დამყარება), დაგეგმვისა და კომუნიკაციის ასპექტებს, რათა ისინი ზედმეტად დამღლევი არ გახდეს.

წევრებს შორის ნდობის დამყარების მნიშვნელობა ზედმეტად არ უნდა იყოს ხაზგასმული და ამის ხელშეწყობა შესაძლებელია მაშინ, როდესაც ჯგუფი საკმარისად მცირეა, რათა უფრო სიღრმისეული გაცვლა მოხდეს ([პარკინსი, 2010](#)). მცირე ჯგუფი ასევე ხელს უწყობს ნდობის დამყარების სავარჯიშოების გამოყენებას. ნდობა არის კონცეფცია, რომელიც პრაქტიკოსებსა და მკვლევარებს ესმით და ნდობის არარსებობა საფრთხეს შეუქმნის ნებისმიერ საზოგადოებაზე დაფუძნებულ ინიციატივას და გამოიწვევს კონფლიქტს, რომელიც, თუ გადაუჭრელი დარჩება, შეამცირებს წარმატების ალბათობას ([სეიფერი და სისკო, 2006](#); [უაით-კუპერი, დოკინსი, კამინი და ანდერსონი, 2007](#)). საზოგადოების საკონსულტაციო კომიტეტები არ უნდა იყოს გლამურიზებული. ამ ერთეულებს თან ახლავს ჯგუფურ ერთეულებთან დაკავშირებული ყველა ნაკლი, განსაცდელი და სირთულე. არსებითად, ისინი პოლიტიკური ერთეულები არიან, მიუხედავად მათი კეთილშობილური განზრახვებისა. მიუხედავად ამისა, ისინი ხშირად უგულებელყოფილნი არიან ფოტოხმის პროექტის ან ხელოვნებაზე დაფუძნებული სხვა ტიპის თვისებრივი კვლევის შექმნისას.

წევრების ლეგიტიმურობა

მნიშვნელოვანია, რომ ფოტოხმა საზოგადოებაზე დაფუძნებულ კვლევით პროექტად განვიხილოთ და, როგორც ნებისმიერი საზოგადოებაზე დაფუძნებული პროექტის შემთხვევაში, სოციალურ-პოლიტიკური მოსაზრებები უნდა იქნას გათვალისწინებული საკონსულტაციო კომიტეტის წევრების შერჩევისას. კომიტეტის შემადგენლობა უნდა ასახავდეს საზოგადოების ინტერესებს. თუ ეს არ მოხდება, საზოგადოების მიერ მიღებული დასკვნები და მოსალოდნელი ცვლილება არალეგიტიმურად ჩაითვლება. ამრიგად, დიდი მნიშვნელობა ენიჭება საკითხს, თუ ვინ უნდა იყოს კომიტეტის წევრი.

[რეინმა \(1977\)](#) ლეგიტიმაციის კონცეფცია შეიმუშავა

წარმომადგენლობის საკითხის გასაანალიზებლად და გამოავლინა ლეგიტიმაციის ოთხი ტიპი, რომლებსაც დიდი მნიშვნელობა აქვთ საკონსულტაციო კომიტეტის განვითარების ხელშეწყობისთვის: ფორმალური, ინსტიტუციური, ეთიკური და სამომხმარებლო. ფორმალური ექსპერტიზა გულისხმობს ფორმალური განათლებისა და ტრენინგის გზით მიღებულ ცოდნას და, როგორც წესი, ასოცირდება აკადემიურ ხარისხებთან. ინსტიტუციური ლეგიტიმაცია ცდილობს მოიპოვოს ძალაუფლება და გავლენა, რომელიც ორგანიზაციას აქვს საზოგადოებაში. ეთიკური ლეგიტიმაცია ლეგიტიმაციის ორ პოტენციურ წყაროს მოიცავს - ფორმალურს, რომელიც წარმოდგენილია პროფესიული სერტიფიკატებითა და პროფესიული მიმოხილვის საბჭოებით, როგორიცაა ამერიკის სამედიცინო ასოციაცია, სოციალური მუშაობის ეროვნული ასოციაცია და ამერიკის ადვოკატთა ასოციაცია და სხვა. ექიმების, სოციალური მუშაკებისა და იურისტების მხრიდან არაეთიკური ქცევა შეიძლება წარდგენილ იქნას ამ საბჭოების წინაშე განსახილველად და შესაძლო დისციპლინური ზომების მისაღებად. ეთიკური ლეგიტიმაციის მეორე ტიპი გულისხმობს ძალაუფლებას, რომელსაც საზოგადოების ლიდერები (ფორმალური და არაფორმალური) ახორციელებენ იმ მაღალი პატივისცემის გამო, რომელიც მაცხოვრებლებს მათ მიმართ აქვთ. როდესაც ისინი საუბრობენ, ხალხი უსმენს. და ბოლოს, მომხმარებლის ლეგიტიმურობა გამოიხატება ფრაზით „წარმომადგენს ხალხს“.

ლეგიტიმურობის თითოეული ეს ფორმა მხარდაჭერის ან ძალაუფლების პერსპექტივას წარმოადგენს, რომელიც გასათვალისწინებელია, თუ პროექტს საზოგადოების ფართო პატივისცემით სარგებლობა სურს. იდეალურ შემთხვევაში, ფოტოხმის პროექტი აქტიურად უნდა ცდილობდეს, რომ მის წევრებს შორის ლეგიტიმურობის ოთხივე ტიპი იყოს წარმოდგენილი. ოთხივე ტიპის არსებობა უზრუნველყოფს, რომ საზოგადოების ძირითადი პერსპექტივებიდანაც მოწოდებული იყოს ინფორმაცია. ზოგიერთ წევრს შეიძლება ჰქონდეს ლეგიტიმაციის მრავალი ფორმა, რაც მაქსიმალურად გაზრდის მათ წვლილს, როგორც წევრების. მაგალითად, ადგილობრივი

საკულტო ნაგებობის პატივსაცემ წევრს შეიძლება ჰქონდეს ინსტიტუციური და ეთიკური ლეგიტიმაცია. გარდა ამისა, ეს ადამიანი შეიძლება ასევე წარმოადგენდეს საზოგადოების რასობრივ და ეთნიკურ დემოგრაფიულ მონაცემებს. ახალგაზრდა წევრს შეიძლება ჰქონდეს გამოცდილების მიღების გამოცდილება, რადგან ის წინა ფოტოხმის პროექტში მონაწილეობდა და, როგორც საზოგადოების ახალგაზრდული საზოგადოების წევრი, ეს ადამიანი მომხმარებლის ლეგიტიმაციას მოიტანს. მნიშვნელოვანია გვახსოვდეს, რომ ახალგაზრდები საბოლოოდ ზრდასრულ ასაკში შედიან. ახალგაზრდა ზრდასრულთა გუნდის ყოლა, რომელიც მომავალ თაობებს ეხმარება, არის ღირებულება, რომელიც არ უნდა დაიკარგოს ლეგიტიმურობის შესახებ დისკუსიებში.

ეს მოსაზრებები უფრო მნიშვნელოვანი ხდება მაშინ, როდესაც საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობას, სავარაუდოდ, მნიშვნელოვანი როლი ექნება კვლევის განხორციელებასა და ამ პროცესიდან გამომდინარე სოციალური ქმედებების ხელშეწყობაში, ასევე კვლევის შედეგებში ([ბოგარტი და ვიედა, 2009](#); [დ'ალონზო, 2010](#); [ვალერშტეინი და დურანი, 2006](#)). ფოტოხმის პროექტის „ლეგიტიმურობამ“ უნდა გაუძღოს პოტენციურ კრიტიკასა და უარყოფით რეაქციას, რაც შეიძლება მოჰყვეს. საკონსულტაციო კომიტეტის შემადგენლობა მოითხოვს ფრთხილად დაფიქრებას და განხილვას და არ უნდა შედგებოდეს მხოლოდ იმ პირებისგან, რომლებსაც აქვთ დრო და მზად არიან მონაწილეობის მისაღებად ([როჰოლტი და მიულერი, 2013](#)). ფოტოხმის საკონსულტაციო კომიტეტი ორკესტრად უნდა იყოს წარმოდგენილი — მხოლოდ ერთი პიანისტი და არა ორი; ერთის ნაცვლად ორი მევიოლინე და ა.შ. ერთი ტიპის ინსტრუმენტის ძალიან ბევრი გამოყენება ზღუდავს შესასრულებელი მუსიკალური ნოტების რაოდენობას.

კომიტეტის როლი

საკონსულტაციო კომიტეტებს ფოტოხმაში მნიშვნელოვანი როლი აკისრიათ. [მატესიჩი \(2012\)](#) კონკრეტულად განიხილავს

საკონსულტაციო კომიტეტების როლს კონტრაქტითა და გრანტებით დაფინანსებულ კვლევებში და განსაზღვრავს ხუთ კრიტიკულ სოციალურ-პოლიტიკურ ფუნქციას, რომელსაც ეს ერთეული ასრულებს: დაინტერესებული მხარეების ჩართულობა, გარე სანდოობის მაქსიმიზაცია, პოლიტიკური შერიგება, მეთოდოლოგიური მთლიანობის და გამოყენების ხელშეწყობა. მიუხედავად იმისა, რომ კომიტეტის წევრობასთან დაკავშირებულია ტექნიკური ან სამეცნიერო ასპექტები, პოლიტიკური (ურთიერთქმედების) გავლენის როლის მკაფიო გაგება უდავოა და ასევე გამოიყენება ფოტოხმის პროექტებზე, როგორც ეს შემდეგ ნაწილშია განხილული ([მიწისქვეშა წყლები - სმიტი, 2011](#)).

ფოტოხმის პროექტის სხვადასხვა ფაზის ან ეტაპების ჩარჩოს ქონა დაეხმარება საკონსულტაციო კომიტეტს გაიაზროს ყველა საჭირო პროცესი და ტექნიკური ასპექტი, მათ შორის, როდის მოხდება ეს. ამ საფუძვლის ქონა ასევე ხელს უწყობს კომიტეტის წევრების დარწმუნებას, თუ როგორ არის ერთმანეთთან დაკავშირებული პროექტის სხვადასხვა ეტაპი და ვადების დადგენა, რაც მათ პროგრესის შეფასებაში დაეხმარება. კარგად გაცნობიერებული პირებისთვის ეს რეკომენდაცია შეიძლება საღ აზრს ეფუძნებოდეს. მათ, ვინც არ იცის, ამ ტიპის გამოცდილების სრულიად განსხვავებული აღქმა ექნებათ. სხვათა შორის, ამ გამოცდილებამ შეიძლება გამოიწვიოს ცოდნისა და უნარების შეძენა, რაც ადვილად გამოსადეგია ცხოვრების სხვა სფეროებში, როგორიცაა სკოლა და საზოგადოება ([როპოლტი და მიულერი, 2013](#)).

სოციალურ-კულტურული ფაქტორები

ფოტოხმის საკონსულტაციო კომიტეტებმა უნდა ასახონ იმ საზოგადოების სოციოკულტურული მახასიათებლები, რომლის შესახებაც მათ მეტი ინფორმაციის მიღება სურთ. კომიტეტის შემადგენლობის შესახებ გადაწყვეტილებების მიღებისას გავლენას მოახდენს ისეთი ფაქტორები, როგორიცაა სქესი, საერთო ინტერესები, იდენტობა (რასობრივი, ეთნიკური და სექსუალური),

გადატანილი ავადმყოფობა, ისტორია, ენა და კულტურა (ნიუმენი და სხვ., 2011; რიჩარდსონი, სინკლერი, რიდი და პარკინსი, 2011). მაჰალინგამი და რაბელო (2013) ამტკიცებენ, რომ ახალმოსული თემების შესახებ ჩვენი ცოდნა რედუქციონისტული, სტერეოტიპული, გამარტივებულია და კულტურული დეფიციტის მოდელებზეა დაფუძნებული, რაც კვლევის გამოყენებას მოითხოვს. მაგალითად, არაავტორიზებული ახალმოსულების თემი გამოიწვევს სოციალურ-პოლიტიკურ პრობლემებს, როგორცაა დაპატიმრება და დეპორტაცია, ასევე ექსპლუატაციის შემთხვევაში ხელისუფლებასთან მიმართვის შეუძლებლობა, რასაც მსგავსი ეთნიკური და რასობრივი წარმომავლობის მქონე თემი, რომლის მოქალაქეები ან შესაბამისი დოკუმენტაციის მქონე მაცხოვრებლები არიან, არ უნდა შეხვდნენ.

მაგალითად, პუერტო-რიკოელი ან დომინიკის რესპუბლიკის თემში ელ-სალვადორიდან არალეგალურად ჩასული ახალმოსულების თემი შესაძლოა არ იყოს მიმზიდველი ამ თემების ახალგაზრდების მიერ მათზე ორიენტირებული კვლევის ჩატარების მიმართ. მართალია, ისინი ლათინოამერიკელები არიან, ესპანურად საუბრობენ და შესაძლოა, ბევრი კულტურული ღირებულებაც კი ჰქონდეთ საერთო, თუმცა ეს შეიძლება საკმარისი არ იყოს ნდობის ბარიერების გადასალახად. იდეალურ შემთხვევაში, ელ-სალვადორელებზე ორიენტირებული ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტი, მიზნებიდან გამომდინარე, ძირითადად ამ წარმომავლობის ახალგაზრდებისგან შედგება. თუ მიზანი ახალმოსულებსა და საზოგადოებაში უკვე დამკვიდრებულებს შორის დაძაბულობის მოგვარებაა, მაშინ სამივე ლათინოამერიკული ჯგუფის ახალგაზრდული წარმომადგენლებისგან შემდგარი გუნდი საკმარისი იქნება. საკმარისია ითქვას, რომ „ლათინოამერიკელი“ ძალიან ზოგადი დემოგრაფიული მახასიათებელია.

ადგილობრივი პოლიტიკური დაძაბულობის მიმართ მგრძნობელობა უნდა იქნას გათვალისწინებული და ეს განსაკუთრებით რთული ამოცანა იქნება ფასილიტატორებისთვის, განსაკუთრებით მათთვის, ვინც ბუნებით „პოლიტიკურად“ არ მიიჩნევა თავს. ფოტოხმის პროექტის ვადების შერჩევა

საზოგადოების კვლევასთან დაკავშირებულ ყველა გამოწვევას აწყდება. მიუხედავად ამისა, ფოტოხმა დამატებით გამოწვევებს აწყდება სურათებზე აქცენტის გამო. ფოტოები განსაკუთრებით მგრძნობიარეა, როდესაც საზოგადოება გარე ძალების მხრიდან ყურადღების ობიექტად ან ცეცხლის ქვეშ გრძნობს თავს, რაც ადგილობრივი დაძაბულობის გამო შიშსა და უკმაყოფილებას იწვევს (დელგადო, 2006).

ფასილიტატორის/თანაფასილიტატორის შერჩევა

ფოტოხმა მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული პროცესზე, რომელიც გავლენიან როლს ასრულებს პროექტის ყველა ასპექტში. ლოგიკურია, რომ ფასილიტატორი(ები) გადამწყვეტ როლს შეასრულებენ იმის უზრუნველყოფაში, რომ საზოგადოებრივი კვლევის ჩატარებასთან დაკავშირებული სირთულეები დროულად, პროფესიონალურად და მგრძნობიარედ იქნას განხილული, რადგან მონაწილეთა მიერ განცდილი ტრანსფორმაციის დიდი ნაწილი ემოციურ ხედვასა და ზრდასთან იქნება დაკავშირებული. ფასილიტატორები არ არიან „თერაპევტები“ სიტყვის ტრადიციული გაგებით, მაგრამ მათ თერაპიული საქმიანობისთვის მოეთხოვებათ და მათ უნდა ჰქონდეთ შესანიშნავი მოსმენის უნარები, ადგილობრივი რესურსების ფართო ცოდნა და მოთმინება.

თუ პროექტის ფასილიტატორი პროფესიონალი პრაქტიკოსი ან აკადემიური წრეების წარმომადგენელია, მკაცრად რეკომენდებულია, რომ ისეთი თანაფასილიტატორის შერჩევა მოხდეს, რომელიც ფოტოხმის პროექტის განმახორციელებელი ჯგუფის მახასიათებლებს წარმოადგენს. სხვადასხვა სქესისა და ეთნიკური/რასის თანაფასილიტატორებს დამატებითი სარგებელი მოაქვთ ჯგუფისთვის ანტი-ჩაგვრის ქცევის მისაბამი მაგალითის მიცემით (გარსია, ლინდგრენი და პინტორი, 2011). ამ წიგნის შემთხვევაში, თანაფასილიტატორი უნდა იყოს საზოგადოების ახალგაზრდა წევრი, რომელიც ფართოდ არის პატივცემული და სამართლიანობის რეპუტაციით სარგებლობს. გარდა ამისა, ასევე რეკომენდებულია, რომ ახალგაზრდა თანაფასილიტატორის შერჩევის პროცესში გათვალისწინებულ იქნას სქესი, ეთნიკური

კუთვნილება/რასა, საცხოვრებელი ადგილი და კომუნიკაციის/ჯგუფური ხელმძღვანელობის უნარები.

[რობინსონი \(2011\)](#) გამაფრთხილებელ სიგნალს იძლევა ის, რომ ვიზუალური მეთოდი, რომელიც ჯგუფისთვის ხმის მიცემის მცდელობას წარმოადგენს, მხოლოდ ჯგუფის გარედან მოწვეულ ფასილიტატორზეა დამოკიდებული:

მიუხედავად იმისა, რომ მონაწილეობითი შედეგების არტეფაქტულობამ შეიძლება უზრუნველყოს კავშირი ობიექტთან და პირდაპირ გადმოსცეს მაცხოვრებლის ან მონაწილის ხმა და შეხედულებები, მას ასევე შეუძლია, ფარულად, შენიღბოს ფასილიტატორის ან მკვლევრის როლი. ასეთი ნამუშევარი ხშირად მიმზიდველია და გაცილებით უფრო სავარაუდოა, რომ მაყურებელი მას ავთენტურად და „გულწრფელად“ აღიქვამს, რომელსაც როგორც შინაარსი, ასევე ესთეტიკა ახალისებს, რომ ის ნომინალურ ღირებულებად აღიქვას. ეს ასპექტი შესაძლოა გვაიძულებდეს, შევამციროთ სიფრთხილე ფოტოგრაფიული სიმართლისა და ავთენტურობის მიმართ ჩვენი სხვაგვარად გაზრდილი სკეპტიციზმის თვალსაზრისით. ასეთმა ნამუშევრებმა შეიძლება მნახველი შეცდომაში შეიყვანოს ან ინფორმაცია მიაწოდოს მას და შეიძლება სუბიექტს ხმის უფლება ჩამოართვას ან მისცეს მას უფრო მეტი შესაძლებლობა. (გვ. 131)

ადგილობრივი თანაფასილიტატორი ჯგუფის შეცდომაში შეყვანის არაცნობიერი მცდელობების შემსუბუქებას ემსახურება.

ფოტოხმა სხვა კვლევით მეთოდებთან შედარებით შრომატევად და უაღრესად რთულ მეთოდად ითვლება, რაც მოითხოვს ფასილიტატორისგან ამ ტიპის კვლევითი პროექტების განმახორციელებელი ჯგუფის კულტურის სიღრმისეულ შეფასებას, რაც გასათვალისწინებელია, თუ გვინდა, რომ პროექტს წარმატების მაღალი ალბათობა ჰქონდეს ([კრესველი, 2013ა; მეო, 2010](#)). გარდა ამისა, ფოტოხმა არის მაღალკონტექსტუალიზებული კვლევის მეთოდი, რომელიც უნდა იყოს მორგებული იმ ნიუანსებზე, ისტორიასა და გარემოებებზე, სადაც პროექტი განხორციელდება, თუ გვინდა, რომ შედეგები და შემდგომი ცვლილებებისკენ მიმართული ძალისხმევა საზოგადოებისთვის აქტუალური იყოს ([დაფი, 2012; როზენი, გუდკაინდი და სმიტი, 2011; სტივენსი, 2010](#)). საზოგადოების მხრიდან სულ მცირე ერთი თანა-ფასილიტატორის ყოლის ღირებულება უდავოა.

თანაფასილიტატორების ყოლა მართლაც დამატებითი დროის დახარჯვას მოითხოვს. თუმცა, თანაფასილიტატორების ყოლა სამუშაო დატვირთვის გადანაწილების საშუალებასაც იძლევა, რაც ფოტოხმის გადაღების პროექტის სასიცოცხლო ციკლის გარკვეულ კრიტიკულ პერიოდებში მნიშვნელოვანი იქნება. მაგალითად, თანაფასილიტატორებს შეუძლიათ სამუშაო დატვირთვა გადანაწილონ იმ კომპეტენციების გათვალისწინებით, რომლებიც შეიძლება ერთმანეთს ავსებდეს. გარდა ამისა, თანაფასილიტატორებს მყარი სამუშაო ურთიერთობა უნდა ჰქონდეთ, რადგან ისინი ჯგუფისთვის „მაგალითს“ წარმოადგენენ, თუ როგორ შეიძლება აზრთა სხვადასხვაობის გადმოცემა და მათზე ორიენტირება.

პაუერსმა, ფრიდმანმა და პიტნერმა (2012) გამოაქვეყნეს ფასილიტატორის სახელმძღვანელო, რათა ორგანიზაციებს ფოტოხმის გამოყენებაზე დაფიქრებაში დაეხმარონ. მასში აღწერილია ამ მეთოდის ძირითადი პროცედურები და მოსაზრებები. შიმშოკმა (2008) ასევე შექმნა შესანიშნავი და დეტალური სახელმძღვანელო. ფასილიტატორების უნარ-ჩვევები ფოტოგრაფიასთან დაკავშირებული ტექნიკური უნარების მიღმა ფართო სპექტრს უნდა მოიცავდეს. როგორც ზემოთ აღინიშნა, კომუნიკაციის უნარები, როგორც ვერბალური, ასევე წერილობითი, და კულტურული ღირებულებების გაგება მნიშვნელოვან როლს იძენს როგორც პროექტის ფარგლებში, ასევე მის გარეთ.

გარდა ამისა, ჯგუფური უნარები, რომლებიც ხელს უწყობს ემოციურად დატვირთული შინაარსის დამუშავებას ჯგუფში, ასევე დავალებაზე ორიენტირებული უნარები ეხმარება ჯგუფს პროგრესში ფოტოხმის პროექტის დაწყებასთან დაკავშირებული მრავალი დავალების შესრულებაში. ლორენცის (დაუთარიღებელი) აღწერა ფასილიტატორის მიერ განცდილი ზოგიერთი გამოწვევის შესახებ ხაზს უსვამს, თუ რატომ არის აუცილებელი ეს ჯგუფური უნარები:

რთული იყო ფოტოხმის პროექტის პირველად დაგეგმვა და ხელმძღვანელობა გოგონების ჯგუფთან, რომლებიც ერთმანეთს კარგად ვერ ეწყობოდნენ. ისინი ბრაზობდნენ, თუ რომელიმე კამერა განსხვავებულად უყურებდა. ფოტოების შენახვა მობეზრდათ. ზოგიერთმა რვეულები იდეალურ მდგომარეობაში შეინარჩუნა; ზოგმა დაკარგა. ზოგს

ბევრი კარგი იდეა ჰქონდა, თუ რა გადაეღო საზოგადოებაში; სხვები კი სახლზე, ოჯახსა და მეგობრებზე იყვნენ ორიენტირებულნი. ზოგჯერ ენთუზიაზმით იყვნენ აღსავსე; ზოგჯერ კი, როგორც ჩანს, ძლივს მიდიოდნენ ფოტოსესიაზე. ზოგჯერ სასოწარკვეთილება მეუფლებოდა ჩვენი მიზნის მიღწევაში, თუმცა საბოლოოდ, ჩვენ მივაღწიეთ დიდ წარმატებას.

ლორენცი ფოტოხმის პროექტის განხორციელებისას ფასილიტატორების წინაშე მდგარი ზოგიერთი გამოწვევის ძალიან რეალისტურ სურათს ხატავს. მნიშვნელოვანია გვახსოვდეს, რომ ახალგაზრდა მონაწილეები ადამიანები არიან და აუცილებელია მათი რომანტიზაცია არ მოხდეს, რადგან ეს დამამცირებელი და არარეალურია. ეს არ ნიშნავს, რომ სიხარულის, აღტაცებისა და გართობის პერიოდები არ არსებობს. ფასილიტატორის ჯგუფის უნარები ამ პერიოდებში არ გამოიცდება ([ალდერსონი და მოროუ, 2011](#)). ეს ყველაფერი გამოიცდება პროექტის განვითარებასთან ერთად და შრომისმოყვარეობა დაიწყებს თავის გავლენას ჩართულ პირებზე. მნიშვნელოვანია, მონაწილეებს დავეხმაროთ იმის გააზრებაში, რომ პროექტს ექნება თავისი აღმავლობა და დადმასვლა.

[კარი-სტივენსი \(2012\)](#) განიხილავს იმ ადამიანების ძალაუფლების საკითხს, ვინც საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევას ირჩევს და მისი დასკვნები ძალაუფლებასა და ფოტოხმაზეც ვრცელდება:

ჩვენთაგანი, ვინც საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევაშია ჩართული, როგორც წესი, ჩვენი პროფესიის ზღვარზეა, ნაკლებად დაფინანსებულები ვართ, ვიდრე ტრადიციული პარადიგმების ფარგლებში მომუშავეები (თუმცა ამჟამად გაფართოების ფაზაში ვართ) და მიჩვეულები ვართ მარგინალურ მდგომარეობას კვლევითი პრაქტიკის სუბიექტურობისა და კონფლიქტზე დაფუძნებული მსოფლმხედველობის შესახებ ჩვენი ეპისტემოლოგიური შეხედულებების გამო (რადგან კიდევ რით აიხსნება აკადემიასა და საზოგადოებას შორის არსებული გადაჭარბებული სოციალური და ეკონომიკური უთანასწორობა?). ჩვენ საკუთარ თავს იმ საზოგადოებების მოკავშირეებად აღვიქვამთ, რომლებიც ჩაგვრის სხვადასხვა ფორმას ებრძვიან და, როგორც წესი, აკადემიურ ცხოვრებაში შესვლამდეც ვართ ჩართულები ასეთ საქმიანობაში. თუმცა, ასეთი პოზიციის განუყოფელი ნაწილია პოზიცია, რომელიც მიდრეკილია, თავი დომინირების ურთიერთობების მიმართ უდანაშაულოდ წარმოვაჩინოთ. (გვ. 100)

თანა-ფასილიტატორებს უნდა ჰქონდეთ გარკვეული ცოდნა, უნარები, ენობრივი კომპეტენციები და პიროვნული თვისებები, რათა მაქსიმალურად გამოიყენონ ფოტოხმის პოტენციალი მონაწილეებისთვის. [გარსიამ, ლინდგრენმა და პინტორმა \(2011\)](#) გამოავლინეს ექვსი თვისება, რომლებიც აუცილებელია, ამ შემთხვევაში გოგონათა ჯგუფების ლიდერებისთვის, მაგრამ ასევე გამოიყენება სხვა ტიპის ჯგუფებისთვის; თანა-ფასილიტატორები უნდა იყვნენ (1) პატივისცემით აღსავსე და მომთმენი, (2) სანდო და მზრუნველი, (3) ჩართულები და რელევანტურები, (4) მოქნილები, (5) მისაბადი მაგალითის მიმცემი და (6) თვითშეგნებულები. ეს თვისებები ასახავს, თუ როგორ შეიძლება თანაფასილიტატორებმა სხვადასხვა „ქუდი“ ატარონ და წარმატებული გუნდის შესაქმნელად ყველამ ერთი და იგივე ქუდი არ უნდა ატაროს.

მკაცრად რეკომენდებულია, რომ თანა-ფასილიტატორებს ჰქონდეთ გადაწყვეტილების მიღების თანაბარი უფლებამოსილება. ეს კიდევ უფრო მეტ მნიშვნელობას იძენს, როდესაც ერთი აკადემიური ან პროფესიონალია, ხოლო მეორე წარმოადგენს პროექტის ფოკუსირებულ ჯგუფს ან საზოგადოებას. ექსპერტიზის ლეგიტიმაცია შეიძლება იყოს საგანმანათლებლო და გამოცდილებითი. გადაწყვეტილების მიღების საერთო უფლებამოსილება უნდა იყოს მკაფიო, ხოლო საკონსულტაციო

კომიტეტის წევრებს უნდა ჰქონდეთ ამ გადაწყვეტილების გაგება. ფოტოხმის პროექტის დაგეგმვისა და განხორციელებისთვის თანაფასილიტატორებს დრო და ძალისხმევა უნდა გამოეყოთ.

დაფინანსების უზრუნველყოფა

ფულის თემა, რა თქმა უნდა, მნიშვნელოვან დაფიქრებას მოითხოვს. იდეალურ შემთხვევაში, შეიქმნება საკონსულტაციო კომიტეტი, რომელიც აქტიურ და მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს ფოტოხმის პროექტისთვის საჭირო დაფინანსების უზრუნველყოფაში. როგორც წესი, მკვლევარი ეძებს და იღებს დაფინანსებას, შემდეგ კი ქმნის საკონსულტაციო კომიტეტს პროექტის განხორციელებაში დასახმარებლად. ამან შეიძლება გამოიწვიოს ის, რომ მკვლევარი ქმნის პროექტის კონცეფციებს, ხოლო საკონსულტაციო კომიტეტი ეხმარება მის განხორციელებაში. საკონსულტაციო კომიტეტი დაფინანსების მოძიებისას თითქმის მეორეხარისხოვანია ([ვისინგი, 2007](#)).

თუ შესაძლებელია, საკონსულტაციო კომიტეტის ჩართვა დაფინანსების ტიპებისა და დაფინანსების მოპოვების წყაროების განსაზღვრაში ძალიან სასურველია. მათი ამ ამოცანაში ჩართვა ძალიან უჩვეულოა. ეს, სავარაუდოდ, სხვადასხვა ფაქტორების ურთიერთქმედების შედეგია, რომელთა შორის ორი ყველაზე გავრცელებული მიზეზია ვარაუდი, რომ მათ ძალიან ცოტა ინფორმაცია აქვთ დაფინანსების წყაროებთან დაკავშირებით და დროის ნაკლებობა ვადების გამო. თუ შესაძლებელია, მათი ჩართვა ამ ამოცანაში ძალაუფლების გაზიარებასა და ამ მნიშვნელოვანი ამოცანისადმი მათი პასუხისმგებლობის გაზრდას ნიშნავს.

გარე დაფინანსების ნაკლებობა არ უნდა განვიხილოთ, როგორც ფოტოხმის პროექტის შეუძლებლობა ([დეი, 2011](#)). ეს პროექტს ათავისუფლებს გარე დაფინანსების ზეწოლისგან, რომელიც პროექტის განვითარების ფორმირებაში უნდა მოხდეს. კრეატიულობასა და თანამშრომლობას შეუძლია გამოიწვიოს ადგილობრივი წვლილი, ნატურით მომსახურება და პროექტისა და შემდგომი სოციალური ცვლილებების ძალისხმევის მიმართ საზოგადოების უფრო დიდი პასუხისმგებლობა. ახალგაზრდული ფოტოვოისი შეიძლება იყოს საკმაოდ რთული ან მარტივი,

ადგილობრივი გარემოებების, მათ შორის დაფინანსების მიხედვით.

პროექტის ადგილმდებარეობის შერჩევა თემში

პროექტის ფიზიკური მდებარეობა, ანუ მისი „ბაზა“, ყურადღებით უნდა იქნას გააზრებული, რადგან ეს დაწესებულება ფოტოხმის პროექტის „სახის“ ნაწილი გახდება. თუ ინსტიტუტს საზოგადოებაში დადებითი რეპუტაცია აქვს, ეს ინსტიტუციურ ლეგიტიმაციას მატებს, რაც პროექტის შედეგებს ბევრად უფრო ადვილად მისაღებს ხდის როგორც საზოგადოების შიგნით, ასევე მის ფარგლებს გარეთ. საკონსულტაციო კომიტეტი შესანიშნავ პოზიციაშია, რათა საჭიროების შემთხვევაში, რეკომენდაციები მისცეს სათემო ინსტიტუტებს, ასევე პოლიტიკურ მოლაპარაკებებს.

ეს დაწესებულებები არ არის აუცილებელი იყოს არაკომერციული. იდეალური შეიძლება იყოს ისეთი დაწესებულება, როგორიცაა, მაგალითად, ცნობილი და პატივსაცემი რესტორანი. პირიქით, პროგრესული და საზოგადოებრივი საქმეების დამცველი საკულტო ნაგებობა ასევე შეიძლება იყოს შესანიშნავი საზოგადოებრივი დაწესებულება პროექტის განსახორციელებლად. გამოფენის გარემოსთან დაკავშირებით ინოვაციების ადგილი ნამდვილად არის, თუმცა ბიბლიოთეკები ძალიან პოპულარული ადგილებია (ლორენცი და კოლბი, 2009).

ინგლისში დაფუძნებულმა ფოტოხმის პროექტმა ალკოჰოლზე საკუთარი ფოტოები ადგილობრივ ღამის კლუბში გამოფინა (ინგლისის საზოგადოებრივი ჯანდაცვა, 2009). ბრაზილიის ქალაქ სალვადორში, შინამოსამსახურეებზე ფოტოხმოვანი პროექტი ექსკლუზიურ საგამოფენო სივრცეში გამოიფინა (კორნუოლი, კაპიბარიზე და გონსალვესი, 2010). პროექტის სპონსორი ორგანიზაცია ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ფსიქოლოგიურად (მაცხოვრებლები თავს კომფორტულად გრძნობენ სტუმრობისას), კულტურულად (იქ მომუშავე პირები წარმოადგენენ იმავე წარმომავლობას, რასაც საზოგადოება), გეოგრაფიულად და ფიზიკურად (ხელმისაწვდომობა) და ოპერაციულად (მისი გახსნის საათები და დღეები არ არის შემზღუდავი). ხელმისაწვდომობის ეს

ოთხი განზომილება აუცილებელია იმის უზრუნველსაყოფად, რომ გამოფენამ დამსწრეებისთვის ბარიერები არ შექმნას.

ძირითადი ღირებულებებისა და პრინციპების დადასტურება

ფოტოხმის პროექტის წარმართველი ღირებულებებისა და პრინციპების გაგება და მიღება დიდწილად შეუწყობს ხელს პროექტის ყველა ასპექტის განხორციელებას. მე-4 თავში კონკრეტულად ასახული და ამ წიგნის სხვა ნაწილებში განხილული ღირებულებები და პრინციპები წარმოადგენს იმ ღირებულებებისა და პრინციპების მაგალითს, რომლებიც ჩვეულებრივ გვხვდება საზოგადოების მონაწილეობითი კვლევის სხვა ფორმებში. პროექტის მონაწილეებისა და თემებისთვის ამ ღირებულებების საჯაროდ აღიარება ერთ-ერთი ნაბიჯია ფოტოხმის პროექტის სერიოზულად აღქმისა და ასეთი პროექტის საზოგადოებაზე დაფუძნებული კვლევის „ჩვეულებრივი საქმიანობიდან“ გამოყოფის მიმართულებით.

პროექტის ხანგრძლივობა

ფოტოხმის პროექტზე გამოყოფილი დრო შეიძლება მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს პროექტის მიზნების, მონაწილეთა რაოდენობის, ფოტოხმასთან დაკავშირებული გამოცდილების, ბიუჯეტისა და მონაწილეთა მიერ აღებული ვალდებულების მიხედვით. პროექტი შეიძლება იყოს შრომატევადი და მოკლე ვადებში განხორციელდეს; მას ასევე შეუძლია თვეების ან წლების განმავლობაში გაგრძელდეს. შეზღუდული ვადით პროექტი შეიძლება იყოს საზოგადოებრივი მოვლენის ან ინციდენტის შედეგი, რაზეც საჭიროა დროული რეაგირება. გრძელვადიანი პროექტი დიდი ცვლილებების პოტენციალს მოაქვს, თუმცა მას ასევე ბევრი მონაწილის დაკარგვის პოტენციალიც აქვს. არსებითად, ფოტოხმის პროექტის მიზნებმა უნდა განსაზღვროს მისი ხანგრძლივობა.

მკითხველმა შეიძლება იკითხოს, რატომ არის საჭირო ფოტოხმის პროექტის „აჩქარება“, რადგან რეფლექსია და

ტრანსფორმაცია ხშირად დროსა და სივრცეს მოითხოვს და სულაც არ ხდება წრფივი გზით. პროექტის მოკლე პერიოდი ხელს უწყობს მონაწილეებისა და თემების კონცენტრირებული ძალისხმევისთვის მობილიზებას. ეს პროექტს ააღელვებს და მიზნის უფრო მკაფიო განცდას მატებს, რაც მინიმუმამდე ამცირებს ყურადღების გაფანტვას. თუმცა, ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტის განხორციელებამდე მიმავალმა გარემოებებმა შეიძლება უფრო ხანგრძლივი პერიოდი განსაზღვროს, რაც შეიძლება თვეებსაც კი მოიცავდეს. ეს გახანგრძლივებული პერიოდი, თავის მხრივ, საშუალებას იძლევა უფრო გააზრებული ტემპის, უფრო ამბიციური მიზნების დასახვისა და აქტივობების ისე დანერგვისა, რომ ისინი უფრო მეტად შეესაბამებოდეს ჯგუფური პროცესის მოსაზრებებს. რამდენიმე თვის ხანგრძლივმა პერიოდმა ასევე შეიძლება გამოიწვიოს სწავლის მიტოვება, ყურადღების გაფანტვა და მიზნების მიღწევის შეფერხებაც კი.

პროექტის მონაწილეთა შერჩევა

ფოტოხმის პროექტის ეს ფაზა შეიძლება ჩაითვალოს პროექტის გულად და სულად და მას დიდი აღფრთოვანება და ენერგია მოაქვს. ბოლოს და ბოლოს, ფოტოხმის მონაწილეები მოტივირებულნი არიან, საკუთარი პერსპექტივიდან მიიღონ ინფორმაცია და ხედვები. უმჯობესია, ეს ფაზა ოთხი ელემენტისგან შემდგარ ფაზად წარმოვიდგინოთ:

1. მონაწილეთა მახასიათებლები - არსებითად, ვისი პერსპექტივაა მოთხოვნილი?
2. მონაწილეთა დაქირავების კულტურულად შესაბამისი პროცესი.
3. მონაწილეთა შერჩევის, გასაუბრებისა და შერჩევის პროცესი.
4. მონაწილეთა თანხმობისა და უფლებების ფორმების განხილვასა და ხელმოწერასთან დაკავშირებული ადმინისტრაციული ფუნქციები, ასევე მონაწილეობის საფასურის გადახდის განსაზღვრა.

მონაწილეთა მახასიათებლები

ფოტოხმის პროექტის მიზნები განსაზღვრავს, თუ ვინ იქნებიან მონაწილეები ან ვინ მიიღებს მონაწილეობას ყველაზე მეტად. კითხვა „ვინ“ სცილდება დემოგრაფიულ ფაქტორებს და უნდა მოიცავდეს პიროვნულ ფაქტორებს, რომელთა გარჩევა შეიძლება უფრო რთული იყოს, მაგრამ შეიძლება გადამწყვეტი როლი ითამაშოს პროექტის წარმატების ალბათობის გაზრდაში. მონაწილეთა პერსპექტივა და გამოცდილება განსაზღვრავს პროექტის განვითარებას, საბოლოო შედეგსა და სარგებელს. მონაწილეთა მახასიათებლები და გამოცდილება არ შეიძლება შემთხვევითობის იმედად იყოს დატოვებული.

იდეალურ შემთხვევაში, მონაწილეებს და თანაფასილიტატორებს უნდა ჰქონდეთ იგივე სოციოდემოგრაფიული პროფილი, რაც მათ მიერ შესწავლილ ჯგუფს ან საზოგადოებას. მონაწილეები მზად უნდა იყვნენ გაუმკლავდნენ ძალიან ბუნდოვან სიტუაციებს. შერჩევის პროცესში ერთ-ერთი მთავარი მახასიათებელი ან თვისება უნდა იყოს ორაზროვნების ატანის უნარი. რას ნიშნავს ეს? მარტივად რომ ვთქვათ, მონაწილეებს, რომლებსაც ძალიან დეტალური მითითებები სჭირდებათ, მოუთმენლები არიან გადაწყვეტილების მიღებისას, არიან ხისტები და საერთო ჯამში მოთმინება აკლიათ, სავარაუდოდ, გაუჭირდებათ ფოტოხმით კმაყოფილების შეგრძნება. ხელოვნებაზე ორიენტირებული მკვლევრები ღია უნდა იყვნენ გაურკვევლობისა და ორაზროვნების მიმართ ([საჯნანი, 2012](#)). ისინი არ იზიარებენ და არ ემხრობიან კვლევის ჩატარების მეთოდების ერთობლიობას, რითაც ქმნიან სივრცეს კვლევით კითხვებზე პასუხის გასაცემად ახალი მიდგომების დანერგვისთვის ([მაკნიფი, 2013b](#)).

მონაწილეთა დაქირავების პროცესი

ფოტოხმის მიმზიდველობა იმაში მდგომარეობს, რომ ახალგაზრდებმა ის შეიძლება განსხვავებულად, გამომწვევად და სახალისოდ აღიქვან. გარდა ამისა, ტექნოლოგიებისა და ფოტოგრაფიის გამოყენება ახალგაზრდების რეკრუტირებას აადვილებს ([დრიუ, დუნკანი და სოიერი, 2010](#)). ახალგაზრდების რეკრუტირების პროცესი რეკრუტირების მრავალფეროვან

მიდგომებს მოიცავს. საკონსულტაციო კომიტეტს შეუძლია რეკომენდაცია გაუწიოს გზებსა და ადგილებს, რომლებიც პოტენციურ მონაწილეებს მოიზიდავს ისეთი მახასიათებლებითა და მოსაზრებებით, რომლებიც პროექტის მიზნებს შეუწყობს ხელს.

საზოგადოებაში ინფორმაციის გასავრცელებლად შესაძლებელია სხვადასხვა ადგილობრივი მედიის ბაზრის გამოყენება (მორგანი და სხვ., 2010). ადგილობრივმა (სოციალურ-კულტურულ-პოლიტიკურმა) გარემოებებმა უნდა განსაზღვროს ყველაზე ეფექტური წყაროები და მიდგომები და ყველა ღონე უნდა იქნას გამოყენებული იმისათვის, რომ შეიქმნას პერსონალური და პირად კონტაქტზე ორიენტირებული დასაქმების სტრატეგია. იდეალური ადგილების მაგალითებია ადგილობრივი არატრადიციული გარემოსა და ადგილების გამოყენება, სადაც განსაკუთრებული მახასიათებლების მქონე ახალგაზრდები იკრიბებიან. ეს ფაზა შეიძლება შრომატევადი იყოს, განსაკუთრებით თუ ფოტოხმის პროექტის უფრო დეტალურად აღწერას დამატებითი დრო ეთმობა, ვიდრე ის, მაგალითად, რაც ფლაერზეა ჩვეულებრივ მითითებული. მიუხედავად ამისა, ეს დრო და შრომა კარგად არის ინვესტირებული და ხელს უწყობს მონაწილეთა შერჩევითი და სკრინინგის პროცესს, ასევე ფართო საზოგადოების ინფორმირებას ამ ძალისხმევის შესახებ.

შერჩევის, გასაუბრებისა და შერჩევის პროცესი

შერჩევის კრიტერიუმების განსაზღვრისთვის საკმარისი რაოდენობის პოტენციური მონაწილეთა ჯგუფის მოზიდვა ამ პროცესში მხოლოდ პირველი ნაბიჯია. დაქირავების პროცესი მნიშვნელოვნად გამარტივდება, თუ მონაწილეებს ჩართულობისთვის ანაზღაურებას გადაუხდიან. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია დაბალი შემოსავლის/დაბალი სიმდიდრის მქონე თემების ახალგაზრდების შემთხვევაში, რადგან ბევრ მათგანს არ შეუძლია სკოლის შემდეგ მოხალისეობრივ საქმიანობაში მონაწილეობა (იანსონი და სხვ., 2006): „ანაზღაურება ახალგაზრდების, როგორც ექსპერტების ან კვაზი-კონსულტანტების, აღიარებას და ამავდროულად, სტიმულსა და დაფასების ნიშნად გვევლინება“ (გვ. 66). გადახდას შეიძლება

სხვადასხვა ფორმა ჰქონდეს. ფული შეიძლება იყოს ძლიერი სტიმული და არ აკნინებდეს პროექტის ცენტრალურ მიზნებს. თუმცა, გადახდა პოტენციურ ეთიკურ დილემებს წარმოშობს, როგორც ეს [მე-7 თავშია](#) განხილული. მხოლოდ იმ მონაწილეებზე დაყრდნობა, რომლებსაც შეუძლიათ ჩართულობის ან მოხალისეობის განხორციელება, ასევე ეთიკურ კითხვებს ბადებს. საწყისი მოთხოვნების რაოდენობიდან გამომდინარე, რეკომენდებულია, რომ სკრინინგის პროცესი სამი ეტაპისგან შედგებოდეს: (1) საწყისი სატელეფონო სკრინინგ-ტესტირება, (2) ჯგუფური ინტერვიუ და (3) შემდგომი ინდივიდუალური ინტერვიუ. ეს არ ნიშნავს, რომ შერჩევის პროცესი შესაძლოა არ მოითხოვდეს დამატებით მასალას განხილვისთვის. შერჩევის ფორმალობიდან გამომდინარე, ამ პროცესმა შეიძლება დასაქმებაზე განაცხადის ელემენტებს მოიცავდეს. მაგალითად, [პორტერმა და სხვებმა \(2010\)](#) მოითხოვეს მოკლე ესსე, რომელშიც აღწერილი იქნებოდა მიზეზები, თუ რატომ სურდათ ახალგაზრდებს, ამ შემთხვევაში სტუდენტებს, მონაწილეობა. შესაძლოა, ასევე საჭირო გახდეს რეკომენდაციები. ეს შეიძლება იყოს საკმაოდ ფორმალური, მოითხოვდეს წერილობით პასუხს და პროცესი შეიძლება განხორციელდეს ტელეფონით ან პირადად.

[შუბოცი \(2012\)](#) გვთავაზობს ორმხრივ შერჩევის პროცესს, რომლის დროსაც ყველა განმცხადებელი, რომელიც აკმაყოფილებს საწყისი შერჩევის კრიტერიუმებს, დაესწრება ფოტოხმის ტრენინგს. დასასრულს, იმ შემთხვევაში, თუ არცერთი ან მხოლოდ რამდენიმე მონაწილემ მიატოვა ტრენინგი, ყველა მონაწილე, რომელმაც წარმატებით დაასრულა ტრენინგი, მიიღებს მიღწევის სერტიფიკატს. ისინი, ვინც არ შეირჩევიან, შეიძლება იყვნენ უფლებამოსილნი და პრიორიტეტი ჰქონდეთ მომავალ პროექტებში. ზოგიერთს შეიძლება არ მოეწონოს ეს მეთოდი, რადგან არსებობენ „გამარჯვებულები“ და „წაგებულები“ და ამ პროცესმა შეიძლება გრძნობების შეურაცხყოფა გამოიწვიოს. მიუხედავად ამისა, ეს მიდგომა წარმოდგენილია იმ იმედით, რომ სკრინინგის პროცესი ახალი მოდელებისთვის გაიხსნება.

ჯგუფური სასკრინინგო ინტერვიუ არა მხოლოდ მაშინ ეხმარება, როდესაც დაინტერესებული მონაწილეების რაოდენობა გაცილებით აღემატება საჭირო რაოდენობას, არამედ ის ასევე

გვაწვდის მნიშვნელოვან ინფორმაციას ჯგუფური პროცესის შესახებ. შემდგომი ინტერვიუ შესაძლებლობას იძლევა, პოტენციურ მონაწილეებთან ერთად სიღრმისეულად იქნას შესწავლილი ტრავმული მოვლენების ხელახლა განცდასთან დაკავშირებული საკითხები, როგორც ეს ფოტოხმის ზოგიერთი ტიპის შემთხვევაშია, და განიხილოს პროექტთან დაკავშირებით მათ შეიძლება ჰქონდეთ შემფოთება.

ადმინისტრაციული ფუნქციები

იშვიათია, რომ პრაქტიკოსი ან აკადემიური წრეების წარმომადგენელი მოუთმენლად ელოდოს კვლევის ან ნებისმიერი ტიპის პროექტის ადმინისტრაციულ ასპექტებს. თუმცა, ცუდი ადმინისტრირება პროექტს გაწირავს. გამოთქმა „დაგეგმვის შეუსრულებლობა წარუმატებლობის დაგეგმვას ნიშნავს“ მჭიდრო კავშირშია ადმინისტრირებასთან. ფოტოხმას დამატებითი ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობები ახლავს თან კვლევის საზოგადოებაზე ორიენტირებული ხასიათის გამო, ასევე ფოტოებსა და ექსპონატებთან დაკავშირებული ტექნიკური ასპექტების გამო, მათ შორის მონაცემთა დაცვის პროცედურების დადგენის გამო.

ინფორმირებული თანხმობის მიღება (იხ. მე-7 თავი) მნიშვნელოვან ეთიკურ გამოწვევას წარმოადგენს კვლევაში, როდესაც გამოიყენება ფოტოხმის მსგავსი კვლევითი მეთოდები (ბიუკენენი, მილერი და ვალერშტეინი, 2007; ლიზი, 2008). ეს შეიძლება რთული პროცესი იყოს, განსაკუთრებით კულტურათმორის სიტუაციებში (მაკდონელი, 2009). მაგალითად, პინკი (2007) ინფორმირებულ თანხმობასთან დაკავშირებით ამ მნიშვნელოვან საკითხს წამოჭრის: „არ შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ადამიანები დათანხმდნენ... საკუთარი დიდი ზომის სურათების გალერეაში გამოფენას მხოლოდ იმიტომ, რომ მათ ნება დართეს სურათების გადაღებას ან კამერაზე რეაგირებდნენ“ (გვ. 551).

საბედნიეროდ, არსებობს არა ერთი საველე სახელმძღვანელო, რომლებიც ახალგაზრდებთან ფოტოხმოვანი პროექტების განხორციელების გამოცდილების მქონე ორგანიზაციებმა გამოაქვეყნეს. შესაბამისად, ინფორმირებული თანხმობის საკითხი

მსუბუქად არ უნდა იქნას აღქმული. მაგალითად, მიჩიგანის შტატის [ვაშტენაუს ოლქის საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სამსახურს \(2009\)](#) აქვს თანხმობის ფორმების ნიმუშები, რომელთა მოდიფიცირება შესაძლებელია ადგილობრივი გარემოებების გათვალისწინებით. აზიური ჯანდაცვის ცენტრსაც (დაუთარილებელი) აქვს დეტალური სახელმძღვანელო, თუ როგორ შეიძლება ფოტოხმასთან დაკავშირებული ასპექტების დანერგვა. [პაუერსმა, ფრიდმანმა და პიტნერმა \(2012\)](#) გამოაქვეყნეს ორგანიზატორებისთვის სახელმძღვანელო, რომელიც ორგანიზაციებს ფოტოხმის გამოყენებაზე დაფიქრებაში დაეხმარება და რომელიც მეთოდის პროცედურებსა და მითითებებს ასახავს.

კვლევითი რესურსების განაწილების წესი, რაც ხშირად ფოტოხმის შემთხვევაში ხდება, ადმინისტრაციული ამოცანაა ეთიკური შედეგებით [\(ბიუკენენი და სხვ., 2007\)](#). მაგალითად, პროექტის მიერ მარაგების, საკვებისა და აღჭურვილობის შეძენის შესაძლებლობა წარმოადგენს შესაძლებლობას, განაწილდეს მწირი რესურსები მაღალი სიღარიბის მქონე თემებში. გარდა ამისა, ამ სერვისებისა და პროდუქტების შეძენა დადებითი რეპუტაციის მქონე დაწესებულებებიდან აუცილებელია რეპუტაციის შესანარჩუნებლად. ეს ნიშნავს იმის უზრუნველყოფას, რომ მონაწილეობა ზიანს არ მოიტანს — ისინი მზადყოფნაში არიან მონაწილეობის მისაღებად და იციან, რა ვარიანტები აქვთ პროექტიდან მის დასრულებამდე წასასვლელად. გარდა ამისა, მათ უნდა იცოდნენ თავიანთი უფლებების შესახებ (იხილეთ [მე-7 თავი](#)).

იმ ჯგუფებისა და თემების შემთხვევაში, სადაც ინგლისური არ არის ძირითადი ენა, ყველა ფორმა უნდა ითარგმნოს ყველაზე შესაფერის ენაზე. ეს პროცესს კიდევ ერთ ფენას მატებს, მაგრამ უმნიშვნელოვანესია ახალგაზრდა მონაწილეების მშობლების ან კანონიერი მეურვეების ინფორმირებისთვის. გარდა ამისა, პროექტის აღწერის მასალები საჭიროებისამებრ ხელმისაწვდომი უნდა იყოს რამდენიმე ენაზე. რეკომენდებულია, რომ პროექტის პერსონალმა, სასურველია თანალიდერებმა, სახლში მოინახულონ და პროექტის არსი პირადად აუხსნან შესაბამის ზრდასრულ პირს. ეს ქმნის „ადამიანურ სახეს“, რომლის დაკავშირებაც ამ

ზრდასრულებს შეუძლიათ პროექტთან და ხსნის კომუნიკაციის არხებს, რამაც შეიძლება სხვა პროექტებისკენ და საზოგადოებისთვის პოტენციური სარგებლისკენ მიგვიყვანოს.

ტრენინგი და მიმდინარე მხარდაჭერა (საკონსულტაციო კომიტეტი და მონაწილეები)

ტრენინგის, მიმდინარე კონსულტაციისა და მხარდაჭერის უზრუნველყოფა ინტენსივობით პროექტიდან პროექტამდე განსხვავდება, რაც დამოკიდებულია იმ გამოცდილებაზე, რომელსაც თანაფასილიტატორები და მონაწილეები შემოიტანენ ამ საქმეში. მიუხედავად ამისა, ტრენინგისა და მუდმივი მხარდაჭერის ძირითადი კონცეფცია ამ ტიპის კვლევითი პროექტის არსებითი ასპექტია (რაისი, პრიმაკი და გირვინი, 2013). გაგრძელებამდე მნიშვნელოვანია შევჩერდეთ და აღვნიშნოთ, რომ ახალგაზრდების ტრენინგი და მხარდაჭერა არ უნდა განხორციელდეს ისე, რომ მკვეთრად არ შეცვალოს ის თვისებები, რომლებიც მათ, როგორც მკვლევარებს, მიმზიდველს ხდიდა. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, მოერიდეთ მათ „მრუშობას“ (ლოლიჩენი, შეტი, შენოი და ნეში, 2007).

ამ აქტივობებისთვის რესურსების განაწილება მონაწილეებს აუხსნის პროექტის მნიშვნელობას და ფოტოხმის პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებულ სირთულეებსა თუ გამოწვევებს. გარდა ამისა, ახალგაზრდა მონაწილეების მხარდასაჭერად რესურსები იქნება საჭირო: „ახალგაზრდა მკვლევარები წარმოადგენენ მრავალფეროვან სოციალურ-ეკონომიკურ ფონს. ისინი სფეროში არ შედიან სტაბილური დასაქმებით, დახარჯვადი რესურსებით, ტრანსპორტირებით, მოგზაურობის ან პროფესიული განვითარების ბიუჯეტით. ახალგაზრდების მიერ წარმართული კვლევა ყოველთვის მოითხოვს მშობლების, ორგანიზაციების, ინსტიტუტების, სააგენტოებისა და მხარდამჭერების ეკონომიკურ და ლოგისტიკურ მხარდაჭერას“ (უაითი, შოფნერი, ჯონსონი, ნოულსი და მილსი, 2012). ეჭვგარეშეა, რომ ახალგაზრდების ფოტოხმის პროექტებს ისეთი რესურსები სჭირდებათ, როგორიც ზრდასრულთა

პროექტებს არ სჭირდებათ.

უნდა იქნას შესწავლილი და გათვალისწინებული იმ ტრენინგის მოლოდინები, რომლებსაც მონაწილეებს პროექტში შემოაქვთ. მაგალითად, ახალგაზრდების მოლოდინები იმის შესახებ, თუ რას წარმოადგენს „ტრენინგი“, შეიძლება მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს იმისგან, რასაც ჩვენ, ფოტოხმის მკვლევრები, „მიზანშეწონილად“ მივიჩნევთ. მონაწილეობითი მიდგომა, რომელიც სასურველი მეთოდია, შესაძლოა წინააღმდეგობას წააწყდეს იმ ახალგაზრდებისგან, რომლებიც პრესკრიპტიციულ მიდგომას ელიან (ბრაუნი და პაუელი, 2012). რეკომენდებულია მრავალმეთოდური მიდგომა, რომელიც მოიცავს დიდაქტიკას, სავარჯიშოებს, დისკუსიებს, როლურ თამაშებს, საშინაო დავალებებსა და ვიზუალურ საშუალებებს, რათა გავითვალისწინოთ სწავლის სხვადასხვა სტილი და ტრენინგი უფრო მონაწილეობითი და საინტერესო გახდეს — და ამგვარად, მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს იმისგან, რასაც ახალგაზრდები ფორმალურ სასკოლო გარემოში არიან მიჩვეულები.

ტრენინგი და მხარდაჭერა გაცილებით მეტს უნდა მოიცავდეს, ვიდრე უბრალოდ აღჭურვილობისა და ფოტოგრაფიისადმი მიდგომების მართვასა და მოვლას. ისინი ასევე მოიცავს გუნდის შექმნას (ჰოროვიცი, რობინსონი და სეიფერი, 2009) და ეთიკას (შიმშოვი, 2008; ვანგი და რედვუდ-ჯონსი, 2001), რადგან ახალგაზრდული ფოტოგრაფიის როგორც ინდივიდუალურ მონაწილეებს, ასევე ჯგუფს, როგორც მთლიანობას ეხება. მონაწილეებისთვის ჯგუფური პროცესის უკეთ გააზრებაში დახმარება კარგად წაადგებათ როგორც პროექტში ჩართულობისას, ასევე ცხოვრების სხვა სფეროებში.

საჭირო იქნება საკვებით უზრუნველყოფა და, ადგილმდებარეობიდან გამომდინარე, ტრანსპორტით უზრუნველყოფა (ჩენი, ვაისი და ნიკოლსონი, 2010). ეს ორი პუნქტი ხელს უწყობს ახალგაზრდების ჩართულობას. ასევე მკაცრად რეკომენდებულია, რომ პროექტის სასწავლო ნაწილის ბოლოს გაიცეს სერტიფიკატები, როგორც მნიშვნელოვანი მიღწევის აღნიშვნის საშუალება. ბევრი ქალაქელი ახალგაზრდისა და მათი ოჯახებისთვის ფორმალური მიღწევები შეიძლება იშვიათი იყოს. არ უნდა იქნას გამოტოვებული ნებისმიერი

შესაძლებლობა, რომელიც აღსანიშნავად ჩნდება, მათ შორის გამოსაშვები სადამოს მედიაში გაშუქება.

განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ეთიკურ ქცევას, სასურველია პირველ ორ სესიაზე და ეს თემა ხელახლა უნდა განიხილებოდეს პროექტის მთელი არსებობის განმავლობაში ([შიმშოკი, 2008](#)). ეს თემა მნიშვნელოვნად უნდა ჩაითვალოს და არ უნდა გადაიდოს ბოლო სასწავლო სესიისთვის, როგორც რაღაც მეორეხარისხოვანი. იქნება შემთხვევები, როდესაც მონაწილეები წააწყდებიან ეთიკური ასპექტების მქონე სიტუაციებს, რაც მოითხოვს დისკუსიებისთვის დროისა და სივრცის გამოყოფას. არსებითად, ეს სიტუაციები ყველა მონაწილისთვის, მათ შორის თანა-ფასილიტატორებისთვის, სწავლების სასარგებლო მომენტებად იქცევა.

შეფასების საჭიროებები, აქტივები და მიზნები

ფოტოგოისი მნახველს უზარმაზარი რაოდენობით კოდირებული ინფორმაციის მიწოდებას სთავაზობს ([გრეიდი, 2004](#)). ვიზუალურ შინაარსსა და შინაარსის ინტერპრეტაციას შორის კავშირი დამატებით განზომილებას სძენს, რომელსაც მნიშვნელობა მხოლოდ დასაბუთებულ კონტექსტში აქვს. ფოტოგრაფიის დაწყებამდე მომხდარი მოვლენები, ფოტოს გადამღები პირი და ფოტოგრაფის გამოხატული განზრახვა ერთად ქმნის კონტექსტუალურ მნიშვნელობას. გარდა ამისა, ის, თუ როგორ არის ფოტო დამონტაჟებული და განთავსებული გამოფენაზე, ასევე ამ კონტექსტუალური საფუძვლის ნაწილია ([რიჩარდსონი და ნურუ-ჯეტერი, 2012](#)).

ფოტოხმის გამოყენება შესაძლებელია ახალგაზრდების საჭიროებების, ასევე მათი აქტივების შესაფასებლად. საჭიროებებსა და საკითხებზე ფოკუსირება არ ეწინააღმდეგება ფოტოხმის ძირითად ფილოსოფიასა და პრინციპებს ([ჰენრი, რამდოტი, უაითი და მანგრუ, 2013](#)). დეფიციტის პერსპექტივა ფოკუსირებული იქნება პრობლემებზე, საჭიროებებზე, საკითხებზე და ა.შ. ახალგაზრდების ცხოვრების დადებითი ასპექტების გათვალისწინების გარეშე. აქტივებისკენ გადასვლა ფოტოხმის კიდევ უფრო ინოვაციური გამოყენების

შესაძლებლობას იძლევა. მაგალითად, ბალტიმორში, მერილენდის შტატში, ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტი ფოკუსირებული იყო იმაზე, თუ რას ნიშნავდა „სიყვარული“ მონაწილეებისთვის. მათ ეს ფოკუსი აირჩიეს, რადგან დაიღალნენ ამდენი ახალი ამბებითა და მათი პრობლემებისადმი ყურადღებით, მაშინ როცა მათი ცხოვრების სხვა ასპექტები იგნორირებული იყო ([დაუნინგი, სონენშტაინი და დევისი, 2006](#)). არსებითად, ყოველდღიურ ცხოვრებაზე ფოკუსირებას შეიძლება მნიშვნელოვანი შედეგები მოჰყვეს.

მონაცემთა ანალიზს, რომელიც შედგება რეალური ფოტოებისა და პასუხებისგან (ნარატივები, რომლებიც შეიძლება იყოს ინდივიდუალური და ჯგუფური ხასიათის), შეუძლია მიიღოს სხვადასხვა ფორმა საჭირო ანალიზის სიღრმის მიხედვით. როგორც წესი, საზოგადოებრივი სააგენტოების მიერ ინიცირებული ფოტოხმის პროექტები შეიძლება არ მოიცავდეს მონაცემების, თემების და ა.შ. სიღრმისეულ ანალიზს. აკადემიის მიერ ინიცირებულ ფოტოხმის პროექტებს უნდა ჰქონდეთ ანალიზის ისეთი დონე, რომელიც დაკავშირებულია მაღალკონკურენტულ გარე დაფინანსებასთან. ანალიზის ეს სიღრმე, მათ შორის შედეგების თეორიებთან კავშირის შესწავლა, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მიერ ინიცირებული ფოტოხმოვანი პროექტების უმეტეს შემთხვევაში მაღალი პრიორიტეტის საგანი არ არის. [მე-6 თავი](#) უფრო დეტალურად განიხილავს მონაცემთა ანალიზს.

[დაგეგმვა, გრაფიკის შედგენა და განხორციელება](#)

ძალიან სასურველია, რომ პროექტის მონაწილეებმა აქტიური როლი შეასრულონ ფოტოხმის პროექტის დაგეგმვასა და გრაფიკის შედგენაში. მათი მონაწილეობის ხარისხი შეიძლება განსხვავდებოდეს დროის, ინტერესებისა და კომპეტენციების მიხედვით. სულ მცირე, მათ უნდა იცოდნენ, თუ როგორ იქნას მიღებული გადაწყვეტილებები ამოცანებთან და გრაფიკის შედგენასთან დაკავშირებით, ასევე რა დასაბუთება იყო ამ გადაწყვეტილებებში. პროცესის დემისტიფიკაცია ხელს უწყობს

გამჭვირვალობის უზრუნველყოფას, სადაც გადაწყვეტილებები ღიაა შემოწმებისა და განხილვისთვის.

ლორენცი (დაუთარიღებელი) მკაცრად ურჩევს საჯარო კამპანიის შემუშავებას:

თავიდანვე შეიმუშავეთ გავრცელების სტრატეგია. რომელ ადგილობრივ გაზეთებს ან რადიოსადგურებს შეიძლება სურდეთ პროექტის საჯაროდ გავრცელება მისი დასრულების შემდეგ? სად შეგიძლიათ გამოფენის ჩატარება? რა პოტენციური სარგებელი მოაქვს ამ პროექტს თქვენთვის, თქვენი ორგანიზაციისთვის, თქვენი სკოლისთვის ან თქვენი მონაწილეებისთვის - ახალი დაფინანსება, ახალი საზოგადოებრივი პარტნიორობა, გაზრდილი თვითშეფასება და ახალი პროექტები მომავალში? ამ ბოლო კითხვაზე პასუხის გაცემა დაგეხმარებათ განსაზღვროთ, თუ რა ტიპის გავრცელების აქტივობები და საშუალებებია შესაფერისი თქვენი პროექტისთვის.

მედიას უნდა ველოდოთ, რომ მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს პროექტის საზოგადოებაზე ორიენტირებული აქტივობების განხორციელების ხელშეწყობაში. ადგილობრივი გარემოებები განსაზღვრავს ინფორმაციის გავრცელების ყველაზე შესაფერის გზას. მაგალითად, ზოგიერთ თემში საზოგადოებრივი განცხადება ძალიან ეფექტური იქნება. ზოგან კი ეს მინიმალურ შედეგს გამოიღებს.

როგორც ამბობენ, „დაგეგმვა ადამიანურია; განხორციელება კი ღვთაებრივი“. ეს გამოთქმა ასახავს იმ რეალობას, რომ ყველაზე კარგად დაგეგმილ გეგმებსაც კი შეიძლება ხელი შეუშალოს. განხორციელების ეტაპი მოიცავს ფოტოხმასთან დაკავშირებულ მრავალფეროვან ძირითად აქტივობებს, როგორც ეს წინა ნაწილებში იყო განხილული (მაგალითად, ფოტოების გადაღება, განხილვა, ანალიზი და გამოფენის მოწყობა). როდესაც გეგმები გრაფიკის ან განზრახვების მიხედვით არ მიდის, აღდგენის შესაძლებლობა გაკვეთილების სწავლის შესაძლებლობას იძლევა - ეს ერთგვარი დამატებითი ბონუსია.

სურათებისა და ნარატივების შერჩევა

გამოფენისთვის წარმოდგენილი ფოტოებისა და ნარატივების შერჩევა სულაც არ არის მარტივი პროცესი. ეს გასაკვირი არ უნდა იყოს, რადგან გადაღებული ფოტოები მონაწილეებისთვის ბევრ რამეს ნიშნავს. შერჩევის ამ პროცესმა შეიძლება დიდი ტანჯვა და

დაუცველობა გამოიწვიოს, რადგან ის აღარ არის ორიენტირებული ჯგუფზე და გარე აუდიტორიაზე გადავიდა. დისკუსიების დროს გარდაუვლად იჩენს თავს შიშები და დაუცველობა და, გულახდილად რომ ვთქვათ, ეს იმ ტრანსფორმაციული პროცესის ნაწილია, რომლის გამოწვევაც სურათებს შეუძლიათ.

ლავერიკმა (2010) აღწერა სიტუაცია და წარმოადგინა არაერთი პროვოკაციული, თუმცა კრიტიკული კითხვა, რომლებიც ფოტოების შერჩევის პროცესში წარმოიქმნება:

რედაქტირების გადაწყვეტილებებმა იმის შესახებ, თუ ანგარიშების გრაფიკული დეტალები რამდენი უნდა ჩართულიყო გავრცელების პროცესში, დამატებითი დილემები წარმოშვა. სექსუალური და ფიზიკური ძალადობის აღწერილობითი ცნობების ჩართვა აუდიტორიის მხრიდან ვუაიერიზმის გარკვეულ დონეს გამოიწვევდა? როგორ აღიქმებოდა ეს... შეიძლება თუ არა ჩართვა კარიერული მისწრაფებების წინსვლისას ობიექტურ წარმოდგენად ან ექსპლუატაციად ჩაითვალოს? (გვ. 86)

ჯგუფურმა პროცესმა დისკუსიისა და ფოტოების შერჩევის დროს შეიძლება ურთიერთდახმარების ჯგუფების ასპექტები შეიძინოს, სადაც მონაწილეები ერთმანეთს ეხმარებიან გრძნობების გამოხატვასა და დადასტურებაში და ამით თერაპიულ შედეგებს სძენენ თავიანთ გამოცდილებას (**ბარლოუ და ჰურლოვი, 2013**). ფოტოხმა რეალისტურ მოლოდინებს მოითხოვს (**შუბოცი, 2012**). ამ აქტივობამ შეიძლება მოითხოვოს საკმარისი დროისა და მხარდაჭერის შესაძლებლობების გამოყოფა, რაც გაცილებით მეტს მოიცავს, ვიდრე წარსულში ჯგუფური დისკუსიების დროს ჩვეულებრივ ხდებოდა.

ფოტოების შერჩევისა და ნარატივების განვითარებისთვის დრო უნდა გამოიყოს. მიუხედავად ამისა, ყველა ახალგაზრდა წევრი ვერ შეძლებს ამ დავალებების შესრულებისთვის გამოყოფილი გრაფიკის დაცვას. ზოგიერთი მათგანი შეიძლება იყოს სწრაფი და გამჭრიახი; ზოგს შეიძლება გაუჭირდეს სურათების შერჩევა და ნარატივების შექმნა. რამდენი დრო უნდა დაეთმოს ამ აქტივობებს? ერთ-ერთი მიდგომაა ჯგუფის წევრებისთვის საცდელი ცდის ჩატარება იმის გაგებით, რომ დრო განსხვავებული იქნება და ეს სრულიად ნორმალურია. ამ საცდელი პერიოდის დასრულების შემდეგ განისაზღვრება საშუალო დრო. უბრალოდ აირჩიეთ ყველაზე გრძელი და სწრაფი დრო, რათა მიხვიდეთ ყველაზე სავარაუდო სცენარზე.

მნიშვნელოვანია პაუზის გაკეთება, განმტკიცება და მზადყოფნა იმ ემოციური აჯანყებისთვის, რომელსაც ფოტოხმოვანი პროექტის ეს ფაზა გამოიწვევს, როდესაც პროექტის ფოკუსი ძლიერ ემოციურად მტკივნეულ გამოცდილებაზეა. ცხადია, ეს არ იქნება პირველი შემთხვევა, როდესაც პროექტის მსვლელობისას ემოციურად დატვირთულ და მტკივნეულ გამოცდილებაზე ვისაუბრებთ, რადგან ფოტოხმის ერთ-ერთი მიზანი ტრანსფორმაციაა და შედეგად მიღებული ზრდა ხშირად მტკივნეულ გამოცდილებასთან დაპირისპირებიდან მომდინარეობს. პროექტის ცენტრალური ფოკუსის შერჩევა ემოციურად მომთხოვნიანია. ამ ფაზის კონცენტრირებული ხასიათი ნიშნავს, რომ უზარმაზარი დრო ეთმობა ინდივიდუალური და კოლექტიური ფოტოებით აღბეჭდილი გამოცდილებისა და გრძნობების განხილვას.

შერეული ემოციები გაჩნდება. დადებითი მხარე კი ის არის, რომ გააცნობიერებენ იმ წარმოდგენელ მოგზაურობას, რომელიც ინდივიდებმა და ჯგუფმა გაიარეს ფოტოხმის პროექტის განხორციელებისას და იმ ღირებულ ინფორმაციას, რომელიც მათ მიიღეს. ასევე იქნება უარყოფითი მხარეც. მონაწილეებმა შეიძლება გამოთქვან ეჭვი გამოფენის წარმატებასა და მის მიერ გამოწვეულ რეაქციებთან დაკავშირებით, რასაც გავლენა ექნება თავად გამოფენაზე. ეჭვები გაჩნდება ფოტოებისა და ისტორიების „გარე სამყაროსთვის“ გავრცელების მიზანშეწონილობასთან დაკავშირებით. ხშირია შემოფოთება იმის შესახებ, რომ არასწორად გაგიგებენ ან თუნდაც დაცინვას დაგიწყებენ. ეს რეაქციები არ შემოიფარგლება მხოლოდ რომელიმე კონკრეტული ასაკობრივი ჯგუფით. მიუხედავად ამისა, ახალგაზრდებმა, ასაკის ბუნებიდან გამომდინარე, შეიძლება გამოხატონ უფრო შერეული გრძნობები და შიშები.

ლავერიკი (2010) საუბრობს თვისებრივ კვლევისა და ემოციურ დადლილობაზე და იმაზე, თუ რატომ არის ის ასეთი რთული ყველა მონაწილისთვის, როგორც მონაწილეებისთვის, ასევე ფასილიტატორებისა და მკვლევარებისთვის. ფოტოხმის ერთ-ერთი მიმზიდველი ასპექტი ის არის, რომ ის მონაწილეებს აძლევს უფლებას, გაუზიარონ თავიანთი ისტორიები ჯგუფს, რაც შეიძლება საკმაოდ მტკივნეული იყოს მათთვის, ვინც პირველად

აზიარებს მათ საჯაროდ. ფასილიტატორებიც აწყდებიან ამ ისტორიების ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში გაცნობის კულმინაციას. მათ გვერდზე უნდა გადადონ საკუთარი გრძნობები და ხელი შეუწყონ მიზანმიმართულ პროცესს, რათა შექმნან გარემო, რომელიც მონაწილეებს ამ გაზიარების საშუალებას მისცემს. ჯგუფის საკეთილდღეოდ, მათ საკუთარი რეაქციები გვერდზე უნდა გადადონ. მიუხედავად ამისა, ფასილიტატორებიც შედიან ფაზაში, რომელიც მათ დაძაბავს და კითხვებს ბადებს პროექტში მათი როლის შესახებ, განსაკუთრებით თუ ფასილიტატორებს მსგავსი ისტორია და წარმომავლობა აქვთ, როგორც ახალგაზრდა მონაწილეებს.

კულტურული პორტრეტის/გამოფენის საბოლოო პრეზენტაცია

გამოფენები, უპირველეს ყოვლისა, საჯარო სივრცეში ინდივიდუალურ და კოლექტიურ ისტორიებს მოგვითხრობს. ფოტოების გამოფენა შესაძლოა მონაწილეებისთვის, მათი ოჯახის წევრებისთვის და მეგობრებისთვის ფოტოხმის პროექტის კულმინაციას წარმოადგენდეს (ვილკინსი და ლიამპუტონგი, 2010). შესაძლოა, მათი ფოტოების საზოგადოებრივ გამოფენაზე გამოტანა ფოტოხმის პროექტში მონაწილეობის ერთ-ერთი მთავარი მოტივაცია ყოფილიყო (ლარსონი, მიტჩელი და ჟილსი, 2001). გამოფენა შეიძლება განვიხილოთ, როგორც ჯგუფური თხრობა ან ისტორია (ლიჩი, 2008). გარემო და ატმოსფერო (ადგილი და სივრცე) მნიშვნელობას იძენს, ისევე როგორც სიუჟეტური ხაზი.

გილიმინი და დრიუ (2010) აუდიტორიასთან დაკავშირებით მნიშვნელოვან კითხვებს სვამენ, რომლებიც დამაკმაყოფილებელ პასუხამდე დიდ დაფიქრებას მოითხოვს: „აუდიტორიის“ ცნება მეტ განხილვას მოითხოვს. მნიშვნელოვანია ისეთი კითხვების შესწავლა, როგორიცაა: ვინ არის განკუთვნილი აუდიტორია გამოსახულების შექმნის პროცესში? რა არის მათი როლი? და როგორ აყალიბებს ეს შექმნილ გამოსახულებას?“ (გვ. 185). გასაკვირი არ არის, რომ გამოფენის მსვლელობისას მრავალი ფაქტორი უნდა იქნას გათვალისწინებული. ბარონი და ეისნერი (2012) აღნიშნავენ, რომ ხელოვნება „შეიძლება იყოს მიმზიდველი

და გამომწვევი, თუმცა არა უსიამოვნო ან გაუცხოებული“. „საზოგადოებისთვის მოსახერხებელი“ ნაშრომის შექმნა შესაძლოა მოითხოვდეს, რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებული მკვლევარები შევიდნენ სამიზნე აუდიტორიის წევრების კომფორტის ზონაში, რაც მათ საშუალებას მისცემს, იდენტიფიცირდნენ ნაშრომის ასპექტებთან.

„... [და] მოახერხონ არაპროფესიონალი მაყურებლის ჩათრევა ნამუშევრის სამყაროში, მისი მნიშვნელობის რეკონსტრუქციაში მონაწილეობისკენ წახალისება“ (გვ. 69). გამოფენისთვის დროისა და რესურსების დათმობა უაღრესად მიზანშეწონილია.

[ლევო და ვებერი \(2011\)](#) განიხილავენ გამოფენის იმ ასპექტს, რომელიც ხშირად საკმარისად არ არის ხაზგასმული კვლევით ლიტერატურაში, მაგრამ ასახავს გამოფენის ძალას ახალგაზრდა მონაწილეებისთვის: „გამოფენა, რომელმაც სემინარები დაასრულა, მრავალი თვალსაზრისით ძალიან ეფექტური იყო. „შენი ნამუშევრის ჩარჩოში ჩასმული და გამოფენილი ნახვა არ ნიშნავს მის სემინარებზე გაზიარებას. ეს მონაწილეებისთვის სიამაყისა და მიღწევის წყარო იყო. ზოგიერთი მათგანი ღონისძიებისთვის სპეციალურად გამოეწყო, რაც იმაზე მიუთითებდა, რომ ეს მათთვის განსაკუთრებული იყო“ (გვ. 306). „ცოცხალ“ აუდიტორიასთან ურთიერთქმედებასთან დაკავშირებული დინამიკა აღფრთოვანებასა და შფოთვის იწვევს, რადგან ბევრი რამ შეიძლება არასწორად წავიდეს.

გამოფენის კიდევ ერთი ასპექტი, რომელსაც ყურადღება სჭირდება, გამოფენის სათაურია. გამოფენისთვის შერჩეული სათაური მნიშვნელოვან როლს თამაშობს და შეიძლება საკმაოდ რთული იყოს. ის არ უნდა იყოს ძალიან გრძელი, მაგრამ უნდა შეიცავდეს საკმარის ინფორმაციას, რათა იყოს მიმზიდველი და მიიპყროს ყურადღება და ცნობისმოყვარეობა ექსპონატის მიმართ ([ოლერტონი და კელშოუ, 2011](#)). სათაურის მოძიება შეიძლება „სახალისო“ აქტივობად ჩაითვალოს, თუმცა ძალიან სერიოზული შედეგებით.

[ბრაისი \(2013\)](#) ფოტოხმოვან გამოფენებს თანაკურაციას უწოდებს: „თანაკურაცია არის არტეფაქტების შეგროვების პროცესი გამოფენის ერთობლივად შესაქმნელად, რომელიც ცხოვრების საერთო ასპექტს წარმოადგენს“. ამ შემთხვევაში,

ფოტოგრაფია არის შერჩეული საშუალება თანაკურაციის გასაადვილებლად“ (გვ. 33). არსებითად, კურატორი შეიძლება ჩაითვალოს კულტურის შემქმნელად. ზოგი ამტკიცებს, რომ ფოტოხმის გამოფენები შეიძლება განვიხილოთ, როგორც „ვიზუალური ესსეები“, რომლებიც გადმოსცემენ თემების სერიას, რომელთა საუკეთესოდ აღქმა შესაძლებელია, როგორც თემების დამაჯერებელი და თანმიმდევრული ურთიერთდაკავშირება, როგორც ესსეშია მოცემული (კეი, 2013).

ფოტოხმა, სხვა ვიზუალური ეთნოგრაფიული მეთოდების მსგავსად, ცდილობს „აჩვენოს, თუ როგორ შეიძლება ახალგაზრდებმა, როგორც საკუთარი ცხოვრების ექსპერტებმა და მკვლევარებმა, ვიზუალური მეთოდოლოგიების მეშვეობით შეძლონ ფიზიკური კულტურის ნახვის, განსახიერების და შესრულების გამოცდილების კურაცია“ (ენრაიტი, 2013, გვ. 199). სურათებისა და ნარატივების თანმიმდევრობა, ანუ სინტაგმა, საგულდაგულოდ უნდა იყოს შემუშავებული ან ორკესტრირებული აუდიტორიაზე მაქსიმალური ზემოქმედების მისაღწევად (სპენსერი, 2011).

ეს გულისხმობს ჯგუფურ გადაწყვეტილებას, თუ როგორ მიაღწიონ საუკეთესოდ ამ მიზანს. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ეს საუბარი შეიძლება ისეთი მარტივი არ იყოს, როგორც ერთი შეხედვით ჩანს, ჯგუფში ფოტოების განლაგების საკითხთან დაკავშირებით არსებული უთანხმოების გამო. თანმიმდევრობა შემთხვევითობის ანაბარა არ უნდა იყოს. ის ძალიან ჰგავს წიგნს: თავები კონკრეტული თანმიმდევრობითაა წარმოდგენილი და თავების შინაარსიც მსგავს თანმიმდევრობას მიჰყვება. მკითხველი, ისევე როგორც ფოტოხმის აუდიტორია, მასალის განმავლობაში მიზანმიმართულად უნდა წაიკითხოს მაქსიმალური ზეგავლენის ან შედეგის მისაღწევად.

ყველა ღონე უნდა იქნას გამოყენებული აუდიტორიის მონაწილეთა რეაქციის ჩასაწერად. ეს შეიძლება მიღწეული იქნას სხვადასხვა გზით, მათ შორის (1) თითოეული ფოტოს გვერდით ინდივიდუალური პასუხებისთვის განკუთვნილი ჩანაწერების ბარათების განთავსებით, (2) გამოფენის ბოლოს მოკლე კითხვარის განთავსებით, (3) ღონისძიების განმავლობაში შემთხვევითი ინტერვიუებით და (4) გარკვეული პერიოდის შემდეგ რეაქციების

შესაფასებლად შემდგომი დაკვირვებით. შეფასების ამ ფორმის ჩამოყალიბება დამოკიდებულია პროექტის საჭიროებებსა და დაფინანსების ხელმისაწვდომობაზე. ის შეიძლება იყოს ძალიან „დახვეწილი“ ან, უფრო სწორად, „მარტივი“ ფორმით.

ფოტოხმის გამოფენას ბევრი მსგავსება აქვს მნიშვნელოვანი ღონისძიებების გახსნასთან: მედიასთან კონტაქტები, პრესრელიზები, მოსაწვევები, თარიღი და დრო, ადგილმდებარეობა, მოგზაურობისას გამოფენის გრაფიკი, რეგისტრაციის წიგნის შედგენა, საკონტაქტო ინფორმაცია და ა.შ. მშობლებთან ერთად შესაძლებელია წინასწარი გამოფენა მოეწყოს, რასაც მოჰყვება საჯარო გამოფენა ([კაპლანი, 2013](#)). საზოგადოების მოწვევისა და გამოფენის გამოცხადების ერთ-ერთი ინოვაციური გზაა გამოფენიდან სურათებიანი საფოსტო ბარათების გაგზავნა. საზოგადოების მოსაზიდად სხვადასხვა სურათის გამოყენებაა შესაძლებელი. ამ სურათებით პლაკატების შექმნა და საზოგადოების სტრატეგიულ ადგილებში განთავსებაც შესაძლებელია. ბანერები საზოგადოებრივი ხელოვნების კიდევ ერთი ფორმაა, რომელსაც საზოგადოების მონაწილეობის ისტორია და საკმარისი მოქნილობა აქვს (ღირებულება, მონაწილეობის დონე და ბანერის ტიპი), რათა ადგილობრივი გარემოებები გაითვალისწინოს.

ატრიბუციისადმი ორი მიდგომა არსებობს: (1) ანონიმურობა და (2) ამოცნობა. პირველ შემთხვევაში, ფოტოს ქვეშ მისი აღწერა იქნება მოკლე ინფორმაციით ფოტოს გასწვრივ; მეორე შემთხვევაში, იგივე მოკლე ინფორმაცია იქნება, მაგრამ ფოტოგრაფის სახელიც მითითებული იქნება ([ლარსონი, მიტჩელი და ჟილსი, 2001](#)).

ფოტოხმის პროექტის თემის ბუნება იქნება მთავარი განმსაზღვრელი ფაქტორი იმის დასადგენად, სურს თუ არა ფოტოგრაფს ან მხატვარს იდენტიფიცირება. ცხადია, გამოფენები, რომლებიც არა მხოლოდ მხატვარს ამხელს, არამედ მას აიძულებს, რომ საკუთარი ფოტოების გვერდით დადგეს და კითხვებს უპასუხოს, ყველაზე სასიამოვნოა როგორც მხატვრებისთვის, ასევე აუდიტორიისთვის.

ფოტოხმის გამოფენა შეიძლება სხვადასხვა გზითა და კომბინაციით ჩატარდეს ([იონასი, ბურკი და მილერი, 2013](#)). ის, როგორც წესი, ვლინდება ფოტოების ბეჭდვისა და გამოფენის სახით, თანმხლები ნარატივებით, რომლებიც ოთახშია გამოფენილი. ფოტოხმოვანი ექსპონატები ასევე შეიძლება განხორციელდეს სლაიდებისა და კომპიუტერის ეკრანების საშუალებით, ან ეს შეიძლება გაკეთდეს ტიპურ ჩვენებასთან ერთად. გამოფენის კონცეპტუალიზაცია დამოკიდებულია პროექტის მიზნებზე, კერძოდ, სამიზნე აუდიტორიის ზომაზე და ფოტოგრაფსა და აუდიტორიას შორის ურთიერთქმედების ხასიათზე.

ფოტოხმის გამოფენები ქმნის სოციალურ სივრცეებს დისკუსიისა და რეფლექსიისთვის ([ანდრეუკ, სკოვდალი და კემპბელი, 2013](#)). ეს სივრცეები არ არის ტიპური სახის, რადგან ისინი ხელს უნდა უწყობდეს ისეთი თემების განხილვას, რომლებიც, როგორც წესი, საჯაროდ არ განიხილება და ხშირად, საუკეთესო შემთხვევაში, პირად საუბრებამდეა დაყვანილი. გამოფენები ორგანზომილებიანი პერსპექტივიდან უნდა განვიხილოთ: (1) სტრუქტურა და (2) კლიმატი. „სტრუქტურა“ გულისხმობს ფიზიკურ სივრცეს და იმას, თუ როგორ არის გამოფენილი ფოტოები და ნარატივები, ასევე იმ ადგილებს, სადაც დამსწრეებს შეუძლიათ შეიკრიბონ და ისაუბრონ თავიანთ მთაბეჭდილებებსა და გამოცდილებაზე, როგორც ერთმანეთთან, ასევე ახალგაზრდა მონაწილეებთან. „კლიმატი“, თავის მხრივ, არაფიზიკურ გარემოს და იმას ეხება, თუ რამდენად ხელს უწყობს ის საუბრებში ჩართვას. ამრიგად, ის მოიცავს ისეთ ელემენტებს, როგორიცაა ხმაური, აკუსტიკა, მუსიკა და საკვები, მაგალითად.

რეფლექსიების ჯგუფური გაზიარება, ინდივიდუალური

პასუხებისგან განსხვავებით, შეიძლება საკმაოდ ძლიერი იყოს. შესაძლებლობისა და ფიზიკური სივრცის უზრუნველყოფა ამისთვის ფოტოხმის აუცილებელი ელემენტებია. მაგალითები შეიძლება მოვიყვანოთ ფოტოების, რომლებიც მოგზაურობისას გამოფენის ნაწილია და თან ახლავს დღიურის ვინიეტები (ჰანტერი, ლენგდონი, კეისარი, როდსი და ესტესი, 2011). კესი (2011) იუწყება ფოტოებისა და ნარატივების შესახებ, რომლებიც გამოფენის დამატებითი განზომილების სახით გამოქვეყნდება ადგილობრივ გაზეთებსა და ჟურნალებში. სმიტ-კავოსი და აიზენჰაუერი (2013) აჩვენებენ, თუ როგორ გამოიყენებოდა ის ადგილობრივ ღონისძიებებზე, მათ შორის ჯანმრთელობის ბაზრობებზე. გუპტა და სხვები (2013), თავის მხრივ, აჩვენებენ, თუ როგორ შეუძლია ფოტოხმას ისეთი სურათების გენერირება, რომლებიც შეიძლება საზოგადოებრივი განცხადების ნაწილი იყოს. ვებსაიტებიც ფოტოების გაზიარების ეფექტური საშუალებაა (ლევინი და ვებერი, 2011; პაპსონი, გოლდმანი და კერსი, 2007).

ახალგაზრდებს შეუძლიათ შექმნან ალბომები, მედიადღიურები ან ფოტოდღიურები, რომლებიც შედგება ფოტოებისა და ნარატივებისგან (ასევე არსებობს ვიდეოდღიურები) [ჰოლიდი, 2007]]. ეს ალბომები და დღიურები შეიძლება იყოს პირადი ან გაზიარებისთვის განკუთვნილი (ალენი, 2011; ბრაგი და ბაკინგემი, 2008). გარდა ამისა, ეს დღიურები და ალბომები შეიძლება მოიცავდეს ფოტოებსა და თხრობებს მიღმა არსებულ მასალას, როგორიცაა ნახატები, ამოჭრილი ფურცლები, გამოფენის, პროგრამის შესახებ საინფორმაციო გამოშვებებიდან გაზეთის ამონარიდები და გამოფენიდან აღებული ფოტოები. შინაარსს ინდივიდი განსაზღვრავს და არც ერთი ალბომი ან ფოტოდღიური არ იქნება მსგავსი კონსტრუქციითა და შინაარსით. ფოტოხმის პროექტში მონაწილეობა და გამოფენა მონაწილეთა ცხოვრებაში მონუმენტური მომენტებია და ალბომი ამ მომენტის აღბეჭდვის საშუალებად იქცევა.

საბოლოო პორტრეტთან დაკავშირებით ერთი გაფრთხილებაა საჭირო:

მიუხედავად იმისა, რომ არ უნდა უარვყოთ ასეთი საშუალებებით შექმნილი გამოსახულების ღირებულება და ძალა, შესაძლოა, კითხვის ნიშნის ქვეშ დააყენოთ

საბოლოო ნამუშევრის ავტორობა (ბალანსი „ფასილიტატორსა“ და „მონაწილეს“ შორის) და ზუსტად გამოვიკვლიოთ, ვისი აზრები და მოსაზრებებია გადმოცემული და ვისი ხმა ისმის სინამდვილეში. ასეთი სამუშაოები ხშირად იმაზე მიუთითებს, რომ ჩვენ შედარებით დაუფარავ, ავთენტურ „შიდა“ ხედვას გვიჩვენებენ და არა გარე დამკვირვებლის (ფოტოგრაფის ან მკვლევრის) ხედვას, და შემუშავების, ინსტრუქციის, რედაქტირებისა და პრეზენტაციის (რომელსაც ხშირად ფასილიტატორი ასრულებს) გადამწყვეტი როლი შეიძლება მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი, უგულვებელყოფილი ან თუნდაც იგნორირებული მონაწილეთა წვლილზე ფოკუსირების სასარგებლოდ.

—ROBINSON, 2011, გვ. 131

რობინსონის გამაფრთხილებელი კომენტარი ასახავს მრავალ პოტენციურ ხაფანგს, რომელიც შეიძლება გარეშე პირს ელოდეს.

შესაძლებელია არაოფიციალური და ოფიციალური გახსნების განხილვა (ერიქსონი, 2012). არაოფიციალური გახსნები მონაწილეებს საშუალებას აძლევს, საცდელი გასვლა ჩაატარონ უფრო მცირე სივრცეში და სცადონ თავიანთი ნამუშევრების წარდგენის სხვადასხვა გზა. საწყის „არაოფიციალურ“ გახსნაზე მიღებული გაკვეთილების განხილვა გრანდიოზულ გახსნამდეა შესაძლებელი. პარალელები ფილმთან შეიძლება საკმაოდ თვალშისაცემი იყოს. ოფიციალური გახსნის პოტენციური ნაკლოვანებები უფრო დიდ მნიშვნელობას იძენს, როდესაც ადგილობრივი მედია მოწვეულია ღონისძიების ჩასაწერად და გასაშუქებლად, ისევე როგორც პოლივუდში წარმოებული ფილმების გახსნის შემთხვევაში, მაგრამ საზოგადოებრივი მასშტაბით.

და ბოლოს, სასურველია დიპლომების გადაცემის ცერემონია:

ლინდა გუდმა ხაზი გაუსვა ციფრული ფოტოგრაფიის შესაძლებლობას, შექმნას საზოგადოების განცდა, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ფოტოები საჯაროდ არის გამოფენილი (გუდი, 2005). ეს ნამდვილად ასე იყო ჩემს მიერ ხელმძღვანელობით ჩატარებულ სემინარზე. გამოფენის დღეს მშობლებმა, მოსწავლეებმა და მასწავლებლებმა დაეხმარნენ ადგილების, გამაგრებელი სასმელების და თავად გამოფენის მომზადებაში. შემდეგ ყველამ ერთად აღნიშნა მონაწილე მოსწავლეების წარმატება და დრო დაუთმო გამოფენილი ფოტოების აღფრთოვანებასა და განხილვას.

—ERICKSON, 2012

უდავოა, რომ გამოფენის ოფიციალური გახსნა მიღწევაა და ბევრი ახალგაზრდისთვის ეს ერთ-ერთია იმ მცირერიცხოვანთაგან, რომლებსაც საზოგადოებრივი აღიარება აქვს. მკაცრად რეკომენდებულია, რომ ამ მიღწევის აღსანიშნავი ცერემონია ჩატარდეს, შესაბამისი მოსაწვევები კი ოჯახის წევრებს, მეგობრებსა და საზოგადოების ლიდერებს გაეგზავნოს. ეს ღონისძიებაც უნდა გაშუქდეს ადგილობრივი მედიის მიერ და რეკლამირებული იყოს მთელ საზოგადოებაში ადგილობრივი რადიო გადაცემებით, საკაბელო ტელევიზიითა და შესაბამის საზოგადოებრივ ადგილებში. ამ ტიპის საჯაროობა ახალგაზრდა მონაწილეებს მისაბამ მაგალითებად აქცევს და შესაძლოა, წინააღმდეგობა გაუწიოს პოპულარულ ნეგატიურ ნარატივებს, რომლებიც ხშირად ასოცირდება ფერადკანიან ქალაქელ ახალგაზრდებთან.

პროექტის შეფასება

ფოტოხმის პროექტის მნიშვნელოვანი შეფასება პროექტის ბოლოს არ მოხდება, თუმცა ეს ფაზა უაღრესად მნიშვნელოვანია. შეფასება უნდა მოხდეს პროექტის ყველა ფაზის განმავლობაში და არ უნდა შემოიფარგლოს მხოლოდ მისი დასასრულით. პროცესის შეფასება შეიძლება იყოს არაფორმალური ან ძალიან ფორმალური და სტრუქტურირებული (გარსია და სხვ., 2013). ფოტოხმის პროექტის შეფასება გულისხმობს პროცესის, პროდუქტებისა და შედეგების შესწავლას. ახალგაზრდების მონაწილეობით შეფასებას შედარებით გრძელი და გამორჩეული ისტორია აქვს (უაითი და სხვ., 2012) და ამ ძალისხმევიდან ბევრი რამის სწავლა და ახალგაზრდების ფოტოხმის შეფასებაში გამოყენება შეიძლება.

ახალგაზრდა მონაწილეებისგან მოსალოდნელია აქტიური და შინაარსიანი როლის შესრულება ფოტოხმის გამოცდილების შეფასებაში და ლიტერატურა ხაზს უსვამს, თუ როგორ ითამაშეს ახალგაზრდებმა მნიშვნელოვანი და ლიდერული როლი შეფასების ჩატარებაში (დელგადო, 2006; ჰითი, ბრუკსი, კლივერი და ირლანდია, 2009; ჰითი და უოკერი, 2012b). ეს აქტიური ჩართულობა მოითხოვს შეფასების ტრენინგის დანერგვას და

მიუხედავად იმისა, რომ თემის განხილვა შესაძლებელია პროექტის ტრენინგის ფაზაში, ამ ეტაპზე მისი ხელახლა განხილვა იქნება საჭირო.

ფოტოხმის პროექტის დასრულება შეფასებას იწვევს, მაგრამ ეს არ ნიშნავს მონაწილეთა ურთიერთობების შეწყვეტას ან კარიერული წინსვლის შესაძლებლობის დასასრულს. მაგალითად, იარსებებს კარიერული კონსულტირებისა და შესაბამისი წყაროებისთვის შემდგომი ტრენინგისთვის მიმართვის შესაძლებლობები. შემდეგი ნაბიჯების გადადგმას ხელი შეეწყობა, თუ [მე-4 თავში](#) ასახული ღირებულებები მიღებული იქნება და ახალგაზრდა მონაწილეებსა და ძირითად ინსტიტუტებს შორის დამყარებული ხიდები შენარჩუნდება.

სოციალური ცვლილებების ქმედებები

გასაკვირი არ არის, რომ კვლევიდან სოციალური მოქმედების პროექტზე გადასვლა არ არის კვლევითი პროექტებისთვის ტიპური გადასვლა, მაგრამ მისი მნიშვნელოვნად გამარტივება შესაძლებელია, როდესაც კვლევის მონაწილეებს აქვთ გადაწყვეტილების მიღების როლი სოციალური ცვლილების ქმედების შერჩევაში და როდესაც კვლევა მყარად არის დაფუძნებული საზოგადოებრივ კონტექსტში ([სმიტსი და შამპანური, 2008](#)). ფოტოხმის შემდეგ ნაბიჯზე ფიქრისა და ცვლილებების მცდელობაზე ფოკუსირებისას, ადვილია წარმოიდგინოთ, რომ ეს ძალისხმევა ჯგუფურად წარმართული პროექტია. ცვლილებების მისაღწევად ქმედებები შეიძლება განხორციელდეს ცალკეული პირების, წევრების კომბინაციის ან მთლიანად ჯგუფის მიერ. ცვლილებასთან დაკავშირებული ეს მოქნილობა, თუ ვინ და რამდენი ადამიანი აიღებს პასუხისმგებლობას, ჯგუფს საშუალებას აძლევს, გადაწყვეტილებები ისე მიიღოს, რომ არ შემოიფარგლოს მხოლოდ ერთი პროექტით ან სხვათი.

ზოგიერთი ფოტოხმას სოციალური მოქმედების კვლევის ერთ-ერთ ფორმად მიიჩნევს, რადგან ის ხაზს უსვამს დასკვნებით გამოწვეული ცვლილებების მნიშვნელობას. [ჰუანგი \(2010\)](#) გვთავაზობს მოქმედების კვლევის განმარტებას, რომელიც ფოტოხმის გამოყენების აუცილებლობას წარმოადგენს მიზანმიმართული სოციალური მოქმედებისთვის:

მოქმედების კვლევა ცოდნის შექმნისკენ ორიენტაციაა, რომელიც პრაქტიკის კონტექსტში წარმოიშობა და მოითხოვს მკვლევრებისგან პრაქტიკოსებთან მუშაობას. ტრადიციული სოციალური მეცნიერებისგან განსხვავებით, მისი მიზანი არ არის ძირითადად ან მხოლოდ სოციალური წესრიგის გაგება, არამედ სასურველი ცვლილებების განხორციელება, როგორც ცოდნის გენერირებისა და დაინტერესებული მხარეების გაძლიერების გზა. ამგვარად, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ მოქმედების კვლევა წარმოადგენს ცოდნის შექმნის ტრანსფორმაციულ ორიენტაციას იმიტომ, რომ მოქმედების მკვლევარები ცდილობენ ცოდნის წარმოება პროფესიონალი ცოდნის შემქმნელების მიერ კონტროლირებადი გარემოს მიღმა გადაიტანონ. (გვ. 93)

ახალგაზრდული სამოქმედო კვლევა, ამ შემთხვევაში საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის

ჩათვლით, თავის მხრივ, ზრდის ეფექტურობას და უფლებამოსილებას ქალაქელ ახალგაზრდებში (ბერგი, კომანი და შენსული, 2009; ოზარი, რიტერმანი და ვანისი, 2010).

სამოქმედო პროექტზე გადასვლამდე, უნდა იქნას მიღებული გადაწყვეტილება პროექტის დასკვნებასა და რეკომენდაციებზე ანგარიშის გამოქვეყნების შესახებ. ფოტოხმის შესახებ საჯაროობის გავრცელება და ანგარიშგება აუცილებლად გულისხმობს იმ ინსტიტუტებისა და თემების ძირითადი წარმომადგენლების ჩართულობას, რომელთა მეშვეობითაც ხორციელდება წვდომა და დამტკიცება. იდეალურ შემთხვევაში, ამ პირებთან კონსულტაციები პროექტის დასაწყისშივე გაიმართება და მათი მოწვევა მხარდაჭერის უზრუნველსაყოფად ახლავს იქნება შესაძლებელი. წვდომის მქონე წარმომადგენლები (gatekeepers) შეიძლება ჩაითვალოს გავლენიან როლის მქონე პირებად ახალგაზრდული კვლევითი პროექტის განმავლობაში და ხელს უწყობენ ძალაუფლების ურთიერთობების დამყარებას (ლეონარდი, 2007). კარგად დაგეგმილი საჯარო კამპანია უნდა ითვალისწინებდეს დაინტერესებული მხარეების რჩევებსა და ასეთ გეგმაში შესაძლო აქტიურ მონაწილეობას.

ფოტოხმა, სხვა თვისებრივ მეთოდებთან შედარებით, ისეთ თვისებრივ მეთოდად იქნა მიჩნეული, რომელიც ახალგაზრდებში დასკვნებიდან კონკრეტულ სოციალურ ქმედებებზე გადასვლას უწყობს ხელს (დაუნი, აირესონი და სკუჩფილდი, 2008). ეს გადასვლა შესაძლოა რთული აღმოჩნდეს (ამსდენი და ვანვინსბერგი, 2005). გრიფიტმა და სხვებმა (2008) აღმოაჩინეს, რომ ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტის, ამ შემთხვევაში ძალადობაზე ორიენტირებული პროექტის, სპონსორი ორგანიზაცია, უზარმაზარ გავლენას ახდენს ცვლილებების მცდელობასა და ფოტოხმის დასკვნებიდან გამომდინარე შედეგებზე. ავტორებმა აღმოაჩინეს, რომ ორგანიზაციის შიდა ინფრასტრუქტურა, ორგანიზაციათაშორისი წევრობის პრაქტიკა და ქსელური მუშაობა, ასევე ორგანიზაციის გარეთ არსებული კვლევა, ტრენინგები და ორგანიზაციული აქტივობები ხელს უწყობს დადებით სოციალურ ცვლილებებს.

ფოტოხმის გამოყენება ასევე შესაძლებელია პროექტის თემასთან დაკავშირებული მიზნებისთვის თანხების მოსაზიდად (ლევი და ვებერი, 2011). ამ პროექტის ვიზუალური ბუნება საშუალებას იძლევა წარმოაჩინოს ისეთი პირობები, რომლებიც შესაძლოა არ იწვევდეს წერილობითი ანგარიშებისთვის ჩვეულებრივ თანმხლებ ენთუზიაზმს. ასე ვთქვათ, სურათი ათას სიტყვას უდრის. ფოტოხმის მიერ ახალი ხედვების, ცოდნისა და ქმედებების წარმოშობის ბუნება ასევე შეიძლება იყოს სოციალური ცვლილებების პროექტებისთვის დაფინანსების გენერირების მთავარი ფაქტორი. სურათებს ამ საზოგადოებაში დიდი მიმზიდველობა აქვთ, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ისინი ასახავს სოციალურ სიტუაციებს, რომლებზეც საუბარი რთულია და საგნის შესახებ ახლებურად აზროვნების საშუალებას იძლევა.

ინოვაცია და ფოტოხმა

ინოვაციისა და კვლევის თემები ხშირად არ ასოცირდება ერთმანეთთან, რადგან აკადემიური აქცენტი კეთდება უკვე დადასტურებულ ფაქტორებზე. მიუხედავად იმისა, რომ ფოტოხმა

და ვიზუალურზე ორიენტირებული კვლევის სხვა ფორმები ინოვაციურ კატეგორიას მიეკუთვნება, კვლევის ამ ფორმებთან დაკავშირებით კამათი კვლავ მიმდინარეობს. მარინი და როლდანი (2010) ვიზუალურ კვლევასთან დაკავშირებით კრიტიკული არგუმენტების საერთო ერთობლიობას განსაზღვრავენ:

ფოტოების გამოყენებით ჩატარებული კვლევების დიდი რაოდენობის მიუხედავად, პრობლემები კვლავ რჩება, განსაკუთრებით ვალიდურობისა და ობიექტურობის საკითხებთან, ასევე სურათების თხრობით და დამაჯერებლად გამოყენების ფუნქციებთან დაკავშირებით. ეს აშკარაა ხელოვნების განათლებასა და სხვა კვლევით დისციპლინებში, რომლებიც ტრადიციულად იყენებდნენ ფოტოებს, როგორცაა ვიზუალური ანთროპოლოგია, ვიზუალური ეთნოგრაფია და ვიზუალური სოციოლოგია. გარდა ამისა, ფოტოების სხვადასხვა გამოყენებასთან დაკავშირებული ტერმინების სიმრავლე არსებობს. ზოგიერთი მათგანი, როგორცაა ფოტოგამოკითხვა, ფოტოჟურნალისტიკა, ფოტომონტაჟი და ფოტოისტორია, უკვე გარკვეული ხანია არსებობს; სხვები, როგორცაა ფოტოაქტივიზმი, ფოტოდიალოგი, ფოტოინტერვიუ, ფოტოინვენტარი, ფოტოპოემა, ფოტოკითხვარი, ფოტოხმა ან ფოტოწერა, უფრო ახალია. (გვ. 9)

ფოტოგრაფიული კვლევის სფეროს გაფართოება მხოლოდ მისი გაგრძელების მოლოდინშია და ამ გაფართოებასთან ერთად, განმარტებასთან დაკავშირებული საკითხები წამოიჭრება, განსაკუთრებით აკადემიური სფეროების რაოდენობისა და ვიზუალური კვლევის დანერგვაში დამხმარე პროფესიების რაოდენობის გათვალისწინებით. ეს გაფართოება მხოლოდ ცუდი ამბავი არ არის, რადგან ის ასახავს მეთოდის მიმზიდველობას, როგორც ეს ფოტოხმის გამოყენებით მომზადებულ ამ წიგნშია, რომელმაც წიგნში მითითებული მრავალი მიზეზის გამო მგრძნობიარე აუდიტორია ჰპოვა. შეიძლება ითქვას, რომ განმარტების ეს საკითხი ევოლუციური პერსპექტივიდან გამომდინარეობს და საბოლოოდ უნივერსალურ განმარტებამდე მიგვიყვანს, თუმცა ამას დრო დასჭირდება. ამ წიგნში წარმოდგენილი ფოტოხმის კონცეპტუალიზაციისა და განხორციელების გზების გაერთიანების მცდელობები ამ მიმართულებით გადადგმული ნაბიჯია.

ფოტოხმა საინტერესო კვლევის მეთოდია, არა მხოლოდ იმიტომ, რომ ის ინოვაციურ განზომილებას სძენს საზოგადოებაზე დაფუძნებულ კვლევას, არამედ იმიტომაც, რომ ის პოტენციალს იძლევა ინოვაციური ცვლილებებისთვის იმაში, თუ როგორ არის

ეს მეთოდი კონცეპტუალიზებული ადგილობრივი მიზნებისა და გარემოებების გათვალისწინებით. [ნიკიფორუკი, ვალიანატოსი და ნიუვენდაიკი \(2011\)](#) ვარაუდობენ, რომ ფოტოხმის ევოლუცია საზოგადოების ცხოვრების შესახებ კიდევ უფრო ნიუანსირებულ დეტალებს მოგვაწვდის, რადგან ეს მეთოდი უფრო ფართოდ გამოიყენება სხვადასხვა გარემოსა და მოსახლეობის ჯგუფებში. [მე-5 თავის](#) მიმოხილვა ამ გაცნობიერებას რეალობად აქცევს.

ახალი მეთოდების დანერგვა, როგორცაა „ერთად წასვლა“, რომლის დროსაც თემის მაცხოვრებლები პროექტის თანამშრომლებთან ერთად წყვილდებიან ფოტოების გადასაღებად, იმის მაგალითია, თუ როგორ განვითარდა ეს მეთოდი ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში ([კაპრიანო, 2009](#)). [გარსია, აუგილერა-გუზმანი და სხვ. \(2013\)](#) ზრდასრულებისა და ახალგაზრდების დაწყვილების შესახებ იტყობინებიან, რომ სარგებელი ფოტოხმის პროექტებში ჩვეულებრივ დაფიქსირებულ სარგებელს სცილდება და შედეგად თაობათაშორისი ურთიერთობები გაუმჯობესდება. [ომერმა და ოუენსმა \(2013\)](#) დანაშაულის პრევენციის ფოტოხმოვანი პროექტი განახორციელეს, რომელმაც ახალგაზრდები და ზრდასრულები დააკავშირა კოლექტიური ეფექტურობის შესაქმნელად და ამ შემთხვევაში, ამან ცარიელი ნაკვეთის ხელოვნებისა და ბაღის სივრცედ გადაკეთება გამოიწვია. ამ მეთოდმა ასევე დააწყვილა მოსწავლეები და მასწავლებლები ([ვარნი, სნაიდერი და გადინი, 2013](#)).

თანდაყოლილი მეთოდი ფოტოხმის გამოყენებას გარკვეული ტიპის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისა და ჯგუფებისთვის, მაგალითად, სიბრმავის ან მხედველობის დარღვევის მქონე პირებისთვის ხსნის. ფეხით ინტერვიუს ფოტოხმასთან გაერთიანება თვისებრივ განზომილებას მატებს, რომელმაც მხოლოდ ახლახანს დაიწყო ყურადღების მიპყრობა და რომელსაც აქვს პოტენციალი, წარმოადგინოს მრავალგანზომილებიანი სურათი იმისა, თუ როგორ ხდება ფოტოების დასაბუთება და კონტექსტუალიზაცია ურბანულ გარემოში ([ევანსი და ჯონსი, 2011](#); [ფინკი და კეინსი, 2012](#); [მიაუქსი და სხვ., 2010](#)). [ლოებახი და გილილანდი \(2010\)](#) იუწყებიან ბავშვების მიერ ორგანიზებულ ტურებზე, ფოტოხმაზე და GPS-ის

გამოყენებაზე, რათა ბავშვების სამეზობლოს შესახებ აღქმა გარე საზოგადოებისთვის გადაიცეს. ფოტოხმა, როგორც ტექნოლოგიური ინსტრუმენტი, შეიძლება გაერთიანდეს სხვა ტექნოლოგიურ ინსტრუმენტებთან. მაგალითად, [გუპტა და სხვ. \(2013\)](#) ფოტოხმა გამოიყენეს ასთმის შესახებ საინფორმაციო ვიდეოების შესაქმნელად.

ფოტოხმის სხვა მონაწილეობით მეთოდებთან, მაგალითად, ხელოვნების გამოყენებასთან შერწყმას, ასევე დიდი პერსპექტივა აქვს და იწყებს თავის ადგილის პოვნას საგანმანათლებლო და დამხმარე პროფესიების რიგებში ([ფენჯი, ჰოჯესი და კატსი, 2011; მოქსლი, ფინ-კალიგანი და ვაშინგტონი, 2012; ოსეი-კოფი, 2013](#)). ფოტოხმის პროექტების პოტენციალს, რომლებიც იყენებენ ფოტონოველას (სურათის ისტორიებს), როგორც მეთოდს მარგინალიზებული ჯგუფების მისაღწევად, რომლებსაც ამ მეთოდის გამოყენების ისტორია აქვთ, დიდი პოტენციალი აქვს, განსაკუთრებით იმ კულტურებში, სადაც ფოტონოველას ხანგრძლივი და ძლიერი ტრადიცია აქვს ([ბურკი და ევანსი, 2011; პერსელი, 2009](#)), როგორც ეს მოხდა შეერთებულ შტატებში დაბალი აკულტურაციის მქონე ლათინოამერიკელების შემთხვევაში ([დელგადო, 2006](#)).

ფოტოებისა და ფოტოხმის გამოყენება შესაძლებელია სხვადასხვა ტიპის ჯგუფებთან. [სკოუდალი და ოგუტო \(2012\)](#) აღწერენ პროექტს, რომელიც კენიაში აივ ინფიცირებულ ბავშვებთან და მეგობრობაზეა ორიენტირებული. ოჯახებს შეუძლიათ ფოტოხმის პროექტის განხორციელება, რათა აღბეჭდონ და გაუზიარონ ერთმანეთს საკუთარი ცხოვრების შესახებ არსებული შეხედულებები და ის, თუ როგორ აყალიბებს ეს გამოცდილება მათ, როგორც ოჯახის წევრების, აღქმასა და ურთიერთქმედებას ([გარსია და სხვ., 2013; ჰემპტონი, 2011; იანჰონენ-აბრუკუა და ჰოლმი, 2008; ვალენტინი და კნიბი, 2011](#)). ოჯახების ქვედანაყოფებს ასევე შეუძლიათ ფოტოხმის გამოყენება. ბავშვებსა და ახალგაზრდებს შეუძლიათ პროექტის განხორციელება და შედეგების მშობლებთან ან კანონიერ მეურვეებთან გაზიარება. თაობათაშორისი ოჯახური პროექტები კარს გაუხსნის იმის შესწავლას, თუ როგორ მოქმედებს ასაკი და

სხვა ფაქტორები სოციალურ ნავიგაციაზე მათთვის, ვინც არ არის დოკუმენტირებული.

მაგალითად, Photofriend ვიზუალურ ეთნოგრაფიას ყოველდღიური ცხოვრების აღბეჭდვის ინსტრუმენტად იყენებს და არ უწევს მტკივნეულ მოვლენებზე ან მოგონებებზე ფოკუსირება (ოჰი, 2012). ლიტერატურაში ყოველდღიური ცხოვრების აღბეჭდვის მსგავსი მიდგომებია მოხსენებული (დალონზო & შარმა, 2010; ჯანჰონენ-აბრუქა & ჰომი, 2008; მორგანი და სხვ., 2010; ტიჯიმი, კორნიელი, & ედუსეი, 2011; ვარნე, სნიდერი, & გადინი, 2013; ვუჯატი, ედვარდსი, & რიპატი, 2012; იი & ზებრაკი, 2010). ბანაკ CAMERA-ს შემთხვევის შესწავლა (თავი 8) იმის მაგალითს წარმოადგენს, თუ როგორ შეიძლება ფოტოხმა იყოს სასარგებლო მეთოდი არასტიგმატიზირებული და სტიგმატიზირებული გამოცდილების აღსაბეჭდად.

კარიკატურები და ნახატებიც შეიძლება იყოს ფოტოების დამატება (გილემინი & დრიუ, 2010; ჰინთრონი, 2012; სკოვდალი & ოგუტუ, 2012), რაც მათ ხელოვნების განზომილებას შესძენს, რაც შეიძლება მცირეწლოვანი ბავშვებისთვის მიმზიდველი იყოს. ფოტოების გამოყენება ასევე შესაძლებელია კალენდრებისა და პოსტერების შესაქმნელად, რომლებიც მთელ საზოგადოებაში გავრცელდება და გამოფენას დამატებით პერსპექტივას შესძენს (ნეჩელსი და სხვ. 2007), რაც ექსპონატს საშუალებას მისცემს, საზღვრებს გასცდეს და სხვა სფეროებშიც შეაღწიოს. ფოტოგრაფიული გამოსახულებებით საბავშვო წიგნის შექმნა ფოტოხმის შესაძლო გავრცელებას ასახავს (სანჩესი, 2009). გარდა ამისა, მუსიკას შეუძლია ვიზუალური კვლევის გამოფენებს აუდიო განზომილება შესძინოს (გარსია-ვერა, 2012; ლაფი, 2006). თუმცა, მუსიკის დამატება მუსიკის შერჩევასთან დაკავშირებით პოტენციურ გართულებებს იწვევს. და ბოლოს, ფოტოხმოვანი პროექტების გამოყენება შესაძლებელია საზოგადოების ხელოვნებისა და მისი როლის აღსაბეჭდად საზოგადოების მიერ საკუთარი თავის შესახებ აღქმის ჩამოყალიბებაში.

ურბანულ თემებში ხშირად არის გამოფენილი ხელოვნების ნიმუშები ფრესკების, ქანდაკებების და სხვა საზოგადოებრივი ხელოვნების ფორმების სახით (ბაკლი, 2013). საზოგადოებრივი

სივრცეები შესანიშნავი ადგილებია მაცხოვრებლების ხელოვნებაზე დაფუძნებული სოციალური სამართლიანობის სხვადასხვა ფორმაში ჩართვისთვის (დანკანი, 2011). ფოტოხმის პროექტს შეუძლია ამ ხელოვნების წარმოდგენებს დამატებითი განზომილება შესძინოს (ბერმანი, 2013; შუერმანსი, ლუპმანსი და ვანდენაბილი, 2012). ლიტერატურის მოძიებამ ასეთი ფოტოხმის პროექტი ვერ აღმოაჩინა (დელგადო, 1999). ამ ტიპის არტ-ფოტოხმის პროექტი შეიძლება გამოყენებულ იქნას საზოგადოების აქტივების იდენტიფიცირებისთვის დეფიციტის ნაცვლად. სხვა მიდგომები განხილული იქნება შემდეგ რამდენიმე თავში (რასელი, 2009). განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო ფასილიტატორის ან თანაფასილიტატორის როლს პროფესიონალ და რეზიდენტ მონაწილეებს შორის თანამშრომლობის შემთხვევაში, ვიზუალური მეთოდების სხვა მიდგომებთან კომბინაციაში გამოყენებისას.

პიროვნული თვისებები და უნარები

მიზანშეწონილია, ეს თავი დავასრულოთ ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტის განხორციელების „მთავარი“ პრინციპების ჩამოყალიბებით, ყურადღება გავამახვილოთ ამ ტიპის პროექტის განსახორციელებლად საჭირო ძირითად პიროვნულ თვისებებსა და უნარებზე. შემდეგი სიები, იმედია, დაეხმარება პრაქტიკოსებსა და მკვლევარებს, რომლებიც ცდილობენ ფოტოხმის გამოყენებას ქალაქელი ახალგაზრდების მოსაზიდად მიდგომებში.

პიროვნული თვისებები: ამ ეტაპზე მკითხველები შეიძლება ხმამაღლა ფიქრობდნენ, არის თუ არა ფოტოხმა მათთვის „სწორი“ მეთოდი. ცხადია, ამ კითხვაზე პასუხის გაცემა მხოლოდ მკითხველს შეუძლია. მიუხედავად ამისა, შემიძლია თამამად ვთქვა, რომ ჩემი „მხატვრული“ შესაძლებლობები სამაგალითოსგან შორს არის და ეს, რა თქმა უნდა, კამერებსა და ფოტოგრაფიას ეხება და ამის გამო საკუთარი თავის მიმართ კეთილგანწყობილი ვარ. უნარებისა და ფოტოხმის თემა აუცილებლად განსახილველია.

უმჯობესია, ეს თემა განვიხილოთ იმ თვისებების გათვალისწინებით, რომლებიც საჭიროა ქალაქელ ახალგაზრდებთან მომუშავე კარგი საზოგადოებრივი პრაქტიკოსისთვის. თერთმეტი განსხვავებული თვისება მახსენდება:

- 1.ორაზროვნების ატანის უნარი მნიშვნელოვანია, რადგან არც ერთი ორი მსგავსი სიტუაცია არ იქნება და ჩვენ არ შეგვიძლია გვქონდეს ყველა ის დეტალი და ინფორმაცია, რაც გვინდა.
- 2.კრეატიულობა არის თვისება, რომელზეც ყოველთვის დიდი მოთხოვნაა.
- 3.მოქნილობა, რომელიც ადგილობრივ გარემოებებს საშუალებას აძლევს განსაზღვრონ, რა არის საჭირო.
- 4.მდგრადობა, ანუ წარუმატებლობის შემდეგ გამოჯანმრთელების უნარი.
- 5.კარგი იუმორის გრძნობა, რადგან ჩვენ აღმოგჩნდებათ ისეთ სიტუაციებში, რომელთა წინასწარ განსაზღვრაც არავის შეეძლო და იუმორის გრძნობა, განსაკუთრებით კი საკუთარ თავზე სიცილის უნარი, დიდ როლს თამაშობს.
- 6.ახალგაზრდების მიერ გამოცდის ჩატარების სურვილი.
- 7.ახალი გამოცდილებისა და გამოწვევების წყურვილი.
- 8.სხვა კულტურების შესახებ ცოდნის მიღების სურვილი, არა მხოლოდ ეთნიკური ან რასობრივი, არამედ ახალგაზრდული კულტურების შესახებაც.
- 9.ჯგუფურ ძალისხმევაში მონაწილეობის სურვილი მნიშვნელოვანია, თუმცა ყველა პრაქტიკოსი წარმატებით არ ახერხებს ჯგუფურ საქმიანობას, განსაკუთრებით ისეთ საქმეებში, სადაც ისინი ლიდერები კი არა, თანა-ფასილიტატორები არიან.
- 10.მოთმინება სათნოებაა და ის აუცილებლად გამოცდას გაივლის, როდესაც გეგმები უბრალოდ არ განხორციელდება დაგეგმილ ვადებში; გახსოვდეთ, რომ არც ერთი სამუშაო დღე ან სამუშაო კვირა ვერასდროს იქნება ერთნაირი.
- 11.ემპათია საბოლოო თვისებაა და, ალბათ, ყველაზე

მნიშვნელოვანიც (ლენცი და სანგანჯანავანიჩი, 2013). ადამიანს შეუძლია იყოს შესანიშნავი ტექნიკოსი, მაგრამ თანაგრძნობის გარეშე ის უბრალოდ ვაჭარია, სიტყვის ყველაზე უხეში გაგებით, რადგან ახალგაზრდობა შეიძლება ძალიან მიმტევებელი იყოს შეცდომების მიმართ, მაგრამ არ აპატიოს მათ, ვისაც არ შეუძლია საკუთარი გარემოებების გაგება.

უნარების ნაკრები: ამ თემას შემიძლია მივუდგე ორგანიზების, დაგეგმვის, მენეჯმენტისა და კვლევითი უნარების მნიშვნელობის ტრადიციული თვალსაზრისით. თუმცა, ამას არ გავაკეთებ, არამედ გამოვყოფ გარკვეულ უნარებს, რომლებიც შეიძლება დაიკარგოს ფართო მიმოხილვისას. მე გამოვყავი ათი უნარი, რომლებიც გამოირჩევა მათი მნიშვნელობით.

1. ჯგუფური მუშაობის უნარები გამოირჩევა მნიშვნელობით კოლექტიური სწავლისა და მეხსიერების ბუნებისა და იმის გამო, თუ როგორ ვლინდება ის ჯგუფებში (მოლოი, 2007).
2. მოსმენის უნარები მნიშვნელოვან როლს თამაშობს, რადგან ისინი შეიძლება წარმოადგენდნენ ერთ-ერთ იმ მცირერიცხოვან შემთხვევას, როდესაც ახალგაზრდებს შეუძლიათ უფროსებთან გულახდილად ისაუბრონ (მიტჩელი, დელანჟი, მოლეტსანი, სტიუარტი და ბუთელეზი, 2005).
3. კომუნიკაციის უნარები უდავოდ მნიშვნელოვანია, განსაკუთრებით ახალგაზრდებთან კომუნიკაციის უნარი და ენისა და ჟარგონის როლის გააზრება მათ ცხოვრებაში (სტროუნი და მონამა, 2012).
4. ენობრივი უნარები ძალიან სასარგებლოა იმ ახალგაზრდებისთვის, რომლებიც ორენოვანები ან ძირითადად ერთენოვანები არიან და ინგლისურის გარდა სხვა ენას იყენებენ, რადგან მშობლებთან მუშაობა აუცილებელია (სკაჩიაფერო, გუდი და ფრაუსტო, 2009; სეგარსი, 2007).
5. ანალიზის ფაზის დასრულების შემდეგ ადვოკატირების უნარები ცენტრალურ ადგილს იკავებს და ახალგაზრდებს

უნდა შეეძლოთ თავიანთი დასკვნების სოციალური ცვლილებების პროექტებად გარდაქმნა (სტრაკი, მაგილი და მაკდონა, 2004; ვანგი და რედფუდ-ჯონსი, 2001).

6. მნიშვნელოვანია როგორც ახალგაზრდებთან, ასევე ზრდასრულებთან მუშაობის უნარ-ჩვევები, რადგან ჩემი გამოცდილებიდან გამომდინარე, ახალგაზრდებთან მომუშავე სპეციალისტები ხშირად უფროსებთან ურთიერთობას არ ამჯობინებენ.
7. კონსულტირების უნარები ფოტოხმის განუყოფელი ნაწილია, მიუხედავად იმისა, რომ ეს შეიძლება არ იყოს სამუშაოს აღწერილობის ნაწილი (ოსეკი, ჰარტმანი და კოქსი, 2010; სმიტი, ბრატინი და აპიო, 2012).
8. ქაოტურ დროში ორგანიზებისა და წესრიგის დამყარების სწავლა თავდაჯერებულობას შემატებს იმ ახალგაზრდებს, რომლებიც შემფოთებულნი არიან იმით, თუ რას გამოავლენს ეს პროცესი მათთვის და მათი საყვარელი ადამიანებისთვის (დიქსონი და ჰაჯიალექსიუ, 2005; სტეინი და კამპერი, 2011).
9. ფოტოხმის თანაფასილიტატორები, პირველ რიგში, მასწავლებლები არიან და ცოდნის გადაცემის უნარი აუცილებელი უნარია, რადგან არსებობს მრავალი მომენტი, რომელიც წარმოადგენს სწავლების შესაძლებლობებს (შელი, ფერგიუსონი, ჰამოლინი, შეი და თომას-მაკლინი, 2009; სტრაკი, მაგილი და მაკდონა, 2004).
10. პრობლემების გადაჭრის უნარები უნდა განვითარდეს ფოტოხმის ტრანსფორმაციული პროცესის ნაწილად (შარმა, 2010).

ზემოთ მოცემულ ორ სიაში, უეჭველად, არის რამდენიმე პუნქტი, რომელიც დიდად არ გაგიკვირდებათ, და ზოგიც, რომელიც გაჩერების და დაფიქრების მომენტს გამოიწვევს. ეს არ არის დაშინება, არამედ ძლიერი მხარეებისა და გაუმჯობესების სფეროების დადგენაში დახმარებაა და ეს ამ წიგნის ავტორსაც მოიცავს.

დასკვნა

ფოტოხმა ნამდვილად საინტერესო კვლევის მეთოდია, რომელიც ინოვაციურ განზომილებას სძენს დაუფასებელი ჯგუფების კვლევის სფეროს. ეს ნამდვილად არ არის კვლევის მეთოდი, რომელიც დაზღვეულია საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის თანმდევი ხაფანგებისგან. მიუხედავად ამისა, ჯილდოები, რა თქმა უნდა, გაცილებით აღემატება გამოწვევებს. ამ თავის მიზანია მკითხველისთვის ფოტოხმის კვლევის პროექტის დაგეგმვისა და განხორციელებისთვის საჭირო ძირითადი ელემენტებისა და მოსაზრებების გაცნობა და არა ამ მეთოდის რომანტიზაცია. გარდა ამისა, ძალისხმევა გაწეული იყო ინოვაციის სფეროების გამოსავლენად და ამ მეთოდის წინსვლისთვის.

ახალგაზრდებზე ორიენტირებული ფოტოხმის კვლევითი პროექტი დამატებით მოსაზრებებს გვთავაზობს, რასაც ზრდასრულებზე ორიენტირებული პროექტი არ ითვალისწინებს. მიუხედავად ამისა, ახალგაზრდებში ინვესტირების გრძელვადიანი სარგებელი მომავალში მნიშვნელოვან სარგებელს მოუტანს თემებს და ამ ტიპის წამოწყებაში მონაწილე ახალგაზრდებს. პრაქტიკოსები და აკადემიკოსები მზად უნდა იყვნენ ფოტოხმის პროექტის ყველა ასპექტში გამოწვევების წინაშე აღმოჩნდნენ; გარდა ამისა, იქნება ასპექტები და აქტივობები, რომლებიც მათთვის მიმზიდველი იქნება და ისეთი, რომელიც არა, და ეს მოსალოდნელია. მიუხედავად ამისა, კვლევის ეს მეთოდი უახლოეს მომავალში მხოლოდ გაიზრდება.

6

შედეგების ანალიზის მიდგომები და გამოწვევები

შესავალი

შედარებით ადვილია ფოტოხმის პროექტის განხორციელების აღფრთოვანებაში ჩავარდნა და მონაცემთა ანალიზის როლისა და მნიშვნელობის დავიწყება. თითქოს მონაცემთა ანალიზი შეიძლება მეორეხარისხოვანი იყოს, მკვლევარები კი მომენტიტ არიან ჩაფლულნი და მოუთმენლად ელიან ცვლილებებს, რომელიც მონაწილეთა გაცვლის შედეგად შეგროვებული ინფორმაციის საფუძველზე იქნება წარმოშობილი. ეს დასკვნები შეიძლება განვიხილოთ, როგორც მონაცემთა ანალიზი, თუმცა მათ მრავალი სხვა ტერმინითაც მოიხსენიებენ, რაც მონაწილეებისთვის შესაძლოა ნაკლებად დამაშინებელი იყოს.

ვიზუალურ კვლევას აქვს პოტენციალი, მოკლე დროში მნიშვნელოვნად გააფართოვოს მონაცემთა ბუნება, რაოდენობა და ხარისხი ([პატონი, ჰიგსი და სმიტი, 2011](#)). ხარისხიანი მონაცემების სიმრავლე მკვლევრის ოცნებაცაა და კომმარიც, ხოლო ფოტოხმაზე საუბრისას, კითხვა, თუ რა წარმოადგენს „მონაცემს“, ნამდვილად ღიაა დებატების საგნად, რაც ანალიზის პროცესს როგორც აღფრთოვანებას, ასევე დამაბულობას მატებს.

ახალგაზრდების მონაწილეობა ფოტოხმის პროექტში უნიკალური გამოცდილებაა და პროექტის განხორციელების დინამიკა, რომლის დროსაც ახალგაზრდები აქტიურად არიან ჩართულნი ფოტოების გადაღებაში და ამის გაკეთების მიზეზების გაზიარებაში, შეიძლება წარმოქმნას „მდიდარი“ და

„ნიუანსირებული“ მონაცემები, რომლებმაც შეიძლება იმუშაოს როგორც დამოუკიდებლად, ასევე სხვა მეთოდებთან კომბინაციაში. ეს ასევე უნიკალური ტიპის გამოცდილებაა ზრდასრული მკვლევრებისთვის. მიუხედავად ამისა, არ უნდა დაგვავიწყდეს ის ფაქტი, რომ ფოტოხმა არის როგორც კვლევის, ასევე ინტერვენციის მეთოდი და რომ ეს არის კვლევა სოციალური მიზნით. ანალიზის სიღრმე დიდწილად იქნება დამოკიდებული პროექტის მონაწილეთა მიზნებსა და კომპეტენციებზე. ინტერვენციის ფოკუსი ეყრდნობა მონაცემთა ანალიზს, რათა განსაზღვროს ცვლილების ძალისხმევის ფოკუსი; კვლევაზე ფოკუსირება, თავის მხრივ, იწვევს მნიშვნელობის სიღრმეზე ფოკუსირებას, ცვლილების ძალისხმევის მნიშვნელობის დაკარგვის გარეშე.

თვისებრივი მონაცემები იმდენად კარგია, რამდენადაც დრო და ძალისხმევაა საჭირო საწყის კითხვაზე/კითხვებზე პასუხის გასაცემად და ანალიზზე. გარდა ამისა, მონაცემები იმდენად კარგია, რამდენადაც მნიშვნელოვანია კვლევის შედეგად მიღებული მონაწილეობისა და სოციალური ცვლილებების ხარისხი. ფოტოხმის ორივე განზომილება მონაცემების შეგროვებას გულისხმობს და სწორედ აქ ვხედავთ დამაბულობას ტრანსფორმაციულ გამოცდილებაში ჩართვას, ცვლილებების განხორციელებასა და ახალი ცოდნის წარმოქმნას შორის. ეს დამაბულობა მხოლოდ ახალგაზრდებისთვის დამახასიათებელი არ არის, თუმცა უფრო გამოხატულია უფროსებთან შედარებით. უსამართლობის ეს უფრო ძლიერი განცდა სოციალური ცვლილებების მიღწევის უფრო დიდ მოთხოვნილებაში გამოიხატება.

ფოტოხმის მსოფლიო პოპულარობა მეტაანალიზისა და შემუშავებული მონაცემთა ბაზის საფუძველია, რომელსაც პრაქტიკოსები და მკვლევარები იყენებენ. ამ ლიტერატურის მიმოხილვა ხაზს გაუსვამს ფოტოხმის პროექტის შექმნისა და წარმართვის პროცესს და იმ მრავალ სარგებელს, რაც მონაწილეობას მოაქვს როგორც ინდივიდებისთვის, ასევე მათი თემებისთვის. სამწუხაროდ, ლიტერატურაში, რამდენიმე აღსანიშნავი გამონაკლისის გარდა, არ არის ხაზგასმული

ანალიზის ჩატარების სიღრმისეული დეტალები. რაც უფრო მეტი წიგნი დაიწერება ამ თემაზე, ლიტერატურაში ეს ხარვეზი აუცილებლად გამოსწორდება.

ეს თავი დაყოფილია ხუთ ნაწილად, რათა უზრუნველყოს მონაცემთა ანალიზის პროცესისა და სტრუქტურის სხვადასხვა ასპექტის შესახებ საჭირო ინფორმაციის მიწოდება: (1) გაფრთხილება, (2) ფოტოხმა და შერეული მეთოდები, (3) ახალგაზრდების მონაწილეობა მონაცემთა ანალიზში, (4) ანალიზის ტიპები და დონეები და (5) ანალიზისა და გასათვალისწინებელი საკითხების ჩარჩო. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ჯგუფურ პროცესს, რათა ხაზგასმული იყოს, თუ როგორ მოქმედებს თანატოლებს შორის ურთიერთქმედება მონაცემთა ანალიზის ყველა ასპექტზე და მნიშვნელოვანი განზომილება შესძინოს ფოტოხმის პროექტის ამ ფაზას.

გაფრთხილება

მიზანშეწონილია, თუ არა გონივრული, ამ ეტაპზე შევჩერდეთ და ვთქვათ აშკარა რამ, კერძოდ, რომ მიუხედავად იმისა, თუ რამდენად გულმოდგინე და კეთილსინდისიერია მკვლევარი, ვიზუალური მონაცემების ანალიზის „ხარისხთან“ დაკავშირებით კრიტიკა აუცილებლად იქნება. ხელოვნებაზე დაფუძნებული თვისებრივი კვლევის მეთოდების, როგორცაა ფოტოხმა, მთავარი კრიტიკა ის არის, რომ ფოტოები გამოსახულების მანიპულირების საშუალებას იძლევა და არ შეიძლება ჩაითვალოს „ობიექტურად“ და, შესაბამისად, ძალიან შეზღუდული მიმზიდველობა და შედეგები აქვთ ფოტოს გადამღები ინდივიდის მიღმა. კვლევა, რომელიც არ არის „განზოგადებული“ ჯგუფებისთვის, ხშირად განიხილება, როგორც „საინტერესო“ ან „წინასწარი“, მაგრამ რა თქმა უნდა, არ შეიძლება მისი კატეგორიზაცია, როგორც „ნამდვილი“ კვლევისა. მე-2 თავში ონტოლოგიასა და ეპისტემოლოგიაზე განხილვები ეხება იმ კითხვის საფუძველს, თუ რა წარმოადგენს „მონაცემს“ ან „მტკიცებულებას“ და ამ ინფორმაციის ანალიზისა და გაზიარების ყველაზე შესაფერის

გზებს.

არაფერი აღძრავს მკვლევარების გულებში ისე შიშს, როგორც მონაცემების მანიპულირებაში ან ობიექტურობის ნაკლებობაში დადანაშაულება. არსებობს აღიარება, რომ მაგალითად, ფარული და ინსტინქტური კვლევა მოითხოვს იმის გაფართოებას, რაც სოციალურ კვლევაში ტრადიციულად „მტკიცებულებას“ უწოდებენ (პრიორი, 2013). გოლდშტეინი (2007), სტატიაში სახელწოდებით „ყველა ფოტო ტყუილია: სურათები, როგორც მონაცემები“, ამტკიცებს, რომ კამერას არ შეუძლია ადამიანის ხედვის რეპლიკაცია, რადგან ის ორგანოზომილებიანია და არა სამგანზომილებიან გამოსახულებას წარმოადგენს. მაგალითად, პერსპექტივები ან ხედვის სფეროები განსხვავებულ პერსპექტივას მოაქვს. მაგალითად, ფართოკუთხოვანი ლინზის გამოყენებას შეუძლია გამოსახულების გადაღება, მაგრამ ამავდროულად მისი დამახინჯებაც (გოლდშტეინი, 2007): „ჩვენი სურათების ან მონაცემების ენას თუ დავუბრუნდებით, შეიძლება ველოდოთ, რომ მაყურებელს ფოტოჟურნალისტიკის წარმოებაში შეცდომების მიმართ მცირე ტოლერანტობა ექნება“. თუმცა, ფართოკუთხოვანი ლინზის მიერ სიმართლის მანიპულირების შესახებ კრიტიკა ნაკლებად ისმის. ეს შესაძლოა უბრალოდ იმით იყოს განპირობებული, რომ მაყურებელთა უმეტესობამ არ იცის ფოტოს პერსპექტივის მანიპულირების უნარის შესახებ“ (გვ. 65).

ფოტოხმა სამყაროს ერთი ინდივიდის თვალთა ალბეჭდავს და სწორედ ამ ადამიანის ხედვაა მნიშვნელოვანი. სუბიექტურობა არა მხოლოდ მიღებულია, არამედ აღნიშვნის ღირსიც (პოტაში, 2013). ხელოვნებაზე ორიენტირებული მკვლევარები ამ პერსპექტივას ავთენტურად მიიჩნევენ; პოზიტივიზმის მიმდევრები კი მას მიკერძოებულად და საუკეთესო ვითარებაში შეზღუდული ღირებულების მქონედ მიიჩნევენ. მკვლევრებს შეუძლიათ ხელი შეუწყონ ამ შეხედულების ჩაწერას და, ფოტოხმის პროექტში მონაწილე სხვა პირების შეხედულებებთან ერთად, მათ შეუძლიათ ამოიცნონ თემები, რომლებიც ამ ინდივიდუალურ შეხედულებებს კვეთს, რაც ისტორიისა და თავად ისტორიის მოყოლის ფონს ქმნის.

ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევა ეფუძნება გაგების პრაქტიკულ და გამოცდილებით მიღებულ ისტორიას (პრიორი,

2013). გამოცდილებით მიღებული ცოდნა და მნიშვნელობა ღიაა მრავალფეროვანი მიდგომების აღსაქმელად და არ არის დამოკიდებული სიტყვებზე ან წერილობით ენაზე. მაგალითად, [პროსერი და ბურკი \(2008\)](#) საუბრობენ იმაზე, თუ როგორ ხვდება სიტყვები ზრდასრული მკვლევარების სფეროებში ან დომენებში და ასუსტებს ახალგაზრდებს. მხოლოდ სიტყვებით შეუძლებელია განცდილი გამოცდილების გადმოცემა ([რაპაპორტი, 2013](#)). სწავლების ახალი გზების დახვეწა და აღმოჩენა ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის მიზანი ხდება და ფოტოხმა ამ ხარვეზს ავსებს.

ფოტოხმა და შერეული მეთოდები

ფოტოხმა შერეული მეთოდის მიდგომების გამოყენებას ემხრობა ([იოჰანსენი, 2012](#)). ეს განსაკუთრებით ეხება სხვა თვისებრივ მეთოდებს, თუმცა სულ უფრო მეტი პროექტია, რომლებიც რაოდენობრივ და გეოგრაფიულ ინფორმაციულ მეთოდებს მოიცავს ([დენისი, 2006](#)). ცოდნის მოულოდნელი ფორმების გამოვლენა ([კენდალი, მარშალი და ბარლოუ, 2013](#); [მაკნოტონი, 2009](#)), განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ისინი ნიუანსირებულია, ზრდის შერეული კვლევის მეთოდების გამოყენების მნიშვნელობას, მათ შორის, მაგალითად, ფოტოხმის ([ლოპესი, 2006](#)) და ვიდეოს, როგორც შეფასების ინსტრუმენტის ([ფიცჯერალდი, ჰეკლინგი და დოუსონი, 2013](#)). შერეული მეთოდები, განსაკუთრებით ფოკუს ჯგუფებისა და ძირითადი ინფორმატორების გამოყენება, შესაბამის შემთხვევაში იქნება ხაზგასმული, იმის გამო, თუ რამდენად ხშირად გამოიყენება ეს ორი მიდგომა სფეროში.

შერეული მეთოდები და ახალგაზრდული კვლევა პოპულარობით სარგებლობს, რაც ზრდის შემოქმედებითი მიდგომების გამოყენებას, რომლებიც მონაწილეთა ასაკსა და ინტერესებს ითვალისწინებენ, რათა კვლევა ახალგაზრდებისთვის უფრო მეტად მეგობრული და რელევანტური გახდეს ([ჰენეი, დადლი, მილანი და ლეიბოვიცი, 2013](#)). მაგალითად, ბაგნოლი (2012) ახალგაზრდული იდენტობის ჰოლისტური პორტრეტის

მისაღებად შერეული მეთოდის მიდგომის გამოყენების ღირებულებას განიხილავს. ვიზუალური, ვერბალური და წერილობითი ფორმატებით ისტორიების მოყოლა ახალგაზრდებს საშუალებას აძლევს გაიხსენონ და გააზიარონ თავიანთი ისტორიები ისე, როგორც ერთი მეთოდით ვერ იქნებოდა შესაძლებელი (ჰენდერსონი, ჰოლანდი, მაკგრელისი და ტომსონი, 2007). შერეული მეთოდების გამოყენებასთან დაკავშირებული მოქნილობა მონაცემთა ანალიზში სირთულეებს იწვევს გენერირებული თვისებრივი მონაცემების მრავალფეროვნების გამო.

ვიზუალური კვლევა, ისევე როგორც ფოტოხმის შემთხვევაში, დიდწილად დამოკიდებულია ინტერპრეტაციისთვის გამოსახულების გადამღებ ან შემქმნელ ინდივიდზე. ფოტოხმის გამოყენება შესაძლებელია დამოუკიდებლად ან სხვა თვისებრივ მეთოდებთან ერთად, რომლებიც ასევე მონაწილეზეა ორიენტირებული, პროექტის მიზნების, ადგილობრივი გარემოებების, ბიუჯეტისა და ახალგაზრდა მონაწილეთა კომფორტის დონის მიხედვით (კუპერი & იარბროუ, 2010; ჰანეი და სხვ., 2013; ნიტჩი და სხვ., 2013; რუდკინი & დევისი, 2007). მაგალითად, გიბსონი და სხვები (2013) აჩვენებენ, თუ როგორ შეიძლება აუდიო დღიურების, ფოტოხმის და ინტერვიუების გაერთიანება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ახალგაზრდა მამაკაცებთან გამოსაყენებლად. ლინცმაიერმა და ჰალპენიმ (2013), თავის მხრივ, ბავშვებთან ვიზუალური კვლევის მეთოდად ქვიშის უჯრის სურათები გამოიყენეს.

შერეული მეთოდების გამოყენება, მიუხედავად იმისა, რომ ართულებს კვლევის პროცესს და ანალიზს უფრო რთულს ხდის, ზრდის მონაცემების უფრო ფართო მრავალფეროვნებას, ხელს უწყობს იმ ახალგაზრდების ჩართულობას, რომლებიც შესაძლოა ბუნებრივად არ იზიდავდნენ ფოტოხმას, მაგრამ უპირატესობას ანიჭებდნენ ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სხვა მეთოდებს (გოლდი, 2007; გუბრიუმი & ტორესი, 2013; ჰანეი და სხვ., 2013; რიჩარდსონი & ნურუ-ჯეტერი, 2012). ამ წიგნის მიზნებისათვის, ყურადღება გამახვილდება ფოტოხმაზე, როგორც კვლევის ერთადერთ ან ძირითად მეთოდზე.

გასაკვირი არ არის, რომ კამერებს შეუძლიათ ერთდროულად აღბეჭდონ და წარმოადგინონ როგორც სუბიექტური, ასევე ობიექტური მოვლენები(კალმანოვიცი, 2013). ფოტოებს შეუძლიათ ისეთი გზით განამტკიცონ შეტყობინებები, როგორც ამას მხოლოდ რამდენიმე მედია საშუალება აკეთებს. ამ შეტყობინებების გაძლიერება შესაძლებელია თანმხლები ნარატივების მეშვეობით. კ. მაკნიფი (2013), მიუხედავად იმისა, რომ კონკრეტულად შემოქმედებით წერას ეხება, განიხილავს ნარატივებს და იმას, თუ როგორ უზრუნველყოფენ ისინი ადამიანის გამოცდილების გამოხატვის საშუალებას და ეს ფოტოგრაფიული ნარატივებისთვისაც აქტუალურია. ფოტოხმის შემთხვევაში, ნარატივები თან ახლავს ფოტოებს ან რეფლექსიური ჟურნალების ნაწილია და ხელს უწყობს ინდივიდუალურ და კოლექტიურ მოგონებებს.

მაგალითად, მონაწილეთა მიერ რეფლექსიური ჟურნალების წარმოება ანალიზს დამატებით განზომილებას სძენს, თუმცა ყველა ახალგაზრდა არ იქნება მიდრეკილი ამ მეთოდის გამოყენებისკენ და რეკომენდებულია, რომ ის არ იყოს სავალდებულო და იყოს არჩევითი. ამ ტიპის ჟურნალი დამატებით მნიშვნელობას იძენს ახალგაზრდა მონაწილეების შემთხვევაში, რომლებიც მოგონებების გახსენებისას სირთულეებს აწყდებიან ან აღმოაჩენენ, რომ წერა მათ გამოცდილებას აძლიერებს (გენუა და დიუპუი, 2013). რეფლექსიური დღიურის ქონა მოგაშორებთ იმ შფოთვას, რომელიც ადგილზე გახსენების შესაძლებლობის არსებობის შემთხვევაში წარმოიქმნება. ამ ჟურნალის დეტალებისა და სტრუქტურის დონე შეიძლება საკმარისად მოქნილი იყოს ადგილობრივი გარემოებებისა და მიზნების გათვალისწინებით, რაც ანალიზის კიდევ ერთ წერტილად იქცევა და ფოტოებსა და ნარატივებს კიდევ უფრო ნიუანსირებულ პერსპექტივას შესძენს, თუმცა ამავედროულად ართულებს მონაცემთა ანალიზის პროცესს.

ახალგაზრდების მონაწილეობა მონაცემთა ანალიზში

ანალიზის ჩატარებამდე, უნდა შევჩერდეთ და ვაღიაროთ ფოტოხმის ანალიზის მონაწილეობითი ბუნება, რაც ერთ-ერთი

მთავარი ელემენტია იმისათვის, რომ ეს ხელოვნებაზე დაფუძნებული მეთოდი მარგინალიზებული ჯგუფებისთვის მიმზიდველი გახდეს. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ მიუხედავად იმისა, რომ მონაწილეობითი სამოქმედო კვლევა სულ უფრო პოპულარული ხდება ახალგაზრდებში ([ქარდინი და ჯეიმსი, 2012](#)), მათი ჩართულობა არ მოიცავდა მონაცემთა ანალიზს, რაც კრიტიკულ ელემენტს წარმოადგენს ნებისმიერი სახის კვლევაში, განსაკუთრებით კი საზოგადოებაზე დაფუძნებულ მონაწილეობით კვლევაში ([ფოსტერ-ფიშმანი და სხვ., 2010](#)).

მონაცემთა ანალიზში ახალგაზრდების ასეთი არარსებობა განსაკუთრებით გაუგებარი და შემაშფოთებელია. შესაძლოა, ეს გამოწვეული იყოს იმით, რომ უფროსები ფიქრობენ, რომ ახალგაზრდები არ იქნებიან დაინტერესებული, ან რომ მათი ჩართულობა ძალიან შრომატევადი აღმოჩნდება. ლიტერატურაში აკლია მონაცემთა ანალიზში ჩართული ახალგაზრდების დეტალური აღწერილობები, რაც ზღუდავს ჩვენს გაგებას პროცესისა და მათ წინაშე არსებული პრობლემების შესახებ.

გასაკვირი არ არის, რომ მონაწილეობითი კვლევა მოითხოვს, რომ მონაწილეობითი ანალიზი პროცესის განუყოფელი ნაწილი იყოს ([ნინდი, 2011](#); [შილტონი და სრინივასანი, 2008](#)). განსაკუთრებული ყურადღებაა საჭირო, მაგალითად, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ახალგაზრდების შემთხვევაში, რათა უზრუნველყოფილი იყოს, რომ მათი ხმა არ დაიკარგოს მონაცემთა ანალიზის დატვირთულ და სწრაფ ტემპში ([ტიჩმენი და გიბსონი, 2012](#)). ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმის შემთხვევაში, ანალიზის ცენტრალური მოთამაშე ყველა ახალგაზრდაა, ხოლო უფროსები პროცესის ფასილიტატორების როლს ასრულებენ.

ფოტოხმა მონაწილეებს საშუალებას აძლევს, იყვნენ ძლიერი მოთამაშეები კვლევის პროცესში, რადგან ისინი გენერირებენ და ინტერპრეტაციას უკეთებენ მონაცემებს საკუთარი ცხოვრებისეული გამოცდილებისა და მისწრაფებების შესახებ. ფოტოგრაფიის გამოყენებით, მონაწილეები გარკვეულწილად ემიჯნებიან განსახიერებულ გამოცდილებას და იღებენ

კონტემპლაციური „კვაზი-გარემოს“ როლს, რაც, თავის მხრივ, უფრო ღრმა რეფლექსიასა და უფრო შინაარსიან ინტერპრეტაციას იწვევს. . . ეს ღრმა რეფლექსია მიუთითებს ფოტოხმის ინოვაციურ მიდგომაზე, რომელზეც მისი ვალიდურობა ახალგაზრდებთან კვლევაში ემყარება (ბრაუნი და პაუელი, 2012, გვ. 139).

შეიძლება ითქვას, რომ ახალგაზრდების გაძლიერება არ შეიძლება ჩაირთოს და გამორთოს კვლევის პროცესის სხვადასხვა ფაზაში, თითქოს ეს ონკანი იყოს.

ახალგაზრდა ფოტოხმის მონაწილეები თეორიული მიკერძოებებით დაცულ ინტერპრეტაციულ უნარს იძენენ (შუბოცი, 2012). ეს უნარი უფრო მნიშვნელოვან საკითხს იძენს, რადგან ფოტოხმაში მათი კვლევა და შეხედულებებია მნიშვნელოვანი (გუბრიუმი და ტორესი, 2013). არსებითად, ისინი ამ პროცესის ცენტრალურ ნაწილს წარმოადგენენ. გარდა ამისა, მათი ნარატივის შექმნის უნარი არ უნდა შემცირდეს. პაიპერი და ფრენკჰეიმი (2007) ამტკიცებენ, რომ ის „დეკონსტრუქციის იმავე პროცესებს უნდა დაექვემდებაროს, როგორც ხმოვანი აქტივობების ეგიდით შექმნილი სხვა ტექსტები“ (გვ. 373). მიუხედავად ამისა, მკვლევრები მზად უნდა იყვნენ იმისთვის, რომ იბრძოლონ იმის დასადგენად, თუ როგორ შეამცირონ ნარატივების სიგრძე მათი ღირებული გზავნილის დაკარგვისა და ამ ნარატივების მფლობელების მიმართ უპატივცემულობის გამოხატვის გარეშე. მაგალითად, მეირი და კიერანი (2007) არაერთ პროვოკაციულ კითხვას ბადებენ იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორ უნდა შევადაროთ გამოსახულებები ნარატივებს, რადგან ეს ინტერპრეტაციები ხელოვნებაზე დაფუძნებული ვიზუალური კვლევის მეთოდების, როგორიცაა ფოტოხმა, განუყოფელი ნაწილია.

ანალიზის ტიპები და დონეები

ფოტოხმა უზრუნველყოფს მაღალი დონის მოქნილობას ანალიზის ტიპებსა და დონეებთან დაკავშირებით, რომელთა გამოყენება შესაძლებელია ძირითადი თემებისა და გამოცდილებისა და მსოფლმხედველობის შესახებ ინფორმაციის მისაღებად. ეს

მოქნილობა ადვილად შეიძლება იყოს როგორც კურთხევა, ასევე წყევლა, რაც დამოკიდებულია მკვლევარების მიერ აღქმულ პერსპექტივაზე, პროექტის მიზნებსა და დაფინანსების წყაროს მოთხოვნებზე. ეს განყოფილება გამოკვეთს მიდგომებისა და მოსაზრებების ფართო სპექტრს, რაც ხელს შეუწყობს მიმოხილვის შემუშავებას, სანამ ყურადღებას გავამახვილებთ ერთ მიდგომაზე, რომელიც, ჩემი აზრით, მარტივია და ყველაზე გავრცელებულია ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტებში.

დასაბუთებული თეორიის მუდმივი შედარების მეთოდების გამოყენება ხელს უწყობს ფოტოხმის ანალიზს (საიმონი, ჩუ და ბულგია, 2013; ტორესი, მიტცი და სმიტვიკ-ლეონე, 2013). ეჭვგარეშეა, რომ გროვების დახარისხება, დასაბუთებული თეორია და თემატური ანალიზი, დედუქციური შაბლონური ანალიტიკური ტექნიკა, ძალიან პოპულარული მიდგომებია ფოტოხმის მონაცემების ორგანიზებისა და ანალიზის მიმართ (ბარმალი და სხვ., 2012; კაბასა, ნიკასიო, & უიტლი, 2013; ჰარლი, 2011; ლიჩტი, 2013). თვისებრივი კვლევა ზოგადად და კერძოდ, ხელოვნებაზე დაფუძნებული მეთოდები, როგორიცაა ფოტოხმა, მოითხოვს როგორც კრიტიკულ, ასევე შემოქმედებით აზროვნებას და ინტერპრეტაციას (პატტონი და სხვ., 2011; სკინერი და მასუდა, 2013).

გადაწყვეტილებებისა და დასკვნების მისაღებად გამოყენებული პროცესის დეტალური რუკის მიწოდებას დიდი მნიშვნელობა აქვს სხვა მკვლევარებისა და ორგანიზაციებისთვის, რომლებსაც ფოტოხმის გადაღება სურთ. საბედნიეროდ, რამდენიმე მკვლევარმა წარმოადგინა მონაცემთა ანალიზის ეტაპებთან დაკავშირებული დეტალური რუკები. ანალიზის მიდგომის საილუსტრაციოდ, კერძოდ, შეირჩევა სამი მაგალითი. ეს დეტალური რუკა შეიძლება წარმოდგენილი იყოს, როგორც პროცესის შეფასება, რაც გაუადვილებს მის დასაბუთებას გარე დამფინანსებლებისთვის.

ვუდგეიტი და კრეკლევეცი (2012) გვთავაზობენ ანალიზის სამეტაპიან მიდგომას, რომელიც საკმაოდ გავრცელებულია პროფესიულ ლიტერატურაში:

პროცედურების გამოყენებით, რომლებიც თანხვედრაში იყო ინტერპრეტაციულ თვისებრივ ანალიზთან და ეთნოგრაფიასთან. . . პირველი დონის ანალიზი მოიცავდა ცნებების ან ნიმუშების იზოლირებას, რომლებსაც დომენებს უწოდებენ. მეორე დონის ანალიზი მოიცავდა დომენების ორგანიზებას. შედარების, კონტრასტის და ინტეგრაციის პროცესების მეშვეობით, ელემენტები ორგანიზებული და დაკავშირებული იყო სხვა ელემენტებთან და დაკავშირებული იყო უფრო მაღალი რიგის ნიმუშებთან. ანალიზის მესამე დონე გულისხმობს თითოეულ დომენში ატრიბუტების იდენტიფიცირებას, ხოლო ბოლო დონე გულისხმობს დომენებს შორის ურთიერთობების აღმოჩენას თემების შესაქმნელად. კვლევის პროცესის სიზუსტის გასაძლიერებლად გამოყენებული იქნა სხვადასხვა სტრატეგია, მათ შორის მონაწილეებთან და მონაცემებთან ხანგრძლივი ჩართულობა, ტრანსკრიპტების სტრიქონ-სტრიქონი ფრთხილად ანალიზი და დეტალური მემორანდუმების წერა მთელი კვლევის პროცესის განმავლობაში. მკვლევრებმა დამოუკიდებლად გამოავლინეს თემატური სფეროები, შემდეგ ერთობლივად დახვეწეს და დააკავშირეს ანალიტიკური თემები და კატეგორიები. პირველადი ინტერპრეტაციების განხილვა თავად ახალგაზრდებთან მოხდა მეორე ინტერვიუს დროს, რამაც ასევე ხელი შეუწყო ახალი მონაცემების გამოვლენას და ახალი თემების მხარდაჭერას.

ლაიპერტი და ანდერსონი (2012) ასევე გვთავაზობენ ანალიზის სამდონიან მიდგომას, თუმცა ის განსხვავდება **ვუდგეიტის და კრეკლევეცის (2012)** მიდგომისგან:

მონაწილეთა ფოტოები გაანალიზდა სამნაწილიანი პროცედურის გამოყენებით, რომელიც დაფუძნებულია ოლიფის და სხვების ნაშრომებზე. ანალიზის პირველ ეტაპზე, წინასწარი დათვალიერებისას, მკვლევარი ათვალიერებს ფოტოებს მათი სათაურებისა და თითოეული სურათის შესახებ ნარატივებთან ერთად, რათა გაიგოს მათი სავარაუდო წარმოდგენები. ანალიზის მეორე ეტაპი, ფოტოების ჯვარედინი შედარება, არის ის, როდესაც მკვლევრები ავითარებენ თემებს, რომლებიც აისახება მთელ ფოტოკოლექციაში. დასკვნითი ეტაპი, თეორიზაცია, საშუალებას აძლევს მკვლევრებს, განავითარონ აბსტრაქტული გაგება თემების კვლევის მიზანთან დაკავშირებით, ამ შემთხვევაში, სოფლის საექთნო პრაქტიკის გამოწვევებისა და ხელშემწყობი ფაქტორების იდენტიფიცირებით.

და ბოლოს, **უოლშმა, რუტერფორდმა და კუზმაკმა (2010)** გამოიყენეს მრავალმეთოდური კვლევის მიდგომა და გამოიყენეს ATLAS.ti 5.0, თვისებრივი მონაცემთა ანალიზის პაკეტი, ტრანსკრიფციული ტექსტების გასაანალიზებლად, რომლებიც შედგებოდა სხვადასხვა თვისებრივი მონაცემებისგან: ციფრული მოთხრობის ტექსტი, ფოტოხმით ჩაწერილი დისკუსია, ფოტოხმით ჩაწერილი ტექსტები, შემოქმედებითი წერის დისკუსია, შემოქმედებითი წერის ტექსტები და დიზაინის შარეტის სესიის დროს ჩაწერილი დისკუსია. **ბიბო და სხვ. (2012)** ასევე გამოიყენეს ATLAS საერთო და განსხვავებული ჯგუფური თემების იდენტიფიცირებისთვის. საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მიერ

დაფინანსებული ფოტოხმოვანი პროექტების მონაცემთა ანალიზის უმეტესი ძალისხმევა ისეთი რთული არ იქნება, როგორც უოლშის, რუტერფორდის და კუზმაკის ან ზემოთ მოცემული ორი სხვა მაგალითის მიერ განხილული. შემდეგ ნაწილში მოცემულია ჩარჩო, რომელიც ფართო პოპულარობით სარგებლობს მისი გამოყენების სიმარტივის გამო.

ანალიზისა და მოსაზრებების ჩარჩო

შედეგების გასაანალიზებლად ჩარჩოს, ანუ სახელმძღვანელოს გამოყენება ახალგაზრდა ფოტოხმის მკვლევარებს აძლევს „ინსტრუმენტს“, რომლის გამოყენებაც მათ შეუძლიათ და გაიარონ მონაცემთა ანალიზთან დაკავშირებული ყველა ეტაპი, ვიზუალურზე დაფუძნებული თუ სხვაზე დაფუძნებული. არსებობს რამდენიმე ჩარჩო, რომლებმაც დადებითი შედეგები აჩვენეს მათი გამოყენების სიმარტივისა და ძირითადი თემებისა და გასათვალისწინებელი მოსაზრებების გამოკვეთის უნარის გამო. მაგალითად, **როუზი (2012)** კონტენტ ანალიზისთვის ოთხსაფეხურიან პროცესს გვიჩვენებს: (1) თქვენი სურათების მოძიება; (2) კოდირებისთვის კატეგორიების შემუშავება; (3) სურათების კოდირება; და (4) შედეგების ანალიზი.

მეტროპოლიტენის ტერიტორიის დაგეგმარების საბჭომ (დაუთარილბელი) თავის მხრივ, შემოგვთავაზა ძალიან პოპულარული ხუთსაფეხურიანი სახელმძღვანელო (SHOWeD), რომელიც ილუსტრირებს, თუ როგორ შეუძლიათ ახალგაზრდა მონაწილეებს იხელმძღვანელონ გადაღებულ ფოტოებთან დაკავშირებით საკუთარი აზრებისა და რეაქციების გამოხატვისას:

S: What do you **See** here? (რას ხედავთ აქ?)

H: What's really **Happening** here? (რა ხდება სინამდვილეში აქ?)

O: How does this relate to **Our** lives? (როგორ უკავშირდება ეს ჩვენს ცხოვრებას?)

We: **Why** does this situation **Exist**? (რატომ არსებობს ეს სიტუაცია?)

D: What can we **Do** about it? (რა შეგვიძლია გავაკეთოთ ამის შესახებ?)

თითოეული ეს კითხვა მონაწილეებს უბიძგებს პროცესში,

რომელიც ძალიან ბუნდოვანია და არ იძლევა მარტივ „სწორ“ და „არასწორ“ პასუხებს. მონაწილის ბუნდოვანების ატანის უნარი ერთ-ერთი ფაქტორია, რომელიც შერჩევის პროცესში კრიტიკულად იქნა მიჩნეული. ეს ჩარჩო განხილვის საგანი ხდება სოციალური მოქმედების ელემენტის შესახებ, რაც აუცილებელია ქალაქური ახალგაზრდული ფოტოხმისთვის.

ამ ნაწილში განხილული იქნება მონაცემთა ანალიზის ხუთი ასპექტი ახალგაზრდული ფოტოხმისთვის მათი განსაკუთრებული მნიშვნელობის გამო: (ა) მონაცემთა/ჯგუფური პროცესის კოდირება, (ბ) შესაბამისობა და გამოყენების სიმარტივის ხელშეწყობა, (გ) ურთიერთდაკავშირებული თემების იდენტიფიცირება; (დ) კონტექსტუალიზაცია (ისტორიის მოყოლა); და (ე) სოციალური ცვლილების ძალისხმევის განსაზღვრა. მკითხველი დაინახავს ამ ხუთ ასპექტს შორის ურთიერთკავშირს და იმას, თუ როგორ ამზადებს ერთი მათგანი საფუძველს შემდგომი მოვლენებისთვის. ფოტოხმის თითოეული ეს მოსაზრება და განზომილება თანდაყოლილ ჯილდოებსა და გამოწვევებს მოაქვს. ქალაქელ ახალგაზრდებზე ფოკუსირება ამ ჯილდოებსა და გამოწვევებს გეოგრაფიულ კონტექსტსა და ასაკობრივ ფაქტორსაც უმატებს.

მონაცემთა/ჯგუფური პროცესის კოდირება

მეთოდოლოგიური შესაბამისობის მიღწევის მიზანი კარგად არის ცნობილი თვისებრივი მკვლევარებისთვის და ის, რა თქმა უნდა, ფოტოხმასაც ეხება ([პლანკეტი, ლეიპერტი და რეი, 2013](#)). მონაცემთა კოდირება, ფოტოხმის შემთხვევაში, გულისხმობს გამოსახულებებთან და ნარატივებთან მუშაობას და წარმოადგენს ანალიზის პროცესში საწყის ეტაპს.

ჯგუფის ანალიზის პროცესში გაცნობის მიზნით, რეკომენდებულია ფოტოებისა და თხრობის საწყისი მიმოხილვა. ანალიზის პროცესის ამ ეტაპზე მონაწილეებზე კოდების ან კოდების წიგნების შემუშავების ზეწოლა არ ხდება. ჯგუფისთვის მონაცემების გაცნობა შემდგომ დავალებებს გაადვილებს. კოდირების პროცესი ახალგაზრდებს ეხმარება მონაცემების ორგანიზებასა და ინტერპრეტაციაში, კოდების წიგნის

შემუშავებით, რომელიც მონაწილეებს ფოტოების რეაქციებისა და შთაბეჭდილებების კატეგორიზაციაში ეხმარება.

ჯგუფი, თავის მხრივ, გადამწყვეტ როლს ასრულებს სურათებისა და ნარატივების ჯგუფებად ან თემებად დაყოფაში (მორგანი და სხვ., 2010; პაჯეტი, სმიტი, დერეიკო, ჰენვუდი და ტიდერინგტონი, 2013). გრინი და კლოოსი (2009) აღნიშნავენ, რომ ფოტოხმა არსებითად ინდივიდუალურზე ორიენტირებული და ინდივიდუალურად მამოძრავებელი მეთოდია, სადაც ცალკეული მონაწილეები კვლევის პროცესის ცენტრში არიან. კოდების ფარდობითი სიხშირეების გამოთვლა შესაძლებელია ძირითადი თემების დასადგენად (გუპტა და სხვ., 2013). თემებად დახარისხების გასაადვილებლად რეკომენდებულია ხმის მიცემის პროცესი და ეს შეიძლება აუცილებელი იყოს იმ შემთხვევებში, როდესაც ზოგიერთი ფოტო და ნარატივი ადვილად შეიძლება დაიყოს რამდენიმე კატეგორიად. აუცილებელია, რომ ამ სურათებისა და ნარატივების კატეგორიზაციისას მთლიანის მნიშვნელობა არ დაიკარგოს. ეს თემები მნიშვნელოვანი ხდება გამოფენის განვითარებისა და შემდგომი სოციალური ცვლილებების განსაზღვრისას.

ჯგუფური მონაწილეობითი პროცესი უდიდეს გავლენას ახდენს პროექტის საბოლოო წარმატებაზე ჯგუფური მნიშვნელობის შექმნის გზით. ფოტოებისა და ნარატივების ჯგუფური ინტერპრეტაციის ანალიზის მიზანი ანალიზის პროცესში უნდა იყოს ჩადებული. მონაცემთა ინტეგრაცია ხელს უწყობს კონტექსტუალური ფაქტორების ყურადღების გამახვილებას, რომლებიც შეიძლება ან სრულიად უგულებელყოფილი იყოს, ან ანალიზში მინიმალურად იყოს გათვალისწინებული (პატტონი, ჰიგსი და სმიტი, 2011). სხვათა შორის, ნარატივები ფოტოხმაში დამატებით მნიშვნელობას იძენს და ახალგაზრდა მკვლევარებს ეხმარება მონაცემებიდან ორგანიზებაში, სტრუქტურირებასა და საჭირო კონტექსტუალური მნიშვნელობის ამოღებაში (ვან ლიემოუტი და კარდიფი, 2011). რაც იმას ნიშნავს, რომ ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, რომ ამის საფუძველი შეიძლება მრავალი განსხვავებული გზით განხორციელდეს (პრიორი, 2013). და ბოლოს, მონაწილეთა რეაქციები ფოტოებისა და ნარატივების

განხილვაზე გამოიწვევს როგორც ვერბალურ, ასევე არავერბალურ რეაქციებს და ეს უკანასკნელი არ უნდა დაიკარგოს კვლევის მონაცემთა ანალიზის ამ ფაზაში.

ბარლოუ და ჰურლოკი (2013) კონკრეტულად განიხილავენ ჯგუფის როლსა და პროცესს, მაგალითად, რომელსაც ბევრი მსგავსება აქვს ურთიერთდახმარების ჯგუფებთან, რადგან აქცენტი კეთდება წევრებს შორის დახმარებაზე რეფლექსიების გაზიარებაში. წარმოქმნილი თემები მნიშვნელოვან გავლენას მოახდენს ფოტოხმის მონაცემებიდან გამომდინარე სოციალური მოქმედების/ადვოკატირების ძალისხმევის ჩამოყალიბებაზე. და ბოლოს, მონაწილეებმა უნდა შეაფასონ, თუ როგორ ისარგებლეს პროექტით და ჯგუფმაც იგივე უნდა გააკეთოს ჯგუფური პერსპექტივიდან. პროექტის ანალიზი მრავალ პერსპექტივასა და მიდგომას მოიცავს, რადგან ფოტოხმა ნიუანსირებული გაგების მიღებას მოითხოვს. ცხოვრება შავი ან თეთრი არ არის.

შესაბამისობა და გამოყენების სიმარტივის ხელშეწყობა

ჯგუფმა უნდა გაითვალისწინოს მრავალი პრაქტიკული მოსაზრება და გადაწყვეტილება, თუ მონაცემთა ანალიზი პროდუქტიული და შედარებით უმტკივნეულო უნდა იყოს. მნიშვნელოვანია გვახსოვდეს, რომ წერილობითი ნარატივები მხოლოდ გარკვეული რაოდენობის მასალის მოცვას გულისხმობს. იმ შემთხვევებში, როდესაც ფოტოგრაფი გამოფენის დროს ფოტოსა და თხრობასთან ერთად დგას, ეს მას საშუალებას აძლევს უპასუხოს კითხვებს და საჭიროებისამებრ გააფართოოს შინაარსი, რაც კონტენტის შერჩევაში მეტ მოქნილობას უზრუნველყოფს. ეს ასევე წარმოშობს სხვა პოტენციურ პრობლემებს, რადგან ფასილიტატორებს არ შეუძლიათ ამ ურთიერთქმედებების მონიტორინგი და ჩვენ არ გვინდა, რომ მონაწილეები დაზარალდნენ, როდესაც აუდიტორია უგრძნობია, თუ არა სასტიკი. გარდა ამისა, ამ ურთიერთქმედებების ბუნება და კონტექსტი წარმოადგენს მონაცემთა კიდევ ერთ ფორმას, რომელიც უნდა იქნას შეგროვებული, თუ ეს შესაძლებელია.

აუცილებლად უნდა განიხილებოდეს საკითხი, ჩატარდება თუ არა შეხვედრა და როდის. ახალგაზრდა მონაწილეებს შეხვედრა

შეიძლება გამოფენის დასრულების შემდეგ ჩაუტარდეთ. გამოცდილება აჩვენებს, რომ შესაძლოა საჭირო გახდეს კონკრეტული სესიის დაგეგმვა გამოფენის დასრულების შემდეგ მალევე, რადგან ახალგაზრდები არ იქნებიან განწყობილნი „შეხვედრის“ მისაღებად საინტერესო საღამოს შემდეგ. ეს შეიძლება პროექტის შეფასების დროსაც მოხდეს, თუმცა შესაძლოა არ იყოს ისეთი ინფორმაციის აღრიცხვა, რომლის გამოყენებაც საუკეთესოა მოვლენისთანავე. ამრიგად, მოსალოდნელია არაერთგვაროვანი (დიახ და არა) რეაქციები დებრიფინგზე. ეს ფაზაც შეიძლება აისახოს ფოტოებით ან ვიდეოებით.

შაფერი (2012) ახალგაზრდული ფოტოხმა კიდევ ერთ ასპექტს განიხილავს და ყურადღებას ამახვილებს იმის ცოდნაზე, თუ როგორ და რატომ ანიჭებენ ახალგაზრდობის მკვლევარები უპირატესობას ან უარს ამბობენ კონკრეტულ ვიზუალურ მეთოდებზე და მათ გავლენას მომავალ განვითარებაზე: „ახალგაზრდების კონკრეტული ვიზუალური მეთოდების გამოყენების ან არგამოყენების მოტივების ანალიზი ახალგაზრდების მეთოდოლოგიური მგრძნობელობის შესახებ წარმოდგენას გვიქმნის და შესაძლოა, მომავალ ახალგაზრდულ კვლევებს ახალგაზრდების ყოველდღიური ცხოვრების შესახებ ღირებული ინფორმაცია მიაწოდოს“ (გვ. 159). მონაცემთა უაღრესად დეტალური ანალიზის ჩატარების სურვილი ახალგაზრდებშიც მნიშვნელოვნად განსხვავდება. ზოგიერთი სიამოვნებით დაინახავს მის ღირებულებას და სიამოვნებით დაუთმობს ანალიზს მნიშვნელოვან დროს; სხვები კი ყურადღების ამ სიღრმეს მოქმედების საბაზად მიიჩნევენ. ეს დამაბულობა მხოლოდ ახალგაზრდებისთვის დამახასიათებელი არ არის და სხვა ასაკობრივ ჯგუფებშიც გვხვდება, მათ შორის უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულებშიც!

თითოეულ მონაწილეს უნდა მიეცეს შეთანხმებული დრო, რომლის განმავლობაშიც მათ შეუძლიათ გაუზიარონ ერთმანეთს საკუთარი აზრები და გრძნობები გადაღებულ და განსახილველად შერჩეულ ფოტოსთან დაკავშირებით. ეს პერიოდი შეიძლება განსხვავდებოდეს იმის მიხედვით, თუ რამდენი დროა დაგეგმილი. ფასილიტატორები მოქნილები უნდა იყვნენ, რადგან

ზოგიერთმა სურათმა შეიძლება გამოიწვიოს რეაქციებისა და ემოციების ფართო სპექტრი. ამ დისკუსიების შემოკლება რეკომენდებული არ არის. ამ სესიებმა შეიძლება „ჯგუფური თერაპიის“ სესიის იერსახეც კი მიიღოს მათთვის, ვინც არ არის ჩართული ამ პროცესში. შესაძლოა, არსებობდეს სიტუაციები, როდესაც ზოგიერთი მონაწილისთვის სასარგებლო იქნება ფსიქიკური ჯანმრთელობის სფეროში სპეციალიზირებულ პირთან საუბარი, რაც გამოიწვევს რეფერალის საჭიროებას ([ერდნერი და მაგნუსონი, 2011](#)). შემდეგი თავი ამ თემას გაცილებით დეტალურად განიხილავს და შესაბამისი ეთიკური მოსაზრებებით ხაზს უსვამს იმ დამაბულობას და მნიშვნელოვან გადაწყვეტილებებს, რომლებიც ჯგუფს ელის.

[უოკერი და ერლი \(2010\)](#) აღწერენ ერთ მიდგომას, რომელიც აღწერს, თუ როგორ შეიძლება განვითარდეს ეს პროცესი:

მონაწილეებმა ინდივიდუალური ინტერვიუებისა და შემდგომი დისკუსიების გზით მთავარ მკვლევარს წარუდგინეს მათ მიერ არჩეული ფოტოები და ინტერპრეტაციები. მონაცემები გადაიწერა მკვლევრების მიერ და გაანალიზდა მონაწილეებისა და მკვლევრების მიერ მუდმივი შედარებითი მეთოდის გამოყენებით, რათა გამოვლენილიყო მნიშვნელოვანი თემები და ნიმუშები. წარმოქმნილი თემები კატეგორიზებული იყო, როგორც ხელისშემშლელი ან ხელშემწყობი ფაქტორები ან როგორც მოქმედების საკითხი.

უოკერისა და ერლის აღწერა მარტივია, თუ ფოტოებისა და ნარატივების რაოდენობა ძალიან დიდი არ არის. უჩვეულო არ არის 200-ზე მეტი ფოტოსა და ნარატივის ქონა, რაც კატეგორიზაციის პროცესს რთულს და დროს მოითხოვს, როგორც ეს მოხდა ამ წიგნში მოგვიანებით წარმოდგენილი ბანაკ CAMERA-ს შემთხვევის რამდენიმე ახალგაზრდა მონაწილის შემთხვევაში. ერთ-ერთი ეფექტური სტრატეგიაა, ახალგაზრდებმა შეარჩიონ ხუთი ან ექვსი საუკეთესო ფოტო და ნარატივი, რომლებსაც ჯგუფი განიხილავს. თავის მხრივ, ეს რაოდენობა შეიძლება შემცირდეს ორ ან სამამდე თითოეული ახალგაზრდა მონაწილისთვის გამოფენისთვის. ფოტოები და ნარატივები, რომლებიც არ არის შერჩეული, მაინც შეიძლება იყოს ანალიზის ნაწილი.

სად უნდა ჩატარდეს ანალიზი? ეს არის თემა, რომელიც იშვიათად განიხილება პროფესიულ ლიტერატურაში და შეიძლება უაზრო კითხვად მოგეჩვენოთ. ეს შეიძლება იმიტომ იყოს, რომ

ვარაუდობენ, რომ ეს დავალება უნდა შესრულდეს ამ აქტივობისთვის ხელსაყრელ გარემოში და ისეთ ადგილას, სადაც მონაწილეები თავს უსაფრთხოდ იგრძნობენ. ღირს ამაზე ცოტა ხნით დაფიქრება. დიახ, ეს უნდა მოხდეს ხელმისაწვდომ გარემოში (კულტურულად, ფსიქოლოგიურად, გეოგრაფიულად და ოპერატიულად). დიდი ალბათობით, ეს მოხდება საზოგადოებრივ გარემოში. ეს ასევე შეიძლება მოხდეს უფრო ფორმალურ გარემოში, როგორიცაა უნივერსიტეტი ან კოლეჯი.

ჩემი გამოცდილებით, როდესაც ჯგუფს ასეთი გარემო სურს, ის მონაწილეებს აცნობებს, რომ ეს სერიოზული წამოწყებაა. გონივრულია, მონაწილეებს ვკითხოთ მათი პრეფერენციები, მაგრამ ჩვენ მზად უნდა ვიყოთ, განვიხილოთ სხვადასხვა გარემოს უპირატესობები და ნაკლოვანებები და არ ვივარაუდოთ, რომ ეს აუცილებლად საზოგადოებაში უნდა იყოს. საზოგადოებრივი გარემო შეიძლება ხმაურიანი იყოს და უამრავი აქტივობისა და ყურადღების გამფანტველი ფაქტორის ადგილი იყოს და ფსიქოლოგიური თვალსაზრისით ისინი შესაძლოა უსაფრთხო არ იყოს.

ჯვარედინი თემების იდენტიფიცირება

ურთიერთდაკავშირებული თემების იდენტიფიცირება ხანგრძლივი პროცესის ერთ-ერთ ეტაპს წარმოადგენს და იშვიათად იწვევს სიურპრიზებს, თუ ახალგაზრდების მხრიდან აქტიური და შინაარსიანი მონაწილეობა იყო. თემები ფოტოხმის პროექტის ცენტრალურ მიზანს უკავშირდება. ისინი, რა თქმა უნდა, ახალგაზრდების ცხოვრებაში შეხვედრილ დაბრკოლებებსა და წინააღმდეგობას გამოკვეთენ. გარდა ამისა, ეს თემები ასევე გამოავლენს განსაკუთრებით არარეაგირებად სისტემებს და ავტორიტეტულ პოზიციებზე მყოფ ზრდასრულებს. თემები ასევე შეიძლება იყოს აქტივებზე ორიენტირებული, ამ ფოკუსირების რამდენიმე მაგალითი ბანაკ CAMERA-ს შემთხვევის კვლევაშია მოცემული.

მიუხედავად იმისა, თუ რამდენად მტკივნეული იქნება თემები, სიტუაციები და ინდივიდები იმ კარგი მოვლენების გამო, რაც მოხდა. სიამაყე, გამძლეობა, იმედი და ოცნებებიც კი შეიძლება

წარმოიშვას, როგორც თემები შესაბამისი სურათებითა და ნარატივებით. ეს განზომილება იშვიათად გამაკვირვებს. მნიშვნელოვანია გვახსოვდეს, რომ ახალგაზრდებს, მათი მძიმე ცხოვრებისეული გამოცდილებისა და გარემოებების მიუხედავად, მაინც აქვთ მისწრაფებები და ეს მისწრაფებები შესაბამის გარემოებებშიც კი ვლინდება. მნიშვნელოვანია, რომ შიშებს, ტკივილსა და მწუხარებას თან ახლდეს იმედები, მისწრაფებები და ოცნებები და რომ ისინი, ვინც ამით დაზარალდნენ, მარტო არ დარჩნენ. ის ადამიანები და სიტუაციები, რომლებმაც ისინი შთააგონეს, ასევე უნდა იყვნენ ყურადღების ცენტრში. ურთიერთდაკავშირებულ თემებს შეუძლიათ მოიცავონ საგნების ფართო სპექტრი და ესენი მონაცემთა ანალიზის დროს გამოვლინდება.

კონტექსტუალიზაცია (ამბის მოყოლა)

ფოტო დისკუსიებისა და წერილობითი მასალების მიმოხილვების დროს წამოჭრილი თემები შეიძლება ერთმანეთთან დაკავშირდეს თანმიმდევრული ისტორიის მოსაყოლად (უოტსონი და დუგლასი, 2012). ეს დისკუსიები შეიძლება ჩაიწეროს აუდიო ან ვიდეო ჩანაწერით, ან ორივე ერთად, შემდეგ კი ჩაიწეროს შემდგომი სიღრმისეული ანალიზისა და მომავალი გამოყენებისთვის. გამოჩნდება ძირითადი კონსტრუქტები ან თემები, რომლებიც ასახავს ძირითად დასკვნებს ან ძლიერ გზავნილებს (ფრიდმანი და სხვ., 2012). ასევე შეიძლება გამოჩნდეს მეორადი ან მეორეხარისხოვანი თემები, რომლებიც ჯგუფს დაეხმარება ისტორიის ძირითადი ნაწილების დაკავშირებაში. ისტორიის აგებისა და მოყოლის პროცესი ზრდის ახალგაზრდების კრიტიკული აზროვნების უნარებს, აძლიერებს მათ და მოთხოვნილობის აქტს გაცილებით მნიშვნელოვანსა და ძლიერს ხდის (ჩონოდი, ფერმანი, ამიტრანი-უელში და მარტინი, 2013).

მრავალი თემის გენერირება საბოლოო მიზანია. არ არის გამორიცხული, რომ ფოტოხმის პროექტმა 30-ზე მეტი თემა შექმნას (ზენკოვი და სხვ., 2013). თემების ეს გენერაცია შეიძლება საკმაოდ დამთრგუნველი იყოს ყველა მხარისთვის, მკვლევარებისთვის, ასევე მონაწილეებისთვის, ხოლო მკაფიო პროცესის ჩამოყალიბება

და თემების რაოდენობის შესამცირებლად საჭირო კომპეტენციების ფლობა, მათ შორის ამის გაკეთების სურვილი, ხელს უწყობს თხრობას და გამოფენის მოწყობას. ფოტოებისა და ნარატივების დაჯგუფების მრავალი გზა არსებობს. ერთ-ერთი პოპულარული გზაა რამდენიმე მაგიდის გამოყოფა, რომელზეც მონაწილეებს შეეძლება თავიანთი ფოტოებისა და თანმხლები ნარატივების განთავსება. პროცესის განვითარებასთან ერთად, თითოეული ცხრილი დაიწყებს კონკრეტული მნიშვნელობის ან თემის მიღებას ([ტაიაპა, ბარნსი და მაკკრიმორი, 2013](#)).

ფოტოხმოვანი მონაცემები შეიძლება ხელახლა იქნას გამოყენებული, ხელახლა კოდირებული და რემიქსირებული ([დე ლანჟი და მიტჩელი, 2012](#)). როგორც ეთიკის შესახებ შემდეგ თავში იქნება განხილული, ეს ნამდვილად წარმოშობს ეთიკურ საკითხებს იმასთან დაკავშირებით, თუ ვის ეკუთვნის საბოლოოდ ეს მონაცემები და იმ შემთხვევაში, თუ ისინი ამტკიცებენ, რომ მონაწილეები არიან მფლობელები და არა მკვლევარი, იძლევიან თუ არა ისინი ფოტოების ხელახალი ანალიზის ნებართვას? კონტექსტუალური დასაბუთება ძალიან გავლენიან როლს ასრულებს გამოსახულების მნიშვნელობის მინიჭებაში. ამ გამოსახულების ისტორიული კონტექსტიდან თანამედროვე კონტექსტში გადატანამ შეიძლება მას აზრი არ ჰქონდეს. თუ ორიგინალი ფოტოგრაფები არ არიან ადგილზე, მათი ხმა შემოიფარგლება მხოლოდ სურათებითა და ნარატივებით. აირჩევენ თუ არა ისინი იმავე სურათებს? ექნებათ თუ არა მათ იგივე რეაქციები ან ნარატივები? სურათებისა და ნარატივის მონაცემების ხელახალი გამოყენების საკითხს ღრმა ეთიკური შედეგები აქვს და ყურადღებას იმსახურებს ეთიკის შესახებ შემდეგ თავში.

სოციალური ცვლილების ძალისხმევის განსაზღვრა

და ბოლოს, მონაცემთა ანალიზით გამოწვეული ცვლილებების ძალისხმევის განსაზღვრა ამ კვლევით პროექტს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანს ხდის. ეს განსაზღვრა დიდ სიურპრიზს არ წარმოადგენს, რადგან ანალიზის პროცესში წარმოქმნილი და განსახილველი თემები სოციალური ცვლილებების რამდენიმე

პროექტს ან მიზანს წაადგება. ამ ცვლილების ძალისხმევის ბუნება და მასშტაბი ფოტოხმის პროექტების მიხედვით განსხვავდება. რა თქმა უნდა, შესაძლებელია ინდივიდუალური ცვლილების ძალისხმევის განხორციელება. ჯგუფზე ორიენტირებული პროექტის წინა პლანზე წამოწევა ამ ძალისხმევას მნიშვნელოვან კოლექტიურ განზომილებას სძენს და ხაზს უსვამს ახალგაზრდების კოლექტიურ გაძლიერებას ([კატალინი და მინკლერი, 2010](#); [ვილსონი და სხვ., 2007](#)).

შერჩეული სოციალური ცვლილების ძალისხმევა შეიძლება იყოს შეზღუდული მასშტაბით ან საკმაოდ ამბიციური და ეს დიდწილად განისაზღვრება ჯგუფის მიერ მოპოვებული მხარდაჭერის ოდენობით. შესაძლოა, ცვლილებების მთელი რიგიც კი არსებობდეს, რომელთაგან თითოეული შედარებით მცირე მასშტაბისა და დროში შეზღუდული იქნება, რაც საბოლოოდ უფრო რთულ ძალისხმევამდე მიგვიყვანს. ამ ტიპის ძალისხმევა ახალგაზრდულ ჯგუფს კომპეტენციებისა და თავდაჯერებულობის განვითარებაში ეხმარება ([კვინტერო-გონსალესი და სტიუარტი, 2014](#); [უოტსონი და დუგლასი, 2012](#)).

დასკვნა

მონაცემთა ანალიზისადმი მიძღვნილ ამ თავში შევეცადეთ გაგვეგო იმ მიდგომების ფართო სპექტრი, რომლებიც მკვლევარებისთვის ხელმისაწვდომია სურათებთან დაკავშირებული მონაცემების კატეგორიზაციისა და ინტერპრეტაციის კუთხით. გარდა ამისა, დასკვნების ანალიზის ხარისხი ახალგაზრდა მონაწილეებზეა დამოკიდებული, როგორც ინდივიდებსა და ჯგუფის წევრებზე, რაც ახალგაზრდების ფოტოხმას მონაწილეობით, გაძლიერებას და ტრანსფორმაციულს ხდის. გასაკვირი არ არის, რომ ახალგაზრდები იშვიათად ინტერესდებიან თეორიის დადასტურებით ან თეორიის კონსტრუირებით; ისინი დაინტერესებულნი არიან ცნობიერების ამაღლებით და ამის დაინტერესებულ მხარეებთან გაზიარებით, შემდეგ კი ტკივილისა და მწუხარების მიზეზების წინააღმდეგ

რაიმეს კეთებით.

ქმედებები ახალგაზრდების მიერ მიღებულ შედეგებსა და ინტერპრეტაციაზეა დამოკიდებული. ამასთან ერთად, ასევე მნიშვნელოვანია ხაზი გავუსვათ იმ ფაქტს, რომ ფოტოხმოვანი სურათებისა და ნარატივების ინტერპრეტაციისა და შეფასების „სტანდარტული“ გზა არ არსებობს. ზოგიერთი მკითხველი შეიძლება ამტკიცებდეს, რომ ეს სერიოზული შეზღუდვაა და რომ ის ხელს შეუშლის ამ მეთოდის აკადემიურ წრეებში მიღების გაფართოების მცდელობებს, რაც, თავის მხრივ, შეზღუდავს დაფინანსების შესაძლებლობებს. მე ვიტყვოდი, რომ ეს „მოქნილობა“ ხელს უწყობს, ახალი მეთოდების დანერგვას, რომლებიც კულტურულ ნიუანსებს შეესაბამება, რაც შედეგებს საშუალებას აძლევს ასახონ ადგილობრივი გარემოებები და პრიორიტეტები. ეს მოქნილობა ხელს უწყობს ამ ფაზის განხორციელებას და დასკვნების თარგმნას.

ანალიზის ბუნებას ფოტოხმის პროექტის მიზნები განსაზღვრავს და მკვლევრის, თანა- თუ სხვა, როლიც ამ მიზნებით იქნება განსაზღვრული. ეს როლი, სულ მცირე, ამ წიგნში წარმოდგენილი კონცეფციით, ხელშემწყობი ხასიათის იქნება. მკვლევარები, უეჭველად, ანალიზის ჩატარებისა და სოციალური ცვლილების შერჩევის პროცესში ეთიკურ დილემებს წააწყდებიან. ეს საკითხი შემდეგ თავშია განხილული.

ეთიკური მოსაზრებები

შესავალი

მიზანშეწონილია, რომ ეს თავი, რომელიც ფოტოხმის გამოყენების ეთიკურ მოსაზრებებს ეხება ქალაქელ ახალგაზრდებთან, დავიწყოთ პროვოკაციული კითხვით, რომელიც [ჰელენ ჯონსმა \(2010\)](#) დასვა კვლევასა და ეთიკურ განზრახვებთან დაკავშირებით: „შესაძლებელია თუ არა, რომ ვიცოდეთ ჩვენი განზრახვები, ჩვენი ინტერპრეტაციები და ძალაუფლების ურთიერთობები და მაინც ვიმოქმედოთ ისე, რომ ეს შეიძლება იყოს მავნე და არაეთიკური?“ (გვ. 30). მკითხველი შეიძლება გაოცდეს, მაგრამ პასუხი ცალსახაა „დიახ“-ია. კეთილშობილური განზრახვები არ იძლევა იმის გარანტიას, რომ ჩვენ ვიმოქმედებთ ან შეგვიძლია ვიმოქმედოთ ეთიკური გზით ან ვიფიქროთ ჩვენივე ინტერესების მიღმა (შეგნებულად თუ არაცნობიერად), რაც ეთიკისა და ახალგაზრდობის ფოტოგახმოვანების საკითხს უმთავრეს მნიშვნელობას ანიჭებს.

ეს თავი განიხილავს ფოტოხმის ახალგაზრდებთან გამოყენების ზოგიერთ უმნიშვნელოვანეს ეთიკურ მოსაზრებას და დილემას ურბანულ კონტექსტში, როგორც ეროვნულ, ასევე საერთაშორისო დონეზე. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა იმას, თუ როგორ ახდენს ასაკი და კულტურა უზარმაზარ გავლენას გადაწყვეტილების მიღებაზე, რაც ზრდის ზიანისა და არასწორი ქმედებების ჩადენის ალბათობას კეთილი განზრახვებისა და მონაწილეობითი დემოკრატიის სახელით. ზოგიერთი კვლევითი დილემა ფოტოხმის პროექტის ყველა ფაზას უკავშირდება, ზოგი კი შეიძლება ფაზისთვის სპეციფიკური იყოს.

ეთიკის თემა საკმაოდ ერუდირებული დისკუსიებისთვისაა

განკუთვნილი, რომლებიც აკადემიური აუდიტორიისთვის მიმზიდველია, მაგრამ არა ფართო აუდიტორიისთვის. გარდა ამისა, [ალდერსონი და მოროუ \(2011\)](#) სამართლიანად მიუთითებენ ეთიკურ სტანდარტებთან დაკავშირებულ გამოწვევებზე: „ეთიკური მითითებების დიდი ნაწილი მაღალ სტანდარტებს აწესებს, მაგრამ ცოტას ამბობს იმის შესახებ, თუ როგორ შეიძლება კვლევის რთული და ხშირად არეული ყოველდღიური წარმოება შეესაბამებოდეს ამ სტანდარტებს“ (გვ. 63). [რიელე და ბრუსი \(2013\)](#) ხაზს უსვამენ საველე და რეალური ცხოვრებისეული მაგალითების გამოყენების აუცილებლობას, როგორც აკადემიურ, ასევე საზოგადოებრივ დონეზე დისკუსიების წარმართვისთვის და სამი ურთიერთდაკავშირებული თემის განხილვისთვის: (1) ძალაუფლება და ინიციატივა, (2) დაცვა და ზიანის შემცირება და (3) ნდობა და პატივისცემა. გასაკვირი არ არის, რომ მათი წიგნი ამ თემას მხოლოდ ზედაპირულად ეხება, რაც, უეჭველად, ამ მნიშვნელოვან თემაზე უამრავი სხვა წიგნის დაწერას გამოიწვევს.

[ბრიჯესი და მაკგი \(2011\)](#) აღნიშნავენ, რომ „ეთიკა ყველა კვლევის ცენტრალური ნაწილია“ (გვ. 214). პოზიცია, რომ მკვლევარები მხოლოდ იმდენად არიან კარგები, რამდენადაც მათი ეთიკური პოზიცია და კომპეტენცია, რომელსაც კვლევაში იყენებენ და არა მათ მიერ ფლობილი ტექნიკური უნარები, შეიძლება რადიკალურ პოზიციად მოგეჩვენოთ. მე ვიტყვდი, რომ ეთიკურ ქცევასთან დაკავშირებით მკაფიო პოზიციის ქონა არ შეიძლება ისწავლებოდეს; თავის მხრივ, კვლევის უნარების სწავლება შესაძლებელია. მკვლევრის ეთიკური ბირთვი არის ის, რაც ადამიანს შეაქვს კვლევაში, როგორიცაა ახალგაზრდული ფოტოხმა. ასე ვთქვათ, მორალური კომპასი არის ბირთვი, რომელიც გვეხმარება ნათელ და მიზანმიმართულ გზაზე დარჩენაში.

[ტოლიჩი \(2010\)](#) აფრთხილებს, რომ კვლევა შეიძლება საფრთხის ქვეშ აღმოჩნდეს, თუ მკვლევარი ეთიკური საკითხების წინასწარ განჭვრეტაში პროაქტიულის ნაცვლად რეაქტიულს მიჰყვება. ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმის პროექტის განხორციელებისას შეიქმნება სიტუაციები, რომლებიც განსაკუთრებით პრობლემური და სრულიად მოულოდნელი აღმოჩნდება, რაც მომზადებას გაართულებს. მონაწილეებთან გამჭვირვალობა და გახსნილობა კვლევის მთელი პროცესის

მიზანია და ამ მიზნის მიღწევა დიდწილად შეუწყობს ხელს ეთიკური გადაცდომების მინიმიზაციას (ლიდბიტერი, რიკენი და სხვ., 2006). ეს პოზიცია ხელს უწყობს საზოგადოებასთან გამჭვირვალობასა და ავთენტურობას, რაც კრიტიკულად მნიშვნელოვანია თანამშრომლობითი პარტნიორობის სანდოობისთვის.

ჩვენ არ შეგვიძლია თავი ავარიდოთ ყველა ეთიკურ სიტუაციას, მიუხედავად იმისა, თუ რამდენად გამჭვირვალე და ღია ვართ; როდესაც ისინი წარმოიქმნება, შეგვიძლია ვეცადოთ მინიმუმამდე დავიყვანოთ პოტენციური შედეგები ახალგაზრდებისთვის, მათი თემებისა და მკვლევარებისთვის და შეგვიძლია გვქონდეს მექანიზმები, რომლებიც დაგვეხმარება მათ მოგვარებაში (ანდერსონი და მოროუ, 2011). გარდა ამისა, ყველა ეთიკურად კომპრომეტირებული სიტუაცია ერთნაირი მნიშვნელობის არ არის, რაც კიდევ უფრო აჩენს ეთიკური საკითხებისა და გადაცდომების შესახებ ნებისმიერი განხილვისას ფრთხილად და ნიუანსირებული განხილვის აუცილებლობას (ახალი ზელანდიის ჯანდაცვის სამინისტრო, 2012).

თუ ეთიკისა და ახალგაზრდობის ფოტოხმის საგანს ფერი აუცილებლად უნდა მიენიჭოს, ეს იქნებოდა ნაცრისფერი და არა შავი ან თეთრი. შავ-თეთრ დიქტომიაში ნიუანსირებული ინტერპრეტაცია აკლია (პოტაში, 2013). მიუხედავად ამისა, ჰამერსლი და ტრაიანუ (2012) ამტკიცებენ, რომ კვლევის მთავარი მიზანია უზრუნველყოს მნიშვნელოვან ან ღირებულ კითხვებზე პასუხის გაცემა და ეს მიზანი არ უნდა დაიკარგოს ეთიკისა და ფოტოხმის შესახებ არცერთ დისკუსიაში ან კვლევის სხვა ნებისმიერ ფორმაში. მნიშვნელოვან და ღირებულ კითხვებზე პასუხის გაცემა დიდად შეუწყობს ხელს კვლევაში ჩართულ ყველა პირს, რათა უზრუნველყონ, რომ პროცესი ეთიკურად არ დაირღვეს (ანდერსონი და მოროუ, 2011; ბრაიდონ-მილერი, 2012).

სოციალურ კვლევაში მეთოდოლოგიური ინოვაციების დანერგვისას მოსალოდნელია დამაბულობა, რაც ეთიკურ მოსაზრებებს გაცილებით რთულს ხდის (ნინდი, უაილსი, ბენგრი-ჰოუელი და კროუ, 2013). მეთოდოლოგიური ინოვაციები მოითხოვს საზღვრების გადალახვას და ექსპერიმენტებისთვის სივრცეების შექმნას, ასევე ნიუანსების გათვალისწინებას (ჰორსფოლი და ჰიგსი, 2013; მაკნიფი, 2013ა). ჩვენგან მათ, ვინც

ფოტოხმოვანი პროექტები განვახორციელეთ, ეს საუკეთესო განზრახვით გავაკეთეთ, რათა მოგვარებულიყო ის უბედურება, რომელიც გამოწვეულია იმ საზოგადოების მიერ, რომელიც საუკეთესო შემთხვევაში უგულოა, ან უარეს შემთხვევაში თანამონაწილეა საზოგადოებაში მარგინალიზებული ჯგუფების მიმართ.

თუმცა, ეს განზრახვები არ იძლეოდა იმის გარანტიას, რომ ჩვენ წარმატებით გავუმკლავდებოდით არახელსაყრელ ეთიკურ წყლებს ან დავიცავდით თავს უნებლიე ზიანის მიყენებისგან. „ზიანის“ კონცეფცია, რისკის მსგავსად, შორს არის ცალსახა ცნებისგან. ბევრი მკვლევარი მას არასრულყოფილ და უხილავ ცნებად მიიჩნევს ([ალდერსონი და მოროუ, 2011](#)). აუცილებლობად იქცევა ეთიკის საკითხის თვალსაჩინო და სისტემატური განხილვა ახალგაზრდული ფოტოხმის კონტექსტში და ეთიკური ქცევის მთლიანობა და ადეკვატურობა წინა პლანზე წამოწევა ([ფიშერი და მასტი, 2006](#)).

თვისებრივი კვლევა, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ის საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის ნაწილია, დიდწილად ეყრდნობა მკვლევარსა და მონაწილეს შორის ნდობის ჩამოყალიბებას. ფოტოხმა, თუ ეთიკურად კომპრომეტირებულია, საუკეთესო შემთხვევაში მისი პოტენციალის მხოლოდ ნაჭერია. მაგალითად, [ალუვიჰარე-სამარანაია \(2012\)](#) ეხება თვისებრივი მკვლევრის როლისა და მისი ეთიკური შედეგების საკითხს: „მახასიათებელ კვლევაში გარკვეული ეთიკური გამოწვევები მოითხოვს მუდმივ ყურადღებას ორ ურთიერთდაკავშირებულ სამყაროზე: მკვლევრის სამყაროსა და მონაწილის სამყაროზე. მონაწილეთა და მკვლევრის სამყაროში არსებული ზოგიერთი ეთიკური გამოწვევის კრიტიკული ხედვა ავლენს, თუ როგორ ვიკვლევთ ამ ორივე სამყაროს ეფექტებს [sic], როგორ ვგეგმავთ ჩვენს კვლევას“ (გვ. 64). თითოეული ეს სამყარო ახალგაზრდებისთვის ფოტოხმისთვის გართულებებს წარმოადგენს. ერთმანეთთან ურთიერთქმედებისას ეს გართულებები ექსპონენციალურად იზრდება.

როსი და სხვ. (2010b) განიხილავენ საზოგადოებაში ჩართულ კვლევაში (CEnR) ჩართული ეთიკური ჩატარების ცხრა ფუნქციას, რაც მოითხოვს ინტეგრირებულ და ყოვლისმომცველ ადამიანის სუბიექტების დაცვის (HSP) პროგრამას, რომელიც განიხილავს იმ

შეშფოთებას, რომელიც შეიძლება გავრცელდეს კვლევაში, სადაც საზოგადოების მაცხოვრებლებს აქვთ ორმაგი როლი, როგორც პარტნიორებს, ასევე მონაწილეებს. ცხრა ფუნქციაა: (1) ფსიქოლოგიური, უსაფრთხოებისა და ზიანის რისკების მინიმიზაცია; (2) სარგებლისა და რისკის გონივრული თანაფარდობა; (3) პაციენტების სამართლიანი შერჩევა; (4) ადეკვატური მონიტორინგი; (5) ინფორმირებული თანხმობა; (6) კონფიდენციალურობა; (7) ინტერესთა კონფლიქტი; (8) დაუცველობის აღმოფხვრა; და (9) ჯანმრთელობისა და ჯანმრთელობის დაცვის ტრენინგი. ეს ცხრა ფუნქცია სხვადასხვა გზით ვლინდება და ერთი ზომა არ ერგება ყველა ტიპის კვლევასა და გარემოებას, რაც ხელოვნებაზე დაფუძნებულ ვიზუალურ მკვლევარებს რთულ სიტუაციაში აყენებს, როდესაც ინსტიტუციური მიმოხილვის საბჭოებისთვის (IRB) ახსნა უწყევთ, თუ რატომ არის მათი კვლევა „განსხვავებული“.

ფოტოხმის პოტენციალს, მიაღწიოს პოზიტიურ ცვლილებებს, შეესაბამება ადამიანის უფლებების დარღვევის პოტენციალი, რაც მოითხოვს, რომ თემამ, რომელიც ჩვეულებრივ „მნიშვნელოვნად“ ითვლება, კიდევ უფრო დიდი მნიშვნელობა მიიღოს, როგორც ეს ეთიკური ქცევის შემთხვევაშია. მაგალითად, ეთიკისა და მონაწილეობითი ხელოვნების კვლევა, როგორიცაა ვიზუალური და ციფრული მეთოდები, სულ უფრო მეტ ყურადღებას იპყრობს და იწვევს ისეთ შეშფოთებას, როგორიცაა საზღვრები, რეკრუტირება და მონაწილეობაზე თანხმობა, წარმომადგენლობის ბუნების ფორმირების ძალა, ზიანის პოტენციალი, კონფიდენციალურობა და მასალების გამოქვეყნება, რომლებსაც ამ თავში მოგვიანებით განვიხილავთ (გუბრიუმი, ჰილი და ფლიკერი, 2013; უაილსი, 2013). მე-4 თავში განხილულმა ღირებულებებმა და პრინციპებმა საფუძველი ჩაუყარა პოტენციური ეთიკური კონფლიქტებისა და დილემების ფართო სპექტრის შესწავლას, რაც წინამდებარე თავის ეთიკაზე ფოკუსირებისთვის საფუძველს ქმნის. ამ ეთიკური გამოწვევებიდან ზოგიერთი აშკარა იქნება და შესაბამისად, დიდად გასაკვირი არ იქნება. სხვები ახალი და სრულიად მოულოდნელი იქნება, რაც ხაზს უსვამს ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმის თანდაყოლილ გამოწვევებს. ლევინი (2013) საუბრობს ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევაში მოულოდნელის მოლოდინსა და იმპროვიზაციის მნიშვნელობაზე.

იმპროვიზაციის იგივე საჭიროება ჩანს ახალგაზრდების ფოტოხმის ეთიკაში.

ეს თავი მოიცავს 11 სექციას, რომელთაგან თითოეული ეხება ეთიკური გამოწვევების ან კითხვების კონკრეტულ ნაკრებს, რომლებიც წარმატებით უნდა გადაიჭრას ფოტოხმის პროექტის განმავლობაში. „გაფრთხილებები“ სათაურით

გათვალისწინებული განყოფილების შემდეგ განხილული იქნება შემდეგი 11 თემა: (1) ახალგაზრდობის კვლევისა და ეთიკური ქცევის შესახებ წიგნების პოპულარობა, (2) ბავშვის უფლებათა შესახებ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კონვენცია, (3) ეთიკასა და სოციალურ კვლევაზე ეროვნული აქცენტი, (4) ეთიკა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული თვისებრივი კვლევა, (5) უნიკალური ეთიკური გამოწვევები ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმაში, (6) პოტენციური ეთიკური კონფლიქტების სფეროები, (7) ინკლუზიურობის/გარიცხვის დილემები, (8) მონაწილეთა უფლებების ბილი, (9) საზოგადოების უფლებები, (10) ინსტიტუციური მიმოხილვის საბჭო (IRB) და (11) საზოგადოების საკონსულტაციო კომიტეტი.

დასკვნა

მკითხველი გაფრთხილებულია სამი საკითხის შესახებ. პირველი, მიუხედავად იმისა, რომ შემდეგი თითოეული ნაწილი ეხება ეთიკური გამოწვევების კონკრეტულ ნაკრებს ან ადგენს ისტორიულ კონტექსტს, სხვადასხვა ნაწილსა და გამოწვევას შორის მნიშვნელოვანი გადაფარვაა და ეს ზოგჯერ შეიძლება დამაბნეველი იყოს. ეთიკა ადვილად კატეგორიზებას არ ექვემდებარება. ეთიკური თემის აქცენტი განსაზღვრავს, თუ რა კატეგორიაში მოექცევა ის. ეს წიგნის ავტორის მხრიდან განსჯის საგანია და ის კითხვის ნიშნის ქვეშ დადგება.

მეორე საკითხი ეხება ეთიკურ დისკუსიებსა და მსჯელობებში გამოყენებულ ენას. ეთიკური საკითხების „ეთიკურ“ ან „არაეთიკურ“ საკითხებად წარმოჩენა დიქტომიაა, რომელიც ამ საკითხს „ან/ან“ წინადადებად წარმოაჩენს (იანსონი, მიტიჩი, ჰულტენი და დამი, 2006). შედარებადი მოსაზრებაა გამოთქმა:

„პრობლემის ნაწილი ხარ თუ გადაწყვეტის?“ ასეთი ჩარჩო ყოველთვის პრობლემის ნაწილად მიმაჩნია და უარყოფს თემის მრავალშრიან და ნიუანსირებულ ბუნებას, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ეთიკა ახალგაზრდებისა და მათი ოჯახების კულტურულ კონტექსტშია დაფუძნებული.

და ბოლოს, მკითხველი მზად უნდა იყოს უცნობ წყლებში შესასვლელად და შეეგუოს ბუნდოვან საზღვრებთან ან გამყოფ ხაზებთან დაკავშირებულ ბუნდოვანებასა და შფოთვისას. ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას შეუძლია აზროვნების, გრძნობებისა და მოქმედების დამკვიდრებული გზების დარღვევა (ინისი, 2013). კალმანოვიცი (2013) ელეგანტურად საუბრობს ხელოვნების პოტენციალზე, რომელიც ამაღლებს აზროვნების ახალ გზებს და პრაქტიკის ინფორმირებას: „მართლაც, ცოდნის ამდენი გზა არსებობს, მაგრამ თუ გვსურს ხელოვნების მეშვეობით შევიცნოთ, ვცდილობთ, ხელოვნების მეშვეობით გამოვაავლინოთ ის, რაც ჯერ კიდევ უთქმელია. სწორედ ჩვენი წარმოსახვისა და შემოქმედებითობის შერწყმით იქმნება რაღაც ახალი და წარმოდგენილია ის, რაც სიტყვებს შორისაა“ (გვ. 150). ყველანაირი ცოდნისა და გამოცდილების მიმართ ღია აზროვნება კვლავაც ნაყოფიერ ნიადაგს შექმნის ხელოვნებაზე დაფუძნებული მეთოდების ისეთის, როგორიცაა ფოტოხმა, განვითარებისთვის (Higgs & Titchen, 2011). ეთიკური საკითხები და პროცესებიც შეიძლება იყოს ამოუცნობი და ნებისმიერი ახალი კვლევის მეთოდისთვის დამახასიათებელი.

ახალგაზრდული კვლევისა და ეთიკური ქცევის წიგნების პოპულარობა

საკითხის ან თემის პოპულარობის შესანიშნავი მაჩვენებელია მასზე დაწერილი წიგნების რაოდენობა, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ეს შედარებით მოკლე დროში ხდება. ეს ნამდვილად არ ნიშნავს სამეცნიერო სტატიების გავლენის შემცირებას. კონკრეტულ თემაზე წიგნები იწერება მაშინ, როდესაც არსებობს ცოდნის საკმარისი რაოდენობა (სამეცნიერო სტატიები) და ინტერესი იზრდება, რაც იწვევს საგნის ძირითადი სინთეზის მოთხოვნას, ასევე იმ მიღწევებს, რომლებიც გამომდინარეობს კონცენტრირებული ყურადღებისა და სივრცის მქონე თემიდან.

საბედნიეროდ, ეთიკისა და ახალგაზრდობის კვლევის მზარდმა მნიშვნელობამ ამ თემაზე სამეცნიერო ყურადღების გამახვილება გამოიწვია და ეს კარგი წინაპირობაა მომავალი მეცნიერებისა და კვლევებისთვის, რასაც ადასტურებს ამ თემაზე გამოჩენილი წიგნების მზარდი რაოდენობა. ახალგაზრდობისა და ეთიკის შესახებ რვა წიგნის ქვემოთ მოცემული სია და მიმოხილვა წარმოადგენს სხვადასხვა თვალსაზრისს და ყველა მათგანი ხაზს უსვამს ბავშვებისა და ახალგაზრდების კვლევაში ჩართულობის უნიკალურ ასპექტებსა და გამოწვევებს და, შესაბამისად, მოითხოვს მიზანმიმართულ და სპეციალიზებულ მიდგომას.

რიელისა და ბრუკსის *„მოლაპარაკების ეთიკური გამოწვევები ახალგაზრდობის კვლევაში“ (2013)* შესანიშნავი მაგალითია იმისა, თუ როგორ იპყრობს ეთიკა და ახალგაზრდობის კვლევა კრიტიკულ ყურადღებას აკადემიურ დისციპლინებში და საერთაშორისო დონეზე, მრავალი შემთხვევის ილუსტრაციის გამოყენებით, რაც ხაზს უსვამს ამ საკითხისადმი ნიუანსირებული პერსპექტივის მნიშვნელობას. ლიდბიტერის და მისი კოლეგების *„ეთიკური საკითხები ბავშვებთან და ახალგაზრდებთან საზოგადოებაზე დაფუძნებულ კვლევაში“ (2006)* მკვლევარებს კონკრეტულ ხელმძღვანელობას აძლევს ბავშვებთან და ახალგაზრდებთან კვლევის ჩატარებისას, ხაზგასმით აღნიშნავს, თუ როგორ უნდა იქნას გათვალისწინებული საზოგადოების

კონტექსტი. ალდერსონისა და მოროუს „*ბავშვებთან და ახალგაზრდებთან კვლევის ეთიკა: პრაქტიკული სახელმძღვანელო*“ (2011) გვთავაზობს ახალგაზრდებთან ეთიკისა და კვლევის მრავალმხრივი ასპექტების ყოვლისმომცველ პერსპექტივას, მათ შორის უაღრესად დეტალურ პრაქტიკულ რჩევებს.

ფრიმენისა და მათისონის ნაშრომი „*ბავშვთა გამოცდილების კვლევა*“ (2008) ხაზს უსვამს სოციალურ-კონსტრუქტივისტულ მეთოდოლოგიურ პერსპექტივას, ხაზს უსვამს ცხოვრებისეულ გამოცდილებას და ამ პერსპექტივის მნიშვნელობას ბავშვებთან კვლევაში. როსის ნაშრომი „*ბავშვები სამედიცინო კვლევაში: წვდომა დაცვის წინააღმდეგ*“ (2008) აკვირდება ბავშვთა სამედიცინო კვლევაში ჩართულობის ევოლუციას დღემდე, ახდენს მიღწევებისა და უფლებების კონტექსტუალიზაციას და გვთავაზობს კონკრეტულ რეკომენდაციებსა და მოსაზრებებს ბავშვების კვლევაში ჩართვისა და ამ პროცესში მათი დაცვის მიზნით. კლარკის ნაშრომი „*ახალგაზრდული ხმით: ბავშვზე ორიენტირებული თვისებრივი კვლევის ჩატარება*“ (2010) გვთავაზობს ბავშვზე ორიენტირებულ მრავალფეროვან თვისებრივ მეთოდებს, მათ შორის ფოტოგრაფიის, ხელოვნების ნიმუშებისა და მეტაფორების გამოყენებას და აერთიანებს ეთიკურ მოსაზრებებს.

ჰითისა და უოკერის „*ინოვაციები ახალგაზრდობის კვლევაში*“ (2012), მიუხედავად იმისა, რომ კონკრეტულად ახალგაზრდობის კვლევასა და ეთიკაზე არ არის ორიენტირებული, ეთიკის თემატიკას მოიცავს, რომელიც წიგნში ავტორების წვლილს მოიცავს. სარჯენტისა და ჰარკურის „*ეთიკური კვლევის ჩატარება ბავშვებთან*“ (2012) სახელმძღვანელოსა და რეფლექსიის მექანიზმს გვთავაზობს, რომლითაც ამ თემას სხვადასხვა პერსპექტივიდან შევხედავთ, მათ შორის ახალგაზრდების, როგორც კვლევაში თანასწორი პარტნიორების, კუთხით.

ახალგაზრდული მუშაობისა და ეთიკის თემა ასევე წამოიჭრა ახალგაზრდებთან პრაქტიკისა და კვლევის განსახილველად (ბანკსი, 2010; სერკომბი, 2010), აფართოებს საკითხს ახალგაზრდებზე ორიენტირებულ სხვა სფეროებში და ხაზს

უსვამს, თუ როგორ ხდება ასაკი კრიტიკული ფაქტორი ეთიკური სტანდარტებისა და პროცედურების ფორმულირებისას. ჰითისა და უოკერის რედაქტირებული წიგნი „[ინოვაციები ახალგაზრდულ კვლევაში](#)“ (2012) მნიშვნელოვან ყურადღებას უთმობს ეთიკურ საკითხებს. ეს და ახალგაზრდული მუშაობის შესახებ სხვა წიგნები ხაზს უსვამენ აქტივობებსა და სტრატეგიებს, ასევე განიხილება ეთიკაც.

ეს წიგნები უამრავ საველე შემთხვევას გვთავაზობს ეთიკური დილემების შესახებ, რომლებიც მოულოდნელი იყო და მკვლევრებისგან მოულოდნელი სიტუაციების მოსაგვარებლად ადგილზე ფიქრსა და მოქმედებას მოითხოვდა. გასაკვირი არ არის, რომ ამ წიგნების ძირითადი აქცენტი კვლევის თვისებრივ ფორმებზეა, მათ შორის ხელოვნებაზე და ვიზუალურზე დაფუძნებულ წიგნებზე. ცხადია, არ არსებობს წიგნი, რომელიც კონკრეტულად ეთიკასა და ფოტოხმაზე იყოს ორიენტირებული, მით უმეტეს, ეთიკასა და ახალგაზრდულ ფოტოხმაზე, თუმცა მისი დაწერა მხოლოდ დროის საკითხია.

[გაეროს ბავშვის უფლებათა კონვენცია](#)

ნებისმიერი მონუმენტური აქტის ძიება, რომელმაც ამ სფეროში ან დისციპლინაში დრამატული წინსვლა გამოიწვია, აუცილებლად გამოიწვევს დავებს. ცხადია, რომ ისეთი მოვლენის გამოყოფა, რომელმაც შეცვალა ეთიკისა და ახალგაზრდობის კვლევის კურსი, ნამდვილად არ არის გამონაკლისი. მიუხედავად ამისა, მნიშვნელოვანია ვაღიაროთ გაეროს ბავშვის უფლებათა კონვენციის (1989) როლი, რომელიც ითვალისწინებს ბავშვების უფლებებს, ჩამოაყალიბონ და გამოხატონ საკუთარი შეხედულებები მათ ცხოვრებაში მნიშვნელოვან საკითხებსა და მათ გამოცდილებაზე ([ალდერსონი და მოროუ, 2011](#); [ფრიმენი და მათისონი, 2008](#)). ეს არის ყველაზე ფართოდ რატიფიცირებული ადამიანის უფლებათა კონვენცია. სამწუხაროდ, შეერთებული შტატები ერთ-ერთია იმ ორი ერიდან, სომალისთან ერთად, რომელმაც არ მოახდინა კონვენციის რატიფიცირება.

მიუხედავად იმისა, რომ შეერთებულმა შტატებმა არ მოახდინა ამ კონვენციის რატიფიცირება, ადამიანის უფლებათა ამ დოკუმენტის არსებობამ საფუძველი ჩაუყარა იმას, თუ რატომ არ შეიძლება ბავშვებისა და ახალგაზრდების ჩათვლა ზრდასრულთა გაგრძელებად. მათი უფლებების განუყოფელ ადამიანის უფლებებად ამაღლება, მათ შორის მათი პერსპექტივებისა და მოსაზრებების დაფასება, მოითხოვს, რომ სოციალურმა კვლევამ, რომელიც მიზნად ისახავს მათი მდგომარეობის გაუმჯობესებას, უნდა იპოვოს გზა მათი გაძლიერების და არა ამ პროცესში მათი უფლებების ჩახშობის. შესაძლოა, გაეროს ამ კონვენციის როლი და გავლენა ყველას სიის სათავეში არ იყოს, მაგრამ უდავოა, რომ ის ყველას სიის სათავეში მოხვდება.

ეროვნული აქცენტი ეთიკასა და სოციალურ კვლევაზე

ეთიკისა და სოციალური კვლევისადმი ეროვნული და საერთაშორისო ყურადღება იმაზე მიუთითებს, რომ ეს თემა სულ უფრო და უფრო მნიშვნელოვან საკითხს იძენს. მნიშვნელოვანია შევჩერდეთ და ვაღიაროთ, რომ ეთიკურმა ქცევამ და კვლევამ უფრო დიდი მნიშვნელობა მოიპოვა 1978 წელს ბიოსამედიცინო და ქცევითი კვლევების ადამიანური სუბიექტების დაცვის ეროვნული კომისიის ანგარიშის გამოქვეყნების შემდეგ, რომელსაც ჩვეულებრივ ბელმონტის ანგარიშს უწოდებენ. ამ ისტორიულ ანგარიშს ფართოდ მიეწერება ისეთი პრინციპების დამკვიდრება, რომლებიც ეთიკური ქცევისა და კვლევის საფუძველს წარმოადგენდა. მაგალითად, ისეთი ცნებები, როგორიცაა ინფორმირებული თანხმობა, პიროვნების პატივისცემა, კეთილგანწყობა და სამართლიანობა, ამ ანგარიშის რეკომენდაციების ნაწილი იყო, რამაც ხელი შეუწყო ეთიკური გადაწყვეტილების მიღების საკითხებზე ჩარჩოს შექმნას.

მიუხედავად იმისა, რომ ბელმონტის ანგარიშში ხაზგასმული და დადასტურებული იყო ეთიკური სტანდარტებისა და ქცევის

მნიშვნელობა, მასში სათანადოდ არ იყო განხილული ისეთი ძირითადი განზომილებები, როგორიცაა თემები, არც თემებში ჩართულობის სახელმძღვანელო მითითებები იყო მოცემული და არც მონაწილეთა, როგორც თანამკვლევარების როლი (ფლიკერი, ტრავერსი, გუტა, მაკდონალდი და მიგერი, 2007; ჰაკერი, 2013; უილიამსი და სხვ., 2010). ანგარიშის გამოქვეყნების შემდეგ სოციალურ კვლევაში მიღწეული პროგრესი, განსაკუთრებით ხელოვნებაზე დაფუძნებულ თვისებრივ კვლევაში, დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს მოსახლეობის მაღალი მოწყვლადობის მქონე ჯგუფებისთვის და ამ ანგარიშის განახლების მიზნით ეროვნული მასშტაბის ძალისხმევის საჭიროებას აჩენს (ცერული, 2011).

2012 წელს ახალი ზელანდიის ჯანდაცვის სამინისტრომ გამოაქვეყნა ანგარიში სახელწოდებით „დაკვირვებითი კვლევების ეთიკური სახელმძღვანელო პრინციპები: დაკვირვებითი კვლევა, აუდიტი და მასთან დაკავშირებული აქტივობები“, რომელიც წარმოადგენს მნიშვნელოვან, თუ არა ფუნდამენტურ, წვლილს თვისებრივი კვლევის ამ ფორმის წინსვლაში, მისი უნიკალურობის აღიარებით და იმის აღიარებით, თუ რატომ უნდა შეიცვალოს ეთიკური მიმოხილვის ტრადიციული სამეცნიერო მიდგომები მიმოხილვებში ამის გათვალისწინებით. ფოტოხმისა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული თვისებრივი კვლევის სხვა ფორმების შესახებ შეერთებული შტატების მიერ გამოქვეყნებული მსგავსი ანგარიში წარმოადგენს მნიშვნელოვან წინგადადგმულ ნაბიჯს ამ სფეროში კვლევის საერთაშორისო დონეზე წინსვლის ხელშეწყობის საქმეში (ალდერსონი და მოროუ, 2011).

ლაფრენიერი, ჰურლიმანი, მენუცი და გოდარი (2013) კონკრეტულად განიხილავენ ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას და კვლევისა და ეთიკის ამ ფორმის შესახებ ლიტერატურის არარსებობას:

ეჭვგარეშეა, რომ ადამიანებზე დაფუძნებული ნებისმიერი კვლევა ეფუძნება ეროვნულ და საერთაშორისო ეთიკურ მითითებებს, რომლებიც ნებისმიერ შემთხვევაში უნდა იქნას გამოყენებული, მათ შორის ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევაში. მიუხედავად ამისა, ჯერ კიდევ გასარკვევია, ყოველთვის მიზანშეწონილი ან პრაქტიკული იქნება თუ არა ისეთი სახელმძღვანელო პრინციპები, რომლებიც არ არის ორიენტირებული ან საერთოდ არ ითვალისწინებს ხელოვნებაზე დაფუძნებული მეთოდების პოტენციურ თავისებურებებს, იმ მრავალი განსხვავებული კონტექსტის გათვალისწინებით,

რომელშიც შეიძლება გამოყენებულ იქნას ასეთი მეთოდები. ხელოვნებაზე დაფუძნებულ მეთოდებთან დაკავშირებული ეთიკური საკითხების განხილვის რესურსებისა და ლიტერატურის ნაკლებობა შესაძლოა პრობლემური იყოს მკვლევარებისთვის. ამგვარად, მათთვის მნიშვნელოვანია, რომ შეავსონ არსებული ცოდნა და წახალისონ ამ თემაზე დებატები იმ ეთიკური საკითხების ნათლად განხილვითა და დოკუმენტირებით, რომლებსაც შეიძლება წააწყდნენ კვლევის ჩატარების დროს.

უეჭველად, მეცნიერული ყურადღების ეს არარსებობა უახლოეს მომავალში შეიცვლება. მიუხედავად ამისა, ეს მნიშვნელოვანი „ხვრელია“, რომელსაც ღრმა შედეგები მოაქვს ამ სფეროსთვის.

ფოტოხმა მკვლევარებს ძლიერ ინსტრუმენტს სთავაზობს სოციალური მიზნების ფართო სპექტრის მისაღწევად მონაწილეობითი და დამადასტურებელი გზით. ფოტოხმა, თავისი ბუნებით, წარმოგვიდგენს სიტუაციებსა და დამაბულობას, რამაც შეიძლება საფრთხე შეუქმნას მის პოტენციალს კეთილშობილური განზრახვების მისაღწევად. ამ დამაბულობას ან გამოწვევებს შეიძლება მრავალი განსხვავებული სახელი ვუწოდოთ ([ბუტი, ბეირდი და ბიკროფტი, 2010](#)). მათთვის ეთიკური იარაღის მიმაგრება ზრდის მათ მნიშვნელობას და აუცილებლობას, რომ არ მოხდეს მათი უგულებელყოფა ან დაუფასებლობა, და ასევე, ასე ვთქვათ, მკვლევარს ყურადღებას აქცევს ([ჰ. ჯონსი, 2010](#)). მნიშვნელოვანია ხაზი გავუსვათ, რომ ზოგადი პასუხები მინიმალურად სასარგებლოა ეთიკური დილემების გადასაჭრელად, რომლებიც სპეციფიკურ განხილვასა და რეაგირებას მოითხოვს ([ლიდბიტერი, ბარისტერი, ბენუა, იანსონი, მარშალი და რიკენი, 2006](#)).

ეთიკა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული თვისებრივი კვლევა

ეთიკურ ქცევასა და ახალგაზრდების ფოტოხმასთან დაკავშირებული ნებისმიერი დისკუსია, პირველ რიგში, უნდა ეფუძნებოდეს თვისებრივი და ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის, მათ შორის საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის, ეთიკურ მოსაზრებებს. პოტენციური

ეთიკური კონფლიქტების სფეროების კონცეპტუალიზაციისა და მათზე რეაგირების საუკეთესო გზა თვისებრივი კვლევისთვის სიახლეს არ წარმოადგენს, რაც გამომდინარეობს კითხვებსა და დისკუსიებს იწვევს.

ეთიკური დილემებისა და ქცევის შესწავლის სხვადასხვა გზა არსებობს, რომელთაგან ორი პოპულარული გზაა ძირითადი კითხვების დასმა და ჩარჩოების შემუშავება. მაგალითად, [კრესველი \(2013a\)](#) პოტენციური ეთიკური საკითხების კვლევის ფაზის პერსპექტივიდან დაფირებასა და მათ განხილვას ემხრობა, რათა უზრუნველყოფილი იყოს, რომ ისინი უგულვებელყოფილი არ იყოს. კვლევის პროცესების ფაზებად დაყოფა მკვლევრებს აიძულებს, ყურადღება გაამახვილონ თითოეული ფაზის კონკრეტულ ამოცანებსა და მიზნებზე, მათ შორის, ამ კონკრეტულ ფაზასთან დაკავშირებულ პოტენციურ ეთიკურ დილემებზე ([ბანისტერი და დეილი, 2006](#)). კვლევითი პროექტების ტექნიკური ასპექტების განხორციელება საკმაოდ რთულია, რაც ეთიკური მოსაზრებების უგულვებელყოფას აადვილებს.

მიუხედავად იმისა, რომ ეს საფუძველი ეთიკის საკითხების გაშუქებას გაცილებით რთულს ხდის, ის ასევე მკვლევრებს ანიშნებს, რომ აუცილებელია აღიარონ მკვლევრებს, მონაწილეებსა და საზოგადოებრივ კონტექსტს შორის ურთიერთკავშირი ([ჰაკერი, 2013](#)). ეს ურთიერთკავშირი ფოტოხმას, როგორც მეთოდს, ძლიერს ხდის, თუმცა ის ასევე შლის საზღვრებს ამ სამ სფეროს შორის, რაც დაძაბულობას და შესაძლო კონფლიქტებს წარმოშობს. ახალგაზრდული ფოტოხმა შესანიშნავი მაგალითია იმისა, თუ როგორ არის დაძაბულობა და პოტენციური კონფლიქტები განუყოფელი ნაწილი ამ ხელოვნებაზე დაფუძნებული თვისებრივი მეთოდის გამოყენებისთვის.

თვისებრივმა კვლევამ მნიშვნელოვანი წინსვლა განიცადა ეთიკური გადაწყვეტილებების მიღების მნიშვნელობაზე ფოკუსირების კუთხით ([კრესველი, 2013b](#)). მაგალითად, [ჰამერსლი და ტრაიანუ \(2012\)](#) კონკრეტულად ეთიკურ ქცევასა და თვისებრივ კვლევაზე ამახვილებენ ყურადღებას და ოთხ კითხვას სვამენ, რომლებიც თვისებრივი კვლევის მკვლევრებს ხელმძღვანელობს: (1) რა არის ეთიკური და არაეთიკური თვისებრივ კვლევაში? (2)

რას ნიშნავს ეთიკური ან არაეთიკური ყოფნა? (3) ვინ უნდა განსაჯოს, არიან თუ არა თვისებრივი კვლევის მკვლევრები ეთიკურები? (4) როგორ უნდა გაკეთდეს ეს? ამ ოთხ კითხვას საბოლოო პასუხი არ აქვს, თუმცა ისინი ხაზს უსვამენ ორაზროვნების გავრცელებას და კონტექსტისა და კულტურის როლს ამ რთულ კითხვებზე ნიუანსირებული პასუხების ჩამოყალიბებაში.

პინკის (2007) კომენტარები ეთნოგრაფიასთან დაკავშირებით ფოტოხმაზეც ვრცელდება: „ეთნოგრაფიულ ნაშრომში ეთიკის საკითხი მკვლევრის უბრალოდ ეთიკურ ქცევაზე მეტს ეხება.“ პირიქით, ის მოითხოვს, რომ ეთნოგრაფებმა განივითარონ იმ ეთიკური კონტექსტის (კონტექსტების) გაგება, რომელშიც ისინი მუშაობენ, რეფლექსიური მიდგომა საკუთარი ეთიკური შეხედულებების მიმართ და კრიტიკული მიდგომა იმ იდეის მიმართ, რომ ქცევის ერთი ეთიკური კოდექსი იერარქიულად უპირატესია ყველა სხვაზე“ (გვ. 37). კონტექსტის თემა ყველა წინა თავში იყო განხილული და ლოგიკურია, რომ ასე იქნება ამ და მომდევნო თავებშიც. კონტექსტისთვის მინიჭებული ყურადღება და მნიშვნელოვნება ფოტოხმის გამოკითხვის ჩატარების ეთიკურ ქცევას უკიდურესად რთულს ხდის ამ საქმეში ჩართული ყველა მხარისთვის.

ვანგმა და რედფუდ-ჯონსმა (2011), იშვიათ და პიონერულ სტატიაში, რომელიც სპეციალურად ეთიკასა და ფოტოხმაზეა ორიენტირებული, მკვლევარებისთვის პოტენციური კონფლიქტის ოთხი განსხვავებული სფერო გამოავლინეს, რომლებიც ახალგაზრდული ფოტოხმის ეთიკის შესახებ ნებისმიერი სერიოზული განხილვის ნაწილი უნდა იყოს: (1) პირად სივრცეში ჩარევა, (2) პირების შესახებ უხერხული ფაქტების გამჟღავნება, (3) გამოსახულებების მიერ არასწორ შუქზე განთავსება და (4) დაცვა ადამიანის მსგავსების კომერციული სარგებლის მიზნით გამოყენებისგან. თუმცა, არსებობს ეთიკური დარღვევების პოტენციალის მინიმიზაციის გზები. ერთ-ერთი პოპულარული გზაა მონაწილეებთან ერთად ერთობლივი გამოძიება ან თანამშრომლობითი გამოძიება.

თანამშრომლობითი კვლევა არის კონცეფცია, რომელსაც

კვლევითი საზოგადოება იყენებს კვლევის ისეთი ფორმების აღსაწერად, რომლებიც ხაზს უსვამენ მონაწილეობით პრინციპებს, ურთიერთსასარგებლო სარგებლით, მათ შორის პოტენციური ეთიკური დილემების მინიმიზაციით, როგორც ეს ამ წიგნშია წარმოდგენილი (ბრიჯესი და მაკგი, 2011). ცოდნის შექმნის ეს მიდგომა ეწინააღმდეგება პოზიტივისტი მკვლევრების მიერ გამოყენებულ ცენტრალურ არგუმენტებს. მაგალითად, ვიერსმა (2011) უდიდეს ღირებულებას ხედავს ფოტოხმის გამოყენებაში, როგორც კვლევის ჩატარების მეთოდში „აღცჰაიმერის დაავადების ადრეული სტადიის მქონე ადამიანებთან“ და არა „მათთვის“ ან „ზე“, რაც გავლენას ახდენს კვლევასთან და მაღალ მარგინალიზებულ ჯგუფებთან ხშირად დაკავშირებული ეთიკური დილემების მინიმიზაციაზე.

ახალგაზრდების ფოტოხმასთან დაკავშირებით უამრავი თემა არსებობს, რომლებიც უფრო მეტ ყურადღებას იმსახურებს. ერთ-ერთი ასეთი თემაა ფულადი ანაზღაურება. რატომ არ არის ეს გასაკვირი? ფულადმა ანაზღაურებამ, როგორც თავდაპირველად მე-5 თავში განვიხილეთ, შეიძლება ეთიკური დილემები წარმოშვას (ჰედი, 2009). აუცილებელია გადახდის ოთხი ტიპის დიფერენცირება (ვენდლერი, რაკოფი, ემანუელი და გრეიდი, 2002): (1) ანაზღაურება, (2) კომპენსაცია, (3) დაფასება და (4) წახალისება. ვენდლერი და სხვები (2002) გვთავაზობენ თერთმეტ დამცავ ზომას ეთიკური კონფლიქტების თავიდან ასაცილებლად, როდესაც ბავშვები და ახალგაზრდები კვლევაში არიან ჩართულნი, თუმცა მათი გამოყენება ზრდასრულებზეც შეიძლება:

- (1) ოთხივე ტიპის გადახდის სახელმძღვანელო პრინციპების შემუშავება;
- (2) ბავშვებისთვის რეკლამირებისთვის გადახდის შესახებ მკაფიო პოლიტიკის მიღება;
- (3) ყველა სტიმულის მკაფიო დასაბუთების მოთხოვნა;
- (4) იდენტურ კვლევებში ბავშვებისთვის ზრდასრულებთან შედარებით ნაკლები ანაზღაურების მიღება;
- (5) იმ სუბიექტებისთვის გადახდის უზრუნველყოფა, რომლებიც კვლევას წყვეტენ;
- (6) ყურადღებით განიხილეთ ყველა შემთხვევა, როდესაც

არსებობს შემფოთება, რომ ადამიანები თანხმდებიან გადახდის გამო და არა მონაწილეობის სურვილის გამო.

(7) შეიმუშავეთ ზოგადი პოლიტიკა გადახდების თანხმობისა და აქტივების ფორმებით აღწერის შესახებ.

(8) განახორციელეთ პირდაპირი გადახდები შესაბამის მხარესთან;

(9) თავიდან აიცილეთ ერთჯერადი გადახდები;

(10) განიხილეთ გადავადებული გადახდები;

(11) განიხილეთ უნაღდო გადახდები. (გვ. 169–170)

ზემოთ აღნიშნული სახელმძღვანელო პრინციპების განხილვა, რა თქმა უნდა, ზოგიერთ მათგანში კითხვებს ან შემფოთებას გააჩენს და ეს მოსალოდნელიც არის. მაგალითად, ახალგაზრდობის დამცველები საკითხს შექმნიან ახალგაზრდებისთვის ზრდასრულებზე ნაკლები ანაზღაურების გამო. რატომ უნდა მიენიჭოს უპირატესობა უნაღდო გადახდებს ნაღდ გადახდებთან შედარებით? ანიჭებენ თუ არა ზრდასრულები უპირატესობას უნაღდო გადახდებს ნაღდ გადახდებს? ძალიან მეჭვება. მაშ, რატომ უნდა განვიხილოთ ეს ახალგაზრდებისთვის?

ბიუჯეტირება და კონტრაქტების გაფორმება ეთიკურ მოსაზრებებსა და დილემებს იწვევს, განსაკუთრებით რესურსების სამართლიან განაწილებას ([ალდერსონი და მოროუ, 2011](#)). მონაწილეებისთვის სამართლიანი ხელფასის გადახდა ამ სფეროს განეკუთვნება. ზოგიერთ მკვლევარს შეიძლება ემინოდეს, რომ ახალგაზრდებისთვის ფულის გადახდა მანიპულირების ფორმად და შესაბამისად, ეთიკური სტანდარტის დარღვევად ჩაითვლება, მაგალითად. ახალგაზრდების მიერ ამ ფულის ხარჯვა სხვა შესაძლო შემფოთებასაც იწვევს.

მაგალითად, ახალგაზრდებმა შეიძლება ფული ალკოჰოლსა და სიგარეტში დახარჯონ, რაც მათ ჯანმრთელობას საფრთხეს უქმნის. ეს და სხვა „მანკიერებები“ შეიძლება შემფოთებას არ იწვევდეს, თუ ზრდასრულებზე ვსაუბრობთ, მაგრამ ახალგაზრდებზე საუბრისას ეს ასეა. თუმცა, თუ ფოტოხმის პროექტი მარგინალიზებულ ახალგაზრდებს ეხება, მაშინ ფინანსები მათ ცხოვრებაში ერთ-ერთი მთავარი საკითხი ან გამოწვევაა. ჩემი ფილოსოფია ისაა, რომ ამ

სამუშაოსთვის ანაზღაურებას ვიღებ და რატომ არ უნდა მიიღონ ახალგაზრდებმაც ანაზღაურება? მათი დრო, ის მცირედი, რაზეც მათ უფლება აქვთ, ძალიან შეზღუდულია და ეს ფულად აღიარებას საჭიროებს. ჩვენს საზოგადოებაში ფულზე აქცენტის გათვალისწინებით, ეს ასევე მნიშვნელოვან გზავნილს უგზავნის მათ მშობლებსა და კანონიერ მეურვეებს, რომ მათ მიერ შესრულებული სამუშაო ძალიან მნიშვნელოვანია.

ფულადი გადახდების განსახორციელებლად სხვადასხვა გზა არსებობს. მაგალითად, ახალგაზრდა მონაწილეებისთვის დაფინანსება გრანტების სახით გავგზავნე, სადაც მათი ყოველკვირეული სტიპენდიის ნახევარი საბანკო ანგარიშზე იდება, ნახევარი კი მათ სურვილისამებრ ხარჯვისთვის ეძლევათ. პროექტის დასრულების შემდეგ, საბანკო ანგარიშები „ოფიციალურად“ გადაეცემა მონაწილეებს. ამ სტრატეგიის ერთ-ერთი მიზანია ახალგაზრდების წახალისება ფულის დაზოგვისკენ, თუმცა ის ასევე აღიარებს, რომ მათ ყოველდღიური ხარჯები აქვთ. გადახდასთან დაკავშირებული დისკუსია ყველა მონაწილეს აძლევს შესაძლებლობას, განიხილონ ფულის თემა და ის შესაძლოა გზები, რომლითაც მას შეუძლია ხელი შეუშალოს გადაწყვეტილების მიღებას.

თანამდებობები ეთიკური დილემების წარმოშობის კიდევ ერთი გზაა. მკვლევრები ფრთხილად უნდა იყვნენ, რომ არ შექმნან ისეთი სამუშაოები და თანამდებობები, რომლებიც ნიბავს ძალაუფლების მნიშვნელოვან განსხვავებებს და არც ახალგაზრდა თანამკვლევრებს უნდა მიაკუთვნონ „უმცროსი“ მკვლევრების იარლიყი (გრინი, 2013). არსებობს პოტენციური ეთიკური ხაფანგი, თუ საზოგადოებას შეექმნება შთაბეჭდილება, რომ მაცხოვრებლები კვლევაში გადაწყვეტილების მიმღებ როლს ასრულებენ, მაშინ როცა ეს ასე არ არის. ჩვენ არ ვფიქრობდით ამის გაკეთებაზე უფროსებთან და არც უნდა განვიხილოთ ეს ახალგაზრდებთან. გარდა ამისა, ახალგაზრდებმა არ უნდა შეასრულონ ისეთი უმნიშვნელო სამუშაოები, რომლებსაც სამუშაოს აღწერილობას „მოდური“ სათაურები ახლავს თან.

ჰეჩი (2002) თვისებრივი კვლევითი პროექტების ეთიკურ საკითხად ორმხრივი ურთიერთობის (საზოგადოებისთვის

დახმარების გაწევის) აუცილებლობას ასახელებს, თუმცა ეს არგუმენტი რაოდენობრივი კვლევისთვისაც შეიძლება გამოყენებულ იქნას. ფოტოხმა ნამდვილად არ არის გამონაკლისი და საზოგადოებისთვის დახმარების გაწევა ამ კვლევის მეთოდის წარმმართველი მთავარი ღირებულება და კომპონენტია. როგორც მე-4 თავშია განხილული, ფოტოხმა საზოგადოებაზეა ორიენტირებული და მიზნად ისახავს საზოგადოების კონკრეტული სეგმენტის და შესაბამისად, მთლიანად საზოგადოების ცხოვრების გაუმჯობესებას. პირდაპირი და დაუყოვნებელი სარგებლის არქონა შეიძლება ეთიკის დარღვევად ჩაითვალოს.

უნიკალური ეთიკური გამოწვევები ურბანული ახალგაზრდობის ფოტოხმაში

უდავოა ეთიკური სტანდარტებისა და ფართოდ აღიარებული გადაწყვეტილების მიღების პროცესების როლი და მნიშვნელობა ეთიკური კონფლიქტების გადასაჭრელად და საზოგადოებრივი კვლევის ყველა ასპექტის ინფორმირებისთვის. ეთიკასთან დაკავშირებული სტანდარტებისა და პროცედურების გამოქვეყნება, ასე ვთქვათ, პრაქტიკის სხვადასხვა სფეროს ერთი სახურავის ქვეშ გაერთიანებას ემსახურება. კვლევის ყველა ფორმა ეთიკურ გამოწვევებს წარმოშობს (რენდალი და რაუნსფილდი, 2010). არსებობს საერთო გაგება, რომ ეთიკური შემოწმების ინტენსივობა უნდა იყოს ინტერვენციის რისკის დონის პროპორციული (ახალი ზელანდიის ჯანდაცვის სამინისტრო, 2012).

როსი (2006) გვახსენებს, რომ ისტორიულად, სამედიცინო კვლევები ძირითადად ქალებსა და ბავშვებს ერიდებოდა („ქალები და ბავშვები ბოლო ადგილზე არიან“). ტრადიციულად, ყურადღების ცენტრში ზრდასრული თეთრკანიანი მამაკაცები იყვნენ, რასაც ამ ცოდნის სარგებელი მოჰქონდა მედიცინისა და ჯანდაცვის პროცედურების გაუმჯობესების გზით. ხელმისაწვდომობასა და დაცვას შორის დამაბულობაა და ეს არსად

ისე ძლიერად იგრძნობა, როგორც დაბალი შემოსავლის მქონე ბავშვებსა და ფერადკანიან ახალგაზრდებში. რა თქმა უნდა, შეიძლება ითქვას, რომ მოსახლეობის ყველა ქვეჯგუფი თავისი უნიკალური გარემოებების გამო თანდაყოლილ ეთიკურ გამოწვევებს წარმოადგენს, მათ შორის თვისებრივი კვლევის ყველა სხვა ფორმა, რომელიც ასევე უნიკალურ გამოწვევებს წარმოადგენს (პატტონი, ჰიგსი და სმიტი, 2011).

საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა (CBPR), რომელსაც ზოგჯერ ახალგაზრდების მონაწილეობითი სამოქმედო კვლევასაც (YPAR) უწოდებენ (ბატსლერი, 2010), ახალგაზრდებთან დამატებით გამოწვევებს იწვევს (კოსერი და სხვ., 2014; ლიდბიტერი, ბარისტერი, და სხვ., 2006), როგორც ეს ფოტოხმის შემთხვევაშია. ზრდასრულთა ძალაუფლება და ავტორიტეტი „ძირითადი“ საზრუნავია, როდესაც მკვლევარები „სწავლობენ ქვემოთ“ და არა „შეისწავლიან ახალგაზრდებთან ერთად“ (ბესტი, 2007), რაც ახალგაზრდების ექსპლუატაციას იწვევს (ჯანუ, 2009). მონაწილეობითი პოზიციის დამკვიდრება, თავის მხრივ, მინიმუმამდე ამცირებს, მაგრამ სრულად არ აღმოფხვრის ამ პოტენციურ ძალაუფლების სხვაობას და ეთიკურ საკითხს, რომელიც ამ სტატუსთან არის დაკავშირებული (პატტონი, ჰიგსი და სმიტი, 2011).

ლენგმანი და პიკი (2013) კვლევის ფოტოგრაფიის ეთიკას განიხილავენ ღირსების კონტექსტში პერსპექტივიდან, რაც გავლენას ახდენს ფოტოხმის პროექტებზე, რადგან ეს პერსპექტივა პატივისცემაზე ამახვილებს ყურადღებას:

პირველი, შედეგში ღირსების ასახვა, ხელს უწყობს იმის გადაწყვეტას, გადაიღოს თუ არა ფოტო, ყურადღების გამახვილებით იმ აუცილებლობაზე, რომ კვლევის ქვეშ მყოფებმა ისარგებლონ კვლევით, წარმოადგინონ სიტუაციის ავთენტური ხედვა და უზრუნველყო, რომ მონაწილეები არ დამცირდნენ ან დამცირდნენ. მეორე არის „ღირსების პროცესი“, რომელიც ეხმარება მკვლევარებს გადაწყვიტონ, თუ რატომ და როგორ გადაიღონ ფოტოები, კვლევის ქვეშ მყოფი პირების ჩართვის თვალსაზრისით, სურათის გადაღების პროცესში, სურათისთვის სწორი კუთხის შერჩევაში და იმ შთაბეჭდილების შექმნაში, რაც გამოსახულებას დატოვებს მისი გამოქვეყნების შემთხვევაში და მისი გამოქვეყნების შემდეგ.

ახალგაზრდები სარგებლობენ ლენგმანისა და პიკის სქემით, რადგან მათი ასაკის გამო უფროსები ხშირად უპატივცემულოდ ეპყრობიან მათ. ავთენტურობის ხაზგასმა ახალგაზრდებს გადაწყვეტილების მიმღებ როლში აყენებს, ამიტომ მათი აღქმა აუცილებლად უნდა იქნას გათვალისწინებული.

[მოროუ \(2012\)](#) კომენტარს აკეთებს კვლევის უნივერსალურ ასპექტებსა და იმ ვარიაციების არსებობაზე, რომლებიც პირდაპირ გამოიყენება ახალგაზრდების ფოტოხმაზე: „კვლევის ეთიკა არსებობს იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილი იყოს სამართლიანობის, პატივისცემისა და ზიანის თავიდან აცილების პრინციპების დაცვა შეთანხმებული სტანდარტების გამოყენებით“. ეს პრინციპები უნივერსალურია, თუმცა არსებობს მრავალი დახვეწილობა და მრავალფეროვნება და ის, თუ როგორ ხდება მათი გაგება, ინტერპრეტაცია და პრაქტიკაში გამოყენება, შეიძლება განსხვავდებოდეს ადგილიდან ადგილზე“ (გვ. 24). მოროუს მიერ მოხსენიებულ დახვეწილობასა და მრავალფეროვნებას შეუძლია მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს იმაზე, თუ როგორ არის მოსალოდნელი, შეფასებული და როგორ ხდება მასზე რეაგირება.

ახალგაზრდებზე ჩართულ/საზოგადოებრივ მონაწილეობაზე ორიენტირებული კვლევა ეთიკურ ქცევას დამატებით განზომილებას სძენს, რაც ყურადღების ცენტრში უნდა მოექცეს, თუ გვინდა, რომ ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმამ მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანოს ამ მეთოდის პრაქტიკაში და იმ ცხოვრების წესში, რომლის შეცვლაც მისი მიზანია და არა პროცესში მონაწილე ახალგაზრდების კომპრომეტირება. ახალგაზრდების, როგორც კვლევით საქმიანობაში თანასწორი პარტნიორების, ყოფნა ნებისმიერ თანამშრომლობით წამოწყებასთან დაკავშირებულ ყველა დამაბულობას იწვევს, ასევე ზოგიერთ დამატებით დამაბულობას, რომელიც ზრდასრულებსა და ახალგაზრდებს შორის ასაკობრივი სხვაობით არის გამოწვეული ([სარჯენტი და ჰარკური, 2012](#)). მაგალითად, ახალგაზრდული აგენტობა (კომპეტენცია და დამოუკიდებლად მოქმედების უნარი) პოტენციურ განსხვავების არეალად წარმოიშობა.

[იეიტსი \(2010\)](#) აღნიშნავს, რომ მონაწილეობითი ვიზუალური

კვლევის მეთოდებთან დაკავშირებული კეთილი განზრახვები კონფლიქტის პოტენციალსაც შეიცავს:

ახალგაზრდებთან განათლების, ჯანდაცვის ან საზოგადოებრივი პოლიტიკის კვლევაში მონაწილეობითი ვიზუალური მეთოდების გამოყენების გადაწყვეტილება დაკავშირებულია იმ სურვილთან, რომ მათ უფრო მეტი ხმა მიეცეთ კვლევასა და პროფესიულ საქმიანობაში, რომელიც გავლენას ახდენს მათ ცხოვრებაზე. მაგრამ როგორ წარმოიქმნება ეს „ხმა“, ვის ხმას წარმოადგენს ის და როგორ გამოიყენება და ინტერპრეტირდება ამ კვლევის პროდუქტი, ეს ყველაფერი საკამათო საკითხებია მკვლევრებისთვის. (გვ. 280)

ეთიკისადმი ყურადღება ხელს უწყობს ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტის წარმატების ალბათობის გაზრდას და სამომავლო კვლევითი პროექტებისთვის გზის გაკვალვას ორმხრივი ნდობისა და სარგებლის საფუძველზე დაფუძნებული საფუძვლის შექმნით.

არსებობს თანხმობის ასაკის მატებასთან დაკავშირებული დამატებითი პასუხისმგებლობების არსებობაზე თან ახლავს ყველა მოსაზრება და რომ ეთიკური ქცევის ზოგიერთი ასპექტი რთულდება, როდესაც გადაწყვეტილების მიღების პროცესში კულტურული ფაქტორები ერთვება. როგორც ნებისმიერი სხვა ასაკობრივი ჯგუფის შემთხვევაში, ახალგაზრდებთან კვლევის ჩატარებაც სავსეა სირთულეებით, რომელთაგან ზოგი ამჟამად, ზოგი კი ნაკლებად ამჟამად. ახალგაზრდული ფოტოხმის მონაწილეებსა და ზრდასრულ თანაფასილიტატორებს შორის ასაკობრივი სხვაობა, იმ შემთხვევაში, თუ ერთი აკადემიური წრეების წევრია, ხოლო მეორე - ახალგაზრდა, შეიძლება იყოს როგორც ბარიერი, ასევე ხელშემწყობი ფაქტორი ნდობის ჩამოყალიბებისთვის: „გარდა ამისა, ის ფაქტი, რომ ბავშვებს აქვთ ზრდასრული ადამიანის განუყოფელი ყურადღება, რომელიც აფასებს და პატივს სცემს მათ პერსპექტივებს, შეიძლება მათ მისცეს სივრცე და თავდაჯერებულობა, გაამჟღავნონ მეტი, ვიდრე ის, რაც მაშინვე ჩანს ფოტოზე“ (გრეჰემი და კილპატრიკი, 2010, გვ. 103). ნდობა ორმხრივი კავშირია და ეს ღიად უნდა იქნას აღიარებული. ეს ნდობა ნამდვილი უნდა იყოს, რათა ახალგაზრდულმა ფოტოხმამ მაქსიმალურად გამოიყენოს თავისი პოტენციალი.

მკითხველმა შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ეს უკანასკნელი

განცხადება და იკითხოს, თუ რატომ ითვლება ნდობა ეთიკურ საკითხად ახალგაზრდული ფოტოხმის დროს. [ლეონარდი \(2007\)](#) განიხილავს კარიბჭის მცველების თემას და საკუთარი თავის „კვაზი-ზრდასრულად“ წარმოჩენის როლსა და მნიშვნელობას, რათა მკვლევარებმა შეძლონ იმ სისტემების მოგვარება, რომლებიც შეიძლება არაკომფორტულად ეჩვენებოდეს ახალგაზრდებს, როგორც მკვლევარებს და „კვაზი-ბავშვს ან ახალგაზრდობას“ ახალგაზრდებთან ურთიერთქმედებასა და მოლაპარაკებებში. როლებისა და გარეგნობის მართვის ეს ცვლილება ახალგაზრდული კვლევითი პროექტების განსახორციელებლად აუცილებელია. თუმცა, ეს ცვლილება მხოლოდ ხელოვნებაზე დაფუძნებული თვისებრივი კვლევისთვის არ არის დამახასიათებელი და ეს პერსპექტივა პრაქტიკაშიც შეიძლება ვიპოვოთ. მაგალითად, სოციალურ მუშაობაში ეს გვახსენებს „საკუთარი თავის შეგნებული გამოყენების“ კონცეფციას, რომელიც ამ ელემენტს სხვებთან ერთად მოიცავს. ის ნამდვილად ბადებს ავთენტურობის კითხვებს, რომლებსაც მარტივი პასუხები არ აქვთ.

[მოკლერი \(2011\)](#) ავთენტურობის საკითხს კვლევის დიზაინის პერსპექტივიდან განიხილავს, განიხილავს მკვლევარსა და კვლევის ჩატარების წესს შორის შესაბამისობის როლსა და მნიშვნელობას. ავთენტურობის ნაკლებობა იწვევს ურთიერთკავშირის რიგს, რამაც შეიძლება კვლევის ხარისხი სხვადასხვა გზით, მათ შორის ეთიკური თვალსაზრისითაც, შეამციროს. ახალგაზრდული ფოტოგრაფიის შექმნის ატმოსფეროს ან კლიმატს, რომელიც დაანგრევს ბარიერებს ზრდასრულ და ახალგაზრდა მკვლევარებს შორის, რაც ყველა მხარეს საშუალებას მისცემს გაიგონოთ ერთმანეთი ისე, რომ სცილდება კვლევითი როლების ფარგლებს. ზრდასრული მკვლევარების მხრიდან ავთენტურობის ნაკლებობა სწრაფად გახდება ცნობილი ახალგაზრდებისთვის, რომლებსაც შემდეგ შეუძლიათ ეჭვქვეშ დააყენონ მკვლევარების მოტივაცია და იმის შესახებ, რისიც მათ სჯერათ.

ახალგაზრდებზე კვლევის, როგორიცაა ფოტოხმა, ინიცირება ზრდასრულების მიერ დომინირებულ სისტემებში მოითხოვს, რომ

მკვლევარებმა რამდენიმე „კარიბჭის“ მეშვეობით გაიარონ გზა: „ამ ზოგჯერ წინააღმდეგობრივ მიზნებს შორის ბალანსის მიღწევასთან დაკავშირებული სირთულეებისთვის მარტივი გადაწყვეტილებები არ არსებობს, თუმცა ბავშვობის მკვლევარები უნდა ჩაერთონ რეფლექსიის მუდმივ პროცესში და საჯაროდ გაასაჯაროონ ის რაციონალობა, რომელიც საფუძვლად უდევს შემდგომში მათ მიერ დადებულ კომპრომისებს“ (ლეონარდი, 2007, გვ. 154). წვდომის მქონე პირები ასევე ყველა თემში გვხვდებიან, რაც მსგავს გამოწვევებს ქმნის და მოითხოვს სიღრმისეულად შეფასებას, თუ რას სძენენ ისინი ფოტოხმას და რა კომპრომისებს სთავაზობენ. წვდომის მქონე პირები, როგორც ეს მე-7 თავშია განხილული, შეიძლება ეთიკური დილემების წინაშე აღმოჩნდნენ.

მაგალითად, როგორც ამ წიგნში ხაზგასმულია, CBPR (ან YBPR) საინტერესოა და უზარმაზარი პოტენციალი აქვს, მნიშვნელოვნად და დადებითად შეცვალოს ქალაქელი მარგინალიზებული ახალგაზრდების ცხოვრება (ჯინსი და კეი, 2013). მიუხედავად ამისა, კვლევის ეს ფორმა ასევე სავსეა პოტენციური დამაბულობითა და კონფლიქტებით მკვლევარებისთვის, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ეს კვლევა მყარად არის დაფუძნებული საზოგადოების კონტექსტში და საზოგადოების მონაწილეთა შეხედულებები ეწინააღმდეგება ხელისუფლების წარმომადგენლების შეხედულებებს (ბესანტი, ემსლი და უოტსი, 2013).

ფოტოხმა, როგორც სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლობის ფორმა, პოტენციური ეთიკური დილემების კიდევ ერთ ფენას მატებს, რაც ართულებს პროცესს, რომლის დაწყებაც რთულია. ეთნოგრაფია ხაზს უსვამს ეთიკის, პოლიტიკისა და წარმომადგენლობის მნიშვნელობას, ამავედროულად, გამოწვევების კიდევ ერთ ფენას წარმოშობს (3. ჯონსი, 2010). მიკესელმა, ბრომლიმ და ხოდიაკოვმა (2013) მიმოიხილეს ეთიკისა და სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლობის შესახებ ლიტერატურა და დაასკვნეს, რომ თემების უფლებები და კეთილდღეობა მოითხოვს დამატებით ეთიკურ მოსაზრებებს, რომლებიც ფოკუსირებულია ინდივიდზე და კონკრეტულად თემებზე. სამწუხაროდ, მიუხედავად იმისა,

რომ ეს მოსაზრებები ლიტერატურაში იყო განხილული, ისინი არ გამოავლინა ის სინთეზი და ანალიზი, რომელიც საჭიროა დისკუსიის წინსვლისა და რეკომენდაციების განვითარებისთვის.

რიელე (2013) ახალგაზრდებზე ორიენტირებული/ჩართული კვლევისთვის ეთიკურ რელიეფს განსაზღვრავს, რომელიც გამოწვევებს წარმოადგენს და ხაზს უსვამს ღირებულებებისა და პრინციპების როგორც აშკარა, ასევე იმპლიციტურ როლს: „ახალგაზრდობის კვლევის ეთიკური ჩატარება მოითხოვს ღირებულებებსა და პრინციპებზე მსჯელობას, განსჯის უნარს და კონტექსტის გააზრებას“ (გვ. 3). **ჰითი და უოკერი (2012a)** ასევე წამოჭრიან ეთიკური დილემების საკითხს CBPR-თან და ახალგაზრდობასთან დაკავშირებით: „მონაწილეობითი მიდგომებისადმი ერთგულება წარმოადგენს ძალიან სპეციფიკურ ეთიკურ პოზიციას ახალგაზრდულ კვლევასთან დაკავშირებით... „ახალგაზრდებისთვის მეგობრული“ მეთოდები ხშირად გამოიყენება მონაწილეობით კვლევაში, თუმცა მათი „კეთილგანწყობა“ ზოგჯერ შეიძლება ეთიკური შემფოთების წყარო გახდეს“ (გვ. 10–11). ეთიკური ნაღმების ველი შეიძლება უფრო თვალსაჩინო ანალოგია იყოს ამ გამოწვევების აღსაწერად. თუ მკვლევარები ნაღმების ველებზე გადაკვეთის წინააღმდეგნი არიან, მაშინ მათ მკვლევარობა უნდა შეწყვიტონ. ასევე, ეხმარება პროფესიონალ პრაქტიკოსებს, რომლებიც ყოველდღიურად აწყდებიან ეთიკურ გამოწვევებს თავიანთი საქმიანობის განმავლობაში.

როგორც ნებისმიერი საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის მეთოდის შემთხვევაში, სერიოზული ყურადღება ექცევა როგორც ხელმძღვანელობის, ასევე მონაწილეების მხრიდან ეთიკურ ქცევას. ფოტოხმა ნამდვილად არ არის გამონაკლისი (**კლარკი, პროსერი და უაილსი, 2010; ჰარპერი, 2003**). **პოუპი, დე ლუკა და ტოლიჩი (2010, გვ. 33)** აღწერენ კვლევის პროცესს, რომელიც სრულიად განსხვავებულია წრფივი და მოწესრიგებული: „თვისებრივი კვლევა, განსაკუთრებით ვიზუალური ეთნოგრაფია, არის განმეორებითი და არა წრფივი პროცესი, სავსე კეთილი განზრახვებით, მცდარი სტარტებით, მცდარი დაშვებებით, არასწორი კომუნიკაციით და პრობლემის

მუდმივად გადახედვით. ის ფაქტი, რომ კამერა კადრში ყველაფერს და ყველას აჩერებს, მხოლოდ ართულებს ეთიკურ მოსაზრებებს“.

მე ყოველთვის ძალიან მიყვარს იმის თქმა, რომ კვლევა არეულია; და კარგი კვლევა კიდევ უფრო არეულია. „კარგი“ კვლევა მოითხოვს მონაწილეთა უფლებებისა და საზოგადოების უფლებებისადმი ფრთხილად ფიქრს, რაზეც ამ თავში მოგვიანებით ვისაუბრებთ. ეთიკური ქცევა კიდევ უფრო დიდ მნიშვნელობას იძენს ახალგაზრდებთან დაკავშირებული კვლევის შემთხვევაში (რიელე და ბრუკსი, 2013). ეთიკური ქცევის საკითხი არ შემოიფარგლება მხოლოდ მკვლევრით, არამედ ვრცელდება მონაწილეებზეც (მიტჩელი, 2011).

მარტინესი, კარტერ-პოკრასი და ბრაუნი (2009) ამტკიცებენ, რომ ნებისმიერი საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის პირველი პრინციპია „საზოგადოების“ ადგილობრივად განსაზღვრული განმარტების მიღება. სხვადასხვა მოსახლეობის ჯგუფმა შეიძლება საზოგადოება განსხვავებულად განსაზღვროს მათი უნიკალური გამოცდილებისა და ამ ეკოლოგიურ კონტექსტში არსებული ხედვის წერტილების გამო (კეგლერი, რიგლერი და ჰანიკატი, 2011). ეს დამატებით მნიშვნელობას იძენს, როდესაც ფოტოხმის პროექტი ცდილობს გადმოსცეს საზოგადოების იმიჯი და არა შერჩეული ჯგუფის. ეს დიდ მნიშვნელობას იძენს, რადგან ეს რთულია და ზოგიერთის აზრით, შეუძლებელია, რადგან თემები მრავალი განსხვავებული ქვეჯგუფისგან შედგება.

კონტექსტის გავლენა თვისებრივ კვლევაში გაჟღენთილია და ის თვალსაჩინო როლს თამაშობს ახალგაზრდების მიერ გარემოს აღქმის ჩამოყალიბებაში, რასაც რიტერბუმის (2011) კვლევა ადასტურებს. რიტერბუმში, კოლუმბიელი ქუჩის გოგონების მონაწილეობითი სამოქმედო კვლევის საფუძველზე, აჩვენებს, თუ როგორ მოქმედებს კონტექსტი ძირითად ეთიკურ კონცეფციებზე, რაც იწვევს შეუსაბამოებებს ადამიანური სუბიექტის ისეთ კონცეფციებს შორის, როგორიცაა ბავშვობის, დაუცველობის, დაცვისა და თანხმობის განმარტებები. ამ კონცეფციების კონტექსტუალიზაცია დამოკიდებულია ადგილებზე, სივრცეებზე,

კულტურაზე, ასაკსა და ადგილობრივ გარემოებებზე. ეთიკური კონცეფციების კონტექსტუალიზაციის ეს საჭიროება კიდევ უფრო დიდ მნიშვნელობას იძენს, როდესაც ფოტოხმა გამოიყენება არადასავლურ კულტურებში IRB-ებთან დაკავშირებული დამცავი ზომების გარეშე, რომლებსაც სერიოზული შეზღუდვები აქვთ, როგორც ეს ამ თავში მოგვიანებით იქნება განხილული.

ახალგაზრდები წარმოადგენენ მაღალმოწყვლადი და მარგინალიზებული ჯგუფის შესანიშნავ მაგალითს, რადგან ისინი ცხოვრობენ თემებში, სადაც მათ ჩამოერთვათ გადაწყვეტილების მიღების უფლება (ევანსი, 2007). ფოტოხმის გამოყენება საზოგადოების საკუთარი განმარტების აღსაწერად მნიშვნელოვნად განსხვავდება, მაგალითად, იმავე თემში მცხოვრები ზრდასრულების გამოყენებისგან და ეს მკითხველისთვის დიდად გასაკვირი არ უნდა იყოს. კულტურულმა და ადგილობრივმა გარემოებებმა შეიძლება ახალგაზრდები ზრდასრულის როლში აიძულოს, მიუხედავად იმისა, რომ ასაკობრივი ქრონოლოგიური თვალსაზრისით, ისინი მაინც ახალგაზრდები არიან (ბრუკსი, 2013). და ბოლოს, უსაფრთხოება ფოტოხმის პროექტების კონცეპტუალიზაციისა და განხორციელებისას გასათვალისწინებელი ფაქტორი ხდება, განსაკუთრებით სოციალურ-ეკოლოგიურ კონტექსტებში, სადაც ძალადობა (ფიზიკური და ფსიქოლოგიური) ხშირი მოვლენაა, რასაც ამ თავში მოგვიანებით განვიხილავთ (გრეჰემი და სხვ., 2013).

ტუნელი (2012), იშვიათ სტატიაში, რომელიც კონკრეტულად ვიზუალური კვლევის ჩატარების „გამოწვევებზე“ ფოკუსირებული, კვლევის ამ ფორმის საფრთხეებს ეხება:

როგორც ვხვდებით, თვისებრივი კვლევის მკვლევრებმა ბრმად არ უნდა შეაღწიონ სფეროში, კვლევის სტრატეგიისა თუ ინსტრუმენტის მიუხედავად. დაკვირვებიდან მონაწილეობით დაკვირვებამდე, ინტერვიუდან ფოტოგრაფირებამდე, კვლევის გარემო, როგორც ჩანს, ერთი პოტენციური რისკის მიყოლებით არის სავსე. მიუხედავად იმისა, რომ ვვარაუდობდი, რომ ქანდაკების ან გაუქმებული ბიზნესის გადაღება ყოველგვარი რისკისგან თავისუფალი იყო, საპირისპირო ვისწავლე და ახლა მესმის, რომ ვიზუალურ კვლევას, ისევე როგორც ნებისმიერ თვისებრივ კვლევას, აქვს როგორც სარგებელი, ასევე რისკები. ისევე, როგორც ვცდილობთ გავითვალისწინოთ მონაწილეებისთვის კითხვების დასმის პოტენციური რისკები, იგივე უნდა გავითვალისწინოთ კამერის თვალთან მიტანის დროსაც. (გვ. 350)

ვიზუალურ კვლევას დიდი აზრი არ აქვს კონტექსტური საფუძვლის ან ფონის გარეშე, რაც ფოტოს გადამღებ პირს (დამნახველს) დაეხმარება იმის გაგებასა და დაფასებაში, თუ როგორ უკავშირდება გამოსახულებები გარემოს. ეს ცენტრალური გზავნილის ჩამოყალიბების ძალაუფლებას იმ ინდივიდს ანიჭებს, რომელსაც ეს ძალაუფლება უნდა ჰქონდეს. გაძლიერება სწორედ მაშინ ხდება, როდესაც ეს ხდება და პოტენციური ეთიკური კონფლიქტების სფეროებზე გადასვლამდე ახალგაზრდული ფოტოხმის შესახებ ნებისმიერ დისკუსიაში ურბანული კონტექსტის ხელახლა შემოტანას მოითხოვს.

ფოტოხმა არის მეთოდი, რომელიც უდიდეს ყურადღებას ამახვილებს კონტექსტზე და ლოგიკურია, რომ გეოგრაფიული კონტექსტიც უნდა შევიდეს „ურბანული ახალგაზრდული ფოტოხმის“ ნებისმიერ გონივრულ განხილვაში. მოსახლეობის სიმჭიდროვესთან, კონფიდენციალურობის ნაკლებობასთან, უსაფრთხოებასთან, პოლიციის ზედამხედველობასთან, ხარისხიან ჯანდაცვაზე წვდომასთან, საინფორმაციო საშუალებების მიერ ნეგატიურ საჯაროობასთან და ზოგადად უარყოფით რეპუტაციასთან დაკავშირებული ფაქტორები ერთად ქმნიან კონტექსტს, რომელიც ხელს არ უწყობს ახალგაზრდების გაძლიერებას. ეს ფაქტორები ან ძალები უნდა იქნას გათვალისწინებული ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმის ეთიკის განხილვისას.

პოტენციური ეთიკური კონფლიქტების სფეროები

ეს განყოფილება განიხილავს ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოჟურნალში პოტენციური კონფლიქტის ექვს ძირითად თემას: (ა) პირადი საკითხები/კონფიდენციალურობა, (ბ) მონაწილეთა დაცვა, (გ) ფოტოების/ნარატივების საკუთრება, (დ) სურათების დამახინჯება/ნეგატიური სტერეოტიპების განმტკიცება, (ე) თანხმობის შეთანხმებები და (ვ) ჩართვის/გამორიცხვის დილემები. ეს სია სულაც არ არის ამომწურავი და მხოლოდ საილუსტრაციო ხასიათისაა. გარდა ამისა, ეს თემები არ არის წარმოდგენილი მნიშვნელობის მიხედვით და არ გამორიცხავს ერთმანეთს.

მიუხედავად ამისა, შემდეგი კატეგორიები, როგორც წესი, გვხვდება ეთიკური ქცევისა და თვისებრივი კვლევის შესახებ ლიტერატურაში, განსაკუთრებით ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევაში.

პირადი საკითხები/კონფიდენციალურობა

კონფიდენციალურობა ეთიკის ქვაკუთხედად ითვლება. კონფიდენციალურობა და პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობა ყველა მკვლევრის თემების სიაშია ეთიკური ქცევისა და კვლევის განხილვისას, იქნება ეს თვისებრივი თუ რაოდენობრივი. ახალგაზრდული ფოტოხმის მონაწილეებს აქვთ სრული მოლოდინი, რომ ჯგუფში გაზიარებული ინფორმაცია ჯგუფში დარჩება, თუ არ არსებობს აშკარა შეთანხმება ჯგუფის გარეთ განხილვებთან დაკავშირებული ინფორმაციის გაზიარების შესახებ. კონფიდენციალურობის შემთხვევითი დარღვევები ხდება, როდესაც მონაწილეები ფოტოხმის პროექტში საკუთარ გამოცდილებას გარეშე პირებთან განიხილავენ, ან როდესაც მკვლევარები იგივეს აკეთებენ თანატოლებთან (უაილსი, 2013). გადაწყვეტილების მიღებისა და ეთიკური განხილვების დროს ინდივიდუალური უფლებები ჯგუფურ უფლებებთან უნდა შედარდეს (მარშალი და შეპარდი, 2006).

ახალგაზრდების ფოტოხმის გადაცემასთან დაკავშირებით არსებობს სირთულეები. მაგალითად, როგორ უნდა მოიქცნენ ახალგაზრდები იმ სიტუაციებში, როდესაც მშობლები მოითხოვენ ჯგუფურ სესიებზე მომხდარი მოვლენების შესახებ ინფორმაციის მიღებას? რა მოხდება, თუ ახალგაზრდები უარს იტყვიან შეთანხმების შესაბამისად გაზიარებაზე, მიუხედავად იმისა, რომ მშობლებმა იციან, რომ ამით ისინი დაარღვევენ შეთანხმებას? ფასილიტატორები მზად უნდა იყვნენ, რომ მონაწილეებთან და მათ მშობლებთან ან კანონიერ მეურვეებთან შეხვედრების ფარგლებში მსგავსი სიტუაციები განიხილონ. ამ კონფიდენციალურობის დარღვევამ შეიძლება ღრმა გავლენა მოახდინოს ჯგუფში ნდობაზე და საფრთხე შეუქმნას პროექტს.

მონაწილეთა დაცვა

ახალგაზრდა მონაწილეების მიმართ ჩადენილი უსამართლობის გამო ემოციებით დატვირთულ თემაზე კვლევის ჩატარების გამოწვევა ძლიერი მოტივატორი და მნიშვნელოვანი დაძაბულობის მიზეზია.

კირშნერი, პოცობონი და ჯონსი (2011) ამ ფაქტორს აქტივიზმსა და კვლევასთან მიმართებაში განიხილავენ, როდესაც ისინი ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირშია: „აქტივიზმისა და კვლევის ამ კომბინაციამ შეიძლება კოგნიტური გამოწვევა შეუქმნას მონაწილეებს, რომლებმაც კონკრეტულ შედეგში ემოციური ინვესტიცია უნდა შეათანხმონ მოულოდნელი ან უარყოფით მტკიცებულებებთან გახსნილობასთან. ჩვენ ამ პროცესს მიკერძოების მართვას ვუწოდებთ“ (გვ. 140).

ახალგაზრდა მონაწილეების უნარი, მართონ საკუთარი ემოციები პოზიტიური ცვლილებების შესაქმნელად, კვლევით პროექტში ჩართულ გუნდს არასტაბილურ მდგომარეობაში აყენებს - ერთი მხრივ, კვლევასა და აქტივიზმში ჩართულობაში ემოციური ინვესტიცია ძლიერი მოტივატორია, რომლის დადებით შედეგამდე მიყვანაც შესაძლებელია; მეორე დონეზე, ზედმეტმა ემოციამ შეიძლება დაჩრდილოს განსჯა და გამოიწვიოს რეაქციები, რომლებიც სოციალური ცვლილების მიზნის საწინააღმდეგოა (ვუდი, 2010).

მონაწილეთა ფსიქოლოგიური და ფიზიკური უსაფრთხოება მკვლევრის ან პრაქტიკოსის ყურადღების ცენტრშია. მაგალითად, ჩეონი (2011) ახალგაზრდების პოზიტიური განვითარების ეთიკურ გამოწვევას განიხილავს, რაც ახალგაზრდების ზიანისგან დაცვას უზრუნველყოფს. ზიანი შეიძლება იყოს უხილავი და მიუწვდომელი და ის დიდად არის დამოკიდებული იმაზე, თუ ვის მიმართავენ (ალდერსონი და მოროუ, 2011). ყველა სოციალური კვლევა თან ახლავს ზიანის რისკის ელემენტს (უაილსი, 2013): „მიუხედავად ზოგიერთი მკვლევრის მტკიცებისა, რომ სოციალური კვლევა შედარებით უსაფრთხოა, არსებობს მტკიცებულება, რომ ის პოტენციურ რისკებს უქმნის როგორც კვლევის მონაწილეებს, ასევე მკვლევრებს“ (გვ. 67). ახალგაზრდების კვლევასთან დაკავშირებით გაზრდილ

ცნობიერებას ამაღლებს იმის შესახებ, თუ როგორ არ უნდა აზიანებდეს ფოტოხმაში მონაწილეობა ახალგაზრდა მონაწილეებს.

გრეჰემი და კილპატრიკი (2010) განიხილავენ ემოციურობის გავლენას ბავშვებთან ფოტოგრაფიის გამოყენებაში და მათთვის ზიანის მიყენების პოტენციალს:

ფოტოები ძლიერი გამოსახულებებია, რომლებიც აძლიერებს ბავშვთა ისტორიების სანდოობასა და ავთენტურობას. ისინი აუდიტორიას მნიშვნელობას აწვდიან ბავშვების რთული და ხშირად არათანმიმდევრული დიალოგის გათავისუფლებით და ვიზუალურ ზეგავლენას და ემოციურ ინტენსივობას სძენენ ყველაზე ნაკლებად გაგონილ ხმებს. თუმცა, სწორედ ისტორიების ინტენსივობა იწვევს სიფრთხილის საჭიროებას ფოტოების ან სხვა შემოქმედებითი ვიზუალური მეთოდების გამოყენებისას, განსაკუთრებით ბავშვებთან ურთიერთობისას. (გვ. 99)

გრეჰემისა და კილპატრიკის გაფრთხილებები დადასტურებულია ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევის ჩატარების მრავალი სხვა მეცნიერის მიერ.

ემოციურად დატვირთულმა კონტენტმა შეიძლება გამოიწვიოს ის, რომ მონაწილეებმა დამატებითი დრო და ენერგია დახარჯონ მათ ცხოვრებაში ტრავმული მოვლენებით გამოწვეული ტკივილის მოსაგვარებლად. ეს შეიძლება მოხდეს ფოტოხმის პროექტის ყველა ფაზაში. მაგალითად, ეს მოგონებები შეიძლება გაძლიერდეს, როდესაც ჯგუფი იწყებს გამოფენისთვის ფოტოებისა და ნარატივების შერჩევას. გამოფენამაც შეიძლება რთული სიტუაციები წარმოაჩინოს, რადგან აუდიტორიამ შეიძლება ისე არ უპასუხოს, როგორც ახალგაზრდებს სურდათ და ამგვარად, ვერ დაადასტუროს თავისი გამოცდილება. ახალგაზრდებისთვის დახმარების მიღების ვარიანტები დიდწილად დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად შეუძლიათ მათ ზრდასრულთა ხელისუფლების წარმომადგენლებს დახმარების მიღება. ფოტოხმოვანი სესიები შეიძლება მიმზიდველი საშუალება აღმოჩნდეს იმ ტკივილის გასაზიარებლად, რომლის გაზიარებასაც ისინი წარსულში ერიდებოდნენ.

რეკომენდებულია ისეთი მექანიზმების შემუშავება, რომლებიც უზრუნველყოფს, რომ ახალგაზრდებმა, რომლებიც ამ ინტენსიურ ემოციურ სიტუაციებში იმყოფებიან, ჰქონდეთ პროტოკოლი, რომლის დაცვაც მათ დახმარების მისაღებად შეეძლებათ. ეს შეიძლება იყოს მეგობრობის სისტემა, რომლის დროსაც მათ

ჯგუფში ჰყავთ საკონტაქტო პირი ან აქვთ წვდომა თანაფასილიტატორებთან. უნდა აღინიშნოს, რომ ფასილიტატორებს შეუძლიათ ამ რეაქციების „ნორმალიზება“ თემის მონაწილეებთან კონტრაქტის დადებისას და პროექტის სხვადასხვა ეტაპზე წამოჭრით. დახმარების თხოვნა არ უნდა განიხილებოდეს, როგორც „პათოლოგიური“ რეაქცია. მაგალითად, თანა-ფასილიტატორებს შეუძლიათ გაუზიარონ ერთმანეთს გამოცდილება, რომელიც შესაძლოა კვლევითი პროექტის დროს ჰქონოდათ, რამაც მტკივნეული გამოცდილების ხელახლა გახსენება გამოიწვია.

როდესაც ფოტოხმის პროექტები ფოკუსირებულია მოსახლეობის ჯგუფზე, რომელიც სტიგმატიზირების სიტუაციის წინაშე დგას, განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს იმის უზრუნველყოფას, რომ ისინი კიდევ უფრო არ დაზარალდნენ (ბალერმინი, 1997; უოლში, ჰიუსონი, შიერი და მორალესი, 2008). ფოტოხმის მონაწილეებმა შეიძლება ხელახლა განიცადონ ტრავმული მოვლენები, რაც პროფესიონალურ შემდგომ მეთვალყურეობას მოითხოვს (ლეიშერი, ლაგარდი და ლემარი, 2013; პალიბროადა, კრიგი, მერდოკი და ჰეველოკი, 2009; რუის-კასარესი, 2013). უნდა არსებობდეს სიფრთხილის ზომები ან პროტოკოლები იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ახალგაზრდა მონაწილეებს ფიზიკური ან ფსიქოლოგიური ზიანი არ მიადგეთ (იუილი, პეპლერი, კრეიგი და კონოლი, 2006). გარდა ამისა, უნდა ჩატარდეს ფრთხილად შემოწმება იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მონაწილეებმა შეძლონ ისეთ პროექტში ჩართვა, რომელმაც შეიძლება ისინი ამოუცნობი გრძნობების წინაშე დააყენოს.

მაკარევი და დასი (2013) წამოჭრიან საკითხებს იმის შესახებ, თუ როგორ შეიძლება საზოგადოების კარიბჭის მცველებთან ურთიერთქმედებამ ეთიკური დილემები წარმოშვას, რაც ხშირად ლიტერატურაში არ არის განხილული, მიუხედავად იმისა, რომ კარიბჭის მცველები ხშირად საზოგადოების კვლევის უმეტესი ფორმის განუყოფელი ნაწილია. ფოტოხმა და სხვა ვიზუალზე ორიენტირებული მეთოდები, რა თქმა უნდა, არ წარმოადგენს გამონაკლისს „კარიბჭის მცველების“ ჩართულობის მხრივ (ეგლინტონი, 2013; გუბრიუმი, ჰილი და ფლიკერა, 2013; ჰარლი,

2012). ახალგაზრდები შეიძლება წააწყდნენ თემის მაცხოვრებლებს, რომლებიც მათ ან მათ პროექტს სერიოზულად არ აღიქვამენ და მაინც მარგინალიზებული პოზიციიდან უყურებენ (ალდერსონი და მოროუ, 2011). მაგალითად, მათი სატელეფონო ზარები და ფოტოების გადასაღებად შეხვედრის მცდელობები შეიძლება იგნორირებული ან დამცირებული იყოს. ამ გამოცდილებით გამოწვეული ფსიქოლოგიური ზიანი შეიძლება საკმაოდ ღრმა და ხანგრძლივი იყოს და სერიოზულად დააზიანოს ფოტოხმის კვლევის პროექტი.

ფიზიკური უსაფრთხოების საკითხზე გადასვლისას, საჭიროა განვასხვავოთ სიტუაციური უსაფრთხოების საფრთხეები, რომლებიც შეიძლება წარმოიშვას ნებისმიერ ადგილასა და დროს და შესაბამისად, მათი პროგნოზირება რთულია, ლოკაციური უსაფრთხოების საფრთხეებისგან, რომლებიც ეხება გარემოსა და გეოგრაფიულ არეალებს, სადაც მაღალია ფიზიკური ზიანის მომტანი აქტივობების ალბათობა (უაილსი, 2013). ფიზიკური ძალადობა ხშირად შეიძლება იყოს ქალაქელი ახალგაზრდების ყოველდღიური ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი. ფოტოხმის პროექტის განხორციელება ჯადოსნურად არ იცავს მონაწილეებს ფიზიკური ძალადობის ან თუნდაც სიკვდილისგან. ფოტოხმის პროექტები მზად უნდა იყვნენ იმის განსახილველად, თუ როგორ გაზარდონ მონაწილეთა ფიზიკური დაზიანების თავიდან აცილების ალბათობა. ეს შეიძლება მოიცავდეს კონფლიქტების მოგვარების ტრენინგის გავლას ფიზიკური შეტაკებების ალბათობის შემცირების მიზნით.

მეტროპოლიტენის ტერიტორიის დაგეგმარების საბჭომ (დაუთარიღებელი) გამოავლინა სტრატეგიების სერია, რომლებიც ხელს შეუწყობს ფიზიკური უსაფრთხოების საკითხების მინიმიზაციას: (1) არ მიიღოთ ზედმეტი რისკები; (2) შედით მხოლოდ იმ ადგილებში, სადაც თავს თავდაჯერებულად გრძნობთ; (3) თუ ეჭვი გეპარებათ კონკრეტულ არეალში, ითანამშრომლეთ სხვა მონაწილესთან; და (4) ყოველთვის იყავით ყურადღებით თქვენი გარემოს მიმართ. აზიური ჯანმრთელობის ცენტრი (დაუთარიღებელი) ასევე აღნიშნავს, რომ როდესაც ადამიანი აგრესიულია, მნიშვნელოვანია სიმშვიდის შენარჩუნება.

გარდა ამისა, თუ ვინმეს, მაგალითად, კამერა სურს, მნიშვნელოვანია, რომ წინააღმდეგობა არ გაუწიოს.

როგორც ადრე აღვნიშნეთ, პროტოკოლების შემუშავება შესაძლებელია სპეციალურად იმ მოსახლეობის ჯგუფის მოსაგვარებლად, რომელიც ფოტოხმის ფოკუსს წარმოადგენს, როგორც ეს ხდება ქალებისა და ინტიმური პარტნიორის მხრიდან ძალადობის შემთხვევაში ([პონიკი და ჯატეგაონკარი, 2012](#)) ან თემების შემთხვევაში ([ვილჰელმი და ჩიჩემი, 2013](#)). მაგალითად, დებრიფინგის სესიები შეიძლება სტრუქტურირებული იყოს თითოეული სესიის სახით და იყოს პროტოკოლის ნაწილი. დაინტერესებული მხარეების ჩართვა ამ პროტოკოლების შემუშავებაში ხელს უწყობს ამ პროტოკოლებისადმი საკუთრების ამაღლებას და იმის უზრუნველყოფას, რომ ისინი პატივს სცემენ და ითვალისწინებენ კულტურულ ფაქტორებს, რომლებიც უნიკალურია ტერიტორიისა და მოსახლეობის ჯგუფისთვის ([ბუტი, ბეირდი და ბიკროფტი, 2010](#)).

რისკის შესახებ ამ ნაწილის დასრულება მიზანშეწონილია რისკის შეფასებასთან დაკავშირებით [უაილსის \(2013\)](#) ციტატით: „რისკის, ზიანისა და სარგებლის შეფასება სულაც არ არის მარტივი. შეუძლებელია ყველა რისკის იდენტიფიცირება, რომელიც შეიძლება ინდივიდს კვლევაში მონაწილეობის შედეგად შეექმნას“ (გვ. 57). ეს განცხადება შესაძლოა არ იყოს დამამშვიდებელი იმ მკვლევარებისთვის, რომლებიც საჭიროებენ სიტუაციების წინასწარ განჭვრეტას და კონტროლს, რათა ახალგაზრდა მონაწილეებისთვის რისკები არ არსებობდეს. თუმცა, რეალობა ასეთია. საუკეთესო, რაც შეგვიძლია გავაკეთოთ, არის მაქსიმალურად მომზადებულები ვიყოთ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ახალგაზრდული ფოტოხმები პრივილეგირებული ახალგაზრდების სამყაროში აღმოჩნდება, პრივილეგირებულ გარემოში იცხოვრებს, სადაც ფიზიკური და ემოციური ზიანის მიყენების ალბათობა მინიმალურია.

ფოტოების/ნარატივების საკუთრება

[ვუდი და კიდმანი \(2013\)](#) ახალგაზრდებთან ვიზუალური კვლევის ეთიკურ საზღვრებს განიხილავენ და წამოჭრიან თემას, რომელსაც

ფოტოხმის შესახებ ლიტერატურაში იშვიათად განიხილავენ: ვის აქვს საბოლოო უფლება ინტელექტუალურ საკუთრებაზე? საინტერესოა, რომ როგორც ჩანს, ეთიკური მიმოხილვების ცენტრალური ფოკუსი, როგორც წესი, მონაცემთა შეგროვების ფაზაზეა, მინიმალური ყურადღება ექცევა გავრცელების ფაზას, რომელიც, როგორც წესი, სამეცნიერო პუბლიკაციებისა და კონფერენციებზე პრეზენტაციებისგან შედგება ([ანდერსონი და მოროუ, 2011](#)).

ფოტოხმის შემთხვევაში, სურათების საკუთრება და თანმხლები ნარატივი წარმოადგენს პოტენციურ ეთიკურ კონფლიქტებს, რომლებიც, როგორც წესი, არ გვხვდება თვისებრივი კვლევის სხვა ფორმებში. სხვათა შორის, ეს კითხვა არ შემოიფარგლება მხოლოდ ახალგაზრდებით, არამედ ეხება ფოტოხმის ნებისმიერ მონაწილეს ([პატონი, ჰიგსი და სმიტი, 2011](#)).

საწყისი რეაქცია, დიდი ალბათობით, იქნება ის, რომ მონაწილეები, ანუ შემოქმედებითი პროდიუსერები, ფლობენ ფოტოებსა და ნარატივებს ([რიკენი და სტრონგ-ვილსონი, 2006](#)). არსებითად, სწორედ მათი ცხოვრებისეული გამოცდილება და შრომა ქმნის ხელოვნების ამ ნიმუშს. მათ, და მხოლოდ მათ, შეეძლოთ ამ ნაშრომის შექმნა. თუმცა, ამ კითხვაზე პასუხი გაცილებით რთულია და ამ წიგნში ცალკე ნაწილს იმსახურებს ([ტომსონი, 2008a](#)).

რადგან მონაწილეები ახალგაზრდები არიან, აქვთ თუ არა მათ მშობლებს ან კანონიერ მეურვეებს, რომლებმაც მათი მონაწილეობის უფლება მისცეს? ზოგი შეიძლება ამტკიცებდეს, რომ ახალგაზრდა მონაწილეები მფლობელები არიან და თუ მათ არ აქვთ საბოლოო ხმის უფლება, ეს ზრდასრულთა ღალატის გაგრძელებას წარმოადგენს. სწორედ მათმა პროექტმა და ნარატივებმა ჩამოაყალიბა პროცესი და შედეგი, ხოლო სურათები და ნარატივები ამ გამოცდილების არტეფაქტებია. ზოგიერთ ეთნიკურ და რასობრივ ჯგუფში მშობლების ძალაუფლება ამ ფოტოებსა და ნარატივზე უმთავრესი იქნებოდა ([დელგადო, ჯონსი და როჰანი, 2005](#)). საკუთრების შესახებ ეს დისკუსია პროექტის დასაწყისშივე უნდა წარიმართოს, თუმცა მკვლევრებმა უნდა იცოდნენ, რომ ის შეიძლება კვლევის ყველა ეტაპზე

გამოვლინდეს.

გილიმინი და დრიუ (2010) განიხილავენ საკუთრების საკითხს და გვიჩვენებენ ფოტოგრაფიის აქტის დაწყებამდე სტრუქტურირებული განხილვის პროცესის გამოყენებას:

კვლევის საკუთრების უკეთ დასადგენად, მონაწილეებს რეკრუტირების დროს ასევე ეცნობათ, რომ დეტალური ავტორიზაციის დოკუმენტი კვლევითი ინტერვიუს პროცესის დასასრულს იქნებოდა ჩართული. ამ დოკუმენტში მონაწილეებს სთხოვეს, მიეთითებინათ, კომფორტულად გრძნობდნენ თავს თუ არა მათ მიერ შექმნილი სურათების კონკრეტულ კონტექსტში გამოყენებასთან დაკავშირებით, მათ შორის აკადემიურ პუბლიკაციებში, კვლევით ანგარიშებსა და სხვადასხვა ვიზუალურ პრეზენტაციებში, როგორცაა კონფერენციებსა და საჯარო ფოტოგამოფენებზე წარმოდგენილი ფოტოები. მას შემდეგ, რაც მონაწილეთა და სხვა პირთა სახეების შემცველი ფოტოები კვლევის მონაცემების ნაწილად იქცა, აუცილებელია კიდევ უფრო ყურადღებით განვიხილოთ სურათების გენერირებასა და გამოყენებასთან დაკავშირებული ნებართვების ასპექტები. ეს საკითხები მონაწილეებთან ფოტოების გადაღებამდე განიხილეს. (გვ. 180)

ფოტოხმოვანი მასალის რეპროდუცირება უნდა განიხილონ და შეთანხმდნენ მკვლევარი, მონაწილეები და მათი ოჯახები, რადგან ეს ახალგაზრდებს ეხება და ეს ფოტოგრაფიის დაწყებამდე უნდა დასრულდეს. ეს მოლაპარაკება კვლევის პროცესს კიდევ ერთ ფენას მატებს. ერთ-ერთი რეკომენდაციაა, რომ ზრდასრულმა მკვლევარებმა ერთწლიანი განახლებადი ხელშეკრულება გააფორმონ. ეს ხელშეკრულება უნდა მოიცავდეს პროფესიულ პრეზენტაციებს, სასწავლო მიზნებისთვის სასწავლო მასალის გამოყენებას და სამეცნიერო პუბლიკაციებს. ეს შეიძლება ზოგიერთისთვის ზედმეტად დამღლეელი იყოს, თუმცა ის ხაზს უსვამს, თუ როგორ შეიძლება გამოსახულებების ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში შენარჩუნება, განსაკუთრებით თუ ისინი ციფრულია.

უაილსი (2013) წამოჭრის ხშირად უგულებელყოფილი ასპექტს, რომელიც დაკავშირებულია ვიზუალურ მონაცემებთან ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში, რომელიც მოიცავს წლებს, თუ არა ათწლეულებს: „მიუხედავად იმისა, რომ ინდივიდი შეიძლება კმაყოფილი იყოს კონკრეტული გამოსახულების ან გამოხატული შეხედულების საჯაროდ გამოქვეყნებით მისი ცხოვრების გარკვეულ მომენტში, შესაძლოა ნაკლებად იყოს კმაყოფილი მომავალში, რადგან მისი გარემოებები იცვლება,

მაგრამ როგორც კი რაღაც საზოგადოებრივ დომენში მოხვდება, მისი წაშლა შეიძლება რთული ან შეუძლებელი იყოს“ (გვ. 54). [მიტჩელი \(2011\)](#) ასევე განიხილავს ამ თემას, მაგრამ კულტურულ კონტექსტში: „მიუხედავად იმისა, რომ მკვლევარები ითხოვენ ნებართვას თავიანთ პუბლიკაციებში სურათების ჩვენების შესახებ, როგორ ესმით ეს მონაწილეებს? აქვთ თუ არა სვაზილენდში მცხოვრებ გოგონებს, რომლებმაც შექმნეს ტუალეტების სურათები, იმის გაგება, თუ რას ნიშნავს ამ სურათების პროექცირება კინოეკრანზე, როგორც PowerPoint პრეზენტაციის ნაწილი?“ (გვ. 198). ამ თემის კონტექსტუალური დასაბუთება ასახავს, თუ რამდენად საჭიროა ნიუანსირებული პერსპექტივა და არა ზოგადი მიდგომა, რომელიც ძირითად ელემენტებს გამოტოვებს.

[კასლდენი, მორგანი და ნეიმანისი \(2010\)](#) განიხილავენ მონაწილეთა და თემების ინტელექტუალური და პრაქტიკული წვლილის აღიარების მნიშვნელობას, ერთ-ერთი შესაძლო ვარიანტია სამეცნიერო პუბლიკაციის უფლებების თანაავტორობის მოლაპარაკება, როგორც მათი უფლებების აღიარებისა და მონაწილეთა ინტელექტუალური წვლილის საჯაროდ დაფასების ერთ-ერთი საშუალება. აღიარებისკენ გადადგმული ეს ნაბიჯი აღიარება აკადემიურ სამყაროში მოაქვს და თანაავტორობას ამ სფეროში ლეგიტიმაციას ანიჭებს.

[სურათების დამახინჯება/ნეგატიური სტერეოტიპების განმტკიცება](#)

რა თქმა უნდა, კრიტიკულად მნიშვნელოვანი იქნებოდა, რომ მონაწილეთა ხმები, ანუ ცენტრალური გზავნილები, სინამდვილეში ის იყოს, რაც მათ თავად შეარჩიეს და არა ის, რაც მკვლევარს მიაჩნია, რომ უნდა იყოს ([ფოსეტი და ჰირნი, 2004; გოლდრინგი, 2010; ოლესონი, 2008](#)). სხვანაირად გაძლიერება შეუძლებელია. უფრო მეტიც, ეს არაეთიკურია. სურათებსა და შეტყობინებებზე კონტროლი ახალგაზრდული ფოტოხმის კრიტიკულ ელემენტს წარმოადგენს. [ჰამერსლი და ტრაიანუ \(2012\)](#) აღნიშნავენ, რომ ახალი ტექნოლოგიების გამოყენებამ გამორჩეული ხარისხობრივი პრობლემები წარმოშვა, როგორიცაა ბავშვების შესახებ სურათების ბოროტად გამოყენება.

წარმოდგენასთან დაკავშირებული მრავალი რისკი არსებობს, რაც სერიოზულ ეთიკურ დილემებს ან დარღვევებს იწვევს (რამბოლდი, ფენერი და ბროფი-დიქსონი, 2012; ფელანი და კინსელა, 2011). ეს განსაკუთრებით მაშინ ხდება, როდესაც პროექტებში ბავშვები და ახალგაზრდები არიან ჩართული, რადგან ისინი შეიძლება „დაუცველ სუბიექტებად“ ჩაითვალოს (გრეჰემი და კილპატრიკი, 2010; მორისი, ჰეგარტი და ჰამფრისი, 2012; პაუელი და სმიტი, 2009). ონტოლოგიური პერსპექტივიდან გამომდინარე, ფოტოხმა და კვლევის სხვა ვიზუალური ფორმები კითხვებს ბადებს იმის აღქმასა და ინტერპრეტაციასთან დაკავშირებით, თუ რა წარმოადგენს ოპერატიულ რეალობას (სპენსერი, 2011). ამ კითხვებზე პასუხი ფოტოგრაფის განზრახვაშია.

მნიშვნელოვანია, გამოვთქვათ პოტენციური შეშფოთება, განსაკუთრებით მცირეწლოვან ბავშვებთან დაკავშირებულ ფოტოებთან დაკავშირებით. მაგალითად, ნატბრაუნი (2011) გამაფრთხილებელ ნიშანს აყენებს მცირეწლოვანი ბავშვების ფოტოების გამოყენებასთან დაკავშირებით და იმაზე, თუ როგორ შეიძლება მათი სურათები დამახინჯდეს მას შემდეგ, რაც ისინი გათავისუფლებიან მათი კონტროლისა და საწყისი გამოსახულების შემქმნელთა კონტროლისგან. მოდი (2012) შეშფოთებას გამოთქვამს იმის შესახებ, თუ როგორ შეიძლება მკვლევარსა და მცირეწლოვან ბავშვებს შორის ძალაუფლების გამოყენებამ გავლენა მოახდინოს მონაწილეების მიერ საკუთარი თავის ნაწილების გაზიარების წესზე. გარდა ამისა, კვლავ საჭიროა ისეთი კვლევის მეთოდების შემუშავება, რომლებიც ბავშვებსა და ახალგაზრდებში მონაწილეობით იქნება განპირობებული და რომლებიც ასაკობრივ ჯგუფებს ისე არ დაყოფს, რომ კრიტიკული განსხვავებები არ დაირღვეს. ბავშვებსა და ახალგაზრდებს შეუძლიათ მოიცავდნენ ასაკისა და განვითარების ეტაპების ფართო სპექტრს. და ბოლოს, რობინსონი და გილიესი (2012) ხაზს უსვამენ ახალგაზრდების მონაწილეობით შესრულებაში თანდაყოლილ წინააღმდეგობებსა და არასტაბილურობას.

იმის უზრუნველყოფა, რომ ფოტოხმის კვლევა არ ამყარებდეს ნეგატიურ სტერეოტიპებს, მკვლევარებს პოტენციური ეთიკური

კონფლიქტის წინაშე აყენებს. მკვლევარებმა უნდა ეცადონ, რომ კვლევის შედეგები, ამ შემთხვევაში ფოტოხმა, არ ამყარებდეს ახალგაზრდების ნეგატიურ შეხედულებებს და ამავედროულად, არ იცავდეს მათ ინტერესებს ([უოლში, ბლეკი და ბერმანი, 2013](#)). შესაძლოა, ცდუნებას იწვევდეს ყველაზე ნეგატიური სურათებისა და ნარატივების გაძლიერება მათი საქმის მხარდაჭერისა და დაფინანსების მოსაზიდად. სტერეოტიპების გამყარების ეს ტენდენცია თავიდან უნდა იქნას აცილებული.

თანხმობის შეთანხმებები

და ბოლოს, ზემოთ განხილული თანხმობის შეთანხმებები და მონაწილეთა უფლებები უფრო დეტალურად უნდა იქნას განხილული, რადგან ისინი მნიშვნელოვანია იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მონაწილეებმა კარგად იცოდნენ, თუ რას ელიან მათგან. თანხმობის პროცესის ადეკვატურობის შეფასება კიდევ უფრო დიდ მნიშვნელობას იძენს, როდესაც ის ბავშვებსა და ახალგაზრდებს ეხება და იმ შემთხვევებში, როდესაც მონაწილეებისთვის ინგლისური მათი ძირითადი ენა არ არის.

ახალგაზრდული ფოტოხმის შემთხვევაში, თანხმობის სულ მცირე სამი შესაძლო დონე არსებობს: (1) ახალგაზრდა მონაწილეები; (2) მათი მშობლები ან კანონიერი მეურვეები; და (3) შესაბამისი ორგანოები, როგორც ეს სკოლის შემთხვევაშია ([იანსონი და სხვები, 2006; სიპოლა, 2006](#)). ეს შეიძლება ტიპურად მოგეჩვენოთ. იმ შემთხვევებში, როდესაც რამდენიმე ენა აუცილებელია, ეს დიდ მნიშვნელობას იძენს, მაგალითად, ორენოვანი ახალგაზრდების და მშობლების შემთხვევაში, რომლებიც შეიძლება ერთენოვანები იყვნენ ინგლისურის გარდა სხვა ენებზე ან წერა-კითხვის უცოდინრები მშობლიურ ენასა და ინგლისურში.

ტიპური თანხმობის შეთანხმება მოითხოვს მონაწილეებისგან წერილობითი განცხადების ხელმოწერას, რომელშიც მითითებულია მათი მონაწილეობის სურვილი და ჩამოთვლილია, თუ რა მოხდება გაზიარებულ ფოტოებსა და ისტორიებთან (ანონიმურად ან აღიარებით). მონაწილეთა უფლებები, რომელიც TB Voices-მა (დაუთარიღებელი) შეიმუშავა მათი სნოპომიშისა და

კინგის ოლქის, ვაშინგტონის პროექტისთვის, სახელწოდებით *tb.tuberculosis:pv photovoice*, ძალიან კარგ მაგალითს წარმოადგენს, რომელიც შეიძლება გამოყენებულ იქნას მონაწილის განცხადების საფუძველად, ადგილობრივი გარემოებების გათვალისწინებით საჭირო ცვლილებებით, მათ შორის მონაწილეთა ენობრივი უპირატესობის გათვალისწინებით და, არასრულწლოვნების შემთხვევაში, მშობლის ან ზრდასრული მეურვის ხელმოწერით.

არასრულწლოვნების შემთხვევაში, რეკომენდებულია აქტიური მიდგომის გამოყენება პასიურის ნაცვლად (წერილისა და პროექტთან დაკავშირებული მიმოწერის სახლში გაგზავნა ხელმოწერისთვის), როგორც კვლევითი პროექტის შესაბამის ზრდასრულ პირთან დასაბუთების, ასევე მკვლევარსა და მონაწილის ოჯახს შორის ურთიერთობის დამყარების მიზნით (ფიშერი და მასტი, 2006). ურთიერთობები, რომლებსაც ახალგაზრდები ფოტოხმაში მონაწილეობის დროს ავითარებენ, სრულიად ზედმეტია, როგორც ეს თვისებრივი კვლევის სხვა ფორმებშიც გვხვდება (ჰორსფოლი და ჰიგსი, 2011). ასევეა ის ურთიერთობები, რომლებსაც მკვლევარები ახალგაზრდებთან და მათ ოჯახებთან ამყარებენ.

შესაძლებელია, ახალგაზრდა მონაწილეებმა შეიმუშაონ თანხმობის შეთანხმება. მათ შეუძლიათ არსებული შეთანხმების შეცვლა იმ შემთხვევებში, როდესაც მათ ხელი მოაწერეს პროექტში მონაწილეობის მისაღებად. მაგალითად, დამატებაში შეიძლება შედიოდეს საკითხები და მოსაზრებები, რომლებიც არ იყო გათვალისწინებული თავდაპირველ შეთანხმებაში. მიუხედავად იმისა, რომ აქტიური მიდგომა დიდ დროს მოითხოვს, ის შესანიშნავ შესაძლებლობას წარმოადგენს მკვლევარსა და საზოგადოებას შორის ჩვეულებრივ არსებული უფსკრულის აღმოსაფხვრელად. რიკენი და სტრონგ-ვილსონი (2006) იყენებენ ტერმინს „თანხმობის ზღვარი“, რათა ასახონ თანხმობის მრავალი ფენა, რომელთა გათვალისწინებაც საჭიროა (სხვადასხვა ტიპის მონაწილეობა სხვადასხვა პროტოკოლს მოითხოვს) ახალგაზრდებთან დაკავშირებული სამოქალაქო და ადამიანური რესურსების ურთიერთგაგების პროცესში და ფოტოხმა გამონაკლისი არ არის. მკვლევარები მზად უნდა იყვნენ ახსნან

კვლევის ყველა ასპექტი და თანხმობა არ უნდა იქნას განხილული, როგორც „ზოგადი“ განცხადება (ალდერსონი და მოროუ, 2011).

ინკლუზიის/გამორიცხვის დილემები

ფოტოხმის ერთ-ერთი მთავარი მიმზიდველობა მისი უნივერსალური მიმზიდველობა და მოქნილობაა, რომელიც მას სხვადასხვა გარემოებებსა და მოსახლეობის ჯგუფებთან ადაპტირების საშუალებას აძლევს (ოლერტონი და კელშოუ, 2011). ახალგაზრდული ჯგუფების სისტემატური გარიყვა მათი შესაძლებლობების გამო ეთიკური პერსპექტივიდან უნდა განვიხილოთ. ისინი, ვინც ეწინააღმდეგებიან ფიზიკური და ინტელექტუალური პრობლემების მქონე ახალგაზრდების ჩართვას, შეიძლება მაშინვე აღნიშნავენ, რომ ამის გაკეთება დამატებით დროსა და რესურსებს მოითხოვს, თუმცა იშვიათად ახსენებენ მათი ჩართვისგან თავის შეკავების ეთიკურ შედეგებს. ინკლუზიური მონაწილეობითი კვლევის კონცეფციის, რომელსაც ასევე ინკლუზიურ კვლევას (IR) უწოდებენ, გაჩენა იმის საპასუხოდ ხდება, თუ რამდენად გავრცელებულია შესაძლებლობების მიხედვით დისკრიმინაცია (ოლერტონი და კელშოუ, 2011).

შეზღუდული შესაძლებლობების გამო ახალგაზრდების გამორიცხვა ეთიკის დარღვევას წარმოადგენს, განსაკუთრებით მაშინ, თუ მათი არყოფნა კვლევითი პროექტის განხორციელების ხელშეწყობად ითვლება (ბიგბი და ფროლი, 2010). ეთიკური პრინციპების სამოქალაქო უფლებებზე დაფუძნებული ინტერპრეტაცია ზრდის შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე თანამკვლევარების ჩართვის ალბათობას (მაკდონალდი და პატკა, 2012). ასევე მნიშვნელოვანია, რომ ამ ახალგაზრდების ჩართვა იძლევა ინფორმაციას საზოგადოების იმ სექტორის შესახებ, რომლის შესახებაც ძალიან ცოტა რამ ვიცით, თუმცა ეს ახალგაზრდები საზოგადოების ნაწილს წარმოადგენენ. საზოგადოების უფრო სრულყოფილი სურათის შექმნა მათი მონაწილეობის გარეშე შეუძლებელია. ბოლოს და ბოლოს, ინკლუზიის, პატივისცემისა და დაცვის დაბალანსება

შესაძლებელია (ალდერსონი და მოროუ, 2011). ბოქსოლი და რალფი (2009) გარიყულობის საკითხს სხვა პერსპექტივიდან განიხილავენ და შეშფოთებას გამოთქვამენ, რომ ვიზუალური კვლევის სოციალური კვლევის უფრო მკაცრი რეგულირება შესაძლოა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე მონაწილეების კვლევის ამ ახალ სფეროში ჩართულობის შეფერხებას იწვევდეს.

ფოტოხმის გამოყენება იმ პირებთან, რომლებიც კოგნიტური ან მობილურობის მრავალ პრობლემას აწყდებიან, შესაძლებელია, თუ მკვლევარი მოქნილია და შეუძლია მონაწილეებს კამერებისა და ნარატივების გამოყენებისას მოერგოს (დიუპუისი და სხვ., 2012; გენუა და დიუპუა, 2013; რაში, მერფი და კოზაკი, 2012; ნიუმენი, 2010). მაგალითად, ნარატივები ფოტოხმის აუცილებელი კომპონენტია. ალცჰაიმერის დაავადების მქონე ადამიანების შემთხვევაში, მათ შეიძლება გადაიღონ ფოტო და ჰქონდეთ ამის კონკრეტული მიზეზი. როდესაც ფოტოს გადაღების მიზეზებზე დაფიქრების დრო დგება, მათ შეიძლება უბრალოდ დაივიწყონ, თუ რატომ გააკეთეს ეს. სურათის გადაღებისთანავე დისკუსიის სესიების დაგეგმვა ზრდის იმის ალბათობას, რომ მონაწილემ გაიხსენოს, თუ რატომ შეარჩია ეს კონკრეტული სურათი (ვირსმა, 2011).

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ახალგაზრდების პროექტში ჩართულობისას ციფრული კამერების გამოყენებას უპირატესობა აქვს ერთჯერად კამერებთან შედარებით (ფელანი და კინსელა, 2011). ციფრული კამერები უზრუნველყოფენ მყისიერ უკუკავშირს და ახალგაზრდებს საშუალებას აძლევს, დაადასტურონ LCD-ის გამოყენებით გადაღებული ფოტოები. გარდა ამისა, ამ ფოტოების კომპიუტერში ჩატვირთვა შესაძლებელია, რაც პროექტის მონაწილეებს შორის სურათების ნახვასა და გავრცელებას უწყობს ხელს. მეხსიერების პრობლემების მქონე თანამკვლევარების მონაწილეობის მაქსიმიზაციის მრავალი გზა არსებობს. ხმის ჩამწერი მოწყობილობების გამოყენება მკვლევრებს საშუალებას აძლევს, ჩაიწერონ თავიანთი შთაბეჭდილებები და მათი მოგვიანებით აღდგენა შესაძლებელი იყოს. ჟურნალების წარმოება, რომელიც მონაწილეებს საშუალებას აძლევს, ჩაიწერონ კონკრეტული ფოტოს გადაღების მიზეზები,

ასევე დაეხმარება მონაწილეებს მონაწილეობით მიღებული სარგებლის მაქსიმალურად გამოყენებაში (გენუა და დიუპუი, 2013). გამოწვევების მოგვარება შესაძლებელია, თუ ინკლუზიურობა მთავარი პრინციპი იქნება. „თუ ნებაა, გზაც არსებობს“.

მონაწილეთა უფლებათა ბილი

მონაწილეთა უფლებებზე ფოკუსირება მონაწილეობის მნიშვნელოვან ასპექტს სძენს, რადგან ხელს უწყობს ფოტოხმის პროექტის არასაკმარისი გაგების გამო ეთიკური დილემების წარმოშობის ალბათობის შემცირებას. TB Voices-მა (დაუთარილებელი) გამოავლინა მონაწილეთა 12 კონკრეტული უფლება:

1. ამ პროექტში მონაწილეობით, თქვენ ირჩევთ საზოგადოებას გაუზიაროთ თქვენი ტუბერკულოზის (TB) ისტორია: (1) ანონიმურად, თქვენი საცხოვრებელი ოლქის მითითებით, ან (2) თქვენი სახელისა და საცხოვრებელი ოლქის გამოყენებით.
2. რატომ ხორციელდება ეს პროექტი?
3. რა უნდა გააკეთოთ პროექტში?
4. რა რისკები და დისკომფორტი გელით?
5. რა მოხდება, თუ მონაწილეობის დროს დაშავდებით?
6. გაქვთ თუ არა სარგებელი ამ პროექტში მონაწილეობით?
7. ვინ იხდის ამ პროექტს?
8. რა არის თქვენი ხარჯები?
9. გადაგიხდიან თუ არა ამ პროექტში მონაწილეობისთვის?
10. რა მოხდება, თუ გსურთ პროექტიდან გასვლა?
11. ვის უნდა დაუკავშირდეთ, თუ გაქვთ შეკითხვები ან პრობლემები?
12. რაც შეეხება ინფორმაციის კონფიდენციალურობას?

ზემოთ აღნიშნული 12 უფლების, ანუ კითხვის მიმოხილვა ხაზს უსვამს პერსონალური ინფორმაციის გაზიარების სირთულეებს

მონაწილეებისა და იგივე პირობებისა და გარემოებების მქონე სხვა პირების საკეთილდღეოდ. თითოეული ეს კითხვა მარტივ პასუხს არ საჭიროებს და უფლებების დარღვევას ღრმა ეთიკური შედეგები მოჰყვება. მიუხედავად ამისა, საჭიროა კოორდინირებული ძალისხმევა, რათა თითოეული ეს უფლება ისე იქნას განხილული, რომ გავითვალისწინოთ ადგილობრივი გარემოებები და კულტურული წარმომავლობა, რათა ნიუანსები გამოაშკარავდეს.

მარშალი და შეპარდი (2006) ყურადღებას ამახვილებენ ახალგაზრდობის (მოზარდების) იმ ასპექტზე, რომელიც ხშირად უგულებელყოფილია კვლევის ეთიკის შესახებ დისკუსიებში - კერძოდ, ეთიკაზე ჯგუფურ გარემოში ან კონტექსტში. ახალგაზრდები ცხოვრების დიდ ნაწილს ჯგუფების წევრებად ატარებენ, იქნება ეს სკოლაში, სპორტში თუ მეგობრობაში. ჯგუფები მნიშვნელოვანი სამუშაოს შესრულების ბუნებრივი ადგილია. არსებობს ინდივიდუალური თანხმობა, რომელიც მკვლევარებისთვის კარგად არის ცნობილი, თუმცა ჯგუფური თანხმობას ამ პროცესში ახალი ელემენტები შემოაქვს. ჯგუფური პროცესი და დინამიკა, მათ შორის გადაწყვეტილების მიღება და კონფლიქტები, ფოტოხმის განუყოფელი ნაწილია. მაგალითად, პიროვნული განსხვავებები შეიძლება გადავიდეს ჯგუფურ დისკუსიებსა და მსჯელობაში, რითაც წარმოიქმნება „ბანაკები“, ქორები და ხდება დემონსტრაციული ქცევა, რამაც შეიძლება ხელი შეუშალოს ფოტოხმის მიზანს.

საზოგადოების უფლებები

წინა ნაწილში განხილული უფლებები გარკვეულწილად ინდივიდებსა და ჯგუფებზე იყო ორიენტირებული და ამ თავში საზოგადოების უფლებების გამოჩენა მკითხველთა მცირე ნაწილს გააკვირვებს. საზოგადოების უფლებების განხილვა არც ისე რთულია, რადგან ფოტოხმის პროექტები საზოგადოებრივი პროექტებია და, შესაბამისად, თემებიც უნდა იყოს განხილული. მნიშვნელოვანია ხაზგასმით აღინიშნოს, რომ ახალგაზრდული ფოტოხმა საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის პარადიგმის ფარგლებში ხდება. საზოგადოების

უფლებათა ბილდი საჭიროა პოტენციური ეთიკური დარღვევების მინიმიზაციისთვის, თუმცა ის წინა პლანზე წამოწევს პოტენციურ დამაბულობასა და გამოწვევებს. არსებობს სხვადასხვა პერსპექტივის განხილვა.

მაგალითად, [კორდნერი, სიპლეტი, ბრაუნი და მორელო-ფრომი \(2012\)](#) ამტკიცებენ, რომ საზოგადოებასთან ჩართულმა კვლევამ ღრმა გავლენა მოახდინა მკვლევარ-მონაწილის ურთიერთობებზე, აკადემიურ-საზოგადოებრივ ურთიერთქმედებაზე და საზოგადოების პარტნიორის ჩართულობის პოტენციურ როლზე ადამიანის სუბიექტების დაცვასა და ეთიკურ ზედამხედველობაში. საზოგადოება არა მხოლოდ კვლევის ფოკუსია, არამედ პროცესის აქტიური მონაწილეც, რაც მონაწილეობასთან ერთად ეთიკური ქცევის სამყაროში შესვლას უწყობს ხელს ([კონო, 2012](#)).

მიუხედავად იმისა, რომ არცერთი ინდივიდის ან ორგანიზაციისგან არ არის მოსალოდნელი საზოგადოების სახელით ხელის მოწერა, საზოგადოების უფლებების შესახებ კანონპროექტის პუბლიკაციებში გამოქვეყნება საზოგადოებას ფოტოხმაში თემების ცენტრალური მნიშვნელობის შესახებ გზავნილს გაავრცელებს. საზოგადოების უფლებების პერსპექტივა, როგორც წესი, მოიცავს იმავე თემების უმეტესობას, რომლებიც განხილულია ინდივიდუალური უფლებების ბილეთში, რომელიც, მაგალითად, ეხება ეთიკურ საკითხებს, რომლებიც დაკავშირებულია პირად ცხოვრებასთან, წარმომადგენლობასთან, გადაწყვეტილების მიღების პროცესთან და ეთიკური საკითხების წამოჭრის პროცედურებთან. ზოგიერთმა მკითხველმა შეიძლება საზოგადოების უფლებათა ბილდი ზედმეტად ან საჯარო ხრიკად მიიჩნიოს. ეს სიმართლეს სულაც არ შეესაბამება. მნიშვნელოვანია ხაზი გავუსვათ იმ ფაქტს, რომ თემები ისტორიულად კვლევის ჩატარების ადგილად განიხილებოდნენ და არა კვლევაში პოტენციურ პარტნიორებად. საზოგადოების უფლებათა ქარტიის ქონა არა მხოლოდ მიზანშეწონილი, არამედ აუცილებელია.

ინსტიტუციური მიმოხილვის საბჭო (IRB)

ინსტიტუციური მიმოხილვის საბჭოს (IRB) მიმოხილვისა და თვისებრივი კვლევის თემა აუცილებლად გამოიწვევს ვისცერულ რეაქციას და ეს ძალიან საფუძვლიანი მიზეზების გამო ხდება (ალდერსონი და მოროუ, 2011; დაიერი და დემერიტი, 2008). ამონი, ბარალი, ბეირერი და კასი (2012) აღნიშნავენ, რომ მკვლევარები შეიძლება იმდენად შორს წავიდნენ, რომ ეს ეთიკური მიმოხილვები კონტრპროდუქტიულად და კვლევის მიზნების კომპრომეტირებად იქნას მიჩნეული. პროფესიულ შეხვედრებსა და კონფერენციებზე გავრცელებული IRB-ის საშინელებათა ისტორიების რაოდენობა ლეგენდარულია, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც კვლევა მონაწილეობითა და 18 წლამდე ასაკის ახალგაზრდებშია ჩართული.

ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ეთიკური დარღვევების თავიდან ასაცილებლად, IRB-ებმა არ უნდა გაითვალისწინონ მონაწილის ასაკი. შრაგმა (2011) გამოავლინა ექვსი ძირითადი ტიპის პრეტენზია, რომლებიც სოციალურ მეცნიერებს IRB-ების წინააღმდეგ აქვთ: „1) ეთიკის კომიტეტები სულელურ შეზღუდვებს აწესებენ, 2) ეთიკის მიმოხილვა პრობლემის მოგვარების გზაა, 3) ეთიკის კომიტეტებს არ გააჩნიათ ექსპერტიზა, 4) ეთიკის კომიტეტები არასათანადო პრინციპებს იყენებენ, 5) ეთიკის მიმოხილვა უდანაშაულოებს ზიანს აყენებს და 6) უკეთესი ვარიანტები არსებობს.“ (გვ. 128). გამოცდილ მკითხველს, ეჭვგარეშეა, შეუძლია შრაგის სიას კიდევ რამდენიმე დამატებითი კატეგორია დაამატოს (ჰაიმერი და პეტი, 2010). სილბერმანი და კანი (2011) აღნიშნავენ, რომ მიუხედავად იმისა, რომ არსებობს მტკიცებულება, რომ ეს ორგანოები მკვლევარებს ტვირთს აკისრებენ, საჭიროა მეტი კვლევა, რათა მონაცემებით დადასტურდეს ამ ტვირთის მასშტაბები და ის, თუ როგორ უნდა მოხდეს IRB-ების რეფორმირება. მაკმერფის, ლუისის და ბულოსის (2013) კარგად დასათაურებული სტატია „ზეთისხილის რტოს გაფართოება: კომუნიკაციისა და ნდობის გაძლიერება კვლევის ეთიკასა და თვისებრივ კვლევას შორის“, თავის მხრივ, ეხება ნდობის არარსებობას და თვისებრივ მკვლევარებსა და IRB-ებს შორის უფრო მეტი დიალოგისა და თანამშრომლობის საჭიროებას.

IRB-ები არ წარმოადგენს უშეცდომო სისტემებს, რაც ზრდის საზოგადოების საკონსულტაციო კომიტეტების საჭიროებას და მნიშვნელობას: „ინსტიტუციური საკონსულტაციო საბჭოები (IRB), რომლებიც შექმნილია კვლევის ინდივიდუალური მონაწილეების დასაცავად, რუტინულად არ აფასებენ საზოგადოების თანხმობას, რისკებსა და სარგებელს“. საზოგადოებრივი ჯგუფები ეთიკის მიმოხილვის პროცესებს ქმნიან, რათა დაადგინონ, ტარდება თუ არა კვლევა მათ თემებში და როგორ. საზოგადოებასთან დაკავშირებული კვლევის ეთიკური მიმოხილვის გასაძლიერებლად, ჩვენ შევეცადეთ ამ პროცესების იდენტიფიცირებას და აღწერას“ (შორი და სხვ., 2004, გვ. S359). მაგალითად, ჩალმერსი (2011) ამტკიცებს, რომ კვლევის ეთიკის კომიტეტები (IRBs შეერთებულ შტატებში) ვერ ახერხებენ მეცნიერებისა და კვლევის სფეროში მიღწეული პროგრესის ფეხდაფეხ ადევნებას. IRB-ების უუნარობა, თვალყური ადევნონ კვლევის პროგრესს, სერიოზულ დაბრკოლებას წარმოადგენს ისეთი პროგრესისთვის, როგორიცაა ფოტოხმაში განსახიერებული. მაგალითად, IRB-ები, რომლებიც აფასებენ ჟესტების ენის მომხმარებლებთან დაკავშირებულ კვლევებს, არასრულყოფილები არიან ამ პოპულაციური ჯგუფის განხილვისას (ჰარისი, ჰოლმსი და მერტენსი, 2009).

ფოტოხმის პროექტების განმახორციელებლების წინაშე არსებული გამოწვევები ამის მაგალითს წარმოადგენს. გუტა და სხვები (2010) ამტკიცებენ, რომ სამეცნიერო მიმოხილვის საბჭოებს, ამ შემთხვევაში კანადის საბჭოებთან დაკავშირებულს, მაგრამ ასევე შეერთებული შტატებისთვის განკუთვნილს, ბიოსამედიცინო კვლევების მიმოხილვის ხანგრძლივი ტრადიცია აქვთ, მაგრამ არახელსაყრელ მდგომარეობაში არიან საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის წინადადებებში ეთიკური მოსაზრებების განხილვისას.

ბური და რეიონდსი (2010) სვამენ კითხვას, თუ როგორ აწესებენ IRB-ები სოციალურ მეცნიერებებზე სამედიცინო კვლევისთვის შემუშავებულ პარადიგმას. სიბერი და ტოლიხი (2013) და დაიერი და დემერიტი (2008) ასევე იზიარებენ შეშფოთებას, რომ ამ სათათბირო ორგანოებს არ აქვთ ინფორმირებული გაგება და არ

შეუძლიათ გაუმკლავდნენ მკვლევარების უნიკალურ კვლევის ტექნიკას, ადგილებს, ეთიკურ გამოწვევებსა და საჭიროებებს, რომლებიც იყენებენ ახალი კვლევის მეთოდოლოგიებს, განსაკუთრებით ისეთებს, რომლებიც თვისებრივი მიდგომით გამოირჩევა, როგორიცაა ფოტოხმა. არსებითად, ამ სათათბირო ორგანოს აქვს კონტრპროდუქტიული და მოძველებული აღმოჩნდეს.

ინსტიტუციური თვალსაზრისით, აუცილებელია, რომ IRB-ებში წარმომადგენლობა ჰქონდეთ ფაკულტეტისა და პერსონალის წევრებს, რომლებიც ეთნოგრაფიულ, ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას აწარმოებენ. მათი ყოფნა საბჭოს საშუალებას მისცემს, ინფორმირებული დისკუსია გამართოს ისეთი პროექტების შესახებ, როგორიცაა ახალგაზრდული ფოტოხმა, მათ შორის, თუ როგორ შეესაბამება და განსხვავდება ისინი კვლევის უფრო ტრადიციული ფორმებისგან, როგორც თვისებრივი, ასევე სხვა (დიუბუა და სხვ., 2011). ასევე რეკომენდებულია, რომ ხელმისაწვდომი იყოს ტრენინგები და კონსულტაციები, რათა გაიზარდოს წევრების კომპეტენციები, რათა განიხილონ ახალი მეთოდოლოგიები (ბესკოვი, გრეიდი, ილტისი, სედლერი და ვილფონდი, 2009; ჰარვარდი, კო და მაგნუსი, 2012; სიროტინი, ვოლფი, კატანია, დოლჩინი და ლო, 2010). ტრუდო (2012), მიუხედავად იმისა, რომ კონკრეტულად გეოგრაფებს მიმართავს, გვთავაზობს, რომ მაგისტრანტები ჩაერთონ IRB-ებში, როგორც მათი კომპეტენციის გაზრდის საშუალება ეთიკური საკითხების გადაჭრის კუთხით.

ტოლიჩისა და ტუმილტის (2013) ახალი მიდგომა თვისებრივი კვლევის, განსაკუთრებით კი ახალი კვლევების ხელშეწყობისა და გაუმჯობესების მიმართ, რომელიც მკვლევარებს IRB-ებში ნავიგაციაში ეხმარება, ცდილობს დაეხმაროს ეთიკური მიმოხილვის საბჭოებში მომუშავე სხვა მკვლევარებს განსახილველად მაგალითების ხელმისაწვდომობით. ეთიკის განაცხადების საცავი (<http://tear.otago.ac.nz/>) აცხადებს განაცხადების მიღებას და უფასოდ უზრუნველყოფს მათ ხელმისაწვდომობას:

TEAR-ის მიღება დიდი ხანია საჭირო არ არის. ეთიკის კომიტეტის (IRB) ახალბედა განაცხადების მცირე რაოდენობა პირველი მოსმენით მტკიცდება, რაც იწვევს განმეორებით წარდგენას და კვლევის დაწყებას. ახალბედები, რომლებიც იძულებულნი

არიან ეთიკის ბორბალი ნულიდან ხელახლა გამოიგონონ, საუკეთესო შემთხვევაში, ეთიკის გარშემო არსებულ პროცესებთან გამკლავების შიშს ქმნიან, ეთიკურ პრინციპებზე ფიქრის ნაცვლად. უარეს შემთხვევაში, ბევრი ხელმძღვანელი აიძულებს სტუდენტებს თავი აარიდონ IRB მიმოხილვას და ჩაატარონ მეორადი ანალიზი. ეს უკანასკნელი სტუდენტები ვერ სწავლობენ ეთიკურად აზროვნებას. რასაც ისინი სწავლობენ, არის ეთიკური ცინიზმი: IRB-ებს თავი უნდა აარიდონ, თუ ეს შესაძლებელია. TEAR-ის მიზანია შიშისა და თავის არიდების ამ ციკლის გარღვევა, რაც ხელს შეუწყობს მკვლევრებსა და მათ IRB-ებს შორის ურთიერთობების გაუმჯობესებას მოკლევადიან და გრძელვადიან პერსპექტივაში. ამჟამინდელი პრაქტიკა IRB-ებს წრფივ პროცესში შესაბამისობის ერთ მომენტად მიიჩნევს. TEAR ხელს უწყობს IRB-ების ახალ როლს: მათ შეუძლიათ გახდნენ განმეორებითი ეთიკური განხილვის ციკლის ნაწილი, მაგრამ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ IRB-ის დამტკიცების პროცესი ნაკლებად დამაშინებელი იქნება.

TEAR-ის მსგავსი ძალისხმევა ასახავს მზარდ შემფოთებას IRB-ების ძალასა და გავლენასთან დაკავშირებით, რაც ხელს უშლის სოციალურ მეცნიერებებში თვისებრივი კვლევის მეთოდების გამოყენებას. ეჭვგარეშეა, რომ საჭირო იქნება მრავალმხრივი სტრატეგია, რომელიც მოიცავს ტრენინგებს, კონსულტაციებს და IRB-ებში თვისებრივი მკვლევრების წევრობის გაზრდას, რათა ეს სათათბირო ორგანოები ფოტოხმისა და ხელოვნებაზე დაფუძნებული სხვა კვლევის მეთოდების მიმართ მგრძნობიარენი გახდნენ. ამგვარი ძალისხმევა დიდ პერსპექტივას იძლევა და მისი განხორციელება შედარებით იაფი შეიძლება იყოს. ამ ვებსაიტების სპონსორი ინსტიტუტები ასევე სარგებლობენ გაზრდილი ცნობადობითა და რეპუტაციით იმ სფეროებში, რომლებიც ინოვაციურია და აქვთ პოტენციალი, მნიშვნელოვნად იმოქმედონ ისეთ ახალ სფეროზე, როგორიცაა ფოტოხმა.

საზოგადოების საკონსულტაციო კომიტეტი

აღსანიშნავია, რომ ეთიკის შესახებ ეს თავი მთავრდება საზოგადოების საკონსულტაციო კომიტეტების როლით, როგორც მექანიზმით, რომელიც ხელს უწყობს ახალგაზრდების ფოტოხმის უმაღლესი ეთიკური სტანდარტებით ჩატარების შანსების გაზრდას. როგორც [მე-5 თავში](#) განხილული, საკონსულტაციო კომიტეტებს შეუძლიათ შეასრულონ მრავალი მნიშვნელოვანი როლი და ფუნქცია ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმის დანერგვაში. ერთ-ერთი ასეთი მნიშვნელოვანი ფუნქცია

დაკავშირებულია იმის უზრუნველყოფასთან, რომ ეთიკური ქცევა ახალგაზრდული ფოტოხმის დაგეგმვისა და განხორციელების ცენტრალურ ნაწილს წარმოადგენდეს. მიუხედავად ამისა, საკონსულტაციო კომიტეტები ასევე შეიძლება იყვნენ ეთიკური გადაცდომის წყაროები, რაც დამატებით გამოწვევებს უქმნის მკვლევარებს, რომლებსაც უწევთ იმის უზრუნველყოფა, რომ ფოტოხმის აქტივობები არ შეწყდეს ან არ იყოს კომპრომეტირებული.

IRB-ები არ არის ერთადერთი ადგილი, სადაც ეთიკა განიხილება ან შეიძლება განხილულ იქნას ([ზიბერი და ტოლიჩი, 2013](#)). შეიძლება ითქვას, რომ IRB-ის მიერ განხილული საკითხი არ იძლევა გარანტიას, რომ კვლევითი პროექტი ეთიკური იქნება. ტრანსლაციური კვლევისკენ ეროვნული მნიშვნელობის მინიჭებისკენ მიმართულმა ცვლილებამ განაპირობა ის, რომ მკვლევარებმა კვლევაში პარტნიორებად თემებს მიმართეს, რათა დაემსხვრიათ ტრანსლაციური ბარიერები და გაეზარდათ იმის ალბათობა, რომ შედეგებს პრაქტიკაზე გავლენის მოხდენა შეუძლია ([ჰაკერი, 2013; როსი და სხვ., 2010a](#)). ამ ცვლილებამ გაზარდა კვლევის შედეგების აქტუალობა, მაგრამ ასევე კითხვის ნიშნის ქვეშ დააყენა თემებისთვის რისკები. [როსმა და სხვებმა \(2010a\)](#) შეიმუშავეს სამ-სამ ჩარჩო რისკების დანახვის გასაადვილებლად: „... (კეთილდღეობის რისკები, რომლებიც მეორეხარისხოვანია პროცესის მიმართ, კეთილდღეობის რისკები, რომლებიც მეორეხარისხოვანია შედეგის მიმართ და რისკები აგენტობის მიმართ) უნდა შეფასდეს 3 განსხვავებული აგენტის მიმართ: ინდივიდები, როგორც ინდივიდუალური მონაწილეები, ინდივიდები, როგორც ჯგუფის წევრები (როგორც მონაწილეები, ასევე არამონაწილეები) და მთლიანად თემები“ (გვ. 5). ეს ჩარჩო ეთიკურ რისკებს ინდივიდიდან დაწყებული ჯგუფებამდე და მთლიანად საზოგადოებამდე ანალიზებს.

საზოგადოების საკონსულტაციო კომიტეტებს შეუძლიათ მნიშვნელოვანი როლი შეასრულონ ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტებში ეთიკური ქცევის უზრუნველყოფაში. IRB-ებს არ შეუძლიათ ეთიკის საკითხების მოგვარებაზე სრული პასუხისმგებლობა აიღონ. მაგალითად, [კუინი \(2004\)](#) მხარს უჭერს

საზოგადოების საკონსულტაციო საბჭოების ან კომიტეტების გამოყენებას, როგორც ეთიკური კვლევის ჩატარების უზრუნველყოფისა და პოტენციური დარღვევების მინიმიზაციის საშუალებას, რამაც შეიძლება ზიანი მიაყენოს საზოგადოებას და საფრთხე შეუქმნას კვლევას:

მკვლევარები სულ უფრო ხშირად ცდილობენ თემების კვლევაში ჩართვას, რადგან აცნობიერებენ, რომ თემები განსხვავდება ინდივიდებისგან. ჩვენ ასევე ვცდილობთ უზრუნველყოფით კვლევაში მონაწილე ინდივიდუალური პირების სრული დაცვა. საზოგადოების საკონსულტაციო საბჭოები (CAB) მკვლევარებს ურთიერთობების ისეთი პარადიგმის დანერგვის შესაძლებლობას სთავაზობენ, რომელიც მათ საშუალებას აძლევს, განჭვრიტონ და განიხილონ ის კონტექსტი, რომელშიც თემები ესმით რისკები და სარგებელი და ინდივიდები თანხმობას აცხადებენ. კონსენსუსით გათვალისწინებული თანხმობის საბჭოები საზოგადოებასთან კონსულტაციის მექანიზმს წარმოადგენს, რაც ხელს უწყობს საზოგადოების დაცვას და მნიშვნელოვანი კვლევის ხელშეწყობას. გარდა ამისა, კონსენსუსით გათვალისწინებული თანხმობის საბჭოები დაგვეხმარება ინფორმირებული თანხმობის, როგორც პროცესის ხელახლა შექმნაში. კრიტიკულად მნიშვნელოვანია, რომ ჩავატაროთ კვლევა, რათა გავიგოთ კონსენსუსით გათვალისწინებული თანხმობის საბჭოების როლი ინფორმირებული თანხმობის პროცესში. (გვ. 918)

როგორც ამ წიგნის მე-4 თავში და სხვა ნაწილებშია განხილული (კელი, ბელკურ-დიტლოფი, ბელკური და ბელკური, 2013), კვლევის პროცესში საზოგადოების აქტიური ჩართვა ფოტოხმის საფუძველად მყოფ ერთ-ერთ მთავარ ღირებულებას წარმოადგენს. თუმცა, ასეთი ქმედება უამრავ სიტუაციას წარმოშობს, რამაც შეიძლება მკვლევრისთვის მოულოდნელი ეთიკური დილემები შექმნას. მაგალითად, საიმონი და მოსაველი (2010) განიხილავენ საზოგადოების მაცხოვრებლების მიერ სხვა მაცხოვრებლების აქტიურად მოზიდვის ეთიკურ საკითხს საზოგადოების მონაწილეობით კვლევაში მონაწილეობის მისაღებად. საზოგადოების ამ ამოცანაში ჩართვა მათ აძლიერებს და ასევე ზრდის იმის ალბათობას, რომ რეკომენდაციები ხელს შეუწყობს მონაწილეთა საზოგადოებაში პატივისცემისა და დაფასების უზრუნველყოფას, რითაც იზრდება კვლევაში ჩართული პირების ლეგიტიმურობა საზოგადოების მხრიდან. ეს, თავის მხრივ, ზრდის ფოტოხმის შედეგების საზოგადოების მიერ მიღების პოტენციალს. ცხადია, საზოგადოების მონაწილეობა რეკრუტირებაში შთამბეჭდავი სარგებლით გამოირჩევა როგორც ჩართული პირებისთვის, ასევე მათი შესაბამისი თემებისთვის.

პოტენციური მონაწილეების შემოთავაზებისას საზოგადოებისგან მოსაზრებების აქტიური მოძიება პოტენციური ეთიკური დილემების საგანია. მაგალითად, არსებობს პოტენციალი, შემოგვთავაზონ ის ახალგაზრდები, რომლებიც მსგავს პოლიტიკურ შეხედულებებს, პერსპექტივებსა და შეხედულებებს იზიარებენ. გარდა ამისა, არსებობს იძულების პოტენციალი და კონფიდენციალურობის დარღვევის გაზრდილი ალბათობა. ზოგიერთ ჩვენგანს შეიძლება ჰქონდეს მიდრეკილება, რომ თემები რომანტიზებული იყოს, როგორც მხოლოდ სუფთა და კარგისგან შემდგარი. თემები შედგება ადამიანებისგან, ადამიანობის ყველა მიდრეკილებითა და ნაკლოვანებით. ეთიკური ქცევის დარღვევები მხოლოდ პროფესიონალებით არ შემოიფარგლება! ამიტომ, მკვლევარებმა შეიძლება აწონ-დაწონონ საკონსულტაციო კომიტეტის დაქირავებასა და პროექტის სხვა ასპექტებში ჩართვის უპირატესობები და ნაკლოვანებები და დაასკვნან, რომ უპირატესობები გაცილებით აღემატება ნაკლოვანებებს. მე ნამდვილად ამ კატეგორიას მივეკუთვნები. თუმცა, ყველაფერი შეუფერხებლად არ მიდის.

საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევა ეფუძნება მკვლევარების მიერ საზოგადოებაზე დაფუძნებულ ორგანიზაციებთან პარტნიორობის დადებას და ეს პარტნიორობა წარმოადგენს ფოტოხმიდან მიღებულ პოტენციურ სარგებელს. ეს ურთიერთობები ასევე შეიძლება იყოს მნიშვნელოვანი კონფლიქტების მიზეზი, რომელთაგან ზოგიერთი შეიძლება კლასიფიცირდეს, როგორც ეთიკური (როსი და სხვ., 2010c). ნებისმიერი თანამშრომლობითი შეთანხმების მსგავსად, აუცილებელია გამოიკვეთოს უთანხმოების პოტენციური სფეროები, მაგრამ, რაც მთავარია, უნდა განისაზღვროს პროცესი, რომელიც გამოყენებული იქნება ამ უთანხმოებების მოსაგვარებლად. რეკომენდებულია, რომ ურთიერთობის ბუნებასთან დაკავშირებით ოფიციალური წერილობითი შეთანხმებები დაიდოს და პრობლემის წარმოშობის შემთხვევაში, ჩამოყალიბდეს პროცესი და მონაწილეები, რომლებიც პრობლემის გადაჭრის პროცესში იქნებიან ჩართულნი (რეზნიკი და კენედი, 2010).

დასკვნა

ვიზუალური თვისებრივი მეთოდების, როგორცაა ფოტოხმა, პერსპექტივას შეესაბამება ის გამოწვევები, რომელთა წინაშეც დგას ეს მეთოდი იმის უზრუნველსაყოფად, რომ პროექტის განხორციელების პროცესში არ დაირღვეს ახალგაზრდების, მათი ოჯახებისა და თემების უფლებები და რომ მონაწილეობის შედეგად არ დადგეს ზიანი (ფიზიკური, ემოციური და პოლიტიკური). კვლევის ყველა ფორმას თან ახლავს თანდაყოლილი გამოწვევები. მიუხედავად ამისა, ვიზუალურ ხელოვნებაზე დაფუძნებულ თვისებრივ კვლევას დამატებითი გამოწვევების წინაშე დგომა უწევს, როგორც მის მიერ დასახული მიზნების, ასევე იმ ასაკობრივი ჯგუფის გამო, რომლის ჩართვაც მას სურს. ხელოვნებაზე დაფუძნებული თვისებრივი კვლევა ახალი ცოდნის გენერირებას, მონაწილეთა გაძლიერებას და მნიშვნელოვანი სოციალური ცვლილებების განხორციელებას ისახავს მიზნად. თითოეული ეს მიზანი მნიშვნელოვანია. ერთად, ისინი საკმაოდ შთამბეჭდავი მნიშვნელობისაა.

ამ თავში განხილულია რამდენიმე ზოგადი და რამდენიმე ძალიან უნიკალური ძირითადი ეთიკური საკითხი ან გამოწვევა, რომლებიც თან ახლავს ქალაქელ ახალგაზრდებს ფოტოხმაში და მკვლევარს აცნობს ამ კვლევის მეთოდის გამოყენების პოტენციური საფრთხეების შესახებ. გარდა ამისა, ძალისხმევა გაწეულია საკითხის ისტორიულად და კონტექსტუალურად დასაბუთების მიზნით. ეთიკური ქცევის მნიშვნელობა კიდევ უფრო იზრდება მარგინალიზებული ჯგუფებისა და თემების მიმართ, რადგან მათ ექსპლუატაციის ისტორია აქვთ და შეზღუდული წვდომა აქვთ ხელისუფლებასა და ძალაუფლების სტრუქტურებთან, რომლებსაც შეუძლიათ ამ ზიანის გამოსწორება. ახალგაზრდები ნამდვილად ამ ჯგუფს მიეკუთვნებიან.

სექცია სამი

ხმები ველიდან

კოგნიტური ფსიქოლოგიის ერთ-ერთი აქსიომატური ჭეშმარიტება ის არის, რომ მითითების ჩარჩო, რომლის მეშვეობითაც ადამიანი სამყაროს უყურებს, განსაზღვრავს იმას, რასაც ამ სამყაროდან სწავლობს. დურგლისთვის სამყარო ხისგან არის დამზადებული. ფსიქომეტრიკოსისთვის სამყარო რაოდენობრივია. პლურალიზმი და მრავალფეროვნება არა მხოლოდ რასობრივ ურთიერთობებში არსებული ღირსებებია, არამედ ისინი შეიძლება უაღრესად მნიშვნელოვანი ღირსებები იყოს მოვლენების მრავალმხრივი პერსპექტივის მისაღებად. ასეთი მრავალფეროვნების კონცეფციის მხარდაჭერის გარეშე, ნაკლებად სავარაუდოა, რომ ეს შესაძლებელი იყოს.

—BARONE & EISNER, 2012, გვ. 4

ბანაკ CAMERA-ს შემთხვევის შესწავლა

შესავალი

ბარონისა და ეისნერის (2012) ციტატა მესამე ნაწილის დასაწყისში ხაზს უსვამს იმ თვალსაზრისს, რომ კონტექსტის მონაწილეები თავს ჩართულად გრძნობენ და აყალიბებენ მათ მსოფლმხედველობას, რაც ამ წიგნის მთავარი თემაა. მიუხედავად იმისა, რომ ამ წიგნში ახალგაზრდული ფოტოხმის მრავალი მაგალითია მოყვანილი, ეს თავი ფოკუსირებული იქნება ქალაქელ ახალგაზრდებთან ფოტოხმის გამოყენების კონტექსტისა და პრაქტიკის უფრო ღრმად გაანალიზებაზე, კონკრეტული შემთხვევის გამოყენებით იმის საილუსტრაციოდ, თუ როგორ იქნა კონცეპტუალიზებული და დანერგილი ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმა ერთი პროგრამის მიერ.

ყველა ღონე იხმარებოდა მთელი ქვეყნის მასშტაბით შემთხვევების მაგალითების შესარჩევად, რათა გამოვლენილიყო პოტენციური რეგიონული განსხვავებები და კონტექსტები. შესაძლებლობა მიეცათ, უფრო სიღრმისეული შესწავლილიყო ერთი პროგრამა, რომელიც ასახავს ამ წიგნში ასახული მრავალი ღირებულებისა და პრინციპის მაგალითს. ახალგაზრდა მონაწილეებთან წვდომა და მათი სურვილი, გაუზიარონ ერთმანეთს საკუთარი ნამუშევრები და გამოცდილება, აუცილებელია იმისათვის, რომ შემთხვევის შესწავლა ისე განვითარდეს, რომ მკითხველმა დააფასოს ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმა. ბანაკ CAMERA-ს შემთხვევის შესწავლა იდეალური იყო ამ წიგნისთვის და სწორედ ამიტომ, ეს თავი ერთ

შემთხვევის მაგალითზეა ფოკუსირებული და არა მრავალ შემთხვევის შესწავლაზე, რომელსაც აუცილებლად უფრო შეზღუდული სიღრმე ექნებოდა.

წვდომის მოპოვებამ მოითხოვა შესაბამის პირებთან დაკავშირების, ამ წიგნის თავების ხელმისაწვდომობისა და წიგნის ცენტრალურ მიზანთან და ავტორის მიერ ახალგაზრდებთან მუშაობის პერსპექტივასთან დაკავშირებული მრავალი კითხვის პასუხის გაცემის ვრცელი პროცესის გავლა, განსაკუთრებით მათთან, ვინც ამ საზოგადოებაში არასაკმარისად არის დაფასებული. ბანაკ CAMERA-ს ეს შემთხვევის ანალიზი მოგაწვდით (1) გარემოს კონტექსტუალურ აღწერას და ისტორიას, (2) ფოტოხმის კონცეპტუალიზაციის დეტალებს, (3) პროექტის(ების) განვითარების აღწერას, (4) არსებული და გადაჭრილი დილემების აღწერას. (5) ფოტოებს, (6) ნარატივებს, (7) ძირითად დასკვნებსა და თემებს, (8) შედეგად მიღებულ ცვლილებას და (9) მიღებულ გაკვეთილებსა და რეკომენდაციებს. ამ ცხრა კატეგორიიდან თითოეულზე საკმარისი დეტალები იქნება მოცემული თეორიისა და პრაქტიკის გაერთიანების მიზნით.

შემთხვევის შესწავლის მეთოდის როლი და მიზანი

კვლევა მოიცავს მრავალ განსხვავებულ მეთოდსა და მიდგომას, რომლებიც, როგორც წესი, კლასიფიცირდება იმის მიხედვით, არის თუ არა ისინი რაოდენობრივად თუ თვისებრივად ორიენტირებული. ამ წიგნში ადრე მოყვანილი არგუმენტები, განსაკუთრებით მე-3 და მე-5 თავები, დეტალურ მსჯელობას გვთავაზობს იმის შესახებ, თუ რატომ გვაწვდის თვისებრივი კვლევები დიდ ინფორმაციას ამ საზოგადოებაში მარგინალიზებული მოსახლეობის ცხოვრების შესახებ. ეს არ ნიშნავს, რომ რაოდენობრივი კვლევები არ იძლევა ინფორმაციას. თუმცა, მათ მიერ მოწოდებული სურათი ძალიან შეზღუდულია და ისინი პრაქტიკოსებს არ აწვდიან ქალაქელი ახალგაზრდების

ცხოვრების ნიუანსირებულ და დეტალურ პერსპექტივებს.

შემთხვევის კვლევები მკვლევრებს საშუალებას აძლევს შექმნან პორტრეტი, რომელიც მრავალი განსხვავებული კვლევითი პერსპექტივიდან, როგორც თვისებრივიდან, ასევე რაოდენობრივიდან გამომდინარეობს. თუ კარგად არის შესრულებული, ის მარგინალიზებული ახალგაზრდების ცხოვრებას ისე აცოცხლებს, როგორც მკაცრი თვისებრივი ან რაოდენობრივი მიდგომა ვერ შეძლებს. შემდგომი შემთხვევის შესწავლა ცდილობს კონტექსტის სიღრმისეული სურათის წარმოდგენას იმ იმედით, რომ ხელს შეუწყობს ფოტოხმის, როგორც ქალაქელი ახალგაზრდებისთვის მდგრადი და მიმზიდველი კვლევითი მეთოდის განხილვას და საბოლოოდ ადაპტაციას.

შემთხვევის კვლევები არასდროს არის განკუთვნილი მკვლევრებისთვის „მარტივი“ გზის არჩევისთვის, რადგან წარმატებული შემთხვევის კვლევა გულისხმობს სურათის მრავალმხრივი პერსპექტივიდან წარმოდგენას: „სოციალურ მეცნიერებაში ერთ-ერთ ყველაზე რთულ ამოცანად შემთხვევის შესწავლის კვლევა რჩება... ნუ შეაფასებთ ამ გამოწვევის მასშტაბებს“ (იინი, 2013, გვ. 3). სპენსერი (2011) ასევე კომენტარს აკეთებს ამ გამოწვევაზე:

შემთხვევის შესწავლასთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანი დავაა; ეს არის ფართო სტრატეგია ან კონკრეტული მეთოდი.

... თავისი ბუნებით, შემთხვევის შესწავლა უნიკალური შემთხვევაა; ინტეგრირებული და, როგორც წესი, კარგად განსაზღვრული და შეზღუდული სისტემა. ამიტომ, შემთხვევის კვლევის კრიტიკა, კერძოდ, რომ შედეგები ფართოდ არ გამოიყენება რეალურ ცხოვრებაში, შეიძლება უარყოფილ იქნას, რადგან ანალიტიკური განზოგადებები მიზანშეწონილია და კარგად იყენებს შემთხვევის კვლევის სიღრმისეულ სპეციფიკას. (გვ. 50)

ბანაკი CAMERA განასახიერებს მე-4 თავში წარმოდგენილ მრავალ ღირებულებასა და პრინციპს და ასახავს ფოტოხმის ძალას, შეცვალოს ცხოვრება ისე, რომ სცილდებოდეს ტრადიციულ ზომებს და ეს გააკეთოს ისე, რომ გარდაქმნას ამ წამოწყებების ყველა მხარე. გარდა ამისა, ბანაკ CAMERA-ს შემთხვევაში, ჩვენ ვხედავთ, თუ როგორ შეუძლიათ შედარებით ახლოს მყოფ ასაკობრივ ჯგუფში მყოფ თანაფასილიტატორებს ეფექტურად იმუშაონ ერთად ისე, რომ ეს მათ გაძლიერებასა და დადასტურებას

უწყობს ხელს, რაც სხვადასხვა ასაკობრივი ჯგუფის ახალგაზრდებს ფოტოხმის პროექტში ერთად მუშაობის შესაძლებლობებს უხსნის.

ბანაკი CAMERA, მინეაპოლისი, მინესოტა

გარემოს კონტექსტური აღწერა

ფოტოხმის გამოყენებისას კონტექსტის მნიშვნელობა მკვეთრად იყო ხაზგასმული ამ წიგნის წინა თავებსა და ნაწილებში. ხელოვნებაზე დაფუძნებული თვისებრივი კვლევა და ცხოვრებისეული გამოცდილება მტკიცედ უნდა იყოს დაფუძნებული კვლევის ამ ფორმაში მონაწილე პირთა ყოველდღიურ ცხოვრებასა და გარემოში. ეს კონტექსტი, და ამ შემთხვევაში, ეს არის ქალაქელი ახალგაზრდობა, სურათების ფონს წარმოადგენს და ასევე სახელმძღვანელოს წარმოადგენს იმის გასაგებად, თუ რატომ არის ისინი მნიშვნელოვანი ქალაქელი ახალგაზრდებისთვის. ახალგაზრდული ფოტოხმა ყველაზე უკეთ დაფასდება და გაიგება მაშინ, როდესაც ზრდასრულ მკვლევარებს მყარი საფუძველი ექნებათ იმ ძალების შესახებ, რომლებიც ახალგაზრდების ყოველდღიურ ცხოვრებას ქმნიან. ამ საფუძვლის კონცეპტუალიზაცია სხვადასხვა გზით შეიძლება. სოციოკულტურულ-სოციოეკოლოგიური პერსპექტივა ხშირად რეკომენდებულია ნიუანსირებული ინფორმაციის აღსაქმელად, რომელიც ხშირად უგულებელყოფილია ვიწრო პერსპექტივაზე ან ინტერპრეტაციაზე დაყრდნობისას.

პრაქტიკული თვალსაზრისით, ამ საფუძვლის განსახიერება მრავალი გზით შეიძლება. ბანაკ CAMERA-ს ამ შემთხვევის შესწავლის მიზნებისთვის, ყურადღება გამახვილდება ოთხ განზომილებაზე: (ა) მინეაპოლის-სენტ-პოლის, მინესოტას დემოგრაფიული პროფილი, (ბ) ბანაკ CAMERA-ს ისტორია, (გ) ორგანიზაციული აღწერილობა და (დ) პროგრამის ხელმძღვანელობა. თითოეული ეს კონტექსტური ასპექტი გვაწვდის დეტალებს, რომლებიც ხელს შეუწყობს იმის გააზრებას,

თუ როგორ უდევს ეს ძალები საფუძვლად ბანაკ CAMERA-ს ფოტოხმის კონცეპტუალიზაციას. შეზღუდული სივრცის გამო, ეს განზომილებები მოიცავს მხოლოდ ყველაზე მნიშვნელოვან ფაქტებსა და ინფორმაციას.

ბანაკ CAMERA-ს აქვს ვებგვერდი, სადაც მკითხველს შეუძლია მიიღოს დამატებითი ინფორმაცია (www.campcamera.org/). ამ საიტზე ასევე განთავსებულია მრავალი ფოტო, რომლებიც ასახავს პროექტის თანამშრომლობის თითოეულ ადგილს. ვებსაიტები სულ უფრო ხშირად გამოიყენება სურათებისა და ნარატივების პოტენციური აუდიტორიის გასაფართოებლად. ინტერნეტში სწრაფი ძიება აღმოაჩენს მრავალ საიტს, რომლებიც წარმოადგენენ პროგრამული მოდელებისა და მიზნების ფართო სპექტრს, რაც აძლიერებს მოქნილობას, რომელსაც ფოტოხმა გვთავაზობს ადგილობრივი გარემოებებისა და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების მიღწევების გათვალისწინებით.

ინტერნეტ საიტები ხელოვნებით დაინტერესებულ ახალგაზრდებს საშუალებას აძლევს, გაეცნონ სხვა პროგრამებს და იამაყონ თავიანთი ნამუშევრებით ფართო აუდიტორიის წინაშე. ეს საიტები ასევე ხსნის პოტენციურ კონტაქტებს თანამშრომლობისა და საზოგადოების სხვადასხვა წყაროდან წვლილის შესატანად. სხვათა შორის, ვებსაიტების გამოყენება ასევე შესაძლებელია ახალგაზრდა მონაწილეების, საკონსულტაციო კომიტეტის წევრების დასაქირავებლად, თანხების მოსაზიდად და შესაბამისი კვლევებისა და შეფასების ინსტრუმენტების, აქტივობების მაგალითების კონკრეტული მოთხოვნების, ასევე კონკრეტული კითხვებისა თუ გამოწვევების გადასაჭრელად. არსებითად, არსებობს უსაზღვრო შესაძლებლობები.

მინეაპოლის-სენტ-პოლის, მინესოტას დემოგრაფიული პროფილი

დემოგრაფიული მონაცემები თემების სურათს იძლევა, რომელიც ბევრი კრიტიკოსის აზრით, ერთგანზომილებიანი და სტატიკურია, რადგან ის დროის გარკვეულ მომენტს ასახავს. გარდა ამისა, დემოგრაფიული მონაცემები ხშირად გამოტოვებს მოსახლეობის

ფარულ ჯგუფებს, როგორცაა არადოკუმენტირებული პირები, რაც ნამდვილად მოქმედებს ქვეყანაში ახალმოსულ ფერადკანიან თემებზე. მიუხედავად ამისა, დემოგრაფიული მონაცემები ხელს უწყობს საზოგადოების სურათის შევსებას, რომლის შევსებაც შესაძლებელია თვისებრივი ინფორმაციით, რომელიც სიღრმესა და ნიუანსს მატებს და საზოგადოებას ისე აცოცხლებს, რაც შეუძლებელია რაოდენობრივი და თვისებრივი ინფორმაციის გაერთიანების გარეშე.

მინეაპოლისისა და სენტ-პოლის ტყუპი ქალაქები ზომით თითქმის იგივეა და მათში ფერადკანიანი და ახალგაზრდული მოსახლეობის საკმაოდ დიდი რაოდენობა ცხოვრობს, თუმცა ამ ტყუპ ქალაქებს შორის განსხვავებებია. ისინი იდენტური არ არიან. აშშ-ის აღწერის ბიუროს შეფასებით, მინეაპოლისის მოსახლეობა 2012 წელს 392,880 ადამიანს შეადგენდა, რომელთა 20 პროცენტი 18 წლამდე ასაკის იყო. ფერადკანიანი მოსახლეობა 36.7 პროცენტს შეადგენდა და შემდეგნაირად გადანაწილდა: აფროამერიკელი/შავკანიანი, 18.6 პროცენტი; ლათინოამერიკელი, 10.5 პროცენტი; აზიელი, 5.6 პროცენტი; და ამერიკელი ინდიელი/ალიასკის მკვიდრი, 2.0 პროცენტი. სენტ-პოლის 2012 წლის მონაცემებით, მისი მოსახლეობა 290,770 იყო, რომელთაგან 25.1 პროცენტი 18 წლამდე ასაკის იყო. ფერადკანიანი მოსახლეობა მთლიანი მოსახლეობის 41.4 პროცენტს შეადგენდა შემდეგი განაწილებით: აფროამერიკელი/შავკანიანი, 15.7 პროცენტი; აზიელი, 15.0 პროცენტი; ლათინოამერიკელი, 9.6 პროცენტი; და ამერიკელი ინდიელი/ალიასკის აბორიგენი, 1.1 პროცენტი. ეს „ოფიციალური“ დათვლები არ მოიცავს არადოკუმენტირებულ პირებს, რაც ძალიან გავრცელებულია აზიურ და ლათინოამერიკელ თემებში.

ბანაკ CAMERA-ს ისტორია

პროგრამებსა და ინიციატივებს ხშირად აქვთ „დასაწყისი თარიღი“, რომელიც ყველას შეუძლია ოფიციალურ დასაწყისად აღიქვას. თუმცა, რეალური დაწყების თარიღის დადგენა ხშირად ძალიან რთულია, რადგან ის იწყება დამფუძნებლის იდეით ან ინტერესით, რომელიც, დიდი ალბათობით, მრავალი წლის

წინანდელი იქნება. ბანაკ CAMERA-ს „ოფიციალური“ დაწყების თარიღი 2011 წელია, რაც მის ისტორიას შედარებით ხანმოკლეს ხდის. ბანაკი CAMERA სემესტრული პროგრამაა, რომელმაც არსებობის მერვე სესია 2014 წლის გაზაფხულზე დაასრულა და წარმოადგენს საშუალო სიგრძის პროექტის ფოტოხმის ნიმუშს, როგორც ეს [მე-5 თავშია](#) განხილული.

პროგრამა მიზნად ისახავს საშუალო სკოლის მოსწავლეებისა და ლიდერებისთვის ხელოვნებისა და ფოტოგრაფიის პროგრამების უზრუნველყოფას, ასევე მაკალესტერის კოლეჯის სტუდენტებისთვის ახალგაზრდობის განვითარების ტრენინგების ჩატარებას. მიუხედავად ამისა, მისი არსებობის მოკლე პერიოდი არ ამცირებს მის გავლენას სენტ-პოლისა და მინეაპოლისის ახალგაზრდულ საზოგადოებაზე, რაც მიღწეულია კოლეჯის (მაკალესტერის კოლეჯი) და საზოგადოებაზე დაფუძნებული ორგანიზაციების (YouthCARE და ალ ლენცმაიერის დასავლეთის ბიჭებისა და გოგონების კლუბი) მონაწილეობით სტრატეგიული თანამშრომლობითი პარტნიორობის მეშვეობით, რაც ამ შემთხვევის კვლევაში მოგვიანებით იქნება განხილული.

ორგანიზაციული აღწერილობები

ბანაკი CAMERA ინტეგრირებულია და ამჟამადაც ფუნქციონირებს ტყუპი ქალაქების ორ არაკომერციულ ახალგაზრდული განვითარების ორგანიზაციაში: YouthCARE (დაარსდა 1974 წელს) და Al Lenzmeier West Side Boys & Girls Club (წარმოშობა 1926 წლით თარიღდება). გარდა ამისა, იყო ერთი სემესტრი, როდესაც ბანაკ CAMERA-მ პროგრამის ადაპტირება მოახდინა სენტ-პოლის ცენტრში მდებარე საჯარო სკოლაში, ღია სამყაროს სწავლების სათემო სკოლაში (დაარსდა 1971 წელს). პროგრამის გაგრძელება ალ ლენცმაიერის დასავლეთ მხარის ბიჭებისა და გოგონების კლუბში 2014 წლის შემოდგომაზეა მოსალოდნელი. პროგრამა აკავშირებს მრავალ თემს და კონტექსტს, მათ შორის მნიშვნელოვან საზოგადოებრივ ინსტიტუტებს, რომლებსაც მნიშვნელოვანი ისტორია აქვთ.

2013–2014 სასწავლო წლის განმავლობაში, ბანაკ CAMERA-მ ითანამშრომლა Al Lenzmeier West Side Boys & Girls Club-თან. გარდა

ამისა, განხორციელების პირველი სემესტრის განმავლობაში, ბანაკ CAMERA-მ ითანამშრომლა Hennes Art Company-თან გამოფენის ორგანიზების მიზნით და მას შემდეგ, ყოველწლიურად თანამშრომლობს Gallery 13-თან, მინეაპოლისში მდებარე ადგილობრივ გალერეასთან, ფოტოგამოფენისთვის. ადგილობრივი მხატვარი ვინგ იანგ ჰუიე მოწვეული სპიკერი იყო და, როგორც წესი, პროგრამასთან ერთად სემესტრში ერთხელ ერთი სესიის განმავლობაში მუშაობს, რათა ახალგაზრდებს შთააგონოს ხელოვნებაზე მრავალმხრივი პერსპექტივიდან დაფიქრება, მათ შორის შესაძლო კარიერის პერსპექტივიდან. ის ასევე ახალგაზრდებთან ერთად განიხილავს საკუთარი იდენტობისა და აღზევებული სუბიექტის/გარემოს გადაკვეთას.

მაკალესტერის კოლეჯი (დაარსდა 1874 წელს) მდებარეობს სენტ-პოლში და არის ის დაწესებულება, სადაც პროგრამა დაიწყო და დღემდე ტარდება. ყოველ სემესტრში, საშუალო სკოლის მოსწავლეები (დაახლოებით 11) მოდიან კამპუსში და მაკალესტერის სტუდენტ-მოხალისეებთან (4-დან 7 წლამდე) ერთად მონაწილეობენ თვითშესწავლისა და ფოტოგრაფიის გამოცდილებაში. მაკალესტერის კოლეჯი არის მცირე ლიბერალური ხელოვნების სკოლა, რომელშიც სტუდენტები მთელი ქვეყნიდან და საზღვარგარეთიდან არიან. ეს არის ლიბერალური ხელოვნების კოლეჯი, რომელიც ცნობილია სტიპენდიების მაღალი სტანდარტებით და ინტერნაციონალიზმის, მულტიკულტურალიზმისა და საზოგადოებისთვის მომსახურებისადმი განსაკუთრებული აქცენტით. ამ ინსტიტუტებმა შექმნეს შესაბამისი „კლიმატი“ ხელოვნებაზე დაფუძნებული პროექტისთვის, როგორიცაა ბანაკი CAMERA.

პროგრამის ხელმძღვანელობა

ლიდერობისა და ლიდერობის განვითარების თემა ამ წიგნში ადრე იყო განხილული. პერსპექტივა ძირითადად მონაწილის თვალსაზრისით იყო ორიენტირებული, რაც ფასილიტატორებზე ორიენტირებული განსხვავებული პერსპექტივის აუცილებლობას იწვევდა. ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტები ფასილიტატორების ხედვითა და ლიდერული თვისებებით

ყალიბდება და ბანაკი CAMERA ნამდვილად არ არის გამოჩენილი. მნიშვნელოვანია, განვიხილოთ ბანაკ CAMERA-ს მამოძრავებელი ძალა.

როგორც პროფესიული ლიტერატურა აჩვენებს, ორგანიზაციის დამფუძნებლები უნიკალურები არიან იმის გამო, თუ როგორ ურთიერთქმედებს მათი პიროვნული თვისებები გარემო ფაქტორებთან და გარემოებებთან. ამ შემთხვევაში, კოლეჯის სტუდენტმა მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა ამ პროგრამის კონცეპტუალიზაციასა და განხორციელებაში. აღსანიშნავია, რომ ღია კრიბლს ფოტოგრაფიაში ფორმალური განათლება არ მიუღია, გარდა საშუალო სკოლაში მიღებული კურსისა, ამიტომ ფოტოგრაფიაში ფორმალური განათლება ან სპეციალიზებული მომზადება ფოტოხმამში წინაპირობას არ წარმოადგენს. ამ საშუალების მიმართ ინტერესი საკმარისია.

ბანაკი CAMERA 2011 წელს მაკალესტერის უფროსკურსელის, ღია კრიბლის, მიერ დაფინანსებული სამოქმედო ფონდის გრანტით დაიწყო. მას გაუჩნდა ადამიანების გაერთიანების სურვილი და ფოტოგრაფიის, როგორც ხელოვნების ფორმისადმი ღრმა ინტერესი. კრიბლმა, მაკალესტერის კიდევ ერთ უფროსკურსელ ლორინ გუტიერესთან ერთად, შექმნა საპილოტე პროგრამა, რომელიც მაკალესტერის კოლეჯსა და YouthCARE-ს აკავშირებდა. საპილოტე პროგრამა იმდენად წარმატებული აღმოჩნდა, რომ მან ბანაკი CAMERA-ს სამუდამოდ დაარსების ვალდებულება განაპირობა.

კრიბლი წინა ორი წლის განმავლობაში YouthCARE-ში მუშაობდა და უშუალოდ იყო ჩართული ახალგაზრდებთან და პროგრამირებაში, რამაც ხელი შეუწყო ამ პროექტის დაწყებას. გარდა ამისა, კრიბლემ და გუტიერესმა ხელახლა დაარსეს MacPICS, მაკალესტერის კოლეჯის ფოტოგრაფიის სტუდენტური ორგანიზაცია, რომელიც რეორგანიზაციამდე და ახალგაზრდული ფოტოხმამის პროექტის ჩართვამდე ფართოდ ითვლებოდა დადმასული სტუდენტური ორგანიზაცია. უმაღლეს სასწავლებლებს უზარმაზარი პოტენციალი აქვთ, გამოიყენონ თავიანთი რესურსები (ექსპერტიზა, სტუდენტები და ფინანსური მხარდაჭერა) იმ პროგრამების შესაქმნელად, რომლებიც

საზოგადოებას მოემსახურება და სწორედ ეს იყო მაკალესტერის კოლეჯის შემთხვევაში.

მაკალესტერის კოლეჯში ამ ორ თემში, YouthCARE-სა და MacPics-ში მუშაობისას, კრიბლმა გააცნობიერა, რომ ორივე ჯგუფს სოციალური ცვლილებებისადმი მსგავსი ვნება და ენთუზიაზმი აკავშირებდა და ერთმანეთისგან სწავლა სარგებელს მოუტანდა. ახალგაზრდული ფოტოხმა სოციალური კაპიტალის გაძლიერების (დაკავშირებისა და ხიდების დამყარების) შესანიშნავი მექანიზმია. ფოტოხმის პროექტები აქტიურად უნდა ცდილობდეს ძირითადი საზოგადოებრივი ინსტიტუტების ურთიერთობების განვითარებას, რათა გაიზარდოს ამ ურთიერთობების ხელშეწყობის შესაძლებლობები მომავალში სხვა შესაძლებლობების შესაქმნელად.

ნიუ-იორკის შტატის, ბრუკლინში გაზრდილი კრიბლის თავდაპირველად დიდი ქალაქიდან პატარა ჰუმანიტარულ კოლეჯში გადასვლა უჭირდა და ნატრობდა, რომ კამპუსში როგორც აკადემიურ, ისე არაფორმალურ დისკუსიებში უფრო ფართო და მრავალფეროვანი წარმომადგენლობისთვის მეტი გზა ყოფილიყო. ბანაკი CAMERA იყო პროგრამა, რომელიც შექმნილი იყო იმისთვის, რომ გაეერთიანებინა ადამიანები მოსწავლეთა უფრო მრავალფეროვან ჯგუფში (ასაკი, ეთნიკური წარმომადგენლობა, ეკონომიკური წარმომადგენლობა და ა.შ.) შთამაგონებელი საუბრისთვის და სტერეოტიპების დასამსხვრევად.

ფსიქოლოგიისა და განათლების სპეციალობის უფროსკურსელმა კრიბლმა საკუთარი სტაჟირება შექმნა, რათა ეხელმძღვანელა ახალგაზრდების განვითარების პრინციპებზე ორიენტირებულ ამ საპილოტე პროგრამას, რომელიც მისი, მაკალესტერის პროფესორის, განათლების კვლევების პროფესორის, დოქტორ ტინა კრუსეს ხელმძღვანელობით იყო. კრუსესაც აქვს სამეცნიერო ინტერესი ახალგაზრდობის პოზიტიური განვითარების მიმართ. მნიშვნელოვანია შევჩერდეთ და აღვნიშნოთ, რომ პროფესორ კრუსეს ინსტრუმენტული როლი ჰქონდა კრიბლსა და ამ წიგნის ავტორს შორის კონტაქტების დამყარებაში და, როგორც ეპილოგშია აღნიშნული, ფოტოხმით დაინტერესებული მკვლევარებისა და პრაქტიკოსების საზოგადოების შექმნა მნიშვნელოვანი ნაბიჯია

ახალგაზრდებსა და მოსახლეობის სხვა ჯგუფებში ფოტოხმის გამოყენების გაფართოების მიმართულებით. საინტერესოა, რომ ბანაკ CAMERA-ს საშუალო სკოლისა და კოლეჯის ბევრი კურსდამთავრებული კვლავ ინარჩუნებს კონტაქტს Facebook-ის საშუალებით, რაც წარმოადგენს მედიას, რომლის გამოყენებაც შეუძლიათ მეცნიერთა (ახალგაზრდებისა და ზრდასრულების) საზოგადოებას.

ისეთი პროგრამები, როგორიცაა ბანაკი CAMERA, მრავალი ადამიანის კეთილ განზრახვებსა და კომპეტენციებზეა დამოკიდებული. ლორინ გუტიერესმა და ალექს ბენდცმა (მაკალესტერის კოლეჯის სტუდენტები) და ჯონ ჰარდემანმა (ბიჭებისა და გოგონების კლუბის ფილიალის დირექტორი) მნიშვნელოვანი როლი ითამაშეს ამ პროგრამის განხორციელებაში და მდგრადობაში. პილოტური წლიდან მოყოლებული, პროგრამას ყოველ სემესტრში საშუალო სკოლისა და კოლეჯის სტუდენტებს კვლავაც შესთავაზებენ.

ბანაკის კამერის პროგრამა

ახალგაზრდული ფოტოხმის კონცეპტუალიზაცია სხვადასხვაგვარად შეიძლება. არსებობს ორი ძირითადი მიდგომა: როგორც კვლევითი პროექტი ან როგორც ინტერვენციული პროექტი. ეს არ ნიშნავს, რომ ინტერვენციული მიდგომა არ შეიძლება მოიცავდეს კვლევის ჩატარებას ან რომ კვლევითი მიდგომა არ შეიძლება მოიცავდეს ინტერვენციის განხორციელებას. ერთი მიდგომა წინა პლანზეა ორიენტირებული, მეორე კი - ფონზე. მნიშვნელოვანია, რომ მიუხედავად იმისა, თუ როგორ იქნება ეს კონცეპტუალიზებული, მან არ უნდა გამოიწვიოს ქალაქელი ახალგაზრდების სტიგმატიზაცია ან შემდგომი მარგინალიზაცია. ფოტოხმის პროექტის მიზნის აღსაწერად გამოყენებული ენა გადამწყვეტ როლს თამაშობს იმაში, თუ როგორ აღიქვამენ პროექტს მონაწილეები და გარე სამყარო. სახელწოდება ბანაკი CAMERA არ ავლენს სტიგმატიზაციას.

ბანაკი CAMERA საუკეთესოდ შეიძლება განვიხილოთ, როგორც

სკოლის შემდგომი პროგრამა, რომელიც სტრუქტურირებულია როგორც სახალისო, ინტერაქტიული ფოტოგრაფიის პროგრამა საშუალო სკოლის მოსწავლეებისთვის, ასევე სერვისის სწავლებისა და ლიდერობის განვითარების პროგრამა კოლეჯის სტუდენტებისთვის. სკოლის შემდგომი პროგრამები ცნობილია, როგორც გასართობი, საგანმანათლებლო და უსაფრთხო გარემოს მქონე ადგილები, სადაც ხელოვნება დაფასებულია. როგორც ხშირად ხდება ხელოვნებაზე დაფუძნებული ახალგაზრდული პროგრამების შემთხვევაში, ახალგაზრდების განვითარების პრინციპებზე ძლიერი, როგორც აშკარა, ასევე იმპლიციტური დამოკიდებულება არსებობს, რაც აძლიერებს ახალგაზრდების კომპეტენციებს და მათ საკუთარი შემოგოთებისა და მისწრაფებების გამოხატვის საშუალებას აძლევს.

ბანაკი CAMERA მოიცავს სასწავლო გეგმას, რომელიც მიზნად ისახავს ფოტოგრაფიასთან, მხატვრულ პრინციპებთან და კომუნიკაციასთან/ადამიანებს შორის ურთიერთობების დამყარებასთან დაკავშირებული ტექნიკური ასპექტების განხილვას. ყოველ კვირას, კოლეჯის სტუდენტები საშუალო სკოლის მოსწავლეებისთვის გეგმავენ პრეზენტაციებს, სემინარებს, ექსკურსიებს, ბნელ ოთახსა და სტუდიაში სემინარებს, გუნდური მუშაობის აქტივობებსა და კრიტიკულ გამოსვლებს. აქტივობები მნიშვნელოვან როლს ასრულებს აჟიოტაჟისა და დისკუსიების გაღვივებაში. მაკალესტერის სტუდენტები მოხალისეები არიან, რომლებიც ყოველკვირეულად იკრიბებიან პროგრამის დასაგეგმად. ამ პროგრამის ფარგლებში, საშუალო სკოლის მოსწავლეებს ეძლევათ შესაძლებლობა, ორი კვირის განმავლობაში სახლში წაიღონ კამერები და გადაიღონ საკუთარი ფოტოები. მათი ფოტოები შემდეგ პროგრამის ბოლოს და სასწავლო წლის ბოლოს გალერეაში გამოფენაზეა გამოფენილი. მაგალითად, 2014 წლის აპრილის გამოფენას დაახლოებით 70 სტუმარი დაესწრო, მათ შორის ოჯახის წევრები, მეგობრები, სპონსორები, მასწავლებლები, კოლეჯის სტუდენტები და პარტნიორი სკოლის დირექტორი.

ბანაკი CAMERA-ს კონცეპტუალიზაციას განსხვავებული ღირებულებები და პრინციპები განსაზღვრავს. ისეთი ღირებულებები, როგორიცაა მრავალფეროვნების მხარდაჭერა,

გამოცდილებითი და შემთხვევითი სწავლება, საზოგადოებაში ინვესტიციები, ლიდერობის განვითარება, ადგილობრივი და თვითშემეცნების გამოყენება, კულტურული კომპეტენცია/კულტურული თავმდაბლობა და სოციალური სამართლიანობა, ერთად ქმნის საფუძველს სამოქმედო პრინციპებისთვის, რომლებიც წარმართავს ახალგაზრდული ფოტობმის განვითარებას, პროგრამის მიერ მონაწილეებსა და მათ შესაბამის თემებში ცვლილებების მიღწევაზე დაყრდნობით. ეს ღირებულებები ბანაკი CAMERA-ს აუცილებელი ელემენტია და ხელს უწყობს ქალაქელი ახალგაზრდების ჩართულობას. ისინი ადასტურებენ და გადასცემენ საზოგადოებას, სადაც პროგრამა მიმდინარეობს, რაც კრიტიკულად მნიშვნელოვანია საჭირო მხარდაჭერის მოსაპოვებლად.

ბანაკი CAMERA-ს ეს აღწერა განიხილავს შემდეგ კონტექსტუალურ პერსპექტივებს, რაც მკითხველს დაეხმარება უკეთ გაიგოს, თუ როგორ იყო პროგრამა კონცეპტუალიზებული და განხორციელებული, მათ შორის ახალგაზრდული ფოტობმის პროექტთან დაკავშირებული ჯილდოებისა და გამოწვევების შესახებ: (ა) მისია და ფილოსოფიური საფუძვლები, (ბ) პროგრამის მიზნები, (გ) რეკრუტირება და შენარჩუნება, (დ) მხატვრების შემადგენლობა, (ე) აქტივობების სტრუქტურა და განრიგი, (ვ) გამოფენები, (ზ) დაფინანსება, (თ) შეფასება, (ი) ძირითადი დასკვნები და შედეგად მიღებული ცვლილებები, (ჯ) შემოწირულობები, (კ) ადგილობრივი მედიის გაშუქება და (ლ) შენარჩუნება.

მისია და ფილოსოფიური საფუძვლები

რა თქმა უნდა, მიზანშეწონილია დავიწყოთ ბანაკი CAMERA-ს მისიით. ორგანიზაციის მისია მიზნად ისახავს პროგრამის გულისა და სულის აღბეჭდვას და, ასე ვთქვათ, მის დნმ-ს წარმოადგენს. ზოგიერთ არაკომერციულ ორგანიზაციას აქვს მისიის განცხადებები, რომლებმაც დიდი ხანია დაკარგა თავდაპირველი მნიშვნელობა და მხოლოდ ქალაქდზე დაბეჭდილი სიტყვებია, სადაც თანამშრომლებმა და მომხმარებლებმა არ იციან ორგანიზაციის მისიის შესახებ. მე მჯერა, რომ ამ ორგანიზაციებმა

შესაძლოა დაკარგეს არსებობის თავდაპირველი მიზეზი და უბრალოდ არსებობენ. შესაძლოა, ეს ძალიან მკაცრ განცხადებად მოგეჩვენოთ. არაკომერციული ორგანიზაციები ღრმა მიზნის გრძნობის გამო ყალიბდებიან და როდესაც ეს მიზანი უგულებელყოფილია ან საერთოდ დავიწყებულია რაიმე სახის დაფინანსების ძიებისას, მნიშვნელოვანი ტრანსფორმაციის შესაძლებლობა იკარგება.

ბანაკ CAMERA-ს მისიაა, სხვადასხვა სოციოდემოგრაფიული წარმომავლობის, გამოცდილებისა და განათლების დონის მქონე სტუდენტები ფოტოგრაფიისა და თვითგამოხატვის შესწავლაში ჩართოს. პროგრამა ამხელს იმ რწმენას, რომ ფოტოგრაფიის საშუალებით ჩვენ - ახალგაზრდებმა და ზრდასრულებმა - შეგვიძლია შევისწავლოთ კულტურული მრავალფეროვნება და მრავალი პერსპექტივა, რომლებიც ხშირად უგულებელყოფილია. ბანაკი CAMERA ფოკუსირებულია ახალგაზრდების პოზიტიური განვითარების გამოყენებასა და საშუალო სკოლისა და კოლეჯის სტუდენტებს შორის პოზიტიური ურთიერთობების დამყარებაზე თანამშრომლობის, კრეატიულობისა და ურთიერთპატივისცემის გზით. ფოტოგრაფია, თავის მხრივ, გამოიყენება ცხოვრებისეული ნარატივების გასანათებლად, შემოქმედებითი გამოხატვის ხელშესაწყობად და მრავალფეროვნების აღსანიშნავად.

ბანაკი CAMERA-ს ძირითადი ფილოსოფია ხაზს უსვამს თანამშრომლობას და იმ ტრანსფორმაციულ ძალას, რომელიც სწავლებისა და სწავლის შედეგად მომდინარე ორმხრივობიდან გამომდინარეობს. პერსონალი მუშაობს ისეთი გარემოს შესაქმნელად, სადაც როგორც საშუალო სკოლის, ასევე კოლეჯის სტუდენტები აცნობიერებენ თავიანთ პასუხისმგებლობას, ისწავლონ და ასწავლონ ერთმანეთს ფოტოგრაფიული დიალოგის საშუალებით. პროგრამა იყენებს აქტივებზე დაფუძნებულ ჩარჩოს, როგორც კოლეჯის სტუდენტებთან ტრენინგის დროს, ყოველკვირეული სესიების მომზადებისას, ასევე შეთავაზებულ სემინარებზე. ახალგაზრდები უნიკალურ ხმას იძენენ ფოტოგრაფიის საშუალებით, როგორც საკუთარი წვლილის, პერსპექტივებისა და ნიჭის გამოხატვის ადგილი.

პროგრამის მიზნები

ბანაკი CAMERA მიიჩნევს, რომ ფოტოგრაფიის შესწავლით სტუდენტები უფრო ღრმად გაიგებენ, თუ როგორ შეუძლია ხელოვნებას გაადლიეროს საზოგადოებები. ამ პროექტის სარგებელი ახალგაზრდებისთვის მრავალმხრივია და მოიცავს კოლეჯში სწავლის შესაძლებლობას, ხელოვნების გაცნობას, მრავალფეროვნებისა და თანამშრომლობის გააზრებას, იდენტობისა და კულტურის შესწავლას მხატვრული გამოხატვის გზით და პოზიტიური ურთიერთობების დამყარებას უფროს ადამიანებთან, რომლებიც მისაბამ მაგალითებს წარმოადგენენ. მაგალითად, ერთმა ახალგაზრდამ თქვა: „ამ პროგრამის მეშვეობით მომეცა შესაძლებლობა, შევხვედროდი ცნობილ ფოტოგრაფს, მემუშავა ბნელ ოთახში და უფრო მჭიდრო ურთიერთობები დამემყარებინა თანატოლებთან. ასევე, მომეცა შესაძლებლობა, შემესწავლა ფოტოგრაფიის საფუძვლები. ყველაზე მეტად ჩემი ფოტოების შედეგების დანახვა მომეწონა. გამაკვირვა ჩემმა შემოქმედებებმა უნარმა ფოტოების გადაღებისას.“ ეს ციტატა შესანიშნავად ასახავს როგორც აშკარა, ასევე არც თუ ისე აშკარა გზებს, თუ როგორ შეუძლიათ ახალგაზრდებს ისწავლონ ხელოვნებაზე დაფუძნებულ პროგრამაში მონაწილეობიდან.

მზრუნველ კოლეჯის სტუდენტებთან ურთიერთობების დამყარების გზით, საშუალო სკოლაში შემოქმედებითი გამოსვლების უზრუნველყოფა ხელს შეუწყობს სკოლის მიტოვების პრევენციას და ახალგაზრდების მოტივაციას. ეს პროგრამა გავლენას მოახდენს არა მხოლოდ ჩვენს ახალგაზრდებზე, არამედ კოლეჯის სტუდენტებზეც ისარგებლებენ, რადგან ისინი განივითარებენ ლიდერობისა და საზოგადოების ორგანიზების უნარებს. კარგად გაწვრთნილი მხატვრული ფოტოგრაფების გუნდის ყოლა სარგებელს მოუტანს საზოგადოებებსაც. ნიუანსირებული გაგებისთვის აუცილებელია სარგებლის შესახებ ყოვლისმომცველი პერსპექტივა. ფოტოხმის პროექტების მასშტაბები შეიძლება ძალიან მნიშვნელოვანი, მაგრამ არც ისე აშკარა გზებით გამოვლინდეს. მაგალითად, ახალგაზრდები, რომლებიც კოლეჯის კამპუსს ფოტოხმოვანი

აქტივობებისთვის სტუმრობენ, ისეთ გარემოს აწყდებიან, რაც მათ უმაღლესი სასწავლებლების მიმართ არსებული ნებისმიერი წინასწარი ცრურწმენის გაქარწყლებაში ეხმარება და სწორედ ეს იყო ბანაკ CAMERA-ს შემთხვევაშიც.

ბანაკ CAMERA-ს მიაჩნია, რომ ამ პროგრამის გავლენა მხოლოდ უშუალოდ ჩართულ საშუალო სკოლისა და კოლეჯის სტუდენტებზე არ გავრცელდება, რადგან ფოტოები საზოგადოებისთვის ღია გალერეაში იქნება წარმოდგენილი. გამოფენის მეშვეობით, ბანაკ CAMERA-ს შეუძლია ახალგაზრდებისა და მოზარდების ძალა და პერსპექტივები უფრო ფართო აუდიტორიისთვის, სტუდენტების, მეგობრების, ოჯახის წევრებისა და ხელოვანების ჩათვლით, წარმოაჩინოს. ეს მათი სოციალური ქსელის მიღმა უფრო ფართო აუდიტორიას აღწევს და მითებისა და სტერეოტიპების გაქარწყლებას უწყობს ხელს.

ბანაკ CAMERA-ს არტისტების მრავალგანზომილებიანი გამოცდილების აღსაბეჭდად სულ ექვსი მიზანი შეიქმნა:

1. მივცეთ საშუალო სკოლის მოსწავლეებს შესაძლებლობა, მეტი გაიგონ ფოტოგრაფიის ისტორიის, ტექნიკისა და ძალის შესახებ (როგორც უნარების განვითარების, ასევე მისი, როგორც სოციალური ცვლილებების ინსტრუმენტის გამოყენების თვალსაზრისით).
2. ჩავატაროთ ყოველკვირეული სემინარები საშუალო სკოლის მოსწავლეებისთვის, რომლებსაც ადრე ხელოვნებასთან მცირე შეხება ჰქონდათ.
3. ვასწავლოთ მოსწავლეებს, თუ რა ძალა აქვთ მათ საკუთარი წარმომავლობის წარმოდგენისა და გაზიარებისას, ამავდროულად, შევიტყოთ სხვა კულტურებისა და თემების შესახებ.
4. შევთავაზოთ საშუალო სკოლის მოსწავლეებსა და კოლეჯის სტუდენტებს შემოქმედებითი გამოხატვის გზით დადებითი კავშირების დამყარების შესაძლებლობები.
5. კოლეჯის სტუდენტებისთვის შესაძლებლობებისა და სტრუქტურის შექმნა, რათა მათ ყოველკვირეული დაგეგმვის სესიების მეშვეობით დანერგონ ახალგაზრდობის

განვითარების პოზიტიური პრაქტიკები, გაეცნონ საზოგადოების ორგანიზების შესახებ ინფორმაციას და განავითარონ ლიდერობის უნარები.

6. ვიზუალური ხელოვნების საშუალებით შევისწავლოთ და გავაზიაროთ ნარატივები, როგორც ინდივიდუალურად, ასევე საზოგადოების სახით.

სტრუქტურირებული და უსაფრთხო გარემოს უზრუნველყოფის მნიშვნელობა ხელს უწყობს ურთიერთობების განვითარებას და გრძნობების, იმედებისა და შემოფოთების გამოხატვის შემოქმედებითი მექანიზმების შესწავლას. გარდა ამისა, პროგრამის ეს მიზნები ხაზს უსვამს ახალგაზრდების მონაწილეობისა და მათი გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილების ჩამოყალიბებაში გაძლიერებისა და დემოკრატიული პრინციპების მნიშვნელობას.

დაქირავება და შენარჩუნება

ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტებში მონაწილეობა საუკეთესოდ ორი მნიშვნელოვანი განზომილების მიხედვით არის კონცეპტუალიზებული: რეკრუტირება და შენარჩუნება. ბანაკი CAMERA-ს რეკრუტირებისთვის დიდწილად ეყრდნობა მასპინძელი ორგანიზაციების ორგანიზაციულ სტრუქტურას. ბიჭებისა და გოგონების კლუბის შემთხვევაში, მონაწილეები ორგანიზაციის წევრები უნდა იყვნენ. ბანაკ CAMERA-ში მონაწილეობა წევრებისთვის ხელმისაწვდომი მრავალი პროგრამის ვარიანტიდან ერთ-ერთია. YouthCARE-იც ეყრდნობა მათ პროგრამაში მონაწილეებს.

პროგრამისთვის წევრების შენარჩუნება მნიშვნელოვან პრობლემას არ წარმოადგენდა. რამდენიმე მონაწილე იყო, რომლებიც რამდენიმე წელია წევრები არიან. ეს პირები ყოველწლიურად ერთსა და იმავე სტრუქტურირებულ მონაწილეობას გადიან და ყოველწლიურად მათი სამუშაოს გამოცდილება, სიღრმე და ხარისხი პროგრესსა და შემდგომ განვითარებას აჩვენებს. ბევრი წევრია, რომლებმაც წარმატებით გაყიდეს თავიანთი ფოტოები, რომელთა ფასი 15 დოლარიდან 400 დოლარამდე მერყეობს. ფოტოხმის პროექტში მონაწილეობა არ

იმღევა იმის გარანტიას, რომ ახალგაზრდები შეძლებენ თავიანთი ხელოვნებით ფულის გამომუშავებას.

პროგრამამ აჩვენა, რომ შეკავება იზრდება იმ შემთხვევებში, როდესაც მონაწილეთა მნიშვნელოვანი რაოდენობა ერთსა და იმავე სკოლებში სწავლობს. მაგალითად, იმ შემთხვევებში, როდესაც ახალგაზრდა მონაწილე არ არის ჯგუფის წევრი და თავშესაფარში ცხოვრობს, ამ პირს არ ექნება ჯგუფის მიერ მისი მონაწილეობის გაძლიერების სარგებელი. ბევრი მოსწავლე სკოლის შემდეგ სკოლის ავტობუსით მიდის ბიჭებისა და გოგონების კლუბში ამ პროგრამისთვის, მაგრამ თუ მოსწავლე რეგულარულად არ დადის სკოლაში, შესაძლოა დღის ბოლოს მას ტრანსპორტი არ ჰყავდეს. მნიშვნელოვანია ხაზგასმით აღინიშნოს, რომ პროგრამაში მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად, პროგრამიდან დაბრუნების შემდეგ უზრუნველყოფილია ტრანსპორტირება და, შესაძლებლობის შემთხვევაში, პროგრამაში მისასვლელად ტრანსპორტირებაც შესაძლებელია. ასევე, ყოველკვირეულად იგზავნება შეხსენების ტექსტური შეტყობინებები და ახალგაზრდები შეხვედრების დასადასტურებლად პროექტის თანამშრომლებს უგზავნიან ტექსტურ შეტყობინებებს.

ახალგაზრდა მხატვრების შემადგენლობა

ბოლო ოთხი წლის განმავლობაში (რვა სემესტრი) ანაკ CAMERA-ში სულ 80 ახალგაზრდა მხატვარი ჩაირიცხა. გარდა ამისა, პროექტში 27 კოლეჯის სტუდენტი მონაწილეობდა. ბანაკ CAMERA-ს პროგრამაში მონაწილე საშუალო სკოლის მოსწავლეები ქალაქის ახალგაზრდები არიან, რომლებსაც სკოლის დამთავრებამდე სკოლის მიტოვების და შესაძლოა ნეგატიური ან სახიფათო ქცევის ჩადენის მაღალი ალბათობა ემუქრებათ. პროგრამაში საშუალო სკოლისა და კოლეჯის სტუდენტების ასეთი მცირე რაოდენობა ხელს უწყობს ურთიერთობების დამყარებას, რაზეც ამ თავში მოგვიანებით ვისაუბრებთ.

ბანაკ CAMERA-ს მხატვრების უმეტესობას უწევს სამეზობლოში ბანდების მიერ ძალადობასთან, ნარკოტიკების მოხმარებასთან, უსახლკარობასთან და/ან საგანმანათლებლო შესაძლებლობების

არათანაბარ პირობებთან გამკლავება. პროგრამის მონაწილეთა უმეტესობა ისეთ ოჯახებიდანაა, რომელთა შემოსავალი ფედერალური სიღარიბის ნორმების ტოლი ან დაბალია. მომსახურებით სარგებლობის მქონე საშუალო სკოლის მოსწავლეთა უმეტესობას ადრე არ ჰქონია წვდომა ხელოვნების შესახებ ფორმალურ პროგრამებზე და მათთვის, ვინც ამას მიზნად მიიჩნევს, ისინი პირველები იქნებიან ოჯახში, ვინც კოლეჯში ისწავლის. მათი სამეზობლო გარემო უსაფრთხოებისა და ინტელექტუალური თვალსაზრისით ბევრად უფრო მნიშვნელოვანს ხდის უსაფრთხო და კონსტრუქციულ სკოლის შემდგომ პროგრამაში მონაწილეობას. როდესაც ეს მონაწილეობა ხელოვნებაზე დაფუძნებულ სასწავლო გეგმას მოიცავს, ეს მათ მონაწილეობას საინტერესო და საჭირო განზომილებას სძენს.

ეთნიკური/რასობრივი და გენდერული შემადგენლობა სემესტრის მიხედვით განსხვავდება. 2011 წელს, შემოდგომის პირველი სემესტრის განმავლობაში, ბანაკმა CAMERA-მ პარტნიორობა დაამყარა Open World Learning Community School-თან. პირველი წლის შემდეგ, შემოდგომის სემესტრებში პროგრამამ პარტნიორობა დაამყარა Al Lenzmeier West Side Boys & Girls Club-თან. Boys and Girls Club ემსახურება 13-დან 18 წლამდე ახალგაზრდებს და მხოლოდ გოგონებთან მუშაობს, რადგან ორგანიზაციამ მოითხოვა გენდერულად სპეციფიკური პროგრამების შემუშავება, რათა დაკმაყოფილებულიყო მათ საზოგადოებაში მოზარდი ქალების თანასწორობისა და ჩართულობის საჭიროება.

ტყუპი ქალაქების ბიჭებისა და გოგონების კლუბებში დამსწრე ახალგაზრდების ეთნიკური წარმომავლობა შემდეგია: აფროამერიკელი (49 პროცენტი), აზიელი ამერიკელი (10 პროცენტი), კავკასიელი (20 პროცენტი), ლათინოამერიკელი (10 პროცენტი), ამერიკელი ინდიელები (3 პროცენტი) და მრავალრასიანი ადამიანები (8 პროცენტი). ალ ლენცმაიერის დასავლეთ მხარეს ფილიალში ლათინოამერიკელი ახალგაზრდებისა და ოჯახების უფრო დიდი წარმომადგენლობაა, რადგან წმინდა პავლეს დასავლეთ მხარეს ისტორიულად მექსიკელებისა და ლათინოამერიკელების უბანი იყო. დასავლეთ

მხარეს ფილიალში ორი შემოდგომის სემესტრის განმავლობაში ბანაკ CAMERA-ს ახალგაზრდა ქალების ჯგუფები ძირითადად ლათინოამერიკელები იყვნენ. „ბიჭებისა და გოგონების კლუბის“ მისიაა, ყველა ახალგაზრდას, განსაკუთრებით კი მათ, ვისაც ეს ყველაზე მეტად სჭირდება, მისცეს საშუალება, სრულად გამოავლინონ თავიანთი პოტენციალი, როგორც პროდუქტიულმა, მზრუნველმა და პასუხისმგებლიანმა მოქალაქეებმა. 2011, 2012 და 2013 წლების გაზაფხულის სემესტრებში, ბანაკ CAMERA-მ პარტნიორობა გაუწია YouthLEAD-ს (ახალგაზრდული ლიდერობა, განათლება და მრავალფეროვნება), რომელიც წარმოადგენს ერთწლიან სკოლის შემდგომ პროგრამას, რომელსაც YouthCARE ახორციელებს. ეს პროგრამა ემსახურება 13-18 წლის მოზარდებს მინეაპოლისიდან და სენტ-პოლიდან. YouthLEAD-ის პროგრამაში მონაწილე ახალგაზრდების ეთნიკური წარმომადგენლობა შემდეგია: აფროამერიკელი (40 პროცენტი), აზიელი ამერიკელი (31 პროცენტი), ამერიკელი ინდიელები (4 პროცენტი), ჩიკანო/ლათინოამერიკელი (7 პროცენტი), თეთრკანიანი, არალათინოამერიკელი (6 პროცენტი) და აფრიკელი (5 პროცენტი). YouthLEAD-ის მისიაა ახალგაზრდებში ლიდერობისა და დასაქმების უნარების განვითარება, ამავდროულად, ახალგაზრდებს შორის მულტიკულტურული მეგობრობის დამყარება სკოლის შემდგომი პოზიტიური აქტივობებისა და შაბათ-კვირის აქტივობების მეშვეობით. მათი მისია მჭიდროდ იყო დაკავშირებული ბანაკ CAMERA-ს მისიასთან, რამაც ხელი შეუწყო თანამშრომლობითი პარტნიორობის ჩამოყალიბებას. თუმცა, ის მდგრადი არ აღმოჩნდა და ბანაკ CAMERA-მ გააძლიერა პარტნიორობა „ბიჭებისა და გოგონების კლუბთან“, სადაც პროგრამა ყოველ სემესტრში ხორციელდება.

აქტივობების სტრუქტურა და დაგეგმვა

ბანაკი CAMERA არის სტრუქტურირებული პროგრამა, რომელიც სულ ათი კვირის განმავლობაში გრძელდება, თითოეული სესია დაახლოებით ორ საათს გრძელდება (4:45-დან 6:45-მდე). შემდეგი მონახაზი ასახავს აქტივობების სტრუქტურასა და გრაფიკს, მათ შორის პედაგოგიურ ფილოსოფიასა და სასწავლო მიზნებს:

კვირა	აქტივობა	პედაგოგიური ფილოსოფია/სწავლის მიზნები
1	გაცნობითი დავალებები, პროგრამის შესავალი, &	ფოტოგრაფიის საბაზისო ჩარჩოს მიწოდება და სტუდენტებისთვის ერთმანეთის გაცნობისა და დაახლოების შესაძლებლობის მიცემა.
2	პრეზენტაცია და პრაქტიკული სამუშაო	გაეცანით ციფრულ და შავ-თეთრ ფოტოგრაფიას, ფოტოგრაფიის ისტორიას, კადრირების, განათებისა და კომპოზიციის სახელმძღვანელო პრინციპებს. ასევე, გაეცანით მედიასა და ფოტოჟურნალისტიკაში კარიერას.
3	გალერეის ექსკურსია - ვინგ იანგ ჰუიე	განიხილეთ იდენტობის განვითარება, საზოგადოების რეალობის აღბეჭდვა და თვითგამოხატვა. დაუკავშირდით პროფესიონალ ფოტოგრაფს, რათა გაიგოთ, თუ როგორ შეუძლია ხელოვნებას ინდივიდებისა და თემების მობილიზება. დაფაზე მუშაობა.
4, 5	ბნელი ოთახისა და სტუდიის სემინარები	შექმენით ფოტოები და შეისწავლეთ ბნელი ოთახის პროცედურების ქიმიური და ტექნიკური პროცესები. დაფიქრდით ფოტოების მიღმა არსებულ ნარატივებსა და შეტყობინებებზე სტუდიურ სივრცეში მუშაობისას. შექმენით ნახვრეტისებური კამერები და ისწავლეთ მსუბუქი წერა.
6.	კამერის დრო	ექსპერიმენტები ჩაატარონ ფოტოგრაფიაში და მიღებული ცოდნა ფოტოგრაფიაში გამოიყენონ.
7.	კრიტიკა	მიიღეთ თანატოლებისა და კოლეჯის სტუდენტების მოსაზრებები და ივარჯიშეთ კონსტრუქციული კრიტიკის გამოხატვაში და ფოტოების საშუალებით სხვადასხვა პერსპექტივისა და ისტორიების შესწავლაში.
8.	რედაქტირება & არტისტის ხედვა	ივარჯიშეთ საკუთარი მხატვრული პროცესისა და ფოტოების მიღმა არსებული ნარატივების გადმოცემაში.
9.	გამოფენა & კაპელა ჯგუფი გახსნის სადამოსთავის	აღნიშნეთ და გაუზიარეთ მათი შრომისმოყვარეობა ოჯახის წევრებს, მეგობრებსა და საზოგადოების წევრებს. შოუს თან ახლავს მუსიკალური წარმოდგენები.

პროგრამის 10-კვირიანი სტრუქტურის ამსახველი დიაგრამა ეხება ფოტოხმასთან დაკავშირებულ ძირითად ელემენტებს, რომლებიც წინა შვიდ თავში იყო განხილული და ასახავს ფოტოხმის დანერგვის ფართო სპექტრს. თითოეული ეს სესია შეიძლება მოიცავდეს ახალგაზრდა კონსულტანტების მოწვევას, ან ისინი შეიძლება იყოს დამოუკიდებელი, პროექტის მიზნებისა და ბიუჯეტის მიხედვით.

გამოფენები

როგორც მე-5 თავშია განხილული, ფოტოგამოფენები ფოტოხმის პროექტის ერთ-ერთ მთავარ აქტივობას წარმოადგენს და ყველა ღონე უნდა იქნას გამოყენებული პროექტის ამ ფაზის წარმატების ალბათობის უზრუნველსაყოფად. ბანაკ CAMERA-ს ფოტოხმის გამოფენები საგულდაგულოდ არის დაგეგმილი და მრავალმხრივია კონცეფციით, რაც ასახავს ამ ღონისძიების მნიშვნელობას ახალგაზრდა ხელოვანების ცხოვრებაში. მიუხედავად იმისა, თუ როგორ არის ისინი კონცეპტუალიზებული, ასევე მათთვის გამოყოფილი ბიუჯეტისა და რესურსებისა, მათი მნიშვნელობა ეჭვგარეშეა, რადგან ისინი პროექტის ისტორიაში კულმინაციურ მოვლენას წარმოადგენენ.

პროგრამის სემესტრული სტრუქტურის გამო, ყოველწლიურად მხოლოდ ერთი ფოტოგამოფენა იმართება, რომელშიც ორივე ჯგუფი მონაწილეობს. The Boys & Girls Club-ის ჯგუფმა პროექტი შემოდგომის სემესტრის ბოლოს დაასრულა. მათ ფოტოალბომის წიგნის ასლი გადაეცათ და მაკალესტერის კოლეჯში მცირე გამოფენა გამართეს. ფოტოალბომი და გამოფენა ჯგუფს გაზაფხულზე დაგეგმილ ყოველწლიურ გამოფენამდე სტაბილურობას უნარჩუნებს, რომელზეც წლის ორივე სემესტრში შესრულებული ნამუშევრები იქნება წარმოდგენილი.

ბანაკ CAMERA-მ სცადა, რომ გალერეებში გამოფენები გაზრდილიყო დასწრებისა და სადღესასწაულო ატმოსფეროს

შესაქმნელად. 2013 წლის გაზაფხულზე ერთ-ერთმა ახალგაზრდა ფოტოგრაფმა სიმღერა და გიტარაზე დაკვრა დაიწყო, რამაც ღონისძიებას სასიამოვნო, მხატვრული და მონაწილეობითი ელფერი შესძინა. როგორც წესი, პროგრამა საღამოს პროგრამაში მონაწილეობის მისაღებად მაკალესტერის კოლეჯის გუნდის სტუდენტებს იწვევს. განსაკუთრებული ძალისხმევა ასევე იხარჯება ბანაკ CAMERA-ს მონაწილეთა მშობლების დასაკავშირებლად და მათთან სტუმრობის მიზნით. იქ ყოფნა მათთვის შესაძლებლობას წარმოადგენს, შვილებთან ერთად ზეიმში მიიღონ მონაწილეობა.

ბანაკ CAMERA-ს გამოფენა პროფესიონალიზმსა და სიამაყეს ასახავს და ეს მაყურებლისთვის ნათლად არის გადმოცემული. გამოფენის გარემო გეოგრაფიულად, ფსიქოლოგიურად, კულტურულად და ოპერატიულად ხელმისაწვდომი უნდა იყოს და ეს ეხება ბანაკ CAMERA-ს გამოფენებს, რომლებიც ადგილობრივ გალერეაში იმართება.

ძალიან ცოტა ახალგაზრდა განიცდის იმ სიხარულსა და შფოთვის, რაც საჯარო ხელოვნების გამოფენაში მონაწილეობას ახლავს თან. ფოტოხმა მათ ასეთ გამოცდილებას და მნიშვნელოვანი მიღწევის დიდებით ტკბობის შესაძლებლობას აძლევს. ეს არის როგორც ინდივიდუალური, ასევე ჯგუფური მიღწევა. გამოფენის დროს გადაღებული ფოტოები ამ გამოცდილების ნაწილი ხდება და საშუალებას აძლევს მათ, ეს ღონისძიება სხვებსაც გაუზიარონ. არტეფაქტების ეს ნაკრები ყოველთვის დაარწმუნებს მათ, რომ აქვთ მხატვრული ნიჭი და ისტორიები მსოფლიოსთვის მოსაყოლი.

დაფინანსება

გრანტების მეშვეობით გარე დაფინანსება ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტის დაფინანსების მდგრადი და გავრცელებული გზაა. მაგალითად, ფოტოხმის პროექტისთვის სპეციალურად განკუთვნილი თანხების გამოყოფა მონაწილეთა ჩართულობისა და ანაზღაურების მოქნილობას გულისხმობს. გარე დაფინანსება ასევე შეიძლება პროექტის განვითარების შემაფერხებელი ფაქტორი იყოს. ნატურალური რესურსებიც თან ახლავს როგორც ხელშემწყობ, ასევე შემაფერხებელ ძალებს. მაგალითად, „ბიჭებისა და გოგონების კლუბის“ პროგრამა მოზარდ გოგონებზეა ორიენტირებული. იყვნენ მამაკაცები, რომლებსაც სურდათ პროგრამაში მონაწილეობა, მაგრამ დაფინანსების შეზღუდვების გამო ვერ შეძლეს.

როგორც მოგვიანებით „გამოწვევების“ კატეგორიაში იქნება განხილული, ბანაკ CAMERA-ს დაფინანსება არამატერიალური იყო და მჭიდროდ იყო დაკავშირებული მასპინძელი ორგანიზაციების მიერ დაფინანსებულ გრანტებთან. ამ ორგანიზაციების დამკვიდრებულმა ბუნებამ ხელი შეუწყო პროგრამების განვითარებას, თუმცა ამ გრანტებმა ჩამოაყალიბა პროექტების ხასიათი. ბანაკი CAMERA დაფინანსებულია სხვადასხვა წყაროდან, მათ შორის მეტროპოლიტენის რეგიონალური ხელოვნების საბჭოსგან, ასევე თავად ორგანიზაციებისგან (ტყუპი ქალაქების ბიჭებისა და გოგონების კლუბი, YouthCARE და მაკალესტერის კოლეჯი).

ბანაკი CAMERA თავდაპირველად 500 აშშ დოლარის დაფინანსებით დაიწყო. ანონიმური დამფინანსებელი პროგრამის დირექტორს შეხვდა, რომელიც მისი ენერგიითა და ხედვით აღფრთოვანებული დარჩა და ათი კამერა გადასცა. ყოველწლიური გალერეის გამოფენების კვების ხარჯები, როგორც წესი, შემოწირულობით იხარჯება. დაფინანსება ნამდვილად თანამშრომლობითია - ადგილობრივი სკოლა ახალგაზრდებს საშუალებას აძლევს, ისესხონ კამერები „ბიჭებისა და გოგონების კლუბის“ პროგრამისთვის. შემოწირულობების გაფართოება მოითხოვს სისტემატურად დაგეგმილ ძალისხმევას და, იდეალურ შემთხვევაში, კომპეტენტურ ადამიანს, რომელიც ამას ძირითად

საქმიანობად შეასრულებს. რადგან ბანაკი CAMERA მცირე პროგრამაა, დირექტორი მრავალ სხვადასხვა ფუნქციას ასრულებს, რაც სპეციალიზაციას შეუძლებელს ხდის. იდეალურ შემთხვევაში, უნდა იყოს თანამშრომელი, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება შემოწირულობებზე და ამავდროულად, იქნება საჯაროობაზეც პასუხისმგებელი პირი, რადგან ეს ორი ფუნქცია ხშირად ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირშია. დაფინანსება ამ პროგრამის მდგრადობისთვის ყველაზე დიდ გამოწვევას წარმოადგენს.

შეფასება

ხშირად ამბობენ, რომ კომპეტენციის დემონსტრირება რთულია, მაგრამ კომპეტენციის ნაკლებობის დემონსტრირება ადვილია. ფოტოხმაში მნიშვნელოვანია მარკერების შექმნა, რომლებიც ფართოდ არის აღიარებული, როგორც კომპეტენციის მაჩვენებელი. ეს მარკერები ახალგაზრდებს არ უნდა დაეკისროთ. ამის ნაცვლად, მონაწილეებმა აქტიური და მნიშვნელოვანი როლი უნდა შეასრულონ მათ განსაზღვრაში.

დაფინანსების წყაროებიდან გამომდინარე, თითოეულ სემესტრს აქვს საკუთარი შეფასების სტრუქტურა, რომელიც მოიცავს როგორც წერილობით, ასევე ზეპირ კომპონენტს, რომელიც ყველა სტუდენტმა უნდა დაასრულოს. ბანაკი CAMERA ხშირად ატარებს გამოკითხვებს პროგრამის ბოლოს. შეფასების ინსტრუმენტები და პროცესი ისეა სტრუქტურირებული, რომ ახალგაზრდებს ხელი შეუწყონ საკუთარი გამოცდილებისა და მოსაზრებების გაზიარებას მათი მონაწილეობის შესაბამისი კითხვებით. გარდა ამისა, შეფასების შედეგები განსაზღვრავს, თუ როგორ მოდიფიცირდება პროგრამა მომავალი მონაწილეებისთვის.

2012 წლის გაზაფხულზე, YouthCARE-თან ერთად ბანაკი CAMERA-ს მეტროპოლიტენის რეგიონალური ხელოვნების საბჭოს მიერ გაცემულ გრანტის შესახებ შემდეგი დასკვნები გამოქვეყნდა. ზეპირი და წერილობითი შეფასებების გარდა, პროგრამა ასევე შეაფასეს საკონსულტაციო საბჭომ და პროგრამის კურსდამთავრებულებმა. გარდა ამისა, პროგრამამ გამოიყენა კომენტარების წიგნი, რათა გალერეის აუდიტორიისგან (საზოგადოებისგან) მიღებული ინფორმაცია მიეწოდებინა.

შეფასების აუდიტორიის ასპექტი პროექტს განსხვავებულ და ძალიან საჭირო პერსპექტივას სძენს. ეს კომენტარები ავსებს გამოფენის განმავლობაში გაკეთებულ ვერბალურ კომენტარებს.

ბანაკი CAMERA ახალგაზრდებს ახალი ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენებაში სხვადასხვა სახის საგანძურის მოძიების აქტივობებს სთავაზობს. ასევე, ტარდება სხვადასხვა სასწავლო გაკვეთილები და სემინარები, რომლებიც მათ კომპოზიციისა და კონკრეტული ფოტოგრაფიული ტექნიკის განვითარებასა და შესწავლაში დაეხმარება. შეფასებებში საშუალო სკოლის მოსწავლეები აღნიშნავენ, რომ მათ ბევრი რამ ისწავლეს განათების, პორტრეტების, პროფესიონალური კამერის გამოყენების, კამერების ფუნქციონირების, დიაფრაგმის, სინათლის წერის, პინჰოლური კამერების, ბნელ ოთახში ფოტოების გამჟღავნებისა და ხანგრძლივი ექსპოზიციის მოძრაობის მანიპულირების შესახებ. ახალგაზრდებისთვის ფოტოგრაფიული უნარებისა და ტექნიკის განვითარებაში დამხმარე სემინარების გარდა, ისინი ასწავლიან საკუთარი ცხოვრების ფოტოგრაფიის საშუალებით წარმოჩენის უნარებს, რაც აშკარაა მათი მხატვრული განცხადებებიდან და შეფასებებიდან.

ქვემოთ მოცემულია 2012 წლის შეფასებებიდან აღებული ამონარიდებისა და ინტერპრეტაციების მაგალითები, რომლებიც გვთავაზობს გამოცდილებისა და პასუხების ფართო სპექტრს და აცოცხლებს იმას, თუ რას ნიშნავდა ბანაკი CAMERA ამ ახალგაზრდა ხელოვანებისთვის. ეს ამონარიდები ეხება ხელოვნებაზე დაფუძნებულ პრაქტიკასთან დაკავშირებულ ძირითად თემებს და იმ ტრანსფორმაციულ პოტენციალს, რომელიც მას ქალაქელი ახალგაზრდების ცხოვრებაში აქვს.

ერთი ახალგაზრდა წერს: „მივხვდი, რომ ფოტოგრაფია მიყვარს. ის იპყრობს დროის იმ მომენტს, რომელსაც მხოლოდ გარკვეული ადამიანი ხედავს და მას ყველასთვის ხილულ და ინტერპრეტირებულ მომენტად აქცევს“. სხვა ახალგაზრდა ამბობს: „ვფიქრობ, ფოტოგრაფია დაგეხმარებათ თვითგამოხატვაში, რადგან შეგიძლიათ მომენტები სამუდამოდ დააფიქსიროთ“....

მას შეუძლია აჩვენოს, თუ როგორ ცხოვრობენ და როგორ მუშაობს სხვადასხვა ადამიანი“. თვითგამოხატვის შესწავლის მნიშვნელობა კიდევ ერთი ახალგაზრდის დაწერის შემდეგ გახდა აშკარა: „მე ვფიქრობ, რომ ფოტოგრაფია მეხმარება თვითგამოხატვაში, რადგან მე ვიღებ ჩემს ცხოვრებას, ჩემს გრძნობებსა და დანახულ ფოტოებს“.

ისევე, როგორც კოლეჯის სტუდენტებმა, ასევე უფროსკლასელებმა განაცხადეს, რომ პროგრამის ყველაზე საყვარელი ნაწილი ახალი ადამიანების გაცნობა იყო. ერთ-ერთი ახალგაზრდა წერს: „*ჩემი საყვარელი ნაწილი ხალხი იყო! ყველა ისეთი საოცარი იყო!*“ კოლეჯის სტუდენტი წერს: „*ამ პროგრამის ერთ-ერთი შესანიშნავი მხარე ის არის, რომ ის აერთიანებს სხვადასხვა წარმომავლობის, მაგრამ საერთო ინტერესების მქონე ადამიანებს*“.

მიუხედავად იმისა, რომ ბანაკ CAMERA-ს სტუდენტების უმრავლესობას ჰქონდა შეგრძნება, რომ ერთმანეთი გაიცნეს, ზოგიერთი საშუალო სკოლისა და კოლეჯის სტუდენტი არ დაეთანხმა ამას და სურდა, რომ პროგრამის უფრო ხანგრძლივი გაგრძელებით მათ უფრო მჭიდრო კავშირები გაემყარებინათ. როგორც ჩანს, საშუალო სკოლისა და კოლეჯის სტუდენტების უმეტესობა თანხმდებოდა, რომ მათ სურდათ, რომ ეს უფრო ხანგრძლივი გამოცდილება ყოფილიყო, რადგან ყველას სურდა ერთმანეთის გაცნობის გაგრძელება და გრძნობდნენ, რომ რვა კვირის შემდეგ ამ მოგზაურობას მხოლოდ იწყებდნენ. ზოგიერთმა საშუალო სკოლის მოსწავლემ კვირაში ორჯერ შეხვედრები შემოგვთავაზა, ზოგს კი ბანაკი CAMERA-ს პროგრამა ერთწლიანი გამოცდილების გაზიარება სურდა.

ახალგაზრდობა და კოლეჯის ხელოვნების ფართო საზოგადოება ძალიან აღფრთოვანებული იყო გალერეის გამოფენითა და ამ პროექტით. გალერეის გამოფენამ საშუალო სკოლის მოსწავლეებს საშუალება მისცა, ენახათ, როგორ ფასდებოდა მათი ნამუშევრები და როგორ იყო პროფესიონალურად წარმოდგენილი, რაც ბევრისთვის ძალიან შთამბეჭდავი და შთამაგონებელი იყო. პროგრამაში მონაწილე ერთ-ერთმა ახალგაზრდამ გალერეაში გამოფენაზე მიღებული გამოცდილებას „*ნამდვილად განსხვავებული და ახალი*“ უწოდა. თითქოს ფილმიდან ამოღებული იყოს...

გალერეის გამოფენამ უდიდესი სიამაყე და პატივისცემა გამოიწვია ახალგაზრდების ნამუშევრებისა და პერსპექტივების მიმართ. ყველა, ვინც ხელი მოაწერა ჩვენი გალერეის კომენტარების წიგნს, ასევე თავად გალერეის მფლობელი და კურატორი, ძალიან მოხიბლული დარჩა ღონისძიებითა და ახალგაზრდების ნამუშევრების ხარისხით. გალერეის გამოფენამ ასევე საშუალება მისცა საშუალო სკოლის, უმაღლესი სკოლის და კოლეჯის ასაკის უფრო ფართო აუდიტორიას, ერთად აღენიშნათ და შეესწავლათ ფოტოებით წარმოდგენილი გამოცდილების მრავალფეროვნება. მხატვრების განცხადებებისა და ბიოგრაფიების წერისას, ერთი ახალგაზრდა თავის საყვარელ ნაწყვეტს წერს, როგორც „*შესაძლებლობას, ვაჩვენო ხალხისთვის ის, რასაც ჩემს თემში ვხედავ, ცვდილობდი მრავალფეროვნებისა და ერთიანობის წარმოჩენას - „ყველა რაღაცნაირად დაკავშირებულია“*“.

ახალგაზრდები ასევე შეცვალა იმ შესაძლებლობამ, რომელიც მათ ამ პროექტის მეშვეობით უფროსი ასაკის კოლეჯის სტუდენტებთან პოზიტიური ურთიერთობების დამყარების საშუალება მიეცათ. ამ გამოცდილების საფუძველზე, ისინი ახლა უფრო კომფორტულად გრძნობენ თავს პოსტსაშუალო საგანმანათლებლო გარემოში, რადგან მათ გაიცნეს კოლეჯის სტუდენტები და დაუმეგობრდნენ ბევრ თანატოლს ყოველკვირეული გუნდური აქტივობების, „ყინულის გამტეხი“ ღონისძიებებისა და კამპუსში გამართული სემინარების მეშვეობით. ყველა სტუდენტს რაღაც ფორმით სთხოვეს, გამოსულიყო კომფორტის ზონიდან და შეერთებოდა ფოტოგრაფიაზე ორიენტირებულ ნდობის საზოგადოებას. მათ სცადეს კომფორტის ზონიდან გამოსვლა და ურთიერთობების დამყარება იმ ადამიანებთან, რომლებსაც სხვა შემთხვევაში ვერ შეხვდებოდნენ. ამან შეიძლება გამოიწვიოს მტკივნეული და დაძაბული სიტუაციები, თუმცა ეს სწავლის გამოცდილების ნაწილია და ამზადებს მათ მომავალი შეხვედრებისთვის, რაც მათ ახალ ურთიერთობებში გამოცდილების მიღების საშუალებას აძლევს.

ერთი ახალგაზრდა ბანაკ CAMERA-ში მიღებულ გამოცდილებას ასე იხსენებს: „ვგრძნობ, რომ პროგრამის ბოლოს ყველასთან ახლოს ვიყავი“. სხვა ახალგაზრდა ამბობს: „სინამდვილეში, კოლეჯი საშუალო სკოლის მსგავსია, მაგრამ დიდი ბავშვებით, ცოტა უფროსებით“. უმაღლესი განათლების მიღება გამოცდილების მნიშვნელოვანი ნაწილია. გარდა ამისა, კოლეჯის სტუდენტების უმეტესობა შეიცვალა პროგრამაში მონაწილეობის წყალობით და ამ გამოცდილებიდან ძალიან ბევრი რამ მიიღო, რადგან მათ ლიდერული პოზიციების დაკავება, სემინარების, კრიტიკისა და პროგრამირების მრავალი კვირის ჩატარება მოუწიათ. კოლეჯის სტუდენტების წერილობით შეფასებებში ბევრმა მათგანმა გამოთქვა ლიდერობისა და ფოტოგრაფიული ცოდნის განვითარების, ასევე სწავლებისა და ახალგაზრდობის განვითარების მიმართულებით მუშაობისადმი ინტერესი. ერთი სტუდენტი წერს: „ამან თვალი ამიხილა არაკომერციული ორგანიზაციებისა და ახალგაზრდების ჩართულობის მნიშვნელობაზე, რასაც მომავალში აუცილებლად მივყვები“. კიდევ ერთი სტუდენტი წერს: „ამან დამანახა, რომ ადამიანებთან ჩვენს ყველაზე მცირე ურთიერთქმედებასაც კი შეიძლება ასეთი ღრმა გავლენა ჰქონდეს“.

ბანაკ CAMERA-ს მონაწილეების მიერ მოწოდებული ციტატები წარმოდგენას გვიქმნის მათ ტრანსფორმაციაზე, რომელთაგან ზოგიერთი აშკარა და მოსალოდნელი იყო, ზოგი კი სრულიად

მოულოდნელი. დიდად წახალისებულია შეფასების პროცესის შემუშავება, რომელიც მიესაღმება ტრანსფორმაციისადმი ნიუანსირებულ მიდგომას. ეს თვისებრივი მიდგომა მათ გამოცდილებას უფრო ჰუმანურს ხდის. მაგრამ, როგორც მკითხველს უეჭველად შეუძლია დაინახოს, ხმების აღბეჭდვა ფოტოხმის შეფასებისას აუცილებელია. ახალგაზრდული ფოტოხმა ახალგაზრდების ხმების აღბეჭდვას ეხება და შეფასებაც ამას უნდა აკეთებდეს.

ძირითადი დასკვნები და შედეგად მიღებული ცვლილებები

ბანაკ CAMERA-მ მრავალი დადებითი შედეგი გამოიღო და ქვემოთ მოცემული ექვსი მაგალითიდან ერთ-ერთი ილუსტრაციაა ფოტოხმის პოტენციალისა, შეცვალოს ყველა იმ ადამიანის ცხოვრება, ვინც ამ ტიპის წამოწყებაშია ჩართული. პროგრამამ (1) გამოიწვია უფრო პოზიტიური კავშირი კოლეჯთან საშუალო სკოლის მოსწავლეებში, რომლებიც თვლიდნენ, რომ კოლეჯი ნაკლებად დამაშინებელი იყო; (2) პოზიტიური ურთიერთობების განვითარება როგორც საშუალო სკოლის, ასევე კოლეჯის სტუდენტებისთვის; (3) იმის უკეთ გააზრება, თუ როგორ შეუძლია ხელოვნებას გააძლიეროს საზოგადოებები და როგორ გამოიყენოს იგი თვითგამოხატვისა და იდენტობის ხელშეწყობისთვის; (4) საშუალო სკოლის მოსწავლეები, რომლებიც ფოტოგრაფიულ ტექნიკასა და უნარებს იძენენ; (5) კოლეჯის სტუდენტები ახალგაზრდობის განვითარების პრაქტიკისა და ფილოსოფიის შესახებ ინფორმაციას იღებენ; და (6) სტუდენტები აცნობიერებენ საკუთარ შესაძლებლობებს, ფოტოგრაფიის საშუალებით საკუთარი ცხოვრებისეული ნარატივებისა და პერსპექტივების გაზიარებას.

ქალაქელ ახალგაზრდებს იშვიათად აქვთ შესაძლებლობა, გამოვიდნენ მათთვის დადგენილი სოციალური წრედან და შეხვდნენ და დაუკავშირდნენ სტუდენტებს, განსაკუთრებით თეთრკანიანებს, არალათინოამერიკელებს და კოლეჯის სტუდენტებს. ქალაქელ ახალგაზრდებს აქვთ ნიჭი, ოცნებები, შიშები და ცხოვრებისეული ისტორიები, რომელთა გაზიარებაც ღირს და ხელოვნება ამის გაკეთების რეალურ საშუალებას

წარმოადგენს. სამწუხაროდ, ამის შესაძლებლობები ძალიან შეზღუდულია. იგივე შეიძლება ითქვას მათ შესახებ, ვისაც პრივილეგირებული წარმომავლობა აქვს. ეს უფსკრული არასდროს არის ადვილი დასაძლევია. ფოტოგრაფიას, უფრო კონკრეტულად კი ფოტოხმას, ამ სამყაროების დამაკავშირებელი ხიდების შეუზღუდავი პოტენციალი აქვს. ხელოვნებაზე დაფუძნებული მეთოდები, რომლებიც ამ წიგნშია განხილული, ცხოვრებისეული გამოცდილების მიღების ალტერნატიულ გზებს გვთავაზობს.

შემოწირულობები

წარმატებული ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტები მოითხოვს დაფინანსების სხვადასხვა ფორმას და, მაგალითად, მარაგების, აღჭურვილობის, საკვებისა და ტრანსპორტის შემოწირულობებს. როდესაც შემოწირულობებს საზოგადოებრივი ორგანიზაციები აკეთებენ, პროექტისადმი პასუხისმგებლობა იზრდება და ეს საზოგადოებაში მათი ახალგაზრდობით სიამაყის გაღვივებას იწვევს.

ადგილობრივი მედიის გაშუქება

გამოფენასთან დაკავშირებული საჯაროობა ყურადღებით უნდა იყოს გააზრებული, რადგან ის უნდა იყოს მიმართული იმ კონკრეტული აუდიტორიისკენ, რომლის მიღწევაც პროექტს სურს. ბანაკ CAMERA-ს გამოფენები დიდწილად დამოკიდებულია გამოფენის სპონსორ გალერეებზე. ისინი ღონისძიების საჯაროობას ვებსაიტებისა და მოსაწვევების გაცემის საშუალებით უზრუნველყოფენ. ბანაკ CAMERA-ს მედია კამპანია არ განუხორციელებია. თუ პროგრამას მომავალში გაფართოება დასჭირდება, ასეთი კამპანია აუცილებელი იქნება, განსაკუთრებით თუ დაფინანსების ბაზა გაფართოვდება. მათ წარმატებით დაასრულეს Kickstarter-ის კამპანია, რამაც გაზარდა მათი ხილვადობა და მედიაში ცნობადობა.

შენარჩუნება

ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმის პროექტები ძალიან საჭიროა ამ ახალგაზრდების კომპეტენციების განვითარებისა და

გაძლიერებისთვის. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ CAMERA-ს ბანაკისთვის მათი შენარჩუნება სერიოზულ პრობლემას არ წარმოადგენს. როგორც წესი, პროექტი შეიძლება დაიწყოს 13 მონაწილით და ერთი ან ორი ვერ დასრულდეს. სანდოობა და თანმიმდევრულობა ის თვისებებია, რომლებიც ფასდება იმის უზრუნველსაყოფად, რომ დაწყებული მონაწილეები დაასრულებენ.

ისინი, ვისაც ხელოვნებაზე დაფუძნებული ამ მეთოდით ყველაზე მეტი სარგებელი შეუძლიათ, როგორც წესი, ძლიერ არაორგანიზებულ უბნებში ცხოვრობენ. Photovoice-ის პროექტები შეიძლება მათი ცხოვრების ერთგვარ საყრდენად ჩაითვალოს და მათი შენარჩუნება მნიშვნელოვან გამოწვევად იქცევა. ბანაკი CAMERA უზრუნველყოფს ტრანსპორტირებას, რაც მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად კრიტიკულად მნიშვნელოვანი მომსახურებაა. როდესაც ახალგაზრდა მონაწილეები ადგილობრივ სკოლებში არიან დაჯგუფებულნი, ისინი ერთმანეთისთვის უზრუნველყოფენ პროგრამაში დასწრებას. მათთვის, ვინც შორს ცხოვრობს ან ყოველდღიურ კონტაქტში არ არის სხვა წევრებთან, დასწრება უფრო რთულია და უფრო მეტად არიან მიდრეკილნი სწავლის მიტოვებისკენ.

მომავალი ლიდერობის გეგმები

ყველა კარგი რამ ცვლილებას განიცდის და ახალ მიმართულებებს ექვემდებარება. მას შემდეგ, რაც ღია კრიბლმა და ლორინ გუტიერესმა პროგრამა დააარსეს, ალექს ბენდზმა წინ წაიწია და პროგრამის ხელმძღვანელობა გადაიბარა, 2013 წლის გაზაფხულამდე YouthCare-თან პარტნიორობა შეინარჩუნა და შემდეგ „ბიჭებისა და გოგონების კლუბთან“ პარტნიორობა გააძლიერა, სადაც პროგრამა დღემდე გრძელდება. მიუხედავად იმისა, რომ ბანაკი CAMERA პროგრამის ხელმძღვანელობა მაკალესტერის სტუდენტმა ალექს ბენდზმა გადაიბარა, რომელმაც პროგრამაში მონაწილეობა პირველ კურსზე დაიწყო, ამჟამად ის უფროსკურსელია და მაკალესტერის მოქმედ სტუდენტს ეძებს, რათა წინ წავიდეს. 2014 წლის შემოდგომის გეგმებია, რომ

ამჟამინდელმა სტუდენტმა პროფესორ თინა კრუზეს ხელმძღვანელობით კრედიტების სტაჟიორის სტატუსით იკისროს ლიდერის თანამდებობა. 2014 წლის შემდგომი გეგმები ჯერ არ არის განსაზღვრული, რადგან ეს წიგნი ბეჭდვისთვისაა განკუთვნილი.

მიღებული გაკვეთილები და რეკომენდაციები

გაკვეთილებისა და რეკომენდაციების შეზღუდულ სივრცეში შეჯამება ყოველთვის რთულია და ამ შემთხვევაშიც ასეა. ცხრა გაკვეთილი გამოირჩევა და ეხება სხვადასხვა შედეგებს, რომლებიც აჩვენებს ფოტოგრაფიის ძალას, როგორც დამადასტურებელ და განმათავისუფლებელ მეთოდს. არცერთი შესწავლილი გაკვეთილი და რეკომენდაცია არ იქნება გასაკვირი.

ფოტოხმა ძალიან ძლიერი და ინსტრუმენტული საშუალებაა იდენტობებისა და ნარატივების გასაზიარებლად. მე-2 და მე-3 თავები ფოტოხმას ხელოვნებაზე დაფუძნებული ინტერვენციების მდიდარ ტრადიციაში ეფუძნება, რომელიც აქტიურად ცდილობს ახალგაზრდებს საკუთარი ვინაობის შესახებ ცნობიერების ამაღლებაში უფრო მეტად დაეხმაროს. მიუხედავად იმისა, რომ ნარატივები აქტიურ როლს თამაშობენ ახალგაზრდებისთვის შეტყობინებების აგებაში, სურათებთან ერთად, ეს ნარატივები ხმას აძლევს იდენტობებს, რომელთა გადმოცემაც რთულია და ამას აკეთებენ „ახალგაზრდებისთვის ხელსაყრელი“ ფორმით.

ამ პროგრამას საუკეთესოდ უძღვება კოლეჯის სტუდენტი, რომელსაც ამჟამად აქვს წვდომა დაწესებულების მიერ ხელმისაწვდომ ყველა რესურსზე, სივრცესა და ინსტრუმენტზე. ამრიგად, მნიშვნელოვანია, რომ თქვენი კოლეჯის მოხალისეების ჯგუფში ლოიალობა და ერთგულება გამოიჩინოთ. ახალგაზრდული ფოტოჟურნალის შექმნა შესაძლებელია რესურსების ფართო სპექტრის გამოყენებით. უდავოა, რომ რესურსები, ფინანსური თუ არამატერიალური, აუცილებელია მონაწილეობის მაქსიმიზაციისა და ისტორიის მოყოლის ხელშეწყობისთვის. ასაკი, თავის მხრივ, რესურსად ან კაპიტალის ფორმად იქცევა, რომელიც შეიძლება უხილავად ჩაითვალოს, მაგრამ მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ურთიერთობების განვითარებასა და შედეგებზე.

მნიშვნელოვანია, რომ კოლეჯის სტუდენტებს მივცეთ მოქმედების თავისუფლება, რათა მათ პირადად ჩაერთონ პროგრამის მდგრადობაში. თანამკვლევარების ეფექტურობისთვის აუცილებელია კეთილი ნება. ფინანსური, ტექნიკური, ადმინისტრაციული და ფსიქოლოგიური მხარდაჭერა აუცილებელია ახალგაზრდებისთვის, რათა მათ მაქსიმალურად გამოიყენონ თავიანთი პოტენციალი და მიაღწიონ პოზიტიურ ტრანსფორმაციებს ცხოვრებაში. ქალაქური ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტში მონაწილეობით მიღებული გაძლიერება ასევე შეიძლება მოხდეს ახალგაზრდებთან თანამშრომლობით. ბანაკ Camera-ს შემთხვევაში, კოლეჯის სტუდენტებიც ახალგაზრდები არიან.

ბანაკი CAMERA მოითხოვს ძლიერ ერთგულებას და ამ პროგრამისთვის როგორც საშუალო სკოლის, ასევე კოლეჯის

სტუდენტების შერჩევისა და დაქირავებისას, ერთგულება წარმატების გასაღებია. ამრიგად, უმჯობესია ძალიან ნათლად აღწეროთ, თუ რამდენს მოითხოვს პროგრამა ინდივიდისგან, გაუზიაროთ ვადები მოსწავლეს და, საშუალო სკოლის მოსწავლის შემთხვევაში, მეურვეს ან მშობელსაც. პროგრამის მკაფიო მოლოდინები და ახსნა-განმარტებები ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტებში სტანდარტული პროცედურაა (იხილეთ მე-5 თავი). მშობლების ან კანონიერი მეურვეების თანხმობისა და მხარდაჭერის აქტიური მოთხოვნა ფოტოხმის პროექტებისთვის შესაძლებლობას წარმოადგენს, გააქარწყლონ ეჭვები და გაუგებრობები იმასთან დაკავშირებით, თუ რას მოიცავს პროექტი და რას ელიან მონაწილეებისგან. ცხადია, ეს მხარდაჭერა აუცილებელია.

დასაქმების პერიოდში დახარჯული დრო და ძალისხმევა შეიძლება მომავალი მხარდაჭერის საფუძველი გახდეს. მაგალითად, პროექტი მოითხოვს მშობლის ან კანონიერი მეურვის თანხმობას, რადგან მონაწილეები 18 წლამდე ასაკის არიან. ეს თანხმობა ზოგჯერ გულისხმობს სატელეფონო კონტაქტს ან პირად შეხვედრებს.

კოლეჯის სტუდენტებისა და საშუალო სკოლის მოსწავლეების იდეალური თანაფარდობაა 1:2. ეს თანაფარდობა თითოეულ ახალგაზრდა მონაწილეს საშუალებას აძლევს, მიიღოს ინდივიდუალური ყურადღება, რაც აადვილებს ურთიერთობის დამყარებასა და შენარჩუნებას. ფოტოხმის თანაფარდობის თემა, ცხადია, ძალიან მნიშვნელოვანია. სამწუხაროდ, იშვიათია, რომ პროგრამა კონკრეტულ თანაფარდობას უჭერდეს მხარს ან გვთავაზობდეს. მონაწილეთა და ფასილიტატორების მცირე თანაფარდობა ხელს უწყობს ურთიერთობების დამყარებას და ასევე ხელს უწყობს მოლოდინების გაზიარებას და კომუნიკაციას.

ტრანსპორტი ხშირად პროგრამის ახალგაზრდებისთვის ბარიერს წარმოადგენს, ამიტომ პროგრამაში მისვლა-გამოყვანის სერვისის უზრუნველყოფა კრიტიკულად მნიშვნელოვანია. გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობა არ უნდა იყოს ურბანული ფოტოხმის პროექტში მონაწილეობის შემაფერხებელი ფაქტორი. ტრანსპორტირების შეთავაზება ახალგაზრდებს აცნობს, რომ პროექტი აფასებს მათ მონაწილეობას და ქმნის შესაძლებლობებს, გაიზიარონ და ჩაერთონ ნდობისა და ურთიერთობების

განვითარებაში სახლიდან ადგილამდე მოგზაურობისას.

პროგრამის მსვლელობისას ჩვენი ახალგაზრდების უმეტესობას სხვადასხვა პასუხისმგებლობა და საცხოვრებელთან დაკავშირებული ცვლილებები აკისრია, ამიტომ მათთან დაკავშირება და შეხსენებების გაგზავნა ყოველკვირეულ დასწრებაში თანმიმდევრულობას ზრდის. ცხოვრება, რომელიც შეიძლება კლასიფიცირდეს, როგორც ქაოტური, მოითხოვს სტრუქტურას და თანმიმდევრულობას. ასეთ ცხოვრებაში რუტინის შემუშავება ქალაქის ახალგაზრდებისთვის პრობლემურ გარემოში ორიენტირებაში დახმარების ერთ-ერთი მთავარი მიზანი ხდება. ეს საფუძველი ასევე აძლიერებს ყოველდღიური და ყოველკვირეული გრაფიკის დაგეგმვის მნიშვნელობას.

მნიშვნელოვანია პროდუქტზე და არა პროცესზე და გამოცდილებაზე ფოკუსირება, ხოლო ერთმანეთთან ურთიერთობების დამყარებაზე ფოკუსირება პროგრამის წარმატების დიდი ნაწილია. მართლაც, ყველა ჩართულმა სტუდენტმა ეს პროგრამის ერთ-ერთ საყვარელ ასპექტად დაასახელა. ცხოვრებისეულ გამოცდილებაზე ფოკუსირება და იმის უზრუნველყოფა, რომ ყველა ახალგაზრდა აქტიურად იყოს ჩართული პროცესში, ზრდის იმის ალბათობას, რომ ფოტოები და ნარატივები ასახავს ტრანსფორმაციის მნიშვნელობას და პოტენციალს. ეს აქცენტი პროექტის პერსონალს რთულ მდგომარეობაში აყენებს, რადგან მათ უნდა გაუმკლავდნენ ფოტოხმოვანი პროექტის განხორციელებისას წარმოშობილ მრავალ გამომსახველობით და ინსტრუმენტულ საჭიროებას.

მიუხედავად იმისა, რომ პროგრამის მთავარი აქცენტი პოზიტიური ურთიერთობების დამყარებასა და აღიარების შეგრძნებაზეა, ბანაკი CAMERA ახალგაზრდებს ხელშესახებ გამოცდილებასაც სთავაზობს. ეს შეიძლება განსხვავდებოდეს შესაძლებლობებისა და დაფინანსების მიხედვით, მაგრამ შეიძლება ეს იყოს მათი კოლეჯის ერთ-ერთი მენტორის პირადი მადლობის გამოხატვა, მათი ორი საყვარელი ფოტოს ორი ანაბეჭდი, ფოტოალბომი, დასრულების სერტიფიკატი ან მაისური მათი ლოგოთი. ბანაკ CAMERA-მ აღმოაჩინა, რომ ეს „საკვები ინფორმაცია“ ახალგაზრდების პოზიტიური გამოცდილების განმტკიცებას და პროგრამის დასრულების შემდეგაც მათ გამოცდილების (მიღებული გაკვეთილებისა და განვითარებული

უნარების) გაზიარებას უწყობს ხელს. კონკრეტული სასუსნავეები მათი მიღწევების მუდმივ შეხსენებად დარჩება და გაამყარებს იმ ფაქტს, რომ ისინი ჯგუფური დადებითი გამოცდილების ნაწილი იყვნენ. ეს არტეფაქტები შეიძლება შედარებით იაფი იყოს. ზოგიერთი ახალგაზრდისთვის და შესაძლოა ბევრისთვისაც, ეს შეიძლება იშვიათი გამოცდილება იყოს.

მიღებული გაკვეთილები იყოფა გამოცდილებით, ინსტრუმენტულ და ინფორმაციულ სფეროებში, რაც ხაზს უსვამს იმას, თუ რამდენი შრომაა საჭირო ახალგაზრდული ფოტოხმის პროგრამაში. გამარტივებული იქნებოდა იმის განხილვა, თუ როგორ იმოქმედა ამ პროგრამამ ახალგაზრდებზე ყოვლისმომცველი პერსპექტივის გარეშე და სამართლიანი იქნება თუ ვიტყვით, რომ ყველა მონაწილემ, მათ შორის პერსონალმა, ისარგებლა ამ პროგრამაში ჩართულობით.

გამოწვევები და დილემები

ბანაკი CAMERA არაერთი დილემის წინაშე აღმოჩნდა, რაც დიდად გასაკვირი არ უნდა იყოს მათთვის, ვინც ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტი განახორციელა. ამ პროგრამის შემუშავებისა და მხარდაჭერის პროცესში სამი ძირითადი დილემის წინაშე აღმოვჩნდით: (ა) დაფინანსება და ორგანიზაციული საჭიროებები შეიძლება დროთა განმავლობაში შეიცვალოს, (ბ) პროგრამაში შემუშავებული ინსტრუმენტების (კომპეტენციების) შენარჩუნება გამოწვევას წარმოადგენს და (გ) ორმხრივი ურთიერთობის გაგება კრიტიკულად მნიშვნელოვანია პროგრამის მიზნებისთვის.

დაფინანსება და ორგანიზაციული საჭიროებები

საკუთარი დამოუკიდებელი ორგანიზაციის (501c3 სტატუსი) შექმნის ნაცვლად, ბანაკი CAMERA ამჟამად არსებულ ორგანიზაციებთან (ტყუპი ქალაქების ბიჭებისა და გოგონების კლუბი და YouthCARE) ფარგლებში ოპერირებს, რადგან ეს ყველაზე ეფექტური იყო გრანტების წერის, პროგრამის მდგრადობის უზრუნველყოფისა და ახალგაზრდებთან მჭიდრო ურთიერთობის თვალსაზრისით. ბანაკი CAMERA-ს ლიდერები ხანდახან ფიქრობენ, შეუძლიათ თუ არა მათ უფრო ეფექტური

იყვნენ, როგორც ცალკეული არაკომერციული ორგანიზაცია, რომელიც სხვა ორგანიზაციებთან თანამშრომლობს, იმის ნაცვლად, რომ მხოლოდ საკუთარ ფარგლებში არსებობდნეს.

პროგრამამ შეძლო ადაპტირება „ბიჭებისა და გოგონების კლუბის“ სხვადასხვა გრანტის მოთხოვნებთან, პროგრამაში დამატებითი თემების ჩართვით. თუმცა, ამან შეცვალა პროგრამის სტრუქტურა და შინაარსი, რამაც შექმნა დამატებითი წარმატებები და გამოწვევები. ერთ-ერთი მთავარი ცვლილება ის არის, რომ ალ ლენცმაიერის დასავლეთ მხარის ბიჭებისა და გოგონების კლუბმა მოითხოვა გენდერულად სპეციფიკური პროგრამების შემუშავება, ძირითადად მოზარდი ქალებისთვის, რადგან მათ სურდათ ამ კონკრეტული პოპულაციისთვის პასუხისმგებლობის აღება და ახალგაზრდა ქალების პროგრამირებაში ჩართვის აუცილებლობის საკითხის მოგვარება. ამგვარად, ერთ წელს, სამუშაო ძალის განვითარების გრანტის ფარგლებში, ბანაკი CAMERA-მ ყურადღება გაამახვილა „მედიაში კარიერა ახალგაზრდა ქალებისთვის“, რამაც დამატებითი თემა და ფოკუსი შექმნა ფოტოჟურნალისტიკასა და სამუშაოსთვის მზაობაზე. ეს იყო ძალიან მიმზიდველი და ძლიერი თემა მონაწილე ახალგაზრდებისთვის განსახილველად და მათ ძალიან მოეწონათ ეს დამატებითი სიღრმისეული თემა.

კიდევ ერთ წელს, ბანაკი CAMERA ფოკუსირებული იყო თემაზე „შთაბეზოვებული ქალების გადღება“. ეს თემა ასახავდა United Way-ის გრანტს, რომელიც ბიჭებისა და გოგონების კლუბმა მიიღო ახალგაზრდა ქალების გაძლიერების პროგრამების განსახორციელებლად. მიუხედავად იმისა, რომ პროგრამაში მონაწილე კოლეჯის სტუდენტებს ეს თემა მოსწონდათ, ახალგაზრდები თავს ზედმეტად შეზღუდულად გრძნობდნენ და ამ ხედვის მიმართ ზიზღს გამოხატავდნენ. ახალგაზრდა ქალების უმეტესობას მიაჩნდა, რომ მათ არ ჰყავდათ მისაბამი მაგალითები (განსაკუთრებით ქალები), რომლებიც მათ ცხოვრებაში შთაბეზოვდნენ და მათ სხვა შინაარსზე ფოკუსირება სურდათ. ამ საკითხის მოსაგვარებლად ახალგაზრდებს სთხოვეს, თემა სახელმძღვანელოდ ამოერჩიათ, მაგრამ არ შეეზღუდათ ისინი და გაეგრძელებინათ ყველაფრის აღბეჭდვა, რაც მათი აზრით, შესწავლის ღირსი იყო.

ერთ-ერთმა ახალგაზრდამ თქვა, რომ მას „ოჯახის“ თემა მოეწონებოდა, თუმცა არ მოსწონდა მხოლოდ ქალის მისაბამი მაგალითებზე ფოკუსირების იდეა. ორგანიზაციული საჭიროებებიდან ან გრანტის მოთხოვნებიდან გამომდინარე დამატებითი თემის დაწესების საკითხს პროგრამის

შემუშავებისთვის როგორც დადებითი, ასევე უარყოფითი მხარეები აქვს. ისეთი თემის მოსაძებნად, რომელიც არ შეაფერხებს ახალგაზრდების შემოქმედებითობას და ამავედროულად, არ გაითვალისწინებს გრანტის მოტივებსა და მიზნებს, კრიტიკულად მნიშვნელოვანია თემებსა (ჩვენს ახალგაზრდობას) და დამფინანსებლებს (გრანტები და ორგანიზაციები) შორის არსებული განსხვავებების გაცნობიერება.

შემუშავებული ინსტრუმენტების (კომპეტენციების) მდგრადობა

ამ პროგრამის ერთ-ერთი სხვა დილემაა საშუალო სკოლის მოსწავლეების მიერ შემუშავებული ინსტრუმენტებისა და უნარების შენარჩუნება, რადგან მათ რეგულარულად არ აქვთ წვდომა ციფრულ კამერებზე, ბნელ ოთახებსა და ფოტოგრაფიის შემდგომ პროგრამაზე. ტელეფონის ტექნოლოგიების განვითარებასთან ერთად, გაიზარდა ფოტოგრაფიის შემდგომ პროგრამაზე დასწრების გაგრძელება, რადგან ახალგაზრდები ფოტოების გადასაღებად იყენებენ iPhone-ებსა და კამერიან ტელეფონებს. თუმცა, მაინც მნიშვნელოვანია იმის აღიარება, რომ ამ პროგრამაში ტექნიკური და სტილისტური უნარების გაუმჯობესების შემდეგ, საშუალო სკოლის მოსწავლეებს არ შეუძლიათ გამოყენებული კამერის დატოვება.

პროგრამის განმავლობაში, როგორც წესი, არის ორკვირიანი პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც ახალგაზრდებს შეუძლიათ ისესხონ კამერა და ჩაატარონ საკუთარი „საველე კვლევა“. სწორედ ამ დროს იწყება ფოტოების უმეტესობის დამუშავება და ახალგაზრდები იწყებენ ფოტოგრაფიის ჭეშმარიტად გააზრებას და მასთან ურთიერთობას. ბანაკ CAMERA-ს თავიდან ამ სტრუქტურის შექმნა გაუჭირდა, რადგან გაუგებარი იყო, თუ როგორ შეიძლებოდა ახალგაზრდისთვის კამერის მიცემა და შემდეგ მისი წართმევა.

ამ საკითხის მოსაგვარებლად, პროგრამამ ხაზგასმით აღნიშნა, რომ ბანაკ CAMERA-ს მნიშვნელობა ისეთივეა, როგორც საკუთარი ისტორიის, ნარატივის, ღირებულებებისა და კულტურის გაზიარების გაგებაში, როგორც განვითარებულ კონკრეტულ ფოტოგრაფიულ უნარებში. ბანაკი CAMERA იმედოვნებს, რომ მომავალში მონაწილეები გააგრძელებენ ციფრული

ფოტოგრაფიით დაკავებას, კოლეჯში ან სხვა პროგრამაზე. ძირითადი აქცენტი კეთდება საკუთარი ვინაობისა და ისტორიის მიმართ სიამაყისა და თავდაჯერებულობის მოპოვებაზე, ასევე საკუთარი შესაძლებლობებისა და ნიჭის აღიარებაზე. ბანაკი CAMERA ასევე ცდილობდა გაემყარებინა ისტორიების გაზიარებისა და ერთმანეთის აღნიშვნის გამოცდილება პროგრამის ბოლოს მოწყობილი დიდი გალერეის გამოფენის მეშვეობით. ამ საზოგადოებაში ძალიან ცოტა შემთხვევა და ადგილია, სადაც ასეთი გაზიარება შეიძლება მოხდეს. ფოტოგრაფიისა და შესაბამისი ნარატივების გამოყენება ამ ტრანსფორმაციის მიღწევის ერთ-ერთი საშუალებაა.

ურთიერთშეთავსების, რასის, პრივილეგიისა და ძალაუფლების გაგება

რასობრივი და ეთნიკური ურთიერთობების თემა ქალაქელ ახალგაზრდებში ფოტოხმის შესახებ ნებისმიერი სერიოზული განხილვის ენდემური თემაა. ზოგიერთი მკვლევარი იმასაც კი ამტკიცებს, რომ ამ დისკუსიების შედეგად მიღებული ღირებულება, სწავლა და ტრანსფორმაცია ქალაქურ ფოტოხმის ცენტრშია. ჰუმანიტარული ხელოვნების კოლეჯის საზოგადოებისა და საშუალო სკოლის ახალგაზრდული ჯგუფის დაკავშირების დილემა ურთიერთპატივისცემის და იმ პრინციპის უზრუნველყოფაა, რომ ჩვენ ყველანი აქ ერთმანეთის სწავლისა და სწავლებისთვის ვართ.

საკმაოდ ხშირად, კოლეჯის სტუდენტები თავდაპირველად აქტივობების ადმინისტრირებაში მასწავლებლის როლს იკავებენ და მათ უნდა შეახსენონ, რომ ჩვენ ყველანი მონაწილეები ვართ და ერთმანეთს ვხელმძღვანელობთ. მიუხედავად იმისა, რომ პროგრამა ისეა სტრუქტურირებული, რომ კოლეჯის ცალკეული სტუდენტები ქმნიან და უძღვებიან აქტივობებს, ყველა მონაწილეობს (როგორც სხვა კოლეჯის სტუდენტები, ასევე საშუალო სკოლის მოსწავლეები).

საშუალო სკოლის მოსწავლეები ხშირად ამჩნევენ კოლეჯის სტუდენტურ ჯგუფში რასობრივი მრავალფეროვნების ნაკლებობას, რადგან კოლეჯის კამპუსი უპირატესად თეთრკანიანი, არალათინოამერიკელი მოსახლეობისგან შედგება,

ახალგაზრდული ჯგუფები კი ძირითადად ფერადკანიანები არიან. როგორც წესი, ეს საუბარი მაშინ იმართება, როდესაც ახალგაზრდები ბრუნდებიან YouthCARE-ში ან Boys & Girls Club-ში, ან როდესაც პროგრამის შემდეგ ფურგონით სახლში ბრუნდებიან, როდესაც კოლეჯის სტუდენტები არ არიან. ახალგაზრდების დაკვირვებები იწვევს პროდუქტიულ საუბრებს მიღწევების სხვაობაზე, ასევე შეერთებულ შტატებში ჩაგვრის ისტორიასა და შედეგებზე.

ასევე, კოლეჯის ტრენინგებისა და დაგეგმვის სესიების დროს, კოლეჯის სტუდენტებს მსგავსი ინფორმაცია მიეწოდებათ, რათა მათ გაიგონ მრავალფეროვნება და მათი პოზიცია სტუდენტურ საზოგადოებაში და უფრო ფართო საზოგადოებაში, რაც სივრცეს უხსნის რასიზმზე, უთანასწორობაზე, მრავალფეროვნებაზე, პრივილეგიებსა და ძალაუფლებაზე საუბრისთვის.

ფოტოები და ნარატივები

ექვგარეშეა, რომ ახალგაზრდული ფოტოხმა მთლიანად ფოტოებსა და ნარატივებზეა ორიენტირებული. გავხედავ და ვივარაუდებ, რომ მკითხველმა ყურადღებით წაიკითხა კონტექსტის შექმნასა და პროგრამის აღწერასთან დაკავშირებული მასალა. თითოეულ ფოტოს ექნება ინფორმაცია მხატვრის, ფოტოსა და შესაბამისი თხრობის შესახებ, ასევე დამატებითი ინფორმაცია, თუ მოწოდებული იქნება, რათა ხელი შეუწყოს გამოცდილების უკეთ კონტექსტუალიზაციას. როგორც წესი, Camp CAMERA ქმნის თემებს თითოეული სესიისთვის გამოსაყენებლად და მათ განუსაზღვრელს ტოვებს. ქვემოთ მოცემულია სხვადასხვა ჩარჩოებისა და ინსტრუქციების მაგალითები: „აიღეთ ის, რაც თქვენი აზრით, მსოფლიოს უნდა გაუზიაროთ“; „რა გაძლევს შთაგონებას?“ ან „რისთვის ხარ მადლიერი?“; „რა არის შენთვის ღირებული?“; „იყენებდი კამერას შენი ისტორიის მოსაყოლად“. ამ თავში ჩასართავად შერჩეული ფოტოები ამ თემების მაგალითებს წარმოადგენს.

სულ რვა ახალგაზრდა დათანხმდა ამ წიგნში საკუთარი ნამუშევრების გაზიარებას, რაც მოიცავდა თხუთმეტ ფოტოს შესაბამისი ნარატივებით. შერჩეული თითოეული მხატვარი

ფოტოხმის უნიკალურ პერსპექტივას გვთავაზობს, თუმცა არსებობს გაბატონებული თემები, რომლებიც დაკავშირებულია იდენტობასთან, იმედებთან და ოცნებებთან, მტკივნეულ ეპიზოდებთან და ცხოვრებისეულ პერსპექტივებთან. რამდენიმე მხატვარს სურდა, რომ ამ წიგნში ერთზე მეტი ფოტო ყოფილიყო. ზოგიერთმა მხატვარმა ფოტოები დეტალურად აღწერა, ზოგი კი მხოლოდ რამდენიმე სიტყვის გამოყენებით დაკმაყოფილდა. ერთმა მხატვარმა (დიანა გადუა-როდრიგესმა) გადაწყვიტა, დეტალურად წარმოედგინა საკუთარი თავის შესახებ ინფორმაცია.

ფოტოსურათი და ნარატივი #1

სახელი: დიანა

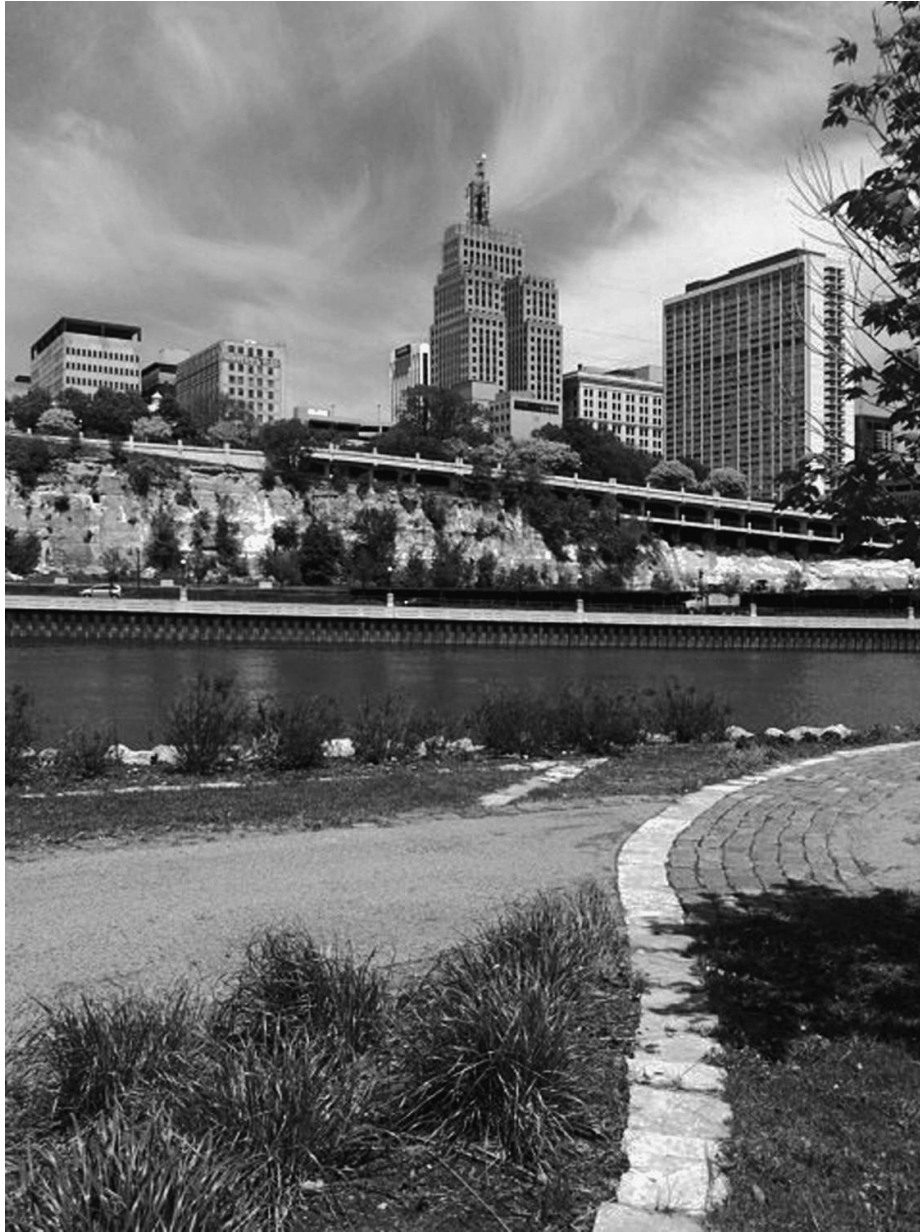
სკოლა: ღია სამყაროს სწავლების სათემო სკოლა

შემოქმედის წარსული: „*მე მექსიკელი ამერიკელი გოგონა ვარ, და ვამაყობ ჩამი განათლებითა და ჩემი საზოგადოებით. დავიბადე სენტ-პოლში, მინესოტას შტატში და გავიზარდე ყველგან, სადაც ჩემს ოჯახს სამსახურის პოვნა შეეძლო. ჩემი გული ყოველთვის სენტ-პოლის დასავლეთ მხარეს იქნება, რადგან ეს ერთადერთი ადგილია, სადაც ჩემი ცხოვრების ყველა სხვადასხვა ეტაპის მოგონებები მაქვს. ბევრჯერ გადავედი საცხოვრებლად, შევიძინე ახალი მეგობრები და მომიწია სხვადასხვა ახალ სიტუაციებთან შეგუება, მაგრამ ყოველ ადგილს შორის ჩემი ოჯახი ყოველთვის დასავლეთ მხარეს ბრუნდება. მე მიცხოვრია ორეგონში, იუტასა და მექსიკაში.*

მექსიკაში ცხოვრებისას მივხვდი, რომ ცხოვრება ყოველთვის მარტივი არ არის. ყოველთვის შემეძლო სათვალისა და ფეხსაცმლის ყიდვა და სწორედ ამიტომ მეჩხუბებოდნენ მეზობლები. რადგან მაკრიტიკებდნენ, ვისწავლე, როგორ არ მიმეღო ყველაფერი გულთან ახლოს და სხვებს ისეთი პატივისცემითა და ყურადღებით მოვპყრობოდი, როგორსაც ვიმსახურებდი. ყველას აქვს მხარდაჭერის და საკუთარი თავის ყოფნის შესაძლებლობა. მექსიკაში ბევრი სიღარიბე ვნახე და ვუყურებდი, როგორ ქმნიდა ჩემი ოჯახი შემოქმედებითად ახალ

ბიზნესებს, რათა ჩვენი ოჯახი გადარჩენილიყო. დედაჩემს ყოველთვის ვეხმარებოდი მაღაზიასა და სახლთან დაკავშირებით. მახსოვს, როდესაც მისაღები ოთახი დედაჩემის ფეხსაცმლის მაღაზიად გადაიქცა, ავტოფარეხში კი მამაჩემი უბნის მანქანებს არემონტებდა.

მე შვიდი შვილიდან ერთ-ერთი ვარ, როგორც დედაჩემის, ასევე მამაჩემის ოჯახებიდან. მე მომავალს წარმოვადგენ“.

ფოტოს, სახელწოდებით „ცხოვრებისეული გასეირნება“, თხრობა, თუ რატომ აქვეყნებს ის ამ ფოტოს:

„ამ ფოტოს იმიტომ ვაზიარებ, რომ მჯერა, რომ ის ბუნებასა და ქალაქის ცხოვრებას ასახავს, რადგან ქვედა ნახევარი მდინარე მისისიპით არის დაკავებული, ზედა კი ქალაქის ცენტრის შენობებს ასახავს, მათ შორის ჩემს სკოლასაც. ქალაქისკენ მიმავალი ბილიკი წარმოადგენს იმ ადგილს, სადაც შემოიძლია წავიდე ჩემი ცხოვრებისეული მოგზაურობის დროს. ეს სურათი ისე მაქვს ჩარჩოში მოქცეული, რომ ბილიკი წყვეტდეს და გაოცებულებსა და საიდუმლოში გვტოვებდეს.“

ფოტოსურათი და ნარატივი #2

მონიკა (ერთი და იგივე ვარდის სამი ფოტოსურათი)

სათაური: გვადალუპეს ვარდი

ფოტოს აღწერა: „ეს ყვავილი სასწაულებს ახდენს. ის ტრადიციის მნიშვნელოვანი ნაწილია, რომელიც გვახსოვს, რომ სასწაულები ხდება და ყველაფერი შესაძლებელია“.

ფოტოსურათი და ნარატივი #3

სახელი: ჯენიფერ

სათაური: მშენიერი

ფოტოს აღწერა: „ეს ფოტო იმიტომ ავირჩიე, რომ სხვადასხვა ეტაპი მწვანე და ყავისფერი ფოთლებითა და თეთრი და მწვანე ხის ქერქითაა წარმოდგენილი. მომწონს, როგორ ასახავს სხვადასხვა ფერები ცხოვრების სხვადასხვა ეტაპს და თითოეული ეტაპი ულამაზესია. ეს ფოტო ასევე მომეწონა, რადგან მომეწონა ამ კუთხით გადაღების შესაძლებლობა და ვიგრძენი, რომ სურათი ისტორიას მოგვითხრობს.“

ფოტოსურათი და ნარატივი #4

სახელი: ბლანკა

სათაური: სტრესი

ფოტოს აღწერა: „ცხოვრებისეულ „თუ“-ებზე ვფიქრობ. მომავალზე ენერგიულობ. მაღალ შეფასებებსა და ჭორებთან ვწვალობ. დაბნეული და სტრესული ვარ იმის გამო, თუ რას უმზადებს მომავალი ამ საშუალო სკოლის მოზარდს? “

ფოტოსურათი და ნარატივი #5

სახელი: ბრენდა (ორი ფოტოსურათი)

სათაური 1: ყვითელი სახლი

ფოტოს აღწერა: „ის, რაც შენთვის პატარა ჩანს, სხვისთვის შეიძლება უზარმაზარი იყოს“.

სათაური 2: ადამიანი ტყეში

ფოტოს აღწერა: „ზურგს გაუფრთხილდი - არასდროს იცი, ვინ მოგყვება“.

ფოტოსურათი და ნარატივი #6

სახელი: კორინა (სამი ფოტოსურათი)

სათაური 1: ღობის მეორე მხარე

ფოტოს აღწერა: „ერთ დღეს სკოლის შემდეგ ვიყავი და გადავწყვიტე, მდინარის ხიდიდან გადახედვა. ქუჩის ბოლომდე მივედი და ღობეზე გადავხტი. ცოტა ხანს იქ ვიჯექი და ულამაზეს ხედით ვტკბებოდი და გადავწყვიტე, ეს ხედი გადამეღო“.

სათაური 2: ლურჯი ჟანგი

ფოტოს აღწერა: „ამ ქალაქმა ბევრი რამ გადაიტანა და დიდი ხანია არსებობს, მაგრამ ამ ყველა უხეშობის მიუხედავად, ის მაინც ძლიერი და ლამაზია“.

სათაური 3: უკანასკნელი ფოთოლი

ფოტოს აღწერა: „ეს ფოტო შემოდგომის დასასრულსა და ზამთრის დასაწყისს ასახავს, შემოდგომის ბოლო ფოთოლსა და ზამთრის პირველ ყინვასთან ერთად.“

ფოტოსურათი და ნარატივი #7

სახელი: მარიჩელა (ახალგაზრდული მზრუნველობის მონაწილე)
(ორი ფოტოსურათი)

სათაური 1: კავშირები

ფოტოს აღწერა: „როგორც სტუდენტი, რომელსაც ზღვის ბიოლოგობაზე ოცნება აქვს, ბევრი მეუბნება: „მნიშვნელობა არ აქვს რა იცი, არამედ ვის იცნობ“. ეს ფოტო იმის ნათელი მაგალითია, რომ ურთიერთობები, რომლებსაც ადამიანი ავითარებს, გრძელვადიან პერსპექტივაში შეიძლება მისთვის სასარგებლო იყოს. ეს შეიძლება ისეთივე მარტივი იყოს, როგორც გონივრული არჩევანის გაკეთება მეგობრების ჯგუფში, რომელთაგანაც ყოფნას ირჩევ, ან შეიძლება ისეთივე მარტივი იყოს, როგორც საკუთარი თავის სხვადასხვა ადამიანისთვის გაცნობა. პოზიტიურ ადამიანებთან ურთიერთობა და კავშირი ადამიანს მომავალში წაადგება. ეს ფოტო ფოკუსირებულია ერთმანეთის მხარდამჭერ ადამიანთა ქსელზე. კავშირები და პოზიტიური ურთიერთობები უკეთეს და ჯანსაღ საზოგადოებას შექმნის.

სათაური 2: ახალი გოგონა

ფოტოს აღწერა: „YouthCARE-ის ორგანიზებით გამართულმა ბლინების საუზმის ღონისძიებამ ეს ულამაზესი აგურის კედელი გამაცნო. მე და ჩემი მეგობრები ვასუფთავებდით ნაგვის პარკებს და გვითხრეს, რომ აივნებიდან ნაგვის პარკები ჩვენს ქვემოთ მდებარე ნაგვის ურნაში გადაგვეგდო. შენობაში დაბრუნებისას, კარებთან გავჩერდი და ეს ფოტო გადავიღე, დიდად არ მიფიქრია, ლურჯ აგურებზე გავამახვილე ყურადღება და ფოტო გადავიღე. როდესაც ფოტოებს გადავხედე, ყავისფერი აგურის შენობის წითელი კარი თვალში მომხვდა, თითქოს ეს ახალი გოგონა ყოფილიყო სკოლაში, სადაც ყველა ერთმანეთს იცნობს. წითელი კარი ღია, განსხვავებული და ახალი ჩანს. მიუხედავად იმისა, რომ ფოტოზე ყურადღება გამახვილებულია ლურჯ აგურის კედელზე, წითელი კარი დაუცველობას იწვევს. ის თავისი ფერითა და ღიაობით კაშკაშაა“.

ფოტოსურათი და ნარატივი #8

სახელი: ბრიტანი (ორი ფოტოსურათი)

სათაური 1: გრავიტაციის დაძლევა

ფოტოს აღწერა: „ეს ფოტო ქანდაკებების ბაღში გადავიღე და ვფიქრობ, რომ ის მაგარი და განსხვავებულია“.

სათაური 2: მუსიკა ცაში

ფოტოს აღწერა: „წესები იმისთვისაა შექმნილი, რომ დაარღვიო. გაათავისუფლო საკუთარი თავი“.

ფოტოგრაფიის/ნარატივის დაკვირვების თემები

ბანაკ CAMERA-ს ამ შემთხვევის შესწავლისას არაერთი თემაა წარმოდგენილი. მასში წარმოდგენილია ახალგაზრდული ფოტოხმის ერთ-ერთი მოდელი, რომელშიც პროგრამა ფოტოხმას იყენებს, როგორც ქალაქის ახალგაზრდობასთან დასაკავშირებლად ცენტრალურ მექანიზმს. ამ ხელოვნებაზე დაფუძნებულ მაგალითში Photovoice ამ მეთოდს ინტერვენციის ან პრაქტიკის

ფორმად წარმოაჩენს და არა როგორც კვლევით მექანიზმს. სკოლის შემდგომ პროგრამაში მონაწილეობა არ იწვევს სტიგმას, რაც ფოტოხმის პროექტებს საშუალებას აძლევს, ნეგატიური რეაქციების შესახებ მინიმალური შემფოთებით განიხილონ სხვადასხვა თემა ან საკითხი. პოზიტიური ურთიერთობების მქონე საზოგადოებრივ ინსტიტუტებში დაფუძნებული ფოტოხმის არსებობა კიდევ უფრო ამყარებს ამ მეთოდს საზოგადოებაში. ფოტოხმის მოქნილობა ადგილობრივ გარემოებებს საშუალებას აძლევს, განსაზღვრონ, თუ როგორ განვითარდება ეს მეთოდი, იქნება ეს ინტერვენცია თუ კვლევითი პროექტი.

ის მოსაზრება, რომ ყველა ახალგაზრდა ხელოვანია, რომელიც თვითგამოხატვის შესაძლებლობას ელოდება, ნამდვილად მართალია ბანაკ CAMERA-ს შემთხვევაში. ყველა თემს, ეკონომიკური დონის მიუხედავად, ჰყავს პოეტების, მწერლების, მხატვრებისა და ფოტოგრაფების გუნდი. ახალგაზრდების ფოტოები და ნარატივები ამ წინაპირობის დასტურია. ზოგიერთი ახალგაზრდა გააგრძელებს ფოტოგრაფიის უფრო მაღალ შესწავლას, ზოგი კი ფოტოგრაფიას ჰობად აქცევს. მათი სახლები და თემები მათი მხატვრული ნიჭის სარგებლის მომტანი იქნება.

და ბოლოს, მნიშვნელოვანია კომენტარის გაკეთება იმაზე, თუ რა ხდება, როდესაც ორგანიზაციის დამფუძნებელი გადაწყვეტს წასვლას და პროგრამას ან ორგანიზაციას ახალი ლიდერის პოვნა უწევს. ეს მაშინ მოხდება, როდესაც ღია კრიბლი დატოვებს ლიდერის თანამდებობას და ნიუ-იორკში სოციალური მუშაობის სამაგისტრო პროგრამაზე გააგრძელებს სწავლას. ამ გარდამავალი პერიოდის დაგეგმვა დიდწილად განსაზღვრავს, განვითარდება თუ არა და როგორ შეწყვეტს ფუნქციონირებას ბანაკი CAMERA.

დასკვნა

შემთხვევის შესწავლა შეიძლება განვიხილოთ მთხრობელის პერსპექტივიდან, ფოტოხმის მსგავსად. მთხრობელის/ფოტოგრაფის პერსპექტივა ხედვას და მიკერძოებას სძენს იმას, თუ რას ფიქრობს ის, რაც მნიშვნელოვანია

გასაზიარებლად და როგორ არის ეს საუკეთესოდ გაზიარებული. ამ თავში დეტალურად არის განხილული, თუ როგორ შეიძლება დაიწყოს ურბანული ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტი, საზოგადოების თანამშრომლობითი პარტნიორობის მნიშვნელობის ხაზგასმით. ბანაკ CAMERA-ს თანამშრომლობითმა შეთანხმებებმა ეს პროგრამა მინიმალური გარე დაფინანსებით შექმნა. ასეთ მოდელს თან ახლავს სირთულეები ფოტოხმის თემების შერჩევის კუთხით.

ახალგაზრდა მონაწილეთა ხმები აცოცხლებს ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევითი მეთოდის პოტენციალს, რომელიც ხმების დაფიქსირებასა და ცხოვრების შეცვლას უწყობს ხელს. ბანაკ CAMERA-ს ახალგაზრდა ხელოვანებმა და მათმა კოლეჯის კოლეგებმა ერთმანეთს გაუხსნეს სამყაროები, რომელთა გადაკვეთაც იშვიათად ხდება. ამ სფეროებში მიღწევების გაზომვა ხშირად ძალიან რთულია. როდესაც ისინი გამოაშკარავდება, ყველას შეუძლია ამ მიღწევის და მისი ცხოვრებისთვის ღრმა მნიშვნელობის იდენტიფიცირება. ახლადშექმნილი ცოდნისა და ხედვის ეს აღმოჩენა ხშირად ნებისმიერი ფოტოხმის შედეგის ქვაკუთხედს წარმოადგენს. პიროვნული ტრანსფორმაცია ამ ცოდნის გარეშე შეუძლებელია.

ფოტოხმის გამოყენებით პროგრამებისა და ორგანიზაციების განვითარების პარალელურად, გაჩნდება შესაძლებლობები, შემუშავებულ იქნას ორგანიზაციული კიბეები მონაწილეებისთვის, რათა გაგრძელდეს პროგრამირებაში მონაწილეობა და საბოლოოდ მიღებულ იქნას ლიდერობის უფლება. ეს კრიტიკულად მნიშვნელოვანია, რადგან ასეთი კიბე ზრდის იმის ალბათობას, რომ ფოტოხმის პროექტი საზოგადოების საკუთრებაში გადაიქცეს და შეუძლია ასაკობრივ ჯგუფში გასულ ახალგაზრდებს ამ სფეროში მუშაობის გაგრძელების შესაძლებლობა მისცეს. არსებითად, ამ თაობაში ჩადებული ინვესტიცია უზრუნველყოფს მომავალ წარმატებას და სიძლიერეს მომავალი თაობისა და მთლიანად საზოგადოებისთვის.

სექცია ოთხი

მიღებული გაკვეთილები და სამომავლო მიმართულებები

თუმცა, მნიშვნელოვანია, არ დაგვავიწყდეს, თუ რატომ ვაკეთებთ ჩვენს სამუშაოს. თუ ვფიქრობთ, რომ ცვლილება ყოველთვის სხვა ვინმეს ან პოლიტიკის შემუშავების ზოგიერთ დაყოფას ეხება, ვერ ვხვდებით, რომ ყველა ჩვენგანი, ვინც კვლევაში ვართ ჩართული, ვიზუალურად თუ სხვაგვარად, უკვე იმ პოზიციაზე ვართ, რომ სადმე რაიმე ცვლილება ან სოციალური ქმედება მოვახდინოთ. ამის გაკეთება ყველაზე ეფექტურად მაშინ შეგვიძლია, როდესაც ყურადღებას გავამახვილებთ როგორც წარმოების, ასევე ჩვენების დეტალებზე. მაშ, მოდით, სურათებით ვიყოთ შეპყრობილნი და ვიმუშაოთ საზოგადოებებთან ისე, რომ უზრუნველვყოთ, რომ სხვებსაც იგივე აწუხებდეთ.

—MITCHELL, 2011, გვ. 200

ეპილოგი

ნებისმიერი მკითხველი, რომელიც იცნობს ჩემს ნაწერებს, იცის, რომ ეპილოგებისადმი მიდრეკილება მაქვს. ეპილოგი მადლევს უკანასკნელ შესაძლებლობას, ხაზი გავუსვა მიმდინარე და ახალ საკითხებს, რომლებიც ამ წიგნის წერის პროცესში წამოიჭრა. მრავალი თვალსაზრისით, ეს ასევე შესაძლებლობაა, თუ გსურთ, მეცნიერების საფარქვეშ პაპობა გამოვავლინოთ და ყურადღება მივაპყროთ იმ თემებს, რომლებიც, ჩემი აზრით, აქტუალურია, მაგრამ მათ განსახილველად მნიშვნელოვანი და კოორდინირებული ძალისხმევა იქნება საჭირო. მათი იდენტიფიცირება მათი გადაჭრის პირველი ნაბიჯია, თუმცა მათი „გადაჭრა“ უახლოეს მომავალში, ან თუნდაც საერთოდ გადაჭრა, შესაძლოა ჩემი მხრიდან მხოლოდ ოცნება იყოს.

ფოტოხმის ჩატარების ერთი კონკრეტული გზა არ არსებობს, რაც დიდად გასაკვირი არ უნდა იყოს და სწორედ ამაშია ამ მეთოდის სილამაზე და მიმზიდველობა. ეს „მოქნილობა“ ამ მეთოდის როგორც ძლიერი, ასევე რთული მხარეა. მოქნილობა ადგილობრივ გარემოებებს საშუალებას აძლევს, განსაზღვრონ საუკეთესო მიდგომა და არ არსებობს „ლაკმუსის ტესტი“, რომლის ჩაბარებაც აუცილებელია იმისათვის, რომ კვლევით პროექტს ოფიციალურად ვუწოდოთ „ფოტოხმის ღირსი“. ეს მოქნილობა თან ახლავს ღრმა თეორიულ და პრაქტიკულ გამოწვევებს იმ ელემენტებსა და პროცესებში მაღალი ხარისხის შესაბამისობის მისაღწევად, რომლებიც აუცილებელია კვლევის ფოტოხმის ხასიათისთვის.

კონცეპტუალური სიცხადისა და თანმიმდევრულობის მიღწევის მიზანი, ასე ვთქვათ, ჯერ კიდევ საწყის ეტაპზეა. მე მჯერა, რომ ფოტოხმა საუკეთესოდ შეიძლება იქნას გაგებული, როგორც გაფართოებადი სამყარო, რომელიც საბოლოოდ შეჩერდება და გამაგრდება. სანამ ეს მოხდება, ფოტოხმა მოიცავს ყველაფერს, რასაც „ფოტოგრაფია“ ეწოდება. ეს ბუნებრივია და საფუძველს უყრის შემდგომ პრობლემებს. ახალგაზრდული ფოტოხმა ყალიბდება შემოქმედებისა და ინოვაციის წყურვილით, ადამიანებზე ზრუნვითა და ცნობისმოყვარეობით, ერთმანეთთან ურთიერთქმედებით, რაც იწვევს ცოცხალი პრაქტიკის კვლევას

(კროკერი და ტუთი, 2013). ეს ასპექტები ენდემურია ხელოვნებაზე დაფუძნებული კვლევისთვის (ლირმონტი და ჰაკვეილი, 2013).

შემდეგი თერთმეტი თემა ან თემა განსაკუთრებით რთულია და ლიტერატურაში არასაკმარისი ყურადღება მიექცა ან სრულიად უგულებელყოფილია. ორივე შემთხვევაში, მათ უნდა ისარგებლონ ქალაქელი ახალგაზრდების ფოტოხმის, ან ზოგადად ფოტოხმის, როგორც კვლევის მეთოდის ყურადღებითა და დებატებით, რათა უახლოეს მომავალში თეორიულად ან ემპირიულად წინ წავიდნენ. ეს თემები მნიშვნელობის მიხედვით არ არის წარმოდგენილი. პირიქით, ისინი წარმოდგენილია ისე, როგორც ისინი ამ წიგნის წერის პროცესში წარმოიშვა.

ფოტოხმა კვლევის პანაცეა?

სიამოვნებით ვუპასუხებდი ამ კითხვას „დიახ“. სამწუხაროდ, არ შემიძლია. სრული სამართლიანობისთვის უნდა ითქვას, რომ არცერთი კვლევის მეთოდი არ არის პანაცეა, როგორც აღნიშნავენ [პატონი, ჰიგსი და სმიტი \(2011\)](#): „ვიზუალური მონაცემები ვერ გადაჭრის ყველა პრობლემას ან ვერ უპასუხებს ყველა კითხვას და შესაძლოა, არსებობდეს შემთხვევები, როდესაც ფოტოების გამოყენება იქნება შეუსაბამო, ინტრუზიული და არაეთიკური“ (გვ. 121). ეს არ ნიშნავს, რომ ფოტოხმას არ აქვს უზარმაზარი პოტენციალი, დაეხმაროს საზოგადოების მარგინალში მყოფ ადამიანებს საკუთარი ხმის პოვნაში და სოციალური ცვლილებების პროექტების განხორციელებით გამოსწორებაში.

[ჰერნანდეს-ალბუხარი \(2007\)](#) აღიარებს, რომ არსებობს სხვა კვლევითი მიდგომები და რომ კვლევითი კითხვები და მიზნები განსაზღვრავს, იქნება თუ არა ფოტოხმა სასურველი მეთოდი: „ჩემი მიზანი არ არის იმის მტკიცება, რომ ვიზუალური მეთოდოლოგიები ადამიანური გამოცდილების შესწავლის ერთადერთი მიდგომაა, მაგრამ ჩემი გამოცდილებით, ვიზუალური ნამუშევარი უდავოდ ერთ-ერთი საუკეთესოა სოციალური ცხოვრების განცდილი გამოცდილების კომპონენტების გადმოსაცემად“ (გვ. 304). ფოტოხმა, უფრო ინკლუზიური კვლევის მეთოდად გადაქცევის აუცილებელი ცვლილებებით, შეიძლება გამოყენებულ იქნას არასაკმარისად დაფასებული ჯგუფების

მოსაზიდად ისე, რომ ეს შეესაბამებოდეს მათ პრეფერენციებს საკუთარი ისტორიების მოყოლის მიმართ.

ვიზუალური მეთოდოლოგიები კვლევის პროცესს ტექნიკურ გამოწვევებსა და ხარჯებთან დაკავშირებულ საკითხებს უქმნის, რასაც ამ ეპილოგში მოგვიანებით განვიხილავთ. მიუხედავად იმისა, რომ ფოტოხმა შეიძლება იყოს დამოუკიდებელი მეთოდი, უდავოა, რომ ის შეიძლება იყოს მიმზიდველი მეთოდი შერეული მეთოდების თანავარსკვლავედში, თუმცა ის, ძირითადად, თვისებრივი ხასიათისაა. ასევე შესაძლებელია, რომ ამ მეთოდის ფართოდ მიღებასა და გამოყენებასთან ერთად, ის დაკარგავს ინოვაციურობის მიმზიდველობას. მიუხედავად ამისა, ფოტოხმის პოტენციალი, გარდაიქმნას ცვალებად გარემოებებსა და საზოგადოებაში ცვლილებებზე რეაგირებისას, ნიშნავს, რომ ამ მეთოდს ხანგრძლივი მიმზიდველობა აქვს. მიუხედავად ამისა, ის პანაცეა არ არის.

უნდა გვახსოვდეს, რომ ფოტოხმა კვლევის მეთოდია, რომელიც ხაზს უსვამს მოქმედებას ყველა ასპექტში, მათ შორის, საბოლოო ცვლილების პროექტში. მიუხედავად იმისა, რომ ეს მეთოდი ხელოვნებაზე დაფუძნებულ და თვისებრივ მეთოდად არის ჩამოყალიბებული, მისი საფუძველი ასევე შეიძლება იყოს მოქმედებითი კვლევა. ახალგაზრდებთან ჩემმა გამოცდილებამ აჩვენა, რომ თუ შევძლებ გამოვიყენო ახალგაზრდებისთვის შესაფერისი აქტივობები და მათი ცხოვრებისეული გამოცდილება, ეს დისკუსიებს ხელს შეუწყობს.

ეს აქტივობები წარმოადგენს ურთიერთნდობის აღდგენისა და გაზიარების ატმოსფეროს შექმნის უსაფრთხო გზას. გარდა ამისა, ასევე მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ფოტოხმა არ არის მეთოდი, რომელიც გამოსაყენებლად შესაფერისია ყველა ტიპის ჯგუფისა და პოლიტიკური გარემოებისთვის, მაგალითად, ტოტალიტარული რეჟიმების შემთხვევაში. ჩაგვრისა და რეაქციული მთავრობები წარმოადგენენ სოციალურ-პოლიტიკურ კონტექსტს, რომელიც ძირს უთხრის ადამიანის უფლებებს, მკვეთრად ზღუდავს უფლებამოსილებას და სიტყვის თავისუფლების განხორციელებას. ასეთ ვითარებაში ფოტოხმა ტრანსფორმაციულ მეთოდად კი არა, ჯაშუშობის ტექნიკად ჩაითვლება.

უფრო დემოკრატიულ და ნაკლებად რეაქციულ სოციალურ-

პოლიტიკურ კონტექსტებში, ფოტოხმა განსაკუთრებით მიმზიდველია ახალგაზრდებისთვის მისი ტექნიკური ასპექტებისა და ჯგუფური აქტივობის გამო. არ უნდა ველოდოთ, რომ მას ყველა ჯგუფი გამოიყენებს მათი სოციალური და პოლიტიკური გარემოებების მიუხედავად. ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებულ ვიზუალურ კვლევის მიდგომებს უნივერსალური მიმზიდველობა არ აქვთ. კვლევის ვიზუალური მიდგომების მოდიფიცირება შესაძლებელია და მათი გამოყენება მრავალფეროვან გარემოებებსა და მიზნებშია შესაძლებელი.

ახალგაზრდების მიერ ხელმძღვანელობით ან ახალგაზრდების თანახელმძღვანელობით

იმის გადაწყვეტა, თუ რომელ ახალგაზრდულ ფოტოხმას უხელმძღვანელებენ ახალგაზრდები, თუ უფროსებთან ერთად, ახალგაზრდების მონაწილეობით, ძალაუფლებისა და გადაწყვეტილების მიღების პრინციპებს უტევს. მესამე თავში განხილულ დისკუსიას პოზიტიურ და ახალგაზრდების მიერ წარმართულ განვითარებას შორის განსხვავებების შესახებ უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ახალგაზრდული ფოტოხმის პროექტებისთვის. ამ დისკუსიამ ახალგაზრდების მონაწილეობის შესახებ ორი ძალიან განსხვავებული სოციალურ-პოლიტიკური ხედვა გამოკვეთა, რაც ღრმა გავლენას ახდენს იმაზე, თუ როგორ ვითარდება ფოტოხმა. თითოეული პერსპექტივა ფოტოხმის პროექტის განხორციელებისას გარკვეულ სოციალურ-პოლიტიკურ უპირატესობებსა და ნაკლოვანებებს მოაქვს, რაც გავლენას ახდენს პროექტის განხორციელებისას გამოყენებული გარე დაფინანსების ტიპსა და ოდენობაზე; ეს არ არის უმნიშვნელო თემა აკადემიკოსების ცხოვრებაში, რომლებიც შესაძლოა გრანტების, განსაკუთრებით მაღალი ზედნადები ხარჯების მქონე ფედერალური გრანტების, მოზიდვის ზეწოლის წინაშე დგანან.

ახალგაზრდების მიერ ფოტოხმისადმი პოზიტიური ხედვის შექმნაში გავლენიანი და მონაწილეობითი როლის შესრულებამ შესაძლოა ამ ტიპის პროექტები ინსტიტუტებისა და დაფინანსების წყაროების მიერ პოლიტიკურად და სოციალურად უფრო მისაღები

გახადოს და ეს ფაქტი არ უნდა დაკნინდეს. ახალგაზრდების თანახელმძღვანელობა ან ლიდერობა, რაც სასურველია შესაძლებლობების გაძლიერებისა და უფლებამოსილების გაზრდის თვალსაზრისით, უამრავ პოლიტიკურ საზრუნავსა და მოსაზრებას იწვევს. ახალგაზრდული ფოტოხმა პოლიტიკურ ვაკუუმში არ ფუნქციონირებს. მიუხედავად იმისა, ვუწოდებთ თუ არა ამ კონტექსტს სოციოპოლიტიკურს თუ სოციოეკოლოგიურს, ქალაქელი ახალგაზრდების მიერ განხორციელებული სოციალური ცვლილებების ქმედებები ხელისუფლების მხრიდან ყურადღებას და შესაძლოა, უარყოფით რეაქციასაც მიიპყრობს, რაც ფოტოხმის პროექტის ფოკუსზე იქნება დამოკიდებული ([კონჩასი და ვირგილი, 2010](#)).

ახალგაზრდებს შორის არსებობს დამაბულობა, როდესაც ისინი უფროსებთან ერთად კვლევის ლიდერები ან თანალიდერები არიან. ამის იგნორირება უგუნურება იქნებოდა, თუნდაც საუკეთესო განზრახვებისა და გარემოებების შემთხვევაშიც კი. იდეალურია, როდესაც ფოტოხმის პროექტებს ახალგაზრდები უხელმძღვანელებენ, მაგალითად, საკონსულტაციო კომიტეტების წევრობასა და ხელმძღვანელობას, რადგან ეს გამორიცხავს ნებისმიერ ეჭვს იმის შესახებ, თუ ვის ეკუთვნის საბოლოო პროდუქტი, რაც ფოტოხმის შედეგებს გაცილებით მნიშვნელოვანს ხდის, ვიდრე ახალგაზრდების მიერ მეორეხარისხოვანი როლის შესრულება კვლევაში. საზოგადოებრივი კვლევები ყოველთვის დამაბულობა, თუმცა ეს დამაბულობა კიდევ უფრო მწვავედება, როდესაც ამ კვლევაში ახალგაზრდების როლს განვიხილავთ.

ტექნოლოგია და ფოტოხმა: თანდაყოლილი დამაბულობა?

ტექნოლოგიების განვითარება შესაძლებლობებსა და გამოწვევებს მოიტანს, რაც გავლენას მოახდენს ხარჯებსა და გამოყენების სიმარტივეზე. მაგალითად, სამგანზომილებიანი გამოსახულებები და ვებტექნოლოგიები ფოტოხმოვან და ციფრულ მთხრობელობას უფრო დაახლოებს, ვიდრე ოდესმე და სამუდამოდ ჩამოაყალიბებს ორივე მიდგომას ისე, როგორც მხოლოდ

წარმოგვიდგენია. ეს და სხვა სახის მიღწევები დარგს ინოვაციების ფეხდაფეხ ადევნებისკენ მოუწოდებს. როგორც ამ ეპილოგში ადრე იყო აღნიშნული, ეს მიღწევები პრაქტიკოსებს ამ ვიზუალურ მეთოდთან დაკავშირებით მუდმივად მზარდ ვარიანტებს სთავაზობს. ეს მიღწევები ასევე თან ახლავს მუდმივად მზარდ ეთიკურ გამოწვევებსა და დილემებს ([უილესი, 2013](#)). ვიზუალური კვლევის მიღწევები, რომლებიც ტექნოლოგიასთან არ არის დაკავშირებული, ასევე შეიძლება ველოდოდ, რომ უახლოეს მომავალში გააგრძელებენ განვითარებას ([პატონი, ჰიგსი, & სმიტი, 2011](#)).

ნაკლებად სადავოა, რომ ტექნოლოგიურმა მიღწევებმა ფოტოხმის გამოყენება როგორც მარტივი, ასევე რთული გახადოს. მაგალითად, [კრუზი და მეიერი \(2012\)](#) კონკრეტულად განიხილავენ ფოტოგრაფიის წარმოების ტექნოლოგიურ და ტელეკომუნიკაციურ მიღწევებს და იმას, თუ როგორ მოქმედებს ეს მოწყობილობები პრაქტიკაზე. თამამად შეიძლება ითქვას, რომ პროგრესი გაგრძელდება და ფოტოხმისთვის დამატებით ელემენტებსა და გასათვალისწინებელ ფაქტორებს შემოიტანს, რომ აღარაფერი ვთქვათ ეთიკურ ქცევის დილემებზე.

ერთი მხრივ, ტექნოლოგიამ ფოტოების გადაღება და ჩვენება უფრო იაფი გახადა და შემოიღო სურათების მოდიფიკაციის ახალი გზები გარკვეული სასურველი ელემენტების გასაძლიერებლად და არასასურველი ასპექტების შესამცირებლად ან აღმოსაფხვრელად. ამ ციფრულ მიღწევებამდე ფოტოების დამუშავება ძალიან ძვირი ღირდა და ფოტოგრაფებს შეზღუდულ ვარიანტებს სთავაზობდა. მახსოვს, ახალგაზრდებს ვთხოვდი, კამერასთან შეგუებისა და ვარჯიშის მიზნით, „ჰაერფოტოებს“ ანუ ფირის გარეშე სურათები გადაეღოთ. ცხადია, ეს იდეალური არ იყო, მაგრამ იმ დროს არსებული ტექნოლოგიებისა და ფასების გათვალისწინებით, ეს აუცილებელი იყო.

ციფრული მედიის განვითარებამ ვიზუალური გამოსახულების შექმნის შესაძლებლობები გახსნა და ის ახლა უფრო ხელმისაწვდომია ფართო საზოგადოებისთვის ([ფრანკლინი, 2013](#)). ამან ფოტოხმა გაცილებით ფართოდ მისაღები გახადა, რადგან კვლევის ამ ფორმისთვის უფრო ფართო პოტენციური აუდიტორია არსებობს. ციფრული სურათების კომპიუტერებში ჩატვირთვა და გავრცელება საკმაოდ მარტივია, რაც ჯგუფისთვის წვდომას

აადვილებს.

ტექნოლოგიების განვითარებამ კამერები გაცილებით უფრო მოწინავე და დახვეწილი გახადა, ამ პროცესში კი ხარჯებიც შემცირდა. შედეგად, ფოტოებით გაცილებით მეტის გაკეთებაა შესაძლებელი. თუმცა, ამავედროულად, ამან „დახვეწილობის“ ისეთი დონე შემოიტანა, რაც შეიძლება ახალგაზრდებისთვის უსიამოვნო იყოს, რადგან ისინი შესაძლოა არ იყვნენ მიდრეკილნი კამერების გამოყენებისკენ. მკითხველმა შეიძლება იკამათოს, რომ პროექტის დროს შესაძლებელია სხვადასხვა ტიპის კამერების გამოყენება. თუმცა, ამ მიდგომამ შეიძლება შემოიტანოს „უფროსი“ და „უმცროსი“ ფოტოგრაფების ელემენტები, რითაც ჯგუფურ პროცესში უთანხმოების პოტენციალი იქმნება.

უნდა შეაფასონ თუ არა ახალგაზრდებმა ეთიკა?

იმედი მაქვს, ეს კითხვა პროვოკაციული აღმოჩნდება, რადგან ახალგაზრდები ახალგაზრდების ფოტოჟურნალში ცენტრალურ როლს ასრულებენ. ეთიკის, ან უფრო ხშირად სამართლიანობის, თემა ქალაქელი ახალგაზრდების ცხოვრების განუყოფელი ნაწილია. ეთიკისა და კვლევის შესახებ დისკუსიები დომინირებს და განიხილება აკადემიურ წრეებში, წარმოდგენილია ძალიან ერუდირებული არგუმენტები, რომლებიც მიმზიდველია აკადემიურ წრეებში. საზოგადოების ან ახალგაზრდების მოსაზრებები ეთიკის საკითხთან დაკავშირებით მახსენებს ჩემს მუშაობას ახალგაზრდებთან, რათა მომეპოვებინა მათი მოსაზრებები იმის შესახებ, თუ რა წარმოადგენს „ახალგაზრდების განვითარებას“ (დელგადო, 2002). ახალგაზრდების აზრებისა და მოსაზრებების მოძიების მცდელობა იმის შესახებ, თუ რა წარმოადგენს არაეთიკურ ქცევას ფოტოხმასთან დაკავშირებით, როგორც ეს ამ წიგნის შემთხვევაშია, მაგრამ არა მხოლოდ ამ მეთოდით, ძალიან მიმზიდველია.

მათი მოსაზრებებისა და აზრების გათვალისწინების შემდეგ, მათ შეუძლიათ დამკვიდრებული ეთიკური პრინციპებისადმი უფრო ნიუანსირებული მიდგომის შეტანა, ასევე, მაგალითად, სამართლიანობასთან დაკავშირებული ახლის დამატება. ისინი გააცნობენ ლექსიკას, რომელიც მათ ისე დააინტერესებს, როგორც

ეს პროფესიული ენის პერსპექტივიდან შეუძლებელია. მე აღმოვაჩინე, რომ სამართლიანობის კონცეფცია საკმარისად სპეციფიკურია, მაგალითად, იმისათვის, რომ ახალგაზრდებში მორალური ქცევის შესახებ შეხედულებები გამოავლინოს და ეს ისე გააკეთოს, რომ სოციალურ სამართლიანობასთან დაკავშირებული მრავალი ასპექტი განიხილოს. ახალგაზრდებისთვის მეგობრული ენა, მათ შორის ჟარგონის გამოყენება, რომელიც ხშირად ძალიან უცხოა ზრდასრული მკვლევრებისთვის, ამცირებს მანძილს კვლევითი პროექტის განმახორციელებლებსა და კვლევის ფოკუსში მყოფ პირებს შორის.

ხელოვნებაზე დაფუძნებული ლიტერატურა სავსეა საზოგადოების მონაწილეობასთან და მის როლთან დაკავშირებით ცხოვრებისეული გამოცდილების გააზრებაში. საინტერესოა, რომ ახალგაზრდების მონაწილეობას ეთიკური ქცევის განსაზღვრის კრიტერიუმების დადგენაში მსგავსი ყურადღება არ მიუქცევია. მხოლოდ ამ შემთხვევაში შეუძლია ხელოვნებაზე დაფუძნებულ კვლევას, თავისი საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის (საზოგადოებაზე დაფუძნებული მონაწილეობითი კვლევის)კენ მიდრეკილებით, მნიშვნელოვანი განზომილების შემოტანა, რომელიც დაკარგულია. შესაძლოა, ეთიკური ქცევის კონკრეტული ასპექტები ახალგაზრდებისთვის უფრო მიმზიდველი იყოს. სასურველია, რომ ახალგაზრდებმა მონაწილეობა მიიღონ ეთიკური გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში. მათი წვლილი დადებით გავლენას მოახდენს ამ სტანდარტებისა და გადაწყვეტილების მიღების პროცესების მათ მიერ საბოლოო მფლობელობაზე.

ქალაქელი ახალგაზრდები, როგორც მხატვრები

მკვიდრი თემის აქტივებთან დაკავშირებული ღირებულებები და პრინციპები და ახალგაზრდობის ეროვნულ რესურსად აღქმა ქმნის საფუძველს ქალაქელი ახალგაზრდობის აქტივად აღქმისთვის. ფოტოხმა არის როგორც ხელოვნების ფორმა, ასევე კვლევის მეთოდი. ახალგაზრდების ფოტოხმასთან ურთიერთობა მათ ხელოვანებად და მკვლევარებად წარმოაჩენს. ხელოვანების

როლში, ხელოვნების ამ ფორმამ შესაძლოა ახალი პერსპექტივები ან შესაძლებლობები გაუხსნას მათ, რათა საკუთარი თავის შესახებ ახლებურად იფიქრონ. „მხატვარი“, როგორც სოციალური იდენტობის ნაწილი, ემსახურება ახალგაზრდების პოტენციური წვლილის გაფართოებას მათ საზოგადოებაში და ასევე ხსნის გზებს ახალგაზრდებისთვის კარიერის გასაგრძელებლად.

ნამდვილად არ არის უჩვეულო მხატვრული წარმოდგენების ნახვა ქვეყნის ცენტრალურ ქალაქებში. მაგალითად, ფრესკები, გრაფიტი ან საზოგადოების მიერ აგებული ქანდაკებები ადგილობრივი მხატვრების მიერ არის შექმნილი. სამწუხაროდ, გარე ხელისუფლებამ ეს მხატვრები ასეთებად არ შეაფასა. ამის ნაცვლად, მათ „კანონის დამრღვევების“ იარლიყი შეარქვეს. ახალგაზრდა მხატვრებისთვის ამ იარლიყისა და სოციალური იდენტობის დაკისრების მცდელობებმა მათი იატაკქვეშა საქმიანობაში ჩართვა გამოიწვია.

მე ვამბობ, რომ ურბანული თემები შედგება მწერლების, მხატვრების, პოეტებისა და სხვა ხელოვანებისგან. მათი ნიჭის გამოვლენის ფორმალური გზები ძალიან ცოტაა. მაგალითად, კარიკატურის ნიჭის მქონე ახალგაზრდები პრობლემებში ეხვევიან, თუ ამას სკოლის პერიოდში აკეთებენ. მიუხედავად ამისა, სკოლის შემდგომი პერიოდისთვის ძალიან შეზღუდული საშუალებები არსებობს, რაც მათ საშუალებას აძლევს, განავითარონ თავიანთი ნიჭი და საზოგადოებას აჩვენონ თავიანთი ნიჭი. ახალგაზრდების მიერ „მხატვრის“ იარლიყის მიკუთვნება საზოგადოებას აჩვენებს, რომ მასაც ჰყავს ასეთი ნიჭიერი მაცხოვრებლები.

ახალი გამოწვევები ურბანული ახალგაზრდებისთვის ფოტოხმა

ფოტოხმის გამოყენებას, ახალგაზრდებზე ორიენტირებული თუ სხვა სახის, მრავალი გამოწვევა აქვს. ერთ-ერთი გამოწვევაა ქალაქელი ახალგაზრდებისთვის განსაკუთრებული აქტუალურობის მქონე ახალი თემების პოვნა და ამის გაკეთება ექსპლუატაციის ან სენსაციის გარეშე. მიუხედავად იმისა, რომ ფოტოხმის გამოყენებამ მრავალფეროვან გარემოებებში აფეთქება

განიცადა, ეს მეთოდი ჯერ კიდევ საწყის ეტაპზეა. შესაძლოა, ცდუნებას იწვევდეს გარე დაფინანსების მოსაზიდად „ეგზოტიკური“ პროექტების პოვნა (სპენსერი, 2011). ჩვენი როლია, ასე ვთქვათ, ახალგაზრდებისა და მათი საზოგადოებისგან გამომდინარე, მივიღოთ ჩვენი ინსტრუქციები და ისინი ისე „ჩამოვაცალიბოთ“ ან „შევფუთოთ“, რომ სამართლიანად მოვეპყროთ მათ და მათ საზოგადოებას და ამ პროცესში დაფინანსებაც მოვიზიდოთ.

მეორე გამოწვევა იქნება ფოტოხმისადმი ახალი სტილისა და მიდგომების პოვნა, მათ შორის მისი სხვა კვლევით მეთოდებთან, განსაკუთრებით ისეთებთან, რომლებიც თვისებრივი და ხელოვნებაზე დაფუძნებულია. თუ ფოტოხმა განაგრძობს განვითარებას, მას ძალიან ნათელი მომავალი აქვს, განსაკუთრებით თუ ამ ევოლუციის ენერგია და შთაგონება საზოგადოების წევრებისგან მოდის. ჩვენი, როგორც მკვლევარების, როლი შემდეგ საზოგადოებისა და აკადემიური სამყაროს ერთმანეთთან დაკავშირებაში გადაიზრდება, რათა ხელი შევუწყოთ ფოტოხმის უფრო ფართო მიღებას უფრო ფართო აკადემიურ და პოლიტიკურ წრეებში. ლოფუსი, ჰიგსი და ტრედი (2001) საუბრობენ იმ როლზე, რომლის შესრულებაც თვისებრივ მკვლევრებს შეუძლიათ ახალი ინტელექტუალური სივრცეების გახსნაში: „თვითმთლიან კვლევაში მონაწილეობის ერთ-ერთი საინტერესო მხარე ის არის, რომ ჩვენ შეგვიძლია მივცეთ საკუთარ თავს უფლება, გავხსნათ ახალი ინტელექტუალური სივრცეები და ვიყოთ კრეატიულები...“ (გვ. 10).

პრაქტიკოსთა/მეცნიერთა საზოგადოება

არსებობს უდიდესი საჭიროება, გამოვიყენოთ ახალგაზრდების ფოტოხმის მკვლევარების გამოცდილება და ექსპერტიზა, ისევე როგორც სანბერგისა და კოუპსის (2012) კვლევაში, რომელიც ეხებოდა ნარკოდოვანებსა და დამნაშავეებზე კვლევას ჩატარებულ ეთნოგრაფებს. მიუხედავად იმისა, რომ ზოგადად ფოტოხმის ჩამწერ ადამიანებზე ორიენტირებული კვლევა ღირებულია, მე მჯერა, რომ იმ ადამიანების კვლევა, რომლებიც

ქალაქელ ახალგაზრდებთან კვლევას ატარებენ, ზოგადად, ძალიან ნაყოფიერი შეიძლება იყოს ამ სფეროსთვისაც. უდავოა, რომ ხელოვნებაზე დაფუძნებული მკვლევარი მეცნიერების საზოგადოების შექმნისკენ მოწოდება ამ პარტნიორობის განმტკიცებას ისახავს მიზნად (ჰიგსი და ჩერი, 2011; რამბოლდი, ფენერი და ბროფი-დიქსონი, 2012).

ამ მკვლევრების ცოდნის გამოყენება ფასდაუდებელი იქნებოდა, რადგან ეს საშუალებას მოგვცემს უფრო ღრმად ჩავუღრმავდეთ გადაწყვეტილების მიღების პროცესებს, რომლებიც თავისთავად არ აისახება გამოქვეყნებულ სამეცნიერო ნაშრომებში და გავარკვიოთ, თუ როგორ შეცვალა ფოტოხმის კვლევის ჩატარებამ მკვლევარების ცხოვრება უკეთესობისკენ ან უარესობისკენ. სამეცნიერო სტატიებში იშვიათად განიხილება ისეთი საკითხები, რომლებიც „არეულად“ ითვლება ან მოითხოვს მკვლევარებისგან ისეთი რეაგირების განხორციელებას, რაც შეიძლება „არაპროფესიონალურად“ ჩაითვალოს. ამ სიტუაციებით მიღებული ინფორმაცია შეიძლება საკმაოდ სასარგებლო იყოს ფოტოხმის სფეროს წინსვლისთვის.

თუ ახალგაზრდული ფოტოხმის განვითარება გვსურს, საჭიროა ახალგაზრდა მკვლევარების ერთმანეთთან დაკავშირება, ისევე როგორც ეს მათ ზრდასრულ კოლეგებთან ხდება:

და ბოლოს, ზრდასრული მკვლევრები სამეცნიერო მიღწევების აღიარებას ჟურნალების, წიგნებისა და კონფერენციების მეშვეობით იღებენ. ზრდასრულთა მხარდაჭერის გარეშე, ეს ადგილები ეკონომიკურად და ლოგისტიკურად მიუწვდომელი ან ახალგაზრდა მკვლევრებისთვის არასასურველს წარმოადგენს. თუ ახალგაზრდებს სურთ, რომ მკვლევარებმა კომპეტენცია და თავდაჯერებულობა გამოავლინონ, მეტი უნდა გაკეთდეს მათი ზრდასრულ კოლეგებთან დასაკავშირებლად. საჭირო იქნება სტიპენდიები, რომლებიც კონფერენციებზე რეგისტრაციის, მგზავრობისა და საცხოვრებლის ხარჯების დაფარვას უზრუნველყოფს. ელექტრონული მედიის (მაგ., Polycam, Adobe Connect ან GoToMeeting) გამოყენებას შეუძლია დააკავშიროს ახალგაზრდა მკვლევრები შორეული ადგილებიდან. ახალგაზრდა მკვლევრების საჭიროებების გაუთვალისწინებლად მათი წვლილი მარგინალიზებულია და ხელს უშლის ახალგაზრდების მიერ ხელმძღვანელობით კვლევის, როგორც სფეროს, პრაქტიკისა და კვლევის საგნის განვითარებას.

—WHITE, SHOFFNER, JOHNSON, KNOWLES, & MILLS, 2012

ფოტოხმის მკვლევრების, მათ შორის თანამკვლევრების, მეცნიერთა საზოგადოების სახით გაერთიანების მცდელობები წაახალისებს თანამშრომლობით პროექტებს თემებსა და ერებს შორის, რაც მნიშვნელოვან წარმოდგენას შეგვიქმნის იმის შესახებ,

თუ როგორ აყალიბებს კონტექსტი ამ კვლევას, ასევე სტრატეგიულ აზროვნებას იმის შესახებ, თუ როგორ შეიძლება ამ კვლევის მეთოდის განვითარება. ეს შეხვედრები და თანამშრომლობითი პარტნიორობა ასევე შეიძლება გამოყენებულ იქნას, როგორც სასწავლო ბაზა ფოტოხმის მკვლევარებად დაინტერესებული პირებისთვის, მათ შორის ახალგაზრდების მოწვევისთვის. ახალგაზრდების, როგორც მკვლევრებისა და თანამკვლევრების, მიმართ ახალი აზროვნების სასოწარკვეთილი საჭიროება არსებობს. ახალგაზრდები, უეჭველად, ფოტოხმასთან დაკავშირებული ამ ახალი იდეების შექმნის ცენტრალურ მოთამაშეებს წარმოადგენენ.

თითოეულმა, ასწავლეთ ერთი

შესაძლებლობების გაძლიერება არ არის კონცეფცია, რომელიც შემოიფარგლება მხოლოდ გეოგრაფიული ან იდენტობის მქონე საზოგადოებებით. ეს კონცეფცია ასევე შეიძლება გამოყენებულ იქნას პრაქტიკოსების, მეცნიერების და სხვა ჯგუფების საზოგადოებებზე (ლინკოლნი, 2010; რიგსი, 2011). მკვლევართა კადრის გაფართოება არის მიზანი, რომლის მიღწევაც სხვადასხვა საშუალებით არის შესაძლებელი, მათ შორის მენტორობის გამოყენებით (მუნი, 2012), სემინარების, სტაჟირებისა და აქტიური კვლევითი თანამშრომლობის გამოყენებით (ტიჩენი და ჰორსფოლი, 2011). ფოტოხმამ უნდა იპოვოს თავისი ადგილი სკოლის სასწავლო გეგმებში ფორმალური განათლების ყველა დონეზე. სოციალურ მეცნიერებათა პროგრამები ფოტოხმას იყენებენ სტუდენტებისთვის სპეციფიკური კურსის შინაარსის სწავლების მიზნით, როგორიცაა, მაგალითად, სოციოლოგია, ანთროპოლოგია და ფსიქოლოგია. ეს მეთოდი ასევე შეიძლება გამოყენებულ იქნას ზრდასრულთა განათლების პროგრამებში მრავალფეროვანი თემების სწავლებისთვის, რომლებიც არ არის დაკავშირებული უმაღლეს განათლებასთან.

ამ პასუხისმგებლობის აღება და მისი ქალაქელ ახალგაზრდებზე გამოყენება მე-4 თავში განხილულ ღირებულებებსა და პრინციპებს ეფუძნება და ხელს უწყობს იმის უზრუნველყოფას, რომ მომავალი

თაობები კარგად იყვნენ გათვითცნობიერებულნი ამ მეთოდში. ეს კარგის ნიშანია ინოვაციების დანერგვისთვის, რომლებიც უნდა ითვალისწინებდეს დემოგრაფიული მონაცემების ცვლილებას და ქვეყანას, რომელიც ეკონომიკური გამოწვევების ზრდას, მარგინალიზებული ჯგუფების უწყვეტ გაფართოებას და მოსახლეობის უწყვეტ ურბანიზაციას წააწყდება. რა თქმა უნდა, ეს გაზრდილი ურბანიზაცია არ შემოიფარგლება მხოლოდ შეერთებული შტატებით; ეს მსოფლიო მასშტაბის ფენომენია, რომელიც შენელების ნიშნებს არ აჩვენებს.

ჩვენ, როგორც ზრდასრულები, სტუმრები ვართ ურბანული ახალგაზრდობის სამყაროში

ახალგაზრდების ინტერვიუებასა და მათ სამყაროში „არსებობას“ შორის დრამატული განსხვავებაა, მათ შორის მკვლევარების საკუთარი სუბიექტურობის განხილვას შორის, რაც ეთნოგრაფიულ კვლევაში ძალიან გავრცელებული მოვლენაა ([პასკოე, 2007](#)). ჩვენ, როგორც ზრდასრულებს, არ შეგვიძლია მათ სამყაროში არსებობა. ეს, ბოლოს და ბოლოს, მათი სამყაროა. საუკეთესო, რისი გაკეთებაც შეგვიძლია, დროებითი ვიზიტით ჩასვლაა, ასე ვთქვათ. ჩვენ, არსებითად, ვიზიტორები ვართ, რომლებსაც მათ სამყაროში მოკლე დროით შესვლის უფლება მიეცათ. ახალგაზრდობაში ჩვენი ჯერი იყო და ის დრო, რომელსაც ახლა მათ სამყაროში ვატარებთ, ეფექტურად უნდა გამოვიყენოთ. მნიშვნელოვანია გვახსოვდეს, რომ მათი სამყარო სტატიკური არ არის (რა თქმა უნდა, ზრდასრულთა სამყაროც არ არის სტატიკური).

ფოტოხმა ყველა ასაკობრივ ჯგუფს აძლევს შესაძლებლობას, საკუთარი სიხარული, მწუხარება და მისწრაფებები გაიხსენონ. მათი ფოტოები და ისტორიები საუკეთესოდ შეიძლება აღიქმებოდეს დინამიურ სოციოეკოლოგიურ ფონზე. მათი ისტორიები, არსებითად, ცვლილებების ინსტრუმენტებად იქცევა და ჩვენ, როგორც ზრდასრულებს, შეგვიძლია ამ ძალისხმევის მოკავშირეები ვიყოთ ([მორგანი და სხვ., 2010](#)). მნიშვნელოვანია ამ გაცნობიერების ხაზგასმა, თუმცა ზრდასრული მკვლევარებისთვის

ამის გაკეთება იმედგაცრუებას იწვევს. უნდა გვახსოვდეს, რომ მიუხედავად იმისა, თუ რამდენად შეგვიძლია „დავუკავშირდეთ“ ქალაქელ ახალგაზრდებს, ეს მათი სამყარო და კულტურაა. ჩვენ, საუკეთესო შემთხვევაში, სტუმრები ვართ. ეს არ ნიშნავს, რომ ახალგაზრდები შეიძლება იყვნენ არასასურველი მასპინძლები. თუმცა, ჩვენ, როგორც ზრდასრულები, მაღლიერი სტუმრები უნდა ვიყოთ.

მკვლევარები იცნობენ საკუთარ თავს

თუ ფოტოხმის მკვლევრებთან დაკავშირებული რომელიმე დომინანტური თემა არსებობს, ეს რეფლექსური ცოდნის მნიშვნელობაა (ბუმერი და ფროსტი, 2011; ჰიგსი და ტიჩენი, 2011). რეფლექსური ცოდნა თვითშემეცნებას გულისხმობს. ძალიან სამწუხარო იქნებოდა, თუ რეფლექსურ ცოდნას ახალგაზრდებზე ორიენტირებულად ჩავთვლით და, შესაბამისად, ზრდასრულები საკუთარ თავს სწავლის ამ ფორმაზე მაღლა ჩათვლიდნენ.

თვითშემეცნების გზა არასდროს უნდა შეწყდეს. სამწუხაროდ, ჩვენ ხშირად ვფიქრობთ ცოდნის შეძენაზე, როგორც ცხოვრებისეულ ეტაპებთან დაკავშირებულ პროცესზე და ასაკის მატებასთან ერთად, რეფლექსურ ცოდნაზე სულ უფრო და უფრო ნაკლები აქცენტი კეთდება. ფოტოხმის შექმნის პრინციპები ეს არ არის. ახალგაზრდებისა და ზრდასრულების ფოტოხმის პარტნიორობა უფრო მეტად მაშინ უმჯობესდება, როდესაც გვესმის, რომ ეს არის სასწავლო პროცესი ყველა მონაწილისთვის და არა მხოლოდ ახალგაზრდებისთვის. ეს შეიძლება გამარტივებულად მოგეჩვენოთ, თუმცა, სწავლის სიხარული ასაკობრივად არ არის განსაზღვრული.

ფოტოხმის შეზღუდვები

მიუხედავად იმისა, რომ ნამდვილად მაცდური იქნებოდა ამ წიგნის დასრულება ფოტოხმის ღირებულებისა და მნიშვნელობის შესახებ, როგორც ქალაქელი ახალგაზრდების ცხოვრებაში

სოციალური სამართლიანობის თემების განხილვის მეთოდის, პოზიტიური ნოტიო, მე ამის გაკეთება არ შემოიღია. არცერთი პრაქტიკა ან კვლევის მეთოდი არ არის სრულყოფილი და ეს, რა თქმა უნდა, ფოტოხმაზეც ვრცელდება, მიუხედავად იმისა, თუ რომელი მოსახლეობის ჯგუფი იყენებს მას და რა ფოკუსი აქვს მას (სასსი, 2008). აუცილებელია შევჩერდეთ და განვიხილოთ ის, რაც შეიძლება მნიშვნელოვან შეზღუდვებად ჩაითვალოს, თუმცა უპირატესობები გაცილებით აღემატება შეზღუდვებს. ეპილოგი, სავარაუდოდ, ამის გასაკეთებლად საუკეთესო ადგილია.

შეზღუდვების შესახებ შემდეგი განხილვა შორს არის ამომწურავისგან და შეიძლება ჩაითვალოს ილუსტრაციულად. ის ასევე სცილდება იმ შედეგების განზოგადების შესახებ ტიპურ დებატებს, რომელთა განხილვასაც თვისებრივ კვლევაში ბევრი ადამიანი ასე მიჩვეულია (სტეგენგა და ბურკსი, 2013). შეზღუდვების შესახებ ეს განხილვა გრძელია და მკითხველს ვთხოვ თანხმობას.

სასსი (2008) კონკრეტულად ეხება ფოტოხმისა და ახალგაზრდების გაძლიერების მცდელობებს. კვლევის მეთოდები, ამ შემთხვევაში თვისებრივი, მნიშვნელოვან ინფორმაციას გვაწვდის სოციალური სამართლიანობის საკითხებზე და ამას აკეთებენ მონაწილეობითი პროცესის მეშვეობით, რომელიც ხაზს უსვამს მონაწილეთა ხმებს. მიუხედავად იმისა, რომ აღმოჩენის პროცესი უაღრესად მნიშვნელოვანია, ცვლილებების განხორციელება ამ ინფორმაციის გამო უნდა სცადოთ. ამგვარად, სულ მცირე, ფოტოხმის ამ წიგნში კონცეპტუალიზაციის გზით, სოციალური ცვლილებების განხორციელების მცდელობა აუცილებელია. თავის მხრივ, კასლდენი, გოსენი და პირველი ერი (2008), ფოტოხმის გამოყენების გამოცდილების მიმოხილვისას, განმეორებითი პროცესის საჭიროებას მათი პროექტის მეთოდოლოგიური წარმატების მთავარ ელემენტად მიიჩნევენ.

განტმა და სხვებმა (2009) აღმოაჩინეს, რომ ფოტოხმის გამოყენების ასაკი შესაძლოა მისი პოტენციური ტრანსფორმაციული ძალის განსაზღვრის მთავარი ფაქტორი იყოს. 18 წელზე უფროსი ასაკის ახალგაზრდებმა უფრო მეტი სარგებელი მიიღეს, ვიდრე მათმა ახალგაზრდა კოლეგებმა. მიუხედავად იმისა, რომ ფოტოხმით სარგებლობა ყველა ასაკობრივ ჯგუფს შეუძლია, შესაძლოა, ამ მეთოდში მნიშვნელოვანი ცვლილებების

შეტანა იყოს საჭირო განვითარების ეტაპების გათვალისწინებით.

პონიკი და ჯატეგაონკარი (2012), ძალადობის მსხვერპლ ქალებთან უსაფრთხოებისა და მოქმედების დაბალანსების შესახებ სტატიაში, ეთიკურ შეზღუდვებს ასახელებენ ფოტოხმის გამოყენებასთან დაკავშირებით იმ ქალებთან, რომლებმაც ინტიმური პარტნიორის მხრიდან ძალადობა განიცადეს. თემა თან ახლავს თანდაყოლილ ეთიკურ და უსაფრთხოების საკითხებთან დაკავშირებულ დამაბულობას, რაც მონაწილეებსა და მკვლევარებს რთულ მდგომარეობაში აყენებს და ხელისუფლებისთვის ანგარიშგების წარდგენისას, მისი განხორციელების დროს და შემთხვევაში საზიანო შედეგებს იწვევს.

ყველა გამოცდილება და სოციალური ფენომენი არ არის დაკვირვებადი და ფოტოგრაფირებადი (ვილკინი და ლიამპუტონგი, 2010) და განსახილველი საგანი ან თემა ფოტოგრაფირებისთვის შესაფერისი უნდა იყოს. პირიქით, დისკუსიები შეიძლება შემოიფარგლოს გადაღებული ფოტოებით, მნიშვნელოვანი ასპექტების გამოტოვებით, რადგან ისინი ფოტოების ნაწილი არ იყვნენ (ბიბო და სხვ., 2012). მაგალითად, ხმები არ ფიქსირდება სურათზე და ხმები ხშირად ურბანულ გარემოში გამოცდილების ნაწილია.

ფოტოხმაში გადაღებული ან საკმარისად მიჩნეული ფოტოების რაოდენობის ლიმიტების დადგენა გამოწვევად იქცევა, რადგან ფოტოები მიზნის მიღწევის საშუალებაა და არა თავად მიზანი (ნიკიფორუკი, ვალიანატოსი და ნიუვენდაიკი, 2011). და ბოლოს, ფოტოხმა შეიძლება გამოყენებულ იქნას ახალგაზრდების ცხოვრებაში სოციალური სამართლიანობის საკითხების იდენტიფიცირებისა და მათი აქტივებისა და ძლიერი მხარეების იდენტიფიცირებისთვის. უმნიშვნელოვანესია, რომ პრაქტიკოსები და აკადემიკოსები არ იყვნენ მხოლოდ დეფიციტსა და გამოწვევებზე ორიენტირებულნი (სნოუ, 2007). ასეთი მიდგომა ზღუდავს ფოტოხმის ძალას საზოგადოების აქტივების აღმოსაჩენად. ეს მნიშვნელოვან საკითხს იძენს, რადგან მარგინალიზებულ ქალაქელ ახალგაზრდებს ძალიან ცოტა შესაძლებლობა აქვთ, განახორციელონ აღმოჩენის ეს ფორმა, რაც ზღუდავს მათ ტრანსფორმაციის პოტენციალს.

დასკვნა

ეს ეპილოგი, როგორც მკითხველმა ნამდვილად შენიშნა, ჩემთვის ძალიან თერაპიული იყო. ახალგაზრდული ფოტოხმით ურბანულ კონტექსტში იმდენი რამ არის მიღწეული. თუმცა, ჯერ კიდევ ბევრი რამ არის გასაკეთებელი. ეს წიგნი ქალაქის ახალგაზრდობაზეა ორიენტირებული და ვერ ვიკავებ თავს იმისგან, თუ როგორ შეიძლება სოფლის ან გარეუბნების ახალგაზრდობის შესახებ წიგნის მსგავსებები და ასევე მნიშვნელოვანი განსხვავებები მოიტანოს ფოტოხმამ განვითარების პროცესში. ფოტოხმის კონტექსტის როლი და გავლენა ძლიერდება, ხოლო გამოსახულება, ასე ვთქვათ, ამ კონტექსტის გაცოცხლებას უწყობს ხელს.

მიზანშეწონილია, ეს ეპილოგი და წიგნი დავასრულოთ [ჰიგსის და ტიტჩენის \(2011\)](#) ციტატით თვისებრივი კვლევის მომავალზე, რომელიც ასევე შეიძლება გამოყენებულ იქნას ფოტოხმაზეც: „ჩვენი ხედვა თვისებრივი კვლევის მომავლის შესახებ არის ის, რომ მას შეუძლია წვლილი შეიტანოს ჯანსაღი ადამიანებისთვის სივრცეებისა და პირობების შექმნაში იმ ინდივიდების, გუნდების, ორგანიზაციების, თემებისა და საზოგადოებების ზრდისთვის, რომლებიც პატივს სცემენ ყველა ხალხს, მიწასა და ბუნებას. ჩვენი აზრით, თვისებრივ კვლევას შეუძლია წვლილი შეიტანოს მკვლევარებისა და პრაქტიკოსების ტრანსფორმაციაში როგორც მისი საშუალებებით - ემანსიპაციით, განთავისუფლებითა და ერთობლივი მოქმედებით - ასევე მისი კვლევითი პროდუქტებით“ (გვ. 309).

REFERENCES

- Adams, D., & Goldbard, A. (2005). *Creative community: The art of cultural development*. Updated ed. Lulu.com. Available from <http://www.lulu.com/shop/adams-donald-goldbard-arlene-and/creative-community-the-art-of-cultural-development/paperback/product-168174.html>
- Affleck, W., Glass, K. C., & Macdonald, M. E. (2012). The limitations of language: Male participants, stoicism, and the qualitative research interview. *American Journal of Mental Health*, 7(2), 155–162.
- Ahmed, S. M., & Palermo, A-G. S. (2010). Community engagement in research: Frameworks for education and peer review. *American Journal of Public Health*, 100(8), 1380–1387.
- Alcock, C. L., Camic, P. M., Barker, C., Haridi, C., & Raven, R. (2011). Intergenerational practice in the community: A focused ethnographic evaluation. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 21(5), 419–432.
- Alderson, P., & Morrow, V. (2011). *The ethics of research with children and young people: A practical guide handbook*. London: Sage.
- Aldridge, J. (2012). Working with vulnerable groups in social research: Dilemmas by default and design. *Qualitative Research*, 14(1): 112–130).
- Allen, J. O., Alaimo, K., Elam, D., & Perry, E. (2008). Growing vegetables and values: Benefits of neighborhood-based community gardening for youth development and nutrition. *Journal of Hunger & Environmental Nutrition*, 3(4), 418–439.
- Allen, L. (2011). The camera never lies?: Analysing photographs in research on sexuality and schooling. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 32(5), 761–777.
- Allen, Q. (2012). Photographs and stories: ethics, benefits and dilemmas of using participant photography with Black middle-class male youth. *Qualitative Research*, 12(4), 443–458.
- Allett, N. (2012). Unraveling attachments to extreme metal music with “music elicitation.” In S. Heath & C. Walker (Eds.), *Innovations in youth research* (pp. 21–36). London: Sage.
- Allmark, P. (2011). Towards a photographic feminine: Photography of the city. In S. Spencer (Ed.), *Visual research methods in the social sciences: Awakening visions* (pp. 171–183). London: Routledge.
- Aluwihare-Samaranayake, D. (2012). Ethics in qualitative research: A view of the participants’ and researchers’ world from a critical standpoint. *International Journal of Qualitative Research*, 11(2), 64–81.
- Ahmed, S. M., & Palermo, A-G., S. (2010). Community engagement in research: Frameworks for education and peer review. *American Journal of Public Health*, 100(8), 1380–1387.
- Amon J. J., Baral S. D., Beyrer C., & Kass, N. (2012). Human Rights Research and Ethics Review: Protecting Individuals or Protecting the State? *PLoS Med*, 9(10). e1001325. doi:10.1371/journal.pmed.1001325
- Amsden, J., & VanWynesberhe, R. (2005). Community mapping as a research tool with youth. *Action Research*, 3(4), 357–381.
- Anderson, P., & Morrow, V. (2011). *The ethics of research with children and young people: A practical handbook* (2nd ed.). London: Sage.
- Andreouh, E., Skovdal, M., & Campbell, C. (2013). “It made me realize that I am lucky for what I got”: British young carers encountering the realities of their African peers. *Journal of Youth*

- Studies*, 16(8): 1038–1053.
- Antal, A. B. (2013). Art-based research for engaging not knowing to organizations. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp. 171–180). Bristol, England: Intellect.
- Arches, J. (2013). Social action, service learning, and youth development. *Journal of Community Education and Higher Education*, 3(1).
- Ardoin, N. M., Castrechin, S., & Hofstedt, M. R. (2013). Youth-community-university partnerships and sense of place: Two case studies of youth participatory action research. *Children's Geographies*. Advance online publication. doi:10.1080/14733285.2013.827872
- Arredondo, E., Mueller, K., Mejia, E., Rovira-Oswalder, T., Richardson, D., & Hoos, T. (2013). Advocating for Environmental Changes to Increase Access to Park Engaging Promotoras and Youth Leaders. *Health Promotion Practice*, 14(3), 759–766.
- Asian Health Center. (n.d.). *Photovoice*. Chicago, IL: Author.
- Aslam, A. Pearson-Beck, M., Boots, R., Mayton, H., Link, S., & Elzey, D. (2013). Effective community listening: A case study on photovoice in rural Nicaragua. *International Journal for Service Learning in Engineering*, 8(1): 36–47. Retrieved from <http://library.queensu.ca/ojs/index.php/ijlsle/article/view/4535>
- Aspy, C. B., Oman, R. E., Vesely, S. K., McLeroy, K., Rodine, S., & Marshall, L. (2004). Adolescent violence: The protective effects of youth assets. *Journal of Counseling & Development*, 32(3), 268–276.
- Bagley, C., & Castro-Salazar, R. (2012). Critical arts-based research in education: Performing undocumented histories. *British Educational Research Journal*, 38(2), 239–260.
- Bagnoli, A. (2009). Beyond the standard interview: The use of graphic elicitation and arts-based methodology. *Qualitative Research*, 9(5), 547–570.
- Bagnoli, A. (2012). Making sense of mixed methods narratives: Young people's identities, life-plans, and time orientations. In S. Heath & C. Walker (Eds.). *Innovations in youth research* (pp. 77–100). London: Sage.
- Baird, G. L., Scott, W. D., Dearing, E., & Hamill, S. K. (2009). Cognitive self-regulation in youth with and without learning disabilities: Academic self-efficacy, theories of intelligence, learning versus performance and goal preference, and effort attributions. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 28(7), 881–908.
- Ballermini, J. (1997). Photography as a charitable weapon: Poor kids and self-representation. *Radical History Review*, 69(2), 160–188.
- Balsano, A. B. (2005). Youth civic engagement in the United States: Understanding and addressing the impact of social impediments on positive youth and community development. *Applied Developmental Science*, 9(4), 188–201.
- Baker, K. (2005). Assessment in youth justice: Professional discretion and the use of asset. *Youth Justice*, 5(2), 106–122.
- Baker, T. A., & Wang, C. C. (2006). Photovoice: Use of a participatory action research method to explore the chronic pain experience in older adults. *Qualitative Health Research*, 16(10), 1405–1413.
- Baldrige, B. J., Hill, M. L., & Davis, J. E. (2011). New possibilities: (Re)engaging Black male youth within community-based educational spaces. *Race Ethnicity and Education*, 14(1), 121–136.
- Banister, E., & Daly, K. (2006). Walking a fine line: Negotiating dual roles in a study of adolescent girls. In B. Leadbeater, E. Banister, C. Benoit, M. Jansson, A. Marshall & T. Riecken (Eds.), *Ethical issues in community-based research with children and youth* (pp. 157–172). Toronto, Canada: University of Toronto Press.
- Banks, S. (Ed.). (2010). *Ethical issues in youth work*. New York, NY: Routledge.
- Barbour, K.N. (2006). Embodied engagement in arts research. *International Journal of the Arts in Society*, 1(2), 85–91.

- Barlow, C. A., & Hurlock, D. (2013). Group meeting dynamics in a community-participatory research photovoice project with exited sex trade workers. *International Journal of Qualitative Research*, 12(1), 132–151.
- Barnes, D. B., Taylor-Brown, S., & Wiener, L. (1997). “I didn’t leave y’all on purpose”: HIV-infected mothers’ videotaped legacies for their children. *Qualitative Research*, 20(1): 7–32.
- Barnidge, E., Baker, E. A., Motton, F., Rose, F., & Fitzgerald, T. (2010). A Participatory method to identify root determinants of Health: The heart of the matter. *Progress in Community Health Partnerships: Research, Education, and Action*, 4(1), 55–63.
- Barniskis, S.C. (2013). Teaching art to teens in public libraries. *Teaching Artist Journal*, 11(2), 81–96.
- Barone, T. E., & Eisner, E. W. (2012). *Arts based research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Basto, E. Warren, E., & Barbour, S. (2012). Exploring American Indian adolescents’ needs through a community-driven study. *The Arts in Psychology*, 39(2), 134–142.
- Baszile, D. (2009). Deal with it we must: Education, social justice, and the curriculum of hip hop culture. *Equity & Excellence in Education*, 42(1), 6–19.
- Bates, D. (2010). The memory of photography. *Photographies*, 3(2), 243–257.
- Batsleer, J. (2010). Youth workers as researchers. Ethical issues in practitioner and participatory research. In S. Banks (Ed.), *Ethical issues in youth work* (pp. 178–191). New York, NY: Routledge.
- Batsleer, J. (2011). Voices from an edge. Unsettling the practices of youth voice and participation: Arts-based practice in The Blue Room, Manchester. *Pedagogy, Culture & Society*, 19(3), 419–434.
- Beh, A., Bruyere, B. L., & Lolosoli, S. (2013). Legitimizing local perspectives in conservation through community-based research: A photovoice study in Samburu, Kenya. *Society & Natural Resources: An International Journal*, 26(10), 1390–1406.
- Bell, L. A., & Desai, D. (2011). Imaging otherwise: Connecting the arts and social justice to envision and act for change [Special issue introduction]. *Equity & Excellence in Education*, 44(3), 287–295.
- Bell, S., & Menec, V. (2013). “You don’t want to ask for the help” The imperative of independence: Is it related to social exclusion. *Journal of Applied Gerontology*. Advance online publication. doi:10.1177/0733464812469292
- Bell, S. E. (2008). Photovoice as strategy for community organizing in the central Appalachian coalfields. *Journal of Appalachian Studies*, 14(1–2), 34–48.
- Bennett, N., & Dearden, P. (2013). A picture of change: using photovoice to explore social and environmental change in coastal communities on the Andaman Coast of Thailand. *Local Environment: The International Journal of Justice and Sustainability*, 18(9), 983–1001.
- Benson, P.L., Leffert, N., Scales, P. C., & Blyth, D. A. (2012). Beyond the “village” rhetoric: Creating healthy communities for children and adolescents. *Applied Developmental Science*, 16(1), 3–23.
- Berg, M., Coman, E., & Schensul, J. J. (2009). Youth action research for prevention: A multi-level intervention designed to increase efficacy and empowerment among urban youth. *American Journal of Community Psychology*, 43(4), 345–359.
- Berlinger, D. C. (2013). Inequality, poverty, and the socialization of America’s youth for the responsibilities of citizenship. *Theory into Practice*, 52(3), 203–209.
- Berman, K. (2013). Students as agents of change: Engagement between university-based art students and alternative spaces. *Third Text*, 27(3), 387–399.
- Bers, M. V. (2012). *Designing digital experiences for positive youth development: From playpen to playground*. New York, NY: Oxford University Press.
- Beskow, L.M., Grady, C., Iltis, A. S., Sadler, J. Z., & Wilfond, B. S. (2009). Points to consider: The Research Ethics Consultation Services and the IRB. *IRB*, 31(6), 1–9.

- Bessant, J., Emslie, M., & Watts, R. (2013). When things go wrong: A reflection on students in youth researchers. R. Brooks (Eds.), *Negotiating ethical challenges in youth research* (pp. 31–42). New York, NY: Routledge.
- Bessell, A. G., Deese, W. B., & Medina, A. L. (2007). Photolanguage: How a picture can inspire a thousand words. *American Journal of Evaluation*, 28(4), 558–569.
- Best, A. (2007). Introduction. In A. Best (Ed.), *Representing youth: Methodological issues in critical youth studies* (pp. 1–36). New York, NY: New York University Press.
- Best, A. (2011). Youth identity formation: Contemporary identity work. *Sociology Compass*, 5(10), 908–922.
- Bharmal, N., Kennedy, D., Jones, L., Lee-Johnson, C., Morris, D. A., Caldwell, B., Brown, A., Houston, T., Meeks, C., Vargas, R., Franco, I., Razzak, A. R., & Brown, A.F. (2012). Through our eyes: Exploring African-American men's perspective on factors affecting transition to manhood. *Journal of General Internal Medicine*, 27(2), 153–169.
- Bibeau, W. S., Saksvig, B. I., Gittelsohn, J., Williams, S., Jones, L., & Young, D.R. (2012). Perceptions of the food marketing environment among African American teen girls and adults. *Appetite*, 58(1), 396–399.
- Bigby, C., & Frawley, P. (2010). Reflections on doing inclusive research in the “Making Life Good in the Community” study. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 35(2), 53–61.
- Biklen, S.K. (2007). Trouble on memory lane: Adults and self-retrospection in researching youth. In A. Best (Ed.), *Representing youth: Methodological issues in critical youth studies* (pp. 251–268). New York, NY: New York University Press.
- Blackman, S., & Commane, G. (2012). Double flexivity: The politics of friendship, fieldwork and representation within ethnographic studies of young people. In S. Heath & C. Walker (Eds.), *Innovations in youth research* (pp. 229–247). London: Sage.
- Bogart, L. M., & Vyeda, K. (2009). Community-based participatory research: Partnering with community for effective and sustainable behavioral health interventions. *Health Psychology*, 28(4), 391–393.
- Boote, J., Baird, W., & Beecroft, C. (2010). Public involvement at the design of primary health research: A narrative review of case examples. *Health Policy*, 96(1), 10–23.
- Boomer, C., & Frost, D. (2011). Our journeys of becoming authentic researchers. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp. 281–290). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Booth, T., & Booth, W. (2002). Photovoice and mothers with learning disabilities. *Disability Society*, 18(4), 431–442.
- Borgdorff, H. (2005). *The debate on research in the arts*. Retrieved from http://www.ips.gu.se/digitalAssets/1322/1322713_the_debate_on_research_in_the_arts.pdf
- Boydell, K. M. (2011). Making sense of collective events: The co-creation of a research-based dance. *Forum: Qualitative Social Research*, 12(1). Retrieved from <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/1525/3143>
- Boydell, K. M., Gladstone, B. M., Volpe, T., Allemang, B., & Stasiulis, E. (2012). The production and dissemination of knowledge: A scoping review of arts-based health research. *Forum: Qualitative Social Research*, 13(1). Retrieved from <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/1711>
- Boxall, K., & Ralph, S. (2009). Research ethics and the use of visual images in research with people with intellectual disability. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 34(1), 45–54.
- Brader, A., & Luke, A. (2013). Re-engaging marginalized youth through digital music production: performance, audience and evaluation. *Pedagogies: An International Journal*, 8(3), 197–214.
- Bragg, S., & Buckingham, D. (2008). “Scrapbooks” as a resource in media research with young people. In P. Thomson (Ed.), *Doing visual research with children and young people* (pp. 114–131). London: Routledge.

- Brann-Barrett, M. T. (2009). We're here, you just don't know how to reach us: A reflective examination of research with citizens on the socio-economic margins. *Canadian Journal for the Study of Adult Education*, 21(2), 53–66.
- Brazg, T., Bekemeier, B., Spigner, C., & Huebner, C. E. (2010). Our Community in Focus: The use of photovoice for youth-driven substance abuse assessment and health promotion. *Health Promotion Practice*, 12(4), 502–511.
- Bredeson, J. A., & Stevens, M. S. (2013). Using photovoice methodology to give voice to health care needs of homeless families. *American International Journal of Contemporary Research*, 3(3), 1–12.
- Bresler, L. (2011). Arts-based education and drama education. In S. Shammann (Ed.), *Key concepts in theatre and drama education* (pp. 321–326). New York, NY: Springer.
- Bridges, D., & McGee, S. (2011). Collaborative inquiry: Reciprocity and authenticity. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, D. & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp. 213–222). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Britzman, D. (1989). Who has the floor? Curriculum teaching and the English student teacher's struggle for voice. *Curriculum Inquiry*, 19(2), 143–162.
- Brooks, R. (2013). Ethical challenges of youth research: Themes and issues. In K. Riele & R. Brooks (Eds.), *Negotiating ethical challenges in youth research* (pp. 179–190). New York, NY: Routledge.
- Brown, A., & Powell, S. (2012). Multiple facets of people and place: Exploring youth identity and aspirations in Madurai, South India. In S. Heath & C. Walker (Eds.), *Innovations in youth research* (pp. 121–142). London: Sage.
- Brown, C. (2013). Capturing the transient. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp. 221–228). Bristol, England: Intellect.
- Brueggemann, W. G. (2013). *The practice of macro social work* (4th ed.). Belmont, CA: Brooks/Cole.
- Bryce, H. (2013). Navigating multiple roles as a researcher in a photovoice project. *Groupwork*, 22(3), 33–48.
- Brydon-Miller, M. (2012). Addressing the ethical challenges of community-based-research. *Teaching Ethics*, 12(2), 157–162.
- Brydon-Miller, M., Greenwood, D. D., & Maguire, P. (2003). Why action research? *Action Research*, 1(1), 9–28.
- Buchanan, D. R., Miller, F. G., & Wallerstein, N. (2007). Ethical issues in community-based participatory research: Balancing rigorous research with community participation in community intervention studies. *Progress in Community Health Partnerships: Research, Education, and Action*, 1(2), 153–160.
- Buckingham, D. (2009). “Creative” visual methods in media research: possibilities, problems and proposals. *Media, Culture & Society*, 31(4), 633–652.
- Buckley, C. (2013, October 29). Artist's work pops up daily. Reviews vary by boroughs. *The New York Times*, p. A20.
- Buffington, M. L., & Muth, W. (2011). Visual arts and literacy: The potential of interdisciplinary coalitions for social justice. *The Journal of Social Theory in Art Education*, 31, 1–22. Retrieved from <http://www.jstae.org/index.php/jstae/issue/view/2>
- Bungay, H., & Clift, S. (2010). Arts on prescription: A review of practice in the UK. *Perspectives in Public Health*, 130(6), 277–281.
- Burghardt, S. (2013). *Macro practice in social work for the 21st century* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Burke, C. (2008). “Play in focus”: Children's visual voice in participative research. In P. Thomson (Ed.), *Doing visual research with children and young people* (pp. 23–36). London: Routledge.

- Burke, D., & Evans, J. (2011). Embracing the creative: The role of photo novella in qualitative nursing research. *International Journal of Qualitative Research*, 10(2), 164–177.
- Burles, M. (2010). *Negotiating serious illness: Understanding young women's experiences through photovoice*. Saskatchewan, Canada: University of Saskatchewan.
- Burr, J., & Reynolds, P. (2010). The wrong paradigm? Social research and the predicates of ethical scrutiny. *Research Ethics*, 6(4), 128–133.
- Cabassa, L.J., Nicasio, A., & Whitley, R. (2013). Picturing recovery: A exploration of recovery dimensions among people with serious mental illness. *Psychiatric Services*, 64(9), 837–842.
- Calvert, M., Emery, M., & Kinsey, S. (Eds.). (2013). *Youth programs as builders of social capital*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Cameron, C.A., & Theron, L. (2011). With pictures and words I can show you: Cartoons portray resilient migrant teenagers' journey. In L. Theron, C. Mitchell, & A. Smith (Eds.), *Picturing research* (pp. 205–217). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Cameron, M., Crane, N., Inge, R., & Taylor, K. (2012). Promoting well-being through creativity: How arts and public health can learn from each other. *Perspectives on Public Health*, 133(1), 52–59.
- Cammarota, J. (2011). From hopelessness to hope: Social justice pedagogy in urban education and youth development. *Urban Education*, 46(4), 828–844.
- Cannuscio, C. C., Weiss, E. E., Fruchtman, H., Schroader, J., Weiner, J., & Asch, D. A. (2009). Visual ethnography: Photographs as tools for probing street-level etiologies. *Social Science & Medicine*, 69(4), 553–564.
- Capriano, R. M. (2009). Come take a walk with me: The “Go-Along” interview as a novel method for studying the implications of place for health and well-being. *Health and Place*, 13(3), 263–272.
- Carlson, E. D., Engebretson, J., & Chamberlain, R. M. (2006). Photovoice as a social process of critical consciousness. *Qualitative Research*, 16(6), 836–852.
- Carnegie Council on Adolescent Development. (1989). *Turning points: Preparing American youth for the 21st century*. New York, NY: Carnegie Corporation of New York.
- Castleden, H., Gacuin, T., & First Nation, H. (2008). Modifying photovoice for community-based-participatory indigenous research. *Social Science & Medicine*, 66(6), 1393–1405.
- Castleden, H., Morgan, V. S., & Neimanis, A. (2010). Researchers' perspectives on collective/community co-authorship in community-based participatory indigenous research. *Journal of Empirical Research on Human Research Ethics: An International Journal*, 5(4), 23–32.
- Catalini, C., & Minkler, M. (2010). Photovoice: A review of the literature in health and public health. *Health Education & Behavior*, 37(3), 424–451.
- Celedonia, K. L., & Rosenthal, A. T. (2011). Combining art and eco-literacy to reconnect urban communities in nature. *Ecopsychology*, 3(4), 249–255.
- Cerecer, D. A. Q., Cahill, C., & Bradley, M. (2013). Toward a critical youth policy praxis: Critical youth studies and participatory action research. *Theory into Practice*, 52(3), 216–223.
- Cerulli, C. (2011). Research ethics in victimization studies: Widening the lens: A response and alternative view. *Violence Against Women*, 17(12), 1529–1535.
- Chalmers, D. (2011). Viewpoint: Are the research ethics committees working in the best interests of participants in an increasingly globalized research environment? *Journal of Internal Medicine*, 269(4), 392–395.
- Chaskin, R. J. (2013). Theories of community. In M. Weil (Ed.), *Handbook of community practice* (pp. 105–121). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Chavez, V., Israel, B., Allen, A. J., III, DeCarlo, M. F., Lichtenstein, R., Schulz, A., Bayer, I. S., & McGranaghan, R. (2004). A bridge between communities: Video-making using principles of community-based participatory research. *Health Promotion Practice*, 5(4), 395–403.

- Chauke, A. (2009, May 3). Finding healing in a camera lens. *Sunday Times* (Reef Metro Edition, Social Issues) (South Africa), p. 4.
- Checkoway, B. (2011). What is youth participation? *Children and Youth Services Review*, 33(2), 340–345.
- Checkoway, B. (2013). Social justice approaches to community development. *Journal of Community Practice*, 21(4), 472–486.
- Checkoway, B., & Aldana, A. (2013). Four forms of youth civic engagement for a diverse society. *Children and Youth Services Research*, 35(11), 1894–1899.
- Checkoway, B., & Goodyear, L. (Eds.). (2002). *Youth participation in community evaluation research*. Ann Arbor: University of Michigan, Center for Community Change.
- Checkoway, B., & Richards-Schuster, K. (2004). Youth participation in evaluation and research as a way of lifting new voices. *Children, Youth and Environments*, 14(2), 84–89.
- Checkoway, B., & Richards-Schuster, K. (2012). Youth participation in community research for racial justice. In P.W. Nyden, L.A. Hossfield, & G.N. Nyden (Eds.), *Public sociology: Research, action, and change* (pp. 169–175). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Chen, P-Y, Weiss, F. L., & Nicholson, H.J. (2010). Girls Study Girls Inc.: Engaging girls in evaluation through participatory action research. *American Journal of Community Psychology*, 46(1–2), 228–237.
- Cheon, J.W. (2011). *Positive youth development and youth-professional relationships: Exploring the nature of strengths-based practices with children and youth from professionals' perspectives*. ProQuest, UMI Dissertation Publishing.
- Chew, A. (2009, March 17). A new voice for indigenous people. *New Straits Times* (Malaysia), p. 12.
- Children's Defense Fund. (2007). *America's cradle to prison pipeline report*. Washington, D.C.: Author.
- Chin, E. (2007). Power-puff ethnography/guerilla research: Children as native anthropologists. In A. Best (Ed.), *Representing youth: Methodological issues in critical youth studies* (pp. 269–283). New York, NY: New York University Press.
- Chio, V. C., & Fandt, P. M. (2007). Photovoice in the diversity classroom: Engagement, voice, and the “Eye/I” of the camera. *Journal of Management Education*, 31(4), 484–504.
- Chonody, J., Ferman, B., Amitrani-Welsh, J., & Martin, T. (2013). Violence through the eyes of youth: A photovoice exploration. *Journal of Community Psychology*, 41(1), 84–101.
- Chouinard, J. A., & Cousins, J. B. (2009). A review and synthesis of current research on cross-cultural evaluation. *American Journal of Evaluation*, 30(4), 457–494.
- Christens, B. D., & Dolan, T. (2010). Interweaving youth development, community development, and social change through youth organizing. *Youth & Society*, 43(2), 528–548.
- Christens, B. D., Peterson, N. A., & Speer, P.W. (2011). Community participation and psychological empowerment: Testing reciprocal causality using a cross-lagged panel design and latent constructs. *Health Education & Behavior*, 38(4), 339–347.
- Clark, A. (2010). Young children as protagonists and the role of participatory, visual methods in engaging in multiple perspectives. *American Journal of Community Psychology*, 46(1–2), 115–123.
- Clark, A., Prosser, J., & Wiles, R. (2010). Ethical issues in image-based research. *Art & Health: An International Journal for Research, Policy and Practice*, 2(1), 81–93.
- Clark, C. D. (2010). *In a younger voice: Doing child-centered qualitative research*. New York, NY: Oxford University Press.
- Clark-Ibanez, M. (2008). Gender and being “bad”: Inner-city students' photographs. In P. Thomson (Ed.), *Doing visual research with children and young people* (pp. 95–113). London: Routledge.
- Clary, E. G., & Rhodes, J. E. (Eds.). (2006). *Mobilizing adults for positive youth development: Strategies for closing the gap between beliefs and behaviors*. New York, NY: Springer.

- Clements, K. (2012). Participatory action research and photovoice in a psychiatric nursing/clubhouse collaboration exploring recovery narrative. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 19(9), 785–791.
- Cleveland, W. (2011). *Arts-based community development: Mapping the terrain*. Washington, DC: Americans for the Arts. Retrieved from <http://www.lacountyarts.org/UserFiles/File/CivicArt/Civic%20Engagment%20Arts%20Based%20Community%20Develop%20BCleveland%20Paper1%20Key.pdf>
- Cnaan, R.A., & Boehm, A. (2012). Towards a practice-based model for community practice: Linking theory and practice. *Journal of Sociology & Social Welfare*, 39(1), 141–168. Retrieved from http://www.wmich.edu/hhs/newsletters_journals/jssw_institutional/institutional_subscribers/39.1.Boehm.pdf
- Coakley, J. (2011). Youth sports: What counts as “positive development.” *Sport & Social Issues*, 35(3), 306–324.
- Colucci, E. (2013). Arts-based research in cultural mental health. In Y. Kashima, M.S. Kashima & R. Beaton (Eds.). *Steering the cultural dynamics: Selected papers from the 2010 Congress of the International Association for Cross-Cultural Psychology* (pp. 41–48). Melbourne, Australia: International Association for Cross-Cultural Psychology.
- Conchas, G. Q., & Virgil, J. D. (2010). Multiple marginality and urban education: Community and school socialization among low-income Mexican-descent youth. *Journal of Education for Students Placed At-Risk*, 15(1), 51–65.
- Conner, J., Zaino, K., & Scarola, E. (2013). “Very powerful voices”: The influence of youth organizing on educational policy in Philadelphia. *Educational Policy*, 27(3), 560–588.
- Conrad, D. (2004). Exploring risky experiences: Popular theatre as a participatory, performance research method. *International Journal of Qualitative Methods*, 3(1). Retrieved from http://www.ualberta.ca/~iiqm/backissues/3_1/html/conrad.html
- Cooper, A., Nazzari, V., King, J. K. K., & Pettigrew, A. (2013). Speaking rights: Youth empowerment theory through a participatory approach. *International Journal of Child, Youth & Family Studies*, 4(3.1), 489–501. Retrieved from <http://journals.uvic.ca/index.php/ijcyfs/issue/view/707>
- Cooper, C. M., & Yarbrough, S. P. (2010). Tell Me–Show Me: Using combined focus groups and photovoice methods to gain understanding of health issues in Guatemala. *Qualitative Health Research*, 20(5), 644–653.
- Cordner, A., Ciplet, D., Brown, P., & Morello-Frosch, R. (2012). Reflexive research ethics for environmental health and justice: Academics and movement building. *Social Movement Studies: Journal of Social, Cultural and Political Protest*, 11(2), 161–176.
- Cornwall, A., Capibaribe, F., & Gonçalves, T. (2010). Revealed cities: A photovoice project with domestic workers in Salvador, Brazil. *Development*, 53(2), 299–300.
- Coronel, J., & Pascual, I. R. (2013). Let me put it another way: Methodological considerations on the use of participatory photography based on an experiment with teenagers in secondary schools. *Qualitative Research in Education*, 2(2). Retrieved from <http://www.hipatiapress.info/hpjournals/index.php/qre/article/view/519>
- Coser, L.R., Tozar, K., Borek, N. V., Tzemis, D., Taylor, D., & Saewyc, E. (2014). Finding a voice: Participatory research with street-involved youth in the Youth Injection Prevention Project. *Health Promotion Practice*, 15(5), 732–738.
- Cosgrove, L., & McHugh, M. (2010). A post Newtonian, postmodern approach to science. In S. N. Hesse-Biber & P. Leavy (Eds.), *Handbook of emergent methods* (pp. 73–86). New York, NY: The Guilford Press.
- Coyle, J., & Olsen, A. M. (2011). Learning to be a researcher: Bridging the gap between research and creativity. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for*

- qualitative research: Living research* (pp.169–178). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Creswell, J. W. (2013a). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creswell, J. W. (2013b). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Crocker, A., & Tooth, J.A. (2013). Creating spaces to bring research into practice. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, D. & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp. 23–32). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Cruz, E. G., & Meyer, E. T. (2012). Creation and Control in the Photographic Process: iPhones and the emerging fifth moment of photography. *Photographies*, 5(2), 203–221.
- Curry-Stevens, A. (2012). The end of the honeymoon: CBPR, positional privilege and working with community coalitions. *American International Journal of Contemporary Research*, 2(7), 92–107.
- D'Alonzo, K. T. (2010). Getting started in CBPR: Lessons in building community partnerships for new researchers. *Nursing Inquiry*, 17(4), 282–288.
- D'Alonzo, K. T., & Sharma, M.L. (2010). The influence of *marianismo* beliefs on physical activity of mid-life immigrant Latinas: A photovoice study. *Qualitative Research in Sport and Exercise*, 2(2), 229–289.
- Dattoo, A., & Chagani, Z. M. (2011). Street theatre: Critical pedagogy for social studies education. *Social Studies Research and Practice*, 6(2), 21–30.
- Davies, C. R., Rosenberg, M., Kruiman, M., Ferguson, R., Pikora, T., & Slatter, N. (2011). Defining arts engagement for population-based health research: Art forms, activities and level of engagement. *Arts & Health: An International Journal for Research, Policy and Practice*, 4(3), 203–216.
- Davey, G. (2010). Visual anthropology: Strengths, weaknesses, opportunities, threats. *Visual Anthropology*, 23(4), 344–352.
- Day, P. (2011). Community-based learning: A model for higher education and a community partnership. *The Journal of Community Informatics*, 7(3). Retrieved from <http://ci-journal.net/index.php/ciej/article/view/805/786>
- De Lange, N., & Mitchell, C. (2007). *Putting people in the picture: Visual methodologies for social change*. Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- De Lange, N., & Mitchell, C. (2012). Community health workers working the digital archive: A case for looking at participatory archiving in studying stigma in the context of HIV and AIDS. *Sociological Research Online*, 17(1), 7. Retrieved from <http://www.socresonline.org.uk/17/1/7.html>
- De la Nueces, D., Hacker, K., DiGirolamo, A., & Hicks, L. S. (2012). A systemic review of community-based participatory research to enhance clinical trials in racial and ethnic minority groups. *Health Services Research*, 47(3pt2), 1363–1386.
- Decoster, V. A., & Dickerson, J.W. (2014). The therapeutic use of photographs in clinical social work: Evidence-based best practices. *Social Work in Mental Health*, 12(1), 12–19.
- Deegarrod, L. (2013). Making the unfamiliar personal: Arts-based ethnographies as public engaged ethnographies. *Qualitative Research*, 13(4), 402–413.
- Delanty, G. (2003). *Community*. London: Routledge.
- Delgado, M. (1999). *Community social work practice within an urban context: The potential of a community capacity enhancement perspective*. New York, NY: Oxford University Press.
- Delgado, M. (2002). *New directions for youth development in the twenty-first century: Revitalizing and broadening youth development*. New York, NY: Columbia University Press.
- Delgado, M. (2006). *Designs and methods for youth-led research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Delgado, M. (2013). *Social justice and the urban obesity crisis: Implications for social work*. New York, NY: Columbia University Press.

- Delgado, M. (2014). *Baby boomers of color: Rewards and challenges for the nation*. New York, NY: Columbia University Press.
- Delgado, M., & Humm-Delgado, D. (2013). *Asset assessments and community practice*. New York, NY: Oxford University Press.
- Delgado, M., Jones, K., & Rohani, M. (2005). *Social work practice with refugees and immigrant youth in the United States*. Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Delgado, M., & Staples, L. (2007). *Youth-led community organizing: Theory and practice*. New York, NY: Oxford University Press.
- Delgado, M., & Staples, L. (2013). Youth-led organizing, community engagement, and opportunity creation. In M. Weir, M. Reisch & M.L. Ohmer (Eds.), *The handbook of community practice* (2nd ed.), (pp. 547–565). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Delgado, M., & Zhou, H. (2008). *Youth-led health promotion in urban communities: A community capacity-enhancement perspective*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Dempster, N. C., Stevens, E. M., & Keeffe, M. (2011). Student and youth leadership: A focused literature review. *Leading and Managing*, 17(2), 1–20.
- Dennis, S. F., Jr. (2006). Prospects for qualitative GIS at the intersection of youth development and participatory urban planning. *Environment and Planning*, 38(11), 2039–2054.
- Dennis, S. F., Jr., Gaulocher, S., Carpiano, R. M., & Brown, D. (2009). Participatory photo mapping (PPM): Exploring an integral method for health and place research with young people. *Health & Place*, 15(2), 466–473.
- Denoi, M., Doucet, D., & Kamara, A. (2012). Engaging war affected youth through photography: Photovoice with former child soldiers in Sierra Leone. *Intervention*, 10(2), 117–133.
- Derr, V., Chawler, L., Mintzer, M., Cushing, D. F., & Van Vliet, W. (2013). A city for all citizens: Integrating children and youth from marginalized populations into city planning. *Buildings*, 3(4), 482–505.
- Desyllas, M. C. (2013). Using photovoice with sex workers: The power of art, agency and resistance. *Qualitative Social Work*, 13(4), 477–501.
- Deuchar, R. (2010). “It’s Just Pure Harassment . . . As if it’s a crime to walk in the street”: Anti-social behaviour, youth justice and citizenship—The reality for young men in the East End of Glasgow. *Youth Justice*, 10(3), 258–274.
- Dewhurst, M. (2011). Where is the action? Three lenses to analyze social justice art education. *Equity and Excellence in Education*, 44(3), 364–378.
- Diemer, M. A., & Cheng-Hsien, L. (2011). Critical consciousness development and political participation among marginalized youth. *Child Development*, 82(6), 1815–1833.
- Diemer, M. A., Voight, A. M., & Mark, C. (2010). Youth development in traditional and transformational service-learning programs. In T. Stewart & N. Webster (Eds.), *Problematising service-learning: Critical reflecting for development and action* (pp. 155–173). Charlotte, NC: Information Age.
- Dixon, M., & Hadjialexiou, M. (2005). Photovoice: Promising practice in engaging young people who are homeless. *Youth Studies Australia*, 24(2), 52.
- Dooley, T. P., & Schreckhise, W. D. (2013). Evaluating social cognitive theory in action: An assessment of the youth development program’s impact on secondary student retention in selected Mississippi Delta communities. *Youth & Society*. Advance online publication. doi:10.1177/0044118X13493445
- Downey, L. H., & Anyaegbunam, C. (2010). Your lives through your eyes: Rural Appalachian youth identify community needs and assets through the use of photovoice. *Journal of Appalachian Studies*, 16(1–2), 42–60.
- Downey, L. H., Ireson, C. L., & Scutchfield, F. D. (2009). The use of photovoice as a method of facilitating deliberation. *Health Promotion Practice*, 10(3), 419–427.

- Downing, R., Sonenstein, F., & Davis, N. (2006). Love through the eyes of Baltimore youth: Photovoice as a youth empowerment tool. Paper presented at the 134th Annual Meeting and Exposition of the American Public Health Association, November 4–8, 2006.
- Drew, S. E., Duncan, R. E., & Sawyer, S.M. (2010). Visual storytelling: A beneficial but challenging method for health research with young people. *Qualitative Health Research*, 20(12), 1677–1688.
- Dreyfus, E.A. (1972). *Youth: Search for meaning*. Columbus, OH: Merrill.
- Driver, S. (2007). Beyond “straight” interpretations: Researching queer youth digital video. In A. Best (Ed.), *Representing youth: Methodological issues in critical youth studies* (pp.1–36). New York, NY: New York University Press.
- DuBois, J., Bailey-Burch, B., Bustillos, D., Campbell, J., Cottler, L., Fisher, C. B., . . . Stevenson, R.D. (2011). Ethical issues in mental health research: The case for community engagement. *Current Opinion in Psychiatry*, 24(3), 208–214.
- Duckett, P., Kagan, C., & Sixsmith, J. (2010). Consultation and participation with children in healthy schools: Choice, conflict and context. *American Journal of Community Psychology*, 46(1–2), 167–178.
- Duffy, L. R. (2010). Hidden heroines: Lone mothers assessing community health using photovoice. *Health Promotion Practice*, 11(6), 788–797.
- Duncan, P. (2011). Engaging public space: Art education pedagogies for social justice. *Equity & Excellence in Education*, 44(3), 348–363.
- Dupuis, J., & Mann-Feder, V. (2013). Moving towards emancipatory practice: Conditions for meaningful youth empowerment in child welfare. *International Journal of Child, Youth & Family Studies*, 4(3). Retrieved from <http://journals.uvic.ca/index.php/ijcyfs/article/view/12436>
- Dupuis, S. L., Whyte, C., Carson, J., Genoe, R., Meshino, L., & Sadler, L. (2012). Just dance with me: An authentic partnership approach to understanding leisure in the dementia context. *World Leisure Journal*, 54(3), 240–254.
- Durand, T. M., & Lykes, M. B. (2006). Think globally, act locally: A global perspective on mobilizing adults for positive youth development. In E. G. Clary & J. L. Rhodes (Eds.), *Mobilizing adults for positive youth development* (pp. 233–254). New York, NY: Academic Press.
- Dyer, S., & Demeritt, D. (2008). Un-ethical review? Why it is wrong to apply the medical model of research governance to human geography. *Human Geography*, 33(1), 46–64.
- Eckholm, E. (2005, November 25). Villagers’ visions of their own lives: Photovoice records what local eyes see. *The International Herald Tribune*, p. 22.
- Eglinton, K. A. (2013). Between the personal and the professional: Ethical challenges when using visual ethnography to understand young people’s use of popular visual material culture. *Young*, 21(3), 253–274.
- Eisner, E. (2008). Art and knowledge. In J. G. Knowles & A. L. Cole (Eds.), *Handbook of the arts in qualitative research* (pp. 3–12). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Emery, M., & Flores, C. (2006). “Spiraling up”: Mapping community transformation with community capitals framework. *Community Development*, 37(1), 19–35.
- Enright, E. (2013). Young people as curators of physical culture. In L. Azzarito & D. Kirk (Eds.), *Pedagogies, physical culture, and visual methods* (pp. 198–211). New York: Routledge.
- Erbstein, N. (2013). Engaging underrepresented youth populations in community youth development: Tapping social capital as a critical resource. *New Directions for Youth Development*, 2013(138), 109–124.
- Erdner, A., & Magnusson, A. (2011). Photography as a method of data collection: Helping people with long-term mental illness to convey their life world. *Perspectives in Psychiatry*, 47(3), 145–150.
- Erickson, J. (2012). Photography workshop in rural Paraguay. Retrieved from http://www.ipg.vt.edu/Students/Photography_in_Rural_Paraguay_Julie_Erickson.pdf

- Escueta, M., & Butterwick, S. (2012). The power of popular education and visual arts for trauma survivors' critical consciousness and collective action. *International Journal of Lifelong Education*, 31(2), 325–340.
- Estrada, E., & Hondagneu-Sotelo, P. (2010). Intersectional dignities: Latino immigrant street vendor youth in Los Angeles. *Journal of Contemporary Ethnography*, 40(1), 102–131.
- Evans, J., & Jones, P. (2011). The walking interview: Methodology, mobility and place. *Applied Geography*, 31(2), 849–858.
- Evans, K., & Lowery, D. (2008). The scholarship of elegance and significance: Expressive and aesthetic truth claim. *Administration & Society*, 40(1), 3–24.
- Evans, S. D. (2007). Youth sense of community: Voice and power in community contexts. *Journal of Community Psychology*, 35(6), 693–709.
- Farrugia, D. (2013). The possibility of symbolic violence in interviews with young people experiencing homelessness. In K. Riele & R. Brooks. (Eds.), *Negotiating ethical challenges in youth research* (pp. 109–121). New York, NY: Routledge.
- Fawcett, B., & Hearn, J. (2004). Researching others: Epistemology, experience, standpoints and participation. *International Journal of Social Research Methodology: Theory and Practice*, 72(2), 201–218.
- Fenge, L-A., Hodges, C., & Cutts, W. (2011). Seen but seldom heard: Creative participatory methods in a study of youth at risk. *International Journal of Qualitative Research*, 10(4), 418–430.
- Fielden, S. J., Chapman, G. E., & Cadell, S. (2011). Managing stigma in adolescent HIV: Silence, secrets and sanctioned spaces. *Culture, Health & Sexuality: An International Journal for Research, Intervention and Care*, 13(2), 267–281.
- Findholt, N. E., Michael, Y. L., & Davis, M. M. (2011). Photovoice engages rural youth in childhood obesity prevention. *Public Health Nursing*, 28(2), 186–192.
- Findholt, N. E., Michael, Y. L., Davis, M. M., & Brigotti, V. W. (2010). Environmental influences on children's physical activity and diets in rural Oregon: Results of a youth photovoice project. *Online Journal of Rural Nursing and Health Care*, 10(2). Retrieved from <http://rnojournal.binghamton.edu/index.php/RNO/article/view/33>
- Fink, J., & Keynes, M. (2012). Walking the neighborhood, seeing the small details of community life: Reflections from a photographic walking tour. *Critical Social Policy*, 32(1), 31–50.
- Finley, S. (2005). Arts-based inquiry: Performing revolutionary pedagogy. In N.K Denzin & Y.S. Lincoln (Eds.), *The Sage handbook of qualitative research* (pp. 681–694). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Finley, S. (2008). Arts-based research. In J. G. Knowles & A. L. Cole (Eds.), *Handbook of the arts in qualitative research, methodologies, examples, and issues* (pp. 71–82). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Finley, S. (2011). Ecoaesthetics: Green arts at the intersection of education and social transformation. *Cultural Studies–Critical Methodologies*, 11(3), 306–313.
- Fisher, C., & Mast, J. (2006). Through the community looking glass: Participant consultation for adolescent risk research. In B. Leadbeater, E. Banister, C. Benoit, M. Jansson, A. Marshall, & T. Riecken (Eds.), *Ethical issues in community-based research with children and youth* (pp. 22–41). Toronto, Canada: University of Toronto Press.
- Fisher, C. B., Busch-Rossnagel, N. A., Jopp, D. S., & Brown, J. L. (2012). Applied developmental science, social justice and socio-political well-being. *Applied Developmental Science*, 16(1), 54–64.
- Fitzgerald, A., Hackling, M., & Dawson, V. (2013). Through the viewfinder: Reflecting on the collection and analysis of classroom video data. *International Journal of Qualitative Research*, 12(2), 52–61.
- Fitzpatrick, A. L., Steinman, L. E., Tu, S-P, Ly, K. A., Ton, T. G. N., Yip, M-P, & Sin, M.K. (2012). Using photovoice to understand cardiovascular health awareness in Asian elders. *Health*

- Promotion Practice*, 13(1), 48–54.
- Flacks, M. (2007). “Label jars not people”: How (not) to study youth civic engagement. In A. Best (Ed.), *Representing youth: Methodological issues in critical youth studies* (pp. 60–83). New York, NY: New York University Press.
- Fleming, J., Mahoney, J., Carlson, E., & Engebretson, J. (2009). An ethnographic approach to interpreting a mental illness photovoice exhibition. *Archives of Psychiatric Nursing*, 23(1), 16–21.
- Flicker, S., & Danforth, J. (2013). Decolonizing HIV research using arts-based methods: What Aboriginal youth in Canada had to say. Paper presented at the Annual Meeting of the American Public Health Association, Boston, Massachusetts, November 3, 2013.
- Flicker, S., Travers, R., Guta, A., McDonald, S., & Meagher, A. (2007). Ethical dilemmas in community-based participatory research: Recommendations for institutional review boards. *Journal of Urban Health*, 84(4), 478–493.
- Forum for Youth Investment. (2006). *Engaging young people in community change: The Youth Impact Approach*. Washington, D.C.: Author.
- Foster, V. (2012a). The pleasure principle: Employing arts-based methods in social work. *European Journal of Social Work*, 15(4), 532–545.
- Foster, V. (2012b). What if? The use of poetry to promote social justice. *Social Work Education: The International Journal*, 31(6), 742–755.
- Foster-Fishman, P., Nowell, B., Deacon, Z., Nievar, M.A., & McNann, P. (2005). Using methods that matter: The impact of reflection, dialogue, and voice. *American Journal of Community Psychology*, 36(4), 275–291.
- Foster-Fishman, P. G., Law, K. M., Lichty, L. F., & Aoun, C. (2010). Youth ReACT for Social Change: A method for youth participatory action research. *American Journal of Community Psychology*, 46(1–2), 67–83.
- Fox, N. J. (2013). Creativity and health: An anti-humanistic reflection. *Health*, 17(5), 495–511.
- Frank, K. I. (2006). The potential of youth participation in planning. *Journal of Planning Literature*, 20(4), 351–371.
- Franklin, M. A. (2013). Know thyself: Awakening self-referential awareness through arts-based research. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp.85–94). Bristol, England: Intellect.
- Fraser, K. D., & al Sayah, F. (2011). Arts-based methods in health research: A systematic review of the literature. *Arts & Health: An International Journal of Research, Policy and Practice*, 3(2), 110–145.
- Fraser-Thomas, J. L., Cote, J., & Deakin, J. (2005). Youth sports programs: An avenue to foster positive youth development. *Physical Education & Sport Pedagogy*, 10(1), 19–40.
- Fredricks, J. A., & Eccles, J. S. (2010). Breadth of extracurricular participation and adolescent adjustment among African-American and European-American youth. *Journal of Research on Adolescents*, 20(2), 307–333.
- Freedman, D. A., Pitner, R. O., Powers, M. C. F., & Anderson, T. P. (2012). Using photovoice to develop a grounded theory of socio-environmental attributes influencing the health of community environments. *British Journal of Social Work*. Advance online publication. doi:10.1093/bjsw/bcs173
- Freeman, M., & Mathison, S. (2008). *Researching children’s experiences*. New York, NY: The Guilford Press.
- Freire, P. (1982). Creating alternative research methods: Learning to do it by doing it. In B. Hall, A. Gillette, & R. Tandon (Eds), *Creating knowledge: A monopoly? Participatory research in development* (pp. 29–37). New Delhi, India: Society for Participatory Research in Asia.
- Fresque-Baxter, J. A. (2013). Participatory photography as a means to explore young people’s experiences of water resource change. *Indigenous Policy Journal*, 23(4). Retrieved from

<http://www.indigenouspolicy.org/index.php/ipj/article/view/147>

- Frohmann, L. (2005). The Framing Safety Project: Photographs and narratives by battered women. *Violence Against Women*, 11(11), 1396–1419.
- Furman, G. (2012). Social justice leadership as praxis developing capacities through preparation programs. *Educational Administration Quarterly*, 48(2), 191–229.
- Futch, V. A. (2011). (Re)presenting spaces of/for “At-Opportunity” urban youth. *Curriculum Inquiry*, 41(1), 98–109.
- Gamble, G. N., & Weir, M. (2009). *Community practice skills: Local to global perspectives*. New York, NY: Columbia University Press.
- Gant, L. M., Shimshock, K., Allen-Meares, P., Smith, L., Miller, P., Hollingsworth, L. A., & Shanks, T. (2009). Effects of Photovoice: Civic engagement among older youth in urban communities. *Journal of community practice*, 17(4), 358–376.
- Garcia, A., & Morrell, E. (2013). City youth and the pedagogy of participatory media. *Media, Learning, Media and Technology*, 38(2), 123–127.
- Garcia, A. P., Minkler, M., Cardenas, Z., Grills, C., & Porter, C. (2014). Engaging homeless youth in community-based participatory research: A case study from Skid Row, Los Angeles. *Health Promotion Practice*, 15(1), 18–27.
- Garcia, C. M., Aguilera-Guzman, R. M., Lindgren, S., Gutierrez, R., Raniolo, B., Genis, T., Benitez, G. V., & Clausen, L. (2013). Intergenerational photovoice project: Optimizing the mechanism for influencing health promotion policies and strengthening relationships. *Health Promotion Practice*, 14(5), 695–705.
- Garcia, C., Lindgren, S., & Pintor, J.K. (2011). Knowledge, skills, and qualities for effectively facilitating an adolescents’ girls group. *The Journal of School Nursing*, 27(6), 424–433.
- Garcia, L.-G. (2012). Making cultura count inside and out of the classroom: Public art and critical pedagogy in South Central Los Angeles. *Journal of Curriculum and Pedagogy*, 9(2), 104–114.
- Garcia-Vera, A. B. (2012). Knowledge generated by audiovisual narrative action research loops. *Educational Action Research*, 20(3), 423–437.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind*. New York, NY: Basic Books.
- Garvin, M. (2003). Developing positive negatives: Youth on the edge capture images of their lives with help from photovoice. *Children, Youth and Environments*, 13(2), 254–259.
- Genoe, M. R., & Dupuis, S. L. (2013). Picturing leisure: Using photovoice to understand the experience of leisure and dementia. *The Qualitative Report*, 18, Article 21, 1–21. Retrieved from <http://www.nova.edu/ssss/QR/QR18/genoe21.pdf>
- Gerber, N., Templeton, E., Chilton, G., Liebman, M.C., Manders, E., & Shim, M. (2013). Art-based research as a pedagogical approach to studying intersubjectivity in the creative arts therapies. In S. McNiff (Ed.). *Art as research: Opportunities and challenges* (pp. 37–46). Bristol, England: Intellect.
- Gertler, B. (2003). Self-knowledge. In E.N.Zalta (Ed.). *Stanford encyclopedia of philosophy*. Retrieved June 15, 2004, ([www.http://plato.stanford.edu/archives/spr2003/entries/selfknowledge](http://plato.stanford.edu/archives/spr2003/entries/selfknowledge))
- Gibson, B. E., Mistry, B., Smith, B., Yoshida, K. K., Abbott, D., Lindsay, S., & Hamdani, Y. (2013). The integrated use of audio diaries, photography, and interviews in research with disabled young males. *International Journal of Qualitative Research*, 12(1), 382–402.
- Ginwright, S., Noguera, P., & Cammarota, J. (2006). *Beyond resistance! Youth activism and community change*. New York, NY: Routledge.
- Glover-Graf, N. M. (2000). Student-produced photography: A constructivist approach to teaching psychosocial aspects of disability. *Rehabilitation Education*, 14(3), 285–296.
- Gold, S. (2007). Using photography in studies of immigrant communities: Reflecting across projects and populations. In G.C. Stanczak (Ed.), *Visual research methods: image, society, and representation* (pp. 141–166). Thousand Oaks, CA: Sage.

- Goldring, J. F. (2010). Between partisan and fake, walking the path of the insider: Empowerment and voice in ethnology. In J. S. Jones & S. Watt (Eds.), *Ethnography in social science practice* (pp. 126–140). London: Routledge.
- Goldstein, B. M. (2007). All photos lie: Images as data. In G.C. Stanczak (Ed.), *Visual research methods: Images, society, and representation* (pp. 61–81). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Good, L. (2005). Snap it up: using digital photography in early childhood. *Childhood Education*, 82(2), 79–85.
- Gooden, M. A., & Dantley, M. (2012). Centering race in a framework for leadership development. *Journal of Research on Leadership Education*, 7(2), 237–253.
- Goodman, P. S. (2003, September 16). Cultural revelation: In China, a picture of its people takes shape one snapshot at a time. *The Washington Post*, p. CO1.
- Goodwin, S., & Young, A. (2013). Ensuring children and young people have a voice in neighbourhood community development. *Australian Social Work*, 66(3), 344–357.
- Goffman, E. (1963). *Stigma: Notes on the management of spoiled identity*. New York, NY: Simon & Schuster.
- Gordon, L. (2002, June 19). Society: Putting us in the picture: Refugees' photo exhibition aims to change negative image. *The Guardian* (London), p. 4.
- Gosessling, K., & Doyle, C. (2009). Thru the lenz: Participatory action research, photography, and creative process in an urban high school. *Journal of Creativity in Mental Health*, 4(4), 343–365.
- Grady, J. (2004). "Working with visible evidence: An invitation and some practical advice." In C. Knowles & J. Sweetman (Eds.), *Picturing the social landscape: Visual methods and the sociological imagination* (pp. 18–32). London: Routledge.
- Graham, A., & Kilpatrick, R. (2010). Understanding children's educational experiences through image-based research. In J. S. Jones & S. Watts (Eds.), *Ethnography in social science practice* (pp. 89–106). London: Routledge.
- Graham, L. F., Reyes, A. M., Lopez, W., Gracey, A. Snow, R. C., & Padilla, M. B. (2013). Addressing economic devastation and built environment degradation to prevent violence: A photovoice project of Detroit Youth Passages. *Community Literacy Journal*, 8(1). Retrieved from <http://www.communityliteracy.org/index.php/clj/article/view/223>
- Grant, L. M., Shimshock, K., Allen-Meares, P., Smith, L., Miller, P. Hollingsworth, L. A., & Shanks, T. (2009). Effects of photovoice: Civic engagement among older youth in urban communities. *Journal of Community Psychology*, 17(4), 358–376.
- Green, E., & Kloos, B. (2009). Facilitating youth participation in a context of forced migration: A photovoice project in Northern Uganda. *Journal of Refugee Studies*, 22(4), 460–482.
- Greene, S. (2013). Peer research assistantships and the ethics of reciprocity in community-based research. *Journal of Empirical Research on Human Research Ethics: An International Journal*, 8(2), 141–152.
- Greene, S., Burke, K., & McKenna, M. (2013). Forms of voice: Exploring the empowerment of youth at the intersection of art and action. *Urban Review*, 45(3), 311–334.
- Grieb, S. M. D., Joseph, R. M., Pridget, A., Smith, H., Harris, R., & Ellen, J. M. (2013). Understanding housing and health through the lens of transitional housing members in a high-incarceration Baltimore City neighborhood: The GROUP Ministries Photovoice Project to promote community redevelopment. *Health & Place*, 21(1), 20–28.
- Griebing, S., Vaughn, L. M., Howell, B., Ramstetter, C., & Dole, D. (2013). From passive to active voice: Using photography as a catalyst for social action. *International Journal of Humanities and Social Science*, 3(2), 16–28.
- Griffith, D. M., Allen, J. O., Zimmerman, M. A., Morrel-Samuels, S. Reisch, T. M., Cohen, S. E., & Campbell, K. A. (2008). Organizational empowerment in community mobilization to address youth violence. *American Journal of Preventive Medicine*, 34(3) (Suppl), S89–S99.

- Groundwater-Smith, S. (2011). Living ethical practice in qualitative research. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, & D. Bridges (Eds.). *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp. 201–210). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Gubrium, A. C. (2009). Digital storytelling: An emergent method for health promotion research and practice. *Health Promotion Practice*, 10(2), 186–191.
- Gubrium, A. C., & Difulvio, G. T. (2011). Girls in the world: Digital storytelling as a feminist public health approach. *Girlhood Studies*, 4(2), 28–46.
- Gubrium, A. C., Hill, A. L., & Flicker, S. (2013). A situated practice of ethics for photographic visual and digital methods in public health research and practice: A focus on digital storytelling. *American Journal of Public Health*, 104(9), 1606–1614.
- Gubrium, A. C., & Torres, M. I. (2013). The meaning is in the bottle: Latino youth communicating double standard ideologies through photovoice. *American Journal of Health Education*, 44(3), 146–155.
- Guillemin, M., & Drews, S. (2010). Questions of process in participant-generated visual methodologies. *Visual Studies*, 25(2), 175–188.
- Gupta, R. S., Lau, C. H., Springston, E. E., Warren, C. W., Mears, C. J., Dunford, C. M., Sharp, L. K., & Hott, J. L. (2013). Perceived factors affecting asthma among adolescents: Experiences and findings from the Student Asthma Research Team Pilot Study. *Journal of Asthma & Allergy Educators*, 4(5), 226–234.
- Gupta, R. S., Lau, C. H., Warren, C. M., Lechuk, A., Alencar, A., Springston, E. E., & Hull, J. L. (2013). The impact of student-directed videos on community asthma knowledge. *Journal of Community Health*, 38(3), 463–470.
- Guta, A., Wilson, M. G., Flicker, S., Travers, R. Mason, C. Wenyewe, G., & O'Campo, P. (2010). Are we asking the right questions? A review of Canadian REB practices in relation to community-based participatory research. *Journal of Empirical Research on Human Research Ethics: An International Journal*, 5(2), 35–46.
- Hacker, K. (2013). *Community-based participatory research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Hague, N., & Eng, B. (2011). Tackling inequity through a photovoice project on the social determinants of health: Translating photovoice evidence to community action. *Global Health Promotion*, 18(1), 16–19.
- Haines, R. J., Oliffe, J. L., Bottorff, J. L., & Poland, B. D. (2010). “The missing picture”: Tobacco use through the eyes of smokers. *Tobacco Control*, 19(3), 206–212.
- Halifax, N. V. D., Meeks, J., & Khander, E. (2008). Photovoice in a Toronto community partnership: Exploring the social determinates of health with homeless people. *Progress in Community Health Partnerships: Research, Education, and Action*, 2(2), 129–136.
- Hammersley, M. (1990). *Reading ethnographic research: A critical guide*. New York, NY: Longman.
- Hammersley, M., & Traianou, A. (2012). *Ethics in qualitative research: Controversies and contexts*. London: Sage.
- Hampton, R. (2011). *Family photos: Digital photography as emancipatory art education in Montreal's black community*. Portland, OR: Concordia University.
- Hannay, J., Dudley, R., Milan, S., & Leibovitz, P. K. (2013). Combining photovoice and focus groups: Engaging Latina teens in a community assessment. *American Journal of Preventive Medicine*, 44(3) (Suppl. 3), S216–S224.
- Hansen-Ketchum, P., & Myrick, F. (2008). Photo methods for qualitative research in nursing: An ontological and epistemological perspective. *Nursing Philosophy*, 9(3), 265–273.
- Haque, N., & Eng, B. (2011). Tackling inequity through a photovoice project on the social determinants of health: Translating photovoice evidence to community action. *Global Health Promotion*, 18(1), 16–19.
- Hardcastle, D. A., Powers, P. R., & Wenocur, S. (2011). *Community practice: Theories and skills for social work* (3rd ed.). New York, NY: Oxford University Press.

- Harley, A. (2012). Picturing reality: Power, ethics, and politics in using photovoice. *International Journal of Qualitative Research*, 11(4), 103–124.
- Harley, D. B. (2011). *Perceptions of hope and hopelessness among inner-city African American adolescents: A qualitative study utilizing grounded theory and photovoice methods*. Columbus, OH: Ohio State University School of Social Work.
- Harper, D. (2003). Framing photographic ethnography: A case study. *Ethnography*, 4(2), 241–266.
- Harper, K. (2009). New Directions in Participatory Visual Ethnography: Possibilities for Public Anthropology. Paper presented at the American Anthropological Association Annual Meeting, Philadelphia, December, 2009. Retrieved from http://scholarworks.umass.edu/anthro_faculty_pubs/79/
- Harper, T. H. (2002). *Understanding youth popular culture and the hip-hop influence*. Clinton, MD: Youth Popular Culture Institute.
- Harris, A., & Guillemin, M. (2012). Developing sensory awareness in qualitative interviewing: A portal into the otherwise unexplored. *Qualitative Health Research*, 22(5), 689–699.
- Harris, A., Wyn, J., & Younes, S. (2010). Beyond apathetic or activist youth: “Ordinary” young people and contemporary forms of participation. *Young*, 18(1), 19–32.
- Harris Interactive. (2011, October 26). \$211 billion and so much to buy—American youths, the new big spenders. Retrieved from <http://www.harrisinteractive.com/NewsRoom/PressReleases/tabid/446/ctl/ReadCustom%20Default/mid/1506/ArticleId/896/Default.aspx>
- Harris, R., Holmes, H. M., & Mertens, D. M. (2009). Research ethics in sign language communities. *Sign Language Studies*, 9(2), 104–131.
- Hart, D. (1992). Ladder of participation, children’s participation: From tokenism to citizenship. New York: UNICEF.
- Harvard, M., Cho, M. K., & Magnus, D. (2012). Triggers for research ethic consultation. *Science Translation Medicine*, 4(118), 1–4.
- Hatch, J. A. (2002). *Doing qualitative research in educational settings*. Albany, NY: State University of New York Press.
- Hauge, M.-I. (2013). Research with young people on female circumcision: Negotiating cultural sensitivity, law and transparency. In K. Riele & R. Brooks (Eds.), *Negotiating ethical challenges in youth research* (pp. 137–149). New York, NY: Routledge.
- Haw, K. (2008). “Voice” and video: Seen, heard and listened to? In P. Thomson (Ed.), *Doing visual research with children and young people* (pp. 192–207). London: Routledge.
- Haywood, J. (2013). *Arts-based research primer*. New York, NY: Peter Lang.
- Head, B. W. (2011). Why not ask them? Mapping and promoting youth participation. *Children and Youth Services Review*, 33(4), 541–547.
- Head, E. (2009). The ethics and implications of paying participants in qualitative research. *International Journal of Social Research Methodology*, 12(4), 335–344.
- Heath, S., Brooks, R., Cleaver, E., & Ireland, E. (2009). *Researching young people’s lives*. London: Sage.
- Heath, S., & Walker, C. (Eds.). (2012a). *Innovations in youth research*. New York, NY: Palgrave Macmillan.
- Heath, S., & Walker, C. (2012b). Innovations in youth research: An introduction. In S. Heath & C. Walker (Eds.), *Innovations in youth research* (pp. 1–20). London: Sage.
- Heath, S., & Walker, C. (2012c). Conclusion. In S. Heath & C. Walker (Eds.), *Innovations in youth research* (pp. 248–255). London: Sage.
- Heery, G. H. M. (2013). Use of photovoice in addiction. *Nursing Centers of North America*, 48(3), 445–458.
- Heimer, C. A., & Petty, J. (2010). Bureaucratic ethics: IRBs and the legal regulation of human subjects research. *Annual Review of Law and Social Science*, 6, 601–626.

- Henderson, S. Holland, J., McGrellis, S., & Thomson, R. (2007). *Inventing adulthoods: A biographical approach to youth transitions*. London: Sage.
- Henry, C., Ramdoth, D., White, J., & Mangroo, S. (2013). Engaging youth in creating a healthy school environment: A photovoice strategy. *Journal of International Educational Research*, 9(1), 97–106.
- Hergenrather, K. C., Rhodes, S. D., Cowan, C. A., Bardhoshi, G., & Pula, S. (2009). Photovoice as community-based participatory research: A qualitative review. *American Journal of Health Behavior*, 33(6), 686–698.
- Hernandez-Albujar, Y. (2007). The symbolism of video: Exploring migrant mothers' experiences. In G. C. Stanczak (Ed.), *Visual research methods: image, society, and representation* (pp. 255–279). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Heron, J. (1996). *Cooperative inquiry research into the human condition*. London: Sage.
- Higgs, J., & Cherry, N. (2011). Creative partnerships in research degree programs. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp. 257–266). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Higgs, J., & Titchen, A. (2011). Journeys of meaning making. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp. 301–310). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Hill, J. (2013). Using participatory and visual methods to address power and identity in research with young people. *Graduate Journal of Social Sciences*, 10(2), 132–151.
- Hinthorne, L. L. (2012). A picture is worth a thousand words: Using the visual interpretation narrative exercise elicit non-elite perceptions of democracy. *Field Notes*, 24(3), 348–364.
- Ho, W-C, Rochelle, T. L., & Yuen, N-K. (2011). “We are not sad at all”: Adolescents talk about their “City of Sadness” through photovoice. *Journal of Adolescent Research*, 26(6), 727–765.
- Hoberecht, T., & Miller-Cribbs, J. (2011). Some health literacy aspects of a photovoice project. *Journal of Consumer Health on the Internet*, 15(4), 389–395.
- Holliday, R. (2007). Performance, confessions, and identity: Using video diaries to research sexualities. In G.C. Stanczak (Ed.), *Visual research methods: Images, society, and representation* (pp. 255–279). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Holland, J. (2009). Young people and social capital. *Young*, 17(4), 331–350.
- Horowitz, C. R., Robinson, M., & Seifer, S. (2009). Key issues in outcome research: Community-based participatory research from the margin to the mainstream. *Circulation*, 119, 2633–2642.
- Horsfall, D., & Higgs, J. (2013). Boundary riding and shaping research spaces. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp. 44–54). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Huang, H. H. (2010). What is good action research? Why the resurgent interest? *Action Research*, 8(1), 93–109.
- Hunter, H., & Lewis, D. (2013, June 10). Helping young adults address grief through art [Musings blog post]. *Journal of the American Academy of Physician Assistants*. Retrieved from <http://journals.lww.com/jaapa/blog/musings/pages/post.aspx?PostID=5>
- Hunter, J., Langdon, S., Caesar, D., Rhodes, S. D., & Estes, C. P. (2011). Voices of African American health: Stories of healing and health. *Arts & Health: An International Journal for Research, Policy and Practice*, 3(1), 84–93.
- Hurd, N., & Zimmerman, M. (2010). Natural mentors, mental health, and risk behaviors: A longitudinal analysis of African American adolescents transitioning into adulthood. *American Journal of Community Psychology*, 46(1–2), 36–48.
- Huss, E. (2012). What we see and what we say: Combining visual and verbal information within social work research. *The British Journal of Social Work*, 42(8), 1440–1459.
- Innis, R. E. (2013). Frames of enquiry: Perplexity, self-integration, pregnant images. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp. 117–123). Bristol, England: Intellect.

- Irizarry, J. G. (2009). Representin': Drawing from hip-hop and urban youth culture to inform teacher education. *Education and Urban Society*, 41(4), 489–515.
- Jacquez, F., Vaughn, L. M., & Wagner, E. (2013). Youth as partners, participants or passive recipients: A review of children and adolescents in community-based participatory research (CBPR). *American Journal of Community Psychology*, 51(1–2), 176–189.
- Jain, S., & Cohen, A. K. (2013). Fostering resilience among urban youth exposed to violence: A promising area for interdisciplinary research and practice. *Health Education & Behavior*, 40(6), 651–662.
- Janhonen-Abruquah, H., & Holm, G. (2008). Using photographs as a data collection method in family research. In I. Jarventie & H. Landa (Eds.), *Methodological challenges in childhood and family research* (pp. 72–80). Tampere, Finland: Tampere University Press.
- Jansson, M., Mitic, W., Hulten, T., & Dhami, M. (2006). A youth population health survey. In B. Leadbeater, E. Banister, C. Benoit, M. Jansson, A. Marshall & T. Riecken (Eds.), *Ethical issues in community-based research with children and youth* (pp. 59–69). Toronto, Canada: University of Toronto Press.
- Jardine, C. G., & James, A. (2012). Youth researching youth: Benefits, limitations and ethical considerations within a participatory research process. *International Journal of Circumpolar Health*, 71(10), 1–19.
- Jeanes, R., & Kay, T. (2013). Conducting research with young people in the global south. In R. Brooks (Eds.), *Negotiating ethical challenges in youth research* (pp. 19–30). New York, NY: Routledge.
- Jenson, J. M., & Alter, C.F. (2013). *Risk, resilience, and positive youth development*. New York, NY: Oxford University Press.
- Joanou, J. P. (2009). The bad and the ugly: ethical concerns in participatory photographic methods with children living and working on the streets of Lima, Peru. *Visual Studies*, 24(3), 214–223.
- Johansen, S., & Le, T. N. (2012). Youth perspectives on multiculturalism using photovoice methodology. *Youth & Society*, 46(4), 548–565.
- Johnson, K. (2008). Teaching children to use visual research methods. In P. Thomson (Ed.), *Doing visual research with children and young people* (pp. 77–94). London: Routledge.
- Jones, G. (2009). *Youth*. Cambridge, MA: Polity Press.
- Jones, H. (2010). Being really there and really aware: Ethics, politics and representations. In J. S. Jones & S. Watt (Eds.), *Ethnography in social science practice* (pp. 28–41). London: Routledge.
- Jones, J. S. (2010). Origins and ancestors: A brief history of ethnography. In J. S. Jones & S. Watt (Eds.), *Ethnography in social science practice* (pp. 13–27). London: Routledge.
- Jones, K. R. (2009). Influences of youth leadership within a community-based context. *Journal of Leadership Education*, 7(3), 246–263.
- Judd, B. (2006). *Incorporating youth development principles into adolescent health programs*. Washington, DC: The Forum for Youth Investment. Retrieved from <http://www.state.nj.us/dcf/documents/behavioral/providers/IncorporatingYD.pdf>
- Jurokowski, J. M., & Paul-Ward, A. (2007). Photovoice with vulnerable populations: Addressing disparities in health promotion among people with intellectual disabilities. *Health Promotion Practice*, 8(4), 358–365.
- Jurokowski, J. M., Rivera, Y., & Hammel, J. (2009). Health perceptions of Latinos with intellectual disabilities: The results of a qualitative pilot study. *Health Promotion Practice*, 10(1), 144–155.
- Kalmanowitz, D. (2013). On the seam: Fiction as truth—what art can do? In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp. 141–151). Bristol, England: Intellect.
- Kankanana, P., & Bardy, M. (2013). Life stories and arts in child welfare: Enriching communication. *Nordic Social Work Research*, 4(1), 37–51.
- Kaplan, E. B. (2013). *"We live in the SHADOW": Inner-city kids tell their stories through photographs*. Philadelphia, PA: Temple University Press.

- Kaplan, I. (2008). Being “seen” being “heard”: Engaging with students on the margins of education through participatory photography. In P. Thomson (Ed.), *Doing visual research with children and young people* (pp.175–191). London: Routledge.
- Kay, L. (2013). Visual essays: A practice-led journey. *International Journal of Education Through Art*, 9(1), 131–138.
- Kegler, M.C., Rigler, J., & Honeycutt, S. (2011). The role of community context in planning and implementing community-based health promotion projects. *Evaluation & Program Planning*, 34(3), 246–253.
- Keller, C., Fleury, J., Perez, A., Ainsworth, B., & Vaughan, L. (2008). Using visual methods to uncover context. *Qualitative Health Research*, 18(3), 428–436.
- Kellett, M. (2005). *How to develop children as researchers: A step by step guide to teaching the research process*. London: Paul Chapman.
- Kellett, M. (2010). Small shoes, big steps: Empowering children as active researchers. *American Journal of Community Psychology*, 46(1–2), 195–203.
- Kelley, A., Belcourt-Dittloff, C., Belcourt, A., & Belcourt, G. (2013). Research ethics and indigenous communities. *American Journal of Public Health*, 103(12), 2146–2152.
- Kelly, C. M., Hoehner, C. M., Baker, E. A., Ramirez, L. K. B., & Brownson, R. C. (2006). Promoting physical activity in communities: Approaches for successful evaluation of programs and policies. *Evaluation and Program Planning*, 29(3), 280–292.
- Kelly, P. (2007). The entrepreneurial self and “youth at-risk”: Exploring the horizons of identity in the twenty-first century. *Journal of Youth Studies*, 9(1), 17–32.
- Kendall, E., Marshall, C. A., & Barlow, L. (2013). Stories rather than methods: A journey of discovery and emancipation. *International Journal of Qualitative Research*, 12(1), 258–271.
- Kessi, S. (2011). Photovoice as a practice of re-presentation and social solidarity: Experiences from a youth empowerment project in Dart es Salaam and Soweto. *Papers on Social Representation*, 20, 7.1–7.27. Retrieved from http://www.psych.lse.ac.uk/psr/PSR2011/20_07.pdf
- Kia-Keating, M. (2009). Positive psychology and school/community-based youth participatory photography programs. In R. Gilman, E.S. Fuebner & M.J. Furlong (Eds.), *Handbook of positive psychology in schools* (pp. 383–398). New York, NY: Routledge.
- Kim, J., & Sherman, R. F. (2006). Youth as important civic actors: From the margins to the center. *National Civic Review*, 124(1), 3–5.
- Kirshner, B., & Ginwright, S. (2012). Youth organizing as a developmental context for African American and Latino adolescents. *Child Development Perspectives*, 6(3), 288–294.
- Kirshner, B., & Pozzoboni, K., & Jones, H. (2011). Learning how to manage bias: A case study of youth participatory action research. *Applied Developmental Science*, 15(3), 140–155.
- Kohfeldt, D., Chhun, L., Grace, S., & Langhout, R. D. (2011). Youth empowerment in context: Exploring tensions in school-based yPAR. *American Journal of Community Psychology*, 47(1), 28–45.
- Kono, N. (2012). Ethics in research. In *The Encyclopedia of Applied Linguistics*. Hoboken, NJ: Wiley. Retrieved from <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/9781405198431.wbeal0395/abstract>
- Kossak, M. (2013). Art-based enquiry: It is what we do! In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp. 19–27). Bristol, England: Intellect.
- Kramer, L., Schwartz, P., Cheadle, A., & Rauzon, S. (2012). Using photovoice as a participatory evaluation tool in Kaiser Permanente’s Community Health Initiative. *Health Promotion Practice*, 14(5), 686–694.
- Kubicek, K., Beyer, W., Weiss, G., & Kipke, M. D. (2012). Photovoice as a tool to adapt an HIV prevention interventions for African American young men who have sex with men. *Health Promotion Practice*, 13(4), 535–543.

- Kuhn, A. (2007). Photography and cultural meaning: A methodological exploration. *Visual Studies*, 22(3), 283–292.
- Kuratani, D. L., & Lai, E. (2011). Photovoice literature review. Los Angeles, CA: USC TEAM Lab. Retrieved from <http://teamlab.usc.edu/Photovoice%20Literature%20Review%20%28FINAL%29.pdf>
- Lafrenière, D., & Cox, S. M. (2013). “If you can call it a poem”: Towards a framework for the assessment of arts-based work. *Qualitative Research*, 13(3), 318–336.
- “If you can call it a poem”: Towards a framework for the assessment of arts-based work, D., Hurlimann, T., Menuz, V., & Godard, B. (2013). Health research: Ethics and the use of arts-based methods in knowledge translation processes. *The International Journal of the Creative Arts in Interdisciplinary Practice*. Retrieved from <http://www.ijcaip.com/archives/IJCAIP-11-paper3.html>
- Lai, S., Jarus, T., & Suto, M. J. (2012). A scoping review of the photovoice method: Implications for occupational therapy research. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 79(3), 181–190.
- Lally, V., & Sclater, M. (2013). The Inter-Life project: researching the potential of art, design and virtual worlds as a vehicle for assisting young people with key life changes and transitions. *British Journal of Guidance & Counseling*, 41(3), 318–338.
- Lambert, J. (2013). *Digital storytelling: Capturing lives, creating community*. New York, NY: Routledge.
- Langhout, R. D., & Thomas, E. (2010). Imagining participatory action research in collaboration with children: An introduction. *American Journal of Community Psychology*, 46(1-2), 60–66.
- Langman, S., & Pick, D. (2013). Dignity and ethics in research photography. *International Journal of Social Research Methodology*. Advance online publication. doi:10.1080/13645579.2013.825473
- Lapalme, J., Bisset, S., & Potvin, L. (2013). The role of context in evaluating neighbourhood interventions promoting positive youth development: A narrative review. *International Journal of Public Health*, 59(1), 31–42.
- Larson, A., Mitchell, E., & Gilles, M. (2001). *Looking, listening and learning from young people through photographs: A photovoice project with young aboriginal people in Carnaron, Western Australia*. Sixth National Rural Health Conference, Canberra, Australian Capital Territory, March 4–7, 2001.
- Larson, R. (2011). Positive development in a disorderly world. *Journal of Research on Adolescence*, 21(2), 317–334.
- Larson, R., Walker, K., & Pearce, N. (2005). A comparison of youth-driven and adult-driven youth programs: Balancing inputs from youth and adults. *Journal of Community Psychology*, 33(1), 57–74.
- Laughey, D. (2006). *Music and youth culture*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Lavallée, L. F. (2009). Practical application of an indigenous research framework and two qualitative indigenous research methods: Sharing circles and anishnaabe symbol-based reflection. *International Journal of Qualitative Methods*, 8(1). Retrieved from http://www.ryerson.ca/asbr/projectsasbr_files/Indigenous%20Research%20Framework%20and%20Methods.pdf
- Laverick, W. (2010). Accessing inside: Ethical dilemmas and pragmatic compromises. In J. S. Jones and S. Watt (Eds.), *Ethnography in the social sciences* (pp. 73–88). London: Routledge.
- Law, J. (2004). *After method: Mess in social science research*. London: Routledge.
- Leavy, P. (Ed.). (2009). *Method meets art: Arts-based research practice*. New York, NY: The Guilford Press.
- Leadbeater, B., Barrister, E., Benoit, C., Jansson, M., Marshall, A., & Riecken, T. (Eds.). (2006). *Ethical issues in community-based research with children and youth*. Toronto, Canada: University of Toronto Press.

- Leadbeater, B., Riecken, T., Benoit, C., Barrister, E., Brunk, C., & Glass, K. (2006). Community-based research with vulnerable populations: Challenges for ethics and research guidelines. In B. Leadbeater, E. Banister, C. Benoit, M. Jansson, A. Marshall, & T. Riecken (Eds.), *Ethical issues in community-based research with children and youth* (pp.3–21). Toronto, Canada: University of Toronto Press.
- Learmonth, M., & Huckvale, K. (2013). The feeling of what happens: A reciprocal investigation of inductive and deductive processes in an art experiment. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp. 95–106). Bristol, England: Intellect.
- Ledwith, M., & Springett, J. (2010). *Participatory practice: Community-based action for transformative change*. Bristol, England: The Policy Press.
- Leicher, P., Lagarde, E., & Lemaire, C. (2013). Windows to discover: A socially engaged arts project addressing isolation. *Arts & Health: An International Journal for Research, Policy and Practice*, 6(1), 90–97.
- Leipert, B., & Anderson, E. (2012). Rural nursing education: A photovoice perspective. *Rural and Remote Health*, 12, 2061. Retrieved from <http://www.rnh.org.au/articles/subviewnew.asp?ArticleID=2061>
- Leitch, R. (2008). Creatively researching children's narratives through images and drawings. In P. Thomson (Ed.), *Doing visual research with children and young people* (pp. 37–58). London: Routledge.
- Lenz, A. S., & Sangganjanavanich, V.F. (2013). Evidence for the utility of a photovoice task as an empathic skill acquisition strategy among counselors-in-training. *The Journal of Humanistic Counseling*, 52(1), 39–53.
- Leonard, M. (2007). With a capital "G": Gatekeepers and gatekeeping in research with children. In A. Best (Ed.), *Representing youth: Methodological issues in critical youth studies* (pp.133–156). New York, NY: New York University Press.
- Leonard, M., & McKnight, M. (2013). Traditions and transitions: Teenagers' perceptions of parading in Belfast. *Children's Geographies*. Advance online publication. doi:10.1080/14733285.2013.848740
- Lerner, R., Alberts, A. E., Jelacic, H., & Smith, L.M. (2006). Young people are resources to be developed: Promoting positive youth development through adult-youth relations and community assets. In E. G. Clary & J. E. Rhodes (Eds.), *Mobilizing adults for positive youth development: Strategies for closing the gap between beliefs and behaviors* (pp.19–39). New York, NY: Springer.
- Lerner, R., Lerner, J., Almerigi, J., Theokas, C., Naudeau, S., & Geststottir, S., . . . von Eye, A. (2005). Positive youth development, participation in community youth development programs, and community contributions of fifth grade adolescents: Findings from the first wave of the 4-H Study of Positive Youth Development. *Journal of Early Adolescence*, 25(1), 17–71.
- Lerner, R., Lerner, J., & Benson, J. B. (Eds.). (2011). *Positive youth development*. New York, NY: Academic Press.
- Lerner, R., Roeser, R. W., & Phelps, E. (Eds.). (2008). *Positive youth development & spirituality: From theory to research*. West Conshohocken, PA: Templeton Foundation Press.
- Lesko, N. (2001). *Act your age! A cultural construction of adolescence*. London: Routledge Falmer.
- Leung, M. W., Yen, I. H., & Minkler, M. (2004). Community based participatory research: A promising approach for increasing epidemiology's relevance in the 21st century. *The International Journal of Epidemiology*, 33(3), 499–506.
- Levine, S. K. (2013). Expecting the unexpected: Improvisation in arts-based research. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp. 125–132). Bristol, England: Intellect.
- Levy, L., & Weber, S. (2011). Teenmom.ca: Arts-based new media empowerment project for teenage mothers. *National Art Education Association Studies in Art Education: A Journal of Issues and Research*, 52(4), 292–309.

- Lichty, L. F. (2013). Photovoice as a pedagogical tool in the community psychology classroom. *Journal of Prevention and Intervention in the Community*, 41(3), 89–96.
- Lico, S., & Luttrell, W. (2011). An important part of me: A dialogue about difference. *Harvard Educational Review*, 8(4), 667–686.
- Lincoln, Y.S. (2010). “What a Long, Strange Trip It’s Been . . .”: Twenty-five years of qualitative and new paradigm research. *Qualitative Inquiry*, 16(1), 3–9.
- Linds W., Ritenburg, H., Goulet, L., Episkenew, J.-A., Schmidt, K., Ribeiro, N., & Witeman, A. (2013). Layering theatre’s potential for change: Drama, education, and community in Aboriginal health research. *Canadian Theatre Review*, 154(154), 37–43.
- Linzmayr, C. D., & Halpenny, E. A. (2013). “It was fun”: An evaluation of sand tray pictures, an innovative visually expressive method for researching children’s experience with nature. *International Journal of Qualitative Research*, 12(1), 310–327.
- Literat, I. (2013). “A pencil for your thoughts”: Participatory drawing as a visual research method with children and youth. *International Journal of Qualitative Methods*, 12(1), 84–98.
- Loebach, J., & Gilliland, J. (2010). Child-led tours to uncover children’s perceptions and use of neighborhood environments. *Children, Youth and Environments*, 20(1), 52–90.
- Loftus, S., Higgs, J., & Trede, F. (2011). Researching living practices: Trends in creative qualitative research. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp. 3–12). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Lolichen, P. Shetty, A., Shenoy, J., & Nash, C. (2007). Children in the driver’s seat. *Participatory Learning and Action*, 56(1), 49–55.
- Loopmans, M., Cowell, G., & Oosterlynck, S. (2012). Photography, public pedagogy and the politics of place-making in post-industrial areas. *Social & Cultural Geography*, 13(7), 699–718.
- Lopez, E. D. S., Eng, E., Randall-David, E., & Robinson, N. (2005). Quality-of-life concerns of African American breast cancer survivors within rural North Carolina: Blending the techniques of photovoice and blended theory. *Qualitative Health Research*, 15(1), 99–115.
- Lopez, K. K. (2006). *Youth-focused empowerment evaluation using photovoice* (Doctoral dissertation). Texas Medical Center Dissertations, Paper AA13241398. Austin, Texas: University of Texas School of Public Health.
- Lorenz, L. S. (n.d.). *Photovoice: Giving Youth a Voice in Their Community*. Retrieved from http://www.photovoiceworldwide.org/photovoice_giving_youth_a_voice.htm
- Lorenz, L. S., & Kolb, B. (2009). Involving the public through participatory visual research methods. *Health Expectations*, 1(3), 262–274.
- Lunch, N., & Lunch, C. (2006). *Insights into Participatory Video: A Handbook for the Field*. Oxford, England: InsightShare. Retrieved from <http://insightshare.org/resources/pv-handbook>
- Lundy, L. (2007). “Voice” is not enough: Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*, 33(6), 927–942.
- Luttrell, W. (2010). “A camera is a big responsibility”: A lens for analyzing children’s visual voices. *Visual Studies*, 25(3), 224–237.
- Luttrell, W., & Chalfen, R. (2010). Lifting up voices in participatory visual research. *Visual Studies*, 25(3), 197–200.
- MacDonald, J. M., Gagnon, A. J., Mitchell, C., Di Meglio, G., Rennick, J. E., & Cox, J. (2011). Include them and they will tell you: Learnings from a participatory process with youth. *Qualitative Health Research*, 21(8), 1127–1135.
- Mahalingam, R., & Rabelo, V. C. (2013). Theoretical, methodological, and ethical challenges to the study of immigrants: Perils and possibilities. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 141(Fall), 25–41.
- Mair, M., & Kieran, C. S. (2007). Descriptions as data: Developing techniques to elicit descriptive materials in social research. *Visual Studies*, 22(2), 120–136.

- Majalhaes, L. (2010). *Other ways of knowing: How does photovoice work?* London, Ontario, Canada: University of Western Ontario, School of Occupational Therapy. Retrieved from <http://www.ccqhr.utoronto.ca/sites/default/files/Other-ways-of-knowing-Magalhaes-Jan-2010.pdf>
- Malbon, B. (1999). *Clubbing: Dancing, ecstasy and vitality*. London, England: Routledge.
- Mantoura, P., & Potvin, L. (2013). A realist-constructionist perspective on participatory research in health promotion. *Health Promotion International*, 28(1), 61–72.
- Metropolitan Area Planning Council (n.d.). *Facilitator's guide to youth community safety photovoice*. Retrieved from <http://www.mapc.org/sites/default/files/Photovoice%20Facilitators%20Guide%20with%20Resources.pdf>
- Roldán Ramírez, J., & Marín Viadel, R. (2010). Photo essays and photographs in visual arts-based educational research. *International Journal of Education Through Art*, 6(1), 7–23.
- Marn, R., & Roldn, J. (2010). Photo essays and photographs in visual arts-based educational research. *International Journal of Education through Art*, 6(1), 7–23.
- Marshall, A., & Shepard, B. (2006). Youth on the margins: Qualitative research with adolescent groups. In B. Leadbeater, E. Banister, C. Benoit, M. Jansson, A. Marshall & T. Riecken (Eds.), *Ethical issues in community-based research with children and youth* (pp.139–156). Toronto, Canada: University of Toronto Press.
- Martinez, I. L., Carter-Pokras, O., & Brown, P.B. (2009). Addressing the challenges of Latino health research: Participatory approaches in an emergent urban community. *Journal of the National Medical Association*, 101(9), 908–914.
- Maton, K. I., & Domingo, M. R. Sto. (2006). Mobilizing adults for positive youth development: Lessons from religious congregations. In E. G. Clary & J. L. Rhodes (Eds.), *Mobilizing adults for positive youth development* (pp. 159–175). New York, NY: Academic Press.
- Mattessich, P. W. (2012). Advisory committees in contract and grant-funded evaluation projects. *New Directions for Evaluation*, 2012(136), 31–48.
- Maud, K. (2012). Giving children a “voice”: arts-based participatory research activities and representation. *International Journal of Social Research Methodology*, 15(2), 149–160.
- McAreavey, R., & Das, C. (2013). A delicate balancing act: Negotiating with gatekeepers for ethical research when researching minority communities. *International Journal of Qualitative Research*, 12(1), 113–131.
- McAuliffe, C. (2012). Graffiti or street art? Negotiating the moral geographies of the creative city. *Journal of Urban Affairs*, 34(2), 189–206.
- McDonnell, B. (2009). Ethical considerations in collaborative visual work. *Anthropology News*, 7(April), 7, 12.
- McDonald, K., & Patka, M. (2012). “There is no black or white”: Scientific community views on ethics in intellectual and developmental disability research. *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*, 9(3), 206–214.
- McGregor, C. (2012). Arts-influenced pedagogy: Tools for social transformation. *International Journal of Lifelong Education*, 31(3), 309–324.
- McEwan, A., Crouch, A., Robertson, H., & Fagan, P. (2013). The Torres Indigenous Hip Hop Project: Evaluating the use of performing arts as a medium for sexual health promotion. *Health Promotion Journal of Australia*, 24(2), 132–136.
- McIntyre, A. (2003). Through the eyes of women: photovoice and participatory research as tools for reimagining place. *Gender, Place and Culture: A Journal of Feminist Geography*, 10(1), 47–66.
- McKenna, S. A., Iwasaki, P. G., Stewart, T., & Main, D. S. (2011). Key informants and community members in community-based participatory research: One is not like the other. *Progress in Community Health Partnerships: Research, Education, and Action*, 5(4), 387–397.
- McMurphy, S., Lewis, J., & Boulos, P. (2013). Extending the olive branch: Enhancing communication and trust between research ethics and qualitative research. *Journal of Empirical*

- Research on Human Research Ethics: An International Journal*, 8(4), 29–36.
- McNiff, K. (2013). On creative writing and historical understanding. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp.109–116). Bristol, England: Intellect.
- McNiff, S. (2008). Arts-based research. In J. G. Knowles & A. L. Cole (Eds.), *Handbook of the arts in qualitative research: Perspectives, methodologies, examples, and issues* (pp.29–40). Thousand Oaks, CA: Sage.
- McNiff, S. (2013a). Opportunities and challenges in art-based research. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp. 3–9). Bristol, England: Intellect.
- McNiff, S. (2013b). A central focus on art-based research. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp. 109–116). Bristol, England: Intellect.
- McNaughton, M. J. (2009). Closing in on the picture: Analyzing interactions in video recordings. *International Journal of Qualitative Research*, 8(4), 27–44.
- Meenai, Z. (2008). *Participatory community work*. New Dehi: Concept.
- Mejia, A. P., Quiroz, O., Morales, Y., Ponce, R., Chavez, G. L., & y Torre, E. O. (2013). From *madres to mujeristas*: Latinas making change with Photovoice. *Action Research*, 11(4), 301–321.
- Meo, A. I. (2010). Picturing students' habitus: The advantages and limitations of photo-elicitation interviewing in a qualitative study in the city of Buenos Aires. *International Journal of Qualitative Research*, 9(2), 149–171.
- Merteus, D. (2010). Transformative mixed methods research. *Qualitative Inquiry*, 16(6), 469–474.
- Metz, E. (2014). State of the field: Youth community service in the USA. In A. Ben- Arie, F. Casas, J. Frones & J. E. Korbin (Eds.), *Handbook of child well-being: Theories, methods and policies in global perspective* (pp. 977–997). Amsterdam: Springer Netherlands.
- Miaux, S., Drovin, L., Morency, P., Paquin, S., Gauvin, L., & Jacquemin, C. (2010). Making the narrative walk-in-real-time methodology relevant for public health towards an integrative approach. *Health & Place*, 16(6), 1166–1173.
- Mikesell, L., Bromley, E., & Khodyakov, D. (2013). Ethical community-engaged research: A literature review. *American Journal of Public Health*, 103(12), e7–e14.
- Mitchell, C. (2008). Getting the picture and changing the picture: Visual methodologies and educational research in South Africa. *South African Journal of Education*, 28(4), 365–383.
- Mitchell, C. (2011). *Doing visual research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Mitchell, C., DeLange, N., Moletsane, R., Stuart, J., & Buthelezi, T. (2005). Giving a face to HIV and AIDS: On the uses of photo-voice by teachers and community health care workers working with youth in rural South Africa. *Qualitative Research in Psychology*, 2(3), 257–270.
- Mitra, D., Serrierre, S., & Kirshner, B. (2013). Youth participation in U.S. contexts: Student voice without a national mandate. *Children & Society*, 28(4), 292–304.
- Mockler, N. (2011). Being me: In search of authenticity. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp. 159–168). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Mohajer, N., & Earnest, J. (2009) Youth empowerment for the most vulnerable: A model based on the pedagogy of Freire and experiences in the field. *Health Education*, 109(5), 424–438.
- Mohammed, S., Sajum, S. Z., & Khan, F. S. (2013). Harnessing photovoice for tuberculosis advocacy in Karachi, Pakistan. *Health Promotion Journal*. Advance online publication.
- Moloney, M. (2005, September 1). "Those who suffer write the songs": Remembering Frank Harte 1933–2005. *The Journal of Music*. Retrieved from <http://journalofmusic.com/focus/those-who-suffer-write-songs>.
- Molloy, J. K. (2007). Photovoice as a tool for social justice workers. *Journal of Progressive Human Services*, 18(1), 39–55.
- Montoya, M. J., & Kent, E. E. (2011). Dialogical action: Moving from community-based to community-driven participatory research. *Qualitative Health Research*, 21(7), 1000–1011.

- Moon, B. L. (2012). Mentoring and other challenges in art-based enquiry: You will figure it out. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp. 29–36). Bristol, England: Intellect.
- Morey, Y., Bengry-Howell, A., & Griffin, C. (2012). Public profiles, private parties: Digital ethnography, ethics and research in the context of Web 2.0. In S. Heath & C. Walker (Eds.), *Innovations in youth research* (pp. 195–209).
- Morgan, M. Y., Vandell, R., Lower, J. K., Kinter-Duffy, V. L., Ibarra, L. C., & Cecil-Dyrkacz, J.E. (2010). Empowering women through photovoice: Women of La Carpin, C.R. *Journal of Ethnography & Qualitative Research*, 5(1), 31–44.
- Morris, A., Hegarty, K., & Humphreys, C. (2012). Ethical and safe: Research with children about domestic violence. *Research Ethics*, 8(2), 125–139.
- Morrison, M., & Arthur, L. (2013). Leadership for inter-service practice collaborative leadership lost in translation? An exploration. *Educational Management Administration & Leadership*, 41(4), 179–198.
- Morrow, V. (2012). The ethics of social research with children and families in young lives: Practical experiences. In J. Boyden & M. Bourdillon (Eds.), *Childhood poverty: Multidisciplinary approaches* (pp. 24–42). New York, NY: Palgrave Macmillan.
- Morton, M., & Montgomery, P. (2011). Youth empowerment programs for improving self-efficacy and self-esteem of adolescents. *Campbell Systematic Reviews*, 7(5). Retrieved from <http://www.campbellcollaboration.org/lib/?go=monograph&year=2011>
- Mosher, H. (2013). A question of quality: The art/science of doing collaborative public ethnography. *Qualitative Research*, 13(4), 428–441.
- Moss, J. (2008). Visual methods and policy research. In P. Thomson (Ed.), *Doing visual research with children and young people* (pp. 59–73). London: Routledge.
- Moxley, D., Feen-Calligan, H., & Washington, O.G.M. (2012). Lessons learned from three projects linking social work, the arts, and humanities. *Social Work Education: An International Journal*, 31(6), 703–723.
- Murray, M., & Crummett, A. (2010). “I don’t think they knew we could do these sorts of things”: Social representations of community and participation in community arts by older people. *Journal of Health Psychology*, 15(5), 777–785.
- Naidus, B. (2009). *Arts for change: Teaching outside the frame*. Oakland, CA: New Village Press.
- National Association of Social Workers. (2000). *Cultural competence*. Washington, D.C.: Author.
- Nation, M., Collins, L., Nixon, C., Bess, K., Rogers, S., Williams, N., & Juarez, P. (2010). A community-based participatory approach to youth development and school climate change: The alignment enhanced services project. *Progress in Community Health Partnerships*, 4(3), 197–205.
- Neches, J. W., Hawes-Dawson, J., Ryan, G. W., Williams, L. B., Holmes, H. N., Wells, K. B., Valana, M. E., & Schuster, M. A. (2007). The Teen Photovoice Project: A pilot study to promote health through advocacy. *Progress in Community Health Partnerships: Research, Education, and Action*, 1(3), 2219–2229.
- Neuman, W. L. (2007). *Basics of social research: Qualitative and quantitative approaches*. Boston, MA: Pearson, Allyn & Bacon.
- Newbury, J., & Hoskins, M. (2012). Seeking solutions without centering problems: From research to practice. *Child, Youth & Family Studies*, 3(1), 20–45.
- Newman, S. D. (2010). Evidence-based advocacy: Using photovoice to identify barriers and facilitators to community participation after spinal cord injury. *Rehabilitation Nursing*, 35(2), 47–59.
- Newman, S. D., Andrews, J. O., Megwood, G. S., Jenkins, C., Cox, M. J., & Williamson, D.C. (2011). Community advisory boards in community-based participatory research: A synthesis of best practices. *Preventing Chronic Disease*, 8(3), A.70.

- The New Times* (Kigali, Africa). (2009, December 3). Women and gender: Girls' and women's strategies to eradicate poverty through visual communication. Author, p. 3.
- New Zealand Ministry of Health. (2012). *Ethical guidelines for observational studies: Observational research, audits and related activities*. Wellington, New Zealand: Author. Retrieved from <http://neac.health.govt.nz/system/files/documents/publications/ethical-guidelines-for-observational-studies-2012.pdf>
- Nind, M. (2011). Participatory data analysis: A step too far? *Qualitative Research*, 11(4), 349–363.
- Nind, M., Wiles, R., Bengry-Howell, A., & Crow, G. (2013). Methodological innovation and research ethics: forces in tension or forces in harmony? *Qualitative Research*, 13(6), 349–363.
- Ning, A. (2013). *Mobilities of Aboriginal youth: Exploring the impact on health and social support through photovoice*. Toronto, Canada: University of Toronto.
- Nitsch, M., Waldheuer, K., Denik, E., Grebler, U., Marent, B., & Foster, R. (2013). Participation by different stake holders in participatory evaluation of health promotion: A review of the literature. *Evaluation & Program Planning*, 40(1), 42–54.
- Novak, D. R. (2010). Democratizing qualitative research: Photovoice and the study of human communication. *Communication methods and Measurement*, 4(4), 281–310.
- Nutbrown, C. (2011). Naked by the pool? Blurring the image? Ethical issues in the portrayal of young children in arts-based educational research. *Qualitative Inquiry*, 17(1), 3–14.
- Nygren, K. G., & Schmauch, V. (2011). Transcending subject-object dualism: Challenging normalized power relations in research power. In E. S. Fahlgren (Ed.), *Challenging gender: Normalization and beyond* (pp. 79–89). Mittuniversitetet: Mid Sweden University.
- Nykirforuk, C. I. J., Valianatos, H. V., & Nieuwendyk, L. M. (2011). Photovoice as a method for revealing community perceptions of the built and social environment. *International Journal of Qualitative Research*, 10(2), 102–124.
- O'Brien, J. (2011). Spoiled group identities and backstage work: A theory of stigma management rehearsals. *Social Psychology Quarterly*, 74(3), 291–309.
- O'Donoghue, D. (2009). Are we asking the wrong questions in arts-based research? *Studies in Art Education: American Journal of Issues and Research*, 50(4), 352–368.
- Oh, S.-A. (2012). Photofriend: Creating visual ethnography with refugee children. *Area*, 44(3), 382–388.
- Ohmer, M. L., & Owens, J. (2013). Using photovoice to empower youth and adults to prevent crime. *Journal of Community Practice*, 21(4), 410–433.
- Oliff, J. L., & Bottorff, J. L. (2007). Further than the eye can see?: Photo elicitation and research with men. *Qualitative Health Research*, 17(6), 850–858.
- Oliffe, J. L., Bottorff, J. L., Kelly, M., & Halpin, M. (2008). Analyzing participant produced photographs from an ethnographic study of fatherhood and smoking. *Research in Nursing & Health*, 31(5), 529–539.
- Oleson, V. L. (2008). Feminist qualitative research in the millennium's first decade: Developments, challenge, prospects. In N.K. Denzin & Y.S. Lincoln (Eds.), *The landscape of qualitative research* (pp.262–304). London, England: Sage.
- Ollerton, J., & Kelshaw, C. (2011). Inclusive participatory action research. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp.267–278). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Onwuegbuzie, A. J., Leech, N. L., & Collins, K. M. T. (2010). Innovative data collection strategies in qualitative research. *The Qualitative Report*, 15(3), 696–726.
- Ortega-Alcázar, I., & Dyck, I. (2012). Migrant narratives of health and well-being: Challenging “other” process through photo-elicitation interview. *Critical Social Policy*, 32(1), 106–125.
- Osei-Kofi, N. (2013). The emancipatory potential of arts-based research for social justice. *Equity & Excellence in Education*, 46(1), 135–149.

- Osseck, J., Hartman, A., & Cox, C. C. (2010). Photovoice: Addressing Youths' Concerns in a Juvenile Detention Facility. *Children Youth and Environments*, 20(2), 200–218.
- Owens, P. E., Nelson, A. A., Perry, A., & Montgomery-Block, K.F. (2010). *Youth Voice Matters: toward healthy youth environments*. Davis, CA: Center for Regional Change, University of California, Davis.
- Ozar, E. J., & Douglas, L. (2012). The impact of participatory research on urban teens: An experiential evaluation. *American Journal of Community Practice*, 51(1–2), 66–75.
- Ozar, E. J., Newlan, S., Douglas, L., & Hubbard, E. (2013). “Bounded” empowerment: Analyzing tensions in the practice of youth-led participatory research in urban public schools. *American Journal of Community Psychology*, 52(1–2), 13–26.
- Ozar, E. J., Rittnerman, M. L., & Wanis, M. G. (2010). Participatory action research (PAR) in middle school: Opportunities, constraints, and key processes. *American Journal of Community Psychology*, 46(1–2), 152–166.
- Ozar, E. J., & Schotland, M. (2011). Psychological empowerment among urban youth measure development and relationship to psychosocial functioning. *Health Education & Behavior*, 38(4), 348–356.
- Packard, J. (2008). “I’m gonna show you what it’s really like out here”: The power and limitations of participatory visual methods. *Visual Studies*, 23(1), 63–77.
- Padgett, D. K., Smith, B. T., Derejko, K-S, Henwood, B. F., & Tiderington, E. (2013). *Qualitative Health Research*, 23(11), 1435–1444.
- Palibroda, B., Krieg, B., Murdock, L., & Havelock, J. (2009). *A practical guide to photovoice: Sharing pictures, telling stories and changing communities*. Winnipeg, Manitoba, Canada: The Prairie Women’s Health Centre of Excellence.
- Pain, H. (2012). A literature review to evaluate the use of visual methods. *International Journal of Qualitative Research*, 11(4), 303–309.
- Panazzola, P., & Leipert, B. (2013). Exploring mental health issues of rural women residing in southwestern Ontario, Canada: A secondary analysis photovoice study. *The International Electronic Journal of Rural and Remote Health*, 13: 2320.
- Papson, S., Goldman, R., & Kersey, N. (2007). Website design: The precarious blend of narrative, aesthetic, and social theory. In G. C. Stanczak (Ed.), *Visual research methods: image, society, and representation* (pp. 307–344). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Parkins, J. R. (2010). The problem with trust: Insights from advisory committees in the forest sector of Alberta. *Society & Natural Resources: An International Journal*, 23(9), 822–836.
- Paris, D. (2011). “A friend who understand fully”: notes on humanizing research in a multiethnic youth community. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 24(2), 137–149.
- Parrott, L. (2010). *Values and ethics in social work practice*. Exeter, England: Learning Matters.
- Parson, J. A., & Boydell, K. M. (2012). Arts-based research and knowledge translation: Some key concerns for health-care professionals. *Journal of Interprofessional Care*, 26(3), 170–172.
- Pascoe, C. J. (2007). “What if the guy hits on you?: Intersections of gender, sexuality and age in fieldwork with adolescents. In A. Best (Ed.), *Representing youth: Methodological issues in critical youth studies* (pp. 226–247). New York, NY: New York University Press.
- Patton, N. Higgs, J., & Smith, M. (2011). Envisioning visual research strategies. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, D. & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp.115–124). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Peabody, C.G. (2013). Using photovoice as a tool to engage social work students in social justice. *Journal of Teaching in Social Work*, 33(3), 251–265.
- Pedraza, J. E. A. (2010). *Assessment of “Community Stepping Stone,” a community-based youth art education program*. Tampa, FL: University of South Florida.
- Peterson, J. C., Antony, M. G., & Thomas, R.J. (2012). “This right here is all about living”: Communicating the “common sense” about home stability through CBPR and photovoice.

- Journal of Applied Communication Research*, 40(3), 247–270.
- Phelan, S., & Kinsella, E.A. (2011). Photoelicitation interview methods and research with children. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp. 125–134). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Phillips, E., Berg, M., Rodriguez, C., & Morgan, D. (2010). A case study of participatory action research in a public New England middle school: Empowerment, constraints and challenges. *American Journal of Community Psychology*, 46(1–2), 179–194.
- Pink, S. (2007). *Doing visual ethnography* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Pink, S., Hubbard, P., O'Neill, M., & Radley, A. (2010). Walking across disciplines: From ethnography to arts practice. *Visual Studies*, 25(1), 1–7.
- Pinto, R.M., Spector, A. Rohman, R., & Gastolomendo, J.D. (2013). Research advisory board members' contributions and expectations in the USA. *Health Promotional International*. Advance online publication. doi:10.1093/heapro/dat042
- Piper, H., & Frankham, J. (2007). Seeing voices and hearing pictures. Image as discourse and the framing of image-based research. *Discourse*, 28(3), 373–387.
- Plunkett, R., Leipert, B. D., & Ray, S. L. (2013). Unspoken phenomena: Using the photovoice method to enrich phenomenological inquiry. *Nursing Inquiry*, 20(2), 156–164.
- Ponic, P., & Jategaonkar, N. (2012). Balancing safety and action: Ethical protocols for photovoice research with women who have experienced violence. *Arts & Health: An International for Policy and Practice*, 4(3), 189–202.
- Pope, C.V., De Luca, R., & Tolich, H. (2010). How an exchange of perspectives led to tentative ethical guidelines for visual ethnography. *International Journal of Research & Methods in Education*, 33(3), 301–315.
- Porter, G., Hampshire, K., Bourdillion, M., Robson, E., Albane, A., & Mashiri, M. (2010). Children as research collaborators: Issues and reflections from a mobility study in sub-Saharan Africa. *American Journal of Community Psychology*, 46(1-2), 215–227.
- Potash, J. (2013). A more complete knowing: The subjective objective partnership. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp.153–160). Bristol, England: Intellect.
- Potash, J., & Ho, R. T. H. (2011). Drawing involves caring: Fostering relationship building through art therapy for social change. *Art Therapy: Journal of the American Art Therapy Association*, 28(2), 74–81.
- Powell, M. A., & Smith, A. B. (2009). Children's participation rights in research. *Childhood*, 16(1), 124–142.
- Power, F. C., Sheehan, K. K., McCarthy, K., & Carnevale, T. (2010). Champions for Children: reaching out to urban youth through sports. *Journal of Research in Character Education*, 8(2), 75–85.
- Powers, M. C., & Freedman, D. A. (2012). Applying a social justice framework to photovoice research on environmental issues: A comprehensive literature review. *Critical Social Work*, 13(2). Retrieved from <http://www1.uwindsor.ca/criticalsocialwork/applyingsocialjusticeframeworkphotovoiceresearch>
- Powers, M. C., Freedman, D. A., & Pitner, R. (2012). *Final snapshot to civic action: A photovoice facilitator's manual*. Columbia, SC: University of South Carolina School of Social Work.
- Prag, H., & Vogel, G. (2013). Fostering posttraumatic growth in Shan adolescent refugees in northern Thailand. *Intervention*, 11(1), 37–51.
- Prior, R. W. (2013). Knowing what is known: The subjective objective partnership. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp.161–169). Bristol, England: Intellect.
- Prins, E. (2010). Participatory photography: A tool for empowerment or surveillance? *Action Research*, 8(4), 426–443.
- Pritzker, S., LaChapelle, A., & Tatum, J. (2012). "We need their help": Encouraging and discouraging adolescent civic engagement through photovoice. *Children and Youth Services*

- Review*, 34(11), 2247–2254.
- Prosser, J., & Burke, C. (2008). Image-based educational research: Childlike perspectives. In J. G. Knowles & A. L. Cole (Eds.), *Handbook of the arts in qualitative research* (pp. 407–419). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Prosser, J., & Loxley, A. (2008). *Introducing visual methods*. ESRC National Centre for Research Methods Review Paper. Retrieved from <http://eprints.ncrm.ac.uk/420/1/MethodsReviewPaperNCRM-010.pdf>
- Public Health England. (2009). Camden Alcohol Photo Voice Project. Retrieved from <http://www.alcohollearningcentre.org.uk/LocalInitiatives/projects/projectDetail/?cid=6454>
- Purcell, R. (2009). Images for change: Community development, community arts and photographs. *Community Development Journal*, 44(1), 111–122.
- Putland, C. (2008). Lost in translation: The question of evidence linking community-based arts and health promotion. *Journal of Health Psychology*, 13(2), 265–276.
- Pyne, K. B., Scott, M. A., & Long, D. T. (2013). From structural inequalities to speaking out: Youth participatory action research in college access collaborations. *PRISM: A Journal of Regional Engagement*, 2(1), Article 4. Retrieved from <http://encompass.eku.edu/prism/vol2/iss1/4/>
- Quinlan, M. M., Ruhl, S. M., Torrens, A., & Harter, L. M. (2013). Sensing gender by coupling visual and verbal storytelling. *Communication Teacher*, 27(1), 45–49.
- Quinn, S. C. (2004). Ethics in public health research. *American Journal of Public Health*, 94(6), 918–922.
- Quintero-Gonzalez, B., & Stewart, L.M. (2014). *Apoyos y obstaculos: Using photovoice to promote engagement and activism among at-risk Latino youth*. The Society for Social Work and Research 2014 Annual Conference, San Antonio, Texas.
- Rabinowitz, P., & Holt, C. (2013). *The Community Toolbox*. Manhattan, KS: University of Kansas. Retrieved from <http://ctb.ku.edu/en/table-of-contents/assessment/assessing-community-needs-and-resources/photovoice/checklist>
- Raby, R. (2007). Across a great gulf? Conducting research with adolescents. In A. Best (Ed.), *Representing youth: Methodological issues in critical youth studies* (pp.39–59). New York, NY: New York University Press.
- Radcliffe, J., Doty, N., Hawkins, L. A., Gaskins, C. S., Beidas, R., & Rudy, B.J. (2010). Stigma and sexual health risk in HIV-Positive African American young men who have sex with men. *AIDS Patient Care and STDS*, 24(8), 493–499.
- Radley, A. (2010). What people do with pictures. *Visual Studies*, 25(3), 268–279.
- Randall, D., & Rouncefield, M. (2010). Sense and sensibility in interdisciplinary work: Designing and planning applied ethnography. In J. S. Jones & S. Watt (Eds.), *Ethnography in social science practice* (pp. 59–72). London: Routledge.
- Rappaport, L. (2013). Trusting the felt sense in art-based research. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp.201–208). Bristol, England: Intellect.
- Raw, A., Lewis, S. Russell, A., & Mcnaughton, J. (2012). A hole in the heart: Confronting the drive for evidence-based impact research in arts and health. *Arts & Health: An International Journal for Research, Policy and Practice*, 4(2), 97–108.
- Reavey, P. (Ed.). (2011). *Visual methods in psychology: using and interpreting images in qualitative research*. New York, NY: Routledge.
- Reed, B. (2005). Theorizing in community practice: Essential tools for building community, promoting social justice, and implementing social change. In M. Weil (Ed.), *The handbook of community practice* (pp. 84–102). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Rein, M. (1977). Planning by what authority? The search for legitimacy. In N. Gilbert & H. Specht (Eds.), *Planning for social welfare: issues, models, and tasks* (pp. 50–69). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

- Reisch, M., Ife, J., & Weir, M. (2013). Social justice, human rights, values, and community practice. In M. Weir, M. Reisch & M. L. Ohmer (Eds.), *The handbook of community practice* (2nd ed.) (pp. 73–103). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Resnik, D. B., & Kennedy, C.E. (2010). Balancing scientific and community interests in community-based participatory research. *Accountability in Research: Policies and Quality Assurance*, 17(4), 198–210.
- Rhodes, S. D., Hergenrather, K. C., Wilkins, A. A., & Jolly, C. (2008). Visions and voices: Indigent persons living with HIV in southern United States use photovoice to create knowledge, develop partnerships and take action. *Health Promotion Practice*, 9(2), 159–169.
- Rice, K., Primak, S., & Girvin, H. (2013). Through their eyes: Using photography with youth experienced trauma. *The Qualitative Researcher*, 18, Article 52, 1–14. Retrieved from <http://www.nova.edu/ssss/QR/QR18/rice52.pdf>
- Richardson, D. M., & Nuru-Jeter, A. M. (2012). Neighborhood contexts experienced by young Mexican-American women: Enhancing our understanding of risk for early childbearing. *Journal of Urban Health*, 89(1), 59–73.
- Richardson, K., Sinclair, A. J., Reed, M. G., & Parkins, J. R. (2011). Constraints to participation in Canadian forestry advising committees: A gendered perspective. *Canadian Journal of Forest Research*, 41(3), 524–532.
- Richter, P. (2011). Different lenses for studying local churches: A critical study of the uses of photographic research methods. *Journal of Contemporary Religion*, 26(2), 207–223.
- Ridenour, A. (2012). *How to become a truly diverse organization: Organizational models of diversity*. Boston, MA: Boston University School of Social Work.
- Riecken, T., & Strong-Wilson, T. (2006). At the edge of consent: Participatory research with student filmmakers. In B. Leadbeater, E. Banister, C. Benoit, M. Jansson, A. Marshall & T. Riecken (Eds.), *Ethical issues in community-based research with children and youth* (pp. 42–56). Toronto, Canada: University of Toronto Press.
- Riele, K. (2005). Youth “at-risk”: Further marginalizing the marginalized? *Journal of Educational Policy*, 21(2), 129–145.
- Riele, K. (2010). Philosophy of hope: concepts and applications for working with marginalized youth. *Journal of Youth Studies*, 13(1), 35–46.
- Riele, K. (2013). Formal frameworks as resources for ethical youth research. In K. Riele & R. Brooks (Eds.), *Negotiating ethical challenges in youth research* (pp. 3–15). New York, NY: Routledge.
- Riele, K., & Brooks, R. (Eds.). (2013). *Negotiating ethical challenges in youth research*. New York, NY: Routledge.
- Ries, A.V., Yau, A.F., & Voorhees, C.C. (2011). The neighborhood recreational environment and physical activity among urban youth: An examination of public and private recreational facilities. *Journal of Community Health*, 36(4), 640–649.
- Riessman, C. K. (2008). *Narrative methods for human sciences*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Riggs, J. (2011). Liberating research mentoring: Reflecting, re-visioning, re-creating. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp. 191–200). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Ritterbusch, A. (2011). Bridging guidelines and practice: Toward a grounded care ethics in youth participatory action research. *The Professional geographer*, 64(1), 16–24.
- Robinson, A. (2011). Giving voice and taking pictures: Participatory documentation and visual research. *People, Place and Policy Online*, 5(3), 115–134.
- Robinson, N. (2012). *Picturing social inclusion: Photography and identity in Downtown Eastside Vancouver*. Birmingham, England: University of Birmingham.
- Rodriguez, S. M. (2011). *Diversity revealed: Photovoice methodology as a means of understanding how teens construct a mosaic quilt*. Denton, TX: University of North Texas, Communications Study Department.

- Rolling, J. H., Jr. (2013). *Arts-based research*. New York: Peter Lang.
- Robinson, Y., & Gillies, V. (2012). Introduction: Developing creative methods with children and young people. *International Journal of Social Research Methodology*, 15(2), 87–89.
- Roholt, R. V., & Mueller, M. (2013). Youth advisory structures: Listening to young people to support quality youth services. *New Directions for Youth Development*, 139, 79–100.
- Rose, G. (2012). *Visual methodologies: An introduction to researching with visual materials* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Rosen, D., Goodkind, S., & Smith, M.L. (2011). Using photovoice to identify service needs of older African American methadone clients. *Journal of Social Service Research*, 37(5), 526–538.
- Ross, L. (2011). Sustaining youth participating in a long-term tobacco control initiative: Consideration of a social justice perspective. *Youth & Society*, 43(2), 681–704.
- Ross, L. F. (2008). *Children in medical research: Access versus protection*. New York, NY: Oxford University Press.
- Ross, L. F., Loup, A. L., Nelson, R. M., Botkin, J. R., Kost, R., Smith, G. R., Jr., & Gehlert, S. (2010a). Human subject protection in community-engaged research: A research ethics framework. *Journal of Empirical Research on Human Research Ethics: An International Journal*, 5(1), 5–17.
- Ross, L. F., Loup, A. L., Nelson, R. M., Botkin, J. R., Kost, R., Smith, G. R., Jr., & Gehlert, S. (2010b). Nine key functions for a human subjects protection program for community-engaged research: Points to consider. *Journal of Empirical Research on Human Research Ethics: An International Journal*, 5(1), 33–47.
- Ross, L. F., Loup, A. L., Nelson, R. M., Botkin, J. R., Kost, R., Smith, G. R., Jr., & Gehlert, S. (2010c). The challenges of collaboration for academic and community partners in a research partnership: Points to consider. *Journal of Empirical Research on Human Research Ethics: An International Journal*, 5(1), 19–31.
- Ross, M. (2013, December 23). Seeding university communities. *The Boston Globe*, p. A11.
- Rudkin, J. K., & Davis, A. (2007). Photography as a tool for understanding youth connections to their neighborhood. *Children, Youth and Environment*, 17(4), 107–123.
- Ruiz-Casares, M. (2013). Knowledge without harm?: What follow-up services are readily available. In K. Riele & R. Brooks (Eds.), *Negotiating ethical challenges in youth research* (pp. 3–15). New York, NY: Routledge.
- Rumbold, J., Fenner, P., & Brophy-Dixon, J. (2012). The risks of representation: Dilemmas and opportunity in art-based research. *Journal of Applied Health*, 3(1), 67–78.
- Rush, K. L., Murphy, M. A., & Kozak, J. F. (2012). A photovoice study of older adults' conceptualizations of risk. *Journal of Aging Studies*, 26(4), 448–458.
- Russell, A. C., & Diaz, N. D. (2013). Photography in social work research: Using visual image to humanize findings. *Qualitative Social Work*, 12(4), 433–453.
- Russell, R. (2009, January 17). Spread a little love—and create your own work of art. *The Daily Telegraph* (London), p. 10.
- Russell, S. T., Muraco, A., Subramanian, A., & Laub, C.C. (2009). Youth empowerment and high school gay-straight alliance. *Journal of Youth and Adolescence*, 38(7), 891–903.
- Sanberg, S., & Copes, H. (2012). Speaking with ethnographers: The challenges of researching drug dealers and offenders. *Journal of Drug Issues*, 43(2), 176–197.
- Sanchez, P. (2009). Chicana feminist strategies in a participatory action research project with transnational Latina youth. *New Directions for Youth Development*, 123(Fall), 83–97.
- Sands, C., Reed, L. E., Harper, K., & Shar, M. (2009). A photovoice participatory evaluation of a school gardening program through the eyes of fifth graders. *Practicing Anthropology*, 31(4), 15–20.
- Saimon, R., Choo, W. Y., & Bulgiba, A. (2013). “Feeling unsafe”: A photovoice analysis of factors influencing physical activity behavior among Malaysian adolescents. *Asia Pacific Journal of*

- Public Health*. Advance online publication. Retrieved from <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/23513006>
- Sajjani, N. (2012). Improvisation and art-based research. *Journal of Applied Arts & Health*, 3(1), 79–86.
- Sandell, R., & Nightingale, E. (2012). *Museums, equality and social justice*. New York, NY: Routledge.
- Santo, C. A., Ferguson, N., & Trippel, A. (2010). Engaging urban youth through technology: The Youth Neighborhood Mapping Initiative. *Journal of Planning Education and Research*, 30(1), 52–65.
- Sargeant, J., & Harcourt, D. (2012). *Doing ethical research with children*. New York, NY: McGraw Hill Open University Press.
- Sass, M. (2008). *Locating youth between power and marginality: The Limits of photovoice in youth empowerment* (Doctoral dissertation). Kalamazoo, MI: Kalamazoo College.
- Scacciaferro, J., Goode, S., & Frausto, D. (2009). Using Photovoice as Participatory Needs Assessment with Youth at a Latino Youth Action Center. *Undergraduate Research Journal for the Human Sciences*, 8(1). Retrieved from <http://www.kon.org/urc/v8/scacciaferro.html>
- Schaefer, N. (2012) Using video in a participatory multi-method project on young people's everyday lives in rural East Germany: A critical reflection. In S. Heath & C. Walker (Eds.), *Innovations in youth research* (pp. 143–160). London: Sage.
- Schell, K., Ferguson, A., Hamoline, R., Shea, J., & Thomas-Maclean, R. (2009). Photovoice as a Teaching Tool: Learning by Doing with Visual Methods. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 21(3), 340–352.
- Schleien, S. J., Brake, L., Miller, K. D., & Walton, G. (2013). Using photovoice to listen to adults with intellectual disabilities on being part of the community. *Annals of Leisure Research*, 16(3), 212–229.
- Schrag, Z. M. (2011). The case against ethics review in the social sciences. *Research Ethics*, 7(4), 128–131.
- Schreider, B. (2012). Participatory action research, mental health service user research, and the Hearing (our) Voices Project. *International Journal of Qualitative Research*, 11(2), 132–151.
- Schubotz, D. (2012). Involving young people as peer researchers in research on community relations in Northern Ireland. In S. Heath & C. Walker (Eds.), *Innovations in youth research* (pp. 101–120). London: Sage.
- Schuermans, N., Loopmans, M. P. J., & Vandenabeele, J. (2012). Public space, public art and public pedagogy. *Social & Cultural Geography*, 13(7), 675–682.
- Schwartz, L., Sable, M. R., Dannerbeck, A., & Campbell, J.D. (2007). Using photovoice to improve family planning services for immigrant Hispanics. *Journal of Health Care for the Poor and Underserved*, 18(4), 757–766.
- Schwarzman, M., & Knight, K. (2005). *Beginner's guide to community-based arts*. Oakland, CA: New Village Press.
- Segars, G. (2007). *Visible Rights Conference Sequels: A participatory photography toolkit for practitioners and educators*. Compiled for the Cultural Agents Initiative, Spring 2007. Salt Lake City, UT: Kids with Cameras. Retrieved from <http://www.kids-with-cameras.org/community/culturalagents-toolkit.pdf>
- Serido, J., Borden, L. M., & Perkins, D.F. (2009). Moving beyond youth voice. *Youth & Society*, 43(1), 44–63.
- Seifer, S. D., & Sisco, S. (2006). Mining the challenges of CBPR for improvements in urban health. *Journal of Urban Health*, 83(6), 981–984.
- Sercombe, H. (2010). *Youth work ethics*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Shah, S. (2011). *Building transformative youth leadership: Data on the impacts of youth organizing*. New York: Funders' Collaborative on Youth Organizing.

- Shapiro, D., Tomasa, L., & Koff, N. A. (2009). Patients as teachers, medical students as filmmakers: The video slam, a pilot study. *Academic Medicine*, 84(9), 1235–1243.
- Sharma, M. (2010). Photovoice in alcohol and drug education. *Journal of Alcohol and Drug Education*, 54(1), 3–6.
- Sharpe, D. (2012). Young people and policy research: Methodological challenges in CYP-led research. In S. Heath & C. Walker (Eds.), *Innovations in youth research* (pp. 161–177). London: Sage.
- Shek, D. T. L., & Ma, C. M. S. (2010). Dimensionality of the Chinese Positive Youth Development Scale: Confirmatory factor analyses. *Social Indicators Research*, 98(1), 41–59.
- Shell, K., Ferguson, A., Hamoline, R., Shea, J., & Thomas-Maclean, R. (2009). Photovoice as a teaching tool: Learning by doing with visual methods. *International Journal of Teaching and Learning on Higher Education*, 21(3), 340–352.
- Sherman, R. F. (2004). The promise of youth is in the present. *National Civic Review*, 93(1), 50–55.
- Shilton, K., & Srinivasan, R. (2008) *Participatory appraisal and arrangement for multicultural archival collections*. Los Angeles, CA: University of California, Graduate School of Education & Information Studies. Retrieved from <http://rameshsrinivasan.org/wordpress/wp-content/uploads/2010/04/6-Shilton-Srinivasan-Multicultural-Archives-final.pdf>
- Shimshock, K. (2008). *Photovoice project organizer: and facilitator manual*. Ann Arbor, MI: University of Michigan School of Social Work, Good Neighbors Technical Assistance Center (TAC).
- Shin, R. Q., Rogers, J., Stancin, A., Silas, M., Brown-Smythe, C., & Austin, B. (2010). Advancing social justice in urban schools through the implementation of transformative groups for youth of color. *The Journal for Specialists in Group Work*, 35(2), 230–235.
- Shore, N., Brazauskas, R., Drew, E., Wong, K. A., Moy, L., Based, A. C., Cyr, K., Ulevicus, J., & Seifer, S.D. (2004). Understanding community-based processes for research ethics review: A national study. *American Journal of Public Health*, 101(51), S359–S364.
- Sieber, J. E., & Tolich, M. B. (2013). *Planning ethical responsible research* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Silberman, G., & Kahn, K. L. (2011). Burdens on research imposed by institutional review boards: The state of the evidence and its implications for regulatory reform. *Milbank Quarterly*, 89(4), 599–627.
- Simon, C., & Mosavel, M. (2010). Community members as recruiters of human subjects: Ethical consequences. *American Journal of Bioethics*, 10(3), 3–11.
- Simons, H., & McCormack, B. (2007). Integrating arts-based inquiry in evaluation methodology: Opportunities and challenges. *Qualitative Inquiry*, 13(2), 292–311.
- Sinding, C., Gray, R., Grassau, P., Damianakis, F., & Hampson, A. (2006). Audience responses to a research-based drama about life after breast cancer. *Psycho-Oncology*, 15(8), 694–700.
- Singh, A. (2011). Visual artefacts as boundary objects in participatory research paradigm. *Journal of Visual Art Practice*, 10(1), 35–50.
- Singhal, A., & Rattine-Flaherty, E. (2009). Pencils and Photos as Tools of Communicative Research and Praxis Analyzing Minga Perú's Quest for Social Justice in the Amazon. *International Communication Gazette*, 68(4), 313–330.
- Singhal, A., Rao, N., & Pant, S. (2006). Entertainment-education and processes for second-order social change. *Journal of Creative Communication*, 1(3), 267–283.
- Sinner, A., Leggo, C., Irwin, R. L., Gouzouasis, P., & Grauer, K. (2006). Art-based educational research dissertations: Researching the practice of new scholars. *Canadian Journal of Education*, 29(4), 1223–1270.
- Sippola, L. (2006). Ivory tower ethics: Potential conflict between community organizations and agents of the tri-council. In B. Leadbeater, E. Banister, C. Benoit, M. Jansson, A. Marshall, & T.

- Riecken (Eds.), *Ethical issues in community-based research with children and youth* (pp. 111–135). Toronto, Canada: University of Toronto Press.
- Sirotin, N., Wolf, L. E., Catania, J. A., Dolcini, M. M., & Lo, B. (2010). IRBs and ethically challenging protocols: Views of IRB chairs about useful resources. *IRB*, 32(5), 10–19.
- Sites, W., Chaskin, R. J., & Parks, V. (2007). Reframing community practice for the 21st century: Multiple traditions, multiple challenges. *Journal of Urban Affairs*, 29(5), 519–541.
- Skinner, E., & Masuda, J. R. (2013). Right to a healthy city? Examining the relationship between urban space and health inequity by Aboriginal youth artist-activists in Winnipeg. *Social Science & Medicine*, 91(2), 210–218.
- Skowdal, M., & Ogutu, V.O. (2012). Coping with hardship through friendship: The importance of peer social capital among children affected by HIV in Kenya. *African Journal of AIDS Research*, 11(3), 241–250.
- Slade, M., Bird, V., Chandler, R., Fox, J., Larsen, J., Tew, J., & Larny, M. (2010). The contribution of advisory committees and public involvement to large scale studies: Case study. *BMC Health Services Research*, 10, 323. Retrieved from <http://www.biomedcentral.com/1472-6963/10/323>
- Smith, L. Bratini, L., & Appio, L.M. (2012). “Everybody’s teaching and everybody’s learning”: Photovoice and youth counseling. *Journal of Counseling & Development*, 90(1), 3–12.
- Smith, L., Chambers, D.-A., & Bratini, L. (2009). When oppression is the pathogen: The participatory development of social just mental health practice. *American Journal of Orthopsychiatry*, 79(2), 158–168.
- Smith, S., & Blumenthal, D.S. (2012). Community health workers support community-based participatory research ethics: Lessons learned along the research-to-practice-to-community continuum. *Journal of Health Care of the Poor and Underserved*, 23(4 Suppl.), 77–87.
- Smith, T. D. (2013). Shall I hide an art-based study within a recognized qualitative framework? Negotiating the spaces between research traditions at a research university. In S. McNiff (Ed.), *Art as research: Opportunities and challenges* (pp.191–199). Bristol, England: Intellect.
- Smith-Cavos, E., & Eisenhauer, E. (2013). Overtown: Neighborhood, change, and “invironment.” *Local Environment: The International Journal of Justice and Sustainability*, 19(4), 384–401.
- Smits, P. A., & Champagne, F. (2008). An assessment of the theoretical underpinnings of practice participatory evaluation. *American Journal of Evaluation*, 29(4), 427–442.
- Snow, M. M. (2007). Improving morale through photovoice technology. *Nursing Management*, 38(10), 50–52.
- Springay, S., Irwin, R. L., & Kind, S.W. (2005). A/r/tography as living inquiry through art and text. *Qualitative Inquiry*, 11(6), 897–912.
- Springett, J. (2010). Integrating values. Research and knowledge development through the use of participatory evaluation in community based health promotion. *Estudios sobre las Culturas contemporaneas*, 16(31), 277–297. Retrieved from <http://www.redalyc.org/pdf/316/31613952011.pdf>
- Solomon, B. B. (1976). *Black empowerment: Social work in oppressed communities*. New York, NY: Columbia University Press.
- Sommer, C. (2012, November 21). Purchase power of global teens tops \$819 billion. *MasterCard Insights, Payments Perspectives Blog*. Retrieved from <http://insights.mastercard.com/2012/11/21/purchase-power-of-global-teens-tops-819-billion/>
- South China Morning Post. (2004, August 4). Snapshots of isolation. Author, p. 6.
- Spencer, S. (Ed.). (2011). *Visual research methods in the social sciences: Awakening visions*. London: Routledge.
- Stanczak, G. C. (2007a). Images, methodologies, and generating social knowledge. In G.C. Stanczak (Ed.), *Visual research methods: Images and society* (pp. 1–22). London: Sage.
- Stanczak, C. G. (2007b). Introduction: Images, methodologies, and generating social knowledge. In C. G. Stanczak (Ed.), *Visual research methods: Image, society, and representation* (pp.1–21).

- Thousand Oaks, CA: Sage.
- Stanczak, C. G. (2007c). *Visual research methods: Image, society, and representation*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Stanton-Salazar, R. D. (2011). A social capital framework for the study of institutional agents and their role in the empowerment of low-status students and youth. *Youth & Society*, 43(3), 1066–1109.
- Stedman, M., McGovern, P. M., Peden-McAlpine, C. J., Kingery, L. R., & Draeger, K. J. (2012). Photovoice in the Red River Basin of the North: A systematic evaluation of a community-academic partnership. *Health Promotion Practice*, 13(5), 599–607.
- Stegenga, K., & Burks, L. M. (2013). Using photovoice to explore the unique life perspectives of youth with sickle cell disease: A pilot study. *Journal of Pediatric Oncology Nursing*, 30(5), 269–274.
- Stevens, C. A. (2010). Lessons from the field: Using photovoice with an ethnically diverse population in a HOPE VI evaluation. *Family & Community Health* 33(4), 275–284.
- Stewart, S., Riecken, T., Scott, T., Tanaka, M., & Riecken, J. (2008). Expanding health literacy: Indigenous youth creating videos. *Journal of Health Psychology*, 13(2), 180–189.
- Stoecker, R. (2013). *Research methods for community change: A project-based approach* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Strack, R. W., Lovelace, K. A., Jordan, T. D., & Holmes, A. P. (2010). Framing photovoice using a social-ecological model as a guide. *Health Promotion Practice*, 11(5), 629–636.
- Strack, R. W., Magill, C., & McDonagh, K. (2004). Engaging youth through photovoice. *Health Promotion Practice*, 5(1), 49–58.
- Strawn, C., & Monama, G. (2012). Making Soweto stories: photovoice meets the New Literacy Studies. *International Journal of Lifelong Education*, 31(5), 535–553.
- Streng, J. M., Rhodes, S., Ayala, G., Eng, E., Arceo, R., & Phipps, S. (2004). Realidad Latina: Latino adolescents, their school, and a university use photovoice to examine and address the influence of immigration. *Journal of Interpersonal Care*, 18(4), 403–415.
- Steyn, M. G., & Kamper, G. D. (2011). Barriers to learning in South African higher education: some photovoice perspectives. *Journal for New Generation Sciences*, 9(1), 116–136.
- Stuckey, L. (2009). Creative expression as a way of knowing in diabetes adult health education: An action research study. *Adult Education Quarterly*, 60(1), 46–64.
- Sutherland, C., & Cheng, Y. (2009). Participatory-action research with (Im)migrant women in two small Canadian cities using photovoice in Kingston and Peterborough, Ontario. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 7(3), 290–327.
- Swaans, K., Broerse, J., Meincke, M., Mudhara, M., & Bunders, J. (2009). Promoting food security and well-being among poor and HIV/AIDS affected households: Lessons from an interactive and integrated approach. *Evaluation and Program Planning*, 32(1), 31–42.
- Sullivan, E. M., Sullivan, N. E., Cox, D. H., Butt, D., Dollemont, C., & Shallow, M. (2010). “You are taking who?! to a national conference on social policy?”: A place for youth in the social policy life of their communities. *Community Development Journal*, 46(4), 511–525.
- Sun, J. Buys, N. J., & Merrick, J. (2012). Community singing: What does that have to do with health? *International Journal of Adolescent Medicine & Health*, 24(4), 281–282.
- Syson-Nibbs, L., Robinson, A., Cook, J., King, I. (2009) Young farmers’ photographic mental health promotion programme: A case study. *Arts & Health* 1(2), 151–167.
- Taft, J. K. (2007). Racing age: Reflections on antiracist research with teenage girls. In A. Best (Ed.), *Representing youth: Methodological issues in critical youth studies* (pp. 203–225). New York, NY: New York University Press.
- Taiapa, K., Barnes, H. M., & McCreamor, T. (2013). “I don’t want it to stop: I want it to keep going”: Waimarino Youth Report. Wellesley St., Auckland, New Zealand: Massey University.

- Tasker, D., McLeod-Boyle, A., & Bridges, D. (2011). From practice to research and back again. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, D. & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp.291–300). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Tay-Lim, J., & Lim, S. (2013). Privileging younger children's voices in research: Use of drawings and a co-construction. *International Journal of Qualitative Research*, 12(1), 65–83.
- TB Voices. (n.d.). *TB Voices Project for Snohomish and King County, Washington*. Retrieved from http://www.tbphotovoice.org/index.php?option=com_content&view=article&id=41&Itemid=29
- Teachman, G., & Gibson, B.E. (2012). Children and youth with disabilities: Innovative methods for single qualitative interviews. *Qualitative Health Research*, 23(2), 264–274.
- Tervalon, M., & Murray-Garcia, J. (1998). Cultural humility versus cultural competence: A critical distinction in defining physician training outcomes in multicultural education. *Journal of Health Care for the Poor and Underserved*, 9(2), 117–125.
- Teti, M., Pichon, L., Kabel, A., Farnan, R., & Benson, D. (2013). Taking pictures to take control: Photovoice as a tool to facilitate empowerment among poor and racial/ethnic minority women with HIV. *Journal of the Association of Nurses in AIDS Care*. 24(6), 539–553.
- Thackeray, R., & Hunter, M. (2010). Empowering youth: use of technology in advocacy to affect social change. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 15(4), 575–591.
- Thomas, H. C., & Irwin, J. D. (2013). Using photovoice with at-risk youth in a community-based cooking program. *Canadian Journal of Dietetic Practice and Research*, 74(1), 14–20.
- Thomson, P. (2008a). Children and young people: Voices in visual research. In P. Thomson (Ed.), *Doing visual research with children and young people* (pp.1–19). London: Routledge.
- Thomson, P. (Ed.). (2008b). *Doing visual research with children and young people*. London: Routledge.
- Thomson, P., & Hall, C. (2008). Dialogue with artists: Analyzing children's self-portraits. In P. Thomson (Ed.), *Doing visual research with children and young people* (pp.146–163). London: Routledge.
- Tijm, M., Cornielje, H., & Edusei, A.K. (2011). "Welcome to my life!" Photovoice: Needs assessment of, and by, persons with physical disabilities with physical disabilities in the Kumasi Metropolis, Ghana. *Disability, CBR and Inclusive Development*, 22(1). Retrieved from <http://dcidj.org/article/view/12>
- Tirri, K., & Quinn, B. (2010). Exploring the role of religion and spirituality in the development of purpose: case studies of purposeful youth. *British Journal of Religious Education*, 32(3), 201–214.
- Titchen, A., & Horsfall, D. (2011). Creative research landscapes and gardens. *Creative Spaces for Qualitative Researching Practice, Education, Work and Society*, 5(1), 35–44.
- Tobias, J. K., Richmond, C. A. M., & Luginaah, F. (2013). Community-based participatory research (CBPR) with indigenous communities: Providing respectful and reciprocal research. *Journal of Empirical Research on Human Research ethics: An International Journal*, 8(2), 128–140.
- Tolich, M. (2010). A critique of current practice: Ten foundational guidelines for autoethnographers. *Qualitative Research*, 20(12), 1599–1610.
- Tolich, M., & Tumilty, E. (2013). Making ethics review a learning institution: the Ethics Application Repository proof of concept. tear.otago.ac.nz. *Qualitative Research*. Advance online publication. doi:10.1177/1468794112468476
- Torres, M. E., Meetz, E. G., & Smithwick-Leone, J. (2013). Latina voices in childhood obesity: A pilot study using photovoice in South Carolina. *American Journal of Preventive Medicine*, 44(3) (Suppl. 3), S2225–S231.
- Travis, R., Jr., & Leech, T. G. J. (2014). Empowerment-based positive youth development: A new understanding of healthy development for African American youth. *Journal of Research on Adolescence*, 24(3), 411–550.

- Trickett, E.J. (2009). Community psychology: Individuals and interventions in community context. *Annual Review of Psychology*, 60, 395–419.
- Trauger, A., & Flur, J. (2014). Getting beyond the “God trick”: Towards service research. *The Professional Geographer*, 66(1), 32–40.
- Trudeau, D. (2012). IRBs as asset for education in geography. *The Professional Geographer*, 64(1), 25–33.
- Tunnell, K. D. (2012). Reflections on Visual Field Research. *International Journal of Qualitative Methods*, 11(4), 340–351.
- Underwood, M. K., Mayeux, L., Risser, S., & Harper, B. (2006). The ecstasy and the agony of collecting sociometric data in public school classrooms: Challenges, community concerns, and pragmatic solutions. In B. Leadbeater, E. Banister, C. Benoit, M. Jansson, A. Marshall, & T. Riecken (Eds.), *Ethical issues in community-based research with children and youth* (pp.93–110). Toronto, Canada: University of Toronto Press.
- Ungar, M. (2007). Grow ‘em strong: Conceptual challenges in researching childhood resilience. In A. Best (Ed.), *Representing youth: Methodological issues in critical youth studies* (pp.84–109). New York, NY: New York University Press.
- Ungar, M. (2011). Community resilience for youth and families: Facilitative physical and social capital in contexts of adversity. *Children and Youth and Youth Services*, 33(9), 1742–1748.
- Valaitis, R. (2005). Computers and the Internet: Tools for youth empowerment. *Journal of Medical Internet Research*, 7(5), 1–20.
- Valera, P., Gallin, J., Schuk, D., & Davis, N. (2009). “Trying to eat healthy”: A photovoice study about women’s access to healthy food in New York City. *Affilia*, 24(3), 300–314.
- Valentine, A. Z., & Knibb, R.C. (2011). Exploring quality of life in families of children living with and without a severe food allergy. *Appetite*, 57(2), 467–474.
- van Lieshout, F., & Cardiff, S. (2011). Innovative ways of analyzing data with practitioners as co-researchers: Dancing outside the ballroom. In J. Higgs, A. Titchen, D. Horsfall, & D. Bridges (Eds.), *Creative spaces for qualitative research: Living research* (pp.223–234). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Vaughan, C. (2010). “When the road is full of potholes, I wonder why they are bringing condoms?” Social spaces for understanding young Papua New Guineans’ health-related knowledge and help-promoting action. *AIDS Care: Psychological and Socio-medical aspects of AIDS/HIV*, 22(2), 1644–1651.
- Vaughan, C. (2014). Participatory research with youth: Idealising safe social spaces or building transformative links in difficult environments? *Journal of Health Psychology*, 19(1), 184–192.
- Vaugh, L. M., Rojas-Guyler, L., & Howell, B. (2008). “Picturing” health: A photovoice pilot of Latina girls’ perceptions of health. *Community Health: The Journal of Health Promotion and Maintenance*, 31(4), 305–316.
- Villagran, M. (2011). Methodological diversity to reach patients along the margins, in the shadows, and on the cutting edge. *Patient Education & Counseling*, 82(3), 292–297.
- Vissing, Y. (2007). A roof over their head: Applied research issues and dilemmas in the investigation of homeless children and youth. In A. Best (Ed.), *Representing youth: Methodological issues in critical youth studies* (pp. 110–130). New York, NY: New York University Press.
- Walker, A., & Early, J. (2010). “We have to do something for ourselves”: Using photovoice and participatory action research to assess the barriers to caregiving for abandoned and orphaned children in Sierra Leone. *International Electronic Journal of Health Education*, 13, 33–48. Retrieved from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ895722.pdf>
- Walker, C. (2012). Positionality and difference in cross-cultural youth research: Being “other” in the former Soviet Union. In S. Heath & C. Walker (Eds.), *Innovations in youth research* (pp. 195–209). Sage: London.

- Walker, R., Schratz, B., & Egg, P. (2008). Seeing beyond violence: Visual research applied to policy and practice. In P. Thomson (Ed.), *Doing visual research with children and young people* (pp. 164–174). London: Routledge.
- Walsh, C. A., Hewson, J., Shier, M., & Morales, E. (2008). Unraveling ethics: Reflections from a community-based participatory research project with youth. *The Qualitative Researcher*, 13(3), 379–393.
- Walsh, C. A., Rutherford, G., & Crough, M. (2013). Arts-based research: creating social change for incarcerated women. *Creative Approaches to Research*, 6(1), 119–139.
- Walsh, L., Black, R., & Berman, N. (2013). Walking the talk: Youth research in hard times. In K. Riele & R. Brooks (Eds.), *Negotiating ethical challenges in youth research* (pp. 43–54). New York, NY: Routledge.
- Wallerstein, N. B., & Duran, B. (2006). Using community-based participatory research to address health disparities. *Health Promotion Practice*, 7(3), 312–323.
- Walsh, C.A., Rutherford, G., & Kuzmak, N. (2010). Engaging women who are homeless in community-based research using emerging qualitative data collection techniques. *International Journal of Multiple Research Approaches*, 4(3), 192–205.
- Walters, K. L., Stately, A., Evans-Campbell, T., Simoni, J. M., Duran, B., Schultz, K., . . . Guerrero, D. (2009). “Indigenist” collaborative research efforts in Native American communities. In A. R. Stiffman (Ed.), *The field researcher survival guide* (pp. 146–173). New York: Oxford University Press.
- Wang, C. C. (2006). Youth participation in photovoice as a strategy for community change. In B. Checkoway & L. M. Gutierrez (Eds.), *Youth participation and community change* (pp. 147–162). New York: Haworth Press.
- Wang, C. C., & Burris, M. A. (1997). Photovoice: Concept, methodology, and use for participatory needs assessment. *Health Education & Behavior*, 24(3), 369–387.
- Wang, C. C., Cash, J. L., & Powers, L. S. (2000). Who knows the streets well as the homeless? Promoting personal and community action through photovoice. *Health Promotion Practice*, 1(1), 81–89.
- Wang, C. C., & Pies, C. A. (2004). Family, maternal, and child health through photovoice. *Maternal and Child Health*, 8(2), 95–102.
- Wang, C. C., & Redwood-Jones, Y. A. (2001). Photovoice ethics: Perspectives from Flint Photovoice. *Health & Education Behavior*, 28(5), 560–572.
- Warne, M., Synder, F., & Gillander Gådin, K. (2013). Photovoice: An opportunity and challenge for students’ genuine participation. *Health Promotion International*, 28(3), 299–310.
- Washington, G., & Johnson, T. (2012). Positive manhood development: A look at approaches and concerns from the frontline. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 22(2), 172–187.
- Washtenaw County Public Health. (2009). Youth photovoice: Implementation toolkit. Ypsilanti, MI: Author. Retrieved from http://www.ewashtenaw.org/government/departments/public_health/health-promotion/substance-abuse-prevention/pv_toolkit.pdf
- Waasdrop, T. E., Baker, C. N., Paskewich, B. S., & Leff, S. S. (2013). The association between forms of aggression, leadership, and social status among urban youth. *Journal of Youth and Adolescence*, 42(2), 263–274.
- Warne, M., Snyder, K., & Gadin, K.G. (2013). Photovoice: an opportunity and challenge for students’ genuine participation. *Health Promotion International*, 23(10), 1354–1368.
- Watson, M., & Douglas, F. (2012). *It’s making us look disgusting . . . and it makes me feel like a mink . . . it makes me feel depressed!:* Using photovoice to help “see” and understand the perspectives of disadvantaged young people about the neighbourhood determinants of their mental well-being. *International Journal of Health Promotion and Education*, 50(6), 278–295.

- Watts, S. (2010). "But it's got no tables or graphs in it. . .": A legacy of scientific dominance in psychology. In J.S. Jones & S. Watt (Eds.), *Ethnography in social science practice* (pp.42–56). London: Routledge.
- Wearing, M. (2011). Strengthening youth citizenship and social inclusion practice—The Australian case: Towards rights based and inclusive practice in services for marginalized young people. *Children and Youth Services Review*, 11(4), 534–540.
- Wee, B., DePierre, A., Anthanatten, P., & Barbour, B. (2013). Visual methodology as a pedagogical research tool in geography education. *Journal of Geography in Higher Education*, 37(2), 164–173.
- Weil, M. (2004). Introduction: Contexts and challenges for 21st century communities. In M. Weil (Ed.), *Handbook of community practice* (pp.30–33). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Weis, L., & Fine, M. (Eds.). (2004). *Working method: Research and social justice*. New York, NY: Routledge.
- Wendler, D., Rackoff, J., Emanuel, E., & Grady, G. (2002). Commentary: The ethics of paying for children's participation in research. *Journal of Pediatrics*, 141(2), 166–171.
- Werne, M., Snyder, K., & Cadin, K.C. (2013). Photography: An opportunity and challenge for students' genuine participation. *Health Promotion International*, 28(3), 299–310.
- Westphal, L. M., & Hirsch, J. L. (2010). Engaging Chicago residents in climate change action: Results from rapid ethnography inquiry. *Cities and the Environment*, 3(1), Article 13. Retrieved from <http://digitalcommons.lmu.edu/cate/vol3/iss1/13/>
- Wexler, L., DiFluvio, G., & Burke, T.K. (2013). Resilience and marginalized youth: Making a case for personal and collective meaning-making as part of resilience research in public health. *Social Science & Medicine*, 69(4), 565–570.
- Wexler, L., Gubrium, A., Griffin, M., & DiFulvio, G. (2013). Promoting positive youth development and highlighting reasons for living in Northwest Alaska through digital storytelling. *Health Promotion Practice*, 14(4), 617–623.
- White, D. J., Shoffner, A., Johnson, K., Knowles, N., & Mills, M. (2012). Advancing positive youth development: Perspectives of youth as researchers and evaluators. *Journal of Extension*, 50(4). Retrieved from <http://www.joe.org/joe/2012august/a4.php>
- White, R. J., & Green, A. E. (2012). The use of mental maps in youth research: Some evidence from research exploring young people's awareness of an attachment to place. In S. Heath & C. Walker (Eds.), *Innovations in youth research* (pp. 58–76). London: Sage.
- White-Cooper, S., Dawkins, N.V., Kamin, S. L., & Anderson, L. A. (2007). Community-institutional partnerships: Understanding trust among partners. *Health education & Behavior*, 36(2), 234–237.
- Wiersma, E. C. (2011). Using photovoice with people with early Alzheimer's disease: A discussion of methodology. *Dementia: The International Journal of Social Research and Practice*, 10(2), 203–216.
- Wiles, R. (2013). *What are qualitative research ethics?* London: Bloomsbury Academics.
- Wilhelm, A., & Cheecham, C. (2013). *Sharing worlds of knowledge: Research protocols for communities*. Manoa, Hawaii: University of Hawaii.
- Wilkin, A., & Liamputtong, P. (2010). The photovoice method: researching the experiences of Aboriginal health workers through photographs. *Australian journal of primary health*, 16(3), 231–239.
- Williams, R. L., Willging, C. E., Quintero, G., Kahishman, S., Sussman, A. L., & Freeman, W. L. (2010). Ethics of health research in communities: Perspectives from the Southwestern United States. *Annals of Family Medicine*, 8(5), 433–439.
- Wilson, M. G., Lavis, J. N., Travers, R., & Rourke, S.B. (2010). Community-based knowledge transfer and exchange. Helping community-based organizations link research to action. *Implementation Science*, 5, 33. Retrieved from <http://www.implementationscience.com/content/5/1/33>

- Wilson, N., Dasho, S., Martin, A. C., Wallerstein, N., Wang, C. C., & Minkler, M. (2007). Engaging young adolescents in social action through photovoice: The Youth Empowerment Strategies (YES!) Project. *The Journal of Early Adolescence*, 27(2), 241–261.
- Wilson, N., Minkler, M., Dasho, S., Carrillo, R., Wallerstein, N., & Garcia, D. (2006). Training students as facilitators in the Youth Empowerment Strategies (YES!) Project. *Journal of Community Practice*, 14(1), 201–217.
- Winskie, J., & Murray, J. (2013). Heirloom seed & story keepers: Growing community & sustainability through arts-based research. *Papers and Publications: Interdisciplinary Journal of Undergraduate Research*, 2(1), Article 10. Retrieved from <http://digitalcommons.northgeorgia.edu/papersandpubs/vol2/iss1/10/>
- Wong, N., Zimmerman, M., & Parker, E. (2010). A typology of youth participation and empowerment for child and adolescent health promotion. *American Journal of Community Psychology*, 46(1–2), 100–114.
- Woo, Y. Y. J. (2008). Engaging new audiences: Translating research into popular media. *Educational Researcher*, 37(6), 321–329.
- Wood, B., & Kidman, J. (2013). Negotiating the ethical borders of visual research with young people. In K. Riele & R. Brooks (Eds.), *Negotiating ethical challenges in youth research* (pp. 149–162). New York, NY: Routledge.
- Wood, J. (2010). Young people as activists: Ethical issues in promoting and supporting active citizenship. In S. Banks (Ed.), *Ethical issues in youth work* (pp. 192–205). New York, NY: Routledge.
- Woodgate, R. L., Edwards, M., & Ripat, J. (2012). How families of children with complex care needs participate in everyday life. *Social Science & Medicine*, 75(10), 1912–1920.
- Woodgate, R. L., & Kreklewetz, C. M. (2012). Youth's narratives about family members smoking: parenting the parent—it's not fair! *BMC Public Health*, 12: 965. Retrieved from <http://www.biomedcentral.com/1471-2458/12/965>
- Woodgate, R. L., & Leach, J. (2010). Youth's perspectives on the determinants of health. *Qualitative Health Research*, 20(9), 1173–1182.
- Woodson, S. E. (2007). Performing youth: Youth agency and the production of knowledge in community-based theater. Introduction. In A. Best (Ed.), *Representing youth: Methodological issues in critical youth studies* (pp. 284–303). New York, NY: New York University Press.
- Wright, M. T., Roche, B., von Unger, H., Block, M., & Gardner, B. (2010). A call for international collaboration on participatory research for health. *Health Promotion International*, 25(1), 115–122.
- Yankeelov, P. A., Faul, A. C., D'mbrosio, J. G., Collins, W. L., & Gordon, B. (2013). "Another Day in Paradise": A photovoice journey of rural older adults living with diabetes. *Journal of Applied Gerontology*. Advance online publication. doi:10.1177/0733464813493136
- Yates, L. C. (2010). The story they want to tell, and the visual story as evidence: Young people, research authority and research purposes in the education and health domains. *Visual Studies*, 25(3), 280–291.
- Yi, J., & Zebrack, B. (2010). Self-portraits of families with young adult cancer survivors: using photovoice. *Journal of Psychosocial Oncology*, 28(3), 219–243.
- Yin, R. K. (2013). *Case study: Design and methods*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Yonas, M. A., Burke, J. G., & Miller, E. (2). Visual voices: A participatory method for engaging adolescents in research and knowledge transfer. *Clinical and Translational Science*, 6(1), 72–77.
- Yonas, M. A., Burke, J. G., Rak, K., Bennett, A., Kelly, V., & Gielen, A.C. (2009). A picture is worth a thousand words: Engaging youth in CBPR using creative arts. *Progress in Community Health Partnerships: Research, Education, and Action*, 3(4), 349–358.
- Yoshida, S. C., Craypo, L., & Samuels, S. E. (2011). Engaging youth in improving their food and physical activity environments. *Journal of Adolescent Health*, 48(6), 641–643.

- Yuile, A., Pepler, D., Craig, W., & Connolly, J. (2006). The ethics of peeking behind the fence: Issues related to studying children's aggression and victimization. In B. Leadbeater, E. Banister, C. Benoit, M. Jansson, A. Marshall, & T. Riecken (Eds.), *Ethical issues in community-based research with children and youth* (pp. 70–89). Toronto, Canada: University of Toronto Press.
- Zaff, J. F., & Lerner, R. M. (2010). Service learning promotes positive youth development in high school. *Phi Delta Kappan*, 21(5), 21–23.
- Zenkov, K., & Harmon, J. (2009). Picturing a writing process: Photovoice and teaching writing to urban youth. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 52(7), 575–584.
- Zenkov, K., Pellegrino, A., Harmon, J., Ewaida, M., Bell, A., Lynch, M., & Sell, C. (2013). Picturing culturally literacy practices: Using photography to see how literacy curricula and pedagogies matter to urban youth. *International Journal of Multicultural Education*, 15(2), 1–20.
- Zinn, H. (2005). *A people's history of the United States: 1491 to present*. New York, NY: Harper Perennial.
- Zuch, M., Mathews, C. De Koker, P., Mtshizana, Y., & Mason-Jones, A. (2013). Evaluation of a photovoice pilot program for school safety in South Africa. *Children, Youth and Environments*, 23(1), 180–197.

INDEX

Page numbers followed by “f” and “t” indicate figures and tables.

- ABCD. See [Arts-based community development](#)
- Acceptance, legitimacy and, [49–50](#)
- Action, reflection and, [49](#)
- Action Fund Grants, [183](#)
- Action research, [22](#), [79](#), [126–127](#)
- Administrative function, overview of, [116–117](#)
- Adults in waiting, [55](#)
- Advisory committees. See also [Community advisory committees](#)
 - establishing, [104–106](#)
 - ideal number of members for, [106–107](#)
 - member legitimacy, [107–108](#)
 - role of, [108–109](#)
 - sociocultural factors and, [109](#)
 - training and ongoing support and, [117–118](#)
- Advocacy skills, [131](#)
- African Americans, [55–56](#), [65](#), [71–72](#)
- After-school programs, [185](#)
- Age
 - empowerment and, [82](#)
 - ethical considerations and, [158](#)
 - limitations of photovoice and, [225](#)
 - principles of photovoice and, [96–97](#)
 - researcher background and, [92](#)
- Al Lenzmeier West Side Boys & Girls Club, [182–183](#), [189](#), [199](#)
- Allocation of public resources, [39](#)
- “All Photos Lie” (Goldstein), [134](#)
- Alzheimer’s disease, [168](#)
- Ambiguity, [115](#), [149](#)
- Analysis. See [Data analysis](#)
- Anonymity, [123](#)
- Appreciation, [154](#)
- Argentina, [19](#)
- Artists, youth as, [221–222](#)
- Arts, parallels with sciences, [31](#)
- Arts-based community development (ABCD), [35–36](#)
- Arts-based research
 - benefits of, [35–37](#)
 - classification of, [33](#)
 - defined, [10](#), [32](#)

- ethics and, [153–156](#)
- limitations of, [49–51](#)
- as for and by people, [34–35](#)
- perspective of, [27](#)
- photography as, [28–34](#)
- Art therapy, [31](#)
- Asian Health Center, [116–117](#)
- Assets, [54](#), [119](#), [143](#)
- ATLAS.ti 5.0, [139](#)
- At-opportunity/at-risk, [53](#)
- Attribution, [123](#)
- Audiences, [78](#), [122–123](#)
- Audio diaries, [136](#)
- Authenticity, [158](#)
- Autonomy, [39](#), [69](#)
- Axiology of research, [47](#)

- Beautiful* (Jennifer), [205](#)
- Belmont Report, [152](#)
- Bendz, Alex, [184](#), [196](#)
- Benefits of photovoice, [22–23](#), [50](#), [70–73](#)
- Bill of Rights, Participant, [169–170](#)
- Biological determinism, [55](#)
- Blended spaces of naturalistic inquiry, [32](#)
- Blindness, [23](#)
- Blue Rust* (Corrina), [208–209](#)
- Bonding, [64](#)
- Books on ethical considerations, [150–151](#)
- Born into Brothels* documentary (Briski and Kauffman), [6–7](#)
- Boulder, Colorado, [13–14](#)
- Boycotts, [99](#)
- Boys & Girls Clubs, [182–183](#), [189](#), [191](#), [198–199](#)
- Buddy systems, [163](#)
- Budgeting, [155](#)

- Calcutta, India, [7](#)
- Camp CAMERA
 - challenges and dilemmas of, [198–200](#)
 - composition of youth artists of, [188–189](#)
 - demographic profile of, [181–182](#)
 - description of, [184–186](#)
 - donations and, [195](#)
 - evaluation of, [192–194](#)
 - exhibitions and, [190–191](#)
 - funding for, [191–192](#)
 - future leadership plans for, [196](#)
 - history of, [182](#)
 - key findings and resulting change, [194–195](#)
 - leadership of, [183–184](#), [196](#)
 - lessons learned and recommendations, [196–198](#)
 - media coverage of, [195](#)

- mission and philosophy of, 186
- objectives of, 186–188
- organizational descriptions, 182–183
- outcomes of, 194–196
- overview of, 179, 180–181, 213
- photos and narratives of, 201–213, 201–213f
- recruitment and retention and, 187–188
- retention and, 195–196
- structure and scheduling and, 189–190, 190t
- themes of, 212–213
- Capacity enhancement, 223–224
- “Capturing Inspiring Women,” 199
- “Careers in the Media for Young Women,” 199
- Caring/compassion, 62
- Carnegie Council on Adolescent Development, 63
- Cartoons, 129
- Case studies, 180. See also [Camp CAMERA](#)
- CBPR. See [Community-based participatory research](#)
- CEnR. See [Community-Engaged Research](#)
- Center for Digital Storytelling, 44
- Certificates, 125
- Challenges of photovoice
 - Camp CAMERA and, 198–200
 - data analysis and, 134–135
 - ethical considerations and, 149
 - institutional review boards and, 171–173
 - limitations as, 225–226
 - new, 222
 - overview of, 23–24
 - youth participation and, 70–73
- Character, youth development and, 62, 64
- Children in Medical Research* (Ross), 150
- Citizen participation, 84
- Civic engagement, 15, 84
- Civil rights, 168
- Climate, exhibitions and, 124
- Co-curation, 122
- Codes of behavior, 64
- Coding of data, 140–141
- Co-facilitators, 109–112, 158, 163, 219
- Cognition, youth development and, 62, 63
- Collaboration
 - Camp CAMERA and, 186, 191–192
 - leadership vs., 66–67
 - legitimacy and, 108
 - as principle, 95–96
- Collaborative inquiry, 154
- Collaborative knowledge, 49
- Comfort zones, 194
- Communication of findings, 98–99. See also [Exhibitions](#)

Communities, 35–36, 160. See also [Arts-based community development](#)

Community advisory committees, 173–175

Community-based, defined, 35

Community-based participatory research (CBPR). See also [Visual ethnography](#)

- benefits of youth participation in, 68
- ethical considerations and, 156–161
- overview of, 6, 37–39
- perspective of, 28
- power and, 111–112

Community capacity enhancement, 5

Community/cultural festivals, fairs, and events, 33

Community development, 85

Community-Engaged Research (CEnR), 148

Community gardens, 62

Community history, 10

Community investment, 86–88, 98–99

Community knowledge, 89

Community listening, photovoice as method for, 12

Community participation, 81–85, 96–97, 221

Community rights, 159, 170

Community youth development (CYD), 59

Comparisons, 138

Compassion, 62

Compensation, 154. See also [Remuneration](#)

Competency, 62, 72, 91–93

Complexity, 8–9

Concrete knowledge, 47

Confidence, youth development and, 62

Confidentiality, 161

Conflicts, potential for, 157, 159

Connection, youth development and, 62

Connections (Maricella), 210–211

Conscious use of self, 158

Consent, 167–168. See also [Informed consent](#)

Constant comparison methods, 138

Consumer legitimacy, 107

Consumers, youths as, 56

Content creation, 30

Context

- of Camp CAMERA, 180–184
- cultural competency/cultural humility and, 91–92
- empowerment and, 81
- ethical considerations and, 160–161
- research process and, 61

Contextualization

- arts-based social justice research as, 30
- data analysis and, 143–144
- ethnography and, 31–32
- youth development and, 52–53

Contextual knowledge, 89

Controversy, 99
Convention on the Rights of a Child (UN), 78, 151
Co-researchers, 155–156
Counseling skills, 131
Creative research, 4, 46–47
Critical inquiry, 43
Cross-photo comparison, 139
Cultural competency/humility, 91–93
Cultural context, capturing, 17
CYD. See [Community youth development](#)

Dance, 33
Data analysis
 coding of data and group process in, 140–141
 contextualization and, 143–144
 crosscutting theme identification and, 143
 determination of social change effort and, 144
 mixed methods and, 135–136
 overview of, 119, 133–134, 144–145
 relevance and facilitating ease of use in, 141–143
 types and levels of, 137–139
 warnings for, 134–135
 youth participation in, 136–137
Data integration, 140
Debriefing, 141
Deciding partners, 69
Declarative knowledge, 47
Defying Gravity (Brittany), 211–212
Demographics of Minneapolis-St. Paul, Minnesota, 181–182
Design for provocation, 6
Designing Digital Experiences for Positive Youth Development (Bers), 63
Determinism, 55
Diaries, 136
Digital cameras, 169, 219
Digital ethnography, 44
Digital storytelling, 43–44
Dignity-in-context perspective, 156–157
Disabilities, people with, 23, 168
Discovery and action method, photovoice as, 6–10
Dissemination strategies, 119–120, 126
Distortion, 134, 166–167
Doing Ethical Research With Children (Sargeant and Harcourt), 150
Doing Visual Research With Children and Young People (Thomson), 67
Domain-specific knowledge, 47
Donations, 194
Drama, 33
Drawings, 33, 129

Edge of consent, 168
Editing decision, 120–121
Education, 46, 87–88

- Eight-step ladder of youth participation, [69](#)
- Elegance to a trust claim, [45](#)
- Emerging adulthood, [55](#)
- Emotions, [62](#), [63](#), [121](#), [162–163](#)
- Empathy, [12](#), [130–131](#)
- Empowerment, [4](#), [80–82](#), [90](#), [137](#)
- Engagement, [23](#), [79](#)
- Epistemology of research, [47](#), [48–49](#)
- Ethical considerations
 - arts-based qualitative research and, [153–156](#)
 - caution for, [149](#)
 - community advisory committees and, [173–175](#)
 - community-based participatory research and, [39](#)
 - community rights, [170](#)
 - consent agreements, [116–117](#), [167–168](#)
 - considerations of, [23–24](#)
 - image distortion/reinforcement of negative stereotypes, [166–167](#)
 - inclusion/exclusion dilemmas, [168–169](#)
 - institutional review boards and, [171–173](#)
 - limitations of photovoice and, [225](#)
 - national emphasis on in social research, [151–153](#)
 - overview of, [146–149](#), [175](#)
 - ownership of photographs/narratives, [164–166](#)
 - participant bill of rights and, [169–170](#)
 - participant protection, [162–164](#)
 - popularity of books on, [150–151](#)
 - private issues/confidentiality, [161](#)
 - reuse, recoding, and remixing of data and, [144](#)
 - review boards and, [107](#)
 - training and ongoing support and, [118](#)
 - unique challenges in urban youth photovoice, [156–161](#)
 - United Nations Conventions on the Rights of a Child and, [151](#)
 - youth on, [220–221](#)
- Ethical Guidelines for Observational Studies: Observational Research, Audits, and Related Activities* (New Zealand Ministry of Health), [152](#)
- Ethical Issues in Community-Based Research With Children and Youth* (Leadbeater et al), [150](#)
- Ethical legitimacy, [107](#)
- Ethics Application Repository (TEAR), [172](#)
- Ethics of Research With Children and Young People: A Practical Handbook* (Alderson and Morrow), [150](#)
- Ethnography, [31–32](#), [41–42](#), [43](#), [154](#). See also [Rapid ethnographic inquiry](#); [Visual ethnography](#)
- Evaluation, [8](#), [125–126](#), [192–194](#)
- Evil vs. good, [64](#)
- Exclusion, dilemmas and, [168–169](#)
- Exhibitions, [7–8](#), [98–99](#), [121–125](#), [190–191](#)
- Experiential knowledge, [89](#), [135](#)
- Exploitation, [222](#)
- “Extending the Olive Branch: Enhancing Communication and Trust Between Research Ethics and Qualitative Research” (McMurphy et al), [171](#)
- External contacts, [88](#)

Facilitators, [106](#), [109–112](#)
Fairness, [90](#). See also [Social justice](#)
Family, [66](#)
Fields of vision, [134](#)
Finances. See [Remuneration](#)
Financial resources, [87](#)
Five Cs, overview of, [62–65](#)
Flexibility, [137–138](#), [217](#)
Food security, [19](#)
Formal expertise, [107](#)
Formal legitimacy, [107](#)
Frameworks
 for analysis and considerations, [139–144](#)
 assessment needs, assets, and goals, [118–119](#)
 ethical considerations and, [153](#)
 evaluation of project, [125–126](#)
 exhibitions, [121–125](#)
 image and narrative selection, [120–121](#)
 overview of, [102–103](#)
 participant selection, [114–117](#)
 planning, scheduling, and implementation, [119–120](#)
 pre-project considerations, [103–114](#)
 social change action, [126–129](#)
 training and ongoing support, [117–118](#)
Freire, Paolo, [7](#), [33](#), [49](#)
Funding, [112](#), [127](#), [191–192](#), [198–199](#)
Fundraising, [127](#)

Gallery [13](#), [183](#)
Garden programs, [62](#)
Gatekeepers, [126–127](#), [158](#), [163](#), [165](#)
Gender-related projects, [20](#), [199](#)
Geographical context, [161](#), [163](#)
Goals of photovoice, overview of, [15](#), [17–18](#), [78–79](#)
Goffman, Erving, [71](#)
Going-along methods, [128](#)
Good vs. evil, [64](#)
Graduation ceremonies, [125](#)
Graffiti, [221](#)
Grants, [155](#), [183](#), [191](#), [199](#)
Grassroots organizing, [84](#)
Grounded theory, [138](#)
Grounding, [37–38](#), [47](#)
Group process, [140–141](#)
Group settings, ethics within, [170](#)
Group sharing, [124](#)
Gutierrez, Lauryn, [183–184](#), [196](#)

Hardeman, John, [184](#)
Harm, [148](#), [162–164](#)
Harte, Frank, [58](#)

Helm, Jesse, [81](#)
 Hennes Art Company, [183](#)
 Hip-hop culture, [92](#)
 Hiring practices, [88](#)
 Historians, role of, [58](#)
 HIV/AIDS, [71–72](#), [129](#)
 Homeless people, [19](#), [23](#)
 Hong Kong, [19](#)
 Hope kits, [71](#)
 Huie, Wing Young, [183](#)
 Human capital, [88](#)
 Human rights theory, [83–84](#)
 Human subjects protection, [148](#)
 Humility, [91–93](#)

Identity, relationship with place, [5](#)
 Identity capital, [61](#)
 Image selection, [120–121](#)
 Immigrants, [20–21](#)
 Implementation, [119–120](#)
In a Younger Voice: Doing Child-Centered Qualitative Research (Clark), [150](#)
 Incentives, [154](#)
 Inclusion, [96–97](#), [168–169](#)
 Inclusive research (IR), [168](#)
 Independence, youth participation and, [69](#)
 Individuality, [135](#)
 Influence, youth participation and, [78](#)
 Informal knowledge, [89](#), [95](#)
 Informed consent, [116–117](#), [167–168](#)
 Innovation, [127–130](#), [147](#)
Innovations in Youth Research (Heath and Walker), [150](#), [151](#)
 Insight, as goal of photovoice, [98](#)
 Institutional review boards (IRBs), [171–173](#)
 Intellectual property, [164–165](#)
 Intergroup dialogue, [84](#)
 Internet sites, [181](#)
 Interviewing, participation and, [115–116](#)
 Investment, community, [86–88](#), [98–99](#)
 IR. See [Inclusive research](#)
 IRBs. See [Institutional review boards](#)

Jackson, Jesse, [81](#)
 Jones, Helen, [175](#)
 Jones, Julie S., [42](#)
 Junior researchers, [155–156](#)

Key informants, residents vs., [97](#)
 Key questions, [153](#)
Kids with Cameras (documentary), [7](#)
Kids with Cameras (organization), [7](#)
 Knowledge, [22](#), [47–48](#)

Kriebler, Leah, 183–184, 196, 213
Kruse, Tina, 184, 196

Language, 117, 131, 167
The Last Leaf (Corrina), 209
Latina adolescents studies, 4, 16
Leadership
 of Camp CAMERA, 183–184, 196
 collaboration vs., 66–67
 development of, 85–86
 ethical considerations and, 159
 opportunities for, 15
 youth-led vs. co-led, 219
Learning, youth development and, 63
Legitimacy, 49–50, 107–108
Length of projects, 113–114
Lens selection, 134
Lenzmeier West Side Boys & Girls Club, 182–183, 189, 199
Libraries, 30
Lima, Peru, 7
Limitations, overview of, 225–226
Limits, establishing, 226
Listening skills, 131
Literature, 33
Literature reviews, overview of, 19–20
“Living With My Prostate Cancer” project, 21
Local knowledge, 89–90, 95
Local residents, hiring of, 88
Location, selecting, 112
Los Angeles, California, 11, 12

Macalester College, 182, 183–184, 191
MacPICS, 184
Madison, Wisconsin, 16
Main deciders, 69
Malaysia, 19
Man in the Woods (Brenda), 207–208
Mapping, 138
Marginalization
 age and, 55
 misunderstanding and, 22
 photovoice as tool against, 22, 33, 34
 race and, 55–56
Marketing, 56
Media, 119–120, 195
Medical school students, 9
Memories, 5, 91
Mentorship, 59–60
Meta-knowledge, 47
Methodology of research, 47
Metropolitan Area Planning Council, 139–140, 163

Metropolitan Regional Arts Council, 191
Mill, C. Wright, 44
Minnesota, 9, 19, 181–182. See also [Camp CAMERA](#)
Mixed-method approaches, 135–136
Monetary payment. See [Remuneration](#)
Moral elements of youth development, 62, 64
Murals, 129, 221
Music, 33, 129
Music in the Sky (Brittany), 211–212

Narratives, 11, 120–121, 136, 140–141
National Commission for the Protection of Human Subjects of Biomedical and Behavioral Research, 152
Needs assessments, 16, 119
Negative stereotypes, reinforcement of, 166–167
Negotiating Ethical Challenges in Youth Research (Riele and Brooks), 150
Newcomers, 109
The New Girl (Maricella), 210–211
Novellas, photo, 129

Objectivity, 3–4, 134
Occupational therapy (OT), 20
Online, digital, and electronic arts, 33
Ontology of research, 47
Openings, 125
Open World Learning Community School, 182, 189, 201
Oppression, 34, 59, 65
Organizational abilities, 131
OT. See [Occupational therapy](#)
Other Side of the Fence (Corrina), 208–209
Outsiders, 105, 124
Ownership, 83, 95, 164–166

Painting, 33
Pakistan, 19
Panacea, photovoice as, 218–219
Paradigms, 6
Participant Bill of Rights, 169–170
Participants
 Bill of Rights for, 169–170
 ethical considerations and, 159
 protection of, 162–164
 selection of, 114–117
 training and ongoing support and, 117–118
Participation, community, 81–85, 96–97, 221
Participatory action research (PAR), 49, 72
Participatory research (PR), 18–22, 73. See also [Community-based participatory research](#)
Participatory video, 8, 42–43
Partnerships, as principle, 95–96
Patience, 130
Payment. See [Remuneration](#)

Peer learning, [13](#)
Peers, youth development and, [66](#)
People's History of the United States: 1492 to Present (Zinn), [58](#)
Performing arts, [33](#)
Personal empowerment, [81](#)
Personal qualities, [130–131](#)
Perspective, [134](#)
Peru, [40–41](#)
Philosophical perspectives of photovoice, [46–49](#), [186](#)
Photo-elicitation, [21–22](#)
Photofriend, [129](#)
Photography, [5](#), [21](#), [28–34](#)
Photo mapping, [15](#)
Photo novellas, [129](#)
Physical elements, [62](#), [63–64](#)
Pile-sorting, [138](#)
Place, relationship with identity, [5](#)
Planning, [119–120](#)
Pluralism, [69](#)
Poetry, [33](#), [34](#)
Politics, process and, [102–103](#)
Popular theater, [33](#), [40](#)
Positive youth development (PYD), [53](#), [57](#)
Positivism, [47–48](#)
Postmodern perspective on knowledge creation, [48](#)
Power
 Camp CAMERA and, [200](#)
 community-based participatory research and, [111–112](#)
 ethical considerations and, [160–161](#)
 legitimacy and, [107–108](#)
 shift in, [4](#)
Praxis, [49](#), [73](#), [85–86](#)
Principles of photovoice, [77–79](#), [93–100](#), [113](#), [185](#)
Privacy, [154](#), [161](#)
Privilege, Camp CAMERA and, [200](#)
Proaction, ethical considerations and, [147](#)
Problem-solving skills, [132](#)
Procedural knowledge, [47](#)
Process. See [Frameworks](#)
Propaganda, [31](#)
Provocation, design for, [6](#)
PYD. See [Positive youth development](#)

Qualitative research. See also [Arts-based research](#)
 data analysis and, [133–134](#)
 ethics and, [153–156](#)
 grounding of photovoice within, [47](#)
 photovoice as, [18–22](#)
 visual ethnography as, [44](#)
 as youth-friendly, [78](#)

Quilt metaphor, 89–90

Race, 200. See also [African Americans](#)

Rapid ethnographic inquiry (REI), 37

Reactions, exhibitions and, 123

Realism, 48–49

Reanalysis, 144

Reciprocity, 156, 200

Recognition, 123

Recruitment, 115, 188

Red River Basin project, 9

Reflection, 49, 63

Reflexive journals, 136

Reflexive knowledge, 224–225

REI. See [Rapid ethnographic inquiry](#)

Reimbursement, 154

Relational empowerment, 81

Relationship-building, 14

Relativism, 48–49

Relevance, 105, 141–142

Religion, 65

Reminders, 197

Remuneration, 115, 154–155

Research, 3–4, 77. See also [Arts-based research](#); [Qualitative research](#)

Researching Children's Experiences (Freeman and Mathison), 150

Residents, key informants vs., 97

Resource allocation, 39

Respect, 156–157

Results. See [Data analysis](#)

Retention, Camp CAMERA and, 188, 195–196

Review boards, 107

Rewards. See [Benefits of photovoice](#)

Rights of the Participants, 167

La Rosa de Guadalupe (Monica), 203–204

Safety, 160, 162, 163–164, 225

San Diego, California, 14

Sand tray pictures, 136

San Francisco, California, 9

Scavenger hunts, 192

Scheduling, 119–120

Scholar as activist, 34

Schools, 16–17, 66

Sciences, parallels with arts, 31

Screening, participation and, 115–116

Sculpture, 33, 129, 221

Selection of images and narratives, 120–121

Self-determination, 82, 94

Self-discovery, 13

Self-efficacy, 82

Self-knowledge, 89–90, 224–225

Self-referral awareness, [10](#). See also [Arts-based research](#)

Self-regulation, [63](#)

Service learning, [62](#)

SHOWeD, [139–140](#)

Sierra Leone, [11](#)

Silent phase, [103–104](#)

Singing, [33](#)

Situated knowledge, [47](#)

SJYD. See [Social justice youth development](#)

Skill sets, [131–132](#)

Social action research, [126–127](#)

Social activism, [3–4](#)

Social change, [36](#), [97](#), [144](#), [225](#)

Social change effort, [144](#)

Social context, [81](#)

Social ecology, [65](#)

Social justice

- community youth development and, [59–60](#)
- leadership development and, [85–86](#)
- literature review on, [20](#)
- overview of, [90](#)
- photo-inclusion and, [21–22](#)
- visual art and, [39–41](#)
- youth development and, [53](#)

Social justice youth development (SJYD), [53](#), [60](#)

Social values, [59](#)

Sociocultural factors, advisory committees and, [109](#)

The Sociological Imagination (Mill), [44](#)

Sociopolitical development, [84](#)

Solomon, Barbara Bryant, [80](#)

South Africa, [9](#), [19](#)

Spirituality, [62](#), [65](#)

Spoiled identities, [71](#)

Stakeholders, [97](#)

Stereotypes, reinforcement of, [166–167](#)

Stigma, [71–72](#)

Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity (Goffman), [71](#)

Stipends, [155](#)

Strategic empowerment, [81](#)

Strategic knowledge, [47](#)

Stressin (Blanca), [206](#)

Structural knowledge, [47](#)

Structure, [124](#). See also [Frameworks](#)

Subjectivity, [37–38](#), [135](#)

Subversive research, [31](#)

Success of photovoice, reasons for, [9](#), [12–13](#)

Sustainability of tools and competencies, [199–200](#)

Symbolism, [69](#)

Synergy, [96](#)

Takeaways, [198](#)
TB Voices, [167](#), [169](#)
Teaching, [131](#)
TEAR. See [Ethics Application Repository](#)
Technology, [13](#), [39](#), [219–220](#)
Textocentrism, [40–41](#)
Thailand, [19](#)
Theater and writing, [33](#), [40](#)
Themes
 adults as visitors, [224](#)
 analysis of, [138](#)
 Camp CAMERA and, [212–213](#)
 community of practice/scholars, [222–223](#)
 crosscutting, [143](#)
 each one, teach one, [223–224](#)
 new challenges, [222](#)
 photovoice as research panacea, [218–219](#)
 reflexive knowledge, [224–225](#)
 technology and photovoice, [219–220](#)
 youth, ethics and, [220–221](#)
 youth as artists, [220–221](#)
 youth-led vs. co-led, [219](#)
Theory, importance of, [103](#)
Three-dimensional images, [219](#)
Titles of exhibitions, [122](#)
Tokenism, [86](#)
Topic selection, [222](#)
Toronto, Canada, [19](#)
Training, ongoing support and, [117–118](#)
Transformation, overview of, [10](#)
Transformative change
 arts-based research and, [28–29](#)
 community-based participatory research and, [38](#)
 as goal of photovoice, [18](#)
 limitations of photovoice and, [225](#)
Transformative paradigm, visual research as, [6](#)
Transformative power, Camp CAMERA and, [186](#)
Transitions, social action research and, [126–127](#)
Transparency, [147](#)
Transportation, provision of, [188](#), [197](#)
Trauma, [163](#)
Trust, [148](#), [158](#), [194](#), [218](#)

Uganda, [19](#)
Uniqueness, [97–98](#)
United Nations Conventions on the Rights of a Child, [78](#), [151](#)
Universities, [87–88](#)
Urban myths, [83](#)
Urban youth. See [Youth](#)

Values of photovoice. See also [Empowerment](#); [Leadership](#); [Social justice](#)

- affirming, [113](#)
- Camp CAMERA and, [185](#)
- community investment, [86–88](#), [98–99](#)
- community participation, [81–85](#), [96–97](#), [221](#)
- cultural competency/humility, [91–93](#)
- local knowledge, [89–90](#), [95](#)
- overview of, [77–80](#)
- self-knowledge, [89–90](#), [224–225](#)
- Vancouver, Canada, [15](#)
- Vessels, [69](#)
- Vices, [155](#)
- Video and film, [33](#)
- Video ethnography, [8](#), [42–43](#)
- Videovoice, [8](#), [42–43](#)
- Violence, [163–164](#), [225](#)
- Visitors, adults as, [224](#)
- Visual anthropology, [41](#)
- Visual arts, design, and craft, [33](#)
- Visual ethnography
 - community-based participatory research and, [37](#), [38–39](#)
 - overview of, [6](#), [41–46](#)
 - perspective of, [28](#)
 - youth participation and, [71](#)
- Visual research, overview of, [3–6](#)
- Voice, [73](#), [78](#)
- Vulnerable subjects, [166](#)

- Wages, [155](#)
- A Walk of Life* (Dianna), [201–202](#)
- Wang, C. C., [7](#)
- War, horrors of, [11](#)
- Washtenaw County Public Health*, [116](#)
- Websites, [181](#)
- West Side Boys & Girls Club, [182–183](#), [189](#), [199](#)
- Wide-angle lenses, [134](#)
- Willingness to help selves, [94–95](#)
- Working Method: Research and Social Justice* (Weis and Fine), [40](#)

- Yellow House* (Brenda), [207–208](#)
- Youth
 - as artists, [221–222](#)
 - benefits and challenges of participation and, [70–73](#)
 - ethics and, [220–221](#)
 - fields influencing, [29f](#)
 - leadership and, [219](#)
 - as national resource, [54–57](#)
 - participation in data analysis, [136–137](#)
 - research and photovoice of, [66–70](#)
 - rural, [11](#)
 - urban, focus on, [10–17](#), [28](#)

Youth-based participatory action research (YPAR), 156. See also [Community-based participatory research](#)

YouthCARE, 182, 183–184, 189, 198

Youth development

core elements and social domains of, 61–66

defined, 57–58

history of, 58–61, 67

overview of, 52–54, 73–74

YouthLEAD, 189

Youth-led development, 53, 57–58, 60

Zinn, Howard, 58